T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYELİK SÜRECİNDE FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN TEMSİLİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Doktora Tezi

Fatoşnur Durmaz

Genel Gazetecilik Anabilim Dalı

İZMİR

2024

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYELİK SÜRECİNDE FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN TEMSİLİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Doktora Tezi

Fatoşnur DURMAZ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Soner Yağlı

Gazetecilik Anabilim Dalı
Genel Gazetecilik Doktora Programı

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum "AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYELİK SÜRECİNDE FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN TEMSİLİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ" adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Fatoşnur Durmaz

ÖNSÖZ

Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birliğe üyelik süreci, olumlu ve olumsuz tüm yanlarına rağmen, Türkiye'nin son 60 yıllık siyasal hayatına damgasını vurmuştur. Dolayısıyla, literatürde Avrupa Birliği ile Türkiye ilişkilerini konu alan birçok çalışma yapılmıştır. Bununla birlikte, bu çalışma, sadece Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birlik ile olan ilişkilerini incelemekle kalmamakta özellikle Türkiye'nin Birliğe üyelik sürecindeki uyguladığı politikaları ve karşılaştığı engellerin Fransız ve İngiliz basını özelinde temsilini incelemesi ve bu temsili oluşturan ideolojik tutumların belirlenmesi bakımından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin Avrupa yazılı basınındaki temsilinin literatürde sınırlı bir çalışma olması bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma bölümünde incelenen yazılı basın kaynaklarındaki haber örneklemleri, medya çalışmalarında haber ve ideoloji ilişkisinin ne kadar bağlantılı olduğunu göstermekte ve söylemler üzerindeki etkilerini göz önüne sermektedir.

İzmir **Fatoşnur Durmaz**

Ocak 2024

ÖZET

AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYELİK SÜRECİNDE FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN TEMSİLİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Medya, kamuoyunu şekillendirmede ve algıları etkilemede çok önemli rol oynayan bir iletişim aracıdır. Yapılan araştırma kapsamında, üyelik sürecinde Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkiler incelenmiş, bu dönemde yer alan, dönüm noktası niteliğindeki haberler araştırılmış ve bu tarihler kapsamında örneklemler çıkartılmıştır. Örneklemler oluşturulurken, İngiltere ve Fransa'da farklı siyasi ve ideolojik görüşlere sahip gazeteler göz önüne alınmış ve bu gazetelerde yer alan ve incelemelere kaynak oluşturacak haberler üzerine araştırma ve analizler gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda, çalışmanın ilk bölümünde Haber ve İdeoloji kavramlarının kuramsal açıdan ilişkisi ve birbirlerine olan etkileri incelenecektir. Yabancı basında, özellikle de Kolonici bir geçmişe sahip iki millet olan İngiliz ve Fransız yazılı basınında Türkiye'nin temsilinin incelenmesi aşamasında, Batı'nın bakış açısını çözümlemek için özellikle Oryantalist bakış açısı çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise, Avrupa kıtasını bütünleşmeye götüren ekonomik, siyasal ve sosyal nedenler tartışılmış ve 60 yıldan beri Türkiye'nin üye olmayı hedeflediği bu Birliğin önemi ve yapısı ile üyelik süreci ve bu süreçte karşılaşılan temel engeller üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci çerçevesinde önem taşıyan tarihlerde, Fransız ve İngiliz yazılı basınında yer alan haberlerinin içerik analizi yöntemiyle çözümlenmesi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, siyasi, kültürel ve ideolojik değerlerin haberin yorumlanması aşamasındaki etkisi tartışılmaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Farklı ideolojilere sahip gazetelerin Türkiye ile ilgili haberleri tarihi, kültürel ve siyasi faktörlerin etkisiyle farklı perspektiflerden ele aldıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler; Avrupa Birliği, üyelik süreci, medya, temsil

ABSTRACT

REPRESENTATION OF TURKEY IN FRENCH AND ENGLISH PRESS IN THE EUROPEAN UNION MEMBERSHIP PROCESS: A COMPARATIVE ANALYSIS

Media is a communication tool that plays a very important role in shaping public opinion and influencing perceptions. Within the scope of the research, the relations between the European Union and Turkey in the membership process were examined, the milestone news in this period were researched and samples were drawn within the scope of these dates. While forming the samples, newspapers with different political and ideological views in England and France were taken into consideration, and research and analyzes were carried out on the news in these newspapers that would be a source for the studies.

In this context, in the first part of the study, the theoretical relationship between the concepts of News and Ideology and their effects on each other will be examined. At the stage of examining the representation of Turkey in the foreign press, especially in the British and French print media, which are two nations with a colonial past, evaluations were made within the framework of the Orientalist perspective, in order to analyze the perspective of the West.

In the second part of the study, the economic, political and social reasons that led to the integration of the European continent were discussed and the importance and structure of this Union, which Turkey has been aiming to become a member of for 60 years, as well as the membership process and the main obstacles encountered in this process were emphasized.

In the third and last part of the study, the news in the French and English press on important dates within the framework of Turkey's membership process to the European Union was analyzed by content analysis method. According to the findings, the effect of political, cultural and ideological values on the interpretation of the news emerges as an indisputable fact.

Key Words; European Union, membership process, media, representation

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ……. i
ÖZET……ii
ABSTRACT……..…iii
İÇİNDEKİLER……..……iv
GÖRSELLER LİSTESİ……vi
GRAFİKLER LİSTESİ……..…..... .x
TABLOLAR…….....xiii
KISALTMALAR……...….....xiii
GİRİŞ……1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MEDYA ÇALIŞMALARINDA HABER VE İDEOLOJİ KAVRAMLARINA DAİR KAVRAMSAL VE KURAMSAL BİR ARTALAN……6
1.1 Değişen Haber ve Habercilik Algısı……. 6
1.2 Haber Çalışmalarında Ana Kuramsal Görüşler……8
1.2.1 Liberal Çoğulcu Kuram…….…9
1.2.2 Eleştirel Kuram……12
1.3 Haber Çalışmalarında İdeoloji Sorunsalı……14
1.3.1 İdeoloji Kavramının Haber Çalışmalarındaki Önemi……15
1.3.2 Klâsik Marksizm'de İdeoloji ve Medya Çalışmalarındaki Yeri……16
1.3.3 Althusser ve Devletin İdeolojik Bir Aygıtı Olarak Medya……18
1.3.4 Gramsci ve Hegemonya Düşüncesinde Medya……...……22
1.4 İdeolojik bir Ayrımlaşma Düşüncesi olarak Oryantalizm…….24

İKİNCİ BÖLÜM

2. AVRUPA BİRLİĞİ OLUŞUMU VE TÜRKİYE'NİN ÜYELİK GİRİŞİMLERİ……. 35
2.1 Avrupa'da Bütünleşme – Tarihsel Arka Plan ……...……35
2.1.1 Avrupa Bütünleşmesi Fikri……..…..…...37
2.1.2 Değişim Dönemleri ……...42
2.2 Türkiye ve Avrupa Birliği İlişkisi……...50
2.2.1 Üyelik Sürecinin Temel Yapı Taşları……51
2.2.1.1 1963-2003 Döneminde Avrupa Birliği Politikaları ve Türkiye……54
2.2.1.2 AKP Dönemi ve Müzakereler Süreci……61
2.2.2 Üyelik Sürecinde Gerçekleştirilen Uygulamalar……62
2.2.2.1 Bireysel Alandaki Uygulamalar……62
2.2.2.2 Toplumsal Bağlamdaki Uygulamalar ……67
2.3 Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerinde Sorunsallaştırılan Mecralar ……70
2.3.1 Avrupa Birliği'nde "Öteki"……70
2.3.2 Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik Sürecinde Kıbrıs Sorunu……73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE İLİŞKİN HABERLERİN ANALİZİ……78
3.1 Araştırmanın Kapsamı……78
3.1.1 Araştırmanın Konusu ve Amacı……78
3.1.2 Araştırmanın Yöntemi……79
3.1.3 Araştırmanın Örneklemi ……83
3.1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları ……86
3.1.5 Araştırma Kapsamında Yer Alan Kategorilere İlişkin Bilgiler……87
3.2. Örneklemin Nicel Analizi……..…..……..……..88
3.2.1 İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi…….……..88

3.2.2. 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi……97
3.2.3. 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi……103
3.2.4. 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi……108
3.3. Örneklemin Nitel Analizi……...…….115
3.3.1. 1999 Avrupa Birliği Helsinki Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi ……..115
3.3.2. 2005 Avrupa Birliği Lüksemburg Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi ……143
3.3.3. 2016 Avrupa Birliği - Türkiye Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatına ait İngiliz ve Fransız Basınından Örnekleme olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi …….182
SONUÇ……215
KAYNAKÇA……223
TEŞEKKÜR……...234
ÖZGEÇMİŞ……...…...……234
EK 1 Haber Örneklemi……235
EK 2 Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Kronolojisi ……346
EK 3 Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri Temel Belgeler……...…...354

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1: Ankara Anlaşması imza seremonisinden bir fotoğraf, 12 Eylül 1963
Görsel 2: Finlandiyalı süt ürünleri üreticisi Valio'nun Türk tipi yoğurt Ambalajı üzerindeki Fesli, bıyıklı erkek resmi.
Görsel 3: James Bond- Rusya'dan Sevgilerle Film Afişi
Görsel 4: Taken 2 Film Afişi
Görsel 5: Türkiye-Avrupa Birliği Temsili Bayrağı
Görsel 6: Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan ile dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan Birleşmiş Milletler 'de ortak açıklama yaparken
Görsel 7: The Independent gazetesinin son baskısının kapağı
Görsel 8: Turkey Agrees to terms after late-night talks over "hitches".
Görsel 9: "Summit offer of EU cancidacybridges ancient rift with Turkey."
Görsel 10: "Blair will not yield on European savings tax."
Görsel 11: "Turkey woos EU by easing Kurdish curbs."
Görsel 12: "Turkey accepts EU invite after 36 years."
Görsel 13: "Helsinki's dreamworld."
Görsel 14:" Turkey agrees to EU offer after Solana flies in for talks"
Görsel 15: "Air control sell-off riles EU."
Görsel 16: "EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence."
Görsel 17: "Ou s'arrêtent ses frontieres?"
Görsel 18 : "L'espoir de l'Europe galvanise la société
Görsel 19 : "La maison europeenne s'aggrandit à Helsinki.Debut des negociations pour l'adhesion de six nouveaux pays."
Görsel 20 : "Vers une Europe sans frontieres. La Turquie agrees, les Quinze n'excluent pas un vaste elargissement."
Görsel 21 : "Tollé en Europe contra la candidature turque."
Görsel 22 : "Helsinki: Elargissement, défense commune… et Tchétchénie."
Görsel 23: "Le Long Chemin de la Turquie vers le status de pays candidat."
Görsel 24: "Ankara ne peut pas attendre <eternellement>"

Görsel 25: “La Turquie, candidat officielle de l’Union Européenne participte au dejeunercdes chef d’Etat et gouvernement.”
Görsel 26: “A Helsinki la Turquie promet des efforts sur le droit de l’homme.”
Görsel 27: Haberde tasvir edilen erkek tipi
Görsel 28: Dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Bülent Ecevit
Görsel 29: Avrupa Parlamentosu’nda Türkiye’nin Avrupa Birliği (AB) üyelik müzakerelerine başlaması için yapılan oylama sırasında çekilmiş bir resim, 15 Aralık 2004
Görsel 30: “Straw, urges EU to Welcome Turkey”
Görsel 31: “Turkey wins deal to start EU talks”
Görsel 32: Turkish question in the balance until the very last”
Görsel 33: “EU and Turkey agree terms.”
Görsel 34: “AB hayır derse Milliyetçilik patlar.”
Görsel 35: “Europe embraces Turkey as diplomatic deadlock is broken.”
Görsel 36: “Last-minute talks on Turkish membership stall”
Görsel 37: “Europe’s new frontier?”
Görsel 38: “Membership of the EU would mark the culmination of all Ataturk’s work.”
Görsel 39: “Europe’s frontiers set to be redrawn after deal.”
Görsel 40: “Chirac says Brussels does not care about job losses in assault on economic policy.”
Görsel 41: “Londra ve Viyana arasında sinir savaşı”
Görsel 42: “İngiltere’yi Ankara ve Washington cesaretlendirdi.”
Görsel 43: “Turquie: mauvais prétextes”
Görsel 44: “Colere turque face aux tergiversations des 25”
Görsel 45: “Une candidature a handicap”
Görsel 46: “Rétropédalage et turcophobie”
Görsel 47: “Turquie-UE: des fiançailles de raison”
Görsel 48: “Soulagement en Turquie”
Görsel 49: “L’Europe saisie par la fievre de l’élargiseement”

Görsel 50: “La droite Française, hostile a l’entrée de la Turquie, eh fait un enjeu présidentiel pour 2007”
Görsel 51: “Les Armeniens, efficaces opposants a l’adhésion”
Görsel 52: “L’agenda Europeenne et la Turquie”
Görsel 53: Ultimes tractations sur le processus d’adhésion de la Turquie a l’UE”
Görsel 54: “L’UE et la Turquie peuvent commencer les négociations d’adhesion”
Görsel 55: “Turquie, Croatie: l’Europe ignore les critiques et s’élargit”
Görsel 56: “La volte-face de l’UE sur la Croiatie ourve la voie a la Turquie”
Görsel 57: “Is Turkey ruled by a tyrant? We may have soon an answer.”
Görsel 58: “Turkey is no friend of Europe – her behavior is blackmail.”
Görsel 59: “EU-Turkey summit to focus on stemming flow of migrants to Europe.”
Görsel 60: Türkiye kıyılarından Midilli Adası’na bakan bir kişi
Görsel 61: Mültecilerin göç rotasını gösteren bir harita görseli
Görsel 62: Mültecilerin yaşam koşullarını gösteren video
Görsel 63: “Turkey outlines “one for one” plan to tackle Syrian refugee crisis.”
Görsel 64: Yunanistan’ın Balkan yolu olarak geçen Makedonya sınırında Almanya bayrağını tutan kız çocuğu
Görsel 65: Zirve ile ilgili David Cameron ve François Holland’ın konuşmaları
Görsel 66: “EU leaders set for tense talks over refugee deal with Turkey.”
Görsel 67 “Refugees caught in Middle as EU haggles.”
Görsel 68: “Turkey demands extra €3bn from EU to stop Syrian refugees leaving country.”
Görsel 69: “EU refugee deal hits setback as Cyprus objects to Turkey bid”
Görsel 70: “Move to block EU’s refugee deal with Turkey.”
Görsel 71: “EU leaders struggle to agree on refugee deal with Turkey.”
Görsel 72: The Independent, 9 Mart 2016 tarihli gazete
Görsel 73: The Independent, 9 Mart 2016 tarihli gazete
Görsel 74: The Independent, 12 Mart 2016 tarihli gazete
Görsel 75: The Independent, 18 Mart 2016 tarihli gazete

Görsel 76: “Migrants: doutes sur l’accord UE-Turquie”
Görsel 77 : “L’Union européenne et la Turquie décidées à stopper sans délai l’exode en mer Egée”
Görsel 78 : “Migrants: l’accord UE-Turquie doit fermer la route de la mer Egée”
Görsel 79 : “Comment l’Europe a tourné le dos au droit d’asile”
Görsel 80 : “L’UE et la Turquie concluent un Accord pour renvoyer les migrants “illégaux” qui arrivent en Grèce”
Görsel 81 : “La nuit ou Merkel a fait plier Europe”
Görsel 82: Ahmet Davutoğlu ve diğer AB liderleri fotoğraf töreni öncesinde
Görsel 83: “Migrants: le pacte controversé de l’UE avec la Turquie”
Görsel 84: Ahmet Davutoğlu, AB’nin Konsey ve Komisyon Başkanları ile basın toplantısında

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İngiltere 2020-2022 yılları günlük dağıtılan gazete miktarı
Grafik 2: Fransa 2016-2020 yıllarında günlük dağıtılan gazete miktarı
Grafik 3: Fransa’da ücretli günlük gazetelerin, tirajlarına göre sıralanması
Grafik 4: İngiltere’de 2020’de erişime göre sıralanan en iyi gazeteler
Grafik 5:İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye’nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Seçilen Tarih Aralıklarına İlişkin Dağılımı
Grafik 6: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye’nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye İlişkin Dağılımı
Grafik 7: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye’nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı
Grafik 8: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye’nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Taşıdıkları Politik Eğilime Göre Dağılımı
Grafik 9: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye’nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 10: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerde Ana Kategorilerin Ülkelere İlişkin Karşılaştırması
Grafik 11: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 12: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması
Grafik 13: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması
Grafik 14: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlere ait Alt Kategorilerin Gazetelere İlişkin Karşılaştırılması
Grafik 15: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı
Grafik 16: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı
Grafik 17: 1999 Helsinki Zirvesi Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 18: 1999 Helsinki Zirvesi Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 19: 1999 Helsinki Zirvesi İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 20: 1999 Helsinki Zirvesi İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 21: 1999 Helsinki Zirvesi Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 22: 1999 Helsinki Zirvesi Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 23: 2005 Lüksemburg Zirvesi Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı
Grafik 24: 2005 Lüksemburg Zirvesi Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 25: 2005 Lüksemburg Zirvesi Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 26: 2005 Lüksemburg Zirvesi Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 27: 2005 Lüksemburg Zirvesi İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 28: 2005 Lüksemburg Zirvesi İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 29: 2005 Lüksemburg Zirvesi Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 30: 2005 Lüksemburg Zirvesi Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 31: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı
Grafik 32: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 33: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 34: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 35: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 36: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı
Grafik 37: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı
Grafik 38: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İngiliz gazetelerinin politik eğilimleri

Tablo 2: Fransız gazetelerinin politik eğilimleri

KISALTMALAR LİSTESİ

AAET	: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AEİT	: Avrupa Ekonomik ve İşbirliği Topluluğu
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
AGSP	: Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası
AKÇT	: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu
AK Parti	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ASTA	: Avrupa Serbest Ticaret Alanı
ATS	: Avrupa Tek Senedi
EEC	: European Economic Community
EFTA	: European Free Trade Area
EURATOM	: European Atomic Energy Community
GATT	: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması
IMF	: International Money Fund
İŞİD	: Irak ve Şam İslam Devleti
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
NATO	: North Atlantic Treaty Organisation
ODGP	: Ortak Dışişleri Güvenlik Politikası
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development
PKK	: Partiya Karkaren Kurdistane
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
UPF	: Uluslararası Para Fonu

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana süregelen modernleşme çabalarının son halkası sayılan Avrupa Birliği yolculuğu, 1963 yılında imzalanan Ankara Anlaşması ile başlamış ve günümüze kadar birçok durak ve hatta lokomotif değiştirmiştir. Fakat değişmeyen tek bir gerçek vardır ve bunu İsmet İnönü Ankara Anlaşması'nın imza törenindeki konuşmasında şu şekilde açıklamaktadır; *"Bu Antlaşma Türkiye ve Avrupa'yı ilelebet ebediyete kadar bağlamaktadır"*.[1]

Görsel 1. Ankara Anlaşması imza seremonisinden bir fotoğraf [2]

Türkiye, 60 yılı aşkın adaylık süreci ile Avrupa Birliği'nin en kıdemli aday ülkesi konumundadır. Bunun nedeni, Avrupa Birliği'nin, Türkiye'nin bu uzun üyelik sürecine damgasını vuran temel politikasıdır; Türkiye Birliğin üyelik kriterlerini sağlamadığından ötürü üyelik sürecinde kayda değer bir aşamaya gelememiştir. Bu bağlamda, birlik Türkiye'nin alternatif ittifaklar dahilinde kendinden fazla uzaklaşmasını da istememektedir. İlişkilere Avrupa

[1] Rıdvan S. Karluk ve Özgür Tonus, "Avrupa Birliği'nin Genişleme Perspektifinde Türkiye'nin Yeri", 2004 Türkiye İktisat Kongresi; 05-09 Mayıs, 2004, İzmir
[2] Http://Muhaz.Org/Avrupa-Birliginin-Genisleme-Perspektifinde-Turkiyenin-Yeri-05.Html (31.07.2023)

Birliği'nin vizyon, misyon ve değerleri açısından bakıldığında, geri adım atmanın Birlik menfaatlerine uygun olmadığı da görülmektedir.

Diğer yandan, Avrupa'nın önde gelen siyasileri ve kurumları, kamuoyu önünde açıkça vurgulamak istemeseler de Türkiye, Avrupa Birliği için kritik bir öneme sahiptir.

Özellikle, son yıllardaki global ve bölgesel gelişmeleri de dikkate aldığımızda, Türkiye, enerji yolları ve güvenlik açısından artan stratejik öneme sahip bir ülke konumundadır. Dolayısıyla, üyelik sürecinde Türkiye'nin önüne sunulan birçok engellere rağmen, Avrupa'nın siyasal, ekonomik, kültürel ve güvenlik alanlarında tam anlamıyla bütünleşmesi, Türkiye'nin katılımı olmadan gerçekleşemez.

Bu bağlamda, çalışmanın ilk bölümünde çözümlemelerimize referans olacak kuramlara değinilmiştir. Bu kuramların tamamı araştırmada bizim artalanımızı oluşturmuştur. Bu doğrultuda, Haber ve İdeoloji kavramlarının kuramsal açıdan ilişkisi ve birbirlerine olan etkileri incelenmiştir. Haber çalışmalarındaki ana kuramsal görüşler tartışılmış, yabancı basında, özellikle de Kolonici bir geçmişe sahip iki millet olan İngiliz ve Fransız basınında Türkiye'nin temsili incelenmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde tartışılan haberin yıllar içindeki dönüşümü örneklem çözümlemelerinde de tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Batı'nın bakış açısını çözümleyebilmek için Oryantalist söylem çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, ideoloji kavramı üzerinde durulmuş, ideoloji kavramının haber çalışmalarındaki yeri ve etkisi tartışılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise, öncelikle Avrupa kıtasını bütünleşmeye götüren ekonomik, siyasal ve sosyal nedenler tartışılmıştır. Avrupa'da bir birliğin kurulma aşamalarının dış faktörlerden bağımsız değerlendirilemeyeceği vurgulanarak, II. Dünya Savaşı sonrasında oluşan koşullar irdelenmiştir. Bu dönemde Avrupa'da yaşanan büyük yıkımın etkisiyle Avrupalı devlerin mali-ekonomik yapıları temelinden sarsılmıştır. Batı dünyasının egemenliğinin liderliği ilk defa Avrupa kıtasının dışına çıkmıştır. "Yükselen" güç olarak ortaya çıkan Amerika Birleşik Devletleri, bir diğer

"yükselen" güç olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tehdidine karşı kıtanın ekonomik ve askeri anlamda desteklenmesinde rol oynamıştır.

Tüm bu süreçler, "Eski Kıta" devletlerini özellikle ekonomik anlamda bir iş birliği sürecine götürmüştür. Akabinde, Almanya ve Fransa önderliğinde Avrupa Birliği'nin çatı anlaşmalarından birini oluşturacak olan Avrupa Kömür Çelik Anlaşması imzalanmıştır.

Avrupa Birliği'nin yapısı ve gelişimi incelendikten sonra Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin altmış yıllık tarihi ele alınmıştır. Bu süreçteki önemli tarihler üzerinde durularak, adaylık süreci ile birlikte uygulanan politika ve reformlar üzerinde durulmuştur.

Avrupa Birliği'nin Türkiye politikalarını değerlendirirken ekonomik ve siyasal nedenler dışında özellikle tarihsel ve kültürel birkaç unsurun da önemini vurgulamak gerekmektedir. "Avrupa" ve "Avrupalı" olmanın temelleri aslında dini bir birliğe dayanmaktadır. Bu dini birlik Haçlı Seferleri ile Doğu'yu tanımış ve böylece "Öteki"sini tanımlamıştır. Bu bağlamda, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde Din, her dönemde ön planda olan ve "Ötekileştirme" aracı olarak kullanılan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu Oryantalist bakış açısının global gelişmeler ile birebir ilintili bir şekilde bazı dönemlerde olumlu, bütünleştirici bir şekilde, bazı dönemlerde ise olumsuz, ayrıştırıcı bir şekilde haberlere yansıdığı tespit edilmiştir.

İkinci bölümde ayrıca Türkiye'nin üyelik sürecinde Avrupa Birliği'nin her dönem çözülmesi gereken bir sorun olarak öne çıkardığı ve hatta süreçlerin ilerlemesinde bir ön koşul olarak öne sürdüğü Kıbrıs sorunu irdelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise ilk iki bölümde tartışılmış olan haberlerdeki kuramsal artalan ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci çerçevesinde Fransız ve İngiliz yazılı basınında yer alan haberlerin içerik analizi yöntemiyle çözümlenmesi yapılmıştır. İçerik analizi kapsamında hem nicel hem de nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nicel içerik analiz yöntemi ile öncelikle analizi yapılan toplam 65 haberin ilgili yıllara, ülkelere, gazetelere, gazetelerin siyasal eğilimlerine dair sayısal bulgular paylaşılmıştır. Akabinde, haberlerin çözümlemeleri sonucunda tespit edilen ana kategorilere ve

alt kategorilere dair sayısal bulgular paylaşılmıştır. Seçilen üç zirve dönemleri ile ilgili genel bulguların paylaşılması haricinde, her üç dönem özelinde de hem genel hem de haberlerin yayınlandığı İngiltere ve Fransa ilgili detay analizlere ait bulgular paylaşılmıştır. Nitel içerik analizi yöntemi ile de belirlenen tarih aralıklarında ilgili ülke gazetelerinde çıkan 65 haberin çözümlemesi yapılmıştır. Her dönem için seçilen örneklemi doğru yorumlayabilmek amacıyla ilgili dönemde gerek dünyada gerekse Avrupa ve Türkiye'de hâkim olan siyasal, ekonomik, sosyo-kültürel dinamiklerden de bahsedilmiştir. Akabinde örneklem dahilindeki gazete haberlerinin ana başlıkları ile içerikleri çözümlenmiştir. Bu çözümlemelerin ışığında belirlememiş olduğumuz ana ve alt kategoriler dahilinde haberlerin karşılaştırmalı analizi yapılarak Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecindeki temsili ortaya konulmuştur. Her üç tarih aralığında örneklem dahilindeki gazetelerin bakış açıları değerlendirilmiş ve bölümler ülkelerin karşılaştırmalı analizi ile sonlandırılmıştır.

Fransız ve İngiliz basınında sağ, sol ve liberal eğilimlere sahip olan toplam altı gazete bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada karşılaştırma yapılan ülkelerin seçiminde, söz konusu ülkelerdeki Türk nüfus yoğunluğu, Avrupa Birliği içerisindeki etkinlikleri ile kaynaklara ulaşma ve analiz etme kapsamında anadillerine ileri seviyede hakim olduğum yabancı diller olması bakımından Olasılıksız (Rastlantısal Olmayan) Örnekleme Yöntemleri arasından Amaçlı Örnekleme yöntemi uygulanmıştır.

Çalışmanın gazete örneklemi ise bu evren içerisinden seçilen Fransız basınından Le Figaro (sağ eğilimli), La Liberation (sol eğilimli) ve Le Monde (liberal eğilimli) İngiltere basınından ise The Daily Telegraph (sağ eğilimli), The Guardian (sol eğilimli) ve The Independent (liberal eğilimli) gazeteleridir. Analizin kapsamlı yapılabilmesi için örneklemin seçiminde farklı siyasi, sosyal ve düşünsel düzlemde yer alan gazetelerin yer almasının uygun olacağı düşünülmüş ve bu bağlamda yine Amaçlı Örnekleme yöntemi kullanılarak gazete örneklemine karar verilmiştir. Ayrıca bu örneklemin seçiminde, ilgili ülkelerde yer alan gazetelerin politik eğilim ve tiraj bilgileri araştırılmış ve gazete örneklemi bu doğrultuda oluşturulmuştur.

Gazete örneklemlerine karar verilmesinin akabinde, geniş bir haber taraması yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın yapıldığı tarih aralığı ile ilgili sınırlılıklar bulunmaktadır. Buna göre, araştırmanın başlangıç tarihini, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde bir dönüm noktası olan ve yabancı basında da yüksek etkileşim yaratan Aralık 1999 Helsinki Zirvesi oluşturmaktadır. Araştırma, Fransız ve İngiliz basınında Türkiye ile ilgili çıkan haberlerin karşılaştırmalı olarak temsilini amaçladığı için İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrıldığı tarih olan 1 Şubat 2020, araştırmanın tarih aralığının sonlanması gereken tarih olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tarihten sonraki olaylar analiz kapsamına alınmamıştır. Bu çerçevede, Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkileri kapsamında incelendiğinde, süregelen zamanda özellikle üç tarihin ilişkilerin boyutunu farklı bir seviyeye taşıyarak hem Türkiye hem de Avrupa basınında büyük yankı uyandırdığı görülmüştür. Bu tarihler, Türkiye'ye "Aday Ülke" statüsünün verildiği 1999 Helsinki Zirvesi, üyelik müzakerelerinin başlatıldığı 2005 Lüksemburg zirvesi ve Türkiye-Avrupa Birliği 18 Mart Mutabakatı ile sonuçlanan 2016 Brüksel zirveleridir. Araştırmada, medyanın dönüşümü ile birlikte, yazılı basının etki alanı ciddi oranda daralarak dijital baskılara yönelindiğinden, örneklem dahilindeki gazetelerin baskılı versiyonları yanında dijital haber versiyonları da taranmış ve incelemeye dahil edilmiştir.

Belirli sınırlılıklar dahiline Amaçlı Örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen örneklemler araştırmanın analizin temelini oluşturmaktadır. Bu araştırma kapsamında, altmış yıldır Türk siyasal hayatını meşgul eden Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin Avrupa'daki temsilini araştırmak ve bu temsili oluşturan ideolojik tutumların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu vesile ile Avrupa Birliği üyelik sürecinde, mihenk taşı olarak nitelendirilebilecek tarihlerde olay ve tartışmaların İngiliz ve Fransız yazılı basınında farklı politik görüşlere sahip gazetelerin haberinde nasıl işlendiği incelenmiş ve karşılaştırmalı analizi yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA ÇALIŞMALARINDA HABER VE İDEOLOJİ KAVRAMLARINA DAİR KAVRAMSAL VE KURAMSAL BİR ARTALAN

1.1 Değişen Haber ve Habercilik Algısı

Kitle iletişim araçlarının toplumsal sorunlar ile ilgili kamuoyu oluşturma ve/veya kamuoyunu yönlendirme gücü tartışılmaz bir gerçektir. Basın, küresel ve toplumsal sorunların öğrenilmesinde, nedenlerinin ortaya çıkartılmasında ve hatta çözümlerin belirtilmesinde bir başvuru kaynağı olarak görülmektedir.

Günümüzde bilgiye erişim ve iletişimdeki hızlı değişimler ile birlikte medya da büyük bir dönüşüm geçirmektedir. Bununla birlikte geleneksel medya hala önemini korumakta ve birçok kişi için güvenilir bir bilgi kaynağı olarak görülmektedir [3].

Geleneksel medya, gazete, televizyon, radyo, dergi ve kitap gibi fiziksel iletişim araçlarını içerir. Bu medya türleri, bilginin iletilmesi için yüz yıllardır araç olarak kullanılmaktadırlar.

Medyanın evrimi, teknolojik ilerlemeler ve dijital medyanın yükselişiyle şekillenmiştir. Ancak bu evrim geleneksel medyanın yok olmasına değil, yeniden şekillenmesine yol açmıştır.

Geleneksel medya, genellikle derinlemesine araştırmalar, kapsamlı analizler ve uzman görüşleri sunma kapasitesine sahiptir. Dolayısıyla, hedef kitleye daha geniş bir perspektifle güvenilir bilgi sunar.

Dijitalleşme ve küreselleşme ile birlikte, haber ve habercilik algısı da büyük ölçüde değişmiştir. Teknolojik gelişmeler sayısal devrim ile temsil edilmekte ve iletişim alanında önemli bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Sayısal teknolojinin yükselişi, bireylere sosyal etkileşimde bulunma konusunda büyük bir kazanım sağlamıştır. Tüm bu gelişmeler şüphesiz, insanlara eğitim, öğretim ve iş yaşamına katılmaları için önceki dönemde mümkün olmayan imkanlar ortaya çıkarmıştır.

[3] İrfan Erdoğan, **İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 1997, s.248

Bu değişimin en önemli yansımalarından biri de Yeni Medya olarak adlandırılan medyayı sayısal teknoloji ile dönüştürerek, bilgisayar aracılığıyla üretim, dağıtım ve paylaşım sağlar [4].

Sayısal teknolojilerin hayat verdiği Yeni Medya, toplumsal bir dönüşümü ortaya çıkarmıştır. Sayısal bir medyanın etkisiyle daha hızlı ve etkili bir iletişim kurulmaya başlanmış, sosyal medya uygulamaları, insanların dünya genelindeki gelişmeleri anlık takip etmelerini, görüşlerini paylaşmalarını ve farklı kültürler ile kolaylıkla iletişime geçmelerine olanak sunmuştur. Bu sayede, dünya genelinde gelişmelerin hızla yayılmasını mümkün kılar.

Eskiden haber değeri taşıyan bir olayın servis edilmesi için belli süreçlerden geçilmesi gerekiyordu. Bilgiye ulaşabilmek ve iletimini sağlamak günümüzdeki gibi tek bir cihaz ve hatta tuş ile mümkün değildir. Haber mecraları radyo, televizyon gazeteden değişerek Twitter, Instagram, TikTok, Youtube sosyal medya uygulamalara dönüştü. Haber peşinde koşan muhabirlerin yerini internet aracılığıyla sosyal medya fenomenleri doldurdu. Habere ulaşım ve servis edilme hızı çok artarken, süzgeçten geçmeyen haberin niteliği ve özgünlüğü düşüş göstermeye başladı. Dolayısıyla evrimleşen haber ve habercilik anlayışında haberin içerik, doğruluğu ve gerçekliği değişmeye ve sorgulanmaya başladı.

Yeni Medya, geleneksel medyadan farklı olarak kullanıcıların haber üretimine katılımını sağlar. Artık haberin üretiminde sadece haberci/muhabir/gazeteci etkin değildir. Bireyler kendi görüşlerini, deneyimlerini sosyal medya araçlarıyla paylaşırlar. Hızla edinilen, paylaşılan ve tüketilen haberler gündemi de aynı hızda etkilerken, doğruluk ve veri gizliliği gibi konular hep bir soru işareti olarak akıllarda kalır. Egemen tarafa doğru evrilen haberler nesnelliklerini yitirirler. Althusser 'in devletin ideolojik aygıtları

[4] Bkz. Ali Murat Kırık, Yeni Medya Aracılığıyla Değişen iletişim Süreci : Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu; **Gümüşhane Üniversitesi iletişim Fakültesi Elektronik Dergisi**; Cilt: 5, Sayı:1 Mart 2017, S:230-231

olarak belirttiği eğitim kurumları, yasal sistem ve ordu, yerini günlük rutinleşmiş pratik içinde bilinç üretimi yapılan sosyal medya platformlarına bırakır [5].

Değişen haber ve habercilik algısı, medya ekosisteminin sürekli bir evrim sürecinde olduğunu göstermektedir. Teknolojik, sosyal ve politik değişimler, medya tüketim alışkanlıklarındaki dönüşümler ve küreselleşme, haber ve habercilik anlayışını yeni bir perspektife taşımıştır. Bu evrim haber üretiminden tüketimine kadar geniş bir yelpazede etkiler yaratmış ve haberin toplumsal rolünü ve etkileşimini dönüştürmüştür.

Sayısal dönüşümle birlikte ekonomik nedenler de dijital medyaya eğilimin artmasını hızlandırmıştır. Çalışmamızın ilerleyen kısımlarında değineceğimiz gibi, yazılı basının etki alanı daralmış ve dijital haberler ön plana çıkmıştır. Bir İngiliz kuruluşu olan UK Audit Bureau of Circulation'ın [6] verilerine göre İngiliz yazılı basınında 2000-2022 yılları arasında %60'lara varan bir düşüş görülmüştür. İngiltere'deki kadar sert olmasa da benzer durum Fransa'daki yazılı basın için de geçerlidir.

1.2 Haber Çalışmalarında Ana Kuramsal Görüşler

Kitle iletişim araçları üzerine yapılan çalışmaların temeli Avrupa'da basın ve kamuoyu ilişkilerine, Amerika'da ise özellikle 1. Dünya Savaşı'nın akabinde propaganda tekniklerinin sorgulanmasına dayanmaktadır. Yapılan araştırmalar çok çeşitlilik arz etmesine rağmen izledikleri yol bakımından genel olarak iki yaklaşım çatısı altında toplanmaktadırlar. Kitle iletişiminin tanımlanmasının da temellerini söz konusu yaklaşımlar oluşturmaktadır. Liberal Çoğulcu ve Eleştirel olmak üzere iki ana başlıkta toplanabilecek bu medya kuramları, temelde haberin işlevi bağlamında bir ayrımdan hareket ederler. Söz konusu kuramlar, özellikle düşünsel ve ideolojik anlamda iki farklı açılım üzerinde durur. Liberal Çoğulcu kuramda toplum ideali esastır. Toplum

[5] İrfan Erdoğan, "Temel Bilgiler: Eleştirel Yaklaşımlarda iletişim Anlayışı", **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı 24, Kış-Bahar 2007, s.168

[6] İngiltere Dağıtım Denetimi Bürosu
Https://Pressgazette.Co.Uk/Media-Audience-And-Business-Data/Media_Metrics/Most-Popular-Newspapers-Uk-Abc-Monthly-Circulation-Figures-2/

değerlerini korumak için haber/medya işlevsel olarak kullanılır. *"Bu kurama bağlı haber araştırmalarında medyanın çoğulcu demokrasilerdeki işlevi sorgulanmıştır"*[7]. Eleştirel kuramda ise haberin, belli başlı özelliklerinin yanı sıra, mevcut toplumsal eşitsizliklerin görünür hale gelmesinde etkili olduğunu savunur.

Habere ve genel olarak medyaya farklı açılardan bakan bu kuramsal görüşler, günümüzde iletişim ve sosyal bilimlerdeki çalışmalarda, kuramsal tartışma ve çalışmaların sınıflandırılmasındaki en önemli temelleri oluşturmaktadır[8]. Bu bölümde, söz konusu temel kuramların, tarihsel perspektif de göz önüne alınarak incelenmesi hedeflenmektedir.

1.2.1 Liberal Çoğulcu Kuram

Liberal Çoğulcu Kuram, ya da bir başka deyişle tutucu, geleneksel, davranışçı yaklaşım, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Ortaya çıktığı yer itibari ile ABD'nin siyasal ve toplumsal özelliklerini taşıyan bu kuram kitle iletişim araştırmaları kapsamında önemli bir yere sahiptir[9].

Liberal çoğulcu kuramda medya, Yasama Yürütme ve Yargı'nın ardından 4. Güç olarak kabul edilmektedir.

> *"Medya 4. Güç işlevini, kamuoyunun sesini gündeme taşıma ve siyasal iktidarı denetleme işleviyle yerine getirmektedir. Dolayısıyla medya demokratik sistemin sürmesinin ve vatandaşların sürece katılımının "garantörü" olmaktadır"*[10].

Çoğulcu kuram, iletişimini iletilerin aktarılması, gönderilmesi, yayımlanması olarak görür. "*İleti, göndericilerin ve alıcıların nasıl kodladığı ve*

---

[7] Ömer Özer, "Medyaya Yönelik Kuramsal Tanımlamalarla İlgili Muhabirlerle Yapılan Saha Araştırması", **Selçuk Üniversitesi iletişim Fakültesi Akademik Dergisi**, Cilt 4, Sayı:2, Ocak 2006, s. 42

[8] Hasan Yurdakul, "Kitle iletişimde Haber ve Etki: Liberal ve Eleştirel Yaklaşımlar Nosyon; **Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi**, Sayı:1, Aralık 2018, s. 65

[9] Bkz. Ayşe Sever, Kitle iletişim Araştırmalarında İki Yaklaşım, Liberal ve Eleştirel Kuramlar Farklılıklar ve Yakınlaşmalar, **Kurgu Dergisi**, Sayı: 15, S: 44-45

[10] Süleyman İrvan, "Demokratik Sistemde Medyanın Rolü", **Birikim,** Sayı 68-69; Aralık-Ocak 1995, s. 76

kodu çözümlediği ve göndericilerin iletişim araçlarını nasıl kullandığı üzerinden durur. Bu kuram dahilinde etkililik ve doğruluk kavramları üzerinde durulmaktadır [11].

Liberal medya kuramlarının, medya tartışmaları içerisinde de kitle iletişim araçlarına genel olarak bu siyasal ve ekonomik köklerden hareketle yorum getirdiği görülmektedir. Bilgi vermek, yorumlamak, gerçeğin bulunmasına yardım etmek ve iktidarı denetlemek biçiminde ana hedeflerini belirleyen Çoğulcu Kuram, üretim araçlarına ve mali güce sahip olanların yayın hakkını elinde bulundurmasını öngörmektedir. Medyanın denetiminin ise, özgür ve demokratik ortamlarda gerçeğin kendiliğinden oluşacağından hareketle, aksi durumda ise yargı yoluyla yapılması gerekliliğini savunmaktadır.

Liberal çoğulcu kuramda, toplumsal süreçler, medyanın amacı, etkileri ve/veya mesajları dahilinde değerlendirilmez, soyutlanır. İletişimin, içinde yer aldığı toplumsal, ideolojik, kültürel ve ekonomik sistemler ile ilişkisi kurulmaz. Bu bağlamda yapılan çalışmaların birincil hedefi veri toplamaktır. Buna göre kuram dahilindeki çalışmaların da toplumsal kontrol, ikna ve davranış değişikliklerine yönelik veriler toplanır [12].

> *"İletişim araştırmalarının bilimselleşmesi sürecinde birinci aşamayı oluşturan ve bir anda iletişimin "kurucu babaları" olarak değerlendirilebilecek olan Lasswell, Shannon-Weawer ve Berlo'nun geliştirdiği modellerin ortak özellikleri şöyle sıralanabilir; her üç modelde de iletişim tek yönlü, doğrusal bir olgu olarak kavranmaktadır. Gönderici (kaynak) ağırlık noktalarını oluştururken, alıcı (hedef) edilgin bir rol oynar. Bu aşamada geliştirilen tüm modeller, vurgunun kaynakta olmasının bir neticesi olarak, mesajın paylaşılmasından çok hedefe kabul ettirilmesi üzerinden durmaktadır. Bu modeller için mekanik bir süreçtir"*[13].

[11] Korkmaz Alemdar ve İrfan Erdoğan, **iletişim ve Toplum**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1990, s. 51
[12] Levent Yaylagül, **Kitle iletişim Kuramları, Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar**; Ankara, Dipnot Yayınları, 2006, S:30
[13] Nabi Avcı, **iletişim Düşüncesinin Gelişimi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1988, s.25

Dolayısıyla, Liberal Çoğulcu kuram, iletişim sürecinin yapısal ve sistemsel aşamalarını belirleme ve/veya kuram geliştirme gibi kaygılara sahip değildir. Haber ve haberin oluşum sürecini özgür ve serbest haber akışı olarak görür. Bu görüş, demokratik ortamın, özgür ve bağımsız girişimcilerden oluştuğu savunur. Oluşabilecek sorunlar karşısında ise, bu sorunların demokratik ortamın kendi iç dinamiği içinde çözüme kavuşacağını öngörür.

Liberal kuram, bireyin istediği haberi yayınlamada özgür olmasını ön planda tutmaktadır. Bu; düşünce, anlatım, örgütlenme, toplantı hak ve özgürlüklerinin bir uzantısıdır. Bireyin dürüstlüğüne, akla, gerçeğe, ilerlemeye ve halk iradesinin üstünlüğüne olan inancı savunan liberal yaklaşım, çoğulculuk ve pazar mekanizmasını belirleyici görmektedir. Liberal çoğulcu kuram öncelikle düşünce ve ifade özgürlüğü olmak üzere tüm temel hak ve özgürlüklerin bütünleşmiş olduğu bir alanı ifade eder. Yaklaşımın kapsadığı ana düşünceleri; serbest girişimcilik ve serbest dolaşım ilkeleri, olaylara özgürce uyanma ve haberi, bilgiyi özgürce elde etme, olayı aktarma özgürlüğü, iletiyi alma, iletiye kavuşma özgürlüğü olarak belirtebiliriz [14].

Liberal kuram içerisinde bireyin toplumsal olgular karşısında değer yargılarından arınarak toplumsal gerçekliğin nesnel bilgisine ulaşabileceği inancı egemendir [15]. Haberin nesnel olarak ele alınması büyük önem taşımaktadır. Kısaca liberal kuram, özgür bir medya ortamının sosyal gerçekliğin aynası olduğu ve özgür bireylerin de bu gerçekliği doğru biçimde algılayabileceği tezinden dayanak almaktadır. Bu anlayış, toplumdaki her grubun medyayı kullanabileceğini ve kendi çıkarları için onlardan eşit olarak yararlanabileceğini var sayar. Kişiler düşünce ve ifade özgürlüğü dahilinde istediklerini yayınlamakta özgürdürler. Buna göre, medya taraf tutmayan, yansız bir araç, gazeteciler de belirli haber kaynaklarından insanlara bilgi aktaran tarafsız profesyoneller olarak değerlendirilir.

"*Medya yalnız egemen değer ve ideolojilerin taşıyıcısı değildir, aksine biriyle çelişen, muhalif, marjinal ve çeşitli özellikleri ile ana akımdan ayrılan*

[14] Bkz. Raşit A. Kaya, **Kitle iletişim Sistemleri**, Teori Yayınları, Ankara, 1985, s. 41-43
[15] Ayşe M. İnal, **Haber Üretim Sürecine Farklı İki Yaklaşım**, ilef Yıllık / 93, A.Ü. iletişim Fakültesi Yayınları / 3, Ankara, 1994. s. 165

her tür farklı mesaj iletilme şansına sahiptir. Ayrıca alıcı kitle de pasif ve kontrol edilebilir bir kavram olarak görülmez. Aksine özgür birey, havada uçuşan enformasyon içinden istediğini seçmek hakkına sahip aktif bir özne olarak kavramlaştırılır. Bu doğrultuda medyanın demokrasi kriterlerine uygun olarak gerçekleri aktarma işlevi ancak serbest piyasa ortamında hayat bulacaktır"[16].

Özetlemek gerekirse, Liberal çoğulcu kuram çerçevesinde medya, çoğulcu demokrasiler için yaşamsal öneme sahip görülmekte ve onun ayrılmaz bir parçası olduğu kabul edilmektedir. Bunun temelinde, medyanın habercilik işlevi yatmaktadır. Medya bu işleviyle "gözetimci rolünü" yerine getirmekte ve bir "düşünce pazarı" oluşturmaktadır [17]. Bu görevlerine bağlı olarak, çoğulcu demokrasilerde medya, Yasama, Yürütme ve Yargıdan sonra gelen "4. Güç" olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, medyanın bu görevini layığıyla yerine getirebilmesi için haberlerini objektif bir şekilde sunması gerekmektedir.

1.2.2 Eleştirel Kuram

Eleştirel kuram, liberal kurama rakip bir toplumsal, siyasal ve iletişimsel teori olarak ortaya çıkmıştır.

Eleştirel kuramın doğuşunda iki temel eleştiri önemlidir.

> *"Bu eleştirilerden birini egemen paradigma olarak adlandırılan liberal yaklaşımın tutum ve davranışçı indirgemeciliğe karşı mesafeli duruşu oluşturmuştur. Eleştirel yaklaşım olarak ifade edilebilen ekonomi-politik düşünce, sermaye ve üretim mallarını elinde bulunduranların iletişim araçlarını da elinde bulundurarak kendi lehlerinde bir etki yaratacak biçimde kullanabileceğini söyler"*[18].

---

[16] Doğan L.Tılıç, **Utanıyorum Ama Gazeteciyim / Türkiye ve Yunanistan'da Gazetecilik**, iletişim Yayınları, İstanbul, 1998, s. 23-24

[17] Ömer Özer, "Medyaya Yönelik Kuramsal Tanımlamalarla İlgili Muhabirlerle Yapılan Saha Araştırması", **Selçuk Üniversitesi iletişim Fakültesi Akademik Dergisi**, Cilt 4, Sayı:2, Ocak 2006, s. 43

[18] Hasan Yurdakul, "Kitle iletişimde Haber ve Etki : Liberal ve Eleştirel Yaklaşımlar" **Nosyon; Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi**, Sayı:1, Aralık 2018, s. 68

Eleştirel bakış açısı içindeki en önemli araştırmalar Marksist gelenek olarak da ifade edilebilecek bir gelenek içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu gelenek, toplumda egemen ve bağımlı gruplar arasındaki sınıf hatları boyunca bir çatışma söz konusu olduğunu kabul eder. Medyanın en önemli etkisinin ideolojik olduğunu savunur. Bu geleneğin, Çoğulcu gelenekten ayrılma noktasını Marx egemen sınıf üzerinden açıklar. Egemen sınıfının fikirlerinin sınıfın aynı zamanda entelektüel gücü de yönettiğini belirtir [19]. Maddi üretim araçlarını kendi kontrolleri altına alan sınıf, benzer şekilde zihinsel üretim araçları üzerinde de denetim yetkisine sahiptir. Dolayısıyla, egemen sınıfın düşünceleri, zihinsel üretim araçlarından yoksun kalanların düşüncelerini etkiler.

Eleştirel yaklaşımların çoğunun hareket noktası insandır. İnsanı ve toplumu anlamada "insan" merkezli bir yaklaşım sunarlar.

> *"İdeoloji ve düşünceler üzerinde dururken de Marx'ın görüşünü benimseyenler düşünceyi, aklı ve ideolojiyi insan dışında insandan bağımsız yapan özneler olarak ele almazlar, insanın kendini ve toplumunu üretim tarzı ve ilişkileri içinde üretmesi olarak ele alırlar "*[20].

İnsanı temel alan Eleştirel kuramın çözümlenmesinde, bireyin ve toplumun ortaya çıkardığı iktidar ve güç kavramlarını da ele almak gerekmektedir.

"Marksist gelenekte toplumun hiçbir boyutunun, toplumsal ve tarihsel bağlamından soyutlanarak anlaşılamayacağı, temel bir inanç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu düşünceden hareketle çalışmaların iktidar kavramı ele alınmadan yürütülmesi mümkün değildir. Toplum ve iktidar ilişkilerinde kitle iletişim araçlarının işlevselliği, iktidarların iktidarını sürdürebilmek adına kitle iletişim araçlarının etkisini kullanmaları gibi düşünceler eleştirel yaklaşımın iletişim boyutundaki en önemli argümanları olmaktadır"[21].

[19] Pamela Shoemaker ve Stephen Reese, "İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi" Ed. Süleyman İrvan , **Medya Kültür Siyaset**, Alp Yayınevi, 2020, Ankara, s. 140
[20] İrfan Erdoğan, "Temel Bilgiler: Eleştirel Yaklaşımlarda iletişim Anlayışı", **iletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı 24, Kış-Bahar 2007, s. 155
[21] Shoemaker, s. 131

Eleştirel kuramda haberin nesnel olmayacağı üzerine vurgu yapılmıştır. Haberin bir söylemi olduğu ve bu söylem içinde egemen ideoloji üretildiği belirtilmektedir. Van Dijk'e göre haber üretimi, olayların yanlı/yansız doğrudan bir sunumu değil, söylem sürecinin bir formudur. Dolayısıyla, haber değeri atfedilen kişi ve kurumların ideolojik söylemleri de haberin içinde yer almaktadır[22].

Bu bağlamda, eleştirel yaklaşım, liberal çoğulcu yaklaşımın medyaya yüklenilen işlevi kabul etmemektedir. Bu reddedişin gerekçelerini sunarken de haberin belli kaynakların (birincil tanımlayıcılar) görüş ve düşüncelerinden oluşan ve ideolojik pratiklerin yer aldığı bir söylemi olduğunu ve bu söylemin okuyucuya haber olarak sunulduğunu önermektedir [23].

1.3 Haber Çalışmalarında İdeoloji Sorunsalı

İdeoloji, sosyal bilimlerde tanımlanması en zor kavramlarda biri olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle üzerinde uzlaşılmış olan tek bir tanımı mevcut değildir.

Raymond Williams için ideoloji bir dizi anlam, değer ve inançtan oluşan bir dünya görüşü olarak tanımlar [24].

Samuel Becker için ise ideoloji, "doğal" olarak gördüğümüz ve/veya kabul ettiğimiz şeyleri kontrol eder ve nasıl algıladığımızı şekillendirir [25].

Siyasal kültür ile doğrudan ilişkili bir tanımda ideolojinin yarattığı ilk algı, toplumun sosyal yapılarına girmiş bir fikirler sistemi olduğu yönündedir. İdeoloji kavramının birbiriyle rekabet halinde, birbiriyle çatışan çok sayıda tanıma sahip olmasının en önemli nedeni farklı düşünüş biçimlerinin farklı mantıksal sonuçlar getirmesiyle açıklanabilir. Farklı yaklaşımları benimsemiş siyaset bilimciler, kuramcılar ve düşünürler ideolojiyi farklı biçimlerde ele alıp

[22] Ömer Özer, "Medyaya Yönelik Kuramsal Tanımlamalarla İlgili Muhabirlerle Yapılan Saha Araştırması"**, Selçuk Üniversitesi iletişim Fakültesi Akademik Dergisi**, Cilt 4, Sayı:2, Ocak 2006, s.44
[23] Özer. s. 44
[24] Pamela Shoemaker ve Stephen Reese, "İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi" Süleyman İrvan (Ed.& Çev.), **Medya Kültür Siyaset**, Alp Yayınevi, 2020, Ankara, s. 128
[25] Shoemaker. s. 128

tanımlarını bu doğrultuda yapmaktadırlar[26]. Bununla beraber, ideoloji kelimesinin modern anlamıyla ilk olarak Fransız Devrimi sırasında kendilerini "İdeologlar" olarak tanımlayan bir grup düşünür tarafından kullanılmıştır [27].

İdeoloji, Fransız Devrimi sonrası akıl yoluyla doğrunun bulunabileceğine inanan ideologların katkısıyla fikirlere ilişkin bilimsel araştırma anlamına gelmekteyken ilerleyen zamanlarda, sözcük hızla fikir sistemlerinin kendisi anlamına gelmeye başlamıştır. Dolayısıyla fikirleri analiz eden kişi değil, fikirleri ifade eden kişi olarak tanımlanmıştır [28].

1.3.1 İdeoloji Kavramının Haber Çalışmalarındaki Önemi

Stuart Hall, medyanın en önemli görevinin, toplumda "anlam" ın oluşmasındaki ideolojik görevi olduğunu belirtir. Medyanın toplum üzerindeki etkisini anlayabilmek için söz konusu ideolojik görevi çerçevesinde inceleme yapılması gerekmektedir [29].

Medyanın siyasi, ekonomik ve kültürel işlevleri, haberin olguları belli bir sınırlama ile aktarması ve bu sınırların hangi koşullar dâhilinde oluşturulduğunun araştırılması noktasında ideoloji kavramı haber çalışmalarında öne çıkmaktadır. Aslında hayatın hiçbir bölümünde tamamen bir tarafsızlık söz konusu değildir. Bu bağlamda medyanın ve medya çalışanlarının da tamamen tarafsız olması düşünülemez. Haber seçimi ve onların servis ediliş şekilleri de bu taraflılığın bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla yorumdan bağımsız bir haber söz konusu değildir [30]. Tüm medya kuruluşları söz konusu taraflı eğilimler çerçevesinde faaliyet gösterirler [31]. Haber sadece gerçeklere bağlı verilmiş kararlardan oluşmamaktadır. Farklı ekonomik koşullar ve kültürel birikimlere sahip insanlar haberleri başka bir bakış açısıyla okuyup, yorumlarlar. Buna bağlı olarak da olayları oldukça farklı tarzlarda yorumlayıp

[26] Esat Çam, **Siyaset Bilimine Giriş**, Der Yayınları, İstanbul, 1990, s. 208-209.
[27] Fransız Düşünürler Kendi Felsefe ve İdeallerini Tanımlamak İçin Düşünce (İdea) ve Bilim (Logos) Kavramının Tam Karşılığı Olarak İdeoloji Kelimesini Kullanmışladır.
[28] Terry Eagleton, **İdeoloji**; Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1996, s. 100.
[29] Stuart Hall, "İdeoloji ve iletişim Kuramı**"**, Süleyman İrvan Der. **Medya, Kültür, Siyaset**; Alp Yayınevi, Ankara, Şubat 2002, s.99
[30] Mehmet Küçük; **Medya, İktidar, İdeoloji**, Ark Yayınları, 1999, s.370
[31] Stuart Hall, **The Structured Communication Of Events**, U.P., Oxford, 1881, s.273

değerlendirerek, farklı yorum ve ideolojiler ortaya koyarlar. Yapılan haber incelemelerinde, yazılan metinlerin sadece var olanı aktarmakla kalmayıp, söz konusu olaya yorum ve değerlendirmeler de içerdiği görülmektedir. Bu koşullarda, mevcut değer yargılarından arındırılmış bir haberciliğin uygulanabilmesi karşımıza çok zor bir ideal olarak çıkmaktadır. Dolayısıyla, gazeteci ne değer yargılarından arındırılmış ne de tarafsız olarak tanımlanamaz. Bir diğer yandan da Gazetecilik, değer yargılarıyla yüklü bir faaliyettir. Bu açıdan bakıldığında, aslında medyada olayların sadece nasıl meydana geldiğini değil, söz konusu olayların toplum açısından ne kadar önemli olduğu ve etkileri de haber kapsamında iletilmektedir.

1.3.2 Klâsik Marksizm'de İdeoloji ve Medya Çalışmalarındaki Yeri

Karl Marx'ın çalışmaları, literatürde İdeoloji teriminin gelişiminde dönüm noktası niteliğindedir. İdeoloji kavramının Marx'ın yazılarında kullanımı siyasette kritik bir kavram olmasına neden olmuştur [32]. Her ne kadar günümüzde Sosyal Bilimler ve gündelik siyaset bilimi açısından Marx'ın yaklaşımları güncelliğini yitirmiş olsa da medya çalışmalarında halen bir referans kaynak olarak kullanılmaktadır.

İdeologlar ideolojiyi bir fikrin benimsetilmesinde bir araç olarak görürken, Marx insanların maddi olarak uygun koşullara sahip olduklarında, doğru eylem ve fikirlere yöneleceklerini düşünmekteydi. Dolayısıyla, ideologların terminolojisinde ideoloji, düşünsel yanılsamaları açığa çıkartacak bir bilimin adıyken, Marx ile birlikte terminoloji tersine çevrilmiş ve ideoloji kelimesi ideologların ortadan kaldırmayı hedefledikleri yanılsamaları adlandırmak üzere kullanılmaya başlanmıştı [33].

Marx, düşünce ve bilincin oluşumu üzerindeki tartışmaları, insan psikolojisine dayalı açıklamalardan toplumsal koşullar üzerine çevirmiş ve bu

[32] Andrew Heywood,, **Siyasi İdeolojiler: Bir Giriş**, Çev. Ahmet Kemal Bayram, Ankara, Adres Yayınları, 2007, s.8
[33] Nur Betül Çelik, **İdeolojinin Soykütüğü I: Marx ve İdeoloji**, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005, s.32

çerçevede ideoloji kuramına katkıda bulunmuştur. Karl Marx'a göre insanlar kendi fikirlerinin üreticileridirler.

> "*...gerçek, faal, kendi üretici güçlerinin ve bunlara tekabül eden ilişkilerin, alabilecekleri en geniş biçimleri de dahil olmak üzere, belirli bir gelişmesiyle koşullandırılan insanlar olduğunu vurgular. Bilinç hiçbir zaman bilinçli varlıktan başka bir şey olamaz ve insanların varlığı, onların gerçek yaşam bilinçleridir. Dolayısıyla Marx, kişinin düşüncelerini şekillendiren temel unsurun kişinin içerisinde bulunduğu sosyal koşullar olduğunu belirtir* "[34].

Marx, ideoloji kavramını sınıf temeli ile ilişkilendirir. Marx'a göre hâkim olan kesimin düşünceleri, tüm zamanlarda hâkim olan düşüncelerdir. Bir toplumda hâkim maddi ve manevi güce sahip olan sınıf aynı zamanda egemen güce de sahip olan sınıf olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla maddi üretim araçlarını kontrol altında tutan kesim, zihinsel üretim araçlarının da kontrolüne sahiptir. Marx'a göre sınıf sistemi baş aşağı, tepetaklak biçimde var olur, Marx bu gerçekliğin ters dönmüş halini "camera obscura" ifadesiyle dile getirir [35]. Bu tersine dönme ilişkisi yanlış bilinç olarak bilinmektedir.

Yanlış bilinç kavramı genel olarak iki şekilde ele alınır. Bunlardan ilki ideolojinin siyasal işlevine dikkat çeker. Bu bağlamda, ideoloji iktidar odaklarının meşrulaştırılması ile ilgilenen bakış açısıdır. İkincisi ise ideolojiyi, doğru olan bilgi ile doğru olmayan bilginin tam karşısına yerleştiren bir kullanım biçimi olarak ele almaktadır [36].

Bununla birlikte, Şerif Mardin, yanlış bilinç kavramının hata kavramından ayrılması gerektiğini ifade eder. Yanlış bilinç Marx için bir hatanın sonucudur ancak bu hatanın sistematik olduğu özellikle vurgulanmalıdır. Bu sistematik hatanın iki temel nedeni vardır. Bunlardan birincisi hatanın kaynağının dışsal müdahaleden kaynaklanması, ikincisi ise insanın içinde

---

[34] Karl Marx and Friedrich Engels, **Alman İdeolojisi** Çev. Sevim Belli, Ankara, Sol Yayınları, 1987, s. 44
[35] Marx s.79
[36] Çelik, Nur Betül, **İdeolojinin Soykütüğü I: Marx ve İdeoloji,** Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005, s.162

bulunduğu toplumsal koşulların etkisidir. İçine doğduğu ve geliştiği toplumsal koşullar, insanın o koşullar dışındaki gerçeklikleri görmesini engellemekte ve böylelikle yanlış bilincin kaynağı yanlış algılama olarak ortaya çıkmaktadır [37].

Marx'ın ideolojiye yüklediği anlam genel olarak onu doğrunun, gerçekliğin ve bilimin karşısına yerleştirmektedir. Yanlış bilinç ve ideolojinin yarattığı toplumsal, siyasal ve ekonomik egemenlik ilişkileri meşrulaştırılmakta ve egemen sınıfın çıkarları yeniden üretilmektedir. Bu bağlamda, Marx, ideolojik şekilde düşünmeyi, toplum dinamiğini, insanın içinde gömülü bulunduğu günlük hayatının maddi unsurlarıyla izah etmemeye, bunun yerine fikir hayatını ön plana geçirmek olarak tanımlamaktadır. Bir diğer yandan, ideoloji, çıkarlarını paylaştığı grubun etkisi altında iş görmektir [38].

Marx'ın ekonomik belirlenimciliğe dayanan klasik altyapı-üstyapı formülünün, ideolojik tahakkümü açıklamakta tek başına yeterli olmadığı düşüncesine Louis Althusser 'in 'Devletin İdeolojik Aygıtları' ve Antonio Gramsci'nin 'Hegemonya' kavramlarında rastlanılmaktadır. Bu bağlamda iki düşünüre göre ideoloji kavramı sadece altyapı kurumları ile değil, üstyapı ve kültür ürünleri yoluyla da kendini var ettiğini ortaya koymaktadır. Bu aynı zamanda eleştirile geleneğin de temelini oluşturmaktadır. Bu eleştirel gelenek, bugün medya tartışmalarında önemli yer tutmakta ve günümüzdeki post modern kuramlar ile klasik Marksizm arasında köprü görevini görmesi bakımından son derece önemlidir.

1.3.3 Althusser ve Devletin İdeolojik Bir Aygıtı Olarak Medya

Yukarıda da değinildiği gibi, Karl Marx'ın sistematiğinde ideoloji, egemen sınıfa bağlı bir değişkendir. Althusser 'in ideoloji kuramının temelinde ise, altyapı değişmez bir şekilde üst yapıyı belirler. Althusser 'in yaklaşımında ideolojinin oluşum sürecine tüm sınıflar (altyapı ve üstyapı) katılır. Üstyapının

[37] Şerif Mardin, **İdeoloji,** iletişim Yayınları, İstanbul, 1993, s. 20.
[38] Mardin, s. 36

göreli özerkliğini dışlayan bu anlayış, onun deyişiyle üst yapıyı bir 'gölge fenomen' olarak kavramak, klasik anlayışın en önemli hatasıdır [39].

Althusser' e göre ideoloji, öznelerin üretildiği ve çeşitli yollarla toplumsal yapılar içinden hareket edebilmelerini sağlayan pratiktir. İdeoloji çarpıtan bir mercekten çok, gerçekliğin kurucu ögesi belirli bir gerçekliktir [40]. İdeoloji, toplamsal ve bireysel gerçekliği biçimlendirerek, ideolojinin vermiş olduğu bakış açısıyla dünyanın görülmesini sağlamaktadır. Söz konusu gerçeklik, bireysel ve toplamsal düzeyde sosyal yaşamı, düşünce tarzlarını, inançlarını etkilemektedir. İdeoloji bireylere bu bağlamda egemen değerleri benimsetip, bireyi ve toplumu bulundukları sisteme uyumlu hale getirmektedir. Althusser 'e göre bu süreç kendiliğinden gelişir ve ideoloji; deneyim ve pratikle gerçekleşir. Althusser, ideolojiyi insanların beynini sarmış, somutlaştırması olamayan manevi bir varoluş biçimi olarak değil, maddi yapılar tarafından belirlenen ve oluşumu da maddi olan bir yapı olarak görür [41].

İdeoloji toplum hayatının her aşamasını, değişik biçimlerde olsa da sürekli bir şekilde etkiler. Toplumsal pratik ile iç içe, bütün sisteme nüfus etmiştir [42].

Althusser, devletin baskı araçlarını 1970 yılında yayınladığı 'İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları' adlı eserinde "zor kullanan, baskıcı" (ordu, polis, hükümet, mahkemeler, hapishaneler) ve "ideolojik" olmak üzere ikiye ayırır.

Devletin baskıcı aygıtları tümüyle kamusal alanda etkisini gösterir, ideolojik aygıtları ise özel alanda etkilidirler. Her iki aygıt da net bir şekilde birbirlerinden ayrıştırılamazlar. Genel olarak, baskı ve ideoloji iki aygıtta da görülmekte, fakat sınıflandırılmaları işleyişlerinde hangisine ağırlık vermeleri üzerinden gerçekleştirilir [43]. Devletin Baskıcı Aygıtı, öncelikle baskıya ağırlık verip, ideolojiye daha az ağırlık vererek işler. Benzer şekilde, fakat tam tersi

[39] Louis Althusser; **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları**, İthaki Yayınları, İstanbul, 2003; s. 76
[40] Althusser, s. 76
[41] Metin Kazancı, "Althusser, İdeoloji ve İdeoloji ile İlgili Son Söz"; **İstanbul Üniversitesi iletişim Fakültesi Dergisi**, 24, 2006, s.6
[42] Metin Kazancı, "Althusser, İdeoloji ve iletişimin Dayanılmaz Ağırlığı" **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** Cilt: 57, Sayı:1, 2002, s.57
[43] Ayşe İnal, **Haberi Okumak**, Temuçin Yayınları, İstanbul, 1996, s. 59

yönde Devletin İdeolojik Aygıtları da öncelikle ideolojiye ağırlık verip, baskıyı ikinci sıraya koyarak işlerler. Dolayısıyla bütünüyle baskıya dayanan ya da sadece ideoloji kullanan bir aygıt mevcut değildir. Althusser, Devletin İdeolojik Aygıtlarını egemen sınıfın ideolojisini yeniden üretip, yayan araçlar olarak konumlandırır. Buna göre hiçbir sınıf, Devletin İdeolojik Aygıtları içerisinde ve üstünde kendi hegemonyasını uygulamadan, devlet iktidarını kalıcı olarak elinde tutamaz. Devletin İdeolojik Aygıtları, ideolojiye öncelik vererek işler ve işleyişlerini sağlayan ideoloji, bütün çeşitliliğine ve çelişkilerine rağmen, egemen sınıfın ideolojisidir. Çünkü devlet iktidarını elinde tutan sınıf "Egemen Sınıf"dır ve dolayısıyla Devletin Baskıcı Aygıtını da ellerinde bulundurur.

Althusser 'e göre tüm toplumsal kurumlar (aile, okul, din, ordu vb.) ideolojinin taşıyıcısıdır. Tüm bu kurumlar bireyler aracılığıyla hem kurumun kendi değerlerini hem de ideolojiyi yeniden üretirler [44]. Dolayısıyla, birey her ne kadar bilinçli olarak, özgür iradesi ile seçtiği fikir ve eylemleri gerçekleştirdiğini düşünse bile, bağlı bulunduğu ideolojik aygıttan bağımsız olarak hareket edemez. Althusser, her pratiğin ancak bir ideoloji yoluyla ve bir ideolojinin altında var olabileceğini, aynı zamanda her ideolojinin ancak bir özne yoluyla ve özneler içinde var olabileceğini vurgular. Althusser 'in devletin ideolojik aygıtları olarak belirttiği eğitim kurumları, baskı aygıtları olarak belirttiği yasal sistem ve ordu günlük rutinleşmiş pratik içinde bilinç üretimi yapılan yerlerdir [45].

Althusser bireyleri "özne" olarak nitelendirir ve ideolojinin, egemen yapının "özne" üzerinde etkisi olduğunu söylemektedir. Bu yolla insanlar özne olmanın yarattığı sınırlar içinde kendilerinden beklenen toplumsal rolü oynarlar. Althusser ideolojinin bireyleri özne olarak nitelemesi sürecini "adlandırma", "çağırma" kavramlarıyla açıklamaktadır. İdeoloji, bireyleri adlandırma yoluyla bir özne haline dönüştürür. Her birey, daha doğmadan önce bile birer özne konumundadır. Bir bebek, annenin hamile kalmasından itibaren kendisini "bekleyen" aile ideolojisinin içine doğar ve doğumu bu ideoloji tarafından

[44] İnal, s. 60
[45] İrfan Erdoğan, "Temel Bilgiler: Eleştirel Yaklaşımlarda iletişim Anlayışı", **iletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı 24, Kış-Bahar 2007, s. 168

kararlaştırılmıştır [46] Çağırma ile bireyin ideolojik olarak adı konmuş olmaktadır ve birey kendisine verilen bu isimlendirmenin etkisi ve görüş açısı ile değerlendirmelerini yapacaktır. Bu durum, ideolojik sürekliliği sağlayan bir pratiktir. İnsanlar bu şekilde özne olmanın çizdiği sınırlar dahilinde kendilerinden beklenen toplumsal rolü oynarlar. Söz konusu roller arasında ideolojinin taşınması da vardır. Althusser söylemiyle bu süreçte öznelerin "kendiliklerinden yürüdüklerini" dolayısıyla çoğu zaman baskıcı devlet aygıtının işlevine gerek kalmadığını belirtir. Her yeni nesne, geçmişte yaşananların etkisi altında var olan sistemi bir sonraya taşımaktadır. Özne ise varoluş koşulları içinde kendinden beklenen toplumsal rolün aktörüdür. Devletin İdeolojik Aygıtlarında da bu durum aynıdır. Birer ideoloji taşıyıcısı olan bu araçların sistemi yeniden üretme görevleri vardır ve bu ideolojik oluşum süreci, pratikle bağlantılı olduğundan ötürü belirli bir aşamada sona ermez, süreklidir [47]. Bununla birlikte, Althusser klasik Marksist üstyapı/altyapı modeli yerine üst belirlenim yaklaşımını geliştirmiştir.

> *"..ekonomik ilişkiler tarafından belirlenmeyen kültür ve ideoloji arasında bir ilişki modeli kurar. İdeolojiyi, insanların kendilerini ve toplumla ilişkilerini düşünme, eyleme ve anlaması şeklindeki dinamik ve toplumsal bir süreç olarak kavramsallaştırması ile Marksist ideoloji kavramının ele alınışına farklı açılımlar getirmiştir* " [48].

Bu bağlamda Althusser, ideolojik düzeyin görece özerkliğini toplumsal biçimlenmenin devamlılığıyla olan ilişkisi içerisinde değerlendirir ve yeniden üretimin toplumsal formasyonun devamlılığı açısından önemine vurgu yapar [49].

İdeolojinin yeniden üretiminde, birey ve bireyin ait olduğu toplumun yanı sıra, kitle iletişim araçlarının ve dolayısıyla medyanın etkileri göz ardı edilemez.

---

[46] Althusser; s.86
[47] Metin Kazancı; "Althusser, İdeoloji ve iletişimin Dayanılmaz Ağırlığı", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 57, Sayı:1, 2002, s.58
[48] Dursun, Çiler; **Tv Haberlerinde İdeoloji**, İmge Yayınevi, Ankara, 2001, S;30
[49] Althusser; s.38

Kitle iletişim araçları genel olarak bireylerle iletişimi ve bilginin dağıtımını mümkün kılarak ideolojiyi yaşatmaktadır. Günümüzde iletişimin ve bilginin en hızlı yayıldığı mecralardan olan medya bu bağlamda ideolojik aygıtların en etkilisi ayrıca en ideal ideoloji taşıyıcılarıdırlar [50]. İletişim ve haberin servis edilmesinde medya, özgür ve tarafsızlığı sağlıyor gibi gösterilmesine rağmen, esas olarak amacı egemen ideolojinin öğretilerini hedef kitleye bilgi bombardımanıyla aktarmak ve hedef kitlenin egemen ideoloji doğrultusunda yönlendirilmesini sağlamaktır. Sonuçta medya, haber üretim sürecinde ortaya yeni bir şey koymaz. Olmuş bir olayı ya da zaten var olan bir olguyu ideolojik bir süzgeçten geçirerek yeniden üretir. Bu yeniden üretim, baskın ideoloji doğrultusundadır. Bir ideolojik aygıt olarak medya, sahiplik yapılarından dolayı endüstriyel bir işletme gibi çalışmaktadır. Bir işletme olarak medyanın çıktısı olan haber ise, ideolojinin kurucu ögelerinden biridir. Medya liberal kuramın öne attığı gibi 4.güç olmaktan ziyade, egemen görüşler içerisinde, egemen görüşleri üretip yayan bir sistemdir. Althusser 'in bir ideolojik aygıt olarak nitelediği medya üzerinde egemen sınıf, kendi hegemonyasını kurmaya çalışır ve diğer ideolojik aygıtlarda da olduğu gibi medya üzerinde hegemonyasını kurabildiği sürece iktidarını sürdürebilir.

1.3.4 Gramsci ve Hegemonya Düşüncesinde Medya

Gramsci de Althusser ile benzer bir şekilde medya çalışmalarını 1970 sonrasında önemli ölçüde etkilemiş ve kültürel çalışmalara damgasını vurmuş bir düşünürdür. Neo Marksist düşüncenin gelişimi açısından ardıl olan iki düşünür, Gramsci ve Althusser medya çalışmaları açısından karşımıza eşzamanlı olarak çıkmaktadırlar.

Gramsci, Marx'ın ideoloji kuramında ana hattı oluşturan ve onu ekonomik tabanın basit bir yansıması olarak gören görüşlerden ayrı bir yönelim sergilemektedir. Egemenliğin sadece ekonomik yapıdan ibaret olmadığını, elde

[50] Metin Kazancı; "Althusser, İdeoloji ve iletişimin Dayanılmaz Ağırlığı**", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** Cilt: 57, Sayı:1, 2002, s.77

edilmesinde ve sürdürülmesinde, kültür ve politikanın ekonomi kadar önemli olduğunu savunmaktadır.

> *"Siyaset kavramı üstyapının bir düzeyi olarak, altyapı-üstyapı ilişkilerinin kilit kavramını oluşturmaktadır. Vurguyu siyaset üzerine koyan Gramsci, ideolojinin kavranmasının siyasal düzeyin irdelenmesi yoluyla mümkün olacağı görüşündedir. Gramsci için bir ideolojinin gerçekliği, siyasal açıdan harekete geçme gücünde ve sonuçta tarihsel olarak gerçekleşmesinde yatmaktadır "* [51].

Gramsci literatüre "Hegemonya" kavramını kazandırmıştır. Hegemonya kuramı, temel olarak iktidar ile pratik arasındaki ilişkiyi araştırır ve medyanın eleştirel analizlerinde kullanılır [52].

John Fiske ise, günümüzde Gramsci'nin hegemonya kavramının, Althusser 'in "Devletin ideolojik aygıtları" kavramına oranla medya çalışmaları tarafından daha fazla benimsenmiş olduğunu belirtmektedir. Fiske bu tercihin altında yatan nedeni, Gramsci'nin "hegemonya" kavramının alımlama konusuna getirdiği katkılar olarak açıklamaktadır. Bu kavram, medyanın ideolojik bir aygıt olarak kavranmasından çok, iktidar sahiplerinin ideolojilerinin kültürel pratiklerin dolayımı ile toplumsal rızaya dönüştürüldüğü bir araç olarak ele alımlamasına dayanmaktadır [53] .

> *"Kitle iletişim araçları egemen olan yapının görüş ve düşüncelerini topluma ilettiği ve benimsemede meşrulaştırdığı bir etkinin oluşumunda etkin bir rol üstlenebilir. Kitle iletişim araçlarının gücünün ve etkisinin farkında olan yapılar; bu araçları hegemonya araçları olarak görebilirler. Bu nedenle bu teorik zeminde araştırma yapan ve yeni*

[51] Nur Betül Çelik, "İdeolojinin Seslenme Biçimleri ve İdeolojik Evrenin Yapısı Açısından Bir Yorumlama Çabası: Forum Mektupları", **A.Ü.B.Y.Y.O. Yıllık** 1989 / 1990 s. 297
[52] Pamela Shoemaker ve Stephen Reese, "İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi" Süleymen İrvan Ed. **Medya Kültür Siyaset**, Alp Yayınevi, 2020, Ankara, s. 150
[53] Ayşe İnal, **Haberi Okumak**, Temuçin Yayınları, İstanbul, 1996, s. 62

kuramlar geliştiren teorisyenler; kitle iletişim araçlarının bilinçli şekilde ideolojik veya kültürel hegemonya etkisine dikkat çekerler " [54] .

Gramsci'nin Hegemonya kavramı, yönetici konumundaki kesimin, yönetilen konumundaki kesimi, kuvvet kullanmadan, yöneten sınıfların, yönetilen sınıflar üzerinde zor kullanarak değil; bu sınıflar üzerinde kabule dayalı bir hakimiyetin kurulması olarak kullanılmaktadır. Bu kabul de medya aracılığı ise sağlanmaktadır. Kabul/rıza, belli bir toplumsal sınıf lehine tesis olunan hegemonyanın etkinliğini belirleyen durumdur. Hegemonyanın devamlılığı ancak yapay bir uzlaşma halinde teslim olmuş sınıfların onayı sayesinde mümkün olabilir.

" Medya kurumları sürekli olarak tutarlı bir ideoloji ile toplumsal yapıyı, yönetilen sınıfların tahakküm altına alınmalarına kendi rızaları ile katılımları aracılığıyla yeniden üreten ve haklılaştıran bir dizi ortak duyusal değerler ve mekanizmalar üreterek hegemonyacı bir işlev görürler " [55].

Gramsci' ye göre devlet gücünü arttırmış ve sivil toplumu kuşatmıştır. Devlet artan gücünü, baskının yanında rıza üreterek elde etmektedir. Hegemonya, devletin veya yönetici kesimin, sivil toplum içindeki inançları düzenleme yetkinliğidir. İçerisinde hem güç hem de rıza üretimini barındırmaktadır. Egemenliğin uzun süreli olması bu rızanın sürekli üretilmesiyle mümkün olacaktır.

1.4. İdeolojik bir Ayrımlaşma Düşüncesi olarak Oryantalizm

Yabancı basında, özellikle de Kolonici bir geçmişe sahip iki millet olan İngiliz ve Fransız yazılı basınında Türkiye'nin temsili incelenirken, Batı'nın bakış açısını çözümlemek için Oryantalist bakış açısından da bahsetmek gerekir.

[54] Yurdakul, Hasan, Kitle iletişimde Haber ve Etki: Liberal ve Eleştirel Yaklaşımlar **Nosyon; Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi**, Sayı:1, Aralık 2018, S: 68
[55] Shoemaker s. 151

Oryantalizm "Doğu Bilimi" olarak ifade edilmektedir. Latince "Oriens" kelimesi güneşin doğuşu anlamına gelmekte [56] ve Doğu'yu belirtmek için kullanılmaktadır.

> *"Oryantalizm, kültürel ve ideolojik bir açıdan, arkasında müesseseler, kelimeler, ilimler, tasvirler, öğretiler, kavramlar olan bir muhakeme biçimidir. Avrupa'nı Doğu hakkındaki bir uydurması değil, Batı tarafından bilinçli vücuda getirilmiş ve nesiller boyu hatırı sayılır yatırımlara konu olmuş bir teori ve pratikler bütünüdür"*[57].

Oryantalizm, Batı'nın Doğu ile ilgili yaptığı araştırmalar olarak tanımlanabilir. Ortaya çıkışı itibarı ile bir ayrım üzerinden tanımlanan Oryantalizm, bu ayrımı önce coğrafi farklılıklar dahilinde başlatmış akabinde söylemsel ve kurgusal anlatımlarla bir egemenlik aracı haline getirmiştir. Yeri geldiğinde gerçekleri yansıtarak, yeri geldiğinde ise kurgusal olanla iç içe geçerek kendisine geçerlilik kazandırmıştır.

Tarihsel dönem olarak baktığımızda, araştırmaların yoğunlaştığı 19. Yüzyılda, sanayi endüstrisinin gelişmesi ile birlikte Batı'nın ekonomik anlamda güçlendiği görülmektedir. Üretimin artması sonucu ortaya çıkan hammadde ihtiyacı ve üretim fazlası için bir arayışa girilmiş, bu da Koloniciliğin yayılmasına neden olmuştur. Batı hükmetme arzu ve isteğiyle Doğu'yu daha çok tanımak istemektedir.

Bir kavram olarak Oryantalizm, Batı'nın Doğu ile ilgili görüş ve çalışmalarını anlamak için yaratılmış ve kullanılmıştır. Kavramın ilk defa ne zaman kullanılmaya başlandığı bilinmemektedir. Bununla birlikte, Batı her zaman Doğu'yu merak etmiş ve bir araştırma alanı olarak görmüştür. Zira Doğu, Batı'nın kendisini tanımlamak için kullandığı bir araç olmuştur. Bir terim olarak Oryantalizm ise, 1873 yılında Paris'te gerçekleştirilen "Oryantalistler Kongresi" ile ilk defa dünyaya duyurulmuştur [58].

---

[56] Https://www.Wordsense.Eu/Oriens/

[57] İsmail Süphandağı, **Batı ve İslam Arasında Oryantalizm**, Maarif Mektepleri Yayınları; 2018, s. 112

[58] Aysun Yaralı Akkaya; "Avrupa'nın Mülteci Politikalarına Oryantalist Yaklaşımı: Suriye Krizi Sonrası Avrupa ve Türkiye İlişkileri"; **Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi**, Cilt:74, No:2, 2019, s. 364

Oryantalist yaklaşım, Kolonici zihniyet ile paralel bir bakış açısına sahiptir. Batılı Kolonici devletler, kendilerini siyasal ve ekonomik olarak ele geçirdikleri toplumlardan çok daha üstün görürler. Dolayısıyla, niyetlerini de bu toplumları olması gereken gelişmişlik ve medeniyet seviyesine ulaştırmak olarak dile getirirler. Onlar hakkında ürettikleri her türlü bilgi de bu bakış açısına sahiptir. Oryantalizm de aynı şekilde bu yaklaşımdan hareketle Batı merkezli bir uygarlık anlayışına dayanır. Olunması gereken yer Batı'nın durduğu yerdir, dolayısıyla Doğu, uygarlıkta hedeflenen yere ulaşmış olan Batı'nın yanında daha ikinci, geliştirilmesi gereken, Batının medeniyet götüreceği toplumlar ve coğrafyalar olarak görülür ve tanımlanır. Zaman geçtikçe, egemen olunan bu ülkeler üzerindeki hâkimiyetin sürdürülmesi için, bilgiler edinilmeye çalışılmış, araştırmalar yapılmış ve bir Oryantalist dil oluşturulmuştur.

Bununla birlikte, inanç farklılıkları da Batı ile Doğu arasındaki farklılaşmayı şekillendiren unsurlardan biri olmuştur. Bu farklılaşmayı, Doğu medeniyetlerinde hâkim din olan "İslam" şekillendirmiş, özellikle Haçlı seferleri akabinde Batı, İslam'ı öteki olarak tanımlamıştır [59].

İslam bu süreçte, batının yükselişini durduran ve batı medeniyetlerinde bölünmelere yol açan bir unsur olarak gösterilmiştir. Bir diğer yandan, 15. ve 16. Yüzyıllara baktığımızda Avrupa'nın ortak bir kimlik ve/veya kendini tanımlama durumundan söz edilemez. Bu nedenle, öteki tanımı da değişkenlik göstermektedir. Orta çağ aslında Hristiyanlığın birleştirici çatısı etrafında bir araya gelen Avrupalıların İslamiyet'e karşı birleşmesi ile şekillenmiştir. Ancak asıl kimlik sahiplenmesinin kolonyal genişleme ile olduğunu görmekteyiz [60].

Kendini ontolojik olarak evrenin merkezi olarak gören bir topluluğun başkalarını "öteki" olarak görmekten çekinmemesi "ben" yaklaşımı ile yakından ilgilidir.

[59] Bkz. Meryem Küçük, "Oryantalizm ve Öteki Algısı", **Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi;** Cilt: 1, Sayı:1, 2015; s.107-127

[60] Aysun Yaralı Akkaya, "Avrupa'nın Mülteci Politikalarına Oryantalist Yaklaşımı: Suriye Krizi Sonrası Avrupa ve Türkiye İlişkiler"i; **Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi**, Cilt:74, No:2, 2019, s. 365

"*Bu bağlamda Batı'nın Doğu algısı, yalnızca bir başka medeniyet hakkında oluşturduğu gerçek ya da hayali imgeler bütününü ifade etmenin ötesinde, aynı zamanda Batı'nın nasıl bir "ben" tasavvuruna ve ben bilincine sahip olduğunu da göstermektedir. Dolayısıyla Oryantalizmin tarihi aynı zamanda Batılı bilincin de tarihini sunmaktadır* "[61].

Aslında Batı, "Öteki"yi dışlayarak kendi kimliğinin farkına varmış ve kendi değerlerini oluşturmuştur [62].

Oryantalist görüş, Doğulu ulusların Batılardan farklı bilgi ve zihin yapısına sahip olduğunu düşünmekte fakat bu yapının Batılı bilgi ve zihin yapısı ile değiştirilmesi gerektiğini iddia etmektedir. Buna göre, Batılılardan geçmişleri hakkında bilgi edinen uluslar, geçmişlerinde önemli bir tarih ve bilginin olmadığına inanırlar. Zira Batı, dünya yüzeyindeki tek uygarlığın, Batı uygarlığı olduğunu her koşulda vurgulamaktadır. Buradan hareketle, Doğulu ulusların, Batılılara benzemesi gerektiği imâ edilir. Bir şeye benzemek de ancak kendi özelliklerinden, kendi kimliğinden vazgeçmekle mümkün olabilir. Başka bir deyişle kendisi olmamaktır. Bu nedenle, aslında Batı, varlık ve kimliğini "Öteki' ye" borçludur, zira kendisini ancak kendisinden olmayan öteki üzerinden tanımlayabilmektedir [63].

Oryantalizm için farklı değerlendirme şekillerinden bahsedilebilir fakat neticede "biz" ve "onlar" ayrımına dayanan bir anlayışın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre, Batı olarak tanımlayan bir siyasi-kültürel oluşuma ait hisseden bir bireyin, Doğu olarak tanımlanan, belli bir coğrafi sınırı olmayan bir tanımlama ve ona ait olan özellikler ile ilgili görüş bildirmesidir [64].

---

[61] Meryem Küçük; "Oryantalizm ve Öteki Algısı", **Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi**; Cilt: 1, Sayı:1, 2015; s.109

[62] İsmail Süphandağı, **Batı ve İslam Arasında Oryantalizm**, Maarif Mektepleri Yayınları; 2018, s. 101

[63] Küçük, . s.124

[64] Aysun Yaralı Akkaya,"Avrupa'nın Mülteci Politikalarına Oryantalist Yaklaşımı: Suriye Krizi Sonrası Avrupa ve Türkiye İlişkileri"; **Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi**, Cilt:74, No:2, 2019, s. 365

"*Batı'nın Doğu karşısındaki egemen durumunun fikirler dünyasındaki izdüşümü olarak Oryantalizm, fikirler dünyasında da hegemonyasını devam ettirmesinin bir sonucudur. Siyasi, kültürel, coğrafi, edebi pek çok alandaki incelemeler, araştırmalar, üretimler neticesinde oldukça karmaşık bir Doğu ortaya çıkmış ve bu Doğu'ya ait imgelerin üretilmesinde de hiçbir zaman sorgulanmayan, Batı bilinci belirleyici olmuştur* " [65].

Doğu ile ilgili, Batı tarafından üretilmiş olan tüm bu yazı ve imgeler ve buna bağlı her türlü bilgi, oryantalist söylemin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

Diğer yandan, aslında Batı kendisine köken ararken Oryantalist arşivini oluşturmaya başlamıştır. Zira Batı'nın kökenini oluşturabilmesi için bir "Öteki"nin varlığına ihtiyacı vardır. Kendini, kendi söylemini "öteki" üzerinden tanımlamaya ihtiyaç duyar. 'Öteki'nde olmayanlar 'ben'de vardır, 'ben'de olanlar ise 'öteki'nde yoktur. Olumlu, iyi çerçevedeki tüm özellikler 'ben'e, olumsuz, kötü özellikler ise 'öteki'ne aittir. Başkası tarafından kurgulanmış olan 'öteki'ne kendini tanımlama imkânı verilmez, onu tanımlayacak olan onu kurgulayanlardır [66].

"*Ben ve ötekine değer biçerken "benim" kültürümün ölçütlerini kullanır. Bu durumda "öteki", kendisinin eksik halinden başka bir şey olamaz. "Öteki" bu farkla kabul görür ancak değiştirilmesi mümkün olmayan bir aşağıda olma hali içinde donup kalır* " [67] .

İnsanlar, her dönem var olan duruma göre, onu rasyonalize eden açıklamalar bulurlar. Aslında bu bağlamda Batı, tarihsel işleyiş içinde Oryantalist söylem ile "öteki" üzerinden kendi kimliğini inşa etmiştir. Said'in

[65] Yücel Bulut, **Oryantalizmin Kısa Tarihi,** Küre Yayınları, İstanbul, 2006, s. 168

[66] Nihal Kocabay Şener, **"Haberlerde Gerçeğin Yeniden Üretilmesi: Batı Medyasında Doğu İmgesi"**; **Middle Black Sea Journal Of Communication Studies**, 2017, s.2

[67] Meryem Küçük; "Oryantalizm ve Öteki Algısı", **Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi**; Cilt: 1, Sayı:1, 2015; s.117

deyimiyle; "*Doğu, Avrupa'nın karşıt imgesi, düşüncesi, kimliği, deneyimi olarak Avrupa'nın (ya da Batı'nın) tanımlanmasına yardımcı olmuştur* "[68].

Ötekileştirme ve ayrımcılığın varoluş nedenlerini tarih öncesi zamanlara ve tercihlere bağlayabiliriz. Bununla birlikte, coğrafi farklılaşmanın kuvvetli etkisi yadsınamaz. Avrupa kendi içerisinde bile Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrılmış ve her iki bölge kendi "öteki"sini tanımlamıştı. Avrupa ulus-devletleri, Soğuk Savaş akabinde Berlin duvarının çöküşüyle, bu sefer de Avrupa Birliği çerçevesinde yeniden örgütlendiler. Avrupa Birliği'nin ilk yıllarında Birlik, İskandinav ülkeleri ve Yunanistan'ı çevre ülkeler olarak tanımlamıştı. Yani kendi içerisindeki Öteki'yi belirlemişti. Bu ülkeler Doğu ile Batı arasında bir köprü olarak tanımlanıyorlardı. Avrupa Birliği süreci ile birlikte, üye ülkeler ile Kuzey Atlantik İttifakı Örgütü (NATO) değerlerini özümseyenler "Öteki"yi yeniden tanımladılar. Birlik ileriki dönemde çevre ülkeler olarak tanımladığı İskandinav ülkeleri ve Yunanistan'ı birliğe dahil etmiş, bir diğer deyişle kendi ötekisini içine alarak genişlemiştir. Bunun sonucunda, yeni bir öteki tanımlanmak durumunda kalmıştır. Bu da Müslüman ülkeler olarak tanımlanmıştır [69].

Ötekileştirme ve kendini tanımlama sürecine bu açıdan bakıldığında da batının kendisini doğu üzerinden tanımladığı bir kere daha görülmektedir. Bu da bir başka deyişle, Batı'nın kendi varlık ve kimliğini Doğu'nun kültürel zenginliğinden edindiğinin bir göstergesidir. Bu kimlik kazanımı ile birlikte kendinden farklı olanlar merkezin dışına itilmiş, böylece Doğu, Batı'nın kimlik adlandırmasında içsel bir anlam taşımaya başlamıştır. Batı kazandığı kimliği ile kendini konumlandırırken batı dışı kimlikler de "öteki" adı altında birleştirilir [70].

Oryantalist algı aynı zamanda bir karşılaştırma modelidir. Yapılan karşılaştırma sayesinde Batı kendine yakın ve yakın olmayan toplumları

[68] Edward W. Said, **Şarkiyatçılık,** Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013, s.11
[69] Akkaya, s. 366
[70] Bkz. Hüsniye Canbay Tatar, "Batının Kimlik İnşasında Ötekinin Yeri"; **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi,** Sayı:14, 2012, S: 91-102

kategorileştirmiş olur. "*Batı modern, ileri, çağdaş, gelişmiş; batı dışı toplumlar ise vahşi, geri kalmış, azgelişmiş, geleneksel, barbar ve gericidir* " [71].

Batı'nın Doğu üzerindeki söylemsel kurgusu üzerinden oluşturulan hâkimiyeti anlamında Oryantalizm kavramsallaştırılmıştır. Batı önce kendi coğrafi sınırlarını belirleyerek, sonra da bu sınırları manevi, düşünsel, davranışsal ve ahlaki farklılıklar üzerine inşa ederek Doğu'dan farklılaşmıştır. Zaman içerisinde Batı'nın üretip geliştirmiş olduğu bu kurgu değişmiş ve Doğu'nun üzerinde kurduğu egemenliğin bir aracı haline gelmiştir [72].

Batı dünyası, kendinden söz etmeyen; duygularını, kişiliğini, kimliğini ifade etmeyen, tarihinin temsilciliğini üstlenmeyen "Doğu"lu adına konuşarak, Doğu'yu temsil etmiştir. Tarihlerini, coğrafyalarını, dinlerini, dillerini, kültürlerini ve karakterlerini saptayıp belgeleyerek, üniversitelerde araştırılan, öyküleri yazılan, ressamların atölyelerinde işlenen, müzelerde sergilenen, yeniden kurulan aynı sıfatlar, aynı imgelerle betimlenen pek çok Doğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Oryantalizm; Doğu'nun ve ona ait özelliklerin Batılı gözle yeniden kurulmasıdır [73].

Oryantalizm ile ilgili çalışmalarda, Edward W. Said'in 1978 yılında yayınlanan 'Oryantalizm' isimli çalışması en çok başvurulan kaynak olarak öne çıkmaktadır. Said, oryantalizmi Doğu-Batı arasında bir güç ilişkisi çerçevesinde ele almış ve siyasi çıkarlarla şekillendiği yorumunu getirmiştir. Said'e göre Oryantalizm bir tarih okuma anlayışıdır. Bu tarihsel okuma anlayışı, farklılıkların tarih içinde dondurulmasını, Batı'nın haricindeki kültürlerin "geleneksel toplum" olarak genellenmesi üzerine kurulur. Öteki olan denetlenmeli ve mutlaka Batılı, modern olana dönüştürülmelidir. Dolayısıyla bu

[71] Hasan Bülent Kahraman ve Fuat Keyman, "Kemalizm, Oryantalizm ve Modernite". **Doğu Batı** 1/2 (1998), s.79

[72] Cenan Alkan, **Oryantalizm: Coğrafi Ayrımdan Söylemsel Ayrışmaya Türk Düşünce Hayatı Örneği** Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniveristesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, 2015 s.1

[73] Jale Parla, Hayâlî Doğu, **Atlas Dergisi,** 2001, s. 96

anlayışın temelinde Batı kültürünün dünya üzerindeki liderliğini ve egemenliğini meşrulaştırma amacı yatmaktadır [74].

Said kitabına 1975-1976 yıllarında Lübnan'da yaşanan iç savaş sırasında bir Fransız gazetecinin yorumları ile başlar. Gazeteci savaş sırasında yıkılmış Beyrut kent merkezi için şöyle yazmaktadır;

"Burası bir zamanlar Chateaubriand ile Nerval'in Şark'ına ... aitmiş gibi görünürdü " [75].

Said bu yazıdan hareketle Doğu'nun Avrupa'ya özgü bir buluş olduğunu, antikçağdan beri, gönül maceralarının, egzotik varlıkların, akıldan çıkmayan görünümlerin ve olağanüstü deneyimlerin mekânı olageldiğinden bahseder. Burada asıl vurgu yapılan, Doğu ile onun bugünkü durumunun Avrupa'ya özgü temsil biçimidir. Said'in Oryantalizm tanımı Avrupalıların, ama özellikle İngiliz ve Fransızların, sahip olduğu Doğu geleneğine atıfta bulunur. Buna göre Doğu, Avrupa'nın sadece komşusu değil aynı zamanda en büyük, en zengin, en eski sömürgelerinin mekânı, uygarlıkları ile dillerinin kaynağı, kültürel rakibi, en derin, en sık yinelenen "Öteki" imgelerinden biridir [76].

Said, Batı'nın Doğu üzerinde farklı alanlarda egemenlik kurma çalışmalarını (askeri, ideolojik, siyasi, sosyolojik, imgesel, bilimsel vb.) Marksist ideolojik yaklaşım dahilinde iktidar, hegemonya, söylem vb. kavramları üzerinden okur. Öteki'yi toplumsal ve tarihsel bir söylemin ürünü olarak tanımlar. Buna bağlı olarak da Oryantalizmi, Doğu üzerinden egemenlik kurmak için kullanılan Batılı bir yöntem olarak görür. Bu anlamda Batı yanlısı tüm kurum ve araştırmalar sömürgeci bir bakış açısıyla ele alınır [77].

Said'e göre Oryantalizm; "Doğu ile ilgili tespitlerde bulunan, görüşlerini meşrulaştıran, tarif eden, öğreten, oraya yerleşen ve yöneten ortak bir kurum olarak, kısaca Doğu'yu yeniden inşa ederek hâkim olmak için kullanılan Batılı

[74] Hasan Bülent Kahraman ve Fuat Keyman, "Kemalizm, Oryantalizm ve Modernite". Doğu Batı 1/2 (1998), s.79s.76
[75] Said, Edward, W.; **Şarkiyatçılık**, Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013, s.11
[76] Said , s.11
[77] Gül Turanlı, "Edward Said'in Oryantalist Söylem Analizi", **Şarkiyat Mecmuası** Sayı: 30 (2017-1) s.102

bir tarz olarak incelenip analiz edilebilir" [78]. Said özellikle Oryantalizmi Michel Foucault'nun L'Archéologie du Savoir (Bilginin Arkeolojisi)[79] ve Surveiller et Punir'de (Hapishanenin Doğuşu) [80]'de betimlediği söylem kavramı üzerinden çözümler, zira Oryantalizm bir söylem olarak ele alınmalıdır. Aksi takdirde, incelenmedikçe, aydınlanmanın akabinde Avrupa kültürünün Doğu'yu yönetmesine ve hatta üretmesine imkân veren sistematik disiplini anlayabilmek mümkün değildir. Doğu hakkında yazan hiç kimse, Oryantalizmin çizdiği sınırlardan bağımsız hareket edemez. Başka bir deyişle Oryantalizm nedeniyle Doğu, bağımsız bir düşünce ve/veya eylem nesnesi olamamıştır [81].

Said'in bu eseri, oryantalizmi, akademik bir disiplinden, politik ve ideolojik bir temele sahip, kendine özgü güçleri olan bir kavrama dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, oryantalizm ile ilgili tartışmalarının gelişimini büyük ölçüde değiştirmiştir. Oryantalizmin etkisinin bu kadar geniş olması, ontolojik ve epistemolojik uğraklar arasında kesintisiz bir bağlantı kurarak, bu bağlantıyı söylem analizi üzerinden okumasından kaynaklanmaktadır [82].

Said, Michel Foucault'nun çalışmalarına sıklıkla yer verir. Foucault'nun bilgi ve iktidar analizinden ve dilin dünyayı aynalamaktan çok yarattığı anlayışından ilham alır. Doğu'nun Avrupa maddi medeniyetinin ayrılmaz bir parçası olmasına rağmen, Şarkiyatçılığın bu yönü kültürel ve ideolojik olarak ifade ve temsil ettiğini ileri sürer. Foucault tarafından vurgulanan "söylemsellik" tartışmaları, Edward Said'in Batı medeniyetinin Doğu üzerindeki tahakküm sürecini bilgi ve iktidar ilişkisi çerçevesinde çözümlemesine ışık tutmuştur. Foucault'ya göre söylem, hakikat rejimleri, örneğin hakikati dile getirebilme gücünü ve otoritesini elinde tutan akademik kurumlar ve bu hakikati öznede içselleştirme gücü aracılığıyla ortaya çıkar [83]. Said de paralel şekilde Doğu'nun özgür bir eylem ve düşünce öznesi olmadığını, daha çok sömürgecilik

[78] Edward W. Said, **Şarkiyatçılık**, Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013, s.11
[79] Foucault, Michel; **Bilginin Arkeolojisi**, Birey Yayıncılık, İstanbul, Kasım 1999
[80] Foucault, Michel; **Hapishanenin Doğuşu;** İmge Kitapevi Yayınları, İstanbul, Şubat 2019
[81] Edward, W. Said, **Şarkiyatçılık**, Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013, s.11
[82] Gül Turanlı, "Edward Said'in Oryantalist Söylem Analizi", **Şarkiyat Mecmuası** Sayı: 30 (2017-1) s.102
[83] Bkz. Michael Koefoed Haldrup, "Orientalism," Ed; Audrey Kobayashi, **International Encyclopedia Of Human Geography**, Science Direct, 2020, s. 19-24

ve Batı egemenliği bağlamında inşa edilmiş, yaratılmış ve hayali bir coğrafi varlık olduğunu vurgular.

Edward Said Şarkiyatçılık kitabında [84] Türkiye'yi konu almasa bile, Türkiye'nin konumu da diğer Doğu ülkelerinden farklı değildir. Özellikle 19. yüzyıldan sonra yazılan siyasi ve edebi eserlerde, oryantalist resimdeki Türk ve Müslüman Doğulu imajı birebir örtüşmektedir. Halihazırda Batılı medya kuruluşlarını incelediğimizde, bu imajın günümüzde de devam ettiğini görebiliriz [85].

Görsel 2. Finlandiyalı süt ürünleri üreticisi Valio'nun Türk tipi yoğurt ambalajı üzerindeki Fesli, bıyıklı erkek resmi.

*Topkapı sarayı, Sultanahmet ve Bebek Camii, Kapalı Çarşı veya Mısır çarşısı, Batılı film şirketlerinin İstanbul için kullanacakları öncelikli görsellerdir. (James Bond-Skyfall, Rusya'dan Sevgilerle, Takip 2 vb.). Hatta Rusya'dan Sevgilerle ve Takip 2 filmlerinin afişlerinde direk Sultanahmet Camii figürü kullanılmıştır.

Görsel 3. James Bond- Rusya'dan Sevgilerle Film Afişi

[84] Bkz. Edward, W. Said, **Şarkiyatçılık**, Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013
[85] Ali Şükrü Çoruh, "Oryantalizm Üzerine Notlar", **Sosyal Bilimler Dergisi** / Cilt: Ix, Sayı: 2, Aralık 2007, s. 194

Takip 2 (2012)

Görsel 4.Takip 2 Film Afişi

Bu aşamada bir "imaj üretimi" yapıldığı görülmektedir. Doğu ve İslam ile ilgili gerçekliğin yerini, gitgide artan bir yaygınlıkla kitle iletişim araçları tarafından servis edilen bir imaj almakta ve insanların zihinlerindeki Doğu ve İslam kurgusu bu imaj çerçevesinde belirlenmeye başlanmaktadır [86].

Bu doğrultuda, Avrupa Birliği'nin oluşumunu ve Türkiye'nin Avrupa Birliği ilişkilerini, Oryantalist perspektif dahilinde değerlendirmek gerekmektedir. Zira modernite de Avrupa Birliği de Batıya özgü kavramlardır. Bu nedenle Cumhuriyet'in hüküm sürdüğü bir rejim, ılımlı İslam devleti kimliğine dönüştürülmeye zorlanmaktadır. Dolayısıyla, tam üyelik için ana koşulları sağlayan Türkiye, "İmtiyazlı Ortaklığa" ikna edilmeye çalışılmaktadır. İdeolojik bir ayrımlaşma düşüncesi dahilinde Batı'nın oryantalist bakış açısı burada da kendini göstermektedir. Cumhuriyet, demokrasi, laiklik kavramları Batıya özgü kavramlardır ve Türkiye Doğu ve İslami özelliklerin ağırlıklı olduğu bir ülke statüsüne sahip olarak gösterilmektedir.

86 Meryem Küçük; "Oryantalizm ve Öteki Algısı", **Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi**; Cilt: 1, Sayı:1, 2015, s.107-127

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ OLUŞUMU VE TÜRKİYE'NİN ÜYELİK GİRİŞİMLERİ

2.1 Avrupa'da Bütünleşme – Tarihsel Arka Plan

Avrupa siyasi tarihindeki bir birlik kurma faaliyetleri 14. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bu dönemlerde Avrupa'da özellikle İslam ve Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik Haçlı ittifakları kurulmuş olsa bile uzun süreli bir birlik sağlanamamıştır. Bununla birlikte, farklı uluslardan gelen düşünürler, birlik kurma yöntemleri üzerine farklı görüşler bildirseler de barışın ancak Avrupa devletlerinin bir araya gelmesi ile sağlanabileceği biliniyordu.

> *Barışı sağlayacak araç, Fransız düşünür Pierre Dubois'ya (1250-1312) göre yüksek bir Klise Konseyi iken, Emeric Cruce'a (1590-1678) göre Avrupa'nın bütün devlet temsilcilerinin oluşturduğu bir kuruldu. 17. Yüzyılın Hollandalı hukukçusu Hugo Grotius (1583-1645), barışın ancak uluslararası hukuka saygı ile gerçekleştirilebileceğini düşünürken, çağdaşı Duc de Sully (1560-1641) Dubois ve Cruce'nin görüşlerini sentezleyerek Avrupa'nın "Pek Hristiyan" devletlerinin bir araya geldiği bir Konsey'in önemini vurgulamaktaydı. 18. Yüzyılda Abbé de Saint Pierre (1658-1743), Immanuel Kant (1724-1904), Baron de Montesquieu (1689-1755) ve Jean Jacques Rousseau (1712-1778) da benzer şekilde Avrupa devletlerini bir araya getirerek "Daimî Barış"ı Avrupa'da hâkim kılmanın gerekliliğini savunmuşlardı"*[87].

Avrupa'nın önde gelen düşünür ve bilim adamlarının önderliğindeki, kıtada kalıcı bir barış ve huzurun sağlanmasına yönelik bu girişimler, kalıcı bir harekete dönüşememiştir**.**

Avrupa'da "Birlik" düşüncesi 20. Yüzyılda bölgeyi büyük yıkıma uğratan I. ve II. Dünya Savaşı sonrasında harekete geçirilebilmiştir. Sadece yirmi yıllık bir ara ile meydana gelen iki büyük savaş, 80 milyondan fazla

[87] Serdar Palabıyık ve Ali Yıldız; **Avrupa Birliği**, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık; Ankara, 2007, s.5

insanın ölümüne ve ölçülemez bir maddi hasara yol açmıştır. Söz konusu savaşlar, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya gibi büyük endüstriyel güçler haline gelen fakat bu güçler için yeterli koloniye sahip olmayan ülkelerin dış pazar ihtiyaçlarının giderilmesine dayanmaktadır. 20.yüzyılın başlarında Dünya'nın büyük bir bölümünü sömürgeleştiren Fransa ve İngiltere, hegemonya alanlarını savunmak isterken, diğer ülkeler ise bu bölgelerden pay almak istiyorlardı. Dünyanın yeniden paylaşılması fikri, I. Dünya Savaşı'nı tetikleyen birincil düşünce konumundaydı.

I. Dünya Savaşı, Batı için kazanılamayan bir savaş olarak sona erdi. Almanya yenildi ve İngiltere ve Fransa büyük güç kaybetti. Ortadoğu yeterince bölünemediği için, Türk Kurtuluş Mücadelesi ortaya çıktı.

Tüm yoksul ülkelere örnek olan Türk Kurtuluş Mücadelesi sayesinde Ulusal bağımsızlık hareketleri tüm dünyaya yayıldı. Bu toplumsal mücadeleler, Almanya ve İtalya'da Nazi rejiminin oluşmasıyla sonuçlandı. Pazarlardan daha fazla pay alabilmek için kendi aralarında savaşan Batılı uluslar, savaştan büyük zarar ve güç kaybıyla çıktılar.

I. Dünya Savaşı'nın ardından Avrupa'da bir "Birliğin" kurulmasına dair görüşler oluşmasına rağmen bunların olgunlaşıp hayata geçirilmesi ancak II. Dünya Savaşının sonrasında mümkün olmuştur. "*Özellikle iki dünya savaşının sonunda varılmış "Artık birbirimizle savaşmayalım" ruh hali, bu birliğin gerçekleşmesinde reddedilemeyecek bir rol oynamıştır* "[88].

Avrupa Birliği'ni ortaya çıkaran tarihsel dinamiklerden biri ve en önemlisi, Avrupa ile birlikte tüm dünyayı kana ve ateşe boğan Fransa-Almanya çatışmasına son verme girişimidir. Dinamiklerden bir diğeri ise bu çatışmanın başlattığı iki dünya savaşında gözlenen bazı gelişmelerdir. Dünya savaşlarının ilkinde imparatorluklar çözülmüş, yani bir anlamda ulus-devletler arkaik sistemleri tasviye ederek ilerlemişlerdir. Ancak hemen ardından gelen ikincisinde kazanan güçlere bakıldığında ise görünen tabloda ulus-devletleri

[88] Murat Belge, **Yaklaştıkça Uzaklaşıyor Mu? Avrupa Birliği ve Türkiye***;* Istanbul, Birikim Yayinlari, 2003; s.5

aşan Amerika Birleşik Devletleri, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Birleşik Krallık gibi "birleşik" yapılar dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, bugünkü Avrupa Birliği'ni oluşturan tarihsel bilinçte böylesi bir olgunun payı olduğu da inkâr edilemez [89].

2.1.1 Avrupa Bütünleşmesi Fikri

II. Dünya Savaşı sonrasında oluşan koşullar ve yeniden şekillenen egemenlik ilişkilerinin Avrupa bütünleşmesi üzerindeki etkisi belirleyici bir özellik gösterir. 1945 yılında II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra, Avrupa tam bir ekonomik ve sosyal yıkıntı içerisindeydi. Son beş yüz yılını savaşlarla geçiren "Eski Kıta", artık barışa özlem duyuyordu. Savaşın sonlarına doğru Sovyet güçleri, Doğu Avrupa'yı Nazi işgalinden kurtarmayı ileri sürerek, bölgedeki Çekoslovakya, Romanya, Bulgaristan gibi devletlere giriyor ve bu ülkelere yerleşiyorlardı. Sovyetlerin, Doğu Avrupa üzerindeki yayılımcı siyasal politikaları, Fransa başta olmak üzere Batı Avrupa devletlerini rahatsız etmekteydi. Batı dünyasının egemenliği artık Avrupalı devletlere ait değildi. Kendi güvenlikleri hakkında da endişeye düşmelerine neden olmaktaydı. Bu nedenle, Batı Avrupa devletleri, Doğu'dan algılamaya başladıkları bu Sovyet "Tehdit" ine karşı örgütlenme ihtiyacı hissediyorlardı. Dolayısıyla, barışın sürdürülebilmesinin tek yolu, ülkelerin ekonomik ve siyasi yönlerden birleşmesiydi. Bir diğer deyişle, bütünleşme fikri, devletlerin geleneksel dış politika hedeflerinin bir sonucu olarak değerlendirildiğinde, "ulusların yükselişleri ve çöküşleri" ile doğrudan bağlantılıydı. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği gibi "yükselen" uluslara karşı, Fransa, Almanya ve onlarla birlikte Avrupa tümüyle "çökmüştü". Avrupalı devletler ekonomik kalkınma ve askeri yapılanmaları için kıta dışındaki bir "Yükselen" in desteğine ihtiyaç duymaktaydı. Bu bağlamda, Avrupa Topluluğu, dönemin siyasi

[89] Bkz. Seyfi Öngider, **Avrupa Sorunu** Aykırı Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2005, s.6

koşullarının bir sonucu olarak ortaya çıkmış olan, Avrupa'yı çöküşün etkilerinden koruma ve yükselen uluslara karşı direnme çabalarından biriydi [90].

1947 yılında, savaşın ardından bir "Yükselen" olarak ortaya çıkan Amerika Birleşik Devletleri, savaşlardan yorgun düşmüş Avrupa'da hızla büyüyen bir diğer "Yükselen"in giderek arttırdığı Komünist tehdidini gördü. Buna göre, bölgede sağlam bir blok oluşturabilmek adına aralarında Türkiye ve Yunanistan'ın da bulunduğu 16 Avrupalı ülkeyi kapsayan ve dönemin Dışişleri Bakanı George Marshall'ın açıkladığı, Avrupa'yı İyileştirme Planı'nı duyurdu. 1948-1951 yılları arasında yürürlükte olan geniş kapsamlı bu yardım, literatürde "Marshall Yardımı" adıyla yerini aldı [91]. Bu yardımın dağılımını yönetmek amacıyla 1948 Nisan'ında da Paris'te "Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü" (AEİT) [92] kuruldu. İlk başlarda büyük sevinçle karşılanan Marshall yardımı, ilerleyen zamanlarda Avrupa Ekonomisinin giderek Amerika'ya bağlı hale gelmesi tehdidinden ötürü kuşku ile karşılanmaya başlandı. Yapılan yardımlarla birlikte, Amerikan şirketleri Avrupa ekonomilerinde önemli bir yer edinmeye başladılar. Bu aşamada, Batı Avrupa ülkeleri, Avrupa menşeili yeni bir sermaye piyasası oluşturmak istemişlerdir. Bununla birlikte, bu amaçlarına bireysel olarak ulaşmaları mümkün olmadığından, ekonomik potansiyellerinin bir araya getirilmesi düşüncesi ortaya çıkmıştır. Avrupa'nın kendi siyasal ve ekonomik birliğini kurma düşüncesi artık bir ihtiyaç olarak görülmeye başlanmıştır.

Bu ihtiyacın giderilmesine yönelik ilk somut girişim, 1948'de gerçekleşmiştir. 8-10 Mayıs 1948'de Lahey'de yaklaşık 1.000 delegenin katılımı ile Avrupa Kongresi toplanmıştır. Avrupa Konseyi her ne kadar kararları sadece

---

[90] Bkz. Alan S Milward, "Bütünleşmenin Baharları", Seyfi Öngider Ed Yaptığı **Avrupa Sorunu** Aykırı Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2005, s.16

Marshall Planı, II. Dünya Savaşı'ndan Sonra Avrupa'yı Siyasi ve İktisadi Olarak Yeniden Yapılandırmak Amacıyla ABD Tarafından Hazırlanan Ekonomik Yardım Programıdır. Resmi Adı "Avrupa Kalkınma Programı" (European Recovery Program) Olmakla Birlikte ABD Dışişleri Bakanı George Marshall'a Atfen Tüm Dünyada "Marshall Planı" Adıyla Bilinmektedir. Plan, Avrupa Ülkelerinin Kendi Aralarında Bir Ekonomik İşbirliğine Girişerek Birbirlerinin Eksiklerini Tamamlamalarına, İşbirliğinin Yetersiz Geldiği Durumlarda İse ABD'nin Yardım Etmesine Dayanmaktadır, Temelde Avrupa'yı Ekonomik Olarak Kendi Ayakları Üzerinde Durabilir Hale Getirmek İçin Düşünülmüştür. ABD Yardım Politikalarının Askeri Alandaki Temsilcisi Truman Doktrini İken Marshall Yardımı Bunun İktisadi Alandaki Destekçisi ve Tamamlayıcısı Olarak Görülmüştür. Https://Ataturkansiklopedisi.Gov.Tr/Bilgi/Marshall-Plani/

[92] Organisation For Economic Co-Operation And Development-OECD

görüş niteliğinde sayılsa bile devletlerin dışında bir parlamenter temsil ortaya koyan ilk örgütlenmedir [93]. Bununla beraber, bölgede kalıcı bir barışın sağlanması için bir araya gelmesi gereken iki ülke Fransa ve Almanya idi. Bu iki ülke bir araya gelmeden bölgede kalıcı bir anlaşma sağlanamazdı. Söz konusu iki ülkenin sorunlarının temelinde Alman demir-çelik sanayisinin merkezi olan Ruhr çevresinin kontrolü yer alıyordu. Bu aşamada iki Fransız siyasetçi; Dışişleri Bakanı Robert Schuman ve Devlet Planlama Teşkilatı Başkanı Jean Monnet, 1950 yılında, özellikle başlayan Soğuk Savaş döneminde kıta içerisinde dayanışmayı gerçekleştirebilmek amacıyla, Ruhr bölgesinde bulunan Avrupa'nın hayati önemdeki kömür ve çelik üretim ve dağıtımının ortak bir uluslarüstü organın yönetimine verilmesini öngören bir taslak hazırladı. [94] Söz konusu taslak, dönemin Almanya Şansölyesi Konrad Adenauer ve Fransa Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle'ün de onaylarıyla, 9 Mayıs 1950'de Robert Schuman tarafından kamuoyuna duyuruldu. "Schuman Deklarasyonu" olarak bilinen bu bildirge, Avrupa bütünleşmesinin ilk ayağını temsil ettiğinden, kamuoyuna duyurulduğu 9 Mayıs da günümüzde "Avrupa Günü" olarak kutlanmaktadır.

Deklarasyonun akabinde çalışmaları yoğunlaştıran Schuman ve Monnet'nin tasarladığı Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu (AKÇT) [95] kuran Paris Anlaşması, Belçika, Federal Almanya, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg'un katılımıyla 18 Nisan 1951'de imzalandı. Bu ülkeler literatürde "Altılar" olarak da bilinmektedir [96]. Böylece bu anlaşma ile tarihte ilk defa, söz konusu devletler, kendi iradeleri ile ulusal egemenliklerinin bir kısmını uluslarüstü bir kuruma devretmiş oldular. 23 Temmuz 1953'te yürürlüğe giren Paris Antlaşması, Avrupa bütünleşmesi yolunda atılan ilk ve en önemli adım olarak tarihe geçmiştir.

---

[93] Dubois, Louis, **Les Notices De L'union Européenne**, Documentation Française, Paris, 2004, s.5 – Çev. Fatoşnur Durmaz Balcı

[94] Mehmet Ali Birand, **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005, s.10

[95] European Coal And Steel Community - ECSC

[96] Irfan Kaya Ülger, **Avrupa Birliği El Kitabi**, Seçkin Yayinlari, Ankara, 2003, S :238

Paris Antlaşması ile kurulan AKÇT'nin asıl amacı; " *Avrupa'daki güçler ve bunlar arasındaki ihtilafları ve Fransa ile Almanya arasındaki anlaşmazlıkları çözmek, bunların sahip oldukları kömür ve çelik gibi stratejik endüstri alanlarını ortak kontrol altına almak ve savaş olasılığını ortadan kaldırmaktır. Ekonomik entegrasyonun, siyasi entegrasyona giden yolda en önemli basamak olduğu düşünüldüğünde; AKÇT'yi oluşturan asıl nedenin siyasi olduğu sonucunu çıkarmak olasıdır* " [97] .

Öte yandan, İngiltere, bu antlaşmayı imzalamaya davet edildiği halde katılmamıştır. İngiltere'nin bu kararında, savaştan Almanya ve Fransa'nın aksine güçlenerek çıkmasının yanı sıra, özellikle dönemin başbakanı Churchill'in çerçevesini çizmiş olduğu dış politikanın etkisi olduğu da görülmektedir.

Winston Churchill'in o dönemdeki dış politikası aşağıda belirtilen şekilde özetlenebilir;

-ABD ile olan yakın ilişkiler

-İngiliz Uluslar Topluluğu'nun güçlendirilmesi

-Avrupa ile etkin ilişkiler

Churchill'in kendi ifadesine göre "İngiltere, Avrupa ile beraberdir ancak Avrupa'nın içinde değildir. Benimsenen bu dış politika unsurlarına göre, İngiltere'nin böyle bir birlik anlaşmasına dahil olması uygun değildir [98].

Genel olarak değerlendirmek gerekirse, İngiltere'nin katılımının gerçekleşmemesi sonucunda, AKÇT, sınırlı bir ekonomik alana sahip bir anlaşma olarak kalmıştır. Bu anlaşma dahilinde, Altılar olarak da adlandırılan üye ülkeler, belli bir oranda da olsa bağımsızlıklarını uluslarüstü bir otoritenin yönetim ve denetimine teslim etmişlerdir. Kısa aralıklarla iki büyük Dünya Savaşı geçirmiş ülkeler için bu kaçınılmaz bir adım olmuş ve ileride kurulacak olan Avrupa Birliği'nin de temelini oluşturmuştur.

"Altılar", bu tarihten sonra kömür ve çelikte sağladıkları iş birliği sürecinin diğer alanlara da taşınabilmesi amacıyla çalışmalarını

[97] Enver Bozkurt Mahmut Özcan ve Arif Küktaş, **Avrupa Birliği Hukuku**, Asil Yayınları, Ankara, 2004., s.15

[98] İbrahim Canbolat, **Uluslarüstü Sistem Avrupa Birliği**, Alfa, İstanbul, 1998, s.67

yoğunlaştırmışlardır. Bu bağlamda, 1957 yılının Mart ayında, Roma anlaşması imzalanmıştır [99]. Bu anlaşma çerçevesinde, Atom enerjisini barışçıl amaçlarla kullanım için geliştirmek ve nükleer enerji konusunda üye devletler arasında koordinasyon ve iş birliği sağlanması amacıyla Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET)[100] ve ekonominin tüm alanlarında bütünleşmeyi amaçlayan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) [101] kurulmuştur. Söz konusu topluluklar, AKÇT ile birlikte, bugünkü Avrupa Birliği'nin temelini teşkil eden kurumlar olarak tarihe geçtiler [102]. Böylece, Winston Churchill'in Eylül 1946 tarihinde Zürih'de yapmış olduğu meşhur konuşmasında dile getirdiği 'Bir Çeşit Avrupa Birleşik Devleti'nin temelleri de böylece atılmış oldu [103].

Roma Anlaşması'nda ekonomik amaçların altı çizilirken, politik hedefler, ulusalcı engellere takılmamak kaygısıyla üstü kapalı geçiştirilmeye çalışılmıştır. Ancak buna rağmen "Birlik" fikrinden de söz edilmesinden kaçınılmamıştır. Anlaşmada tüm taraflar "*Avrupa halkları arasında her zamankinden daha yakın bir birlik oluşturmanın temellerini inşa etmek*" kararlılığını da kabul etmişlerdir. Gerçekte ise anlaşma böyle bir "kararlılık" söyleminden çok daha önemli bir hedefin kuruluşunu sağlamaktadır. Bu konuyu ileriki zamanlarda dile getiren Henry Spaak'a göre, "*Roma Antlaşmasını hazırlayanlar bunu esas olarak ekonomik belge olarak düşünmemişlerdi. Onlar için, bu politik birlik yolunda sadece bir aşama idi. Onlar böyle bir antlaşmanın yapılması ve yürürlüğe konulması ile, ekonomik entegrasyonun yayılma iletkisi (spill-over effect) sayesinde, nihayetinde politik birliğe ulaşılacağını düşünmekteydiler*" [104].

[99] Bkz. Irfan Kaya Ülger, **Avrupa Birliği El Kitabi**, Seçkin Yayinlari, Ankara, 2003, S :251-252
[100] European Atomic Energy Community (Euratom)
[101] European Economic Community (EEC)
[102] Serdar Palabıyık ve Ali Yıldız; **Avrupa Birliği**, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık; Ankara, 2007. s.12
[103] 19 Eylül 1946'da Dönemin İngiltere Başbakanı Winston Churchill, Zürih'de II. Dünya Savaşı'nın Yaralarının Sarılması Gereğine Dikkati Çekerek Almanya ve Fransa'nın Avrupa Birleşik Devletleri İçerisinde Anlaşmazlıklarını Bırakmaları Gerektiğini Söylemiştir.
[104] H. Şaban Çalış, **Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri; Kimlik Arayışı, Politik Aktörler ve Değişim,** Nobel Yayınları, Ankara, 2006, s.45

Altılılar tarafından 1965 yılında Brüksel'de üç topluluğun birleştirilmesine ilişkin "Füzyon Antlaşması" imzalanmıştır [105]. Söz konusu anlaşmaya istinaden AKÇT, AET ve AAET birleşerek bugün de varlığını sürdüren tek Konsey, Komisyon ve Parlamento'yu oluşturmuş, bütçeleri birleştirilerek, "Avrupa Toplulukları" (AT) terimi kullanılmaya başlanmıştır. Bunu takiben, 1968 yılında Gümrük Birliği'nin tamamlanıp yürürlüğe girmesinden sonra üye ülkelerin gümrük sahaları da tek gümrük sahasına dönüştürülmüştür.

2.1.2 Değişim Dönemleri

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kuruluşundan itibaren göstermiş olduğu başarılı gelişim ve özellikle üye devletler arasında sanayi ve tarım ürünlerine ilişkin gerçekleştirilen Gümrük Birliği, yeni ülkelerin üyelik başvurularına neden olmuştur [106]. 10 Ağustos 1961 tarihinde, Schuman Deklarasyonu'na temel oluşturan plan ilk tasarlandığında, kendi ulusal çelik ve kömür endüstrisini uluslararası denetime açmamak için bu planı reddeden İngiltere, Birliğe katılmak için ilk girişimini yapmıştır.

İngiliz ekonomisi temelde İngiltere'nin İngiliz Uluslar Topluluğu (British Commonwealth [107]) ile yaptığı ticarete dayanıyordu. İngiltere, İngiliz Uluslar Topluluğu'na üye olan ülkelerden ucuza hammadde alıyor ve ürünlerini bu ülkelere yüksek karlarla satıyordu. AET'ye üye olmak demek Gümrük Birliği'ne dahil olmak demekti. Ancak kendisinin güçlü olduğu o dönemde İngiltere için karlı bir karar değildi. Fakat 1960'lara gelindiğinde İngiliz Uluslar Topluluğu içindeki birçok devlet bağımsızlıklarını kazanmaya başladı. Bu nedenle, İngiltere'nin temelden zayıflayan ekonomisi için yeni bir politika izlenmesi

[105] İrfan Kaya Ülger, **Avrupa Birliği El Kitabi**, Seçkin Yayinlari, Ankara, 2003, S: 153

[106] AET Anlaşması Uyarınca 6 Üye Ülke Kendi Aralarındaki Gümrüklerin İlk İndirimini Gerçekleştirdiler.

[107] Commonwealth, Birleşik Krallık Önderliğinde Bir Araya Gelmiş, Bağımsız Devletleri Nitelemek Amacıyla Kullanılır. İngiliz Milletler Topluluğu Karşılıklı Ekonomik Etkileşime Dayanan Bir Oluşumdur. Büyük Çoğunluğu Tarihte Britanya İmparatorluğu'nun Eyaleti veya Sömürgesi Olmuş Ülkelerdir ve Günümüzde Çoğu Bağımsız Olan Bu Ülkeler Kendi Rızalarıyla Bu Oluşumun Bir Parçası Olarak Kalmaya Devam Etmektedirler. Üye Ülkelerin Bir Kısmı Birleşik Krallık Hükümdarını Sembolik Olarak En Üst Düzey Yöneticileri Olarak Tanırlar.

gerekliliği de ortaya çıkmış oldu. Bu bağlamda, dönemin İngiltere Başbakanı Winston Churchill, İngiltere'nin İngiliz Uluslar Topluluğu ile olan zayıf ortaklığını Avrupa ile geliştirilecek sıkı bağlarla değiştirme yoluna gitti. Böylece dünyadaki ağırlığını ve etkisini koruma çabasıyla AET'ye katılım başvurusunu gerçekleştirdi. Fakat İngiltere'nin bu siyaseti Fransa Cumhurbaşkanı General de Gaulle tarafından hoş karşılanmamıştı. 14 Ocak 1963'te, İngiltere'nin Avrupa Topluluklarına katılmasının, Fransa'nın konumunu sarsacağını düşünen De Gaulle, İngiltere'nin, İngiliz Uluslar Topluluğu ve Amerika Birleşik Devletleri ile olan yakın ilişkileri nedeniyle 6'lı topluluk arasına girmeye henüz hazır olmadığını ve bir Avrupa Devleti olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürerek, İngiltere'nin katılım talebini veto etmiştir [108]. Fransa açısından değerlendirildiğinde, Roma Anlaşmasının kabul edilmesinin temel nedeni, Fransa'nın dünyadaki yerinin güvence altına alınması olmakla birlikte, aynı zamanda uluslararası ekonomik yapının içindeki yerinin de güvence altına alınmasıydı. Anlaşma, düzenleyici mekanizmaları sadece Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GTTA) [109] ve Uluslararası Para Fonu (UPF)[110] olan uluslararası ekonomik sistemin erişimine karşı Fransa'yı korumuş ve yeniden yapılandırılan ülkeyi Batı Avrupa içindeki ticari yapıya ve uluslarüstü düzenleme rejimine dahil etmişti [111]. Bu aşamada De Gaulle, İngiltere gibi bir rakibin topluluğa dahil olmasını tercih etmemişti.

10 Mayıs 1967'de İngiltere ikinci defa İrlanda, Danimarka ve Norveç ile birlikte Birliğe tam üye olmak için başvuruda bulunmuş fakat başvurusu aynı gerekçelerle yine kabul edilmemişti. İlk genişleme süreci, ancak 1969 yılında De Gaulle'ün Fransa Cumhurbaşkanlığı'ndan istifa etmesinden sonra başlamış ve iki yıl süren görüşmelerden sonra İngiltere, İrlanda ve Danimarka 1 Ocak 1973'te Avrupa Birliği'ne üye olmuştur. Norveç'in katılma anlaşması ise söz konusu

[108] Mehmet Ali Birand, **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005, s.13
[109] General Agreement On Tariffs And Trade (GATT)
[110] International Money Fund (IMF)
[111] Alan S. Mİlward, "Bütünleşmenin Baharları"**,** Seyfi Öngider Ed. **Avrupa Sorunu**, Aykırı Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2005, S:12

ülkede yapılan bir referandum ile reddedilmiştir. Birlik, günümüze kadar yedi temel genişleme döneminden geçmiştir [112].

İngiltere'nin üye olmasından sonraki süreçte, Topluluk ekonomik açıdan sıkıntılı bir süreçten geçmiştir. Milli pazarların bölünmüşlüğü ve bu durumun maliyetlere olan etkisi, Topluluğu kuran Roma Anlaşması'nda belirtiliyor olsa bile Avrupa'da bir iç pazarın yaratılmasını kısa zamanda sağlayamamıştır [113]. Büyüyen Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya rekabeti ile karşı karşıya gelen topluluk, kendi iç pazarlarını koruyamamış ve ekonomik sıkıntıları gidermede yetersiz kalmıştır. Bu aşamada, "*Avrupa Topluluklarının ekonomik sıkıntılarını gidermede yetersiz kalan Roma Antlaşması'nın günün şart ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyumlandırılması ve uygulanması zorunluluğu ortaya çıkmış, bu durum ise Avrupa Tek Pazarı'nın ana amacını oluşturmuştur* " [114].

2-4 Aralık 1985 tarihinde Lüksemburg'da düzenlenen Avrupa Konseyi Zirvesi'nde, on üye devlet Roma Antlaşması'nda değişiklik yapılması ve Avrupa entegrasyon sürecinin yeniden canlandırılması konusunda bir "Avrupa Tek Senedi"nin (ATS)[115] hazırlanmasını kabul ettiler. Roma Antlaşması'na değişiklik getiren ATS, 1 Temmuz 1987 tarihinde yürürlüğe girdi. Avrupa Topluluklarını kuran Roma Antlaşması, genişleyen Topluluğun sağlıklı işlemesi açısından yetersiz kalmış, buna göre ATS kapsamında yapılan değişiklikler ile Topluluğun ihtiyaçlarına uygun hale getirilmiştir. Avrupa Tek Senedi ile Avrupa

---

[112] 1.Genişleme; İngiltere, İrlanda, Danimarka (1973)
2.Genişleme; Yunanistan (1981)
3.Genişleme; İspanya, Portekiz (1986)
4.Genişleme; Avusturya, Finlandiya (1995)
5.Genişleme; Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Letonya, Litvanya, Estonya, Malta, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (2004)
6.Genişleme; Romanya, Bulgaristan (2007)
7.Genişleme; Hırvatistan (2013)
Günümüzde Avrupa Birliği, 28 Üye Ülkeden Oluşmakta, Aynı Zamanda Türkiye ve İzlanda ile Katılım Müzakerelerini Yürütmeye Devam Etmektedir. Bununla Beraber, Birlik, Makedonya ve Karadağ'ı Aday Ülke İlan Etmiş, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Sırbistan ve Kosova'yı İse Potansiyel Aday Ülkeler Olarak Gördüğünü Belirtmiştir.

[113] Rıdvan S. Karluk **Avrupa Birliği ve Türkiye**, Beta Yayınları, 7'nci Baskı, İstanbul, 2003, s:43

[114] Cihan Dura ve Hariye Atik, **Avrupa Birliği Gümrük Birliği ve Türkiye,** Nobel Yayınları, Ankara, 2003, s.41-45

[115] Single European Act

iç pazarının tanımlanması ve ekonomik bütünleşme, Konsey'in karar alma mekanizması, Avrupa Parlamentosu'nun görev alanı ve yetkilerinin arttırılması ile Dış Politika konusunda iş birliği gibi konularda düzenleme ve değişiklikler yapılmıştır. Topluluğun yapısında kökten değişiklikler getiren Avrupa Tek Senedi kararına göre;

> *İç Pazar, ya da bir diğer adıyla Tek Pazar, Aralık 1992 itibarı ile tamamlanmış olacaktı. Böylelikle 12 üye devlet arasında malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin özgür dolaşımı garanti altına alınacak ve bu dolaşımın önündeki tüm engeller tamamen kaldırılacaktı.*
>
> *Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun yetkileri araştırma-geliştirme, ekonomik ve sosyal uyum, çevre ve işçi sağlığının da aralarında bulunduğu pek çok konuda arttırılacaktı. En önemlisi de daha önce ortak pazar meseleleri hakkında oybirliği ile alınan birçok karar artık Nitelikli Çoğunluk Oyu (Qualified Majority Voting) ile alınacaktı. Kuruluştan gelinen zamana kadar, Avrupa Topluluklarında temel karar alma mekanizması oybirliği idi. Ancak her zaman kolaylıkla oybirliğine varılamaması karar alma süreçlerini tıkıyor, bu da stratejik kararların alınmasını zorlaştırıyordu. Bunun üzerine nitelikli çoğunluk oyu adı verilen bir sistem geliştirildi. Buna göre, her üye devlet için nüfusları ile orantılı olarak, ancak küçük devletlerin de haklarının gözetileceği, bir oy ağırlığı belirlendi ve bu oy ağırlıkları Avrupa Konseyi'nde karar alınması için kullanılmaya başlandı. Buna göre toplamda oyların %72'si bir kararın çıkması için gerekli oy sayısıdır. Ayrıca kararın üye ülkelerin çoğunluğu tarafından ve Avrupa nüfusunun %62'sini oluşturacak sayıda ülke tarafından da desteklenmesi gerekmektedir.*
>
> *Avrupa Konseyi'nin yanı sıra Avrupa Parlamentosu'na da bazı yasama yetkileri verilecekti. Böylelikle Avrupa Parlamentosu yasama yetkisini Konsey ile paylaşmaya başlayacaktı.*

**Avrupa Siyasi İş birliği resmileştirilmiş oluyordu. Buna göre, üye ülkeler dış politika ve güvenlik politikaları alanında iş birliği yapmayı taahhüt ediyorlardı.*[116] .

Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler, ATS ile Ortak Pazar'a doğru giden en somut adımı atmışlardır. Akabinde Nisan 1989'da ilan edilen Ekonomik ve Parasal Birlik raporu ile Ortak Pazar'dan Ekonomik ve Parasal Birliğe, oradan da siyasal birliğe geçişi hazırlamışlardır [117].

Bununla birlikte, bütünleşmenin seviyesini daha iyi yorumlayabilmek adına, Topluluk kurumları ile ilgili daha detaylı bilgi vermek gerektiğini düşünüyorum. Üye devletlerin parlamenter sayılarının nüfuslarına göre belirlendiği Avrupa Parlamentosu, kurumlar içerisinde doğrudan halk tarafından seçilen tek organdır. Parlamento üye devlet haklarının siyasi görüşlerini temsil eder ve Konsey ile birlikte yasama yetkisini paylaşır. Üye olan devletler üzerinde bağlayıcılığı olacak olan kararların kabul edilebilmesi ancak her iki kurumun onayı ile gerçekleşebilir. Dış politika konularında ise Parlamento'nun kararları öneri niteliğindedir, bağlayıcılığı yoktur. Nitekim Avrupa Parlamentosu birçok kere Türkiye ile adaylık süreci görüşmelerinin askıya alınması için tavsiye niteliğinde kararlar vermiştir [118]. Yasama yetkisine sahip bir diğer organ olan Konsey ise üye devletlerin hükümetlerinde görev yapan bakanlardan oluşur. Konsey, üye devletlerin çıkarlarının temsil edildiği bir organdır. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ile yeni üye katılımı konuları oy birliğine tabii olsa bile Konsey'deki esas oylama biçimi yukarıda da detaylı anlatılmış olduğu gibi nitelikli çoğunluktur [119] Komisyon, yasama sürecini başlatarak, müktesebatı, bütçe ve programları uygulamaktan sorumlu organdır. Her üye devletten bir kişi yer alır. Komisyon sorumlulukları dahilinde aldığı kararlarda bağımsız hareket eder, üye devletlerden talimat almaz [120].

---

[116] Bkz; Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü, **Avrupa Kronolojisi (1946-2002),** Ankara, 2002, s. 81-86
[117] Beril Dedeoğlu, **Dünden Bugüne Avrupa Birliği**, Boyut, İstanbul, 2003, s. 57
[118] Bkz. Https://Www.Ab.Gov.Tr/45628.Html
[119] Bkz. Https://Www.Ab.Gov.Tr/45630.Html
[120] Bkz. Https://Www.Ab.Gov.Tr/Avrupa-Komisyonu_45629.Html

Bu bağlamda, her ne kadar Komisyon üyeleri vatandaşları oldukları devletlerin menfaatlerinden ziyade üst perdede topluluğun menfaatlerini gözetseler bile, genel anlamda mevcut kurumları ve kurumlarına yüklenen karar mekanizmalarıyla Avrupa bütünleşmesinin tam olarak ulus-devlet modelini aşan bir yapıya sahip olmadığı görülmektedir. Bu yapısı ile üye devletler, ulus-devlete ait tüm hakları uluslarüstü bir yapıya devretmek yerine daha çok ulus-devlet modelinin daha geniş bir coğrafyaya yayılarak, ekonomik ve politika alanlarda kazanımlar elde edilmesi amacını taşıdıkları görülmektedir.

William Wallace'a göre de bağımsız, egemen devletler arasında gönüllü ve aktif iş birliği, başarılı bir Avrupa Topluluğu inşa etmenin en iyi yoludur. Milletleri bastırmaya ve iktidarı bir Avrupa kümesinin merkezinde yoğunlaştırmaya çalışmak zarar verici olur. Avrupa, Fransa olarak Fransa'ya, İspanya olarak İspanya'ya, Britanya olarak Britanya'ya sahip olduğu için kesinlikle güçlü olacaktır [121] .

Avrupa Tek Senedini takip eden yıllarda, Sovyetler Birliği'nin 1990 yılında dağılmasıyla iki kutuplu sistem ortadan kalmış, dünya çok kutuplu bir politik sistem içerisinde girmiştir. Bu çok kutuplu dünyada, Avrupa da yerini sağlamlaştırmak ve küresel aktörlerden biri olmak iddiasıyla yola çıkmış ve bu çerçevede 1950'lerden bu yana süregelen bütünleşme süreci 1991 yılında Maastricht Zirvesi ile en büyük aşamasını kaydetmiştir [122]. 7 Şubat 1992'de imzalanıp, 1 Kasım 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Anlaşması, Avrupa Birliği'nin parasal (tek para- tek merkez bankası), ekonomik ve siyasal birliğe doğru götürülmesi yolunda atılmış en önemli adımdır.

> "*Antlaşma, ekonomik faaliyetlerin uyumlu ve dengeli gelişimini; enflasyonsuz, sürdürülebilir ve çevre korumasına önem veren bir büyümenin sağlanmasını; üye ülke ekonomilerinin uyum içinde birbirlerine yaklaşmasını ve Avrupa vatandaşları için daha güçlü bir Birlik yaratılmasını hedeflemiştir. Maastricht Anlaşması kapsamında, tek*

[121] William Wallace, "Kurtuluş mu Geri Çekilme mi? Batı Avrupa'da Ulus Devlet", 1945-93; Seyfi Öngider Ed. **Avrupa Sorunu**, Aykırı Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2005, s.31
[122] Palabıyık . s.24

paraya geçilmesini sağlayacak bir ekonomik ve parasal birliğin kurulması, Avrupa Birliği vatandaşlarına yaşadıkları ülkenin belediyelerinde seçme ve seçilme hakkı veren bir Avrupa vatandaşlığının oluşturulması, Avrupa güvenliğini sağlayacak ve demokrasi ve insan hakları gibi ortak değerleri savunacak bir ortak dış ve güvenlik politikasının meydana getirilmesi, Birliğin iç güvenliğini sağlamak üzere hukuk ve içişlerinde işbirliğinin sağlanması konuları ele alınmıştır. Ayrıca, eğitim, kültür, kamu sağlığı ve tüketicinin korunması, ulaştırma, vize politikası ve sanayi politikası gibi belirli politika alanları da Antlaşma kapsamına dâhil edilmiştir. Bu alanlarda oluşturulacak ortak politikalar ve ilgili Avrupa Birliği mevzuatı üye ülkeler üzerinde bağlayıcı olacaktır " [123].

Buna göre, Avrupa Toplulukları, AKÇT, AET ve AAET, Maastricht Antlaşması dahilinde Avrupa Birliği (AB) kapsamına alınmıştır. Anayasa niteliği taşıyan bu anlaşma ile Avrupa Birliği kurulmuş Birliğin "üç temel sütunu" oluşturulmuştur.

İlk sütun uluslarüstü (supranational) nitelikteki "Topluluklar" sütunudur. Bu sütunu, Roma Antlaşması ile oluşturulan Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu ile Paris Antlaşması'yla kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu oluşturmaktadır. Ekonomik ve parasal birlik ve daha önce bahsedilen yetkiler de bu sütuna dâhildir. Diğer iki sütun ise uluslararası (intergovernmental) niteliktedir. İkinci sütun, Ortak Dışişleri Güvenlik Politikasını (ODGP) içermekte ve Avrupa çapında bir savunma politikasını başlatmayı hedeflemektedir. Üçüncü sütun ise, Adalet ve İçişlerinde iş birliğini kurmaya yöneliktir.

Bu anlaşma ile aynı zamanda, üye devletlerin ekonomik ve parasal birliğe katılımı için öngörülmüş bulunan zorunlu koşullar açıklanmıştır. Bu

[123] Profile 2001; **Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Ortaklıktan Tam Üyeliğe***;* Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi; Ed Prof.Dr. Haluk Günuğur; Ankara; 2001; s. 11

zorunlu koşullar literatüre "Maastricht Kriterleri" olarak geçmişlerdir. Bu kriterlere göre;

*Her üyenin yıllık ortalama enflasyon oranı, fiyat artışını en düşük üç üye devletin yıllık enflasyon oranı ortalamasını en fazla 1,5 puan geçebilecektir.

*Üye devletlerin planlanan, ya da fiili kamu açıklarının, gayri safi milli hasılalarına oranının %3'ü aşmaması gerekmektedir.

*Üye devletlerin planlanan, ya da fiili kamu borç stoklarının, gayri safi milli hasılalarına oranının %60'ı geçmemesi zorunludur.

*Her üye devlet, fiyat istikrarı bakımından en iyi sonucu sağlayan üç üye devletin ortalama nominal uzun vadeli faiz oranını en fazla 2 puan aşabilecektir.

*Üye devletlerin ulusal paraları, Avrupa Döviz kuru Mekanizmasının izin verdiği normal dalgalanma marjı içinde kalmalıdır [124].

Maastricht anlaşmasının imzalanmasını takiben 22 Haziran 1993'te Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Kopenhag'da yaptıkları zirvede Türkiye'yi de doğrudan ilgilendiren ve Avrupa Birliği'ne üye olmak için aday ülkelerin yerine getirmesi gereken asgari koşulları düzenleyen kriterleri açıklamışlardır. Siyasal, ekonomik ve hukuksal olarak üç başlıkta toplanabilecek bu kriterler literatüre "Kopenhag Kriterleri" denmektedir [125].

Kopenhag kriterleri dahilindeki siyasal kriterler; aday ülkelerde demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hak ve özgürlükleri, seçimlerin özgürce yapılabilmesi, azınlık hakları ve bu kavramları sağlıklı biçimde uygulamaya koyacak kurumların varlığını şart koşmaktadır. Bu siyasal kriterlerin yaşama geçirilmesi, Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerine başlanabilmesi için yeterlidir.

Ekonomik kriterler dahilinde ise, birliğe katılabilmek için aday ülkenin ekonomik alt yapısının rekabete dayanabilecek güçlü bir piyasa ekonomisine sahip olması gerekmektedir. Bu kriterlere uyum sağlanmış olması tam üyelik görüşmelerine başlanmasının ön koşulu değildir. Aday ülkelerin katılma

[124] Irfan Kaya Ulgen, **Avrupa Birligi El Kitabi***;* Ankara, Seckin Yayinlari, 2003, s. 200
[125] Bkz. Mehmet Ali Birand, **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası,** İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005, s.359-366

sürecinde bu koşullara uyum sağlaması beklenmektedir ancak tam üyelik öncesinde bu kriterlerin tamamının yerine getirilmiş olması zorunludur [126].

Hukuksal uyum adı altında toplanan kriterler ise ilgili ülkenin üyelik yükümlülüklerini yerine getirme niyeti ve kabiliyetine sahip olmasını ve Avrupa Birliği hukuk normları bütünü anlamına gelen "acquis communautaire"in [127] benimsenmesini öngörmektedir. Aday ülkelerin bu mevzuatı kendi hukuk düzenlerine aktarmaları ve etkin biçimde uygulamaları gerekmektedir.

2.2 Türkiye ve Avrupa Birliği İlişkisi

Görsel 5: Türkiye-Avrupa Birliği Temsili Bayrağı

Uzun bir geçmişe sahip Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin en belirgin özelliği, başlangıcından beri hep çalkantılı süreçlere tanıklık etmesi, ilişkilerin durma noktasına gelmesi fakat tamamen kopamamasıdır. Her iki taraf, süreç boyunca ve halihazırda olumsuz açıklamalarda bulunsalar bile, stratejik ortaklıklar ve hedefler dahilinde her zaman bir uzlaşı yoluna gidildiği görülmektedir. Türkiye süregelen zamanda gösterdiği çaba ve girişimler ile Avrupa ile bütünleşme arzusunu açıkça ortaya koymuştur [128].

[126] Louis Dubois**, Les Notices De L'union Européenne**, Documentation Française, Paris, 2004, s. 66, Çev.Fatoşnur Durmaz Balcı

[127] Avrupa Birliği Müktesebatı; Toplumsal Hayatı İlgilendiren Bütün Alanlarda Avrupa Birliği'nin Yürürlükte Olan Hukuk Sistemi ve Kurallar Bütünüdür.

[128] Hasan Basri Elmas, **Turquie-Europe. Une Relation Ambiguë** ; Point Cardinaux ; Paris, 1998 ; Pp :8 Çeviren : Fatoşnur Durmaz Balcı

2.2.1 Üyelik Sürecinin Temel Yapı Taşları

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren "Muasır Medeniyetler" olarak görmekte olduğu Batı medeniyetleri ile yakın temas ve iş birliği içerisinde olma niyetini her zaman dile getirmiştir. Bu doğrultuda, Avrupa'da kurulan topluluklara ve akabinde oluşturulan Avrupa Birliği'ne dahil olma isteğini net bir şekilde ortaya koymuştur.

Diğer bir taraftan, II. Dünya Savaşı'nın ardından ABD ve Avrupalı müttefikleri Türkiye'yi kendi istedikleri çerçevede tutmak istiyorlardı; Türkiye sanayileşmemeli, tarım ağırlıklı kalmalıydı, güçlü bir sosyal devlet yerine, serbest piyasanın hâkim olacağı bir düzen kurulmalı ve Türkiye ekonomik, siyasal ve kültürel olarak Batı dünyasının içinde denetimde tutulmalıydı [129].

ABD, 1947'deki Truman Doktrini ile Balkanlar, Ortadoğu ve Akdeniz'deki rolünü net bir şekilde ortaya koymuştu. Bu bölgelerden peyderpey uzaklaşan İngiltere'nin boşluğunu ABD dolduruyordu. Truman Doktrininin başlıca amacı Sovyetler Birliği'nin savaş sonrasından etki sahasını genişlettirmemekti. Bunun için bir yandan NATO gibi bölgesel paktlar kurarak, bir yandan da Türkiye ve Yunanistan gibi Batı'ya bağlı ülkeleri güçlendirerek etkili bir çember yaratıyordu [130.] Aynı dönemde "*İngiliz birliklerinin çekilmesi ile Yunanistan'da aşırı solcu bir iktidarın başa geçmesi ve Sovyet etki alanının, içine Yunanistan'ı da alacak bir biçimde güneye doğru genişlemesi, üzerinde durulması gereken bir olasılıktı. Başkan Truman'a göre Sovyetler Birliği Yunanistan'da sonra Türkiye'yi de denetimi altına alacak olursa Amerika ve Batı Avrupa için yaşamsal öneme sahip Ortadoğu Sovyet etki alanı içerisinde girebilirdi*" [131] Bu aşamada Türkiye'nin nüfusu ve bulunduğu konumun stratejik önemi bakımından oynayabileceği rol büyüktü. ABD, Sovyetler Birliği tehdidine karşı bölgede sadık ve güçlü bir müttefik yaratmak istiyordu.

---

[129] Erol Manisalı, **"Dünden Bugüne Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri",** Prof.Dr. Nevhi Deren Yıldırım Der. **Hala Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik?** On İki Levha Yayıncılık; İstanbul, Şubat 2008; s.2

[130] Mehmet Ali Birand, **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005; S,55

[131] Oral Sander, **Siyasi Tarih 1918- 1994**; İmge Kitapevi, 8.Baskı, Ankara, 2000, s. 232

Modern Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yüzünü Batıya çevirmiş olan Türkiye, dünyadaki genel konjonktür, yükselmekte olan iki büyük gücün varlığı sonucunda Avrupa'da oluşan örgütlenme çabaları içinde yer almak istemiştir. Bu doğrultuda, 1949 yılında Avrupa Konseyi'ne, 1952 yılında ise Amerika Birleşik Devletleri'nin açık destek ve teşvikiyle NATO'ya katılmıştır. Bu doğrultuda, Altılılar 'ın aralarında imzaladıkları Roma Antlaşmasının yürürlüğe girmesinin ardından, 1959 yılı 15 Temmuz'unda Yunanistan, 31 Temmuz'unda da Türkiye, Topluluğa katılmak için müracaat etmişlerdir. Türkiye'nin 15 gün arayla Yunanistan'ı takiben müracaat etmesindeki en önemli nedenlerden biri, Yunanistan ile 1950'li yıllardan beri Batı ile ilişkilerinde sürdürmekte olduğu yarıştır. Yunanistan, Batı ile yakınlaşırken Türkiye'nin kesinlikle onun gerisinde kalmaması gerekmektedir. Bununla birlikte, ekonomik açıdan bakıldığında, Türkiye ile aynı ürünleri ihraç eden Yunanistan'ın ortak pazara girmesi piyasayı Yunanlıların ele geçirmesi anlamına gelecektir. Dolayısıyla, Türkiye Batı Dünyası içinde Yunanistan'ı yalnız bırakmamalıydı. Bir diğer yandan, dönemin Başbakanı Adnan Menderes'in ise daha farklı nedenleri de vardı.

> "*1950 seçimleri ile iktidar olan Demokrat Parti, daha önceki Cumhuriyet Halk Partisi'nin devletçi ve harcamadan çok tasarrufa önem veren politikalarını bırakıp, özel sektöre daha ağırlıklı bir rol vermek üzere geniş yatırımlara girmiş, ithalatı açmıştı. Ancak bir yandan ülkenin büyük gereksinimleri, öte yandan yeterli döviz geliri olmaması ve çabaların belli bir plan, programa bağlanamaması nedenleriyle ilk sıkıntılar 1953-1954 yıllarında kendini hissettirmişti. Döviz sürekli borçlanarak elde ediliyor, ancak ihracat çeşitlendirilemediğinden darboğaz giderek artıyordu. IMF ve Dünya Bankası'nın baskıları giderek arttı ve sonunda Türkiye 1958 yılında iflas masasına yatırıldı. Türk lirası ilk defa devalüe edildi ve dış borçları dondurma ve ödemeleri erteleme görüşmeleri başlatıldı. Menderes, bu ekonomik darboğazda Avrupa Ekonomik Topluluğu'na başvuruyu yeni kredi ve borç kaynağı bulma olarak değerlendirmiştir. Yeni kredilerle ekonomiyi darboğazdan*

çıkarabildiği takdirde eski gücüne kolaylıkla kavuşabilecek ve yaklaşan seçimleri kazanabilecekti "[132].

Avrupa Ekonomik Topluluğu ise, 50'li yılların sonlarında zor günler geçiriyordu. ABD, Marshall yardımları ile savaştan çıkan Avrupa'yı diriltmiş ve birleşmeye itmişti. Ekonomileri birbirine bağlı Avrupa ülkeleri, birleştikleri takdirde ekonomik açıdan güçleneceklerdi. Fakat 1959 yılında Fransa'nın İngiltere'yi veto etmesi ile Avrupa ikiye ayrılmıştı. İngiltere, AET'nin Ortak Pazar'ına karşılık Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi'ni (ASTB)[133] kurmuş, iki ekonomik grup arasında kıyasıya bir mücadele başlamıştı. Bu ortamda önce Yunanistan'ın ardından Türkiye'nin başvuruları, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda memnuniyetle karşılanmıştı. İki ülkenin Avrupa Serbest Ticaret Birliği yerine Ortak Pazar'ı tercih etmesi uluslararası arenada büyük bir saygınlık kazanımıydı.

Böylece, AET Bakanlar Konseyi, Türkiye'nin yapmış olduğu başvuruyu kabul ederek üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir ortaklık anlaşması imzalanmasını önermiş ve 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması'nın [134] 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, Türkiye-Avrupa Ekonomik Topluluğu ortaklık ilişkisi resmen başlamıştır. Dönemin Avrupa Komisyonu başkanı Walter Hallstein konuşmasında anlaşma ile ilgili düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir;

"Biz bugün büyük siyasi önem taşıyan bir olayın şahitleriyiz. Türkiye, Avrupa'nın cüzüdür [135]. Bu olayın derin anlamı bundadır… Yapılacak iş bugünden yarına tahakkuk ettirilecek cinsten değildir. Fakat millet ve hükümetiniz bunu gıpta edilecek bir cesaretle ele almışlardır ve şimdiden elde ettikleri ilk muvaffakiyetlerle övünebilirler. Günün birinde son adım da atılacak, Türkiye topluluğun tam üyesi olacaktır. Bu arzuyu

[132] Mehmet Ali Birand, **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005; s.54
[133] European Free Trade Area-EFTA
[134] Bkz. Haluk Günuğur, **Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri, Anlaşmalar, Kararlar, Belgeler, Uyum Yasaları;** Ankara, Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi Yayınları, 2003, s.1-8
[135] Cüz; Bir Bütünü Oluşturan Bölümlerinden Her Biri Bkz. Türk Dil Kurumı

Türk dostlarımızla paylaşmakta olmamız, müşterek gayemizin en kuvvetli ifadesidir" [136].

Türkiye açısından bakıldığında, bu dönemde, Avrupa'nın geleceğine ilişkin net bir öngörü bulunmamaktaydı. Savaşın yıkıntıları arasında henüz kendini toparlayamamış bir Batı Avrupa bulunuyordu. Sovyetler Birliği tehlikesine karşı Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik ve siyasi himayesine ve NATO şemsiyesinin altına girmişti [137]. Buna karşılık, Avrupa açısından bakıldığında Ankara Anlaşması, Türkiye'yi Batı'dan uzak tutmamayı hedefliyordu. Fakat Türkiye, ileride durdurulamaz sonuçlara yol açacak ne gibi yükümlülükler ve sorumluluklar altına girdiğinin farkında değildi [138].

2.2.1.1 1963- 2003 Döneminde Avrupa Birliği Politikaları ve Türkiye

Ankara Anlaşması, AET ile Türkiye arasında Gümrük Birliği'nin sağlanması ve ekonomik alandaki politikaların uyumlu hale getirilmesi amacını taşımaktaydı. Anlaşmanın 28. maddesinde *"Anlaşmanın işleyişi, Topluluğu kuran Antlaşmadan doğan yükümlülüklerin tümünün Türkiye tarafından üstlenebileceğini gösterdiğinde, Akit Taraflar, Türkiye'nin Topluluğa katılması olanağını incelerler"[139]* şeklinde bir ifade kullanılmaktadır. Söz konusu ifadeden de anlaşılacağı üzere, iki taraf arasında kurulan ilişkinin nihai hedefi Türkiye'nin Topluluğa tam üyeliğidir.

Anlaşmaya göre ortaklığın gerçekleşmesi ve Türkiye'nin tam üye olarak topluluğa katılabilmesi için üç aşama öngörülmekteydi; Hazırlık aşaması, Gümrük Birliğine geçiş dönemi ve son dönem.

Türkiye'nin AET ortaklığından doğacak sorumlulukları yerine getirebilmesi için en az beş, en fazla dokuz yıl sürecek olan ilk aşama 1970'te tamamlanmış ve Gümrük Birliği ile sonuçlanması öngörülen geçiş dönemi başlamıştır. Bu çerçevede, Gümrük Birliği'ne geçişin koşullarını ve tarafların

[136] Birand s.132
[137] Erol Manisalı, "Dünden Bugüne Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri," Prof.Dr. Nevhi Deren Yıldırım Der. **Hala Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik?** On İki Levha Yayıncılık; İstanbul, Şubat 2008; s.4
[138] Birand, s;46
[139] Günuğur, s.7

yükümlülüklerini belirleyen Katma Protokol de 1973'te yürürlüğe girmiştir. Topluluk ile Türkiye arasında kurulması öngörülen Gümrük Birliği ile iki taraf arasındaki ticaretin önündeki tüm sınırlamaların aşamalı olarak kaldırılması amaçlanmış ve aynı zamanda Türkiye'nin Topluluğun üçüncü ülkelere yönelik olarak uyguladığı gümrük tarifelerini de aynen uygulaması öngörülmüştür [140].

Bununla beraber gerek Ankara Anlaşması gerekse Katma Protokol her iki taraf tarafından da öngörüldüğü şekilde uygulanamamıştır. Türkiye 1970'li yıllarda içinde bulunduğu ekonomik krizler ve bazı siyasi tercihlerle Katma Protokol'den kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınmıştır. Söz konusu yıllarda yaygın olan düşünce, Topluluk ile ilişkilerin bir çeşit sömürü düzeninin kurulmasına yol açacağı, pazarımızı Topluluk ürünlerine açmanın sanayileşmemizi ve kalkınmamızı baltalayacağı, dolayısıyla koruma duvarlarının muhafaza edilmesi gerektiği yolundaydı. Buna bağlı olarak da Türkiye 70'li yıllar boyunca dışarıya açık, bütünleşmeyi öngören bir politika yerine, tam tersi içe dönük politikalar uygulamıştır. Türkiye kendi yükümlülüklerini yerine getirmemeye ve Toplulukla ilişkilere soğuk bakmaya başlayınca, Topluluk da kendi yükümlülüklerini aksatmaya ve ortaklık ilişkisinin geliştirilmesi doğrultusunda çaba harcamaktan kaçınmaya başlamıştır. 1980 yılında AB ile ilişkilerin içinde bulunduğu çıkmazı aşmak için üyelik başvurusu hazırlıkları hızlandırılmışken, 12 Eylül siyasi darbesi ile ilişkiler dondurulmuş ve mali iş birliğine son verilmiştir.

Türkiye ile ilişkilerin askıya alınmasının akabinde, Yunanistan 1981 yılında Topluluğa tam üye olmuştur. Yunanistan, Türkiye ile aralarında olan sorunların giderilmesinde Avrupa Topluluklarına üye devletlerin kendisine destek vereceğini hesaba katarak, 1974 yılında tam üyelik başvurusunda bulunmuştu. Avrupa Komisyonu, 1976 yılında, Yunanistan'ın, zayıf ekonomisi, bölgeler arasındaki büyük farklılıklar, yüksek oranda tarımsal nüfus bulundurması gibi nedenlerle tam üyeliğe uygun olmadığı yönünde karar bildirdi. Bununla birlikte, Avrupa Konseyi tam üyeliğin, Cunta Rejiminden yeni çıkmış olan Yunanistan'ın demokratikleşme sürecine katkıda bulunarak yeni

[140] Bkz; Http://Www.Mfa.Gov.Tr

kurulan demokratik rejimi garanti altına alacağını göz önünde bulundurmuş ve Yunanistan ile müzakerelere başlanmasına karar vermiştir. Yapılan müzakereler sonucunda, 1981 yılında Yunanistan Avrupa Birliği'ne tam üye olarak katılmıştır.

Türkiye ile Topluluk ilişkilerindeki 12 Eylül darbesini izleyen kesintinin akabinde 1987 yılında Turgut Özal tarafından yapılan tam üyelik başvurusu ile ilişkiler yeniden başlatılmıştır. Özal, 14 Nisan 1987'deki konuşmasında, üyelik başvurusunun yalnızca Türkiye'nin Avrupa değerlerine bağlılığının kesin bir kanıtı olarak değil, aynı zamanda Türk haklının kaderini, Batı Avrupa halklarının kaderiyle birleştiren ve böylece Türkiye'nin Avrupalılaşmasını geri dönülemez kılan bir "demirleme" girişimi olduğunu vurgulamıştır [141].

> "*Avrupa Komisyonu, 1989 yılında açıklamış olduğu görüşünde Türkiye'nin tam üye olabilme niteliğine sahip olduğunu vurgulayıp, ikili ilişkilerin geliştirilmesine vurgu yapmıştır. Ancak Topluluğun kendi içindeki derinleşme süreci ve reformları tamamlamadan yeni bir üye kabul etmeye hazır olmadığı ve Türkiye'nin de tam üye olabilmek için siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda ilerlemeler kaydetmesi gerektiğini öne sürerek, Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinin başlamasına onay vermemiştir* " [142] .

Türkiye'nin tam üyelik başvurusu olumlu sonuçlanmamasına rağmen ilişkilerin canlanmasına imkân sağlanmıştır. Komisyonun da tavsiyesiyle Gümrük Birliği'ne geçiş için çalışmalar hızlandırılmıştır. Akabinde de daha önce öngörülen şekilde 1995 yılında yürürlüğe alınabilmesi için hazırlıklar yürütülmüştür. Görüşmeler toplamda 2 yıl sürmüş ve Mart 1995 yılında sonlandırılmıştır. Bu tarihteki, Konsey toplantısında alınan karar gereğince Avrupa Birliği ve Türkiye ile arasındaki Gümrük Birliği, 1 Ocak 1996 tarihi itibarı ile yürürlüğe girmiş ve Birlik ile olan ilişkiler yeni bir boyuta taşınmıştır. Böylelikle Ankara Anlaşması ile öngörülen ikinci aşama, Türkiye ile Avrupa

[141] Mehmet Uğur, **Avrupa Birliği ve Türkiye, Bir Dayanak/İnandırıcılık İkilemi**; Agora Kitaplığı, 3. Basım, Ekim 2007; s. 1
[142] Günuğur, s 42

Birliği arasında Gümrük Birliği'nin devreye alınmasıyla tamamlanmış ve tam üyelik ile sonuçlanması öngörülen son aşamaya geçiş sağlanmıştır. Dolayısıyla, AB'ye tam üye olunabilmesinin akabinde dahil olunan Gümrük Birliği, Türkiye'ye özgü şekilde tersten uygulanmıştır. Bu bağlamda, Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olmadan Gümrük Birliği'ne dahil edilen tek ülke konumundadır. "*Gümrük Birliği, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile bütünleşme hedefine yönelik ortaklık ilişkisinin en önemli aşamalarından birini oluşturmaktadır* "[143].

Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin tepkisini yumuşatmaya yönelik atmış olduğu adımlar sonuç vermemiş ve Türkiye, Lüksemburg Zirvesi'nde,[144] katılım müzakerelerinin başlatılmaması üzerine, AB ile siyasi ilişkilerini dondurmuştur. Bununla birlikte, Türkiye tam üyelik hedefinin devam ettiğini özellikle vurgulamış ve Gümrük Birliği'nin sürdürülmesine yönelik yükümlerini yerine getireceğini belirtmiştir. Ancak AB ile ilişkilerin geliştirilmesinin sadece Türkiye'nin yükümlülüklerinin üzerinden ilerlememesi, AB'nin de kendi üzerine düşen yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca AB ile olan ilişkileri dahilinde Türkiye'nin iç meselelerine karışılmaması gerektiği de belirtmiştir.

Lüksemburg Zirvesi sonrasında duraklama dönemine giren Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, Avrupa Birliği'nin alışık olmadığı bir yaklaşımla ilerlemiştir. Beklenenin aksine, Avrupa kurum ve yetkililerinin karar ve görüşleri Türkiye'de istenilen etkiyi yaratmamaktaydı. Bunun en önemli nedeni, Birliğe tam üyeliğin hem hükümet hem de halk tarafından kısa süre içerisinde gerçekleşmeyeceğe duyulan inançtı. Bu inancın yarattığı hayal kırıklığı toplumun her kesiminde net bir şekilde hissediliyordu.

Lüksemburg Zirvesi'nden (1997) Helsinki Zirvesi'ne (1999)[145] kadar geçen 2 yıllık sürede yaşanan gelişmeler her iki tarafın tutumunun da değişmesine neden olmuştur.

---

[143] Bkz. Irfan Kaya Ülger, **Avrupa Birliği El Kitabi**, Seçkin Yayinlari, Ankara, 2003, S :12-13
[144] Bkz. Profile 2001; Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Ortaklıktan Tam Üyeliğe; Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi; Editor, Prof.Dr. Haluk Günuğur; Ankara; 2001, s.58-62
[145] Bkz. Birand, s.391-405

Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu zamanından süregelen tarihsel ve kültürel bağları gereği Yugoslavya'nın dağılması akabinde ortaya çıkan savaş ve anlaşmazlıklarda etkin bir rol oynamıştır. Avrupa Birliği, Türkiye'nin bu bölgedeki stratejik önemini bu anlaşmazlıklar sırasından bir kere daha görmüş ve Türkiye olmadan etkin bir politika izlenemeyeceğinin kanaatine varmıştır. Özellikle, Türkiye'nin 1999 yılındaki Kosova Krizi sırasında oynamış olduğu etkin rol, Türkiye'nin bölgedeki stratejik önemini ortaya koymuştur.

Avrupa Birliği üyeleri aynı zamanda, Türkiye'yi, Maastricht anlaşması akabinde kurulması hedeflenen siyasal birlik çerçevesinde oluşturulan Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) dışında tutamayacağı konusunda da görüş birliğine varmışlardır. Zira siyasal boyutun en önemli unsurlarından biri dış politika ile uyumlu bir savunma politikası oluşturmaktır. Bu aşamada, Türkiye gibi stratejik bakımdan önemli bir bölgede bulunan ve askeri güç itibarı ile hem NATO içinde hem de bölgede ağırlığı olan bir ülkenin, Avrupa Birliği'nin güvenlik ve savunma politikalarına yapacağı katkı tartışılmazdır. Bir yandan Türkiye, sahip olduğu coğrafi özellikler ile enerji kaynaklarının yer aldığı Ortadoğu ile Orta Asya'ya geçişte bir köprü vazifesi görürken, diğer bir yandan sahip olduğu askeri güçle [146] Avrupa Birliği için bir nevi sınır korumalığı görevini üstlenmektedir. Aynı şekilde, söz konusu bakış açısı dahilinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyon süreci derinleştikçe, Türkiye'nin bütünlüğü de garanti altına alınacaktır. Türkiye'nin güvenliği ve istikrarı Avrupa Birliği'nin güvenlik ve istikrarının da bir şartı haline gelecektir.

Güvenlik ve Savunma bakış açısı dâhilinde, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa'dan soyutlanmış bir Türkiye'nin ciddi problem yaratacağı görüşündeydi. Özellikle Rusya'nın ileriki yıllarda Kafkaslar, Orta Asya ve Ortadoğu'ya geri döneceği ve bu dönemde de ekonomisi, dış politikası ve savunması ile Avrupa'ya bağlanmış bir Türkiye'nin Avrupa'nın uzun vadeli çıkarları açısından

[146] Türkiye, askeri güç ve teçhizat bakımından İngiltere'den sonra Avrupa'nın ikinci büyük, dünyanın ise Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Çin, Hindistan, Güney Kore, İngiltere ve Japonya'dan sonra sekizinci büyük ordusuna sahiptir.
https://www.milliyet.com.tr/dunya/live-son-dakika-dunyanin-en-guclu-ordulari-belli-oldu-turkiye-avrupa-devlerini-geride-birakti-7061941#post-13

şart olduğunu vurgulaması, Avrupa Birliği ülkeleri arasında ciddi bir etki yaratmıştır.

Aynı dönemlerde, Türkiye'deki önce Bülent Ecevit-Mesut Yılmaz ardından da Bülent Ecevit-Devlet Bahçeli-Mesut Yılmaz koalisyonları sırasında gerçekleştirilen reform niteliğindeki yasa değişiklikleri [147] ve Ecevit'in Alman Başbakanı Schroeder'e yazmış olduğu Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve demokratik reformları sürdürme kararlılığında olduğunu bildiren mektup, Avrupa Birliği'nin tutumunu değiştirmesini kolaylaştırmıştır [148].

Türkiye'nin adaylığı konusunda sürekli muhalif olan ve her fırsatta Kıbrıs sorununu bir ön koşul olarak öne süren Yunanistan, strateji değiştirerek Türkiye ile sürtüşme yerine uzlaşı politikası benimseme yoluna gitmiştir. Avrupa Birliği'ne aday statüsüne girecek olan Türkiye'yi, Kıbrıs ve Ege, insan hakları, Kürt sorunu gibi konularda daha kontrol altında tutabilir ve Atina'nın çıkarlarına daha uygun çözümler bulunabilirdi [149] .Aksi takdirde Türkiye'nin Avrupa Birliği yolu kapatılıp, üyelik perspektifi yok olursa Yunanistan'ın Türkiye ile pazarlık gücü dramatik bir şekilde azalacaktı [150]. Bir diğer yandan, 17 Ağustos 1999 depremi ile iki halk arasında başlayan yakınlaşma, hükümetler arası yakınlaşmayı da ayrıca kolaylaştırmıştır.

Bu gelişmeler doğrultusunda yeni bir döneme giren Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, 10-11 Aralık 1999'da Helsinki'de yapılan Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde tamamen farklı bir boyut kazanmış ve Türkiye oybirliği ile Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak kabul ve ilan edilmiştir. Türkiye tek başına bırakılamayacak kadar önemli bir stratejik konuma sahiptir. Bu nedenle Avrupa Birliği, Türkiye'yi bekleme salonuna almaya karar vermiş ve ekonomik, siyasal ve sosyal alanda yapılması gereken değişikliklerin bu bekleme salonunda düzeltilmesini talep etmiştir.

---

[147] Türkiye'de bu dönemde işkence cezasının arttırılması, memurları koruyan yasanın değiştirilmesi ve özellikle insan hakları ile ilgili bir dizi yasa çıkartılmıştır.

[148] Başbakan Bülent Ecevit, Alman Başbakanı Schroeder'e bir mektup yazarak, adaylık statüsü verilmiş bir Türkiye'nin Kopenhag kriterleri dâhilinde talep edilen ekonomik, siyasal ve sosyal reformları sürdürme kararında olduğunu bildirmiştir.

[149] Birand, s. 392

[150] Mehmet Uğur, **Avrupa Birliği ve Türkiye, Bir Dayanak/İnandırıcılık İkilemi**; Agora Kitaplığı, 3. Basım, Ekim 2007, s. 322

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde önemli bir kilometre taşı olarak kabul edilen Helsinki Zirvesi, Türkiye'nin adaylık sürecinin çerçevesini de detaylı bir şekilde belirlemiştir. Zirve metninde, Türkiye'nin, diğer aday ülkelere uygulanan kriterler çerçevesinde aday ülke olduğunun ilan edilmesinin yanı sıra, üyelik bakımından gerekli olan reformların gerçekleştirilmesine yönelik olarak Avrupa Birliği tarafından Türkiye için bir katılım öncesi strateji geliştirileceği belirtilmiştir. Ayrıca, katılım sürecinde, Türkiye'nin de Topluluk programlarından faydalandırılacağı ve Avrupa Birliği ile aday ülkeler arasında yapılacak toplantılara dâhil edileceği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, Türkiye'nin AB'ye katılımında AB müktesebatının üstlenilmesine ilişkin bir ulusal program hazırlaması da öngörülmüştür. Bu doğrultuda Zirvede, Avrupa Birliği Komisyonu'ndan, Türkiye'nin üstlenmesi gereken AB mevzuatına ilişkin bir çalışma yapması ve katılım öncesi sağlanacak olan tüm mali yardımların koordinasyonuna ilişkin bir çerçeve hazırlaması talep edilmiştir.

Bu doğrultuda, Türkiye'nin, Helsinki Zirvesi'nde aday ülke ilan edilmesinin ardından, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak AB Konseyince onaylanan ve Türkiye'nin, AB müktesebatına uyum yükümlülükleri dâhil olmak üzere Kopenhag Kriterlerine uyum çerçevesinde kısa ve orta vadeli öncelikleri ve sağlanacak mali yardımları içeren Katılım Ortaklığı Belgesi, 24 Mart 2001 tarihinde Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Bu belgeye paralel olarak, AB müktesebatına uyum sağlanması için mevzuatımızda yapılacak değişikliklerin ve yeni düzenlemelerin, uyum için gerekli kaynakların, AB müktesebatının üstlenilmesi için gerekli olan idari kapasitenin geliştirilmesinin ve kısa ve orta vadeli öncelikler takviminin yer aldığı AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı (Ulusal Program) 19 Mart 2001 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

2.2.1.2 AKP Dönemi ve Müzakereler Süreci

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), 14 Ağustos 2001 tarihinde, kendi deyimiyle "Muhafazakâr Demokrat" bir kimliğe sahip olarak Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kurulmuştur. Partinin köklerini oluşturan Fazilet-Saadet Partisi kaynaklı kesim, Türk dış politikasının ana eksenini oluşturan Batı'ya, dolayısıyla, Türk dış politikasının geleneksel çizgisine en fazla karşı olan kesimi oluşturmaktadır. Söz konusu kesim, uzun yıllar boyunca özellikle Avrupa Birliği'ne karşı olduklarını açık bir şekilde dile getirmişlerdir. Saadet Partisi'nin Parti programında yer alan Avrupa Birliği ile ilgili görüşleri şu şekilde belirtilmektedir;

> *"AB'nin tam üyelik süreciyle birlikte, son yıllar da milletimize ve milletimizin sahip olduğu değerlere karşı sergilemekte olduğu kabul edilemez tutum ve davranışlar, AB'yi oluşturan zihniyetin insan hakları, inanç özgürlüğü, inanca saygı, çoğulculuk ve farklı medeniyet mensupları ile birlikte yaşama konularında yeterince gelişmiş bir düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. Batılı ülkelerin hala eski emperyalist ve sömürgeci alışkanlıklarından kurtulamadıkları ortadadır. Bu doğrultuda AB veya bir başka yapıya bu şekilde üye olmak, Türkiye'nin bağımsızlığından vazgeçmesi ve ırkçı emperyalizmin plan ve hedeflerinin gerçekleşmesi için adım adım parçalanıp yok olmaya götürülmesi manasını taşımaktadır "*[151].

Bununla beraber, aynı gelenekten gelen AK Parti, kuruluşunu takiben Avrupa Birliği'ne karşı farklı bir tutum sergilemiştir.

3 Kasım 2002 genel seçimlerinde %34'lük oy oranı ile iktidara AK Parti hükümeti, kendisini iktidara getiren ve daha önceki politikalara karşı oluşan birçok kesimin müdahil olduğu tepkinin önemini inkâr etmiş, hem İslami eğilimlere sahip olan çekirdek destekçilerini ödüllendirmeye hem de ülkede gitgide değer kazanan milliyetçi dalgadan pay almaya yönelmiştir.

[151] Saadet Partisi Parti Programı, Türkiye'nin Batı ve Diğer Aktörlerle İlişkileri; Https://Saadet.Org.Tr/Tr/Program-Detay/5ed7a06d44b02/Avrupa-Birligi

Dolayısıyla Avrupa Birliği üyeliğine yönelik reform sürecine olan bağlılığını zayıflatan Ak Parti hükümeti, 2002 seçimlerinden önce sergilediği AB ve reform yanlısı tutumundan uzaklaşmış ve yapılan reformlar sürekliliğini koruyamamıştır.

2.2.2 Üyelik Sürecinde Gerçekleştirilen Uygulamalar

Türkiye, Avrupa Birliği üyelik şartlarından en önemlileri olan Kopenhag siyasi kriterlerini sağlayabilme kapsamında anayasal ve yasal alanlarda bir dizi geniş çaplı siyasal ve toplumsal reformlar gerçekleştirmiştir. Söz konusu reformlar çerçevesinde, 2001-2007 yılları arasında, toplam 44 maddeyi kapsayan 2 anayasa değişikliği yapılmıştır. Bu bağlamda, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlamak amacıyla 40 yasa değiştirilerek, sekiz uyum paketi hayata geçirilmiştir. Gerçekleştirilen bu anayasal reformlar yerinde ve günümüz koşullarına uygun düzenlemelerdir. Anıl Çeçen'e göre, kendi toplumunun varmış bulunduğu gelişmişlik düzeyini görmeyen ve buna uygun düzenleme getiremeyen anayasalar, toplumsal gelişmenin önüne bir engel olarak çıkabilirler. Uzun ömürlü ve kalıcı anayasalar, toplumsal gelişmeye engel olan değil, ona ayak uyduran ve destekleyenlerdir [152]. Dolayısıyla, söz konusu dönemde anayasada yapılan değişiklikler toplu olarak değerlendirildiğinde, özellikle insan hak ve hürriyetlerini daha güvenceli bir sisteme kavuşturma çabaları bakımından oldukça önemli bir noktaya getirdiği söylenebilir [153].

2.2.2.1 Bireysel Alandaki Uygulamalar

2001 Ekim'inde gerçekleştirilen Anayasa değişiklikleri, bireysel reformlar dâhilinde atılan ilk önemli adımı oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Mart 2001'de Komisyona sunulan ulusal program, düşünce ve ifade özgürlüğü, işkencenin önlenmesi, demokrasi, kişi hürriyeti ve güvenliği, haberleşme, yerleşme ve seyahat özgürlüğü, dernek kurma özgürlüğü ve kadın-erkek eşitliği gibi konularda yeni düzenlemeler içermektedir. Benzer şekilde önemli

[152] Çeçen, Anıl; Anayasa ve Kültür; **Amme İdaresi Dergisi***;* Cilt:3, Sayı: 16, 1983.

[153] Niray, Nasır; 2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları; **Akademik Araştırmalar Dergisi**, Sayı:16, Şubat-Nisan 2003, s.13.

hükümlere yer veren, yeni Türk Medeni Kanunu da 1 Ocak 2002'de yürürlüğe girmiştir.

Temel Hak ve Özgürlükler

Anayasa değişiklikleri kapsamında genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, yapılan değişikliklerin büyük bölümü temel hak ve özgürlükler ile ilgili olduğu görülmektedir. Özellikle 13. ve 14. maddelerde yapılan değişikliklerde, hak ve özgürlüklere ilişkin sınırlamalar ile bunların kötüye kullanılmaması konuları Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde yer alan düzenlemelere uyumlu hale getirilmiştir [154].

2001 yılında anayasanın temel hak ve özgürlüklere ilişkin 13. maddesinde yapılan değişiklik, bir yandan yasaya bazı yenilikler getirmiş, bir yandan da maddenin eski şeklinde olan bazı hükümleri de yürürlükten kaldırmıştır. Dolayısıyla, 13'üncü maddede yapılan Anayasa değişikliği; temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunma yasağını, ölçülülük ilkesini ve lâik Cumhuriyetin gereklerine uygunluk şartını getirmiştir. Bununla beraber, genel sınırlama sebeplerini[155] ve sınırlamanın öngörüldüğü amaç dışında kullanılması yasağını kaldırmıştır [156].

Ana Dilde Yayın ve Eğitim Hakkı

Avrupa Birliği, Türkiye'deki azınlıkların kendi ana dillerinde kendilerini ifade etme haklarının önemini vurgulayarak Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ilgili konularda kısa dönemde mevzuatta değişiklik yapılmasını önermiş ve Anayasanın birçok maddesinde belirtilen bu yasakların kaldırılmasının gerekliliğini vurgulamıştı. Buna göre değişiklik yapılması gereken maddeler aşağıdaki şekildedir.

---

[154] Nasır Niray, 2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları; **Akademik Araştırmalar Dergisi**, Sayı:16, Şubat-Nisan 2003; s. 4

[155] Anayasada temel hak ve özgülüklerin sınırlanmasına neden olacak genel sınırlama sebepleri; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, millî egemenlik, cumhuriyetin korunması, millî güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlâk ve genel sağlık olarak açıklanabilir.

[156] Kemal Gözler, Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl 59, Sayı: 4, s.53-67, 2001.

" *Anayasanın 42. maddesine göre "Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez".

*Anayasa'nın 26. maddesine göre; "düşüncelerin açıklanması ve yayılmasında kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dil kullanılamaz".

*Anayasa'nın 28. maddesine göre; "kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dilde yayım yapılamaz " [157].

Bu Anayasal düzenlemeler devam ettiği sürece, "ana dilde TV- radyo yayını" hususu sadece yasalara bağlı olarak serbestleşebilecektir. Nitekim, "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'a göre, "*radyo ve televizyon yayınlarının Türkçe yapılması, ancak, evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşmasında katkısı olan yabancı dillerin öğretilmesi veya bu dillerde haber iletilmesi amacıyla bu dillerin kullanılabilmesi"*[158] biçiminde bir düzenleme ile TV- radyo yayınlarında Türkçe dışında bir dilin kullanılmasına son derece sınırlı bir uygulama tanımaktadır.

Ana dilde eğitim ve yayın hakkı ile ilgili yasada değişiklik kamuoyunda büyük yankı uyandırmıştır. Kimilerine göre Kürtçe yayın hakkını istemek ihanetten başka bir şey olmamakla birlikte [159], kimilerine göre ise asıl bölücülük *"Her insanın doğal hakkı olana yasak koymaktır."* Deniliyor [160] ve özellikle

---

[157] Süheyl Batum, Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri ve Avrupa Birliği Kopenhag Siyasal Kriterleri: Görüşler ve Öncelikler; **TÜSİAD Yayınları** – Yayın No: TÜSİAD-T/2001-05/300; 21 Mayıs 2001; İnternet Sitesi:

Http://Www.Tusiad.Org/Raporlar.Ns/D775763bed800367c22568da003cc1f9/F88e9ceb02ef2959c2256bc8002872ef?Opendocument, Erişim Tarihi: 2 Aralık 2006.

[158] Resmi Gazete 9 Ağustos 2002-24841

[159] Ana dilde eğitim ve yayın hakkı tartışmalarının sürdüğü dönemde, Milliyetçi Hareket Partili Devlet Bakanı Abdülhaluk Çay, *"Türkiye'de Kürtçe televizyon istemek ihanetten başka bir şey değildir"* diyerek, Kürtçe yayın yapmanın vatan hainliği ile eşdeğerde olacağını ileri sürmüştür.

[160] Zeynep Atikkan, tartışmaların olduğu dönemde Milliyet'te yayınlanan yazısında, başından geçen bazı olaylara dikkat çekiyor ve ekliyordu: *"hiç unutmuyorum: yetmişli, seksenli yıllarda, gazete için Güneydoğu'ya gidip seri röportajlar yaptığımda, kimi zaman dil sorunuyla karşılaşırdım. Özellikle yaşlılarla bir araya geldiğimde, onlar Türkçe, ben Arapça ya da Kürtçe bilmediğimden, çocukların, gençlerin ya da askerliğini yapmış birinin tercümanlığı aracılığıyla anlaşırdık. İstanbul'a dönüp, bunları gazeteye yansıttığımda ya da yansıtmak istediğimde, Arapça konuşulduğunu yazabilir, ama Kürtçe konuşulduğunu yazamazdım. Çünkü yasaktı. Artık ne katakullilere başvururduk. Yok 'yerel dil','yöresel dil', 'yörenin şivesi' vb. diye lafı geveleyip*

Kürtçe televizyon yayınlarının toplumsal bütünlüğü daha da sağlamlaştıracağı savunuluyordu [161].

Bir diğer yandan, Galatasaray Üniversitesi öğretim üyesi Can Baydarol'a göre de Türkiye'nin gerçekleri ile Avrupa Birliği'nin ana dilde eğitim talepleri arasındaki anlayış farkı büyüktür. Ana dilde eğitim hassas bir konudur ve ülkenin bölünmez bütünlüğü açısından da çok önemlidir [162].

Sonuç olarak, Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde, 2002'de yürürlüğe giren yasa paketi dahilinde hazırlanan, "Türk Vatandaşlarının Günlük Yaşamlarında Geleneksel Olarak Kullandıkları Farklı Dil ve Lehçelerin Öğrenilmesi Hakkında Yönetmelik", 20 Eylül 2002'de Resmî Gazete 'de yayınlandı.

Bu yapılan değişiklikler hem kamu hem de özel radyo ve televizyon kurumları vasıtasıyla, Türk vatandaşlarının günlük hayatlarında kullanmış oldukları geleneksel dil ve lehçelerde yayın yapılmasını mümkün kılmış ve getirilen bu hak yasa ile güvence altına alınmıştır. Ayrıca Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu'nun adı "Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun" şeklinde değiştirilmiş ve Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için Özel Öğretim

---

durur, ama 'Kürtçe' konuşuluyor diyemezdik... yasak dikilirdi karşımıza. Büyüklerimize göre 'Kürtçe' diye bir dil yoktu. Hem zaten, 'Kürt' de yoktu. Atikkan'a göre asıl bölücülük her insanın doğal hakkı olana yasak koymaktır. "

[161] Yeni Şafak yazarı Ahmet Taşgetiren, Kürtçe televizyon konusuna ayırdığı 18 Kasım tarihli yazısında, varolan fiili durumlardan bahsederek, devlet kurumları arasında yaşanan çelişkiye dikkat çekiyordu. Insanlar kendi aralarında Kürtçe konuşabiliyorlar. Kürtçe gazeteler var, dergiler var. Kürtçe yayın yapan radyolar var, Kürtçe kasetler var. Doğu-güneydoğu'da, Kürtçeden başka dil bilmeyen önemli bir nüfus var. Devlet, sözgelimi mahkemelerde, bunların ifadesini almak için Kürtçe tercüman istihdam ediyor. Ayrıca yine devlet görevlileri, bölge halkıyla iletişim sağlamak için gerektiğinde Kürtçe konuşabiliyorlar. Taşgetiren'e göre, Kürtçe televizyon yayınları toplumsal bütünlüğü daha da sağlamlaştıracak.

[162] Can Baydarol, Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Ulusal Program; **VI. Yerel Medya Eğitim Semineri**, Edirne, 05-06 Nisan, 2001, İnternet Sitesi: Http://Www.Byegm.Gov.Tr/Seminerler/Edirne_Vi/Edirne_8.Htm

Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere özel kurslar açılabileceği belirtilmiştir [163].

Yakalama ve Tutuklamada Geçirilen Sürelerin Kısaltılması ve Sistematik İşkenceye Son Verilmesi

Yakalama ve gözaltı aşamasında söz konusu olan işkence ve kötü muamele, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'nin de dahil olduğu birçok uluslararası kuruluşun görüş ve kararlarında dile getirilmiştir. Bunların haricinde AB uyum süreci dahilinde İlerleme Raporlarına ve Katılım Ortaklığı Belgesi'ne de yansımış bulunmaktadır.[164] Özellikle tutuklama ve sorgu esnasında geçen süreler açısından önemli bir yenilik getiren anayasanın 19. maddesi şu şekilde düzenlenmiştir: "*yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç 48 saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en geç 4 gün içinde hâkim önüne çıkarılır*" [165]. Buna göre, eski düzenlemede toplu olarak işlenen suçlar için öngörülen 15 günlük süre 4 güne indirilmiştir. 15 günün 4 güne indirilmesi hem işkencenin önlenmesi hem de uluslararası standartlara ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere uyum sağlama yönünden olumlu bir adım sağlamıştır [166].

Bir diğer yandan Doç. Dr. Kemal Gözler, " *ülkemizin uzun yıllar boyunca işlenen terör suçlarına maruz kaldığına dikkat çekmiş ve bir suç örgütünün*

---

[163] Gerek radyo ve televizyon yayınları gerekse açılacak dil kursları Cumhuriyet'in temel niteliklerine, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamayacaktır.

[164] Süheyl Batum, Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri ve Avrupa Birliği Kopenhag Siyasal Kriterleri: Görüşler ve Öncelikler; **TÜSİAD Yayınları** – Yayın No: TÜSİAD-T/2001-05/300; 21 Mayıs 2001; İnternet Sitesi: Http://Www.Tusiad.Org/Raporlar.Ns/D775763bed800367c22568da003cc1f9/F88e9ceb02ef2959c2256bc8002872ef?Opendocument

[165] Resmi Gazete 3/10/2001-4709/4

[166] Süre konusunda yapılan bu değişiklik, bir taraftan kişi hak ve hürriyetlerinin korunmasına yönelik olarak algılanabilirken, diğer yandan da Avrupa Konseyi'nin düzenlediği Avrupa insan hakları Sözleşmesi'ne uyum açısından oldukça olumlu bir gelişmedir. İlgili sözleşmenin 5. maddesine göre, yakalanan veya tevkif edilen herkesin, hemen bir hâkim ya da adli görevi yapmaya kanunen yetkili bir memur huzuruna çıkarılması gereklidir. Sözleşmede herhangi bir süre sınırı konulmaksızın, hemen tabiri kullanılmıştır. Çünkü bu konu kişi hürriyeti ve güvenliği açısından gerçekten önemlidir.

çökertilmesi için aynı anda onlarca ve hatta yüzlerce kişinin gözaltına alınması gerektiğinde, gözaltına alınacak olan yüzlerce kişinin soruşturmasının nasıl olup da dört gün içinde tamamlanıp hâkim önüne çıkarılacaklarını sorgulamıştır" [167].

Aynı zamanda, aynı maddede yapılan bir başka değişiklikle yakalanan veya tutuklanan kişinin aile veya yakınlarına haber verilmesi konusuna açıklık kazandırılmıştır. Eski düzenlemeye göre, yakalanan ya da tutuklanan kişinin durumu soruşturmanın kapsam ve konusunun açığa çıkmasının sakıncalarının gerektirdiği kesin zorunluluk dışında yakınlarına derhal bildiriliyordu. Yeni düzenleme ile birlikte haber verme konusundaki bu sınırlandırma kesin olarak kaldırılmış, "*kişinin yakalandığı ya da tutuklandığı yakınlarına derhal bildirilir"* [168] şeklinde bir ifade kullanılmıştır. Yapılan bu değişiklikle birlikte çok net olmayan ve yoruma ya da hakkın kötüye kullanılmasına açık olan bu ifade tarzı anayasa metninden çıkarılarak bireysel hak ve özgürlükler yönünde ileri bir adım atılmıştır [169].

2.2.2.2 Toplumsal Bağlamdaki Uygulamalar

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci dahilinde toplumsal anlamda da pek çok reform yapılmış ve devlet ile anayasa sistemindeki birçok yasa değiştirilmiş veya kaldırılmıştır. Buna göre, "*2004 yılının Mayıs ayında yürürlüğe giren anayasa değişiklik paketi ile kadın-erkek eşitliği, basın özgürlüğü, uluslararası sözleşmelerin statüsü, yargının işlevselliği alanlarında yeni düzenlemeler yapılmış, Doğu ve Güney Doğu Anadolu'nun bazı bölgelerinde halen devam eden Olağanüstü Hal kaldırılmıştır*" [170].

---

[167] Kemal Gözler, 3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştial Örneği, **Anayasa Yargısı**, **Anayasa Mahkemesi Yayını,** Ankara, Cilt 19, 2002, s.339

[168] Resmi Gazete 3/10/2001-4709/4

[169] Nasır Niray, 2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları; **Akademik Araştırmalar Dergisi**, Sayı:16, Şubat-Nisan 2003; s.6

[170] Türkiye- Ab İlişkileri;
Http://Www.Mfa.Gov.Tr/Mfa_Tr/Dispolitika/Anakonular/Turkiye_Ab/Trab.Htm

İdam Cezasının Kaldırılması

Avrupa Birliği müktesebatına uyum çerçevesinde çıkartılan "Uyum Yasaları" arasında en çok dikkati çeken konuların başında idam cezasının kaldırılması gelmekteydi. Türk Ceza Yasası'nda öngörülen değişiklikle terör suçlarında ölüm cezası kaldırıldı ve bu ceza müebbet ağır hapis cezasına dönüştürüldü. Bununla birlikte, savaş ve yakın savaş tehdidi hallerinde işlenmiş suçlara verilen ölüm cezaları halen korunmaktadır. [171] Aslında şunu da vurgulamak gerekir ki, idam cezası ülkemiz mevzuatında yer almasına rağmen infazı Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nin onayına bağlıdır. Bununla birlikte, TBMM'nin bu yetkisini kullanmadaki çekingen tutumu yüzünden zaten uzun zamandır uygulanmamaktaydı. Uygulanmayan bir ceza için bu kadar uzun bir süredir yasal bir düzenleme yapılmaması büyük bir eksiklik olduğu gibi, özellikle terör suçlarında, suçluların iadesi bahsinde, bu tür suçların uluslararası düzeyde siyasi suç telakki edilmesine yardım edecek bir zemin hazırlamaktaydı. Dolayısıyla, bu durum anayasa değişikliği ile varılan olumlu noktayı, daha da ileri taşımıştır [172].

Milli Güvenlik Kurulu'nun Sivilleşmesi

Avrupa Birliği'nin öngördüğü değişiklik yapılmadan önce, 1982 Anayasasının 118. maddesi şu düzenlemeyi getirmekteydi; "*Milli Güvenlik Kurulu, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur…. Milli Güvenlik Kurulu (MGK), görüşlerini Bakanlar Kurulu'na bildirir*" [173]. TBMM'nin 7. Uyum paketi dahilinde, Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yasası'nın 4. maddesinde yapılan değişiklikle, Mili Güvenlik Kurulu'nun görevleri yeniden tarif ediliyor.

---

[171] Idam cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülen terör suçluları ceza indirimlerinden ve şartla salıvermeye ilişkin hükümlerden yararlanamayacaklar. Bunlar hakkında müebbet ağır hapis cezası ölünceye kadar devam edecek. Ab Uyum Yasaları; Türk Ceza Kanunu Madde 159, 201; Http://Www.Belgenet.Com/Yasa/Ab_Uyum-1.Html

[172] Bkz. Nasır Niray, 2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları; **Akademik Araştırmalar Dergisi**, Sayı:16, Şubat-Nisan 2003; s. 7-8

[173] Resmi Gazete 3/10/2001-4709/32

Buna göre, MGK, milli güvenlik ve devletin milli güvenlik siyasetine ilişkin tanımlar çerçevesinde devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili konularda tavsiye kararları alacak ve gerekli koordinasyonun sağlanması için görüş tespit edecektir. Bu tavsiye kararlarını ve görüşlerini Bakanlar Kurulu'na bildirecek ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirecektir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca öncelikle dikkate alınır [174]. Dolayısıyla, Avrupa Birliği reformları kapsamında Anayasa'nın 32. maddesine getirilen değişiklik ile Milli Güvenlik Kurulu'nun niteliği açıklığa kavuşturularak, Kurul'daki asker üyelerin sayısı azaltılmış ve Kurul kararlarının devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili görüşler veren bir danışma meclisi niteliği taşıdığı vurgulanmıştır [175].

Toplumsal anlamda gerçekleştirilen diğer reformlar arasında Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmasını, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ekli tüm protokollere taraf olunmasını, İnsan Hakları konularındaki uluslararası hukuk kurallarının iç hukuk kurallarına önceliğinin sağlanmasını sayabiliriz.

Türkiye'nin Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde gerçekleştirdiği reformlar, Avrupa Birliği'nin üyelik kriterlerini objektif bir biçimde uygulamadığının görülmesinin akabinde önemini yitirmeye başlamış ve öncelik durumundan çıkmışlardır. Buradaki en büyük etken, Türkiye'nin tüm kriterler sağlansa bile tam üyeliğin gerçekleşebileceğine dair inancının zayıflamış olmasından kaynaklanmaktadır. Katılım kriterleri dahilinde yerine getirilmesi gereken reformlara yüksek motivasyon ile devam edilebilmesi ancak Avrupa Birliği'nin üyelik müzakereleri dahilinde atacağı olumlu bir adım ve bunun sonucunda Birliğe olan inancın yeniden sağlanabilmesi ile mümkün olacaktır.

---

[174] Http://Www.Belgenet.Com/Yasa/Ab_Uyum7-1.Html

[175] Bkz. Niray, s. 9-10

2.3 Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik Sürecinde Sorunsallaştırılan Mecralar

2.3.1. Avrupa Birliği'nde "Öteki"

Avrupa Birliği oluşumu, temeli itibariyle bölgede öncelikli ve kalıcı olarak barışı kurmayı ve korumayı hedeflemiştir. Bu hedefe ulaşmada da ilk önce ekonomik anlamda bütünleşme yolunda ilerlemiş fakat yıllar geçtikçe Genişleme politikası dâhilinde demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları üzerine kurulu düzenlerin Birlik içerisine alınarak sınırların istikrarlı rejimlerle büyütülmesi üzerine kurulu bir strateji izlenmiştir. Söz konusu strateji otoriteryenizmin derin izlerini barındıran İspanya, Portekiz ve Yunanistan gibi Güney Avrupa ülkelerinde başarılı olmuş ve Avrupa Birliği üyeliği bu ülkelerde demokrasinin yerleşmesi gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Kopenhag kriterleri dâhilinde Türkiye'nin gerçekleştirmesi talep edilen reformalar da aynı şekilde ülkeyi daha demokratik bir yapıya kavuşturma amacını gütmektedir[176].

Tüm bu üyelik kriterlerinden bağımsız olarak, Avrupa Birliği'nin Türkiye politikalarını değerlendirirken ekonomik ve siyasal nedenler dışında özellikle kültürel birkaç unsurun da önemini vurgulamak gerekmektedir.

Kökeni Yunan mitolojisindeki bir prensesin adına dayanan "Avrupa" terimi, zamanla Yunan sadece Yunan yerleşim alanlarını ifade etmenin dışına çıkarak farklı anlamlar kazanmıştır. MS 2. Yüzyılda, Akdeniz ve Don nehirleriyle sınırlanan bur terim Orta çağ döneminde "Hristiyan Ülkesi" anlamını almıştır. Özellikle Charlemagne dönemi ve Latin Hristiyanlığının gelişimi, bu coğrafi alanın sınırlarını batıya doğru genişletmiştir. Charlemagne, kendi zamanında "Avrupa Kralı" olarak anılmış ve Papa VIII. Jean da "Avrupa Lideri" olarak kabul edilmiştir. Hristiyanlık ve Avrupa arasında kurulan bu kavramsal birlik Reform döneminde parçalanmış olsa da sonrasında da varlığını sürdürmüştür. Bu tarihsel dönemler, Avrupa teriminin sadece coğrafi bir ifade olmanın ötesinde, kültürel, dini ve siyasi bir birliği de ifade ettiğini

[176] Ihsan Dağı, "Avrupa Birliği ve Türkiye: Nedenler ve Sonuçlar Üzerine", Erdinç Yazıcı'nın Ed. **Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye** Çelik İş Yayınları; Ankara, 2005, s.46

göstermektedir [177]. Her ne kadar aksi savunulsa da "Avrupa Birliği'nin hala Hristiyan Birliği olarak da değerlendirildiği görülmektedir.

AKP dönemi itibarı ile Türkiye, İslami kimliğini öne çıkaran bir politika izlemeye başlamış, Müslüman ülkeler ile iş birliğini arttırırken, Avrupa Birliği ile de ilişkileri aynı seviyede sürdürme yoluna gitmiştir. Avrupa'daki bazı kesimler İslam korkusuna dayanarak Türkiye'nin Üyeliği'nin Avrupa kimliğini yok edeceğini iddia ederken, bir kesim de Avrupa Birliği'nin İslami bir kimlik taşıyan Türkiye'yi içine almakla "medeniyetler arası çatışma" (Clash of Civilazation)[178] yerine "diyalog" arayışlarının güçleneceğini savunmaktadır. Türkiye'nin AB'ye üye olması sadece Avrupa ve Ortadoğu şeklinde ayrıştırılan Batı ve İslam dünyası arasında bir köprü oluşturmayacak, aynı zamanda Batı içindeki İslam ile Batı'yı da barıştıracaktır. Avrupa açısından Türkiye'nin önemi bu noktadadır [179].

Avrupa'da 20 milyona yakın Müslüman nüfus yer almaktadır. Özellikle 11 Eylül 2001 olaylarından sonra bu topluluklara karşı olan tutum ve ırkçı saldırılar giderek artmıştır. Avrupa her ne kadar kültürel uyum sürecinden bahsetse de Avrupa kimliği düşünüldüğünde Avrupa'daki Müslüman toplum genellikle bu kimliğin dışında bırakılmaktadır. Zira kimlik kavramının oluşum süreci toplumsal süreçlere dayanır. Kimliğin oluşumunda "öteki" de etkindir. Kimliğin dışında kalan bir başkası olmadıkça, kimlik de bulunmaz, tanımlanmaz [180] . Bu bağlamda, Avrupa'da halen oryantalist bir bakış açısının etkin olduğunu söylemek mümkündür.

> *"Doğu" ister Müslüman ister Suriyeli, Avrupalı olmayanlar için tanımlayıcı bir özellik olarak kullanılmakta ve kollektif kimlik bilincinin*

[177] Bkz. Sevgi Çilingir, "Avrupa Kimliği ve Ulus Devlet Modeli" **Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi;** Sayı: 7, 2007, s.44-51

[178] Amerikalı Siyasal Bilimci Samuel Huntington, ilk defa 1993 yılında Foreign Affairs Dergisinde yayınlanan, 1996 yılında da kitap haline getirdiği "Medeniyetler Çatışması" tezinde Soğuk Savaş sonrasındaki çatışmaların ve ittifakların ekonomik değil medeniyetler arasında gerçekleşeceğini öne sürmüş ve en belirgin çatışmanın Batı ile İslam Medeniyeti arasında olacağını iddia etmiştir.

[179] Ihsan Dağı, "Avrupa Birliği ve Türkiye: Nedenler ve Sonuçlar Üzerine**"**, Erdinç Yazıcı Ed. **Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye,** Çelik İş Yayınları; Ankara, 2005,.s.50

[180] Bkz. A. Nuri Yurdusev, "Avrupa Kimliğinin Oluşumu ve Türk Kimliği", Atila Eralp Der., **Türkiye ve Avrupa: Batılılaşma, Kalkınma, Demokrasi.** 1997, Ankara, İmge Kitabevi, 18-29.

oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, Doğu, Avrupa Kültürünü hem Avrupa içinde hem de dışında hâkim kılan belirleyici bir faktördür. Avrupa kimliği, diğer Avrupalı olmayan insanlar ve kültürlerle kıyaslandığından üstünlük atfedilmiş bir durumda bulanmaktadır. Aynı zamanda, Avrupa'nın ileri düzeyde olduğu ve Doğu'nun (Türkiye'nin, Avrupa'daki Müslüman nüfusun vb.) geri kalmış olduğu düşüncesiyle ikinci bir hegemonya düzlemi inşa edilmiştir. Edward Said buna "pozisyonel üstünlük" adını vermektedir. Said'e göre Şarkiyatçılık olgusunun temek nedeni, Doğu Coğrafyasının Batı'ya göre geri kalmış olduğu inancıdır" [181].

Bu çerçevede Müslüman topluluklar da kendilerini hep "öteki" olarak görmüşler, izole edilmişlerdi. Irkçı saldırıların Müslüman topluluklara yönelmiş olması Avrupa'nın göz ardı edemeyeceği, etmemesi gereken kritik bir sorunudur. Avrupa'nın kendi içinde yaşayan Müslüman toplumları ile oluşan gerginlik ve çatışma, Avrupa'yı alt üst edebilecek bir potansiyel taşımakta ve büyük bir risk oluşturmaktadır. Bununla birlikte, Müslümanları hedef almış Neo Nazi ve/veya faşist hareketler, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı, önüne geçilmez ise Avrupa'nın liberal demokrasilerini bile ortadan kaldırabilecek niteliktedir. Bu doğrultuda, Müslüman toplumun Avrupa ile bütünleştirilmesi, siyasal ve ekonomik paylaşım süreçlerine tanınmış, meşru bir aktör olarak katılması, Avrupa'da sağlanacak barış ve istikrar için hayati öneme sahiptir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olarak katılması mevcutta oluşan olumsuz algıyı ortadan kaldırabilecektir. Olli Rehn'in de belirtmiş olduğu gibi "*İstikrarlı, demokratik ve refah içindeki bir Türkiye, Avrupa Birliği'nin çıkarınadır. Avrupa projesinin kurulduğu aynı değerler ve politikaları paylaşan bir Türkiye, dünyanın en istikrarsız bölgelerinden birine istikrar getiren bir Türkiye, Avrupa Birliği'nin çıkarınadır*" [182]. Tam üyeliğin gerçekleşmesi ile sadece Avrupa'daki Türkler değil, Müslümanlar da kendi yaşadıkları toplumun,

[181] Aysun Yaralı Akkaya, "Avrupa'nın Mülteci Politikalarına Oryantalist Yaklaşımı: Suriye Krizi Sonrası Avrupa ve Türkiye İlişkileri" **Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi**, Cilt:74, No:2, 2019, s. 367

[182] Rehn, Olli; **Avrupa'nın Gelecek Sınırları**; 1001 Kitap Yayınları, İstanbul, 2007; s. 8

Müslümanlığı bir kimlik ve Müslümanları bir topluluk olarak dışlamadığını görecek ve sonunda kendilerini "ötekileştirmeden" Avrupalı sayacaklardır. Bu algıyı oluşturabilmek Avrupa Birliği açısından da paha biçilemez bir mücevher niteliğindedir.

2.3.2.Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik Sürecinde Kıbrıs Sorunu

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak ilan edilmesi, Türkiye için birçok "ödev"i de beraberinde getiriyordu. Avrupa Birliği'nin özellikle yakından takip ettiği konuların başında Kıbrıs Sorunu gelmekteydi.

Kıbrıs Adası, konumu itibarı ile Doğu Akdeniz'de stratejik bir öneme sahiptir. Akdeniz ticaret yolları üzerinde bulunan adanın kontrolü deniz trafiği açısından kritiktir. Bu nedenle, coğrafi konumunun getirdiği önemi ile tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır.

15. Yüzyılda Venediklilerin hakimiyetine geçen Kıbrıs, 1570 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedildi. 19. Yüzyılın sonlarında ada İngiltere'ye kiralandı. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla İngiltere, Kıbrıs Adası'nı resmen ilhak etti. İngiltere'nin adaya olan ilgisi, özellikle enerji kaynaklarına yakınlık ve bölgede askeri birlikleri konuşlandırabileceği en uygun yer olması bakımından yüksekti.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Kıbrıs'ta Yunan Milliyetçiliği giderek yükselerek "Enosis" adı verilen ve Kıbrıs'ın Yunanistan ile birleşmesini hedefleyen bir harekete dönüştü. Bu hareket 1955-1959 yılları arasında faaliyet gösteren Yunan milliyetçi askeri örgüt olan "EOKA"nın [183] da temel amacını oluşturmaktadır. Kıbrıs Türk halkına yapılan şiddet eylemlerinin artması sonucunda İngiltere'nin öncülüğünde müzakerelere başlanmış ve 1960 yılında, İngiltere, Yunanistan ve Türkiye arasında Zürih ve Londra anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşma ile Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş, İngiltere, Yunanistan ve Türkiye Garantör ülke olarak belirtilmiştir.

Zürih ve Londra anlaşmaları sonucu adada kurulan ve iki toplumun eşit ve adil yönetimi ile adada barış içerisinde yaşamasını öngören Kıbrıs

[183] Ethniki Organosis Kyprion Agoniston (EOKA)- Kıbrıslı Savaşçıların Mili Örgütü

Cumhuriyeti, Kıbrıslı Rumların anlaşmalar sonucunda hazırlanan anayasayı feshetmesi sonucunda 1963 yılında ortadan kalkmıştır. Bu tek taraflı, barışçı, adil ve uzlaşmacı olmayan tutum Türkiye tarafından kabul edilmemiştir.

1967 Yunanistan'daki Cunta darbesi[184] ile Enosis hedefi yeniden alevlenmiş, adaya askeri birliklerini gönderen Yunanistan Türk köylerine saldırılarda bulunmuştur. Türkiye'nin garantör devlet olarak müdahale edeceğini bildirmesi üzerine Yunanistan askeri birliklerini 1964'te adaya yerleştirilen Bileşmiş Milletler Barış gücü eşliğinde adadan çekmek zorunda kalmıştır.

1968 yılında Birleşmiş Milletler nezdinde müzakereler başlamıştır. Bu dönemde Yunanistan'da yönetimde olan hükümet ile Rum Kesimi yönetimi arasında da anlaşmazlıklar çıkmıştır. Cunta Hükümeti adayı en kısa zamanda Yunanistan'a bağlamak istiyor, Makarios başkanlığındaki Rum kesimi ise Türkiye'nin müdahalesinden çekiniyordu. Bu çatışma sonucunda Yunan hükümetinin desteğiyle 1974 yılının 15 Temmuz'unda adayı Yunanistan'a bağlamak amacıyla Makarios'a karşı bir darbe gerçekleştirildi. Adanın toprak bütünlüğü ve adadaki Türklerin bağımsızlığına karşı yapılan bu darbe sonrasında Garantör devlet olan Türkiye adaya ortak müdahalede bulunmak için İngiltere'ye teklifte bulunmuş fakat olumsuz bir cevap almıştır. Adada artan şiddet eylemleri sonucunda Türkiye garantör devlet olması sıfatıyla 20 Temmuz'da Kıbrıs Barış Harekâtı ile adaya müdahale etmiştir.

Türkiye'nin gerçekleştirdiği Barış Harekâtı sonrasında adada Birleşmiş Milletler nezdinde görüşmeler devam etmiştir. 30 Temmuz 1974'teki Cenevre Deklarasyonu'nda adada fiiliyatta iki ayrı otonom yönetim bulunduğu dile getirilmiş fakat kalıcı bir anayasal çözüme gidilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Müzakerelerde yer alacak Kıbrıs Türk Kesimini temsil etmesi amacıyla 13 Şubat 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuş, bu devlet uluslararası hukukta yer alan "Self Determination"[185] ilkesi dahilinde 1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne dönüşmüştür.

[184] "Albaylar Cuntası" olarak da bilinen 1967-1974 yılları arasında Yunanistan'da yönetimi elinde bulunduran sağ eğilimli askeri hükümet.
[185] Halkların kendi kaderini tayin etmesi anlamına gelen "self determination" ilkesi uluslararası Hukuk'un en tartışmalı ilkelerinden biridir. Kendi kaderini tayin etme hakkı, bir halkın kendi

Fakat süregelen müzakereler dahilinde her ne kadar gerek UN gerekse AB ye uzlaşmacı ve barışçıl bir politika izleneceği garantileri verilmiş olsa bile Rum kesimi çözüme yanaşan bir politika izlememiştir. Bunun en son örneğini de Annan planı oluşturmaktadır.

1997'deki Lüksemburg Zirvesi Türkiye-Avrupa Birliği ve Kıbrıs üçgeni dahilinde çok kritik bir öneme sahiptir. Avrupa Birliği bu zirvede stratejik bir karara imza atarak, Türkiye'nin aday ülke statüsü kabul etmezken, "Kıbrıs Cumhuriyeti" ile birlikte toplamda on bir ülkenin adaylığını kabul etmiştir. Bu on bir ülke Malta ile 1 Mayıs 2004 yılında tam üye olarak Birliğe dahil olacaklardı. Avrupa birliği temel kurallarından biri olan sorunlu sınırlara sahip olan bir ülkeni birliğe dahil olmayacağı kuralını bozuyordu. O dönemde ada ikiye bölünmüş, uzun süreden beri çözülmeyen bir politik soruna sahipti. Kıbrıs Rum kesimi hem Birleşmiş Milletler'e hem de AB'ye uzlaşmacı ve çözümcü bir politika izleyeceğine dair garanti vermişti.

Türkiye Cumhuriyeti, Lüksemburg Zirvesi'nde Türkiye'nin aday statüsünün ilan edilmemesi bunun yerine Kıbrıs Rum tarafı dahil olmak üzere on bir ülkenin aday statüsünün açıklanması kararı karşısında Avrupa Birliği ile tüm politik ilişkileri dondurma kararı almıştır.

1997 Lüksemburg Zirvesi'nden, Türkiye'nin aday ülke statüsüne kavuştuğu 1999 Helsinki Zirvesi'ne kadar geçen dönem Avrupa'da Kosova Krizi ortaya çıkmış ve NATO ikinci kere Sırplara müdahale etmiştir. Bu dönemde, Türkiye'nin önemi Avrupa Birliği tarafından bir kere daha anlaşılmıştır. Bu gelişmeler 1999 Helsinki zirvesine zemin hazırlamış ve Avrupa Birliği bu zirvede Türkiye'ye "Aday Ülke" statüsü tanımıştır [186].

---

coğrafi sınırlarını belirleme, iç işlerinde bağımsız kararlar alabilme ve geleceğini kendi iradesi ile şekillendirme hakkını ifade eden bir ilkedir. Bu ilke bir ulusun dış müdahale olmaksızın kendi yönetimini seçme özgürlüğünü vurgular. Tarihsel olarak, bu kavram, sömürgecilik sonrası dönemde ve ulusal bağımsızlık mücadelelerinin yükseldiği dönemlerde önemli bir rol oynamıştır. Ancak azınlıklar konusu dahilinde değerlendirildiğinde bu ilkenin uygulanması karmaşık ve sorunlu bir süreci beraberinde getirebilir. Bkz. Dr.Kılınç, Doğan, "Self Determination İlkesinin Azınlıklar Açısından Değerlendirilmesi"; **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:12, Sayı: 1-2, 2008, s.949-982

[186] Soli Özel, "Changing

Avrupa Birliği'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'ni aday ülke olarak ilan etmesi ve akabinde Türkiye'nin 1999 Helsinki Zirvesi ile aday ülke statüsüne yükselmesi adadaki sorunun çözülebilmesi için uygun bir zemin ihtiyacını karşılıyordu. Dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan, ABD ve Avrupa Birliği'nin de tam desteğini alarak bir plan üzerinde çalışmaya başlamıştır [187].

Görsel 6 :Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan ile dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan Birleşmiş Milletler'de Ortak açıklama yaparken

Adadaki iki toplumun barış ve adil bir yönetim dahilinde yaşayabilmesi iki yıl süren müzakerelerin sonucunda kendi ismini taşıyan "Annan Planı" olarak anılan planı hazırlamıştır. Annan Planı'nın temeli iki kesimli bir ortaklığa dayanıyordu. Bu ortaklıkta taraflar birbirlerini farklı kimlik ve bütünlüklerini tanıyacak, kültürel, dini, siyasi, sosyal ve dil kimliklerine saygı göstereceklerdi. Ayrıca taraflar birbirleri üzerinde hakimiyet kuramayacak ve kurucu devletler kendi yetki alanlarında serbestçe düzenleme yapabileceklerdi. Ayrıca, önemli bir diğer madde de kurucu devletlerin ve Federal Hükümetin birbirlerinin yetki ve görevlerine karışamayacaklarına, bir tarafın diğerine otorite ve yetki iddia edemeyeceğine vurgu yapılmasıdır [188].

Global Context And Turkey Eu Relations"; "Turkey-European Union Relations İn A Global Perspective" İçinde **Mediate (Mending The Gap in EU-Turkey Relations)** , 6 April, 2002, Https://Ocw.Metu.Edu.Tr/Course/View.Php?İd=356#Section-5

[187] Bkz. Serkan Demirtaş, Kofi Annan: Kıbrıs'ı Barış'a En Çok Yaklaştıran Diplomat" BBC News, 18 Ağustos 2018, Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler-Dunya-45235385

[188] Annan Planı ile İlgili Detaylar İçin Bkz. Https://Www.Mfa.Gov.Tr/Bm-Kapsamli-Cozum-Plani-_Annan-Plani_.Tr.Mfa

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde Kıbrıs konusu her dönemde Türkiye'nin önüne bir koşul olarak getirilmekteydi. Avrupa Komisyonu, 2003 yılı Kasım ayında yayınlamış olduğu İlerleme Raporu'na göre insan hakları ve siyasi alanda yapılması istenen reformlarla birlikte Kıbrıs ile ilgili uzlaşmazlıklara vurgu yaparak, adadaki çözümsüzlüğün Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği sürecinde "önemli bir engel teşkil edebileceğini" belirtmiştir. Her ne kadar çözümün bir ön koşul olmadığı belirtiliyor olsa bile, Türkiye'nin çözüm sürecine vereceği desteğin üyelik yolunda önemli bir olumlu bir etki yaratacağı vurgulanmıştır [189].

24 Nisan 2004'te Annan Planı'nın son hali eş zamanlı olarak adanın iki tarafında referandum ile oylamaya sunulmuştur. Amaç Mayıs ayından önce bir anlaşmaya varılarak Kıbrıs adasının tek bir bütün olarak Avrupa Birliği'ne tam üye olarak kabul edilmesidir.

Avrupa Birliği'nin bir uzlaşı ve çözüm olarak gördüğü Annan planı dahilinde yapılan referandumda Kıbrıs Rum kesimi referanduma %75 oranında "Hayır" oyu kullanırken Kıbrıs Türk kesimi ise %65 oranında "Evet" oyu kullanmalarına rağmen Avrupa Birliği Kıbrıs Rum Kesimi'ni üyeliğe kabul etmiştir. Uzlaşmacı olunmadığı belirtilen taraf her zaman Türkiye ve Türk tarafı olarak görülmüş ve bu şekilde lanse edilmiş olmasına rağmen bu karar Birliğin Türkiye ile ilgili kararlarda çifte standartlı bir sürecin hüküm sürdüğüne en iyi kanıttır.

[189] Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecine İlişkin 2003 Yılı ilerleme Raporu İçin Bkz. Https://Www.Ab.Gov.Tr/Files/Ab_Iliskileri/Adayliksureci/Ilerlemeraporlari/Turkiye_Ilerleme_RaP_2003.Pdf

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FRANSIZ VE İNGİLİZ BASININDA TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE İLİŞKİN HABERLERİN ANALİZİ

Çalışmamızın analiz bölümünde Sosyal Bilimlerde sıklıkla kullanılan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi her türlü metnin içeriğinin incelenmesine dayanmaktadır. Bunlar her türlü kitap, dergi, gazete, yazıya aktarılmış tüm metinler, sözlü anlatımlar ve görsel anlatımları içeren metinlerdir. İçerik analizinin ilk uygulamaları 20. Yüzyıl'da Gazetecilik alanında eğitim gören öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir [190]. Bu anlamda da Gazete haberlerinin analiz edilmesinde tercih edilen bir yöntem olduğundan çalışmamızın da analiz tekniğini oluşturmuştur.

3.1. Araştırmanın Kapsamı

3.1.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Bu tez çalışmasında gerçekleştirilen araştırmanın amacı, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecinde gerçekleşen 1999 Helsinki, 2005 Lüksemburg ve 2016 Brüksel zirveleri ve 18 Mart Mutabakatı kapsamında Fransız ve İngiliz basınında Türkiye ile ilgili çıkan haberlerin nasıl temsil edildiğini ve bu sürece ne gibi etkilerinin olduğunu ortaya koymaktır. Çalışmamızın önceki bölümlerinde haberin oluşum sürecindeki dış etkenler ile haberin nesnelliği sorgulanmış ve haberin ideolojik etkilerden bağımsız olmadığı görülmüştür. Araştırmamızın konusu çerçevesinde, ilgili dönemlerdeki haberlerin incelenen ülkenin iç ve dış politik dinamikleri, Türkiye ile olan tarihsel, ekonomik ve siyasi bağları, gazetelerin politik eğilimleri göz önüne alınarak çözümlenmesi önem taşımaktadır.

Çalışmada bu amaç doğrultusunda, geniş perspektifli bir analiz yapılabilmesi için her iki ülkeden sağ, sol ve liberal eğilimli, tirajları yüksek

[190] Osman Metin ve Şükriye Ünal "İçerik Analizi Tekniği: iletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı"; **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** Cilt: 22, Sayı: Özel Sayı 2, 2002, 275

gazeteler örneklem olarak alınmıştır. Fransa'da Le Figaro (sağ eğilimli), La Liberation (sol eğilimli) ve Le Monde (liberal eğilimli), İngiltere'de ise The Daily Telegraph (sağ eğilimli), The Guardian (sol eğilimli) ve The Independent (liberal eğilimli) gazeteleri örneklem olarak seçilmiştir. Çalışmada ayrıca sonuç bildirgelerinin Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde dönüm noktası niteliğindeki kararlar içermesi nedeniyle, örneklem olarak Zirve tarihlere odaklanılmıştır. Zirve tarihlerinde seçilen gazetelerde Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine dair çıkan tüm haberler taranmıştır. Ulaşılan haberler Fransızca ve İngilizce orijinal dillerinden tarafımca Türkçe 'ye çevrilerek hem orijinalleri hem de çevirileri tezin içeriğinde kullanılmış ve "Ekler" kısmında haberlerin tamamı paylaşılmıştır.

Araştırmanın konusu, literatürde aynı çalışma içerisinde iki farklı ülkeye ait farklı politik eğilimlere sahip gazetelerde yayınlanan haberlerin karşılaştırılması açısından özgün bir nitelik taşımaktadır. Bu anlamda literatüre farklı bir kazanım getireceğine inanılmaktadır. Bununla birlikte, araştırma, haber okumalarında politik, ekonomik, kültürel ve tarihi değer ve yargılardan bağımsız bir incelemenin yapılamayacağını vurgulamak istemektedir.

3.1.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada kullanılan içerik analizi incelenen metinlerin genel eğilimlerini ortaya çıkarmada etkili bir yöntemdir. Yapılan kategorileştirmeler ile belgelerin belli kurallar çerçevesinde, nesnel bir şekilde analiz edilmesine olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda, örneklem dahilindeki gazete haberlerinin analizi sırasında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde İngiliz ve Fransız basınında temsili ile ilgili genel eğilimlerin ortaya çıkartılmasında ve her üç zirve dönemi için ana ve alt kategorilerin oluşturulmasında etkili olmaktadır.

İçerik analizinin Nicel ve Nitel olmak üzere iki analiz türü bulunmaktadır. Çalışmamızın örneklemi hem Nicel hem de Nitel içerik analiz yöntemi kapsamında çözümlenmiştir. Nicel analiz kısmında çözümlenen haberler sonucunda kategoriler oluşturulmuş ve bu kategoriler kapsamında elde edilen sayısal veriler tablolar aracılığıyla paylaşılmıştır. Nitel analiz kısmında ise

haberlerin siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve tarihi açılardan detaylı çözümlemeleri yapılarak, haberlerdeki üst ve alt metinler ortaya çıkartılmıştır.

Bu doğrultuda, haberlerde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı olumlu, olumsuz ve nötr olan yaklaşımları ana kategori olarak değerlendirilmiştir. Bu ana kategoriler haricinde inceleme dahilinde tutumlar ve yargılar da incelenmiş ve alt kategoriler de bu doğrultuda oluşturulmuştur.

Nitel analiz çalışmamız dahilinde haber örneklemlerinde birlikte servis edilen görseller (fotoğraf, karikatür, tablo vb.) de incelenmiş ve bu görsellere dayanarak yapılan analizler çalışmaya eklenmiştir.

Araştırmada Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde 1999, 2005 ve 2016 zirvelerinde seçilen Fransız ve İngiliz gazetelerinde bu sürece ilişkin çıkan haberler kullanılan başlık, haber metni ve görseller esas alınarak, haberlerin Türkiye'nin AB üyelik sürecine ne tür bakış açısı ile verildiği incelenmiştir. Başlıklarda süreç ile ilgili ifadeler nasıl kullanılmış ve bu ifadeler diğer ögelerle nasıl bağdaştırılmış olduğuna da bakılmıştır.

Özellikle Türk nüfusunun yoğun olduğu Fransa ve İngiltere'de[191] yer alan sağ, sol ve liberal gazetelerin bu sürece bakışı, yorumlaması ve etkileri incelenmiştir. Bu doğrultuda, Avrupa Birliği'nde söz sahibi iki ülkenin Türkiye'nin üyelik sürecine bakışları da karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Gazetelerde seçilen dönemlerde çıkan haberlere ulaşmak için ilgili gazetelerin siteleri haricinde ülkelerin milli kütüphanelerinden [192], Türk gazetelerinin Dış Basın raporlarından da faydalanılmıştır. Bununla birlikte, bir İngiliz kuruluşu olan UK Audit Bureau of Circulation'ın [193] verilerine göre İngiliz yazılı basınında 2000 – 2022 yılları arasında %60lara varan bir düşüş görülmüştür. Hatta İngiltere'deki The Independent gazetesi 2016 Mart ayı itibarı ile gazete basımını durdurmuş, tamamen dijital gazeteye geçmiştir. Gazete son

[191] Https://Www.Sabah.Com.Tr/Yasam/Dunyada-Kac-Turk-Var-Dunya-Uzerinde-Yasayan-2021-Turk-Nufusu-Nedir-E1-5389375

[192] Bnf-Bibliotheque Nationale De France- Paris
British Library- Londra

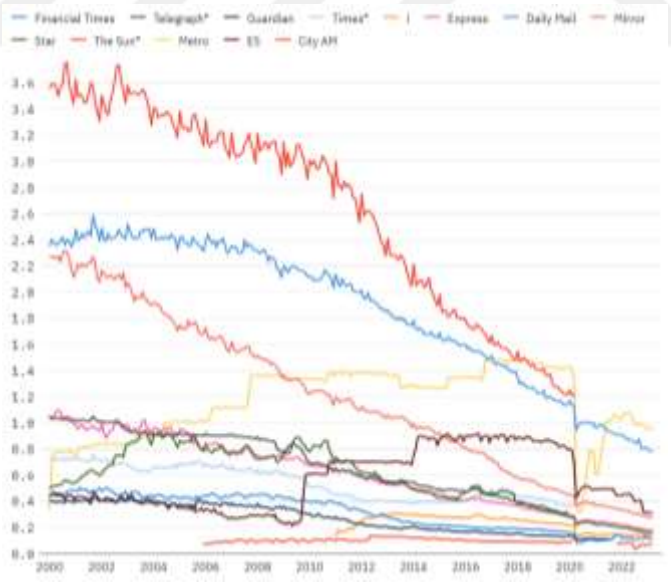
[193] İngiltere Dağıtım Denetimi Bürosu - Çeviren Fatoşnur Durmaz Balcı

yayınlandığı gün kapağına boş beyaz sayfa üzerinde "stop press" "baskıyı durdurun" yazılı kapakla çıkmıştır [194]

Görsel 7: The Independent gazetesinin son baskısının kapağı

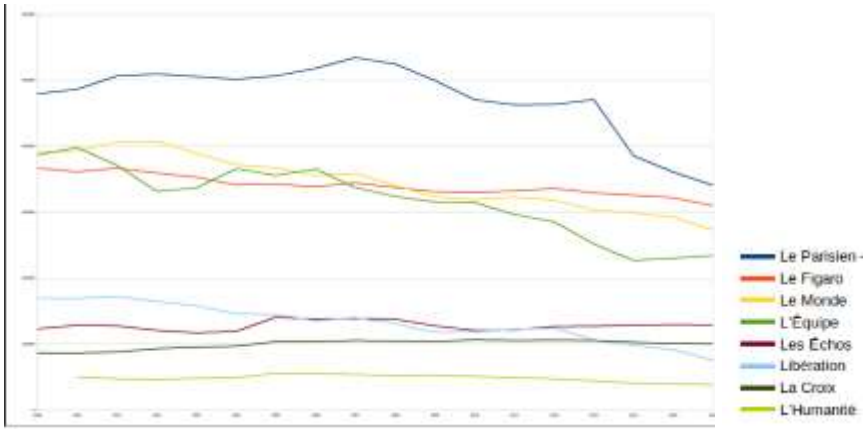
Bu kadar yüksek oranda olmasa da günlük dağıtılan gazete miktarlarındaki düşük Fransız "L'Alliance Pour les Chiffres de la Presse et des Médias" (ACPM)[195]'ın verilerinde de görülmektedir. Bu minvalde, örneklem dahilindeki gazetelerin baskılı versiyonları yanında dijital haber versiyonları da taranmış ve incelemeye dahil edilmiştir.

Grafik 1: İngiltere 2020-2022 yılları günlük dağıtılan gazete miktarı

Kaynak: İngiltere Dağıtım Denetimi Bürosu [196]

[194] Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler/2016/03/160326_İndependent_Son_Baski
[195] Basın ve Medya İçin Sayılar/İstatistik İttifakı – Çeviren Fatoşnur Durmaz Balcı
[196] Https://Pressgazette.Co.Uk/Media-Audience-And-Business-Data/Media_Metrics/Most-Popular-Newspapers-Uk-Abc-Monthly-Circulation-Figures-2/

Grafik 2: Fransa 2016-2020 yıllarında günlük dağıtılan gazete miktarı
Kaynak: Basın ve Medya için Sayılar/İstatistik İttifakı [197]

Örneklem dahilindeki tarih aralıklarında haberler analiz edildiklerinde, yayınlandıkları gazetelerin farklı politik eğilimlerine göre değişmekte olan bakış açıları ve değerlere sahip oldukları görülmektedir. Buna göre gazetelerde Türkiye ile ilgili çıkan haberler analiz edilirken değerlendirici analiz tekniğinden de yararlanılmıştır.

Örneklemin Nicel analizi kapsamında zirve tarihlerinde hangi gazetede, hangi günlerde, kaç haber çıktığı tablolarda belirtilerek tek tek başlıklar ve haber metinleri üzerinden incelenmiş ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Nitel analiz kısmında da her iki ülkenin üç farklı politik eğilimli gazetelerinde çıkan haberler ayrı ayrı değerlendirilerek daha sonra karşılaştırma yapılarak analiz edilmiştir.

Zirvelerle ilgili süreçler başlıklarda nasıl bir bakış açısı, hangi ifadelerle ve kimin sözleriyle ve varsa alt başlıklarıyla değerlendirilmiştir. Bir diğer önemli unsur da haberin başlığında süreç ile ilgili nasıl ifadeler kullanıldığı, sürecin nasıl ele alındığı ve yorumlandığıdır.

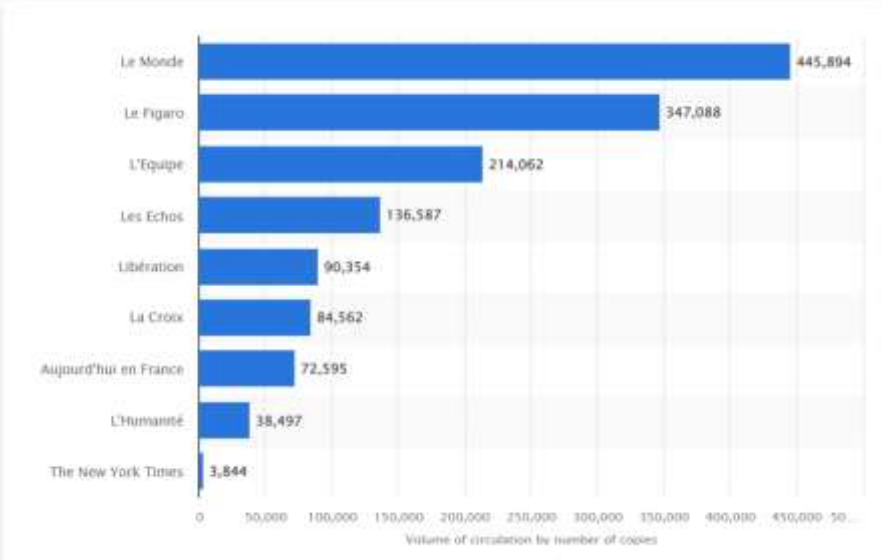
Bu bağlamda, başlıklarda ve haber metninde, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecindeki 1999 Helsinki, 2005 Lüksemburg ve 2016 Brüksel zirvelerinde, Fransız ve İngiliz basınının sağ, sol ve liberal eğilimli gazetelerinde nelerin ön plana çıkarıldığı, bunların nasıl sunulduğu ve metinden nasıl bir sonuç çıkarıldığı incelenmiştir.

[197] Https://Www.Acpm.Fr/Les-Chiffres/Diffusion-Presse/Presse-Payante/Presse-Quotidienne-Nationale

3.1.3. Araştırmanın Örneklemi

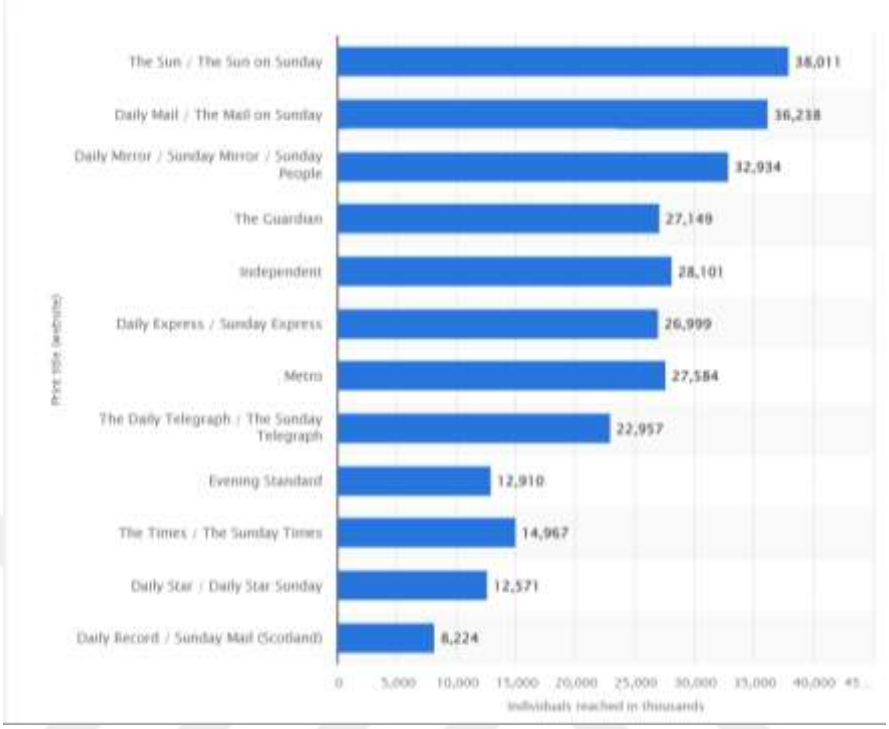
Fransız ve İngiliz basınında sağ, sol ve liberal eğilimlere sahip olan toplam altı gazete bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada karşılaştırma yapılan ülkelerin seçiminde, ülkelerde Türk nüfus yoğunluğu, Avrupa Birliği içerisindeki etkinlikleri ile kaynaklara ulaşma ve analiz etme kapsamında, anadillerine ileri seviyede hâkim olduğum yabancı diller olmaları bakımından Olasılıksız (Rastlantısal Olmayan) Örnekleme Yöntemleri arasından Amaçlı Örnekleme yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir.

Çalışmanın örneklemi ise bu evren içerisinden seçilen Fransız basınından Le Figaro (sağ eğilimli), La Liberation (sol eğilimli) ve Le Monde (liberal eğilimli) İngiltere basınından ise The Daily Telegraph (sağ eğilimli), The Guardian (sol eğilimli) ve The Independent (liberal eğilimli) gazeteleridir. Bu örneklemin seçiminde, ilgili ülkelerde yer alan gazetelerin politik eğilim ve tiraj bilgileri araştırılmış ve gazete örneklemi bu doğrultuda oluşturulmuştur. Bu seçim yapılırken, ticari, kültürel, akademik birçok alanda kaynak olarak başvurulan, sağlamış olduğu verilerin yüksek güvenilirlik taşıdığına inanılan uluslararası araştırma şirketi Statista'nın araştırmaları göz önüne alınmıştır.

Grafik 3: Ranking of national daily newspapers in paid outreach in France in 2021, by daily circulation volume

Kaynak: Statista [198]

Grafik 4: Top national newspapers ranked by reach in UK 2020

Kaynak: Statista [199]

Bununla birlikte, analizin kapsamlı yapılabilmesi için örneklemin seçiminde farklı siyasi, sosyal ve düşünsel düzlemde yer almaları etkili olmuştur. Bu bağlamda İngiltere ve Fransa'da yer alan basın kuruluşlarından edinilen bilgiler çerçevesinde ilerlenmiştir.

[198] Fransa'da Ücretli Günlük Gazetelerin, Tirajlarına Göre Sıralanması – Çeviren Fatoşnur Durmaz Balcı Https://Www.Statista.Com/Statistics/784974/Paid-Circulation-Volume-National-Dailies-By-Publication-France/

[199] İngiltere'de 2020'de Erişime Göre Sıralanan En İyi Gazeteler- Çeviren Fatoşnur Durmaz Balcı Https://Www.Statista.Com/Statistics/246077/Reach-Of-Selected-National-Newspapers-İn-The-Uk/,

Newspaper	Established	Political Spectrum
The Guardian	1821	Left wing *Sol kanat (İşçi Partisini destekler)*
The Independent	1986	Centrist/Liberal *Merkez/Liberal*
Daily Telegraph	1855	Right-wing, conservative *Sağ kanat (Muhafazakâr partiyi destekler)*

Tablo 1: İngiliz gazetelerinin politik eğilimleri [200]

Presse Quotidienne Nationale Française Payante		
Nom	**Date de fondation**	**Remarques**
Le Parisien (*presse régionale**) ***Bölgesel gazete***	22 Août 1944	Journal populaire et généraliste *Populer ve genel gazete*
Le Figaro	15 Janvier 1826	Journal marqué à droite *Sağ eğilimli gazete*
Le Monde	18 Décembre 1944	Journal dit « de référence » Politiquement indépendant *Kendini Merkez sol olarak tanımlayan, politik olarak bağımsız gazete*
L'Équipe	28 Février 1946	Journal sportif *Spor gazetesi*
Les Échos	1908	Journal libérale-conservatrice, proche des idées de la droite *Liberal Muhafazakar, sağ eğilimli gazete*
La Croix	1883	Journal catholique *Katolik gazete*
Libération	22 Mai 1973	Journal engagé à gauche, proche du Parti socialiste *Sol eğilimli, Sosyalist partiye yakın gazete*
L'Opinion	2013	Quotidien libéral, pro-business *Liberal, iş dünyası ağırlıklı gazete*
L'Humanité	18 Avril 1904	Organe central du Parti communiste français *Komunist partinin basın kuruluşu*

Tablo 2: Fransız gazetelerinin politik eğilimleri [201]

Gazete örneklemlerine karar verilmesinin akabinde, geniş bir haber taraması yapılmıştır. Bu bağlamda, Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkileri kapsamında incelendiğinde, süregelen zamanda özellikle üç tarihin ilişkilerin boyutunu farklı bir seviyeye taşıyarak hem Türkiye hem de Avrupa basınında büyük yankı uyandırdığı görülmektedir. Bu tarihler, Türkiye'ye "Aday Ülke"

[200] Https://Www.Anewseducation.Com/Post/The-Uk-Media-Explained
[201] Https://Fr.Wikipedia.Org/Wiki/Presse_En_France

statüsünün verildiği 1999 Helsinki Zirvesi, üyelik müzakerelerinin başlatıldığı 2005 Lüksemburg zirvesi ve Türkiye-Avrupa Birliği 18 Mart Mutabakatı ile sonuçlanan 2016 Brüksel zirveleridir. Bu doğrultuda, araştırma kapsamındaki örneklem grubunu da bu tarihlerde yukarıda belirtilen altı gazetede yayınlanan haberler oluşturmaktadır. Ayrıca, haberler ile birlikte servis edilen görseller de araştırma kapsamına alınmıştır.

10-11 Aralık 1999	Helsinki Zirvesi
3-4 Ekim 2005	Lüksemburg Zirvesi
7-18 Mart 2016	Brüksel Türkiye – Avrupa Birliği Zirvesi
	Türkiye-Avrupa Birliği 18 Mart Mutabakatı

3.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın odaklandığı Türkiye- Avrupa Birliği ilişkileri 60 yılı aşkın bir maziye sahiptir. Bununla birlikte, 1963 yılında imzalanan Ankara Anlaşması sonrasında muhtelif nedenlerle (askeri darbeler, Kıbrıs çıkartmaları vb.) ilişkiler birçok kez durma noktasına gelmiş fakat yine de hiçbir zaman tamamen kopmamıştır. Araştırmanın örneklemi belirlenirken, ilgili gazetelerde geniş bir tarih aralığında haber taramaları yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın yapıldığı tarih aralığı ile ilgili sınırlılıklar bulunmaktadır. Buna göre, araştırmanın başlangıç tarihini, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde bir dönüm noktası olan ve yabancı basında da yüksek etkileşim yaratan Aralık 1999 Helsinki Zirvesi oluşturmaktadır. Araştırma için ilk alınan örnekler de bu zirve ile ilgili haberleri kapsamaktadır. Araştırma, Fransız ve İngiliz basınında Türkiye ile ilgili çıkan haberlerin karşılaştırmalı olarak temsilini amaçladığı için İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrıldığı tarih olan 1 Şubat 2020, araştırmanın tarih aralığının sonlanması gereken tarih olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tarihten sonraki olaylar analiz kapsamına alınmamıştır.

Araştırmanın bir diğer sınırlılığını da seçilen tarih aralığında örneklem olarak alınacak tarihsel olaylar oluşturmaktadır. Bu kapsamda Aralık 1999 ile Şubat 2020 tarihlerini ele aldığımızda, haber taramalarında tartışma ve haberlerin en çok yoğunlaştığı olayların Aralık 1999, Ekim 2005 ve Mart 2016

yılları olduğu görülmüştür. Mart 2016'dan Şubat 2020'ye kadar geçen dönemdeki haber taramalarında yabancı basında etkileşim yaratacak nitelikte bir tarihe rastlanamadığından örneklem kapsamına alınmamıştır.

Bununla birlikte, örneklem olarak belirlenen tarihlerde alınan kararların haberlere olan etkisinin daha net incelenebilmesi için haber taramalarına bir tarih sınırlılığı getirilmiştir. Bu bağlamda, zirve günü/günleri ile onu/onları takip eden dört gün haberlerde tarih aralığı olarak seçilmiştir. Buna göre, analiz kapsamına alınacak tarih aralıkları aşağıdaki gibidir;

11-15 Aralık 1999	Helsinki Zirvesi
3-6 Ekim 2005	Lüksemburg Zirvesi
7-20 Mart 2016	Türkiye-AB Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı da örneklem toplama araçlarıyla ilgilidir. Haber taramalarında, yöntem kısmında da değinildiği gibi medyanın dönüşümü ile birlikte, yazılı basının etki alanı ciddi oranda daralarak dijital baskılara yönelindiğinden örneklem dahilindeki gazetelerin baskılı versiyonları yanında dijital haber versiyonları da taranmış ve incelemeye dahil edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı haberlerin yabancı dillerde yayınlamış olmasından kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda haberlerin tarafımca Türkçe 'ye çevirisi yapılmış, ilgili dillerde yer alan ironi, deyim, özel ifadeler vb. aktarmak istedikleri ifadeler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

3.1.5. Araştırma Kapsamında Yer Alan Kategorilere İlişkin Bilgiler

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci ile ilgili Fransız ve İngiliz basınında yer alan ve amaca özel örneklem dahilinde seçilen haberler üç ana kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; Türkiye'nin AB üyelik sürecine karşı "Olumlu" yaklaşıma sahip olan haberler, "Olumsuz" yaklaşıma sahip olan haberler ve "Nötr" bir yaklaşıma sahip olan haberler olarak belirlenmiştir. Bu ana kategoriler hem incelenen tüm haber örneklemlerinde hem de her üç dönem özelinde ele alınmıştır.

Bununla birlikte, incelenen her bir dönem için farklı alt kategoriler de oluşturulmuştur. Bu alt kategoriler, 1999 Helsinki Zirvesi için analizi yapılan

haberler sonucunda "Fotoğraf Kullanımı", "İronik dil", "Kopenhag Kriterlerine Uyum", "Çifte Standart", "Din", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme", "Oryantalizm/Öteki", "Kıbrıs Sorunu" ve "Kürt Sorunu ve Öcalan" olarak belirlenmiştir.

2005 yılı Lüksemburg Zirvesi kapsamında analizi yapılan haber örneklemi neticesinde "Fotoğraf Kullanımı", "Çifte Standart", "Din", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme", "Oryantalizm/Öteki", "Kıbrıs Sorunu" ve "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" olarak belirlenmiştir.

Benzer şekilde, 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı kapsamında analizi yapılan haber örneklemi neticesinde "Fotoğraf Kullanımı", "İronik dil", "Çifte Standart", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme", "Türkiye'nin Fırsatçılığı" "Kıbrıs Sorunu" ve "Güvenlik" olarak belirlenmiştir.

3.2. Örneklemin Nicel Analizi

3.2.1. İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi

İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Seçilen Tarih Aralıklarına İlişkin Dağılımı

Grafik 5: İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Seçilen Tarih Aralıklarına İlişkin Dağılımı

Araştırmada incelenen üç ayrı tarih aralığı için amaca göre örneklem yöntemine göre değerlendirilen toplam haber sayısı 65 olmuştur. Bunlardan, 19 tanesi 1999 yılına, 17 tanesi 2005 yılına, 29 tanesi 2016 yılına aittir.

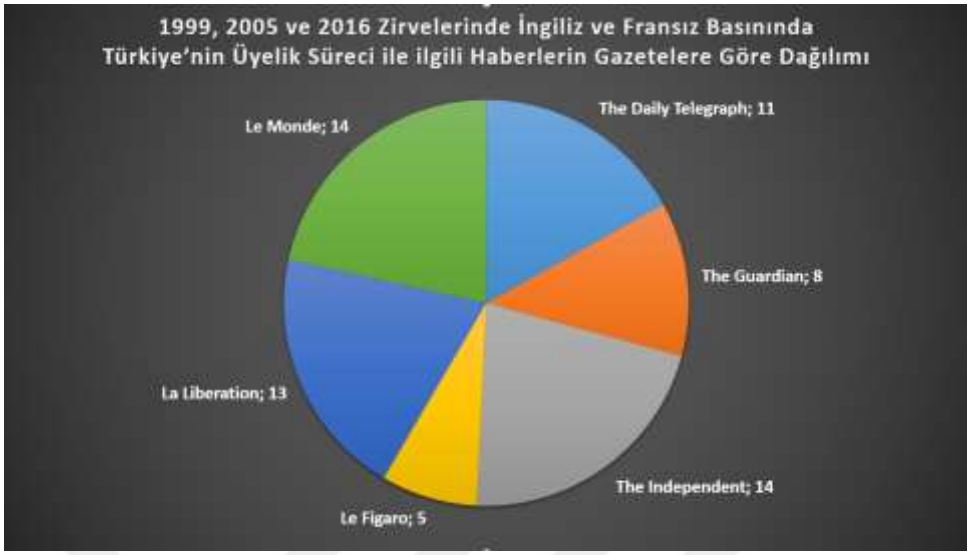
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye İlişkin Dağılımı

Grafik 6: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye İlişkin Dağılımı

Araştırmada incelenen haberlerin yayınlandıkları ülkeye göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 32 adedinin Fransa'da, 33 adedinin ise İngiltere'de yayınlandıkları tespit edilmiştir.

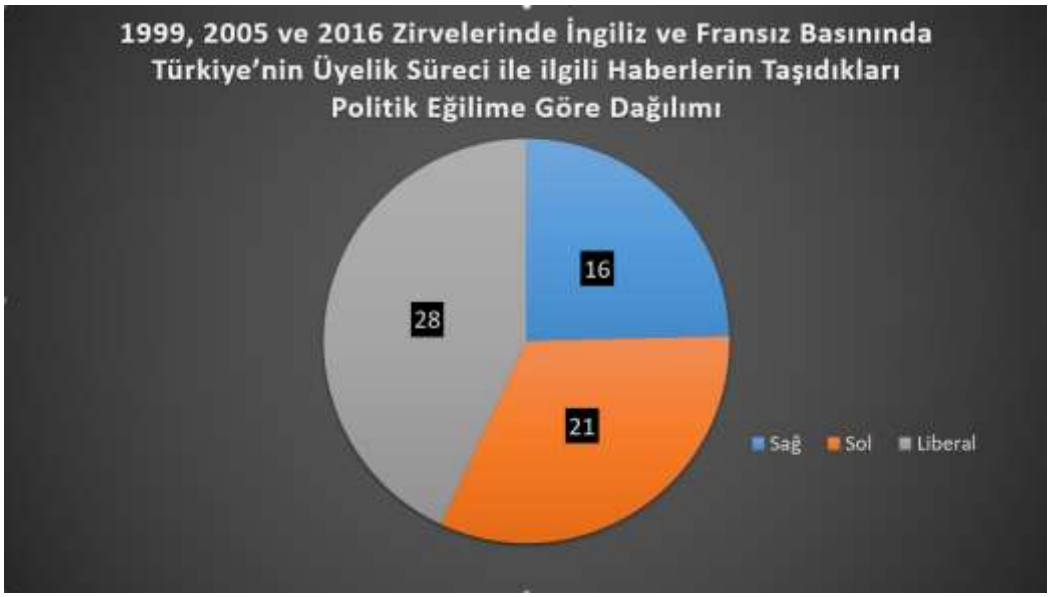
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Grafik 7: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Araştırmada incelenen haberlerin yayınlandıkları gazetelere göre dağılımlarını incelediğimizde, haberlerin 14 tanesinin Le Monde, 14 tanesinin The Independent, 13 tanesinin La Libération, 8 tanesinin The Guardian, 11 tanesinin The Daily Telegraph ve 5 tanesinin de Le Figaro gazetesinde yayınlandığı tespit edilmiştir.

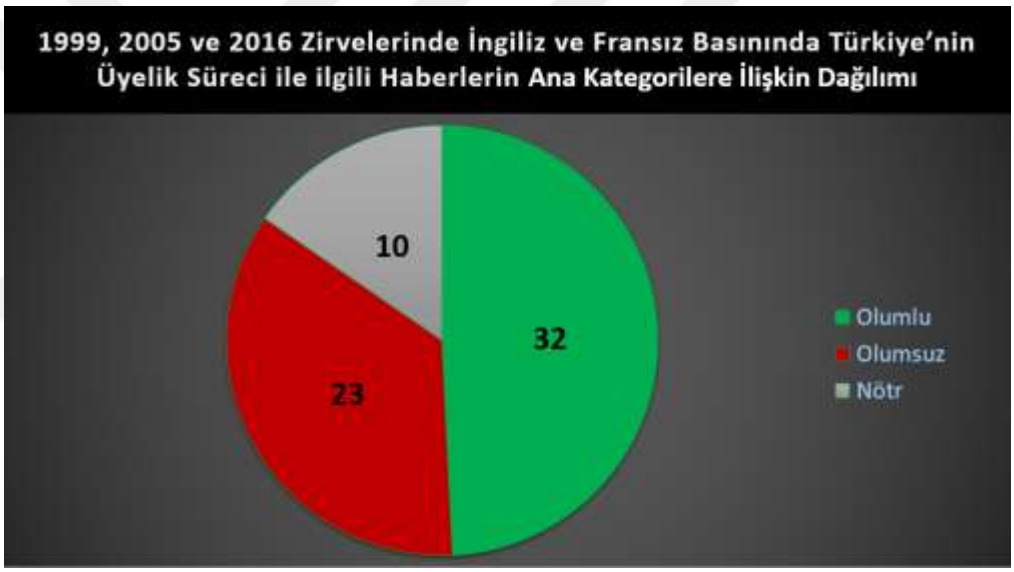
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Taşıdıkları Politik Eğilime Göre Dağılımı

Grafik 8: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Taşıdıkları Politik Eğilime Göre Dağılımı

Araştırmamızda incelenen haberlerin servis edildikleri gazetelerin taşıdıkları politik eğilimine göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 28 tanesinin liberal eğilimli, 21 tanesinin sol eğilimli, 16 tanesinin de sağ eğilimli gazetelerde yayınlandıklarını görmekteyiz.

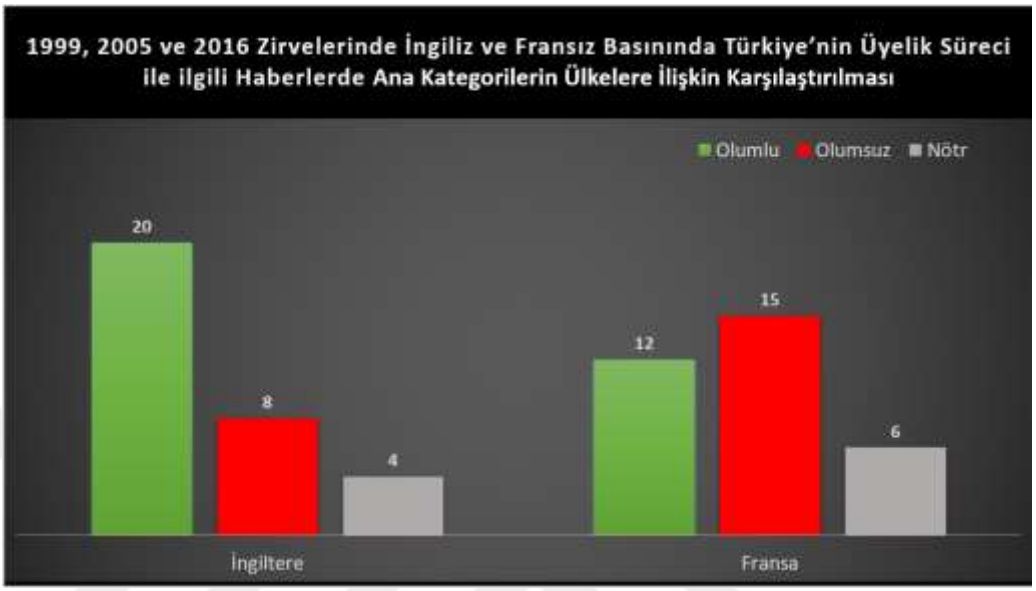
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 9: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmamızda incelenen haberlerin, çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 32 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 23 tanesinin "olumsuz", 10 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

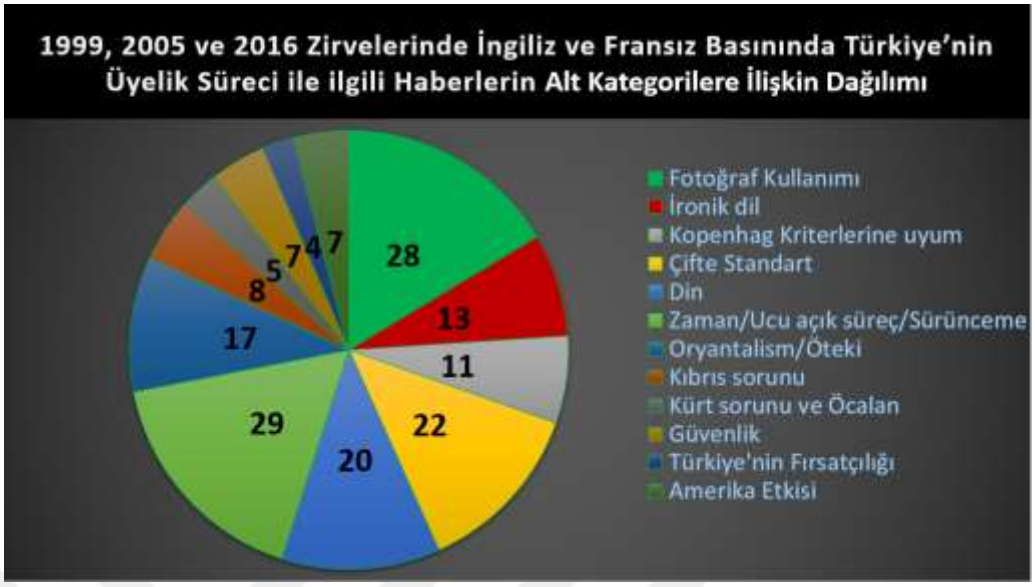
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerde Ana Kategorilerin Ülkelere İlişkin Karşılaştırması

Grafik 10: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerde Ana Kategorilerin Ülkelere İlişkin Karşılaştırması

Araştırmamızda incelenen haberlerin, çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilerin ülkelere göre karşılaştırmasına baktığımızda, İngiltere'de yayınlanan haberlerin 20 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 8 tanesinin "olumsuz", 4 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir. Buna karşılık, Fransa'da yayınlanan haberlerin 12 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 15 tanesinin "olumsuz", 6 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

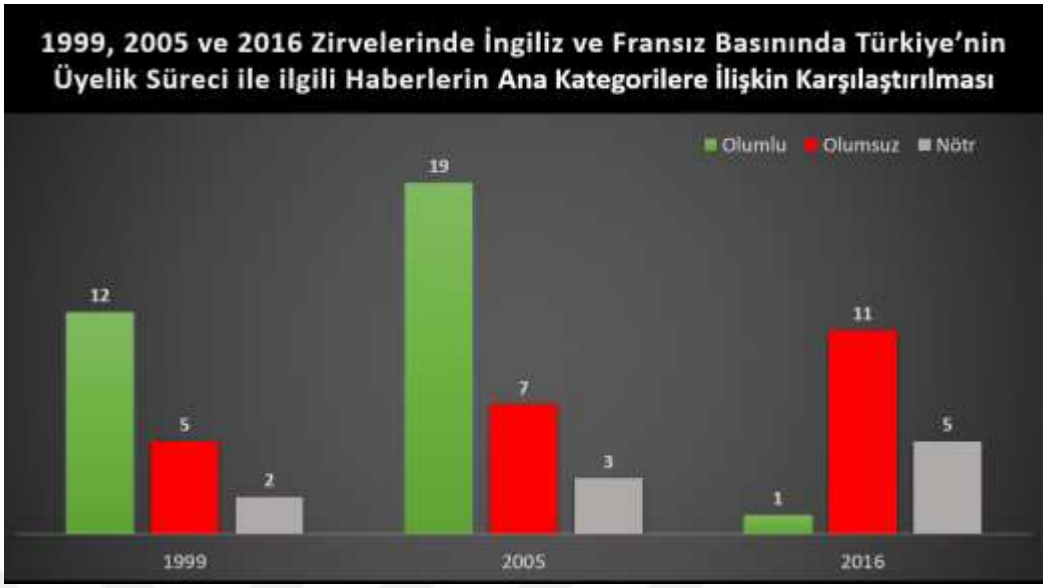
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 11: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmamızda incelenen haberlerin belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 29 tanesinin "Zaman, ucu açık süreç/ sürünceme", 28 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 22 tanesinin "Çifte Standart", 20 tanesinin "Din", 17 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 13 tanesinin "İronik Dil", 11 tanesinin "Kopenhag Kriterlerine Uyum", 8 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 7 tanesinin "Güvenlik", 7 tanesinin "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi", 5 tanesinin "Kürt sorunu ve Öcalan" ve 4 tanesinin de "Türkiye'nin Fırsatçılığı" kategorilerine ait olduğunu görmekteyiz.

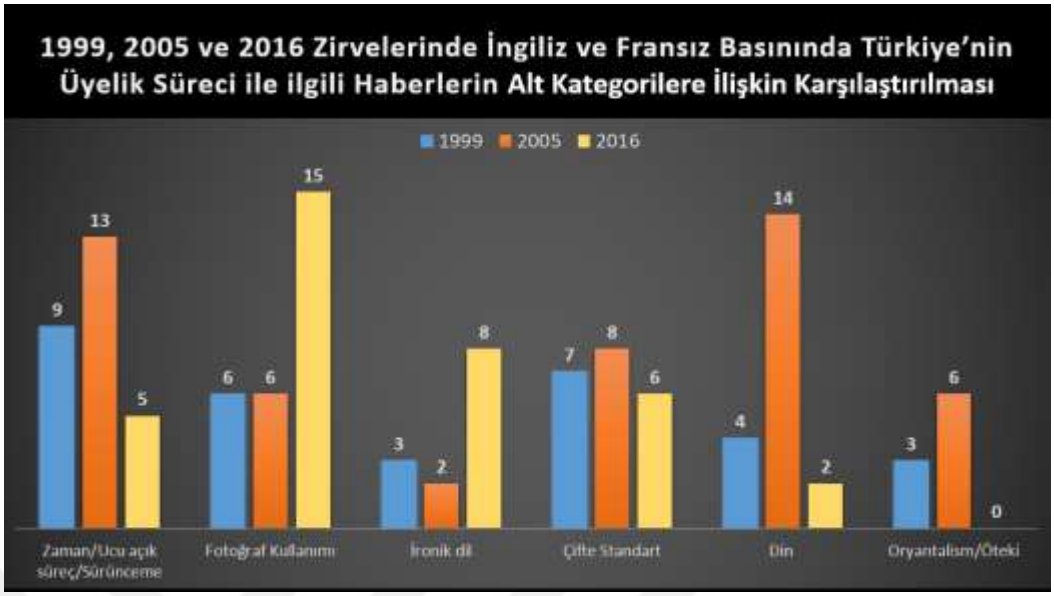
1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması

Grafik 12: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması

Araştırmamızda incelenen haberlerin, çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilerin yıllara göre dağılımına baktığımızda, 1999 Helsinki Zirvesi dahilinde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu" yaklaşan 12 haber görülüyorken, bu rakam 2005 yılındaki Lüksemburg zirvesi sırasında 19'a çıkmakta, 2016 Brüksel zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında ise sadece 1 adet olarak görülmektedir. Buna karşılık, 1999 yılında 5 adet "olumsuz" yaklaşıma ait haber görülüyorken, 2005 yılında 7 adet, 2016 yılında ise 11 adet olarak görülmektedir. Türkiye'nin üyelik sürecine "Nötr" bir yaklaşıma sahip haber sayısı da 1999 yılında 2, 2005 yılında 3, 2016 yılında da 5 olarak görülmektedir.

1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması

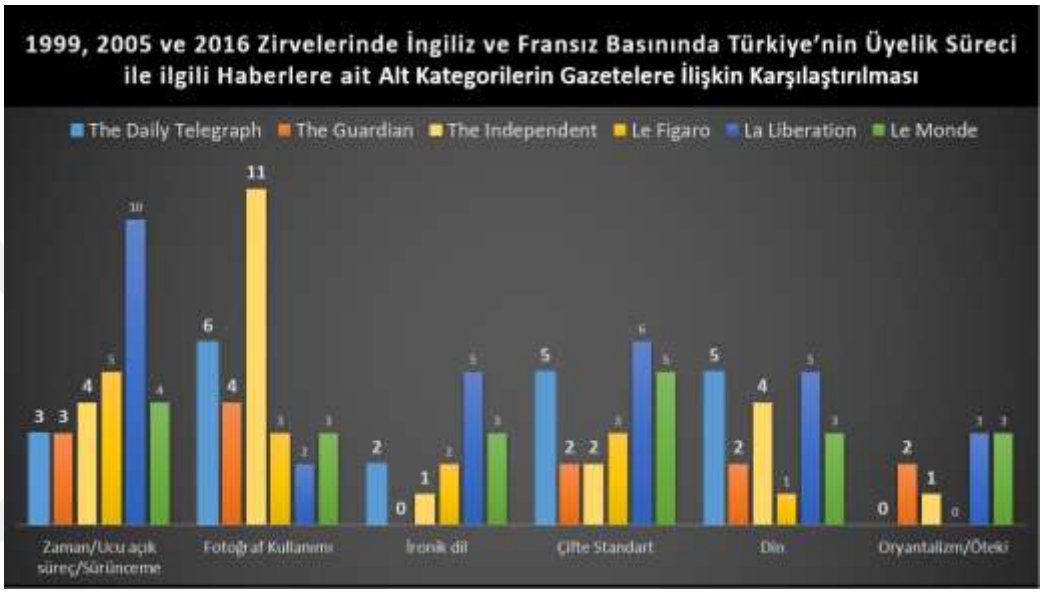

Grafik 13: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Karşılaştırılması

Araştırmamızda incelenen haberlerin, çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilerden en fazla tespit edilen altı kategorinin yıllara göre karşılaştırmalı dağılımına baktığımızda, "Zaman, ucu açık süreç/ sürünceme" kategorisinde 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 9 haber, 2005 Lüksemburg Zirvesi dahilinde 13 haber, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde ise 5 haber tespit edilmiştir. "Fotoğraf Kullanımı" kategorisinde 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 6 haber, 2005 Lüksemburg Zirvesi dahilinde 6 haber, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde ise 15 haber tespit edilmiştir. "İronik Dil" kategorisinde 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 3 haber, 2005 Lüksemburg Zirvesi dahilinde 2 haber, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde ise 8 haber tespit edilmiştir. "Çifte Standart" kategorisinde 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 7 haber, 2005 Lüksemburg Zirvesi dahilinde 8 haber, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde ise 6 haber tespit edilmiştir. "Din" kategorisinde 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 4 haber, 2005 Lüksemburg Zirvesi dahilinde 14 haber, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde ise 2 haber tespit edilmiştir. "Oryantalizm/Öteki" kategorisinde ise 1999 yılı Helsinki Zirvesi dahilinde 3 haber ve 2005

Lüksemburg Zirvesi dahilinde 6 haber tespit edilmiş, 2016 Brüksel Zirvesi dahilinde bu kategoride bir habere rastlanmamıştır.

1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlere ait Alt Kategorilerin Gazetelere İlişkin Karşılaştırılması

Grafik 14: 1999, 2005 ve 2016 Zirvelerinde İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlere ait Alt Kategorilerin Gazetelere İlişkin Karşılaştırılması

Araştırmamızda incelenen haberlerin, çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilerden en fazla tespit edilen altı kategorinin örneklem dahilindeki gazetelere göre karşılaştırmalı dağılımına baktığımızda, "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme" kategorisinde The Daily Telegraph gazetesinde 3, The Guardian gazetesinde 3, The Independent gazetesinde 4, Le Figaro gazetesinde 5, La Libération gazetesinde 10 ve Le Monde gazetesinde 4 haber tespit edilmiştir. "Fotoğraf Kullanımı" kategorisinde The Daily Telegraph gazetesinde 6, The Guardian gazetesinde 4, The Independent gazetesinde 11, Le Figaro gazetesinde 3, La Libération gazetesinde 2 ve Le Monde gazetesinde 3 haber tespit edilmiştir. "İronik Dil" kategorisinde The Daily Telegraph gazetesinde 2, The Independent gazetesinde 1, Le Figaro gazetesinde 3, La

Libération gazetesinde 5 ve Le Monde gazetesinde 3 haber tespit edilmiştir. The Guardian gazetesinde "İronik dil" kategorisine giren bir habere rastlanmamıştır. "Çifte Standart" kategorisinde The Daily Telegraph gazetesinde 5, The Guardian gazetesinde 2, The Independent gazetesinde 2, Le Figaro gazetesinde 3, La Libération gazetesinde 6 ve Le Monde gazetesinde 5 haber tespit edilmiştir. "Din" kategorisinde The Daily Telegraph gazetesinde 5, The Guardian gazetesinde 2, The Independent gazetesinde 4, Le Figaro gazetesinde 1, La Libération gazetesinde 5 ve Le Monde gazetesinde 3 haber tespit edilmiştir. "Oryantalizm/Öteki" kategorisinde ise The Guardian gazetesinde 2, The Independent gazetesinde 1, La Libération gazetesinde 3 ve Le Monde gazetesinde 3 haber tespit edilmiştir. The Daily Telegraph ve Le Figaro gazetelerinde "Oryantalizm/Öteki" kategorisine giren bir habere rastlanmamıştır.

3.2.2. 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Grafik 15: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin yayınlandıkları ülkeye göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 9 adedinin Fransa'da, 10 adedinin ise İngiltere'de yayınlandıkları tespit edilmiştir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Grafik 16: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili çözümlenen haberlerin yayınlandıkları gazetelere göre dağılımlarını incelediğimizde, haberlerin 5 tanesinin Le Monde, 3 tanesinin The Independent, 4 tanesinin La Libération, 2 tanesinin The Guardian, 4 tanesinin The Daily Telegraph ve 1 tanesinin de Le Figaro gazetesinde yayınlandığı tespit edilmiştir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 17: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 12 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 5 tanesinin "olumsuz", 2 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 18: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 9 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 6 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 7 tanesinin "Çifte Standart", 4 tanesinin "Din", 3 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 3 tanesinin "İronik Dil", 9 tanesinin "Kopenhag Kriterlerine Uyum", 7 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 5 tanesinin de "Kürt sorunu ve Öcalan" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 19: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 7 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 1 tanesinin "olumsuz", 1 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 20: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 3 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 6 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 5 tanesinin "Çifte Standart", 3 tanesinin "Din", 5 tanesinin "Kopenhag Kriterlerine Uyum", 4 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 2 tanesinin de "Kürt sorunu ve Öcalan" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde İngiltere'deki gazete örneklemlerinde "Oryantalizm/Öteki" ve "İronik Dil" kategorilerine giren bir habere rastlanmamıştır.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 21: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 5 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 4 tanesinin "olumsuz", 1 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 22: 1999 Helsinki Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 1999 Helsinki Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 6 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 3 tanesinin "İronik Dil", 2 tanesinin "Çifte Standart", 1 tanesinin "Din", 4 tanesinin "Kopenhag Kriterlerine Uyum", 3 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 3 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 3 tanesinin de "Kürt sorunu ve Öcalan" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde Fransa'daki gazete örneklemlerinde "Fotoğraf Kullanımı" kategorisine giren bir habere rastlanmamıştır.

3.2.3. 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Grafik 23: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin yayınlandıkları ülkeye göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 16 adedinin Fransa'da, 13 adedinin ise İngiltere'de yayınlandıkları tespit edilmiştir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 24: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin yayınlandıkları gazetelere göre dağılımlarını incelediğimizde, haberlerin 5 tanesinin Le Monde, 5 tanesinin The Independent, 7 tanesinin La Libération, 3 tanesinin The Guardian, 5 tanesinin The Daily Telegraph ve 2 tanesinin de Le Figaro gazetesinde yayınlandığı tespit edilmiştir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 25: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 19 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 7 tanesinin "olumsuz", 3 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 26: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 13 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 6 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 8 tanesinin "Çifte Standart", 14 tanesinin "Din", 6 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 6 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 7 tanesinin de "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 27: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 12 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 1 tanesinin de "olumsuz" olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde İngiltere'de "nötr" yaklaşıma sahip bir habere rastlanmamıştır.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 28: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik 6üreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 6 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 6 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 6 tanesinin "Çifte Standart", 7 tanesinin "Din", 3 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 4 tanesinin "Kıbrıs Sorunu" ve 4 tanesinin de "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 29: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 7 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", 6 tanesinin "olumsuz", 3 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları görülmektedir.

2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 30: 2005 Lüksemburg Zirvesi Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 9 tanesinin "Zaman, ucu açık süreç/ sürünceme", 2 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 7 tanesinin "Çifte Standart", 7 tanesinin "Din", 3 tanesinin "Oryantalizm/Öteki", 3 tanesinin "Kıbrıs Sorunu" ve 2 tanesinin de

"Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" alt kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

3.2.4. 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiliz ve Fransız Basınında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili Haber Örnekleminin Nicel Analizi

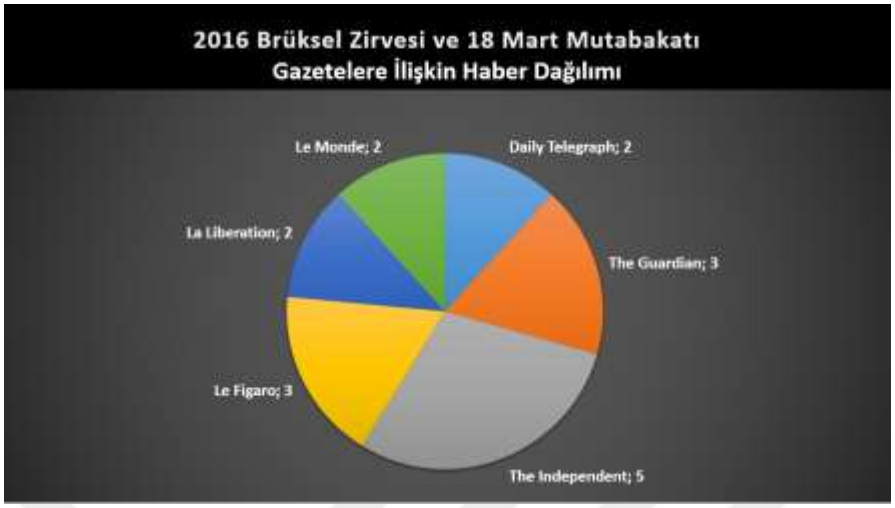
2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Grafik 31: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Yayınlandığı Ülkeye ilişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin yayınlandıkları ülkeye göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 7 adedinin Fransa'da, 10 adedinin ise İngiltere'de yayınlandıkları tespit edilmiştir.

2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 32: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Gazetelere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili incelenen haberlerin yayınlandıkları gazetelere göre dağılımlarını incelediğimizde, haberlerin 2 tanesinin Le Monde, 5 tanesinin The Independent, 2 tanesinin La Libération, 3 tanesinin The Guardian, 2 tanesinin The Daily Telegraph ve 3 tanesinin de Le Figaro gazetesinde yayınlandığı tespit edilmiştir.

2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 33: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Ana Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin sadece 1 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", buna karşılık 11 tanesinin "olumsuz" ve 5 tanesinin de "nötr" yaklaşıma sahip oldukları tespit edilmiştir.

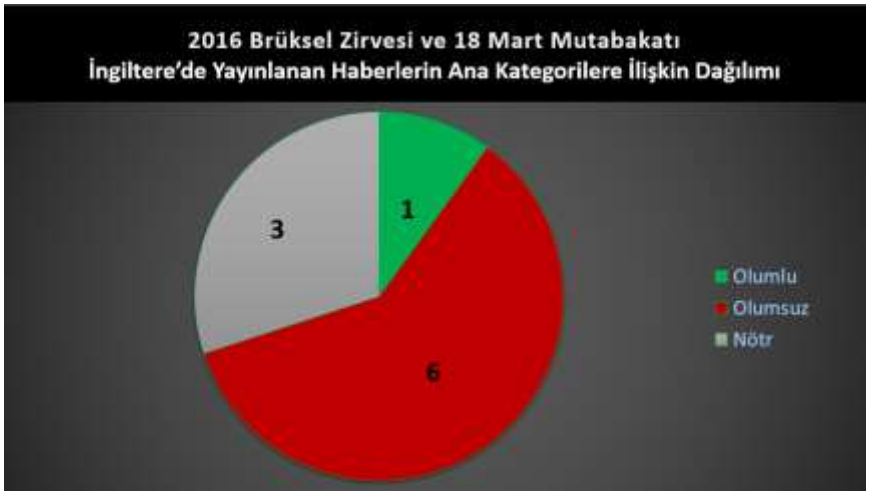
2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 34: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili incelenen haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 5 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 15 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 8 tanesinin "İronik Dil", 6 tanesinin "Çifte Standart", 4 tanesinin "Türkiye'nin Fırsatçılığı", 3 tanesinin "Kıbrıs Sorunu", 4 tanesinin de "Güvenlik" kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 35: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin sadece 1 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı "olumlu", buna karşılık 6 tanesinin "olumsuz", 3 tanesinin de "nötr" bir yaklaşıma sahip olduğu tespit edilmiştir.

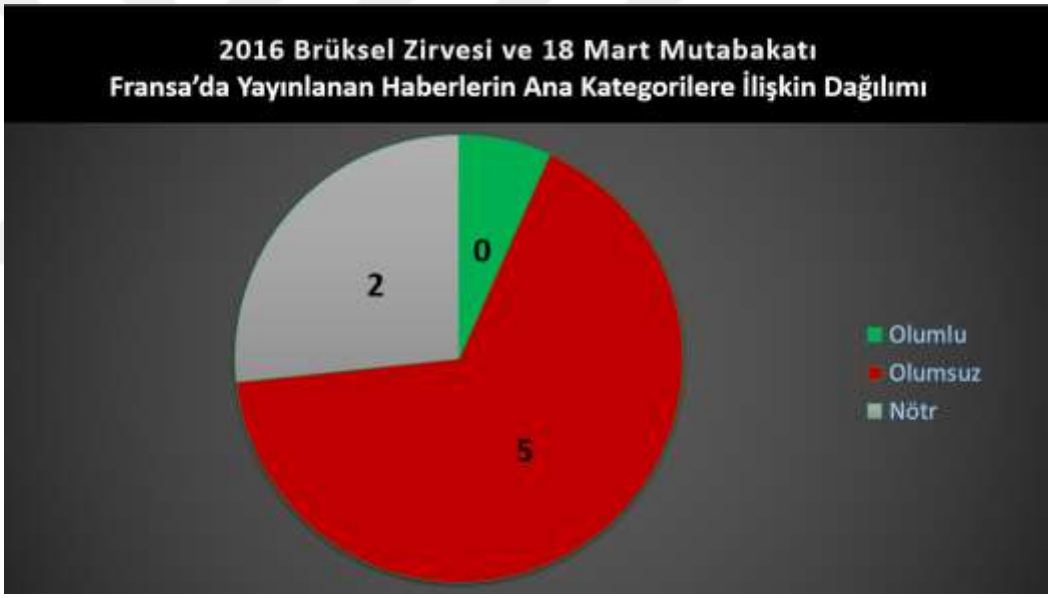
2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 36: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında İngiltere'de Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin Üyelik Süreci ile ilgili İngiltere'deki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 1 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 9 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 3 tanesinin "İronik Dil", 1 tanesinin "Çifte Standart", 2 tanesinin "Türkiye'nin Fırsatçılığı", 3 tanesinin "Kıbrıs Sorunu" ve 4 tanesinin de "Güvenlik" kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir.

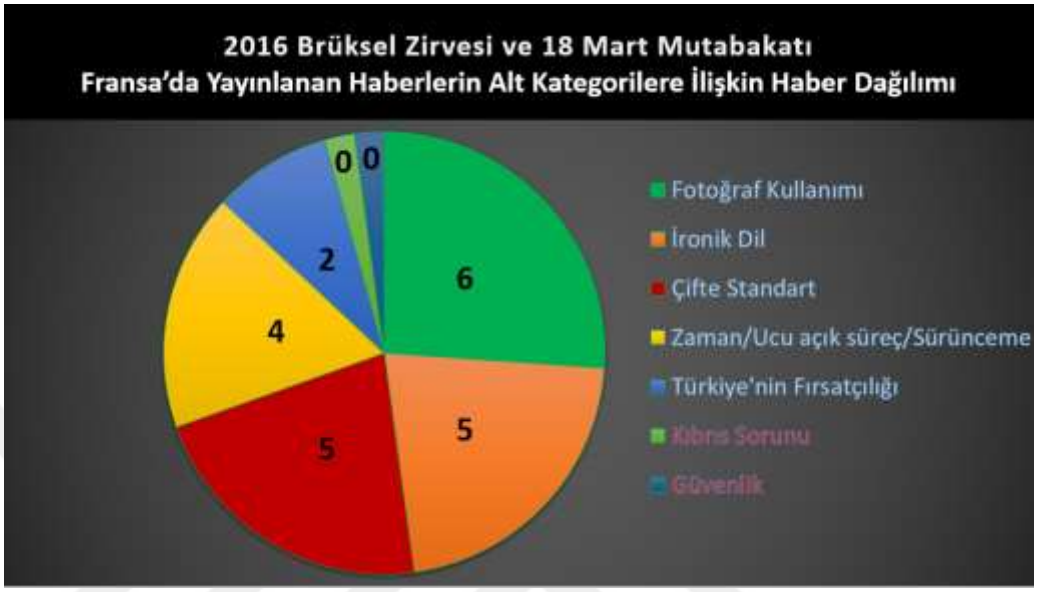
2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Grafik 37: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Ana Kategorilere İlişkin Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz ana kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 5 tanesinin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine karşı tanesinin "olumsuz", 2 tanesinin de "nötr" bir yaklaşıma sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu dönemde Fransa'da "olumlu" bir yaklaşıma sahip bir habere rastlanmamıştır.

2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Grafik 38: 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı Sırasında Fransa'da Yayınlanan Haberlerin Alt Kategorilere İlişkin Haber Dağılımı

Araştırmada 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı sırasında Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili Fransa'daki gazete örneklemlerinde yayınlanan haberlerin çözümlenmesi sonucunda belirlemiş olduğumuz alt kategorilere göre dağılımına baktığımızda, haberlerin 4 tanesinin "Zaman/ ucu açık süreç/ sürünceme", 6 tanesinin "Fotoğraf Kullanımı", 5 tanesinin "İronik Dil", 5 tanesinin "Çifte Standart", 2 tanesinin de "Türkiye'nin Fırsatçılığı" kategorilerine ait olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde Fransa'daki gazete örneklemlerinde "Kıbrıs Sorunu" ve "Güvenlik" kategorilerine giren bir habere rastlanmamıştır.

3.3. Örneklemin Nitel Analizi

Araştırmada yukarıda belirtilmiş olan amaca yönelik örneklem yöntemine göre toplamış olduğumuz gazete haberlerinin ana başlıkları ile içerikleri çözümlenmiştir.

Bu çözümlemelerin ışığında belirlememiş olduğumuz ana ve alt kategoriler dahilinde haberlerin karşılaştırmalı analizi yapılarak Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecindeki temsili ortaya konulacaktır.

Her üç tarih kapsamında gazetelerin bakış açıları değerlendirilmiş ve bölümler ülkelerin karşılaştırmalı analizi ile sonlandırılmıştır.

3.3.1. 1999 Avrupa Birliği Helsinki Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi

1999 yılındaki Avrupa Birliği Helsinki Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından haberlerini yorumlamadan önce ilgili dönemde Avrupa ve Türkiye'de hâkim olan siyasal, ekonomik, sosyo-kültürel dinamiklerden de bahsetmek uygun olacaktır.

1999 yılında Türkiye, Kuzeybatısındaki iki büyük deprem felaketi ile sarsılmıştır. Önce 17 Ağustos'ta 7,8 şiddetinde Gölcük, ardından 3 ay sonra 12 Kasım'da 7,2 şiddetinde Düzce Depremi'ni yaşamıştır. Resmi açıklanan rakamlara göre 43.953 kişi yaralanmış, 17.424 kişi hayatını kaybetmiştir. [202] Hem maddi hem de manevi anlamda çok büyük bir yıkıma uğrayan Türkiye'ye bu dönemde tüm dünyadan gerek arama kurtarma çalışmaları gerekse maddi ve insani yardım anlamında birçok yardım ulaşmıştır. En büyük desteklerden birini veren ülkelerden olan Yunanistan, hemen bölgeye intikal ederek çalışmalara katılmış, özverili çalışmaları ile Türk halkı nezdinde büyük bir sempati uyandırmıştır. Bu olumlu ortam iki ülke siyasilerine de yansımış, dönemin Dışişleri Bakanları İsmail Cem ve Yorgo Papandreou bu olumlu havayı ülke diplomasisine de yansıtmıştır. Bu olumlu gelişmeler Helsinki Zirve'sinde,

[202] Https://Tccb.Gov.Tr/Konusmalari-Suleyman-Demirel/1718/4111/2000e-Girerken-Turkiye-1999-Yilinin-Gelismeleri-ve-2000-Yilinin-Hedefleri-Ozet

Türkiye'nin aday üyeliğinin Yunanistan tarafından da onaylanması ile sonuçlanmıştır.

Deprem felaketlerinin akabinde ABD Başkanı Bill Clinton, Türkiye'ye 6 günlük bir ziyaret düzenlemiştir. Ziyaretin uzunluğu da bu dönemde Türkiye ABD ilişkilerinin çok yakın bir düzeyde ilerlediğinin bir göstergesidir. Irak, İran, Suriye ve Kuzeyde Sovyetler Birliği ile komşu olan Türkiye, jeopolitik konumu nedeniyle Amerika için çok kritik bir bölgede yer almaktadır. ABD, Batı'nın güvenliği için bir sınır teşkil etmesi bakımından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasını savunmakta ve bu doğrultuda Birlik üyelerine görüş bildirmekteydi.

1999 yılının bir diğer önemli gelişmesi ise Abdullah Öcalan'ın 15 Şubat tarihinde Kenya'da yakalanarak Türkiye'ye getirilmesidir.

Avrupa Birliği ile olan ilişkilerde ise 1997'deki Lüksemburg zirvesinde Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Letonya, Litvanya, Estonya, Malta ve özellikle "Kıbrıs"[203] ın da dahil olduğu 10 ülke üyeliğe aday olarak gösterilmesine rağmen, çifte standart uygulanarak Türkiye aday ülke olarak gösterilmeyince, Birlik ile ilişkileri askıya almıştır.

İngiliz Basını Haber Örneklemi

The Daily Telegraph (Sağ Politik Eğilimli)

11 Aralık 1999

"Türkiye aksaklıklar üzerine geç saatlerde yapılan görüşmelerin ardından şartları kabul ediyor."

[203] Kıbrıs dünyada tek bir ada ülke olarak geçmekle birlikte Türkiye "self determination" (kendi kaderini tayin etme) hakkını öne sürerek ülkeyi iki ayrı halk/ulus olarak kabul etmektedir.

Görsel 8: "Turkey Agrees to terms after late-night talks over "hitches".

Haber gazetenin 12. Sayfasında sol üst köşede iki sütun halinde yer almaktadır. Haberin başlığına bakıldığında aksaklıklar ve geç saatlerde yapılan görüşmelere rağmen olumlu sonuçlandığını görmekteyiz. "Aksaklıklar" ve "geç saatler" ifadeleri ile sürecin zorlu olduğu vurgulanmaktadır. Bunu vurgulamak amacıyla başlık koyu renkte ve kalın harfler ile yazılmıştır.

Haber metnine baktığımızda verilen olumlu düşüncenin, metin içerisinde geçen olumsuz yaklaşımlar (Kıbrıs sorunu) ile sürdürüldüğünü görmekteyiz. Birebir konuyla ilgili olmamasına rağmen "Hristiyan olmayan ilk ülke" olarak bir ifade kullanılması "Din" olgusunun önemli bir öge olduğunu göstermektedir.

Haberin içerisinde kullanılan kelimeler "uçtu" "çok çok iyi haberlerim var" "Müslüman dünyası içinde tek seküler ülke" gibi ifadelerle de AB'nin bu sürecin olumlu sonuçlanmasına verdiği önemi göstermektedir. Bununla birlikte, metnin sonunda üyeliğin ne zaman tamamlanacağı ile ilgili sürecin ucu açık ve sürüncemede bırakıldığı görülmektedir.

13 Aralık 1999

"Zirve'nin Avrupa Birliği adaylığı teklifi, Türkiye ile olan tarihi yarığa bir köprü oluşturuyor."

Summit offer of EU candidacy bridges ancient rift with Turkey

Christopher Lockwood reports on a historic transformation

Tony Blair greets Bulent Ecevit in Helsinki yesterday

Görsel 9: "Summit offer of EU cancidacybridges ancient rift with Turkey."

Haber gazetenin 11. Sayfasında sol kısımda dört sütun olarak yer almaktadır. Haberin tam ortasında İngiltere Başbakanı Tony Blair'in Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit'i tebrik ederken çekilmiş fotoğrafı ve herkesin memnuniyet ifadeleri ile gülümseyip, el sıkıştığı bir an verilmiştir. Bu açıdan fotoğraf, ilk izlenimde olumlu bir olay olduğunu göstermektedir. Haberin başlığı ve içeriği olumlu ve çözüm odaklıdır.

Metinde tırnak içinde geçen "Türkiye, Avrupa Birliği'ne katılmaya aday bir ülkedir." ifadesi ile Avrupa'nın Türkiye'yi sahiplendiği vurgulanmaktadır.

Haber içerisinde ABD'nin Türkiye'nin aday ülke olarak ilan edilmesinden dolayı duyduğu yüksek memnuniyete "Delighting Washington" ve Türkiye'nin Birliğe dahil edilmesi ile ilgili AB'yi yönlendirdiğine dair ifadelere de yer verilmektedir. Bu bağlamda, 1997 Lüksemburg Zirvesi kararlarını Türkiye'ye bir "hakaret" olarak ilettiğini belirtmektedir.

Haberde karşımıza Türkiye'nin coğrafi ve stratejik anlamda önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Avrupa'nın güvenliğinde de önemli bir rol oynadığı vurgusu yapılmaktadır. Bununla beraber, Türkler 'in Avrupa için, bir korku

kaynağı (istilacı, yayılmacı, barbar Türkler) olduğu fikri de verilmektedir. Ayrıca Kıbrıs sorunundan da bahsedilerek sürecin belirsizliği ve zorluğu anlatılmaktadır.

Haberin sonunda gerek olmadığı halde tarihsel ve dinsel bir bağlantı yapılmakta, ilk haçlı seferini başlatan Papa'ya atıfta bulunularak, kendisi onaylamayacak olsa bile, Türkiye'nin aday üye olarak ilan edilmesinin tarihte bir mihenk taşı olduğu belirtilmektedir.

14 Aralık 1999

"Blair Avrupa tasarruf vergisi konusunda taviz vermeyecek"

Yesterday in Parliament

Commons cannon fodder go over the top in Euro defence battle

Blair 'will not yield' on European savings tax

No 10 staff up by half under Blair

TINY'S ULTRA-POWERFUL NEW SYSTEM. YOU'VE NEVER HEARD A PC LIKE IT.

SOME LAMPS ARE MORE ELECTRIC THAN OTHERS.

Helsinki summit

Blair 'will not yield' on European savings tax

By George Jones and Polly Newton

'Ending tax evasion must not be at the expense of markets in London'

Görsel 10: "Blair will not yield on European savings tax."

Haber gazetenin 11. Sayfasında sol kısımda dört sütun olarak yer almaktadır. Metninde geçen Türkiye'nin aday olması ile ilgili süreç başlığa yansıtılmamıştır.

İngiltere Başbakanı Tony Blair'in Türkiye'ye üyelik için Kıbrıs sorununun çözümünün bir şart olmadığını belirterek olumlu bir bakış açısında olduğu gösterilmektedir. Kıbrıs burada ender şekilde bir engel/dayatma değil, çözülmesi gereken bir sorun olarak yansıtılmaktadır. Metinde yine insan haklarının iyileştirilmesinin gerekliliği yönünde vurgu yapılmaktadır.

15 Aralık 1999

"Türkiye Kürtlere yönelik kısıtlamaları hafifleterek AB'yi ikna ediyor."

Turkey woos EU by easing Kurdish curbs

By Amberin Zaman
In Ankara

FOUR days after being accepted as an official candidate for full European Union membership, Turkey has said it is to ease restrictions on the Kurdish language.

Ismail Cem, the Foreign Minister, said: "Everyone living in Turkey should have the right to broadcast in their own language."

Easing restrictions on Kurdish education, radio and television are among a list of demands being put forward by the EU as a condition for membership.

Mr Cem said such rights needed to be enshrined in law. "This is an extremely encouraging step," said a senior Western diplomat in Ankara.

Only last week a Kurdish singer in the south-eastern province of Diyarbakir was arrested and jailed for "inciting separatism" by singing in Kurdish at a local wedding.

The battle for recognition and for cultural and linguistic rights lies at the heart of a 15-year armed campaign by the Kurdistan Workers' Party (PKK).

Mr Cem's words mark the first time Ankara has made any positive reference to the Kurds' demands since the PKK's jailed leader, Abdullah Ocalan, urged his fighters to withdraw from Turkey and stop the war.

Görsel 11: "Turkey woos EU by easing Kurdish curbs."

Haber gazetenin 12. Sayfasında sağ kısımda tek sütun olarak yer almaktadır. Metnin başlığında yapılan iyileştirmelerin AB'yi ikna için olduğu vurgulanmaktadır. Özellikle bir hafta gibi kısa bir süre önce yapılan bir tutuklama olayı örnek gösterilerek aslında arka planda istekli ve sürdürülebilir olmadığı izlenimi verilmektedir. Bu da olumsuz bir hava yaratmaktadır.

Bu haberde de temek hak ve özgürlüklere değinilmekte, Partiya Karkeren Kurdistane (PKK)'dan "kimliğini korumaya çalışan silahlı bir yapı" olarak ifade edilmektedir. Saldırı ve şiddet eylemleri gerçekleştirmelerine rağmen bir "terör örgütü" olarak belirtilmemektedir. Halbuki benzer özelliğe sahip Irish Republican Army (IRA)[204] "terör örgütü" olarak yorumlanıp dünyaya bu şekilde lanse edilmektedir. Hatta haber Abdullah Öcalan'a "PKK'nın tutuklu lideri" olarak savaşçılarına savaşı durdurma çağrısı yaptığını belirterek olumlu, uzlaşmacı ve barışçıl bir anlam yüklemektedir.

[204] Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık'tan bağımsızlığını savunan ayrılıkçı grup. Grup birçok bombalı saldırı ve benzeri terör eylemlerinin üstlenmiştir.
https://www.europolitika.com/yeni-ira-nedir-grubun-yaptiklari-ve-ira-tarihindeki-yeri/

The Daily Telegraph

Merkez sağ eğilimli bir gazete olarak anılan Daily Telegraph, 1999 Helsinki Zirvesi hakkındaki 1., 3., 4. ve 5. Gün çıkardığı haberler, baş sayfada verilmeden doğrudan iç sayfalarda servis edilmiştir. Başlıklara baktığımızda genel olarak olumlu, çözüm odaklı, pozitif etkileri olan başlıklar görülmektedir.

Haberlerin içeriklerine indiğimizde ise bu olumlu havanın değiştiğini, Türkiye ile ilgili din faktörü, insan hakları, güvenlik, Kıbrıs konularında negatif ima ve örnekler verildiğini görmekteyiz. Her ne kadar başlıklar olumlu bir mesaj veriyor gibi görünse bile haberin sonunda sürecin ucunun hep açık bırakıldığı görülmektedir.

Haberlerde genellikle bir dayatma ve çifte standart yaklaşımı sergilenmektedir. Türkiye'nin daha istekli olduğu vurgulanmakta ve çoğunlukla manipülatif karaktere sahip oldukları, haberi direk vermek yerine yönlendirici oldukları gözlemlenmektedir.

The Guardian

11 Aralık 1999

"Türkiye 36 yıl sonra AB davetini kabul etti."

"Zirve elçisinin son dakika hamlesi, insan hakları sicili ile ilgili sorunların ardından, Ankara'nın üyeliğin kabulü konusundaki şüphelerini hafifletti."

Görsel 12: "Turkey accepts EU invite after 36 years."

Haber gazetenin 5. Sayfasının üst eteğinde yer almakta ve sayfanın yarısından fazlasını kaplamaktadır. Haberin tam ortasında arka fonunda "Yeni Yüzyıla giren Avrupa" yazan içerisinde İngiltere Başbakanı Tony Blair ve AB üyesi diğer ülke yetkililerinin olduğu, çoğunluğun memnuniyet ifadesi ile gülümsediği bir fotoğraf yer almaktadır. Bu açıdan fotoğraf ilk izlenimde olumlu bir olay olduğunu göstermektedir. Haberin başlığı da olumlu ve çözüm odaklıdır, ikna eden, şüpheleri gideren bir AB izlenimi verilmektedir.

Metninde Türkiye'nin aday üyeliği çok olumlu bir gelişme olarak sunulmakta, Elçi "We got it Yes" açıklamasıyla memnuniyetini dile getirmektedir.

Tüm ifadelerde süreçte Türkiye'nin daha ağır bastığı izlenimi verilmektedir. "Uzun süre gecikmiş davet" ifadesiyle gecikmenin haksız olduğunu fakat bir yandan da Türkiye'nin kriterlere uyması gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla, haber yönlendirme yapmadan durumu açıklayarak tarafsızlığını koruduğunu göstermektedir. Metinde yaşanılan deprem felaketine gönderme yapılarak yaşanılan siyasi ayrılıklara rağmen insanı değerlere vurgu yapılmaktadır.

Metnin sağ tarafında diğer aday ülkeler ile ilgili sayısal veriler verilerek, bir yandan tarafsız bir şekilde mevcut durum yansıtılırken diğer yandan da okuyucuya karşılaştırma imkânı sunulmaktadır.

11 Aralık 1999

"Helsinki'nin Hayal Dünyası"

"Çok fazla büyük fikir, çok az pratiklik"

Görsel 13: "Helsinki's dreamworld."

Haber gazetenin 27. Sayfasının sol üst tarafında 2 sütün olarak yer almaktadır. Başlık kelime anlamları itibarı ile olumsuz bir haber izlenimi vermektedir.

Metinde bahsedilen AB'nin genişleme politikası, Türkiye'nin aday olma durumu olması dışında da genel olarak olumsuz bir ifadeyle sunulmaktadır. Bununla birlikte, haberin Türkiye ve diğer aday ülkelere eşit bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Örneğin, haber diğer aday üyelerden olan Baltık ülkelerinin de Sovyetler ile güvenlik ve sınır sıkıntılarının bulunduğunu söylemektedir. Bu da Türkiye'nin Avrupa'da benzer sorunlara sahip tek ülke olmadığını göstermektedir.

Haberde AB'nin kendi iç politikalarının da eleştirildiği, aday ülkelere şart koştuğu sorunların bazılarının kendisi tarafından da gerçekleştiremediği vurgulanmaktadır. Buradaki alt metin, AB'nin de bazı şartları kolay kolay sağlayamadığı ama buna rağmen diğer aday ülkelere karşı beklenti içinde olduğu vurgulanmaktadır. Metinde düşünmeye sevk eden, nötr ve bulguları öne çıkaran bir dil kullanıldığı görülmektedir.

Merkez sol eğilimli The Guardian'ın, 1999 Helsinki Zirvesi hakkındaki 1. Gün çıkardığı 2 haber, baş sayfada verilmeden doğrudan iç sayfalarda servis edilmiştir. Başlıklara baktığımızda Türkiye'nin aday üyelik sürecini detaylıca açıklayan haber 5. Sayfadan olumlu bir olay olarak verilirken, 27. Sayfada genel olarak AB genişlemesini konu edinen haber olumsuz ifadelerle servis edilmektedir. Bununla birlikte, bu olumsuz ifadeler direk olarak Türkiye ile ilgili olmaktan ziyade genişleme politikasını hedef almaktadır. Bu anlamda gerek sayısal verilerle haberlerin desteklenmesi gerekse konu ve olayların bulgular şeklinde yansıtılması nedeniyle The Guardian haberlerinin tarafsız, manipülatif olmayan bir yapıya sahip oldukları görülmektedir. Haberlerin içeriklerinde gazetenin politik eğilimi ile ilgili ifadelere de rastlanmaktadır (Post komünist, sendika, köylü sınıfı vb.). Metinlerde AB'ye üyelik süreci ile ilgili uzun, kısa, zorlu gibi herhangi umutsuz bir ifadeye rastlanmamakta, bu konu haber içerisine dahil edilmemektedir. Adaylık sürecine dair zaman kavramı ile ilgili herhangi bir olumsuz ifade ile karşılaşılmamaktadır.

The Independent

11 Aralık 1999

"Türkiye, Solana'nın müzakereler için ülkeye uçmasının ardından AB'nin teklifini kabul etti."

"Helsinki Zirvesi; teklif, ret ve mekik diplomasisinin olağanüstü günü, Ankara'nın gece geç saatlerde yaptığı antlaşma ile sona erdi."

Görsel 14: "Turkey agrees to EU offer after Solana flies in for talks.."

Haber gazetenin 15. Sayfasının üst eteğinde yer almakta ve sayfanın yarısından fazlasını kaplamaktadır. Haberin sol tarafında ve ortasında arka fonunda "Yeni Yüzyıla giren Avrupa" yazan içerisinde İngiltere Başbakanı Tony Blair ve AB üyesi diğer ülke liderlerinin olduğu, çoğunluğun memnuniyet ifadesi ile gülümsediği bir fotoğraf yer almaktadır. Ayrıca haberin sağ tarafında, ortada Türkiye Başbakan Bülent Ecevit'in gülümseyen bir portre fotoğrafı da yer almaktadır. Bu açıdan ilk bakışta fotoğraflar değerlendirildiğinde haber ile ilgili olumlu bir izlenim vermektedir. Başlık ve içerik uyumlu ve olumlu ifadeler içermekte, Türkiye'ye değer atfetmektedir.

Haberin başlıkları süreçte AB'nin büyük bir çaba göstererek Türkiye'yi ikna ettiğini vurgulamaktadır. Hatta Ankara'nın AB elçisini "ayağına kadar getirdiği" vurgulamaktadır. Metinde Türkiye'nin önemi farklı şekillerde vurgulanarak Birliğin bu anlaşmayı kesinlikle yapmak istediği gösterilmektedir. AB'nin Türkiye'ye olumlu yaklaşımı "Very very happy" (Çok çok mutlu) ifadeleriyle pekiştirilmektedir. Haberde "Din" unsurundan da bahsedilmesine rağmen, olumlu bir ifadeyle, Türkiye "Müslüman ağırlığa sahip bir ülke" olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin aday ülke olarak karşılaması gereken kriterler, insan hakları, Kıbrıs sorunu vb. den bahsedilmekte, bu anlamda sürecin de yine alt metinde uzun ve zorlu olacağı belirtilmektedir. Ayrıca, Türkiye'de yaşanılan deprem felaketine atıfta bulunularak genel olarak Birlik ile ilişkilerde olumlu bir hava yarattığı görülmektedir.

12 Aralık 1999

"Hava kontrolü satışları AB'yi kızdırdı."

Görsel 15: "Air control sell-off riles EU."

Haber gazetenin 2. Sayfasında sağ üst eteğinde 6 sütun olarak yer almaktadır. Haberin ortasında Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit'in gülümseyen ve selamlayan bir fotoğrafı yer almaktadır. İlk bakışta başlık ile Başbakan Bülent Ecevit'in fotoğrafı arasında hiçbir bağ kurulamamakta fakat Ecevit'in gülümseyen tavrı olumlu bir izlenim vermektedir.

Bununla beraber, haber zirve ile ilgili farklı bir konuyu anlatırken, Türkiye ile ilgili kısım Ecevit'in fotoğrafının altında üç kısa sütun olarak verilmektedir.

Gazete liberal politik eğilimi ile paralel olarak zirvede, İngiltere hava sahasının özelleştirilmesi ile ilgili bir haberi çerçeveleyerek servis etmektedir. Bu özelleştirmenin güvenlik açısından sorunlar yaratabileceğini belirten

görüşleri de sunmaktadır. Fakat bununla birlikte, Zirve ile ilgili kısmın tam ortasına Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit'in gülümseyen büyük bir resmi ile Türkiye'nin üyeliğini de zirvenin kalbine yerleştirmiştir. Arka perdede, Birliğin güvenliği ile ilgili bir konunun tam ortasına Türkiye'nin adaylık haberinin iliştirilmesi, Türkiye'nin de bu çerçevede stratejik, coğrafi önemini vurgulamaktadır.

Haberde "Din" olgusundan da yine bahsedilmiş ve olumlu bir ifadeyle Türkiye'nin bu sürece dahil olan "ilk Müslüman ülke" olduğu belirtilmiştir.

13 Aralık 1999

"AB'ye bağlı Türkiye, Öcalan'ın idam cezasını kaldırabilir"

World ignores Tudjman for one last time

Leader obsessed with history becomes part of it

EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence

EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence

BY STEPHEN CASTLE in Helsinki

ABDULLAH OCALAN, the rebel Kurdish leader, is one of the first beneficiaries of Turkey's new status as an applicant for EU membership, which has brought indications that his life will be spared.

In deference to national sensitivities, there was no mention of his death sentence in any document or communiqué at the weekend's Helsinki summit, but European diplomats are convinced there will now be no swift move to execute Ocalan.

Behind the scenes Turkey has given unofficial assurances that an execution will not be carried out before the case goes before the European Court of Human Rights in Strasbourg, the judicial body of the Council of Europe, which is likely to conclude that Ocalan should not die despite his conviction for leading the Kurdish fight for independence. "All voices seem to be saying that nothing is going to be done in the direction of execution before we have heard what the court is going to say," said one EU diplomat.

In Helsinki on Saturday the Turkish Prime Minister, Bulent Ecevit, would address the issue only in general terms, saying his political party was trying to abolish capital punishment, although it is reliant on coalition partners for support. He added: "We realise there is no capital punishment in EU countries and I am hopeful that politicians will take note of this."

The Ocalan case has featured prominently in discussions with the government in Ankara. Javier Solana, European's new foreign-policy supremo, who is credited with clinching the deal on Turkey's admission on Friday night, has raised the issue publicly and privately.

As a candidate country, Turkey will have to match the so-called Copenhagen criteria, which stress a commitment to human rights seemingly incompatible with the death penalty.

Two weeks ago, Ocalan's fate was the subject of discussions with the Turkish Foreign Minister, Ismail Cem, and on Saturday in Helsinki Mr Solana argued that "it will be difficult to have a member of the European family which does not have the same respect for life".

The deal that brought Ankara candidate status, struck after a visit to Ankara by Mr Solana and Gunther Verheugen, the European commissioner for enlargement, was a considerable diplomatic triumph for the EU and may bring other benefits.

British diplomats believe it has kept alive talks in New York over a political settlement of the dispute over Cyprus, which was partitioned after an invasion of the northern part of the island by Turkish troops in 1974.

Turkey's new status has also helped to ease some of the tension between it and the EU over plans to create a European defence capability. At the last meeting of Nato ministers the Turkish delegation held up agreement of the final communiqué for several hours because of concerns over the role of Nato countries not in the EU.

Diplomats are hopeful that this issue can be defused, although Mr Ecevit told journalists on Saturday that Europe's defence ambitions remain a significant difficulty for Turkey.

Meanwhile, the European Commission is drawing up plans to help Ankara with financial assistance to help to prepare its membership. Mr Ecevit said his country would confound expectations that it would take many years to meet the qualifications for entry, but refused to give a timescale.

Ocalan: Could be spared execution by Turkey

Görsel 16: "EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence."

Haber gazetenin 12. Sayfasında alt sağ eteğinde üç sütun olarak yer almaktadır. Haberin tam ortasında "Kürt isyancı lider" olarak tanımlanan Abdullah Öcalan'ın, aşırı yakınlaştırılmış bir portre fotoğrafı yer almaktadır. İlk bakışta fotoğraftaki kişinin iyi bir profil olmadığı görülmekte, hatta suçlu izlenimi vermektedir. Bu anlamda başlık ile fotoğraf uyumludur. Aynı zamanda, fotoğraf tam anlamıyla bir suçlu profili izlenimi verdiğinden, Türkiye açısından bakıldığında olumlu bir yaklaşıma sahiptir.

Metinde ilk defa Abdullah Öcalan konusu "Ulusal Hassasiyet" diye adlandırılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, haber içerisinde Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidilmeden Öcalan'ı idam etmeyeceği iletilerek

aslında uzlaşmacı bir tutuma sahip olduğu gösterilmektedir. Bu bağlamda da başlık ile haber metni uyumludur.

Liberal eğilimli The Independent gazetesinin, 1999 Helsinki Zirvesi hakkındaki 1., 2. ve 3. Gün çıkardığı üç haber, baş sayfada verilmeden doğrudan iç sayfalarda servis edilmiştir. Genel anlamda çıkan haberlerin Türkiye'nin üyelik sürecine olumlu bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir.

The Independent gazetesinde çıkan haberlerin de The Guardian ile paralel tarafsız, manipülatif olmayan bir yapıya sahip oldukları izlenimi verilmektedir. Başlıklar ile haberlerin içeriği uyumludur. Türkiye'nin aday ülke olarak Birlik tarafından kabul edilmesine olumlu ve çözüm odaklı bir yaklaşım sergilenmektedir.

Haberlerin içeriklerinde "Din" unsuru belirtilmesine rağmen, "Din" bir ötekileştirme aracı olarak belirtilmeden gazetenin politik eğilimi ile paralel şekilde yansıtıldığı görülmektedir. Örneğin "Müslüman ülke" demek yerine "Müslüman çoğunluğa sahip ülke" ifadesi tercih edilmiştir.

Haberlerde AB'ye üyelik süreci ile ilgili uzun, kısa, zorlu gibi herhangi bir umutsuz ifadeye rastlanmamakta ve bu konu haber içerisine dahil edilmemektedir. Türkiye'nin adaylık sürecine dair, zaman kavramı ile ilgili herhangi olumsuz bir ifade ile de karşılaşılmamaktadır. Ayrıca ilk defa bir haberde Helsinki Zirvesi için "Yüzyılın Son Zirvesi" ifadesi kullanılmıştır.

Fransız Basını Haber Örneklemi

Le Figaro (Sağ Eğilimli)

14 Aralık 1999

"Bu sınırlar nerede bitiyor?"

KIOSQUE

EN VUE

Un assassin pédophile dans l'est de la Roumanie

La presse roumaine semble découvrir les sévices sexuels, allant parfois jusqu'à la mort, dont les victimes sont des mineurs. Le phénomène est pourtant ancien dans un pays qui compte encore deux mille enfants abandonnés

DANS LA PRESSE

LE FIGARO

Baudouin Bollaert

Où s'arrêtent ces frontières ? Si l'on dit oui à la Turquie, pourquoi barrer la route à l'Ukraine ou à la Moldavie ? Et que dire de l'Albanie et des six ex-Républiques yougoslaves ? Elles ont aussi leur place dans le « club ». Si bien que les vingt-huit deviendront vite trente-cinq ou davantage... Ce flou est d'autant plus inquiétant que le syndrome du « machin » guette l'Union. (...) L'UE pourrait devenir une sorte d'ONU ou d'OSCE sans système de décision efficace. Faute de volonté politique, le danger est réel de la voir se diluer dans une vaste zone de libre-échange, l'OTAN plaquant sa structure militaire sur

LE TEMPS

Alain Clampotti

Au contact des candidats – ils sont treize désormais –, l'UE va changer aussi, dans un sens qui fait peur au noyau des Etats fondateurs. Ce qui est ardu à quinze ne va-t-il pas devenir impossible à vingt, vingt-cinq ou trente ? Et l'Union, espace cohérent, ne va-t-elle pas devenir une molle zone de libre-échange entre partenaires si hétérogènes que les exceptions finiront par être plus nombreuses que les règles ? (...) Cette complexification a aussi une signifi-

Görsel 17: "Ou s'arrettent ses frontieres?"

Haber gazetenin 34. Sayfasının sol tarafında 2 kısa sütün olarak yer almaktadır. Başlık ilk bakışta olumsuz bir haber izlenimi vermektedir.

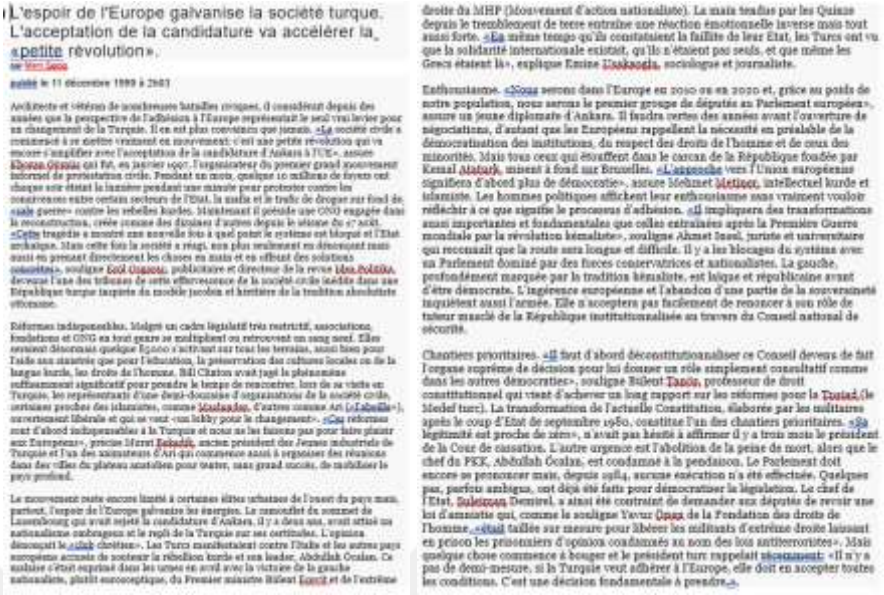
Helsinki Zirve haberleri arasında soru soran tek haber olma özelliğine sahiptir. Metinde AB'nin genişleme politikası hakkında, Türkiye'nin aday olma durumu dışında, genel olarak olumsuz bir ifadeyle endişeler sunulmaktadır. Bu endişeler; "15, 28 mi 35 mi olacak?" "Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler mi olacak?" "Tek para Birliği parçalayacak mı?" "Birlik ölecek mi?" gibi sorularla pekiştirilerek verilmektedir. Bu bağlamda, endişeleri sadece Türkiye üzerinden değil tüm genişlemeyi hedefleyerek iletmektedir.

Başlık metin ile uyumludur. Gazetenin politik eğilimi ile paralel olarak manipülatif, endişeye sevk edici ifadeler kullanıldığı görülmektedir.

The Liberation (Sol Politik Eğilimli)

11 Aralık 1999

"Avrupa umudu, Türk toplumunu harekete geçiriyor. Başvurunun kabul edilmesi "küçük devrimi" hızlandıracaktır."

L'espoir de l'Europe galvanise la société turque. L'acceptation de la candidature va accélérer la « petite révolution ».

droite du MHP (Mouvement d'action nationaliste). La main tendue par les Quinze depuis le tremblement de terre entraîne une réaction émotionnelle inverse mais tout aussi forte. « En même temps qu'ils constataient la faillite de leur Etat, les Turcs ont vu que la solidarité internationale existait, qu'ils n'étaient pas seuls, et que même les Grecs étaient là », explique Emine Ilyakoglu, sociologue et journaliste.

Enthousiasme. « Nous serons dans l'Europe en 2010 ou en 2020 et, grâce au poids de notre population, nous serons le premier groupe de députés au Parlement européen », assure un jeune diplomate d'Ankara. Il faudra certes des années avant l'ouverture de négociations, d'autant que les Européens rappellent la nécessité au préalable de la démocratisation des institutions, du respect des droits de l'homme et de ceux des minorités. Mais tous ceux qui étouffent dans le carcan de la République fondée par Kemal Atatürk, mènent à fond sur Bruxelles. « L'approche vers l'Union européenne signifiera d'abord plus de démocratie », assure Mehmet Metiner, intellectuel kurde et islamiste. Les hommes politiques affichent leur enthousiasme sans vraiment vouloir rediscuter à ce que signifie le processus d'adhésion. « Il impliquera des transformations aussi importantes et fondamentales que celles entraînées après la Première Guerre mondiale par la révolution kémaliste », souligne Ahmet Insel, juriste et universitaire qui reconnaît que la route sera longue et difficile. Il y a les blocages du système avec un Parlement dominé par des forces conservatrices et nationalistes. La gauche, profondément marquée par la tradition kémaliste, est laïque et républicaine avant d'être démocrate. L'ingérence européenne et l'abandon d'une partie de la souveraineté inquiètent aussi l'armée. Elle n'acceptera pas facilement de renoncer à son rôle de tuteur musclé de la République institutionnalisée au travers du Conseil national de sécurité.

Chantiers prioritaires. « Il faut d'abord déconstitutionnaliser ce Conseil devenu de fait l'organe suprême de décision pour lui donner un rôle simplement consultatif comme dans les autres démocraties », souligne Bülent Tanör, professeur de droit constitutionnel qui vient d'achever un long rapport sur les réformes pour la Tüsiad (le Medef turc). La transformation de l'actuelle Constitution, élaborée par les militaires après le coup d'Etat de septembre 1980, constitue l'un des chantiers prioritaires. « Sa légitimité est proche de zéro », n'avait pas hésité à affirmer il y a trois mois le président de la Cour de cassation. L'autre urgence est l'abolition de la peine de mort, alors que le chef du PKK, Abdullah Öcalan, est condamné à la pendaison. Le Parlement doit encore se prononcer mais, depuis 1984, aucune exécution n'a été effectuée. Quelques pas, parfois ambigus, ont déjà été faits pour démocratiser la législation. Le chef de l'Etat, Suleyman Demirel, a ainsi été contraint de demander aux députés de revoir une loi d'amnistie qui, comme le souligne Yavuz Oguz de la Fondation des droits de l'homme, « était taillée sur mesure pour libérer les militants d'extrême droite laissant en prison les prisonniers d'opinion condamnés au nom des lois antiterroristes ». Mais quelque chose commence à bouger et le président turc rappelait récemment : « Il n'y a pas de demi-mesure, si la Turquie veut adhérer à l'Europe, elle doit en accepter toutes les conditions. C'est une décision fondamentale à prendre. »

Görsel 18: "L'espoir de l'Europe galvanise la societé turque. L'acceptation de la candidature va accelerer la petite révolution."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[205] Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık ve içerik uyumludur. Haberde Türkiye'de farklı kesimlerden yetkili kişilerin görüşlerine yer verilmiştir. Genel anlamda, Türkiye üyelik süreci ile ilgili olumlu ve yansız ifadeler kullanılmaktadır.

Metinde Abdullah Öcalan için "Chef de PKK" "PKK'nın Başı" ifadesi kullanılmaktadır. Bu da aslında nötr bir ifade gibi görülse de bir terör örgütü olmadığı izlenimi vermektedir. İnsan Hakları dahilinde Öcalan'ın idam mahkumiyeti anlatılırken, akabinde 1984 yılından beri Türkiye'de bu cezanın uygulamaya geçmediği söylenmektedir. Bu da arka planda Türkiye açısından pozitif bir etki yaratmaktadır.

Haberde zaman kavramına değinilerek, adaylık sürecinin uzun ve zorlu olacağı belirtilmektedir. Ayrıca, Türkiye'de yaşanılan deprem felaketine atıfta bulunularak Türkiye'nin yalnız olmadığı, bu olayın, muhalif olduğu, aktif sorun yaşadığı Yunanistan ile bile ilişkilerinde iyileşmelere yol açtığı ifade

[205] Https://Www.Liberation.Fr/Planete/1999/12/11/L-Espoir-De-L-Europe-Galvanise-La-Societe-Turque-L-Acceptation-De-La-Candidature-Va-Accelerer-La-Pet_291221/

edilmektedir. Gazete politik eğilimi ile paralel bir şekilde, "Sürekli aydınlık için 1dk karanlık" eylemine olumlu bir şekilde atıfta bulunmaktadır.

Metinde bir yetkilinin Türkiye'nin üye olduğunda nüfus yoğunluğu nedeniyle Parlamento'da en yüksek üye sayısına sahip olacağı bilgisi özellikle eklenmiştir. Zira, gazete haberde genel olarak olumlu bir yaklaşım sergilense bile aslında alt metinde bu konunun da göz ardı edilmemesi için bir uyarı niteliğinde paylaşmaktadır.

Haberin sonunda, başlık ile paralel, üyelik sürecinde yapılması gereken anayasal değişiklikleri I. Dünya savaşı sonrasındaki radikal devrim ile karşılaştırarak, AB üyelik yolunda yapılması gereken değişiklikleri de benzer şekilde küçük bir "Kemalist devrim" olarak ifade etmektedir. Cumhuriyet devriminin 700 yıllık Osmanlı İmparatorluğu yerine bambaşka bir düzen getirdiği düşünülürse, bu beklentinin çok iddialı olduğunu söylememiz gerekmektedir.

11 Aralık 1999

"Avrupa evi Helsinki'de büyüyor. Altı yeni ülkenin katılımı için müzakerelerin başlatılması."

La maison européenne s'agrandit à Helsinki. Début des négociations pour l'adhésion de six nouveaux pays.

Görsel 19: "La maison europeenne s'aggrandit a Helsinki. Début des negociations pour l'adhesion de six nouveaux pays."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[206] Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık kelime anlamları itibarı ile, ev, büyümek gibi ifadelerle olumlu bir haber izlenimi vermektedir.

Metinde bahsedilen AB'nin genişleme politikası, bir aile metaforu üzerinden anlatılmaktadır. Bu anlamda genişleme politikası çok öznel ve mahrem bir duruma dikkat çekmektedir. Haber, genişleme dahilinde," politik ve kurumsal anlamda bu kadar ayrışan ülkeler bir araya gelmeli mi?" onu sorgulamaktadır. Ayrıca aday ülkelerin nüfus ile gayri safi milli hasıla bilgilerini vererek, bu ülkelerin mevcut üye ülkeler karşısındaki ekonomik zayıflıklarına vurgu yapılmaktadır. Sadece Türkiye özelinde değil genel anlamda genişlemeyi ve "Avrupalı" kimliği sorgulamaktadır. Bunu yaparken, Türkiye'yi, Ukrayna, Belarus hatta Rusya ile aynı kategoriye sokmaktadır. Aslında tam olarak "Ötekileştirmektedir". Türkiye'nin adaylığından bahsederken de "Aday" kelimesini tırnak içinde belirterek bir statü vermesine rağmen, yakın zamanda görüşmelerin başlamasının söz konusu olmadığını da ayrıca vurgulamaktadır. Diğer haberlerde karşılaşıldığı gibi bu haberde de zaman, sürünceme ve zorlu bir süreç vurgusu yapılmaktadır.

Metnin sonunda "Helsinki sonun başlangıcı mı?" Sorusunu yönelterek, genel anlamda genişleme ile ilgili endişeli ve manipülatif bir yaklaşım sergilemektedir. Bu bağlamda da Türkiye'nin aday olma durumu, genel olarak olumsuz bir ifadeyle sunulmaktadır.

13 Aralık 1999

"Sınırları olmayan bir Avrupa'ya doğru. Türkiye onaylandıktan sonra On Beşler aşırı bir genişlemeyi göz ardı etmiyor.

[206] Https://Www.Liberation.Fr/Planete/1999/12/11/La-Maison-Europeenne-S-Agrandit-A-Helsinki-Debut-Des-Negociations-Pour-L-Adhesion-De-Six-Nouveaux-Pa_291255/

Vers une Europe sans frontières. La Turquie agréée, les Quinze n'excluent pas un vaste élargissement.

Görsel 20: "Vers une Europe sans frontieres. La Turquie agrees, les Quinze n'excluent pas un vaste elargissement."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[207] Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık kelime anlamları itibarı ile; sınırsız, aşırı gibi ifadelerle olumsuz bir haber izlenimi vermektedir.

Metinde ironik bir ifadeyle Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Bülent Ecevit'in Avrupa'nın bir ucundan Asya'nın diğer ucuna birliğin genişleme ihtimalini bir "rüya" olduğunu belirtmektedir. Önceki haberlerde karşılaştığımız, insan hakları, Yunanistan ile Ege ve Kıbrıs sorunlarından bahsederek Türkiye'nin uzun bir süre sabretmesi gerektiğini söylemektedir. Bu da yine Türkiye için üyelik sürecinin ucu açık, sürüncemede ve olumsuz olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, alt metinde Türkiye'nin aday olmaması "kötü" bir olay olarak verilmekte ve bunu 1997'de Lüksemburg Zirvesi sırasında açılan krizin kapanması olarak yorumlamaktadır. Bu haberin saat ve dakika verilerek, "23.58'de Helsinki'ye ulaştığı şeklinde ifadesi" aslında bu konuya ne kadar yüksek önem verildiğinin de bir göstergesidir.

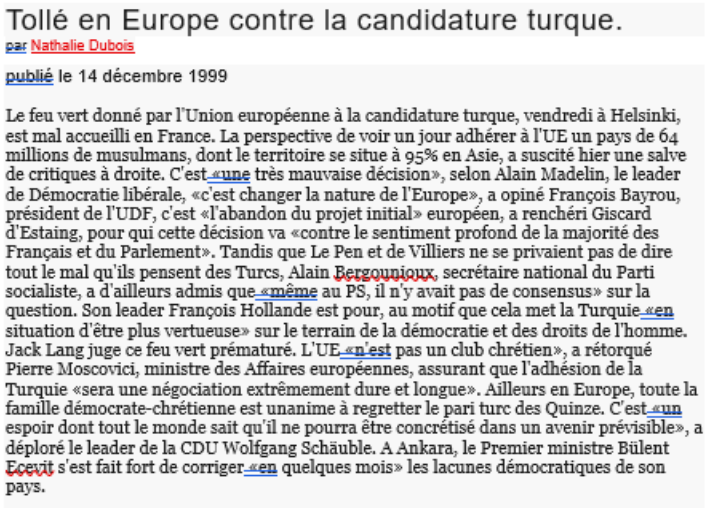
Ayrıca haberde Abdullah Öcalan'dan "İdama mahkûm edilen Kürt Lideri" olarak bahsedilmektedir. Bu ifadeden Öcalan'ın aslında silahlı saldırı

[207] Https://Www.Liberation.Fr/Planete/1999/12/13/vers-Une-Europe-Sans-Frontieres-La-Turquie-Agreee-Les-Quinze-N-Excluent-Pas-Un-Vaste-Elargissement_291079/

düzenleyen bir örgütün başı olduğu anlaşılmamaktadır. Bu da aslında haberin direk olarak değil manipülatif şekilde yansıtıldığının bir göstergesidir. Bununla birlikte, Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit'in idam hakkındaki görüşü de paylaşılarak, aslında Türkiye'nin idam yanlısı olmadığı belirtilmektedir.

14 Aralık 1999

"Avrupa'da Türkiye'nin adaylığına tepkiler sürüyor."

Tollé en Europe contre la candidature turque.

par Nathalie Dubois

publié le 14 décembre 1999

Le feu vert donné par l'Union européenne à la candidature turque, vendredi à Helsinki, est mal accueilli en France. La perspective de voir un jour adhérer à l'UE un pays de 64 millions de musulmans, dont le territoire se situe à 95% en Asie, a suscité hier une salve de critiques à droite. C'est «une très mauvaise décision», selon Alain Madelin, le leader de Démocratie libérale, «c'est changer la nature de l'Europe», a opiné François Bayrou, président de l'UDF, c'est «l'abandon du projet initial» européen, a renchéri Giscard d'Estaing, pour qui cette décision va «contre le sentiment profond de la majorité des Français et du Parlement». Tandis que Le Pen et de Villiers ne se privaient pas de dire tout le mal qu'ils pensent des Turcs, Alain Bergouioux, secrétaire national du Parti socialiste, a d'ailleurs admis que «même au PS, il n'y avait pas de consensus» sur la question. Son leader François Hollande est pour, au motif que cela met la Turquie «en situation d'être plus vertueuse» sur le terrain de la démocratie et des droits de l'homme. Jack Lang juge ce feu vert prématuré. L'UE «n'est pas un club chrétien», a rétorqué Pierre Moscovici, ministre des Affaires européennes, assurant que l'adhésion de la Turquie «sera une négociation extrêmement dure et longue». Ailleurs en Europe, toute la famille démocrate-chrétienne est unanime à regretter le pari turc des Quinze. C'est «un espoir dont tout le monde sait qu'il ne pourra être concrétisé dans un avenir prévisible», a déploré le leader de la CDU Wolfgang Schäuble. A Ankara, le Premier ministre Bülent Ecevit s'est fait fort de corriger «en quelques mois» les lacunes démocratiques de son pays.

Görsel 21: "Tollé en Europe contra la candidature turque."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[208] Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlığı çok net bir ifadeyle olumsuzdur.

Metinde, Türkiye'nin "65 Milyon Müslüman ve %95'i Asya'da bir ülke" olarak tanımlaması ile, "Din" ve coğrafi unsurlar doğrudan bir "Ötekileştirme" aracı olarak kullanılmaktadır. Haberin başında, sağ eğilimli partilerin liderlerinin tamamı, aşırı derecede olumsuz fikirlerini beyan ederken, Sosyalist parti lideri bile, parti içerisinde Türkiye ile ilgili bir fikir birliğine ulaşılamadığını belirtmektedir.

Haberde politikacıların bir nevi, gelecek olan tepkilerden kendilerini aklamak için Birliğin "Hristiyan kulübü" olmadığını söylemekte, fakat alt

[208]Https://Www.Liberation.Fr/Planete/1999/12/14/Tolle-En-Europe-Contre-La-Candidature-Turque_290927/

metinde din vurgusu ötekileştirme üzerinden çok net bir şekilde verilmektedir. Çok katı ifadelerle, Türkiye için üyelik sürecinin sert, ucu açık, sürüncemede ve olumsuz olduğu haberde karşımıza çıkmaktadır.

Sol eğilimli La Liberation gazetesinin, 1999 Helsinki Zirvesi hakkında 1., 3. ve 4. Gün çıkardığı dört haber mevcuttur. Genel anlamda çıkan haberlerin bir tanesi haricinde, diğer hepsinin Türkiye'nin üyelik sürecine olumsuz bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir.

Sol politik eğilimli bir gazetede manipülatif ifadelerin yer alması ilginçtir. Başlıklar genel anlamda içerik ile uyumludur. Haberlerin içeriklerinde Din, zorlu bir süreç ve sürünceme, Abdullah Öcalan ögeleri özellikle öne çıkarılmaktadır. Türkiye'nin AB'ye üyeliği süreci ile ilgili haberlerde gazetenin politik eğilimi ile paralel olmayan ifadelerin kullanılması ülkenin, Fransa'nın politik eğiliminin genel anlamda sürece olumsuz bakmasından kaynaklandığı sonucuna varılmaktadır.

Le Monde

11 Aralık 1999

INTERNATIONAL

Helsinki : élargissement, défense commune... et Tchétchénie

Harmonisation fiscale : nouveau blocage des Britanniques

Le long chemin de la Turquie vers le statut de pays candidat

SAMEDI 11 DECEMBRE 1999

INTERNATIONAL

Helsinki : élargissement, défense commune... et Tchétchénie

SAMEDI 11

Görsel 22: "Helsinki: Elargissement, defense commune…et Tchechenie."

Le long chemin de la Turquie vers le statut de pays candidat

ISTANBUL
de notre correspondante

Après des mois de négociations, les derniers obstacles à l'octroi à la Turquie du statut de candidat officiel à l'Union semblaient pouvoir être levés, à l'ouverture du sommet d'Helsinki. La question a été évoquée dès jeudi soir 9 décembre lors du dîner qui réunit traditionnellement, avant l'ouverture officielle des travaux, les chefs de gouvernement et dirigeants socialistes. L'attitude du chef du gouvernement grec, Costas Simitis, qui y participait, a été qualifiée de conciliante. « *Nous ne sommes pas loin du tout d'un accord* », a déclaré le premier ministre finlandais, Paavo Lipponen, qui présidait le sommet.

Si la décision des Quinze a été souvent présentée à l'opinion publique turque comme une fin en soi, un accord ne signifierait pas cependant pas que la Turquie entrera demain dans l'Union. Il marquerait seulement le début d'un processus semé d'embûches qui forcera la Turquie à se remettre en question de façon fondamentale.

Les questions de perte de souveraineté, les obligations imposées par les fameux critères de Copenhague, qui demandent notamment le respect des droits de l'homme et des minorités, une justice indépendante et une armée soumise au pouvoir civil, sont rarement discutées dans le pays. Leur application impliquerait pourtant des réformes importantes, non seulement des lois, mais également de la Constitution qui avait été adoptée durant la période de pouvoir militaire.

« *L'adhésion à l'Union européenne, c'est la fin du kémalisme en tant qu'idéologie d'Etat, c'est la fin d'une idée de l'Etat où l'armée est toujours le dernier recours* », affirmait en début de semaine Daniel Cohn-Bendit, député européen (Verts), venu en Turquie à la tête d'une délégation de parlementaires. M. Cohn-Bendit, qui ne mâche pas ses mots lorsqu'il décrit les progrès encore à faire, se déclare aussi « *le plus radicalement en faveur de la candidature turque. Ce n'est que comme ça qu'on peut pousser la Turquie à changer* ».

Au niveau des droits de l'homme, des développements positifs ont été notés, mais la mentalité n'a pas encore changé de façon radicale. Ainsi le Parlement a décidé d'augmenter les peines infligées aux personnes utilisant la torture : encore faut-il que les policiers soient traduits en justice, ce qui est loin d'être le cas systématiquement. Une nouvelle loi devrait en principe faciliter l'ouverture de procès contre les fonctionnaires, mais elle requiert toujours une autorisation préalable du supérieur de l'accusé. Les activistes des droits de l'homme le soulignent : le problème n'est pas tant lié aux lois qu'à leur application. Le niveau de la violence a diminué dans le Sud-Est anatolien, notamment depuis que le dirigeant du PKK, Abdullah Öcalan, enfermé dans sa prison, a annoncé le retrait unilatéral des militants du PKK, mais les autorités turques n'ont pour l'instant pas fait de geste politique pour tenter de résoudre le problème à long terme.

« PAS DE DEMI-MESURE »

Élément positif : de nombreux observateurs étrangers notent l'émergence d'une société civile plus active et ouvertement tournée vers le futur, et une volonté de changement. « *La candidature peut donner une colorme, certainair à ce mouvement* », affirme Daniel Cohn-Bendit.

Ankara ne peut pas attendre « éternellement »

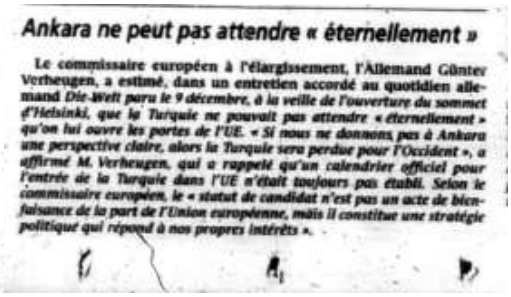
Le commissaire européen à l'élargissement, l'Allemand Günter Verheugen, a estimé, dans un entretien accordé au quotidien allemand *Die Welt* paru le 9 décembre, à la veille de l'ouverture du sommet d'Helsinki, que la Turquie ne pouvait pas attendre « éternellement » qu'on lui ouvre les portes de l'UE. « Si nous ne donnons pas à Ankara une perspective claire, alors la Turquie sera perdue pour l'Occident », a affirmé M. Verheugen, qui a rappelé qu'un calendrier officiel pour l'entrée de la Turquie dans l'UE n'était toujours pas établi. Selon le commissaire européen, le « statut de candidat n'est pas un acte de bienfaisance de la part de l'Union européenne, mais il constitue une stratégie politique qui répond à nos propres intérêts ».

Il faut cependant s'attendre que, au cours des mois à venir, de nombreux Turcs demandent, ouvertement, si le prix politique à payer pour l'adhésion à l'UE en vaut vraiment la chandelle... Un noyau dur de nationalistes conservateurs demeurent réfractaire au changement, et ne seront convaincus que par des gains économiques et politiques concrets. « *Pour moi, la candidature à l'Union européenne, c'est comme un régime. Le docteur nous a mis à la diète forcée, nous avaleront les remèdes, mais lorsque nous serons guéris, nous choisirons nous-mêmes ce que nous voulons manger* », explique un homme d'affaires turc favorable au processus d'adhésion, mais qui voit l'avenir de son pays surtout dans l'orbite des Etats-Unis et d'Israël.

La condamnation à mort du dirigeant du PKK, Abdullah Öcalan, illustre bien le dilemme qui se pose à la Turquie. Les modérés, au sein du gouvernement, sont conscients que son exécution aurait des conséquences désastreuses pour les relations turco-européennes, mais les ultranationalistes continuent d'exiger sa pendaison.

« *Faisons-nous partie de l'Europe ? C'est la question délicate, résumait récemment le président Suleyman Demirel. Si la Turquie veut adhérer à l'Europe, nous devons accepter les conditions qui prévalent, quelles qu'elles soient. La Turquie doit prendre une décision fondamentale, il n'y a pas de demi-mesure.* »

Nicole Pope

Ankara ne peut pas attendre « éternellement »

Le commissaire européen à l'élargissement, l'Allemand Günter Verheugen, a estimé, dans un entretien accordé au quotidien allemand *Die Welt* paru le 9 décembre, à la veille de l'ouverture du sommet d'Helsinki, que la Turquie ne pouvait pas attendre « éternellement » qu'on lui ouvre les portes de l'UE. « Si nous ne donnons pas à Ankara une perspective claire, alors la Turquie sera perdue pour l'Occident », a affirmé M. Verheugen, qui a rappelé qu'un calendrier officiel pour l'entrée de la Turquie dans l'UE n'était toujours pas établi. Selon le commissaire européen, le « statut de candidat n'est pas un acte de bienfaisance de la part de l'Union européenne, mais il constitue une stratégie politique qui répond à nos propres intérêts ».

Görsel 23: "Le Long Chemin de la Turquie vers le status de pays candidat."
Görsel 24: "Ankara ne peut pas attendre <eternellement>"

Le Monde gazetesi, 11 Aralık tarihli sayısının 2. Sayfasının tamamını Helsinki zirvesine ayırmış, büyük bir kısmında da Türkiye'nin adaylığını 3 farklı haber ile tartışmıştır. Zirve ile ilgili detayların iletildiği ana haberde Türkiye ile ilgili bilgi verilmesine rağmen, iki ayrı haber daha yapılması, Türkiye'nin adaylığı konusunun ne kadar önemli olduğunu ayrıca göstermektedir.

"Helsinki: Genişleme, ortak savunma… ve Çeçenistan"

Gazetenin 2. Sayfasının üst eteğinde yer alan haberin başlığında Zirve'nin içeriği hakkında bilgi verilerek yansız bir ifade kullanmaktadır. İçeriğinde Türkiye'nin adaylık başvurusu ile ilgili küçük bir bölüm yer almakta ve burada ironik bir yaklaşımla bu süreç "un vieux sujet" "yaşlı bir konu" ifadesiyle değerlendirilmektedir.

Haberin devamında adaylık süreci ile ilgili yansız yaklaşım devam ettirilerek Kopenhag kriterlerinin (insan hakları, demokrasi) "Tüm" adaylara uygulanması gerektiği belirtilmektedir. Halbuki incelenen farklı haberlerde bu kriter sanki sadece Türkiye'ye özgüymüş gibi yanlı ifadelere rastlanmaktadır.

Metin içeriğinin başlıkla tutarlı olduğu görülmektedir.

"Türkiye'nin aday ülke statüsüne giden uzun yolu"

Dört sütundan oluşan haberin başlığı aslında Türkiye'nin büyük zorluklardan geçerek ulaştığı bir mertebeyi ifade etmektedir. Bu anlamda Türkiye'nin adaylık süreci açısından olumlu bir başlıktır.

Haberde özelikle Türkiye ile olan sıkıntıları bilinen Yunanistan'ın zirve açılışında "uzlaşmacı" tavrına vurgu yapılmaktadır. Bununla birlikte, arka planda bu yaklaşım Türkiye'nin de hemen üye olacağı anlamına gelmemektedir. Türkiye'nin aday ülke ilan edilmesi, müttefiklik bağlamında Avrupa Birliği'ni Türkiye'ye bağlayarak söz konusu güvenlik endişesini rahatlatmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye hemen üye olmayacağı çünkü temelden değişmesi gereken, "uzun ve tuzaklarla dolu" bir sürecin başlangıcında olduğu belirtilmektedir. Aslında bu ifadeyle, Türkiye'nin Batıdan uzaklaşmasının istenmediği fakat yakın zamanda da Birliğe almak gibi bir düşüncelerinin olmadığı açıkça ifade edilmektedir.

"Ankara sonsuza kadar bekleyemez."

Tek bir geniş sütunda verilen bu haber bir üst haberin içerisinde ara bir başlıkla italik ve koyu renkle sunulmaktadır. Haber, ilgi çekmesi için tasarlanan bu teknikle olumlu ifadelerle servis edilmektedir. Haberin içeriği başlıkla uyumludur.

Metinde aslında Batının genel olarak Türkiye'ye yaklaşımı bir ikilem üzerinden özetlenmekte; Türkiye'nin Batı'dan uzaklaşması istenmeyerek Türkiye'ye net bir üyelik takvimi de verilmemektedir. Haber biraz da ironik bir şekilde Türkiye'nin adaylığının bir "hayır işi" olmadığını, AB'nin çıkarlarına uygun bir stratejik politika olduğunu vurgulamaktadır.

AB'nin ikilemini vurgulaması ile Türkiye açısından pozitif bir izlenim uyandıran haber, AB'nin sürünceme politikasının yanlışlığını da yansıtmaktadır.

12 Aralık 1999

"Avrupa Birliği'nin resmi adayı Türkiye, devlet ve hükümet başkanlarının öğle yemeğine katılıyor."

Görsel 25: "La Turquie, candidat officielle de l'Union Européenne participte au dejeunercdes chef d'Etat et gouvernement."

Helsinki Zirvesi dahilinde 12 Aralık'ta Le Monde gazetesi ilk defa Türkiye'nin adaylık sürecini ana sayfanın üst orta eteğindeki haber ile vermiş, haberin devamı ise 3. Sayfadan girilmiştir. 3.sayfadaki haberlerin tamamını da zirveye ayırmıştır. Türkiye ile ilgili incelenen haber sayfanın sağ üst eteğinde 4 sütun halinde yer almaktadır.

Haberde 1997 Lüksemburg zirvesine atıfta bulunularak Türkiye'nin diğer ülkelerle eşit statüde tutulmadığı ortaya konmuştur. Bu bağlamda Türkiye'ye çifte standart uygulandığı vurgulanarak Türkiye lehine olumlu bir yaklaşım sergilenmektedir.

Metin içerisinde Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit, çelişkili olarak tanımlanmış; bir yandan sosyal demokratlığı vurgulanırken, bir diğer yandan da 1974 Kıbrıs askerî harekât emrini veren kişi olduğu ortaya konmaktadır. Bu bağlamda alt metinde Kıbrıs'ın halen Türkiye tarafından işgal altında olduğu da belirtilmektedir.

Ayrıca Yunan-Türk ilişkilerinde yumuşama haberde büyük bir siyasal başarı olarak aktarılmaktadır. İlişkilerdeki bu yumuşamayı incelerken 1999

yılında yaşanan olayların da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, her iki ülkede yaşanan deprem felaketlerinin sonucunda ortaya çıkan pozitif etkileşimin bu süreçte etkili olduğu görülmektedir.

Haber içerisinde tarafsız olarak üyelik için Kopenhag kriterlerinin gerçekleştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin adaylığının kabul edilme sürecinde yapılan eylemler de aktarılmaktadır. Fakat bu aktarımda diğer bazı gazetelerdeki gibi manipülatif ifadeler kullanılmamaktadır. Bu da haberin değerini, objektifliğini arttırmakta, magazinleştirilmesini engellemektedir. Gerçek yeniden kurgulanmadan, olduğu gibi aktarılmaktadır.

Ayrıca bu eylemin özellikle Türkiye'yi ikna için değil yanlış anlaşılmaları engellemek için olduğu vurgulanmaktadır. Yani aslında Birliğin bu konuyu çok istediği için değil, sadece doğru iletmek için bir adım attığı gösterilmektedir. Bununla birlikte, diğer haberlerde "çok çok iyi haber" gibi ifadeler yer almaktadır.

14 Aralık 1999

"Türkiye, Helsinki'de insan hakları konusunda çabalayacağının sözünü verdi."

Quatre ans après Dayton, la Bosnie n'est pas un Etat multiethnique et unitaire

M. Kohl était au courant des commissions versées dans l'affaire Elf-Leuna, selon André Guelfi

A Helsinki, la Turquie promet des efforts sur les droits de l'homme

BAUME & MERCIER

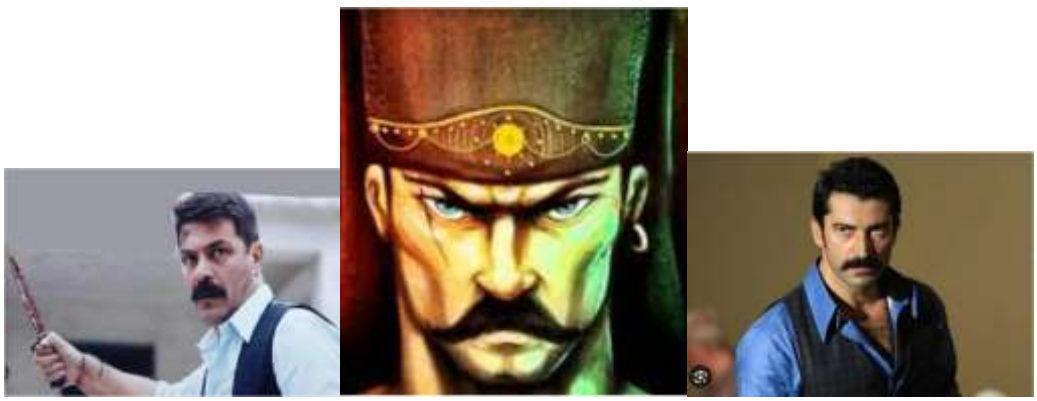
Görsel 26: "A Helsinki, la Turquie promet des efforts sur le droit de l'homme."

Haber gazetenin 3. Sayfasının sağ alt eteğinde dört sütun olarak yer almaktadır. Haberin başlığı Türkiye'nin yapıcı bir tavır ile Birliğin kriterlerine uyum sağlayacağını göstermektedir. Bu açıdan olumlu olarak değerlendirilebilinir.

Metin içerisinde AB'nin Türkiye'nin özellikle Yunanistan ile ilgili anlaşmazlıklardaki endişelerine güvence verdiğini ve sıkıntıların ileride devam etmesi durumunda alt metinde zorla değil uluslararası hukuk yolu ile çözüleceği belirtilmektedir.

En ilginç ayrıntılardan biri Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit'in fiziksel olarak tasvir edilmesidir. Haberde kendisi ile ilgili bir fotoğraf koyulmaması gazetenin tasviri doğrultusunda okuyucunun zihninde canlandırılması anlamına gelmektedir. Gazete, Ecevit'in kendi tasviri üzerinden canlandırılmasını istemektedir.

Haberde detaylı bir fiziksel betimleme yapılarak, Ecevit'i Fransızca "*Le petit homme aux traits angleux et a la forte moustache noire"* "köşeli hatları ve güçlü siyah bir bıyığı olan küçük adam" olarak tanımlamaktadır. Oryantal bir motif olarak bıyık hem bir güç hem de Osmanlı Yeniçerinin simgelerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Okuyucularda bu tasvire bakınca aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi bir figür canlanmaktadır. Oysaki, Ecevit, Türkiye'de naifliği, kibarlığı, beyefendiliği ile bilinen sanatçı kimliğine sahip bir siyasi figürdür. Bıyığı kesinlikle bir güç göstergesi olarak algılanamaz. Haberde bu tasvirle, 1974'te Kıbrıs'a askeri harekât emrini veren kişiye gönderme yapılmaktadır.

Görsel 27: Haberde tasvir edilen erkek tipi

Görsel 28: Dönemin Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit

Haberin devamında, bir yandan Ecevit'in açık insan hakları konusunda destekleyici tavrı vurgulanırken, özellikle Kıbrıs ve Kürt sorunu konularında ses tonun değiştiği, bu konuların bir nevi kendisinin Kırmızı çizgileri olduğu vurgulanmaktadır.

Le Monde
www.lemonde.fr
SAMEDI 11 DÉCEMBRE 1999

Liberal eğilimli Le Monde gazetesinin, 1999 Helsinki Zirvesi hakkında 1., 2. ve 4. Gün çıkardığı toplam beş haber mevcuttur. Genel anlamda çıkan haberlerin durumu ortaya koyan, Türkiye'nin üyelik sürecine olumlu bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir.

Haberlerde genel olarak başlık ve içerik uyumludur. Le Monde gazetesinde çıkan haberler fotoğraflarla desteklenmemektedir.

Din unsuru öne çıkmazken, Kürt sorunu, insan hakları, Yunanistan ile olan anlaşmazlıklar öne çıkmaktadır. Kopenhag kriterlerine tüm aday ülkelerin uyması gerektiği vurgulanmakta, bazı gazete haberlerinde karşılaşıldığı gibi bu kriterler sadece Türkiye içinmiş gibi bir tavır sergilenmemektedir.

Aralık 1999 Avrupa Birliği Helsinki Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örnekleme olarak seçilen Haberlerin Karşılaştırmalı Analizi

İncelediğimiz gazete ve haber örneklemlerinde iki ülke arasındaki ifadelerin bazı açıklardan benzeşiyor olsa bile birçok açıdan farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

İngiltere gazetelerinde Türkiye ile ilgili haberler ilk sayfadan servis edilmemiş, genelde gazetelerin Avrupa ve/veya Dünya sayfalarında servis edilmiştir. Bununla beraber, Türkiye'nin AB'ye aday üye ilan edilmesi haberi Fransa'da Le Monde gazetesinde ilk sayfadan verilmekle birlikte, genelde Zirve ve Türkiye ile ilgili haberlerin 2. ve 3. Sayfalarda olduğu görülmektedir.

İngiltere gazetelerindeki haberlerde yoğun bir şekilde fotoğraf kullanımı varken Fransız gazetelerinde olay ile ilgili fotoğraf kullanılmamakta, sadece bazı karikatürlere rastlanmaktadır.

İngiliz gazeteleri genel olarak Türkiye'nin aday olma haberini olumlu bir perspektiften sunmaktadır. Buna karşılık, Fransız gazeteleri ise Liberal eğilimli Le Monde hariç olumsuz bir yaklaşıma sahiptir.

İngiltere'deki haberlerde magazinsel yaklaşımlar görülürken Fransız gazetelerinde daha düşünsel, olanı yansıtma yaklaşımı söz konusudur. Dolayısıyla İngiltere gazetelerinde daha manipülatif metinler görülürken, Fransız gazetelerinde bu yaklaşıma daha az rastlanmaktadır. Buna karşılık, Fransa'da sol politik eğilime sahip La Liberation gibi bir gazetede manipülatif ifadelerin yer alması ilginçtir. Fransa'daki genel anlamda, Türkiye'nin AB'ye üyeliği süreci ile ilgili haberlerde gazetenin politik eğilimi ile paralel olmayan ifadelerin kullanılması, ülkenin, Fransa'nın politik eğiliminin genel anlamda sürece olumsuz bakmasından kaynaklandığı sonucuna varılmaktadır.

Benzer şekilde İngiltere'nin sağ politik eğilime sahip gazetesinde bile Türkiye lehine olumlu ifadelerin yer alması da gazeteden ziyade konuya daha geniş bir ülke perspektifinden bakılmasından kaynaklanmaktadır. İngiltere'de bu anlamda ABD'nin Türkiye lehine olan görüşlerinin de etkili olduğu düşünülmektedir.

3.3.2. 2005 Avrupa Birliği Lüksemburg Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi

2005 yılındaki haberleri yorumlamadan önce ilgili dönemde Avrupa ve Türkiye'de hâkim olan siyasal, ekonomik, sosyo-kültürel dinamiklerden de bahsetmek uygun olacaktır.

Dünya politikasının en etkin aktörlerinden ABD'de 2001 yılında George W. Bush 43. Başkanı olarak göreve başlamıştır. Bununla birlikte, ilk senesinde ABD daha önce hiç karşılaşmadığı bir terör saldırısıyla karşılaşmış, kaçırılan uçaklar ABD'nin Ekonomik (New York'taki Dünya Ticaret Merkezi- İkiz Kuleler) ve askeri egemenliğinin sembollerine (Pentagon) intihar saldırıları gerçekleştirmişti. Yolcuların müdahalesiyle boş bir araziye düşürülen 4. uçağın ise hedefinin Beyaz Saray olduğu düşünülüyordu. [209] Bu saldırılar ile El-Kaide örgütü ve Usame Bin Ladin tüm dünyanın gündemine yerleşmiştir. "Terör" ve "İslam" birlikte telaffuz edilmeye başlanmıştır. Saldırılar aynı zamanda ABD'nin Afganistan ve Irak operasyonlarının da dayanağını oluşturmuştur. Bu dönemde, ABD-Türkiye ilişkileri 2003 "Tezkere krizi"[210] nedeniyle gerilirken, 2004 yılında karşılıklı ziyaretler sonucunda ılımlı bir döneme girmiştir.

Bir diğer yandan, Avrupa Birliği'nde Dönem Başkanlığı'nı 1 Temmuz 2005'te İngiltere devralmıştır. Sadece birkaç gün sonra, 7 Temmuz'da ülke, başkent Londra'da gerçekleştirilen üç tanesi farklı metro istasyonlarında biri ise bir otobüste olmak üzere toplam dört intihar saldırısı ile sarsılmıştır. El Kaide'nin üstlendiği terör saldırılarında toplam 52 kişi vefat etmiş, 784 kişi yaralanmıştır. [211] Bu saldırılar, Müslüman nüfusun ağırlıkta olduğu Türkiye'nin Batı ile İslam Dünyası arasında birleştirici bir güç olabileceği inancını

[209] Https://Www.Milliyet.Com.Tr/Gundem/Turkiye-De-Dunyada-2001-5229238

[210] 1 Mart 2003'te Türk askerilerinin Irak'daki operasyonlara katılma ABD askerlerinin Irak'ı işgalinde türkiye topraklarını kullanmalarına izin veren "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesi ve yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de buunması için hükümet'e yetki verilmesine ilişkin başbakanlık tezkeresi" adlı tezkere TBMM'de oylamaya sunulmuş ve kabul edilmemiştir. Dönemin ABD Savunma Bakanı kitabında bu konudan "bölgedeki kilit bir NATO müttefikinden destek alınamamasının yanısıra siyasi bir utanç olarak" olarak bahsetmektedir. Https://www.Hurriyet.Com.Tr/Dunya/Rumsfeld-1-Mart-Tezkeresi-Bizim-İcin-Siyasi-Utancti-16972022

[211] Https://Www.Cnnturk.Com/Dunya/2005-Yilinin-Onemli-Gelismeleri

doğurmuştur. Bu doğrultuda, İngiltere Dışişleri Bakanı Jack Straw, Birlik üyeleriyle yoğun temaslarda bulunmuştur.

Türkiye'ye baktığımızda ise 2000 yılında kurulan ve 2002 yılındaki ilk seçimlerde oyların %34'ünü, TBMM çoğunluğunun ise %65'ini alan Ak Parti tek başına iktidara gelmiştir.[212] Ak Parti iktidarının ilk yıllarındaki Dış Politika gündemine bakıldığında, özellikle Avrupa Birliği ile ilişkilerin hızlandırılması Dış politika hedeflerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu doğrultuda, Dönemin Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, 2005 yılına kadar geçen süre içerisinde yakın temaslarda bulunmuştur.

Nitekim 16-17 Aralık 2004 yılında Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları'nın katılımıyla gerçekleşen Brüksel Zirvesi'nin sonuç bildirgesinde yer alan "*AB Konseyi, Komisyonu Türkiye'yle müzakerelerin çerçevesi hakkında bir öneri sunmaya davet etti. 3 Ekim 2005 tarihinde müzakereleri açmak üzere, Konsey'i bu müzakere çerçevesi üzerinde anlaşma sağlamaya çağırdı."* [213] ifadeleri ile müzakerelerin başlama tarihi olarak 3 Ekim 2005 Lüksemburg Zirvesi'ni hedef göstermiştir.

Görsel 29. Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) üyelik müzakerelerine başlaması için yapılan oylama sırasında çekilmiş bir resim, 15 Aralık 2004

[212] Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Articles/C3g4llnr2jmo
[213] Https://Www.Ab.Gov.Tr/_300.Html

Bununla birlikte, 3 Ekim'de Avusturya'nın Türkiye ile müzakerelerin başlamasına karşı çıkması sonucunda Ankara'da Milliyetçi Hareket Partisi önderliğinde Avrupa Birliği'ni protesto gösterisi gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle örneklem dahilinde analiz edilen gazetelerin 3 Ekim tarihli tüm haberlerinde bu protesto gösterisine atıfta bulunulmaktadır.

İngiliz Basını Haber Örneklemi

The Daily Telegraph (Sağ Politik Eğilimli)

03.10.2005

"Straw, AB'ye Türkiye'yi hoş karşılama çağrısında bulundu"

Görsel 30: "Straw, urges EU to Welcome Turkey"

Haber gazetenin 12. Sayfasında sayfanın üst eteğinde yarısından fazlasını kaplamaktadır. Başlıkta Türkiye adına olumlu bir yaklaşım sergilenmektedir.

Metnin içeriğinde "Din" faktörünün olumlu ve yapıcı bir unsur olarak ele alındığı görülmektedir. Burada bahsedilen "Din" kavramı, medeniyetler ayrışması ve ötekileştirme üzerinden servis edilmemekte, tam tersine Batı ve İslam medeniyetlerini bütünleştirici bir unsur olarak vurgulanmaktadır. Devamında ise dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Birliğe karşı tavrında bir çifte standart, Türkiye'nin dahil olmadığı

bir Birlik oluşumunu küçümseme tavrına yer verilmektedir. Erdoğan bu durumda Birliğin sadece bir "Hristiyan Birliği" olacağını vurgulamıştır.

Haberde İngiltere'nin dönemin Dışişleri Bakanı Jack Straw, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin Türkiye'ye karşı Din vurgusu üzerinden uyguladıkları çifte standarda karşı çıkarak, Türkiye'nin Soğuk Savaş dönemindeki müttefikliğinden bahsetmektedir. Metin içerisinde Türkiye'nin ABD'nin iyi bir müttefiki olduğu vurgusu, aslında bu dönemde arka plandaki görüşmelerde ABD'nin de etkili olduğunu açıkça göstermektedir. Ayrıca Avusturya'nın Türkiye ile müzakerelerin başlatılmasına yönelik net bir karşı görüşü olduğu da iletilmektedir. Öyle ki haberde Avusturya'daki seçmenlerin %80'inin Türkiye'nin Birliğe girmesine karşı olduğu vurgulanmaktadır.

Şimdiye kadar incelenen haberler içerisinde ilk defa Türkiye ve sahip oldukları kültürel değerler ötekileştirilmeyerek, ülkenin Avrupa Birliği ve Avrupa halkı tarafından bir "Avrupa Devleti" olarak görüldüğü dile getirilmiştir.

"Protestocular çok fazla taviz verilmesine karşı çıkıyor" başlığı ile verilen haberde ise Milliyetçi Hareket Partisi Başkanı Devlet Bahçeli'nin sözlerine yer verilerek Kürt sorunu, sözde Ermeni soykırımının tanınması, Kıbrıs sorunu gibi konularda Avrupa Birliği'ne taviz verilmemesi gerektiğini belirttiği aktarılmaktadır. Haberin ortasında dört sütunluk bir yer kaplayan ve milliyetçi kesimin simgesi olan "bozkurt" işareti yapan, "haykırmakta, isyan etmekte" olan bir kadın fotoğrafı mevcuttur. Sayfanın bir köşesinde Birliğe üyeliği dahilinde Batı ile İslam medeniyetlerini kaynaştıracak bir Türkiye varken, fotoğraf ile, Türkiye'nin Birliğe dahil edilmemesi durumunda, alt metinde milliyetçi kesim üzerinden örnek verilerek aslında ülkenin milli değerlerinin kışkırtılacağı mesajı verilmektedir.

Haberin başlığı ile metnin içeriği uyumlu ve Türkiye'nin lehine olumlu bir yaklaşımdadır. Ayrıca İngiltere'nin, Türkiye'nin net bir şekilde müttefiki olduğunu dile getiren bir dil kullanılmakta ve bu anlamda Avrupa Birliği'nin politikaları dahilinde bir öz eleştiri yapılmaktadır.

04.10.2005

"Türkiye, AB görüşmelerinin başlaması için gerekli anlaşmayı kazandı"

The Daily Telegraph

JACK VETTRIANO

ALAN DAVIES INTERVIEW

Breast cancer victory

Turkey wins deal to start EU talks

By David Rennie in Luxembourg

EUROPE changed for ever last night after Britain secured agreement from all 25 EU nations to begin membership talks with Turkey.

The deal, which followed a sleepless night and two days of rows, paves the way for Turkey, a nation of 70 million Muslims, to join what has hitherto been a Christian club.

Looking exhausted, Jack Straw, the Foreign Secretary, said: "This is a truly historic day for Europe. This has been a pretty gruelling 30 hours of negotiation." The entry of such a large Muslim state was "proof that we can live, work and prosper together".

Croatia will also begin entry talks after objections to its record on hunting war criminals were dropped.

During a day of intrigue and brinkmanship, Turkey had turned the tables on the EU and forced Mr Straw and other foreign ministers to wait anxiously at the summit in Luxembourg for final word on whether Ankara would accept the deal on offer.

A text setting out terms and conditions was finally sent to Ankara at 2.30pm London time, only an hour and a half before the formal deadline for Turkey to begin talks.

As darkness fell, Abdullah Gul, the Turkish foreign minister, announced: "Agreement has been reached and insh'Allah [Allah willing] we are heading for Luxembourg. Turkey has embarked on a

Continued on Page 2

Görsel 31: "Turkey wins deal to start EU talks"

Gazetenin ilk sayfasında yer alan haber sayfanın sağ orta tarafında bir sütun olarak servis edilmektedir. Türkiye ile ilgili The Daily Telegraph gazetesinde incelenen haberler arasında ilk sayfadan servis edilen tek haberdir. Haberin başlığında Türkiye adına olumlu bir yaklaşım izlendiği görülmektedir.

Metin içerisinde doğrudan İngiltere'nin Türkiye'nin AB müzakerelerine başlamasını "güvence" altına aldığı vurgulanarak başlanmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'ye karşı çok güçlü bir İngiltere desteği hissedilmektedir.

"Din" unsuru ise yine ön plana çıkmakta ve Türkiye, İslam Devleti olmamasına rağmen ısrarla dini kimliği üzerinden "70 Milyon Müslümanın ulusu" olarak tanımlanmaktadır. Benzer şekilde İngiltere Dışişleri Bakanı Jack Straw da Türkiye'nin Birlik ile müzakerelere başlamasını yine "Din" üzerinden yorumlamakta ve bu büyüklükte bir "Müslüman" devletin Birliğe katılmasının barışı sağlayacak bir itici güç olacağını vurgulamaktadır.

Haberin başlığı ile içerik uyumludur. Bununla birlikte, Türkiye lehine olumlu bir yaklaşımla servis edilmekte ve gelişen süreç ile ilgili bilgi aktarılmaktadır.

04.10.2005

"Türk sorunu son anda dengesini buldu."

News

Prison bans Cross of St George tiepins

News bulletin

22 Islamic terror suspects now detained for deportation

Turkish question in the balance until the very last

Fast-track promise on cancer treatment

Austria climbs down as door opens for Croatia

Weather forecast

25% OFF

OVER 60

Turkish question in the balance until the very last

By David Ronnie in Luxembourg

Austria climbs down as door opens for Croatia

Retreat: Austria's foreign minister Ursula Plassnik yesterday

Görsel 32: Turkish question in the balance until the very last"

Gazetenin 2. Sayfasının sol üst tarafında beş sütun olarak yer alan haberin sağ tarafında 2 geniş sütunu kaplayan Avusturya Dışişleri Bakanı Ursula Plassnik'in olduğu bir fotoğraf bulunmaktadır. Büyük bir portre olarak servis edilen fotoğrafta Ursula Plassnik'in memnuniyetsizliği net olarak hissedilmektedir. Metinde ayrıca Ursula Plassnik, beklenmeyecek derecede cinsiyetçi bir yaklaşımla sunulmaktadır. İngiliz meslektaşı ile "uzun bir gece" boyunca ikili görüşmeler yapan bu kadın bakandan "expensively coiffed and groomed" "bakımlı ve pahallı bir kuaför elinden çıkmış saçları olan" kişi olarak bahsedilmektedir. Bu kadar eşitlikçi ve ileri demokrasi savunucu bir ülkede her ne kadar menfaatlerine aykırı bir profil olsa bile, bu denli cinsiyetçi bir

yaklaşımla bahsedilmesi, siyasette erkek egemenliğinin baskınlığını da ayrıca öne çıkarmaktadır.

Haberde Güney Kıbrıs'ın NATO'ya üyeliği konusunda ABD'nin Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'in Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ı arayıp güvence vermesinden bahsedilmekte, bu da bir kere daha ABD'nin AB ile ilgili süreçlerin aktif bir aktörü olduğunu ortaya koymaktadır.

Metnin hemen altında yer alan "Avusturya Hırvatistan'a kapının açılması ile inadı bıraktı." adlı haberde ise ilk defa Türkiye'nin müzakere süreci ile ilgili net bir bilgi verilerek, 2014'te müzakerelerin tamamlanmasının beklenildiği belirtilmektedir.

Merkez sağ eğilimli bir gazete olarak anılan The Daily Telegraph gazetesinde, 2005 Lüksemburg Zirvesi hakkında 1.ve 2. Gün, biri baş sayfada olmak üzere toplamda beş haber servis edilmiştir. Başlıklara baktığımızda genel olarak olumlu, çözüm odaklı, pozitif etkileri olan başlıklar görülmektedir. Haberlerde çok net bir şekilde İngiltere'nin Türkiye'nin yanına olduğu vurgusu yansıtılmaktadır. İçeriklerine indiğimizde ise bu olumlu hava değişmemektedir.

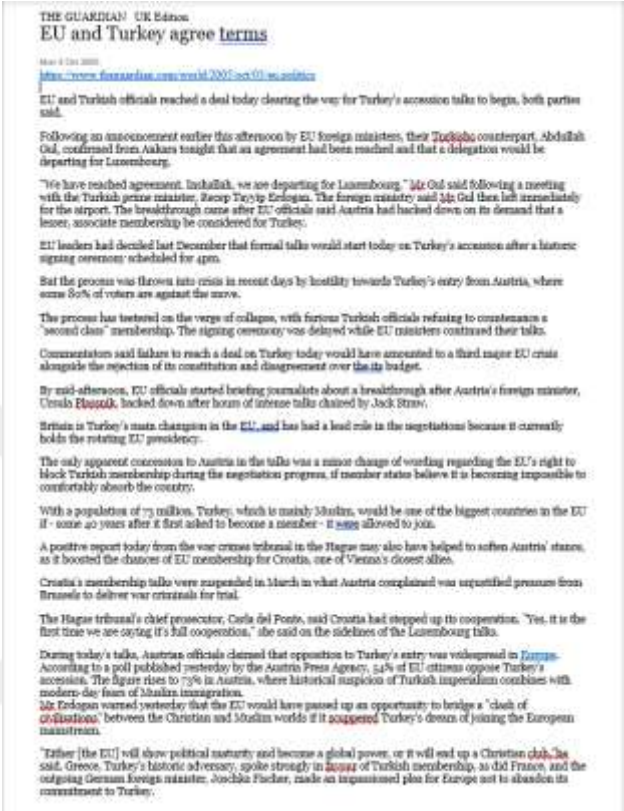
Haber metinlerinde birçok kere "Din" unsurundan bahsedilmiş, Türkiye "Din" üzerinden tanımlanmıştır. Müzakere süreci ile ilgili hiçbir şekilde sürecin zor, uzun, yorucu olacağından bahsedilmemekte, hatta ilk defa net bir tarih verilerek, müzakerelerin 2014'te bitirilmesinin planlandığı belirtilmektedir.

Medyanın her ne kadar eril bir alan olduğu belirtilse de incelenen haberler içerisinde ilk defa bu kadar cinsiyetçi bir söylemle karşılaşılmaktadır. Ayrıca Türkiye ABD'nin yakın bir müttefiki olarak bahsedilmekte bu da ABD'nin AB ile ilgili süreçlerin aktif bir aktörü olduğunu ortaya koymaktadır.

The Guardian

03.10.2005

"AB ve Türkiye şartlarda anlaştılar."

THE GUARDIAN UK Edition

EU and Turkey agree terms

EU and Turkish officials reached a deal today clearing the way for Turkey's accession talks to begin, both parties said.

Following an announcement earlier this afternoon by EU foreign ministers, their Turkish counterpart, Abdullah Gul, confirmed from Ankara tonight that an agreement had been reached and that a delegation would be departing for Luxembourg.

"We have reached agreement. Inshallah, we are departing for Luxembourg," Mr Gul said following a meeting with the Turkish prime minister, Recep Tayyip Erdogan. The foreign ministry said Mr Gul then left immediately for the airport. The breakthrough came after EU officials said Austria had backed down on its demand that a lesser, associate membership be considered for Turkey.

EU leaders had decided last December that formal talks would start today on Turkey's accession after a historic signing ceremony scheduled for 4pm.

But the process was thrown into crisis in recent days by hostility towards Turkey's entry from Austria, where some 80% of voters are against the move.

The process has teetered on the verge of collapse, with furious Turkish officials refusing to countenance a "second class" membership. The signing ceremony was delayed while EU ministers continued their talks.

Commentators said failure to reach a deal on Turkey today would have amounted to a third major EU crisis alongside the rejection of its constitution and disagreement over the its budget.

By mid-afternoon, EU officials started briefing journalists about a breakthrough after Austria's foreign minister, Ursula Plassnik, backed down after hours of intense talks chaired by Jack Straw.

Britain is Turkey's main champion in the EU, and has had a lead role in the negotiations because it currently holds the rotating EU presidency.

The only apparent concession to Austria in the talks was a minor change of wording regarding the EU's right to block Turkish membership during the negotiation progress, if member states believe it is becoming impossible to comfortably absorb the country.

With a population of 73 million, Turkey, which is mainly Muslim, would be one of the biggest countries in the EU if - some 40 years after it first asked to become a member - it were allowed to join.

A positive report today from the war crimes tribunal in the Hague may also have helped to soften Austria' stance, as it boosted the chances of EU membership for Croatia, one of Vienna's closest allies.

Croatia's membership talks were suspended in March in what Austria complained was unjustified pressure from Brussels to deliver war criminals for trial.

The Hague tribunal's chief prosecutor, Carla del Ponte, said Croatia had stepped up its cooperation. "Yes, it is the first time we are saying it's full cooperation," she said on the sidelines of the Luxembourg talks.

During today's talks, Austrian officials claimed that opposition to Turkey's entry was widespread in Europe. According to a poll published yesterday by the Austria Press Agency, 54% of EU citizens oppose Turkey's accession. The figure rises to 75% in Austria, where historical suspicion of Turkish imperialism combines with modern-day fears of Muslim immigration.

Mr Erdogan warned yesterday that the EU would have passed up an opportunity to bridge a "clash of civilisations" between the Christian and Muslim worlds if it scuppered Turkey's dream of joining the European mainstream.

"Either [the EU] will show political maturity and become a global power, or it will end up a Christian club," he said. Greece, Turkey's historic adversary, spoke strongly in favour of Turkish membership, as did France, and the outgoing German foreign minister, Joschka Fischer, made an impassioned plea for Europe not to abandon its commitment to Turkey.

Görsel 33: "EU and Turkey agree terms."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[214] The Guardian'ın İngiltere baskısında 2. Sırada yer alan Avrupa bölümünde yayınlanmıştır. Başlık Türkiye'nin AB üyelik süreci için olumlu ve ileriye dönük, umut verici bir yaklaşımı göstermektedir.

Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün "Inshallah" kelimesini kullandığı haber anlaşmanın sağlandığını bildiren cümlesi ile başlamaktadır. "İnşallah" kelimesi benzer şekilde The Daily Telegraph haberinde de kullanılmış hatta yanına parantez içinde "Allah isterse" anlamına gelen İngilizce çevirisi yazılmıştı. Burada özellikle büyük harfle yazılarak anlamının açıklanması hem kültürel hem de dini bir ifade olmasına gönderme yapmaktadır.

[214] Https://Www.Theguardian.Com/World/2005/Oct/03/Eu.Politics

Bununla birlikte metinde, Avusturya'nın Türkiye ile müzakerelerin başlatılmasına karşı çıkmasını anlatırken "Düşmanca" kelimesi kullanılmaktadır. Bu ifade ile aslında Avusturya'nın karşı çıkan bu tutumu onaylamadığı vurgulanmaktadır. Oluşan bu kriz aşılamazsa, AB anayasasının reddedilmesi ve bütçenin onaylanmamasının akabinde AB'nin yaşayacağı üçüncü bir kriz olacağı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda metin, AB'ne üye ülkeler içindeki uyuşmazlık ve anlaşmazlıklara da ortaya koymaktadır.

Metinde İngiltere'nin Türkiye'nin bu süreçte en büyük destekçisi olduğu açık ve net bir şekilde belirtilmektedir. İngiltere'nin Birliğin en büyük üç ülkesinden biri olması Türkiye için son derece önemlidir.

Bununla birlikte, metinde "Din" unsuruna da değinilmekte ve çoğunluğu Müslüman olan 75 milyonluk Türkiye'nin Birliğe alınmasına "izin verilirse" AB'nin en büyük ülkelerinden biri olacağı belirtilmektedir. Burada alt metinde hem İngiltere'nin bu hedefi zaten desteklediği iletilmekte ama sonuca varılıp varılmayacağı net olmadığından süreç sürüncemede bırakılmaktadır.

Haber içerisinde Avusturya'nın Türkiye'ye karşı olumsuz tavrı iki ana neden üzerinden aktarılmaktadır. Bunlardan birincisi tarihsel perspektiften bakıldığında Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalan Türk emperyalizmidir. Bu ifadenin alt metninde yayılmacı, istilacı ve barbar bir Osmanlı/Türk imajı yer almakta, Türkiye'ye de bu imaj üzerinden şüpheci yaklaşılmaktadır. Diğer taraftan, dünya perspektifinden de bakıldığında İkiz Kuleler, El Kaide, Cihat gibi İslami şiddet ve terör eylemlerinin sonucu gelişmiş olan bir "korkutucu Müslüman" algısı üzerinden yaklaşmaktadır.

Metnin sonunda Türkiye'nin bulunduğu stratejik ve coğrafi konum ile ülkenin kültürel zenginliklerine vurgu yapılarak, o dönemde dünyada global anlamda yükselen "aşırı" unsurların Türkiye'nin Hristiyan kulübü olarak anılan AB'ye kabul edilmesiyle aşılacağı vurgusu yapılmaktadır. Burada Türkiye yine oryantalist söylem üzerinden değerlendirilmektedir.

Haber metnin genel anlamda Türkiye'nin AB'ye üye olmasına çok olumlu bir şekilde yaklaşmasına rağmen, alt metinde farklı hedeflerin de olduğu izlenimini vermektedir. Örneğin, "göstermelik" bir amaçla Türkiye'nin Birliğe

alınması, Batı'nın/Avrupa Birliği'nin bütünleştirici yanını vurgulayacak, İslamiyet'i ve Müslüman toplumları kucakladığını gösterecek, bu sayede gerek Avrupa'daki Müslüman toplumların AB kimliğine ve toplumuna entegrasyonu arttırılmakla birlikte, dışarıdan oluşabilecek İslami terör eylemlerinin de önünü kesebilecekti.

03.10.2005

"AB hayır derse Milliyetçilik patlar."

Hürriyet

GÜNDEM DÜNYA BİZPARA SPOR ARENA KELEBEK YAŞAM YAZARLAR RESMİ İLANLAR

HABERLER › DÜNYA HABERLERİ

Avrupa basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde

Güncelleme Tarihi: Ekim 03, 2005 11:49

GUARDIAN: "AB HAYIR DERSE MİLLİYETÇİLİK PATLAR"

İngiliz Guardian gazetesi, AB'nin hayır demesi halinde Türkiye'de milliyetçiliğin bir patlama yapabileceğini kaydetti. MHP'nin Ankara mitingine dikkat çekilen haberde, "Her ne kadar aşırı sağcı MHP tarafından düzenlemiş olsa bile mitingin AB tarafından ihanete uğradığına inanan Türkleri de etkilediğine inanılıyor" ifadesi yer aldı.

Görsel 34: "AB Hayır derse Milliyetçilik patlar"

Haber Hürriyet'in 3 Ekim 2005 tarihindeki dijital gazetesinde Dünya Haberleri bölümünde yer alan "Avrupa Basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde" haberinden alınmıştır. [215] Başlığı olumsuz ögeler içermesine rağmen, anlam açısından Türkiye'nin AB'ye üye olması gerektiğinin vurgusu yapılmaktadır. Bu anlamda Türkiye'nin Birliğe dahil edilmesi anlamında olumlu bir haberdir.

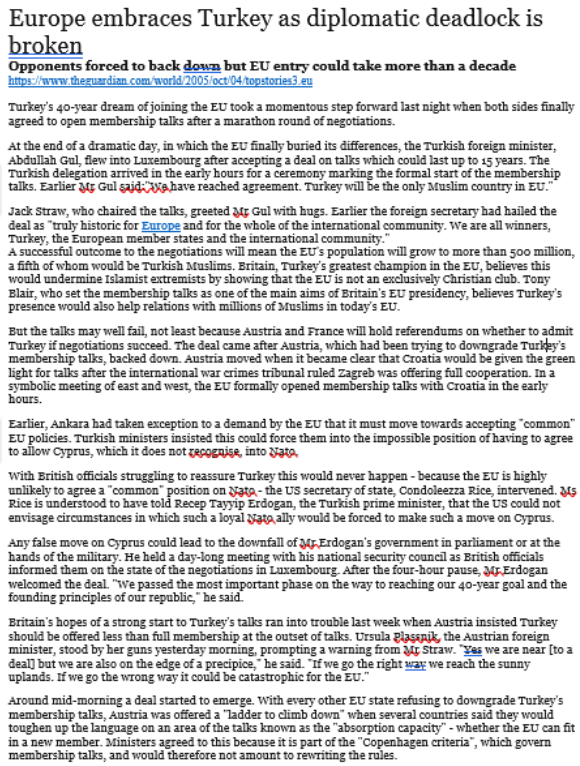
Metinde Ankara'daki Milliyetçi Hareket Partisi'nin önderliğindeki AB karşıtı gösterilere vurgu yapılarak, Türkiye'nin AB'ye dahil edilmemesi durumunda ülkede milliyetçiliğin patlama yapabileceği belirtilmektedir. Benzer şekilde "Protestocular çok fazla taviz verilmesine karşı çıkıyor" başlığı altında Daily Telegraph da verilen haberde de kullanılan fotoğraf ile aynı aşırı

[215] Https://Www.Hurriyet.Com.Tr/Dunya/Avrupa-Basini-Ab-Yeni-Bir-Sinavin-Esiginde-354775

milliyetçilik vurgusu orada da yapılmaktadır. Metnin başlığı ile içeriği uyumludur.

04.10.2005

"Diplomatik çıkmaz aşılırken Avrupa Türkiye'yi kucaklıyor."
"Karşı çıkanlar geri adım atmak zorunda kaldı ancak AB'ye katılım on yıldan fazla sürebilir."

Europe embraces Turkey as diplomatic deadlock is broken

Opponents forced to back down but EU entry could take more than a decade

https://www.theguardian.com/world/2005/oct/04/topstories3.eu

Turkey's 40-year dream of joining the EU took a momentous step forward last night when both sides finally agreed to open membership talks after a marathon round of negotiations.

At the end of a dramatic day, in which the EU finally buried its differences, the Turkish foreign minister, Abdullah Gul, flew into Luxembourg after accepting a deal on talks which could last up to 15 years. The Turkish delegation arrived in the early hours for a ceremony marking the formal start of the membership talks. Earlier Mr Gul said: "We have reached agreement. Turkey will be the only Muslim country in EU."

Jack Straw, who chaired the talks, greeted Mr Gul with hugs. Earlier the foreign secretary had hailed the deal as "truly historic for Europe and for the whole of the international community. We are all winners, Turkey, the European member states and the international community."
A successful outcome to the negotiations will mean the EU's population will grow to more than 500 million, a fifth of whom would be Turkish Muslims. Britain, Turkey's greatest champion in the EU, believes this would undermine Islamist extremists by showing that the EU is not an exclusively Christian club. Tony Blair, who set the membership talks as one of the main aims of Britain's EU presidency, believes Turkey's presence would also help relations with millions of Muslims in today's EU.

But the talks may well fail, not least because Austria and France will hold referendums on whether to admit Turkey if negotiations succeed. The deal came after Austria, which had been trying to downgrade Turkey's membership talks, backed down. Austria moved when it became clear that Croatia would be given the green light for talks after the international war crimes tribunal ruled Zagreb was offering full cooperation. In a symbolic meeting of east and west, the EU formally opened membership talks with Croatia in the early hours.

Earlier, Ankara had taken exception to a demand by the EU that it must move towards accepting "common" EU policies. Turkish ministers insisted this could force them into the impossible position of having to agree to allow Cyprus, which it does not recognise, into Nato.

With British officials struggling to reassure Turkey this would never happen - because the EU is highly unlikely to agree a "common" position on Nato - the US secretary of state, Condoleezza Rice, intervened. Ms Rice is understood to have told Recep Tayyip Erdogan, the Turkish prime minister, that the US could not envisage circumstances in which such a loyal Nato ally would be forced to make such a move on Cyprus.

Any false move on Cyprus could lead to the downfall of Mr Erdogan's government in parliament or at the hands of the military. He held a day-long meeting with his national security council as British officials informed them on the state of the negotiations in Luxembourg. After the four-hour pause, Mr Erdogan welcomed the deal. "We passed the most important phase on the way to reaching our 40-year goal and the founding principles of our republic," he said.

Britain's hopes of a strong start to Turkey's talks ran into trouble last week when Austria insisted Turkey should be offered less than full membership at the outset of talks. Ursula Plassnik, the Austrian foreign minister, stood by her guns yesterday morning, prompting a warning from Mr Straw. "Yes we are near [to a deal] but we are also on the edge of a precipice," he said. "If we go the right way we reach the sunny uplands. If we go the wrong way it could be catastrophic for the EU."

Around mid-morning a deal started to emerge. With every other EU state refusing to downgrade Turkey's membership talks, Austria was offered a "ladder to climb down" when several countries said they would toughen up the language on an area of the talks known as the "absorption capacity" - whether the EU can fit in a new member. Ministers agreed to this because it is part of the "Copenhagen criteria", which govern membership talks, and would therefore not amount to rewriting the rules.

Görsel 35: "Europe embraces Turkey as diplomatic deadlock is broken."

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[216] The Guardian'ın İngiltere baskısında 2. Sırada yer alan Avrupa bölümünde yayınlanmıştır. Başlık Avrupa'nın Türkiye'yi kucaklaması ifadesi ile Türkiye'nin AB üyelik süreci için olumlu ve umut verici bir yaklaşımı göstermektedir. Ayrıca kullanılan "kucaklaşma" kelimesi samimi bir ifadeyi vurgulamakla birlikte "çıkmaz" kelimesi ile de aslında bu durumu tasvip etmediğini belirtmektedir. Benzer şekilde metin içinde de "sarılma" eylemi ile bu samimi ifade pekiştirilmektedir.

[216] Https://Www.Theguardian.Com/World/2005/Oct/03/Eu.Politics

Haberin alt başlığı ise olumsuz ögeler içermesine rağmen, “geri adım atmak zorunda kaldılar” ifadesi ile yine Türkiye’nin Birliğe üyeliğine karşı çıkanların bu tavırlarını onaylanmadığını göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye’nin Birliğe girme sürecinin de 10 yıldan fazla alabileceği vurgulanarak üyelik süreci yine sürüncemede bırakılmaktadır. Bu sürünceme durumu metnin içerisinde de müzakerelerin 15 yıla varacağı ifadesiyle yinelenmektedir.

Metin bu haberi “Avrupa’nın farklılıkları gömdüğü” ifadesiyle yansıtarak aslında alt metinde Türkiye’nin “öteki” olarak tanımlandığını göstermektedir. Aynı zamanda, Din unsurunu da AB’ye üye olunması halinde Birliğin 1/5’inin “Türk Müslümanları” olacağı üzerinden vurgu yaparak bu sayede hem İslami terörün engellenebileceği hem de Birlik içindeki diğer Müslüman halkların Birlik ile bütünleşmesinin sağlanabileceği vurgulanmaktadır.

Metinde Türkiye’nin Güney Kıbrıs’ın NATO üyeliği ile ilgili tartışma üzerinden ABD’nin Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice’in Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan’ı bizzat aradığı belirtilerek, arka metinde ABD’nin Türkiye’ye olan desteği öne çıkarılmaktadır. Metin süreç ile ilgili detaylı bilgi vermekle birlikte başlık ile de uyumludur.

The Guardian

Merkez sol eğilimli The Guardian, 2005 Lüksemburg Zirvesini 1. ve 2. Gün çıkardığı üç haber ile servis etmektedir. Haberlerin başlık ve içeriklerine baktığımızda Türkiye’nin AB ile müzakerelere başlaması konusunda net bir olumlu tavır izlendiği görülmektedir. Avrıca metin 00içerikleri sayısal verilerle desteklenmektedir. Bununla birlikte, detaylı bir süreç anlatımı olmasına rağmen, gazetenin açık bir şekilde konuya Türkiye lehine taraf olduğu görülmektedir. Haberlerin içeriklerinde gazetenin politik eğilimi ile ilgili ifadelere rastlanmamakta, genel anlamda ülkenin Türkiye yanlısı politik duruşu haberlerde esas alınmaktadır. “Din” unsuru olarak Müslümanlık gerek Birlik içinde gerekse genel olarak AB’nin kimliği dahilinde, birleştirici bir öge olarak

sunulmaktadır. Haberlerde, İngiltere'nin Türkiye'nin bu süreçte en büyük destekçisi olduğu vurgulanmaktadır. Bununla birlikte haberlerde Türkiye -AB müzakere süreci ile ilgili en az 10 yıl ifadelerine yer verilerek, zaman kavramına dair ucu açık, sürüncemede bırakılmasını gösteren ifadeler de kullanılmaktadır.

The Independent

3 Ekim 2005

"Türkiye'nin üyeliğinin duraksamasında son dakika görüşmeleri"

Tarih, Avusturyalıların şiddetle karşı çıkmaya devam ettiğini gösteriyor.

The Independent · 03 Oct 2005, Mon · Page 19 · (London, Greater London, England)

EUROPE
THE INDEPENDENT

Last-minute talks on Turkish membership stall

By Stephen Castle

History ensures Austrians remain bitterly opposed

We DELIVER THE MOST packages on Earth. (Next stop Mars.)

ups

Görsel 36: "Last-minute talks on Turkish membership stall"

Haber gazetenin 19. Sayfasının üst eteğinde ve sayfanın yarısından fazlasını kaplamakla birlikte, sayfada sadece bu habere yer verilmektedir. Sayfanın ortasında üç sütundan oluşan bir yer kaplayan sadece baş örtülü ve baş örtüsüz kadınların olduğu, Türk bayrakları ile dolu bir fotoğraf yer almaktadır. Fotoğrafta birçok kadının Milliyetçi Hareket Partisi'nin simgesi "bozkurt"

işaretini yaptığı ve en ortada bir kadının isyankâr bir ifadeyle haykırdığı görülmektedir. Haberin ana başlığı her ne kadar çok olumsuz ifadeler içerse bile "son dakika görüşmeleri" diyerek umut vadeden bir izlenim yaratmaktadır. Bu anlamda da Türkiye ile müzakerelerin başlatılması açısından olumlu bir yaklaşımdadır. Başlık içerikle tam uyumludur.

Süreci çok detaylı bir şekilde ele alan haber, her şeyi neredeyse saati saatine anlatmaktadır. Bu bağlamda manipülatif olmayan bir yaklaşımdadır. Bununla birlikte, haberde süreci olumsuz etkileyen Avusturya'ya ile ilgili birçok olumsuz kelime ve sıfat kullanılmıştır. Ayrıca Avusturya'nın Türkiye'ye karşı neden bu denli olumsuz bir tavırda olduğuna dair ilk defa 1683 Osmanlı yıllarına kadar uzanan bu kadar detaylı tarihsel bir arka plan verilmektedir.

Ayrıca İngiltere'nin yine açık bir şekilde Türkiye'ye desteği vurgulanırken, Avusturya'nın Birlik içinde yalnız kaldığına dikkat çekilmektedir. Birebir ilişkiler anlamında birçok soruna sahip olmasına rağmen Yunanistan'ın bile Türkiye'nin üyeliğine sıcak baktığı belirtilerek, Avusturya sorgulanmaktadır.

Haberde Din unsuru, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklaması üzerinden verilerek, Birliğe dahil edilmeyecek bir Türkiye'nin yaratacağı problemler vurgulanmaktadır.

Sayfada haber dışında sadece en alta bir kargo şirketinin reklamı bulunmaktadır. Haber sayfada tam bir çerçeve içerisinde yer almakta ve bu reklam da bu çerçevede verilmektedir. Reklamın sloganı olan "Bu Dünya'da en çok paketi biz taşıyoruz, bir sonraki adım da Mars" ile aslında alt metinde yukarıdaki habere de gönderme yapılmaktadır. Yani "Avusturya istediği kadar karşı çıksın sonunda bizim istediğimiz şekilde sonlanacaktır" mesajı verilmektedir.

04 Ekim 2005

"Avrupa'nın yeni sınırı?"

The Independent · 04 Oct 2005, Tue · Page 1 · (London, Greater London, England)

THE INDEPENDENT

NEWSPAPER OF THE YEAR

Today .motoring

When Louis met Deborah

A CLOSE ENCOUNTER OF THE WEIRD KIND Pages 36-38

Europe's new frontier

- Deal heralds historic talks over Turkey's membership of EU
- Continent's borders with the Islamic world set to be redrawn

BULGARIA GREECE Black Sea RUSSIA GEORGIA ARMINIA AZERBAIJAN TURKEY CYPRUS SYRIA IRAQ IRAN

GEORGIA

TURKEY

ARMENIA

Today's EU

SYRIA

IRAQ

IRAN

Görsel 37: "Europe's new frontier?"

4 Ekim tarihli baskısında gazete, Türkiye ile müzakerelerin başlatılması haberine sadece baş sayfayı tam sayfa olarak ayırmakla kalmamış, ikinci sayfanın tamamını da bu habere ayırmıştır. Ulusal boyutta dağıtıma sahip liberal eğilimli bir gazetenin ilk iki sayfasını Türkiye'ye ayırması konuya ne kadar büyük bir önem verildiğinin de ayrıca bir göstergesidir. Bununla birlikte, konuya ulusal anlamda neden bu kadar yüklenildiği sorusunu da akla getirmektedir. Süreç tüm aşamalarıyla çok detaylı bir şekilde anlatılırken, genel yaklaşımı Türkiye lehine olumlu olarak gösterilmektedir.

Gazetenin ana sayfasında haber, Türkiye'nin Avrupa'daki coğrafi yerini gösteren küçük bir Avrupa haritası ile yayınlanmaktadır. Yanında ise Türkiye'nin özellikle Doğu ve Güneydoğu sınırlarına vurgu yapan büyük bir Türkiye haritası servis edilmektedir. Bununla birlikte, Türkiye ve sınır komşularına dair demografik ve politik bilgiler verilmektedir. Haberde yüksek

oranda görsel ve sayısal unsurun yer alması haberin dikkat çekici ve güvenilir olmasına neden olmaktadır.

İlk sayfadaki haber metni "derin ayrılıkların ve düşmanca görüşlerin" alt edildiğini vurgulayarak başlamaktadır. Bu da alt metinde Türkiye'ye uygulanan çifte standarda gönderme yapmaktadır. Akabinde Türkiye ile müzakerelerin başlamasını yine Din unsuru üzerinden nedenselleştirerek Avrupa ve Müslüman dünyası arasında bir köprü olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, görüşmelerin on yılı aşkın bir süre alabileceği belirtilerek yine uzun ve sürüncemede kalacak bir süreç olacağı belirtilmektedir.

The Independent - 04 Oct 2005, Tue - Page 2 - (London, Greater London, England)

NEWS

'Membership of the EU would mark the culmination of all Ataturk's work'

TURKEY'S EU DEAL

'It is an historic day for Europe and the whole of the international community'

'We have reached agreement, Inshallah.'

'This will displease Bin Laden, who has done every thing to avoid it'

Europe's frontiers set to be redrawn after deal

The long and winding road to unity

Comment: 28 | Obituaries: 34 | TV: 52 | Weather: 56 | Crosswords: 57, 79 | Business: 60 | Sport: 69

Görsel 38: "Membership of the EU would mark the culmination of all Ataturk's work."

1.Sayfadaki haber 2. Sayfanın alt eteğinde devam etmektedir.

Europe's frontiers set to be redrawn after deal

CONTINUED FROM PAGE 1

The long and winding road to unity

Görsel 39: "Europe's frontiers set to be redrawn after deal."

"Avrupa'nın sınırları anlaşmadan sonra yeniden çiziliyor." alt başlığı ile yayınlanan haberde ilk defa Batı ile İslam dünyasını uzlaştırma hedefinin temel nedenlerinin son 3-4 yılda ABD ve Avrupa'da gerçekleştirilen ve İslami teröristlerin üstlendiği saldırıların oluşturduğu açıkça ifade edilmektedir. Dolayısıyla Batı dünyası, terör saldırılarını ve ötekileştirilen Müslümanları uzlaştırma görevini Türkiye'ye yüklemektedir.

Din olgusu yine olumlu, birleştirici bir unsur olarak kullanılmaktadır. Fransa ve Avusturya'nın referandum şartı vurgulanarak üyelik sürecinin uzun, zorlu ve sürüncemede olacağı bilgisi verilmektedir.

Bu haberin içerisinde "Birliğe giden uzun ve fırtınalı yol" ara başlığı ile AB'nin oluşumu ve genişleme adımları, kronolojik sıra ile verilmektedir.

Haberin sayfanın üst eteğinde yarısından çoğunu kaplayan "AB üyeliği Atatürk'ün tüm çalışmalarının doruk noktası olacaktır." başlıklı bölümünde, ortada yer alan ve üç sütunluk yer kaplayan Türkiye Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün memnuniyet ifadesi içeren fotoğrafı ile servis edilmektedir. Fotoğrafa detaylı bakıldığında genel anlamda olumlu, barışçıl bir izlenim verilmekte, Abdullah Gül'ün selamlayan açık eli anlaşmayı ifade etmekte, arabaya arkadan dokunan bir nevi "itici destek" gibi algılanabilecek elin bu süreçte Türkiye'ye büyük destek olan Amerika Birleşik Devletleri'ni temsil etmektedir. Haber Lüksemburg'daki olumlu sonucun görüşmelere ABD'nin müdahale etmesiyle gerçekleştirildiğinin vurgulanmasıyla başlamaktadır. Bu da fotoğraftaki elin ABD olduğunu açıkça göstermektedir.

2. sayfanın alt eteğindeki haberde Lüksemburg Zirvesinde Avusturya'nın olumsuz yaklaşımı ile ilgili süreç çok detaylı anlatılırken, üst etekte, genel olarak Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerindeki dinamiklere değinilmektedir. Çarpıcı olarak Türkiye'nin AB'ye üyelik motivasyonu, Atatürk'ün yarattığı Türkiye Cumhuriyeti'nin temel değerleri üzerinden anlatılarak aktarılmaktadır.

Ayrıca haberde ilk defa İngiltere'nin süreçteki desteğinin, AB içindeki Fransa-Almanya ağırlığını azaltmak olduğu da dile getirilmektedir.

Bu bağlamda haber gerek Lüksemburg zirvesi sürecini detaylıca anlatması, gerekse Türkiye-AB ilişkileri sürecindeki tüm aktörlerin

motivasyonları ile ilgili açık ve net bulgular sunması bakımından, nesnel, manipülatif olmayan bir haberdir. Başlık Türkiye'nin lehine, olumlu bir izlenim vermekte, yüzyılın liderlerinden kabul edilen Atatürk'e atıf yapılarak AB'nin, Türkiye'nin Cumhuriyet/Batılılaşma değerlerinin bir parçası olduğuna değinilmektedir. Bu bağlamda haberin başlığı ile içeriği uyumludur.

5 Ekim 2005

"Chirac Brüksel'in ekonomi politikasına yönelik saldırılardaki iş kayıplarını umursamadığını söylüyor."

EUROPE
THE INDEPENDENT

Chirac says Brussels does not care about job losses in assault on economic policy

FREE STYLISH EVENING BAG

EasyLiving

NOS PRIORITÉS
EMPLOI, LE POUVOIR D'ACI
LES DROITS DES SALARIÉS

Demonstrators march in Strasbourg during a 24-hour anti-government strike by France's five biggest unions. The strike caused widespread disruption AFP/GETTY

Görsel 40: "Chirac says Brussels does not care about job losses in assault on economic policy."

Haber gazetenin 20. Sayfasında Avrupa haberleri altında, sayfanın üst eteğinde başlayıp bütününe yayılan bir şekilde servis edilmektedir. Başlık ile içeriği uyumludur zira AB içindeki ekonomi politikalarına atıfta bulunulmaktadır.

Metnin sonlarına doğru Türkiye ile müzakerelere başlanması konusuna değinilmekte ve ülkenin temelden bir kültürel devrim yapması gerektiği vurgulanmaktadır. Şimdiye kadar Türkiye ile ilgili insan hakları, temel hak ve özgürlükler, Kıbrıs konusu gibi birçok konuda iyileştirme ve devrimler yapılması gerekliliği dile getirilmiştir fakat ilk defa kültürel bir devrimden

bahsedilmektedir. Buna ek olarak, bu süreçte "Türk yaşamının" birçok alanına müdahale edilmesi gerektiği ve üyelik sürecinin 10-15 yıl süreceği belirtilmektedir. Böylece yine arka planda zaman, sürünceme ve zorlu bir süreç vurgusu yapılmaktadır.

Haber Türkiye ile ilgili bölümünde Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac 'ın görüşlerine yer vermekte fakat her ne kadar net olarak ifade etmese de arka planda Chirac 'ın Türkiye'nin AB üyeliğine olumsuz tavrı hissedilmektedir.

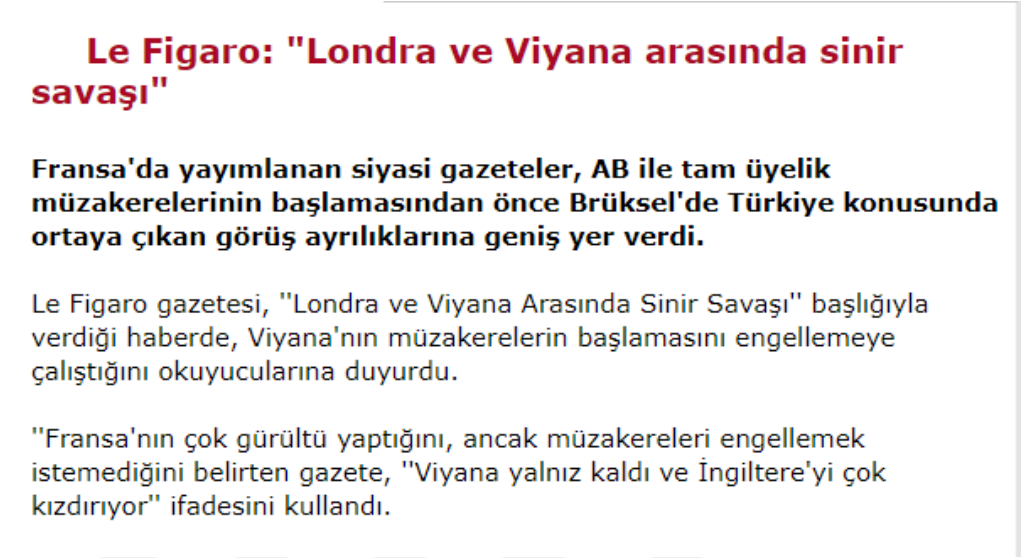
Liberal eğilimli The Independent gazetesinde, 2005 Lüksemburg Zirvesi 1., 2. ve 3. Gün çıkardığı toplamdaki beş haber ile servis edilmektedir. Özellikle 4 Ekim tarihli baskısında, Türkiye ile müzakerelerin başlatılması haberine sadece baş sayfayı tam sayfa olarak ayırmakla kalmamış, ikinci sayfanın tamamını da bu habere ayırmıştır. Ulusal boyutta dağıtıma sahip liberal eğilimli bir gazetenin ilk iki sayfasını Türkiye'ye ayırması konuya ne kadar büyük bir önem verildiğinin de ayrıca bir göstergesidir.

Çıkan haberlerin tamamı Türkiye ile müzakerelerin başlanmasına karşı olumlu bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Haberlerin hepsinde büyük fotoğraf kullanımı mevcuttur. Başlıklar ile içerikler uyumludur. Haberlerde İngiltere'nin, Türkiye'nin AB ile üyelik müzakerelerine başlanması konusunda en büyük destekçisi olduğu vurgulanmaktadır. Metin içeriklerinde ise Din unsuru, Batı ile İslam medeniyetlerini kaynaştırma anlamında olumlu bir ifadeyle ele alınmaktadır. Haberlerde Avrupa Birliği müzakere süreci ile ilgili umutsuz ifadelere rastlanmamakta, fakat bununla beraber tüm haberlerde en az 10 yıllık bir sürecin olabileceği belirtilmektedir.

Fransız Basını Haber Örneklemi

Le Figaro (Sağ Eğilimli)

01 Ekim 2005

Le Figaro: "Londra ve Viyana arasında sinir savaşı"

Fransa'da yayımlanan siyasi gazeteler, AB ile tam üyelik müzakerelerinin başlamasından önce Brüksel'de Türkiye konusunda ortaya çıkan görüş ayrılıklarına geniş yer verdi.

Le Figaro gazetesi, "Londra ve Viyana Arasında Sinir Savaşı" başlığıyla verdiği haberde, Viyana'nın müzakerelerin başlamasını engellemeye çalıştığını okuyucularına duyurdu.

"Fransa'nın çok gürültü yaptığını, ancak müzakereleri engellemek istemediğini belirten gazete, "Viyana yalnız kaldı ve İngiltere'yi çok kızdırıyor" ifadesini kullandı.

Görsel 41: "Londra ve Viyana arasında sinir savaşı"

Haber Sabah Gazetesi'nin 1 Ekim 2005 tarihindeki dijital gazetesinde Gündem Haberleri bölümünde "Le Figaro: Londra ve Viyana arasında sinir savaşı" haberinden alınmıştır [217]. Başlık olumsuz bir izlenim vermektedir.

Haberin içeriğinde Fransa'nın her ne kadar olumsuz tavır içerisinde olduğunu göstermesine rağmen, resmi olarak hiçbir aksiyon almadığı vurgulanmaktadır. Bu da aslında Fransa'nın genel sürünceme politikasına bir örnek teşkil etmektedir. Fransa'nın ülke politikası dönem bazlı değişmesine rağmen, bu haberde süreci tıkamaya yönelik bir aksiyon karşımıza çıkmaktadır. Buna karşılık, daha önceki çözümlemelerimizde de gördüğümüz üzere Avusturya'nın gerek dini gerekse tarihi gerekçelerle Türkiye'nin üyelik sürecine karşı net olumsuz tavrı ortaya çıkmaktadır. Haber süreç ile ilgili bilgi vermekte, üyelik süreci ile ilgili olumlu/olumsuz bir görüş bildirmemektedir. Başlık içerik ile uyumludur.

[217] Https://Arsiv.Sabah.Com.Tr/2005/09/30/Gnd97.Html

3 Ekim 2005

"İngiltere'yi Ankara ve Washington cesaretlendirdi."

Hürriyet

GÜNDEM DÜNYA BİZDEN SPOR ARENA KELEBEK YAŞAM YAZARLAR RESMİ İLANLAR

HABERLER › DÜNYA HABERLERİ

Avrupa basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde

Güncelleme Tarihi: Ekim 03, 2005 11:49

LE FİGARO: İNGİLTERE'Yİ ANKARA VE WASHİNGTON CESARETLENDİRDİ

Diğer Fransız gazetesi Le Figaro da, Türkiye ile üyelik müzakerelerinin başlamasından önce gerilimler ve belirsizliklerin yaşandığını kaydetti. AB Dönem Başkanı İngiltere'nin, Ankara ve Washington'un cesaretlendirmesi ile müzakerelerin amacına ilişkin paragrafa dokunmayı reddettiğini belirten gazete, 60 bin kadar Türkün Ankara'da AB'nin taleplerini protesto ettiğine dikkat çekti.

Görsel 42: "İngiltere'yi Ankara ve Washington cesaretlendirdi."

Haber Hürriyet'in 3 Ekim 2005 tarihindeki dijital gazetesinin Dünya Haberleri bölümünde "Avrupa Basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde" haberinden alınmıştır [218]. Başlık Türkiye'nin üyelik süreci açısından olumlu bir izlenim vermektedir. Hem başlık hem de içeriğinde net bir Amerika etkisi görülmektedir.

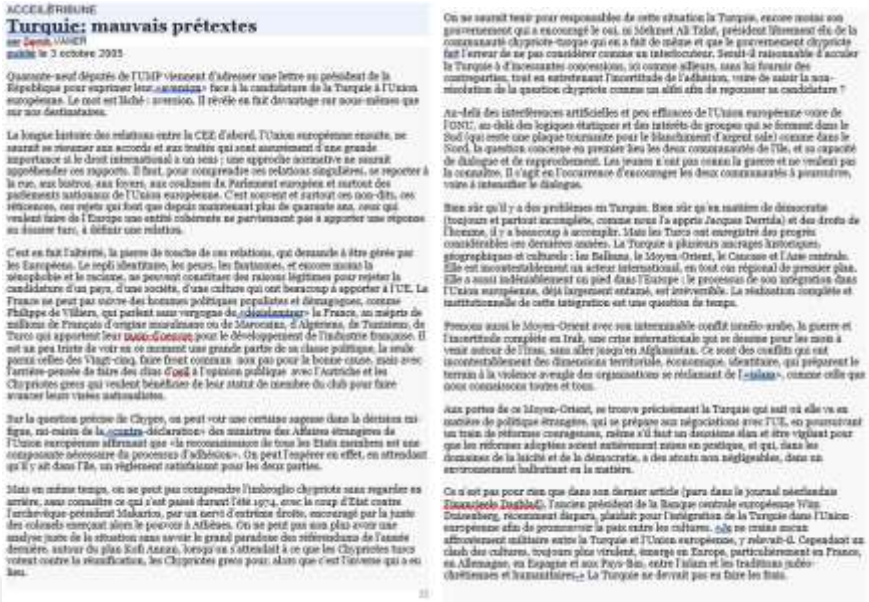
Metnin içeriğinde Türkiye'nin üyelik sürecine ait "belirsizlik ve sürünceme" durumu da ön plana çıkarılmaktadır. Haber Türkiye açısından İngiltere ve Amerika desteğini vurguladığı için olumludur. Bununla birlikte metnin sonunda protesto haberinin verilmesi Türkiye'nin AB'ye yaşananlardan ötürü bir nevi gözdağı verdiğine gönderme yapmaktadır.

The Liberation (Sol Politik Eğilimli)

03 Ekim 2005

"Türkiye: kötü bahaneler"

[218] Https://Www.Hurriyet.Com.Tr/Dunya/Avrupa-Basini-Ab-Yeni-Bir-Sinavin-Esiginde-354775

ACCUEIL/TRIBUNE

Turquie: mauvais prétextes

par Semih VANER

publié le 3 octobre 2005

Quarante-neuf députés de l'UMP viennent d'adresser une lettre au président de la République pour exprimer leur « réserve » face à la candidature de la Turquie à l'Union européenne. Le mot est lâché : aversion. Il révèle en fait davantage sur nous-mêmes que sur nos destinataires.

La longue histoire des relations entre la CEE d'abord, l'Union européenne ensuite, ne saurait se résumer aux accords et aux traités qui sont assurément d'une grande importance si le droit international a un sens ; une approche normative ne saurait appréhender ces rapports. Il faut, pour comprendre ces relations singulières, se reporter à la rue, aux bistros, aux foyers, aux couloirs du Parlement européen et surtout des parlements nationaux de l'Union européenne. C'est souvent et surtout ces non-dits, ces réticences, ces rejets qui font que depuis maintenant plus de quarante ans, ceux qui veulent faire de l'Europe une entité cohérente ne parviennent pas à apporter une réponse ou donner sens, à définir une relation.

C'est en fait l'altérité, la pierre de touche de ces relations, qui demande à être gérée par les Européens. Le repli identitaire, les peurs, les fantasmes, et encore moins la xénophobie et le racisme, ne peuvent constituer des raisons légitimes pour rejeter la candidature d'un pays, d'une société, d'une culture qui ont beaucoup à apporter à l'UE. La France ne peut pas suivre des hommes politiques populistes et démagogiques, comme Philippe de Villiers, qui parlent sans vergogne de « déculturer » la France, au mépris de millions de Français d'origine marocaine ou de Marocains, d'Algériens, de Tunisiens, de Turcs qui apportent leur pierre à l'oeuvre pour le développement de l'industrie française. Il est sa peu triste de voir en ce moment une grande partie de sa classe politique, la seule parmi celles des Vingt-cinq, faire front commun non pas pour la bonne cause, mais avec l'arrière-pensée de faire des clins d'oeil à l'opinion publique avec l'autriche et les Chypriotes grecs qui veulent bénéficier de leur statut de membre du club pour faire avancer leurs vieux nationalismes.

Sur la question précise de Chypre, on peut voir une certaine surprise dans la dernière mi-figue, mi-raisin de la « contre-déclaration » des ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne affirmant que « la reconnaissance de tous les Etats membres est une composante nécessaire du processus d'adhésion ». On peut l'espérer en effet, en attendant qu'il y ait dans l'île, un règlement satisfaisant pour les deux parties.

Mais en même temps, on ne peut pas comprendre l'imbroglio chypriote sans regarder en arrière, sans connaître ce qui s'est passé durant l'été 1974, avec le coup d'Etat contre l'archevêque-président Makarios, par un nervi d'extrême droite, encouragé par la junte des colonels exerçant alors le pouvoir à Athènes. On ne peut pas non plus avoir une analyse juste de la situation sans savoir le grand paradoxe du référendum de l'année dernière, autour du plan Kofi Annan, lorsqu'on s'attendait à ce que les Chypriotes turcs votent contre la réunification, les Chypriotes grecs pour, alors que c'est l'inverse qui a eu lieu.

On ne saurait tenir pour responsables de cette situation la Turquie, encore moins son gouvernement qui a encouragé le oui, ni Mehmet Ali Talat, président libéralement élu de la communauté chypriote-turque qui en a fait de même et que le gouvernement chypriote fait l'erreur de ne pas considérer comme un interlocuteur. Serait-il raisonnable d'accuser la Turquie à d'incessantes concessions, ici comme ailleurs, sans lui fournir des contreparties, tout en entretenant l'incertitude de l'adhésion, voire de saper la sous-mondation de la question chypriote comme un alibi afin de repousser sa candidature ?

Au-delà des interférences artificielles et peu efficaces de l'Union européenne voire de l'ONU, au-delà des logiques étatiques et des intérêts de groupes qui se forment dans le Sud (qui reste une plaque tournante pour le blanchiment d'argent sale) comme dans le Nord, la question concerne en premier lieu les deux communautés de l'île, et sa capacité de dialogue et de rapprochement. Les jeunes n'ont pas connu la guerre et ne veulent pas la connaître. Il s'agit en l'occurrence d'encourager les deux communautés à poursuivre, voire à intensifier le dialogue.

Bien sûr qu'il y a des problèmes en Turquie. Bien sûr qu'en matière de démocratie (toujours et partout incomplète, comme nous l'a appris Jacques Derrida) et des droits de l'homme, il y a beaucoup à accomplir. Mais les Turcs ont enregistré des progrès considérables ces dernières années. La Turquie a plusieurs ancrages historiques, géographiques et culturels : les Balkans, le Moyen-Orient, le Caucase et l'Asie centrale. Elle est incontestablement un acteur international, en tout cas régional de premier plan. Elle a aussi indéniablement un pied dans l'Europe : le processus de son intégration dans l'Union européenne, déjà largement entamé, est irréversible. La réalisation complète et institutionnelle de cette intégration est une question de temps.

Prenons aussi le Moyen-Orient avec son interminable conflit israélo-arabe, la guerre et l'incertitude complète en Irak, une crise internationale qui se dessine pour les mois à venir autour de l'Iran, sans aller jusqu'en Afghanistan. Ce sont des conflits qui ont incontestablement des dimensions territoriale, économique, identitaire, qui préparent le terrain à la violence aveugle des organisations se réclamant de l'« islam », comme celle que nous connaissons toutes et tous.

Aux portes de ce Moyen-Orient, se trouve précisément la Turquie qui sait où elle va en matière de politique étrangère, qui se prépare aux négociations avec l'UE, en poursuivant un train de réformes courageuses, même s'il faut un deuxième élan et être vigilant pour que les réformes adoptées soient entièrement mises en pratique, et qui, dans les domaines de la laïcité et de la démocratie, a des atouts non négligeables, dans un environnement hostile/tout en la matière.

Ce n'est pas pour rien que dans son dernier article (paru dans le journal néerlandais Vrijzinnig Dagblad), l'ancien président de la Banque centrale européenne Wim Duisenberg, récemment disparu, plaidait pour l'intégration de la Turquie dans l'Union européenne afin de promouvoir la paix entre les cultures. « Je ne crains aucun affrontement militaire entre la Turquie et l'Union européenne, y relevait-il. Cependant un clash des cultures, toujours plus virulent, émerge en Europe, particulièrement en France, en Allemagne, en Espagne et aux Pays-Bas, entre l'islam et les traditions judéo-chrétiennes et humanistes. » La Turquie ne devrait pas en faire les frais.

Görsel 43: "Turquie: mauvais prétextes"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [219]. Gazetenin ana açılış sayfasındaki (acceuil) gündemdeki konuların ele alındığı, "Tribune" bölümünde yayınlanmıştır. Başlık anlam olarak olumsuz bir ifadeye dayansa bile, verdiği anlam açısından Türkiye için olumludur. Haber, La Liberation gazetesinde bir Türk siyaset bilimci ve araştırmacı olan Dr. Semih Vaner [220] tarafından yazılmıştır. Her ne kadar bir Türk araştırmacı tarafından yazılmış olsa bile Türkiye - Avrupa Birliği ilişkilerindeki var olan tartışmalı konuları tarafsız bir bakış açısıyla ele almaktadır.

Örneğin, "Kıbrıs sorunu" olarak dayatılan konu ne Yunanistan ne de Kıbrıs Rum kesimi için Birliğe üyeliğin bir ön koşulu olarak sunulmamaktadır. Buna rağmen, Türkiye'ye üyelik sürecinde çözülmesi gereken bir sorun olarak dayatılmaktadır. Halbuki bu sorun tek taraflı değildir ve adadaki her iki kesimin de çözümü istemesi gerekmektedir. Haberde her zaman çözüm odaklı olmayan kesim Türk tarafı olarak sunulmasına rağmen, 2004 yılında Annan Planı

[219] Https://Www.Liberation.Fr/Tribune/2005/10/03/Turquie-Mauvais-Pretextes_534387/

[220] Semih Vaner İstanbul Saint Benoit Mezunudur. Lauzanne Üniversitesi'ndeki Lisans Eğitimi Akabinde Paris Sorbonne Üniversitesinde Siyaset Bilimi Doktorası Yapmıştır. 1982 Yılından vefat Ettiği 2008 Yılına Kadar Fransız Uluslararası Araştırmalar Merkezi'nde Öğretim Üyeliği Yapmış Olan Vaner'in, Fransa'nın Le Monde, La Liberation, Le Figaro Gibi Yüksek Tirajlı Gazete ve Dergilerinde Sayısız Yazısı Yayınlanmıştır. Https://Bianet.Org/Yazi/Semih-Vaner-İn-Ardindan-104970

dahilindeki Referandum' da adanın birleşmesine karşı çıkan kesimin Türk tarafı değil tam tersine Rum tarafı olduğu vurgulanmaktadır. Buna rağmen 2005 yılında halen Türkiye'ye Kıbrıs konusunda haksız dayatma yapılmaktadır.

Ayrıca haberde, Türkiye'nin üyeliğinin "Öteki ve Din" kavramları üzerinden değerlendirildiği görülmektedir. Bu bağlamda, tek taraflı olarak Avrupa'nın "İslamsızlaştırılması" politikasının güdüldüğü belirtilmektedir. Bu da yine alt metinde Türkiye'ye uygulanan bir çifte standarda işaret etmektedir.

Gazetenin, politik eğilimine paralel olarak sosyalist söylem kapsamında Fransa'daki Müslüman İşçi sınıfının Fransız Endüstrisindeki önemli rolüne dikkat çekilmektedir. Metinde en dikkat çeken kelime "aversion" (nefret) söylemidir. Bu söylem Fransa sağ görüşlü parti başkanının Fransız Cumhurbaşkanı'na Türkiye'nin Birliğe adaylığı ile ilgili yazmış olduğu mektup üzerinden iletilmektedir.

Türkiye'ye uygulanan çifte standardın, adaylığı konusundaki "söylenmeyenlerin" ve "isteksizliğin" Avrupa'da halktan devlete her kesimde yer aldığı vurgulanmaktadır.

Haberin nesnel olduğuna bir kanıt olarak Türkiye'de özellikle insan hakları ve demokrasi konularında sorunlar olduğu belirtilmekte fakat son yıllardaki Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde atılan olumlu adımlar da dile getirilmektedir.

Başlık içerik ile uyumludur. Süreç ile bilgiler ve Türkiye Avrupa birliği arasındaki tartışmalı konular ile ilgili detaylar aktarılmaktadır. Zaman konusunda sürecin uzunluğu ve zorluğuna dikkat çekilmektedir.

3 Ekim 2005

"25'in ayak sürtmelerine Türk öfkesi."

"Bugün başlaması beklenen katılım müzakerelerinin "çerçevesi" etrafında yapılan pazarlıkların ardından"

Colère turque face aux tergiversations des 25

Apre marchandage autour du «cadre» des négociations d'adhésion censées débuter aujourd'hui.

par Jean Quatremer,
publié le 3 octobre 2005 à 3h55

«L'ouverture des négociations d'adhésion avec la Turquie est prévue pour ce 3 octobre depuis presque un an, mais on en est à se réunir la veille au soir pour savoir si les conditions de cette ouverture sont réunies», se désole un diplomate. Alors que le ministre turc des Affaires étrangères, Abdullah Gül, doit en théorie entamer à 17 heures, à Luxembourg (1), des pourparlers qui devraient durer près de dix ans, ses 25 collègues de l'Union européenne se sont retrouvés à dîner hier, pour une ultime réunion, afin de parvenir à un accord sur le «cadre de négociation».

Ankara ne cache pas son agacement grandissant devant ces tergiversations et a laissé planer la menace d'un boycott de la réunion de Luxembourg. «Cette situation exceptionnelle témoigne à tout le moins d'une absence d'élan», analyse le diplomate déjà cité. Jamais l'UE n'a entamé des négociations d'élargissement avec aussi peu d'enthousiasme.

Trop tard. Reste que le durcissement de plusieurs pays, dont l'Autriche et la France, est surtout destiné à rassurer leur opinion, les référendums négatifs du printemps ayant montré le peu d'appétence des peuples pour ces élargissements en cascade. En réalité, la mécanique de l'élargissement à la Turquie ayant été lancée en 1999, il est trop tard pour revenir en arrière : «Claquer la porte comporte trop de risques politiques, géopolitiques, éthiques», martèle un diplomate français. La bataille se concentre d'ailleurs sur l'adhésion elle-même, non sur l'ouverture des négociations. Le point de désaccord porte sur le but des discussions : «L'objectif, c'est l'adhésion et non un quelconque partenariat privilégié», dit-on au Quai d'Orsay. L'Autriche voudrait accentuer le «caractère ouvert» des négociations, ce dont ne veulent pas entendre parler Ankara et Londres qui préside actuellement l'UE. Car l'adhésion est déjà suspendue à la «capacité d'absorption de l'UE», c'est-à-dire à son état institutionnel, politique et économique à l'issue des pourparlers. Et au vote des Français qui se prononceront par référendum.

(1) En avril, juin et octobre, le Conseil des ministres se réunit à Luxembourg, et non à Bruxelles.

Görsel 44: "Colere turque face aux tergiversations des 25"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [221]. Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlığı genel anlamda olumsuzdur. Kullanılan deyim "ayak sürtme" ve kelime "öfke" hem bir inadı hem de gizli bir nefret söylemini barındırmaktadır.

Metin içerisinde zaman kavramına gönderme yaparak Türkiye'ye uygulanan çifte standarda ve sürüncemeye vurgu yapılmaktadır. Buna karşılık, alt metinde Türkiye'nin protestolara izin vererek AB'ye bir göz dağı verdiği iletilmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin politik, jeopolitik ve etik önemi vurgulanırken, zaten 1999'da alınmış olan bir karardan geri dönülmeye çalışıldığı vurgulanarak aslında Türkiye'ye bir çifte standart uygulandığını göstermektedir. Türkiye'ye uygulanan politikaların haksızlık olduğunu dile getirmesi açısından haber, Türkiye'nin üyelik süreci bakımından olumludur. Bu da gazetenin politik eğilimi ile uyumludur.

[221]Https://Www.Liberation.Fr/Planete/2005/10/03/Colere-Turque-Face-Aux-Tergiversations-Des-25_534308/

4 Ekim 2005

"Engelli bir adaylık"

Nüfus, düşük gelir, din: Türkiye AB'ye zorluk çıkarıyor.

Une candidature à handicap

Population, revenus faibles, religion : la Turquie impose des défis à l'UE.

par Vern Tarco, Jean Quatremer et Nathalie Dubois

publié le 4 octobre 2005 à 3h56

Avec ses 71 millions d'habitants, la Turquie compte à elle seule une population plus importante que les dix derniers Etats membres entrés dans l'Union en mai 2004. D'ici vingt ans, elle sera devenue le pays le plus peuplé de l'Union, si elle y adhère. Mais le revenu moyen par habitant des Turcs représente à peine 30 % de la moyenne communautaire. Ce double défi démographique et économique explique en moins autant les réticences de certaines capitales européennes que la question de l'islam, religion de 99 % des Turcs.

C'est en 1923 que Mustapha Kamal, père de la Turquie moderne, a instauré une république laïque sur les débris de l'Empire ottoman. La longue marche vers l'Occident a donc commencé depuis longtemps. «Mais son stade suprême, l'entrée dans l'UE, suppose le ravalement au modèle qui l'a permis, c'est-à-dire l'Etat bâtisseur jacobin et laïc, discrètement autoritaire», note le chercheur Olivier Roy.

Démocratisation. Ainsi l'AKP (parti de la justice et du développement, issu du mouvement islamiste), au pouvoir depuis novembre 2002, a-t-il mené tambour battant les réformes démocratiques exigées par l'UE. Elles lui permettent de conquérir de nouveaux espaces pour l'islam politique et de réduire le poids politique de l'armée. Les droits de l'homme et ceux des minorités sont désormais mieux respectés. Mais ce processus reste fragile, comme en témoignent les tensions récurrentes sur la question kurde.

La situation stratégique du pays, au carrefour du Moyen-Orient, des Balkans et du Caucase est un atout. Mais il nourrit les craintes de certaines capitales européennes, guère enthousiastes à l'idée que l'Union ait demain des frontières avec l'Irak, l'Iran et la Syrie. A cela s'ajoute le contentieux avec la république de Chypre. la partie sud de l'île, à population grecque, membre de l'UE, mais que la Turquie refuse toujours de reconnaître.

Tous ces éléments expliquent qu'il ne s'agit pas là d'un élargissement comme les autres. «Un pays qui pratique la torture n'a pas sa place à la table de l'Europe.» Avec cette formule lapidaire, en décembre 1997, le Premier ministre luxembourgeois, Jean-Claude Juncker, avait facilement résumé le refus des Quinze d'engager des pourparlers d'adhésion. Sept ans plus tard, beaucoup d'eau a coulé sous les ponts, des deux côtés du Bosphore. La Turquie a bien progressé sur la voie des réformes demandées par Bruxelles. L'Union, passée de 15 à 25 membres, se débat dans l'une des pires crises existentielles de son histoire, après le rejet de la constitution par les électeurs français et néerlandais, et un vif conventions budgétaire sur le partage des coûts de l'élargissement.

L'heure est à la «pause». Le chancelier autrichien Wolfgang Schüssel affirme qu'il y a une leçon à tirer des référendums français et néerlandais. Il faut écouter le peuple en démocratie». Or 52 % des citoyens européens, selon le dernier Eurobaromètre paru en juillet, sont hostiles à l'adhésion de la Turquie, avec des records de 70 à 80 % d'avis négatifs en Autriche, en Allemagne ou en France. Ces difficultés amènent l'Union européenne à invoquer sa «capacité d'absorption» du «gros morceau» turc.

A politiques communautaires inchangées (politique agricole commune et aides régionales), la Turquie avec ses 7 millions de paysans, un tiers de la population active» coûterait à l'Union, à l'horizon 2025, entre 26 et 28 milliards d'euros par an. Soit 19 % du budget actuel (200 milliards d'euros par an). Mais il ne s'agit que d'une vague estimation, car nul ne sait ce que seront, d'ici à vingt ans, l'économie turque et les politiques communes européennes.

Blocage. D'autre part, avec une population qui dépassera d'ici à quinze ans les 80 millions d'habitants, et dans une Union où le pouvoir d'un pays dépend de sa population, un Etat périphérique, qui plus est largement situé sur un autre continent, se retrouvera au centre de l'échiquier politique européen. Il aura le plus fort contingent de députés européens et, au Conseil des ministres, autant de voix que les quatre grands actuels (Allemagne, France, Royaume-Uni, Italie). Ce qui lui permettra de bloquer plus facilement que ses partenaires une décision du Conseil, même si elle a été adoptée à la majorité qualifiée, puisque 38 % de la population européenne suffit à le faire, en vertu du traité de Nice. Motif supplémentaire pour les Européens de revoir, d'ici là, le mode de fonctionnement de l'Union.

Görsel 45: "Une candidature a handicap"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [222]. Gazetenin Avrupa haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık kullanılan "engelli" kelimesi ile olumsuz bir haber izlenimi vermektedir.

"Din" unsurunu açıkça sorun olarak ortaya koymaktadır. "Din" kavramı burada bütünleştirici değil ayrıştırıcı bir etmen olarak vurgulanmaktadır. Zaman kavramı olarak alt metinde üyelik sürecinin ucunu açık bırakarak süreci umutsuz, olmayacak bir hayal statüsüne koymaktadır.

Metinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundaki laik temele dikkat çekerken, 2002 sonrası Ak Parti'nin iktidara gelmesiyle politik İslam'ın güçlenmesine vurgu yapılmaktadır. Bununla beraber, alt metinde AB'nin talep etmiş olduğu reformların bir nevi kendi politik çıkarları doğrultusunda

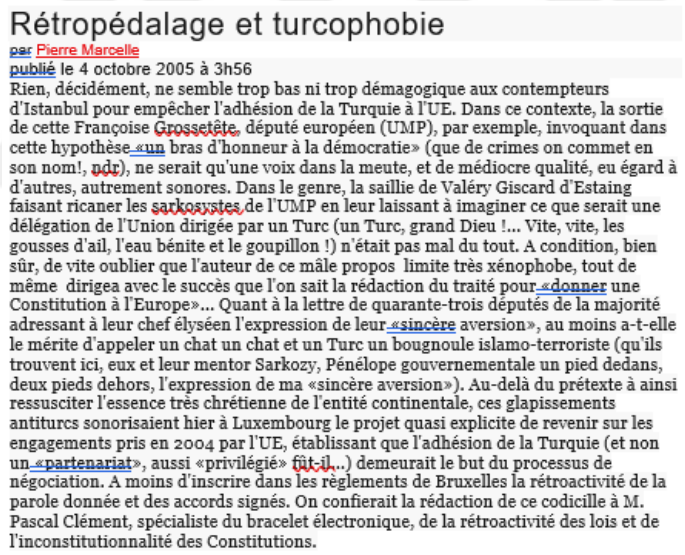
[222]Https://Www.Liberation.Fr/Evenement/2005/10/04/Une-Candidature-A-Handicap_534400/

kullanıldığını, buna karşılık asıl hedef olan insan hakları ve azınlık hakları gibi konulara yeterince önem verilmediği belirtilmektedir.

Haber içeriğinde Euro barometre aracılığıyla sağlanan sayısal verilerden yararlanılmaktadır. Yapılan ankete göre AB'nin %52 sinin Türkiye'nin üyeliğini istemediği bu oranın Avusturya için %70-80'lere ulaştığı söyleniyor. Burada da alt metinde, aslında Türkiye'nin bu süreçte olsa bile "istenmeyen" bir ülke pozisyonunda olduğu vurgulanmaktadır. Metinde bu gibi nesnel, sayısal verilerden yararlanılması gazetenin politik eğilimi ile de uyumludur. Genel anlamda metin başlık ile uyumludur.

4 Ekim 2005

"Geri gitme ve Türkofobi"

Rétropédalage et turcophobie

par Pierre Marcelle

publié le 4 octobre 2005 à 3h56

Rien, décidément, ne semble trop bas ni trop démagogique aux contempteurs d'Istanbul pour empêcher l'adhésion de la Turquie à l'UE. Dans ce contexte, la sortie de cette Françoise Grossetête, député européen (UMP), par exemple, invoquant dans cette hypothèse «un bras d'honneur à la démocratie» (que de crimes on commet en son nom!, pdr), ne serait qu'une voix dans la meute, et de médiocre qualité, eu égard à d'autres, autrement sonores. Dans le genre, la saillie de Valéry Giscard d'Estaing faisant ricaner les sarkosystes de l'UMP en leur laissant à imaginer ce que serait une délégation de l'Union dirigée par un Turc (un Turc, grand Dieu !... Vite, vite, les gousses d'ail, l'eau bénite et le goupillon !) n'était pas mal du tout. A condition, bien sûr, de vite oublier que l'auteur de ce mâle propos limite très xénophobe, tout de même dirigea avec le succès que l'on sait la rédaction du traité pour «donner une Constitution à l'Europe»... Quant à la lettre de quarante-trois députés de la majorité adressant à leur chef élyséen l'expression de leur «sincère aversion», au moins a-t-elle le mérite d'appeler un chat un chat et un Turc un bougnoule islamo-terroriste (qu'ils trouvent ici, eux et leur mentor Sarkozy, Pénélope gouvernementale un pied dedans, deux pieds dehors, l'expression de ma «sincère aversion»). Au-delà du prétexte à ainsi ressusciter l'essence très chrétienne de l'entité continentale, ces glapissements antiturcs sonorisaient hier à Luxembourg le projet quasi explicite de revenir sur les engagements pris en 2004 par l'UE, établissant que l'adhésion de la Turquie (et non un «partenariat», aussi «privilégié» fût-il...) demeurait le but du processus de négociation. A moins d'inscrire dans les règlements de Bruxelles la rétroactivité de la parole donnée et des accords signés. On confierait la rédaction de ce codicille à M. Pascal Clément, spécialiste du bracelet électronique, de la rétroactivité des lois et de l'inconstitutionnalité des Constitutions.

Görsel 46: "Rétropédalage et turcophobie"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [223]. Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır.

Metin şu ana kadar çözümleme yapılan haberler içerisinde tamamı ironik ve alaycı bir ifadeyle yazılan tipik bir Fransız karakterine sahip bir metindir. Başlık her ne kadar olumsuz ifadeler içerse bile genel anlamda Türkiye'ye

[223]Https://Www.Liberation.Fr/Tribune/2005/10/04/Retropedalage-Et-Turcophobie_534420/

uygulanan çifte standarda vurgu yaptığı için Türkiye açısından olumlu bir haberdir.

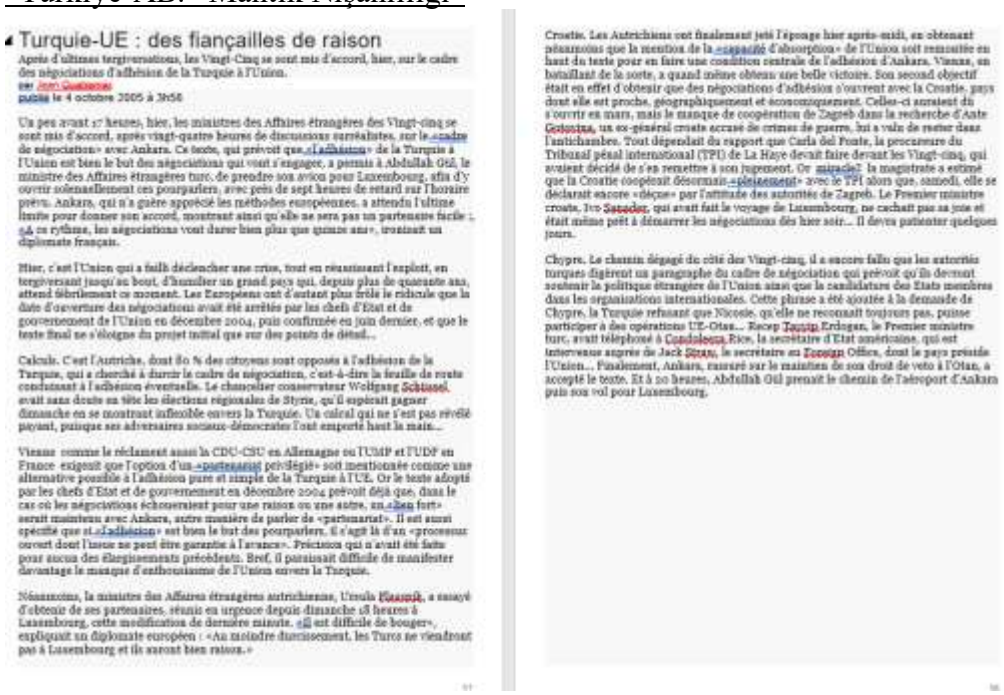
Metinde birçok konu metaforik olarak anlatılmaktadır (örneğin sarımsak, kutsal su-vampir metaforu). Metinde daha önceki haberlerde de karşımıza çıkan, sağ görüşlü partinin Fransız Cumhurbaşkanı'na Türkiye'nin Birliğe adaylığı ile ilgili yazmış olduğu ve "aversion" nefret kelimesini içeren mektuba da değinilmektedir. Bu bağlamda Türkler ironik anlamda "İslami terörist" olarak tanımlanmaktadırlar.

Haber içerisinde, Din unsuru ayrıştırıcı olarak verilmekte ve Avrupa'nın temel amacının aslında net bir şekilde kıtasal özündeki Hristiyanlığı canlandırıp, yüceltmek olduğu açıkça belirtilmektedir.

Türkiye'ye uygulanan çifte standart, her ne kadar Türkiye'nin adaylığı yıllardır anlaşmalar ve müzakerelerle çerçevelenmiş olsa bile, Avrupa'nın sürekli geri adım atma politikaları üzerinden anlatılmaktadır.

4 Ekim 2005

"Türkiye-AB: "Mantık Nişanlılığı"

Turquie-UE : des fiançailles de raison

Après d'ultimes tergiversations, les Vingt-Cinq se sont mis d'accord, hier, sur le cadre des négociations d'adhésion de la Turquie à l'Union.

publié le 4 octobre 2005 à 3h58

Un peu avant 17 heures, hier, les ministres des Affaires étrangères des Vingt-cinq se sont mis d'accord, après vingt-quatre heures de discussions surréalistes, sur le «cadre de négociation» avec Ankara. Ce texte, qui prévoit que «l'adhésion» de la Turquie à l'Union est bien le but des négociations qui vont s'engager, a permis à Abdullah Gül, le ministre des Affaires étrangères turc, de prendre son avion pour Luxembourg, afin d'y ouvrir solennellement ces pourparlers, avec près de sept heures de retard sur l'horaire prévu. Ankara, qui n'a guère apprécié les méthodes européennes, a attendu l'ultime limite pour donner son accord, montrant ainsi qu'elle ne sera pas un partenaire facile ; «À ce rythme, les négociations vont durer bien plus que quinze ans», ironisait un diplomate français.

Hier, c'est l'Union qui a failli déclencher une crise, tout en réussissant l'exploit, en tergiversant jusqu'au bout, d'humilier un grand pays qui, depuis plus de quarante ans, attend fébrilement ce moment. Les Européens ont d'autant plus frôlé le ridicule que la date d'ouverture des négociations avait été arrêtée par les chefs d'Etat et de gouvernement de l'Union en décembre 2004, puis confirmée en juin dernier, et que le texte final ne s'éloigne du projet initial que sur des points de détail...

Calculs. C'est l'Autriche, dont 80 % des citoyens sont opposés à l'adhésion de la Turquie, qui a cherché à durcir le cadre de négociation, c'est-à-dire la feuille de route conduisant à l'adhésion éventuelle. Le chancelier conservateur Wolfgang Schüssel avait sans doute en tête les élections régionales de Styrie, qu'il espérait gagner dimanche en se montrant inflexible envers la Turquie. Un calcul qui ne s'est pas révélé payant, puisque ses adversaires sociaux-démocrates l'ont emporté haut la main...

Vienne comme le réclament aussi la CDU-CSU en Allemagne ou l'UMP et l'UDF en France exigeait que l'option d'un «partenariat privilégié» soit mentionnée comme une alternative possible à l'adhésion pure et simple de la Turquie à l'UE. Or le texte adopté par les chefs d'Etat et de gouvernement en décembre 2004 prévoit déjà que, dans le cas où les négociations échoueraient pour une raison ou une autre, un «lien fort» serait maintenu avec Ankara, autre manière de parler de «partenariat». Il est aussi spécifié que et «l'adhésion» est bien le but des pourparlers. Il s'agit là d'un «processus ouvert dont l'issue ne peut être garantie à l'avance». Précision qui n'avait été faite pour aucun des élargissements précédents. Bref, il paraissait difficile de manifester davantage le manque d'enthousiasme de l'Union envers la Turquie.

Néanmoins, la ministre des Affaires étrangères autrichienne, Ursula Plassnik, a essayé d'obtenir de ses partenaires, réunis en urgence depuis dimanche 18 heures à Luxembourg, cette modification de dernière minute. «Il est difficile de bouger», expliquait un diplomate européen : «Au moindre durcissement, les Turcs ne viendront pas à Luxembourg et ils auront bien raison.»

Croatie. Les Autrichiens ont finalement jeté l'éponge hier après-midi, en obtenant néanmoins que la mention de la «capacité d'absorption» de l'Union soit remontée en haut du texte pour en faire une condition centrale de l'adhésion d'Ankara. Vienne, en bataillant de la sorte, a quand même obtenu une belle victoire. Son second objectif était en effet d'obtenir que des négociations d'adhésion s'ouvrent avec la Croatie, pays dont elle est proche, géographiquement et économiquement. Celles-ci auraient dû s'ouvrir en mars, mais le manque de coopération de Zagreb dans la recherche d'Ante Gotovina, un ex-général croate accusé de crimes de guerre, lui a valu de rester dans l'antichambre. Tout dépendait du rapport que Carla del Ponte, la procureure du Tribunal pénal international (TPI) de La Haye devait faire devant les Vingt-cinq, qui avaient décidé de s'en remettre à son jugement. Or miracle! la magistrate a estimé que la Croatie coopérait désormais «pleinement» avec le TPI alors que, samedi, elle se déclarait encore «déçue» par l'attitude des autorités de Zagreb. Le Premier ministre croate, Ivo Sanader, qui avait fait le voyage de Luxembourg, ne cachait pas sa joie et était même prêt à démarrer les négociations dès hier soir... Il devra patienter quelques jours.

Chypre. Le chemin dégagé du côté des Vingt-cinq, il a encore fallu que les autorités turques digèrent un paragraphe du cadre de négociation qui prévoit qu'ils devront soutenir la politique étrangère de l'Union ainsi que la candidature des Etats membres dans les organisations internationales. Cette phrase a été ajoutée à la demande de Chypre, la Turquie refusant que Nicosie, qu'elle ne reconnaît toujours pas, puisse participer à des opérations UE-Otan... Recep Tayyip Erdogan, le Premier ministre turc, avait téléphoné à Condoleezza Rice, la secrétaire d'Etat américaine, qui est intervenue auprès de Jack Straw, le secrétaire au Foreign Office, dont le pays préside l'Union... Finalement, Ankara, rassuré sur le maintien de son droit de veto à l'Otan, a accepté le texte. Et à 20 heures, Abdullah Gül prenait le chemin de l'aéroport d'Ankara pour son vol pour Luxembourg.

Görsel 47: "Turquie-UE: des fiançailles de raison"

Haber dijital gazeteden alınmıştır[224]. Gazetenin Avrupa haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık, Fransızca 'da mantık evliliği anlamına gelen "Mariage de raison" kelimesinden türetilerek "Mantık Nişanlılığı" olarak yazılmıştır. Burada Türkiye ve AB, mantıksal nedenler dahilinde bir evlilik yolunda oldukları ama aslında temelden aşk ve tutkuyla birbirlerine bağlı olmadıkları vurgulanmaktadır.

Metinde benzer şekilde ironik ifadelerle zaman kavramına gönderme yapılmaktadır. Türkiye'nin AB üyelik süreciyle ilgili olumlu bir yaklaşım sergilenmektedir.

Haberde gazetenin politik eğilimi dahilinde sayısal verilerden yararlanılarak tarafsız bir tutum sergilenmektedir. Türkiye'ye uygulanan çifte standart, Avrupa Birliği'nin Türkiye ile olan güçlü bağının kaybedilmemesi gerektiği fakat bu bağın tam üyelik ile değil "imtiyazlı ortaklık" şeklinde olması gerektiği üzerinden anlatılmaktadır. Metinde süreç ile ilgili bilgi aktarılırken, nesnel bir bakış açısı izlenmektedir. Metnin sonunda Kıbrıs sorunu üzerinden yine ABD'nin etkisi karşımıza çıkmaktadır. Metnin başlığı ile içeriği uyumludur.

05.10.2005

"Türkiye'de rahatlama"

Soulagement en Turquie

[224]Https://Www.Liberation.Fr/Evenement/2005/10/04/Turquie-Ue-Des-Fiancailles-De-Raison_534398/

Görsel 48: "Soulagement en Turquie"

Haber dijital gazeteden alınmıştır.[225] Gazetenin Avrupa haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık olumlu bir gelişme izlenimi vermektedir.

Metin genel anlamda süreç ile ilgili çok fazla detay vermekte (tüm kanallarda canlı yayınlar vb.) ve müzakerelerin başlatılması sürecine yüksek derecede anlam yüklemektedir ("Huzurla uyu!", "Hayatımın en güzel günü" vb.). Türkiye'nin bu sürece olduğundan daha büyük bir önem veriyormuş gibi gösterilmesi manipülatif bir yaklaşım içermektedir. Türkiye'nin vermiş olduğu bu "aşırı" önem üzerinden aslında AB'nin önemi ve değeri de meşrulaştırılmaktadır. Bu görüşleri desteklemek için Türkiye'de AB yanlılığı ile bilinen gazete ve habercilerin yorumlarına yer verilmiştir.

Bu anlamda haber Türkiye'nin adaylık süreci ile ilgili olumlu veya olumsuz bir yaklaşıma sahip olmamakta, Türkiye tarafından bu sürece verilen önem üzerinde durulmaktadır. Bu anlamda haberin başlığı ve içeriği de uyumludur.

05.10.2005
"Avrupa genişleme ateşiyle boğuşuyor"

L'Europe saisie par la fièvre de l'élargissement

Görsel 49: "L'Europe saisie par la fievre de l'élargiseement"

[225] Https://Www.Liberation.Fr/Evenement/2005/10/05/Soulagement-En-Turquie_534590/

Haber dijital gazeteden alınmıştır [226]. Gazetenin Avrupa haber bölümünde yayınlanmıştır. Başlık bir hastalık vurgusu yaptığından olumsuz bir anlam taşımaktadır. Aslında haber Türkiye ile müzakerelerin başlatılmasına olanak sağlayan Hırvatistan'ın müzakere sürecine başlamasını konu almaktadır.

Metinde net bir şekilde Türkiye'nin üyelik sürecinin ucu açık ve sürüncemede kalacağı dile getirilirken, Hırvatistan ile sürecin çok daha kısa sürede tamamlanacağı vurgulanarak bir çifte standart uygulandığı açıkça ifade edilmektedir.

Sol eğilimli La Liberation gazetesinin, 2005 Lüksemburg Zirvesi hakkında 1., 2. ve 3. Gün çıkardığı toplam yedi haber mevcuttur. Genel anlamda haberlerin çoğunda başlıkları ve içeriklerinde baskın ironik bir dil kullanılmaktadır. Din ayrıştırıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Haberlerde sürece yönelik çok detay verilmekte, özellikle Türkiye'ye uygulanan çifte standarda vurgu yapılmaktadır. Kıbrıs sorunu birçok haberde karşımıza çıkmaktadır.

Politik eğilimi sola kayan bir gazetede sadece tek bir haberde manipülatif ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Başlıklar genel anlamda içerik ile uyumludur. Haberlerin içeriklerinde Din, zorlu bir süreç ve sürünceme özellikle öne çıkarılmaktadır.

Le Monde

03 Ekim 2005

Le Monde gazetesi, 3 Ekim 2005 tarihli sayısının 2. Sayfasının tamamını Lüksemburg zirvesine ayırmış, büyük bir kısmında da Türkiye ile müzakerelerin başlatılması ile ilgili iki farklı haber ile servis edilmiştir.

[226]Https://Www.Liberation.Fr/Evenement/2005/10/05/L-Europe-Saisie-Par-La-Fievre-De-L-Elargissement_534591/

"Türkiye'nin üyeliğine düşman olan Fransız sağı, konuyu 2007 başkanlık meselesi haline getiriyor."

INTERNATIONAL UNION EUROPÉENNE

La droite française, hostile à l'entrée de la Turquie, en fait un enjeu présidentiel pour 2007

Les Turcs de Berlin pour l'adhésion de leur pays

M. de Villepin tient désormais un discours qui tente de ménager l'UMP, le chef de l'Etat et les partenaires européens

Le PS, embarrassé, hésite à définir clairement sa propre vision des frontières de l'Europe

Les Arméniens, efficaces opposants à l'adhésion

04 OCTOBRE 2005

250 ANS D'HISTOIRE ININTERROMPUE...

...DÉDIÉE À LA PERFECTION

VACHERON CONSTANTIN

INTERNATIONAL UNION EU

La droite française, hostile à l'entrée de la Turquie, en fait un enjeu présidentiel pour 2007

M. de Villepin tient désormais un discours qui tente de ménager l'UMP, le chef de l'Etat et les partenaires européens

Le PS, embarrassé, hésite à définir clairement sa propre vision des frontières de l'Europe

Görsel 50: "La droite Française, hostile a l'entrée de la Turquie, eh fait un enjeu présidentiel pour 2007" [227]

2. Sayfasının üst sol eteğinde dört sütun olarak yer alan haberde, başlık içinde yer alan "düşman" gibi güçlü kelimeler ile Türkiye'ye olan olumsuz tavrı sergilemektedir.

Haberin genelinde, Türkiye'nin Birliğe üyeliği yönünde olumlu görüşe sahip olduğunu gösteren Fransız Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın, bu görüş nedeniyle kendi partisi dahil tüm Fransız sağ partileri tarafından uğradığı baskı anlatılmaktadır.

Bu ana konu altında, özellikle Türkiye'ye karşı sahip olunan "düşmanca" tavır, Kıbrıs sorunu ve ilk defa Ermeni sorunu ile dile getirilmektedir. Metinde açıkça Türkiye'nin diğer aday ülkeler ile eşit şartlarda değerlendirilmeyeceği belirtilmekte ve aslında alt metinde Türkiye'nin üye olmaması için her türlü zorluğun çıkarılacağı vurgulanmaktadır.

Başlık içerikle uyumludur. Metinde sürecin 10-15 yıl süreceği belirtilerek ucu acık, sürüncemede, umutsuz bir tablo çizilmektedir [228].

[227] Https://Www.Lemonde.Fr/Europe/Article/2005/10/03/La-Droite-Francaise-Hostile-A-L-Entree-De-La-Turquie-En-Fait-Un-Enjeu-Presidentiel-Pour-2007_695236_3214.Html

"Üyeliğin etkili muhalifleri Ermeniler"

Les Arméniens, efficaces opposants à l'adhésion

La France est le deuxième foyer d'une diaspora disposant de milliers de relais

LUNDI 3 octobre, à 10 heures, les Européens d'origine arménienne hostiles à l'entrée de la Turquie dans l'Union européenne manifestaient à Luxembourg. Le rassemblement est notamment encadré, en France, par le Comité pour la défense de la cause arménienne (CDCA), et soutenu par la Coordination des organisations arméniennes, qui militent pour la reconnaissance par la Turquie du génocide de 1915.

Ces militants arméniens n'étaient pas seuls dans le cortège, à Luxembourg. « Nous les soutenons », annonce Philippe Pemezec, député UMP des Hauts-de-Seine, proche de Charles Pasqua. L'élu, fondateur en septembre 2004 d'un lobby parlementaire antiadhésion de la Turquie, a rallié à sa cause une cinquantaine de députés UDF et UMP, souvent souverainistes, à l'image de Nicolas Dupont-Aignan, député UMP de l'Essonne.

Il (faut)re surtout, parfois à son corps défendant, tous ceux qui s'opposent à l'entrée de la Turquie dans l'Union européenne. Alors même qu'Harout Mardirossian, président du CDCA, explique ne pas vouloir être assimilé aux souverainistes et dénonce le « populisme de De Villiers et consort ». Le 25 avril, lors de la commémoration du 90e anniversaire du génocide de 1915, Martine Le Pen a aussi fait irruption, sous les huées, au mémorial arménien de Sarcelles (Val-d'Oise), pour y déposer une gerbe.

Car l'organisation arménienne garde un réseau solidement structuré de militants. En France, deuxième foyer de la diaspora arménienne au monde, le CDCA ou encore le Comité du 24 avril 1915 ont des milliers de relais locaux. Essentiellement situés en région parisienne et en Rhône-Alpes.

« MESSAGES DÉMAGOGIQUES »

Les militants de la « cause arménienne » s'emploient à faire valoir leurs positions auprès de leurs maires, de leurs députés, et des politiques d'origine arménienne comme Patrick Devedjian, UMP, conseiller politique de Nicolas Sarkozy. « Nous constatons à regret qu'une partie des Arméniens peuvent se laisser tenter par les messages démagogiques de Le Pen, de Mégret, de De Villiers, ou à l'inverse de l'extrême gauche. En 2007, la question sera un véritable enjeu pour le PS et l'UMP », prévient Harout Mardirossian.

Parmi les opposants à l'adhésion de la Turquie, on trouve aussi, bien plus discrètement, les catholiques. Le cardinal Lustiger, archevêque de Paris, Mgr Jean-Pierre Ricard, président de la conférence des évêques de France, et Mgr Hippolyte Simon, vice-président de la commission épiscopale de la Communauté européenne, soulignent régulièrement dans la presse que, selon eux, la liberté religieuse n'est pas respectée en Turquie. Mais l'idée même des racines chrétiennes comme ciment de l'Union se diffuse surtout politiquement, par le biais des démocrates-chrétiens – notamment des UDF Valéry Giscard d'Estaing et François Bayrou – ou d'intellectuels – comme l'historien Max Gallo, proche de Jean-Pierre Chevènement.

Adeline Percept

Görsel 51: "Les Armeniens, efficaces opposants a l'adhésion"

Haber sayfanın sol alt kısmında üç sütun olarak yer almaktadır.[229] Başlık içeriği ile uyumludur.

Metinde Fransa'da başlıkla paralel bir şekilde Türkiye'nin üyeliğine karşı olan kesimin propagandası yapılmaktadır. Ermeni lobisi ve destekçileri ile ilgili detaylı bilgi verilerek aslında alt metinde bu lobinin ne kadar güçlü olduğu vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, bu lobinin gizli destekçilerinden birinin Katolikler olduğu söylenmektedir. Fakat bu desteğin nedeni Türkiye'de dini özgürlüğün olmadığı iddiasına bağlanmaktadır. Katolikler ve Hristiyan demokratlar her ne kadar AB'yi bir "Hristiyan Kulübü" olarak tanımlamayı reddetmelerine rağmen, arka planda, asıl gayelerinin bu olduğu Ermenileri desteklemelerinden anlaşılmaktadır.

Haber gazetenin liberal politik eğilimine uygun olarak her türlü görüşe çekilebilmektedir.

[228] Metinde vurgulanan 2007 seçimlerinde Türkiye'nin üyeliğine karşı olumsuz tavırdaki Nicholas Sarkozy seçilerek 2007-2012 yılları arasında Fransa Cumhurbaşkanı olmuştur.
[229] Https://Www.Lemonde.Fr/Europe/Article/2005/10/03/Les-Armeniens-Efficaces-Opposants-A-L-Adhesion_695239_3214.Html

04 Ekim 2005

"Avrupa gündemi ve Türkiye"

Le Monde

Emploi, précarité, pouvoir d'achat : Villepin face aux syndicats

L'agenda européen et la Turquie

Le diable est de retour

Une histoire d'amour, un secret d'État

UNE FAMILLE AU SECRET

Görsel 52: "L'agenda Europeenne et la Turquie"

Haber 4 Ekim tarihli Le Monde gazetesinin baş sayfasında sol orta kısımda tek sütün yazı ve iki sütun karikatür olarak yer almaktadır. [230] 2. Sayfada devam eden haber ile birlikte Türkiye'nin süreçteki durumu bir karikatür ile anlatılmıştır. Karikatürde elinde, üzerinde Türkiye Cumhuriyeti bayrağı olan bir çanta taşıyan sarıklı, bıyık ve sakallı bir kişi Avrupa Birliği üyelerinin oluşturduğu kapalı bir çemberdeki kapıyı araladığı görülmektedir. Her sütunun üzerinde Avrupa Birliği'ni temsil eden "Yıldız" simgesi bulunmaktadır. Türkiye'yi temsil eden figüre ait göstergeler ise Oryantalist bir söyleme atıf yapmaktadır.

[230] Https://Www.Lemonde.Fr/A-La-Une/Article/2005/10/03/L-Agenda-Europeen-Et-La-Turquie_695228_3208.Html

Bu bağlamda başlıkta herhangi olumlu/olumsuz bir ifade yer almamasına rağmen karikatür Türkiye ile ilgili olumsuz, ötekileştirici bir yaklaşımı ortaya koymaktadır.

Haberde müzakerelerin başlatılması için Aralık 2004'te karar verildiği belirtilerek aslında alt metinde Türkiye'ye çifte standart uygulandığı gösterilmektedir. Ayrıca Lüksemburg zirve süreci ile de ilgili bilgi verilmektedir. Metinde vurgulanan asıl nokta, görüşmeleri tıkayan Avusturya'nın Hırvatistan'ın müzakere sürecini bir ön koşul olarak öne sürmesidir.

Bu açıdan bakıldığında metin aslında tüm söylemek istenilenleri karikatürde yansıtmaktadır. Türkiye ile ilgili yanlı ve olumsuz bir yaklaşıma sahiptir.

04 Ekim 2005

"Türkiye'nin AB'ye katılım sürecine ilişkin son müzakereler."

INTERNATIONAL
UNION EUROPÉENNE
Ultimes tractations sur le processus d'adhésion de la Turquie à l'UE
L'opposition nationaliste turque prend date et exige une adhésion à l'UE « dans la dignité »
A la frontière turco-irakienne, les trafics fleurissent sur fond d'embouteillages de camions-citernes
04 OCTOBRE 2005
INTERNATIONAL SCHOOL OF MANAGEMENT
Paris • New York • Tokyo • Shanghai
www.ism.edu

Görsel 53: Ultimes tractations sur le processus d'adhésion de la Turquie a l'UE" [231]

Lüksemburg Zirvesi dahilinde 4 Ekim'de baş sayfa haricinde 2. Sayfanın hemen hemen yarısını Türkiye ile ilgili olan haber kaplamaktadır. Sayfanın üst eteğinde altı sütün olarak verilen haber sürece verilen önemi yansıtmaktadır.

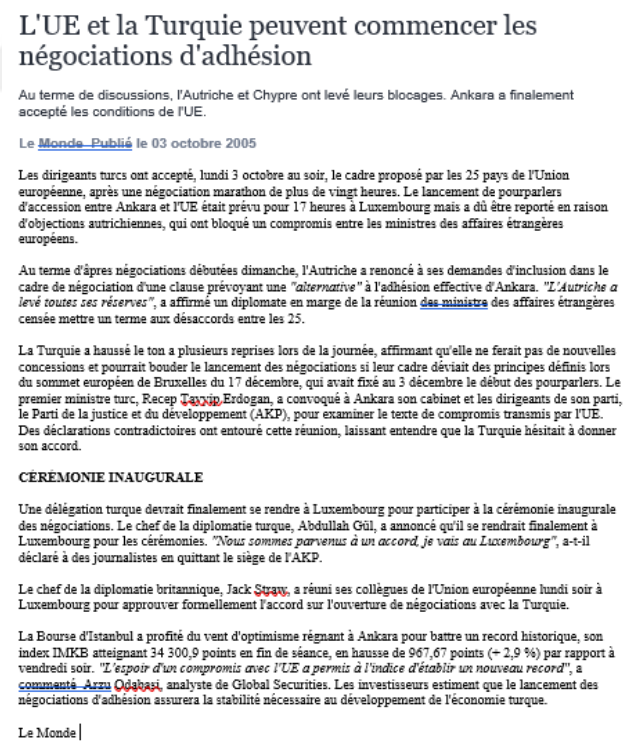
[231] Https://Www.Lemonde.Fr/Europe/Article/2005/10/03/Ultimes-Tractations-Sur-Le-Processus-D-Adhesion_695233_3214.Html

İçerik haber başlığıyla paralel bir şekilde müzakereler ile ilgili tüm detayları saati saatine vermektedir. Çıkan sorunun nedeni olarak doğrudan Avusturya Hükümetini işaret etmesi ve Avusturya'nın sürece "25'e 1" olarak tek karşı çıkan ülke olduğunu özellikle vurgulaması nedeniyle alt metinde bunu onaylamadığını göstermektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin üyelik sürecine olumlu bir yaklaşım sergilenmektedir.

Metinde "Sindirme kapasitesi" alt başlığı ile verilen mesajda aslında ucu açık ve her türlü bahane ile genişletilebilecek bir tavır söz konusudur. Başlık içeriği ile uyumludur.

4 Ekim 2005

"AB ve Türkiye katılım müzakerelerine başlayabilir."
Tartışmalar sonunda Avusturya ve Kıbrıs blokajlarını kaldırdı. Ankara sonuç olarak AB'nin şartlarını kabul etti.

L'UE et la Turquie peuvent commencer les négociations d'adhésion

Au terme de discussions, l'Autriche et Chypre ont levé leurs blocages. Ankara a finalement accepté les conditions de l'UE.

Le Monde Publié le 03 octobre 2005

Les dirigeants turcs ont accepté, lundi 3 octobre au soir, le cadre proposé par les 25 pays de l'Union européenne, après une négociation marathon de plus de vingt heures. Le lancement de pourparlers d'accession entre Ankara et l'UE était prévu pour 17 heures à Luxembourg mais a dû être reporté en raison d'objections autrichiennes, qui ont bloqué un compromis entre les ministres des affaires étrangères européens.

Au terme d'âpres négociations débutées dimanche, l'Autriche a renoncé à ses demandes d'inclusion dans le cadre de négociation d'une clause prévoyant une *"alternative"* à l'adhésion effective d'Ankara. *"L'Autriche a levé toutes ses réserves"*, a affirmé un diplomate en marge de la réunion des ministre des affaires étrangères censée mettre un terme aux désaccords entre les 25.

La Turquie a haussé le ton a plusieurs reprises lors de la journée, affirmant qu'elle ne ferait pas de nouvelles concessions et pourrait bouder le lancement des négociations si leur cadre déviait des principes définis lors du sommet européen de Bruxelles du 17 décembre, qui avait fixé au 3 décembre le début des pourparlers. Le premier ministre turc, Recep Tayyip Erdogan, a convoqué à Ankara son cabinet et les dirigeants de son parti, le Parti de la justice et du développement (AKP), pour examiner le texte de compromis transmis par l'UE. Des déclarations contradictoires ont entouré cette réunion, laissant entendre que la Turquie hésitait à donner son accord.

CÉRÉMONIE INAUGURALE

Une délégation turque devrait finalement se rendre à Luxembourg pour participer à la cérémonie inaugurale des négociations. Le chef de la diplomatie turque, Abdullah Gül, a annoncé qu'il se rendrait finalement à Luxembourg pour les cérémonies. *"Nous sommes parvenus à un accord, je vais au Luxembourg"*, a-t-il déclaré à des journalistes en quittant le siège de l'AKP.

Le chef de la diplomatie britannique, Jack Straw, a réuni ses collègues de l'Union européenne lundi soir à Luxembourg pour approuver formellement l'accord sur l'ouverture de négociations avec la Turquie.

La Bourse d'Istanbul a profité du vent d'optimisme régnant à Ankara pour battre un record historique, son index IMKB atteignant 34 300,9 points en fin de séance, en hausse de 967,67 points (+ 2,9 %) par rapport à vendredi soir. *"L'espoir d'un compromis avec l'UE a permis à l'indice d'établir un nouveau record"*, a commenté Arzu Odabaşi, analyste de Global Securities. Les investisseurs estiment que le lancement des négociations d'adhésion assurera la stabilité nécessaire au développement de l'économie turque.

Le Monde

Görsel 54: "L'UE et la Turquie peuvent commencer les négociations d'adhesion"

Haber gazetenin dijital sayfasından alınmıştır [232]. Ana başlık olumlu bir izlenim vermesine rağmen alt başlığında Türkiye tüm şartları kabul ederek bir nevi "yenik, teslim olmuş" bir şekilde sunulmaktadır. Bu anlamda haber olumsuz bir görüş yansıtmakta ve süreci saati saatine detaylı bir şekilde aktarmaktadır. Tartışmaların çok uzun saatler sürdüğüne vurgu yapılarak Avusturya'nın çok zor ikna edildiği gösterilmektedir. Bununla birlikte, başlıkta Türkiye'nin çok ağır şartlar altına girdiği imajı verilirken metin içerisinde bu şekilde bir bilgi ve/veya imaya rastlanmamaktadır.

Metnin sonunda müzakerelerin başlamasının Borsa İstanbul'daki pozitif etkisinden söz edilirken, şimdiye kadar ilk defa müzakerelerin ekonomik alandaki yansımasına yer verilmektedir.

05 Ekim 2005

"Türkiye, Hırvatistan: Avrupa eleştirileri görmezden geliyor ve genişliyor"

Le Monde

Turquie, Croatie : l'Europe ignore les critiques et s'élargit

Après la grève, Villepin s'écoute, les syndicats attendent

A qui profite le boom de l'immobilier ?

Vienne 1900, Dada et FIAC : Paris capitale des arts plastiques

Recherche : donner du temps au temps

EMPORIO ARMANI

Görsel 55: "Turquie, Croatie: l'Europe ignore les critiques et s'élargit" [233]

[232] Https://Www.Lemonde.Fr/Europe/Article/2005/10/03/L-Ue-Et-La-Turquie-Peuvent-Commencer-Les-Negociations-D-Adhesion_695552_3214.Html

[233] Https://Www.Lemonde.Fr/A-La-Une/Article/2005/10/05/Turquie-Croatie-L-Europe-İgnore-Les-Critiques-Et-S-Elargit_695857_3208.Html

Haber 5 Ekim tarihli Le Monde gazetesinin baş sayfasında üst etekte ana haber iki sütun metin, iki sütun karikatür olmak üzere toplam dört sütun olarak servis edilmektedir.

Haberin başlığında Türkiye ve Hırvatistan birlikte değerlendirilmekte ve AB büyümesi kapsamına alınmaktadır. Metnin içeriğinde ise iki ülkenin müzakerelere başlama süreci nesnel bir şeklide anlatılmaktadır.

Metnin sonunda ise Türkiye'deki elit-halk sınıfı ayrımına işaret edilmekte ve halkın AB'ye kuşkucu yaklaşımını ön plana çıkarılmaktadır. Haberi "kökten dinci bir Türkiye'yi kim ister" şeklinde bir soru ile bitirerek aslında AB'nin dışında kalan bir Türkiye'nin İslami aşırılığına sürüklenebileceğine işaret etmektedir. Alt metinde bu aşırı İslamist bir Türkiye'nin, AB'nin güvenliği anlamında yaratacağı soruna da dikkat çekilmek istenmektedir. Bu anlamda metin Türkiye'nin birliğe dahil olmasına olumlu bir bakış açısı içermektedir.

06 Ekim 2005

"AB'nin Hırvatistan konusundaki fikrinden dönüşü Türkiye'nin önünü açıyor"

INTERNATIONAL

UNION EUROPÉENNE

La volte-face de l'UE sur la Croatie ouvre la voie à la Turquie

La procureure du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie a estimé que Zagreb coopérait avec la justice. Cette appréciation a permis à l'Union d'ouvrir des négociations d'adhésion avec la Croatie. L'Autriche a cessé de bloquer le début des pourparlers avec Ankara

Près de 20 000 soldats serbes à Srebrenica

« Au bord du précipice », l'UE « tend la main »

En Croatie, « l'Europe ne réglera pas tous nos problèmes »

INTERNATIONAL

UNION EUROPÉENNE

La volte-face de l'UE sur la Croatie ouvre la voie à la Turquie

Görsel 56: "La volte-face de l'UE sur la Croiatie ourve la voie a la Turquie" [234]

[234] Https://Www.Lemonde.Fr/Europe/Article/2005/10/05/La-Volte-Face-De-L-Ue-Sur-La-Croatie-Ouvre-La-Voie-A-La-Turquie_695863_3214.Html

Haber, 6 Ekim tarihli Le Monde gazetesinde 2. Sayfanın üst eteğinde altı sütunun tamamını kaplamaktadır. Başlıkla paralel bir şekilde Hırvatistan ile AB müzakerelerinin başlatılması ve buradaki Avusturya etkisine odaklanmaktadır.

Metinden çıkan sonuç, Avusturya'nın" tarihi müttefiki" olarak geçen Hırvatistan'ın AB ile müzakerelere başlaması için Türkiye'yi bir araç olarak kullanması ve bunu bir ön koşul olarak öne sürmesidir. Bunun dışında, metinde zaman, din, Kıbrıs sorunu gibi hiçbir konuya rastlanmamaktadır. Metin süreci anlattığından nötr bir yaklaşıma sahiptir.

Le Monde
www.lemonde.fr
SAMEDI 11 DÉCEMBRE 1999

Liberal eğilimli Le Monde gazetesinin, 2005 Lüksemburg Zirvesi hakkında 1., 2. 3. ve 4. Gün çıkardığı toplam yedi haber incelenmiştir. Gazetede yayınlanan haberlerde net bir olumlu/olumsuz görüş ağırlığı bulunmamaktadır. Genel olarak kendi politik görüşüne uygun, ekonomik ögelerin de yer aldığı haber ve içeriklere rastlanmaktadır. İlk defa Türkiye karşıtı Ermeni lobisi direk haber olarak servis edilmiştir.

Haberlerde genel olarak başlık ve içerik uyumludur. Le Monde gazetesinde çıkan haberler fotoğraflar ve karikatürlerle desteklenmektedir. Gazetede tartışma konuları olan Din unsuru, Kıbrıs sorunu gibi konulara hiç değinmemiş genelde sürece odaklanmıştır.

<u>Ekim 2005 Avrupa Birliği Lüksemburg Zirvesine ait İngiliz ve Fransız Basınından Örnekleme olarak seçilen Haberlerin Karşılaştırmalı Analizi</u>

Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik sürecinde 2005 yılı Lüksemburg zirvesi kapsamında seçilen gazete örneklemi Fransız basınından Le Figaro (sağ eğilimli), La Liberation (sol eğilimli) ve Le Monde (liberal eğilimli) İngiltere basınından ise The Daily Telegraph (sağ eğilimli), The Guardian (sol eğilimli) ve The Independent (liberal eğilimli) gazeteleridir.

İncelediğimiz gazete ve haber örneklemlerinde iki ülke arasındaki ifadelerin bazı açıklardan benzeşiyor olsa bile birçok açıdan farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Bu dönemde İngiltere gazetelerinde Türkiye ile ilgili bazı haberlerin hem The Daily Telegraph hem de The Independent 'da baş sayfadan servis edildiği görülmektedir. Haberlerde yoğun bir şekilde fotoğraf kullanımı olmasının yansıra sayısal verilere de sıkça rastlanmaktadır.

Fransız gazetelerine gelindiğinde de paralel bir şekilde Le Monde gazetesinde Türkiye ile ilgili haberler iki gün de baş ve 2. Sayfalarda servis edildiğini görülmektedir.

İngiliz basınında haberler genel olarak Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlanması sürecini olumlu bir perspektiften sunmakta, İngiltere'nin bu konuda Türkiye'nin en büyük destekçisi olduğu vurgulamaktadır. İngiltere'nin bu net bir şekilde destekleyici yaklaşımı o dönemde gerçekleşen olaylardan bağımsız değerlendirilemez. Temmuz 2005'te Londra'da gerçekleştirilen İslami terör olaylarının bu yaklaşımın itici gücü olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda İngiltere; Müslüman bir ülke olarak tanımlanan Türkiye'nin Birliğe üyeliğinin, Avrupa Birliği'nin bütünleştirici yanını vurgulayacağını ve İslamiyet'i ve Müslüman toplumları kucakladığını göstereceğini düşünüyordu. Bu yaklaşım sadece Avrupa'daki Müslüman toplumların entegrasyonu arttırmakla kalmayacak, dışarıdan oluşabilecek İslami terör eylemlerinin de önünü kesecekti.

Fransız gazetelerinde ise Din bütünleştirici değil tam tersine ayrıştırıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, İngiliz gazeteleri ile paralel Türkiye'nin üyelik sürecinin zorlu, ucu açık ve sürüncemede olduğu gösterilmektedir. Yine İngiliz gazeteleri ile paralel olarak birçok haberde Türkiye'ye uygulanan çifte standarda da vurgu yapılmaktadır.

İngiliz gazetelerinde daha rasyonel bir metin dili kullanılmasına rağmen Fransız gazetelerinde özellikle sol eğilimli La Liberation gazetesinde çok ironik bir yazı dili kullanıldığı görülmektedir.

Fransız gazetelerinde haberler uzun ve makale formatında yer almakta ve belli bir entelektüel altyapıya sahip kişilere hitap etmektedir. Buna karşılık ,İngiliz gazetelerinde herkesin anlayabileceği şekilde basit ve anlaşılır bir yazı dilinin kullanıldığı, haberlerin magazinel bir yaklaşımla daha kolay tüketilebilir bir formatta servis edildiği görülmektedir.

İngiliz gazetelerinde hemen hemen tüm gazete ve haberlerde Avusturya'nın süreci engelleme çabaları çok olumsuz bir dille eleştirilmektedir. Bu bağlamda, İngiliz gazetelerinin konuyu gazetelerin politik eğilimlerinden ziyade, daha geniş bir ülke perspektifinden baktıklarını gözlemlemekteyiz. Avusturya'nın uzlaşmacı olmayan tavrına tepkiler benzer şekilde Fransız basınında da görülmektedir.

İngiliz gazetelerinde haber metinlerinde genel anlamda Türkiye'nin AB'ye üye olmasına çok olumlu bir şekilde yaklaşmasına rağmen, alt metinlerde farklı hedeflerinde de olduğu izlenimi verilmektedir. Örneğin, "göstermelik" bir amaçla Türkiye'nin Birliğe alınması, Batı'nın/Avrupa Birliği'nin bütünleştirici yanını vurgulayacak, İslamiyet'i ve Müslüman toplumları kucakladığını gösterecek, bu sayede Avrupa'daki Müslüman toplumların AB kimliğine ve toplumuna entegrasyonu arttırılmakla birlikte, dışarıdan oluşabilecek İslami terör eylemlerinin de önünü kesebilecekti.

3.3.3. Mart 2016 Avrupa Birliği-Türkiye Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatına ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Nitel Analizi

2016 Mart ayındaki haberleri yorumlamadan önce ilgili dönemde Avrupa ve Türkiye'de hâkim olan siyasal, ekonomik, sosyo-kültürel dinamiklerden de bahsetmek uygun olacaktır.

2015 yılı gerek Türkiye gerekse Avrupa'da terör saldırılarının yoğunlukla yaşandığı bir yıl olmuştur. Ocak ayında İstanbul'da, Temmuz ayında Suruç'ta, Eylül ayında Hakkâri ve Iğdır'da, Ekim ayında Ankara'da 200'den fazla kişinin ölümüne neden olan terör saldırıları ile Türkiye sarsılmıştır. Benzer şekilde önce Ocak ayında hiciv dergisi Charlie Hebdo'ya düzenlenen silahlı

saldırı ile sarsılan Fransa [235] Kasım ayında tarihinin en kanlı terör saldırısına maruz kalmıştır. Paris'te altı farklı noktaya düzenlenen terör saldırıları nedeniyle 130 kişi yaşamını kaybetmiştir [236].

Bir diğer acı terör saldırısı ise 18 Mart Mutabakatının hemen öncesinde 13 Mart'ta Ankara'da yaşanmış ve 36 kişinin ölümüne neden olmuştur [237].

Tüm bu gerçekleşen terör saldırıları ile Suriye iç savaşı sonrasında giderek artan mülteci sayısı Avrupa'nın güvenlik endişelerini en üst seviyeye çıkarmıştır. 2016 yılına gelindiğinde Türkiye'den illegal şartlardan Yunan adalarına geçmeye çalışan mülteci sayısı haftada 10.000 leri geçiyordu.[238] Bu da AB ile Türkiye arasında imzalanacak 18 Mart Mutabakatını hazırlayan nedenlerden biriydi.

Bununla birlikte, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri uzun zamandır bir nevi "koma" halindeydi. Ekim 2005'te başlayan müzakereler gerek Fransa gerekse Kıbrıs Rum Kesimi'nin engellemeleri ile ilerleme kaydedememiştir [239] .

Diğer yandan, Türkiye 2015 yılında iki seçim geçirmiş ve Ahmet Davutoğlu'nun Başkanı olduğu Ak Parti %40'ı aşkın oy çokluğuyla seçimin galibi olarak çıkmıştır. Böylece Ak Parti 13 yıldır sürdürdüğü iktidarını devam ettirmiştir. Tam da Avrupa Birliği ile yapılan görüşmelerin devam ettiği dönemde, Zaman Gazetesi'ne kayyum atanması ve bu karara karşı çıkarak protesto edenlere polisin müdahalesi [240]Avrupa Basınında "Basın Özgürlüğü" kapsamında büyük yankı uyandırmıştır. Haber hemen hemen tüm gazetelerde yer bulmuştur.

Bu dönemde, Amerika ile ilişkiler ise inişli çıkışlı olarak devam etmiştir. 2009 yılında Amerika Başkanı olarak göreve gelen Barack Obama ilk ikili ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirmiş ve Meclis' deki konuşmasında Türkiye'nin ABD'nin önemli bir müttefiki olduğunu ve birlikte çalışması gerektiğini

[235] Https://Www.Cnnturk.Com/Yasam/2015-Yili-Boyle-Gecti?Page=1
[236] Https://Www.Aa.Com.Tr/Tr/Dunya/Dunyada-2015-Boyle-Gecti/493498
[237] Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler-Turkiye-38365351
[238] Https://Www.Lefigaro.Fr/İnternational/2016/03/18/01003-20160318artfig00348-Migrants-L-Accord-Ue-Turquie-Doit-Fermer-La-Route-De-La-Mer-Egee.Php
[239] Https://Www.Ab.Gov.Tr/Siteimages/Birimler/Kpb/Turkiye-_Ab_İliskileri_Kronolojisi.Pdf
[240] Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler/2016/03/160305_Zaman_Guvenlik

belirtmiştir[241]. 2013'e kadar ılımlı ilerleyen ilişkiler, Gezi olayları ve ABD ile Türkiye'nin farklı Ortadoğu politikaları nedeniyle olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenle, daha önceki dönemlerde pozitif anlamda net olarak hissedilen ABD etkisi bu dönemde görülmemektedir.

2016 örneklem incelemelerinde, medyanın Geleneksel Medya'dan Yeni Medya'ya geçişine de tanık olunulmaktadır. Bu dönemde, yazılı basından ziyade dijital medyanın daha ağırlıkta olduğu, gazete basımlarının %40lara oranla azaldığı görülmektedir [242]. The Independent Şubat 2016'da yazılı basımı tamamen kaldırarak sadece dijital mecraya geçmiştir. Haberlerin de çok daha fazla görsel içerik ile desteklendiği, yazım dilinin daha günlük dile evrildiği görülmektedir.

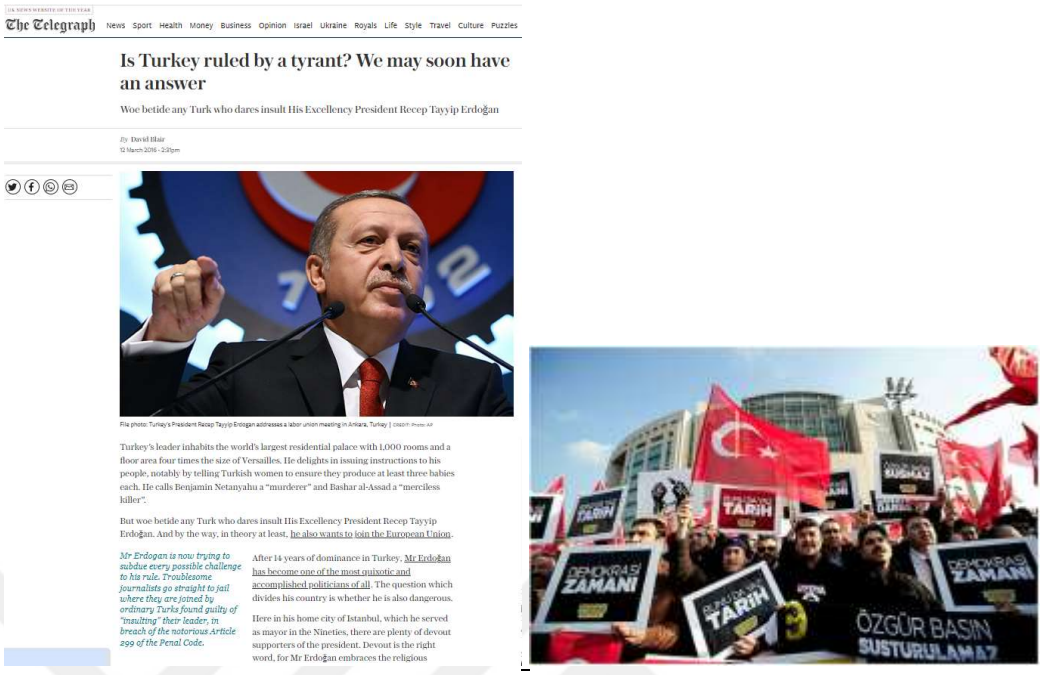
İngiliz Basını Haber Örneklemi

The Daily Telegraph/The Telegraph (Sağ Politik Eğilimli)

12.03.2016

"Türkiye'de bir tiran/zorba mı hüküm sürüyor? Yakında bir cevabımız olabilir."
"Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret etmeye cesaret eden Türk'ün vay haline!"

[241] Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler-Dunya-50086391
[242] Https://Pressgazette.Co.Uk/Media-Audience-And-Business-Data/Media_Metrics/Most-Popular-Newspapers-Uk-Abc-Monthly-Circulation-Figures-2/

The Telegraph News Sport Health Money Business Opinion Israel Ukraine Royals Life Style Travel Culture Puzzles

Is Turkey ruled by a tyrant? We may soon have an answer

Woe betide any Turk who dares insult His Excellency President Recep Tayyip Erdoğan

By David Blair
12 March 2016 • 2:01pm

File photo: Turkey's President Recep Tayyip Erdogan addresses a labor union meeting in Ankara, Turkey | ©REUTERS/Umit Bektas

Turkey's leader inhabits the world's largest residential palace with 1,000 rooms and a floor area four times the size of Versailles. He delights in issuing instructions to his people, notably by telling Turkish women to ensure they produce at least three babies each. He calls Benjamin Netanyahu a "murderer" and Bashar al-Assad a "merciless killer".

But woe betide any Turk who dares insult His Excellency President Recep Tayyip Erdoğan. And by the way, in theory at least, he also wants to join the European Union.

Mr Erdogan is now trying to subdue every possible challenge to his rule. Troublesome journalists go straight to jail where they are joined by ordinary Turks found guilty of "insulting" their leader, in breach of the notorious Article 299 of the Penal Code.

After 14 years of dominance in Turkey, Mr Erdoğan has become one of the most quixotic and accomplished politicians of all. The question which divides his country is whether he is also dangerous.

Here in his home city of Istanbul, which he served as mayor in the Nineties, there are plenty of devout supporters of the president. Devout is the right word, for Mr Erdoğan embraces the religious

Görsel 57: "Is Turkey ruled by a tyrant? We may have soon an answer"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [243]. Avrupa haberleri kısmında yayınlanmıştır. Başlık net olarak olumsuz, Türkiye karşıtı ve tehditkâr bir yaklaşım sergilemektedir. Alt başlığı incelediğimizde de şimdiye kadar çözümlediğimiz haberler içerisinde gazetenin ilk defa bu kadar ironik ve korku salan ("who dares") bir ifade kullandığını görmekteyiz. Özellikle Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a odaklanarak, kişisel betimlemelerine ve yine kişisel olarak betimledikleri Türkiye politikalarına dair detaylı bilgi verilmektedir. Burada aslında Türkiye'nin politikaları, Cumhurbaşkanı üzerinden eleştirilmektedir.

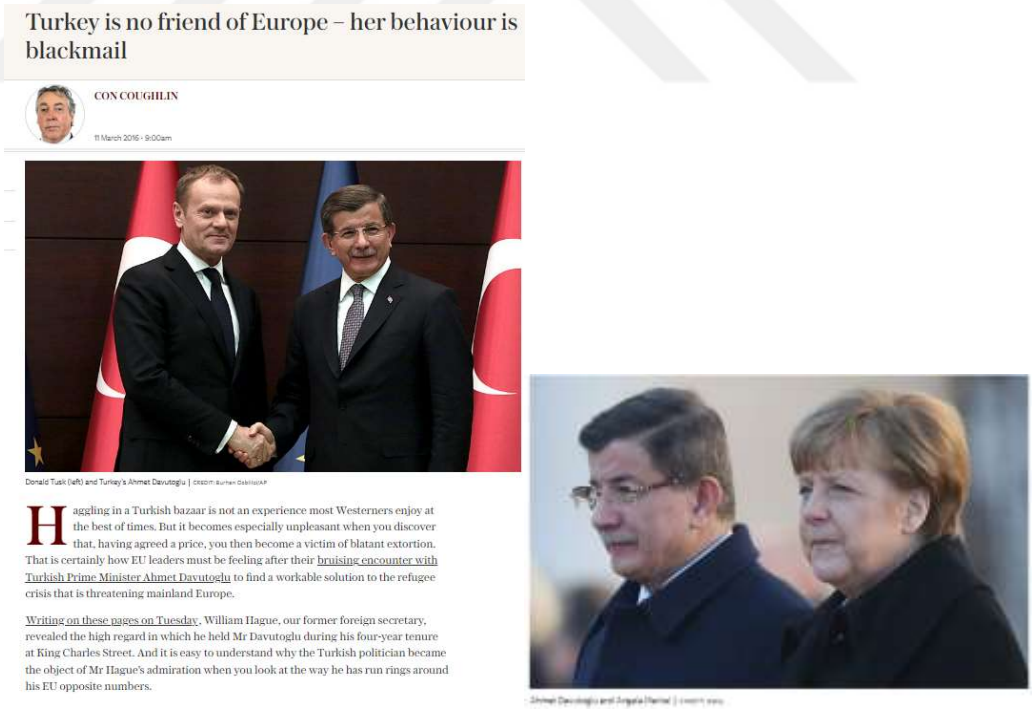
Haber ilk bakışta Avrupa Birliği Türkiye ilişkileri ile ilgili değil gibi görünse de aslında alt metinde, "Bir de kendisi Avrupa Birliği'ne girmek istiyor." ifadesiyle Türkiye'nin AB'ye uygun profilde bir aday ülke olmadığını göstermek istemektedir.

243 **Https://Www.Telegraph.Co.Uk/News/Worldnews/Europe/Turkey/12192119/Is-Turkey-Ruled-By-A-Tyrant-We-May-Soon-Have-An-Answer.Html**

Metinde iki fotoğraf kullanılmıştır. İlk fotoğrafta Erdoğan'ın yarım beden portresi kullanılmakta, betimlenen tiranlık tanımı ile paralel bir şekilde işaret parmağı bir şey dikte ediyor ifadesi ile verilmektedir. İkinci fotoğrafta ise Recep Tayyip Erdoğan'ın uzun yıllar Belediye Başkanlığı yapmış olduğu İstanbul Adalet Sarayı önünde toplanan ve son dönemlerde basın ve medya kuruluşları üzerindeki baskının ve bunun sonucunda gerçekleştirilen tutuklamaları protesto eden topluluk bulunmaktadır. Özellikle 2. Fotoğraf, metinde anlatılan tüm konuları yansıtmaktadır. Adalet Sarayı'nın uzaktan görünüşü, Adaletin Türkiye'de çok arka planda kaldığına vurdu yapmakta, öndeki sadece erkeklerin oluşturduğu kalabalık ise ülkedeki eril sisteme gönderme yapmaktadır. Metnin başlığı ve kullanılan fotoğraflar içerik ile uyumludur.

17.03.2016

"Türkiye Avrupa'nın dostu değildir, davranışları şantajdır."

Turkey is no friend of Europe – her behaviour is blackmail

CON COUGHLIN

11 March 2016 • 9:00am

Donald Tusk (left) and Turkey's Ahmet Davutoglu | CREDIT: Burhan Ozbilici/AP

Haggling in a Turkish bazaar is not an experience most Westerners enjoy at the best of times. But it becomes especially unpleasant when you discover that, having agreed a price, you then become a victim of blatant extortion. That is certainly how EU leaders must be feeling after their bruising encounter with Turkish Prime Minister Ahmet Davutoglu to find a workable solution to the refugee crisis that is threatening mainland Europe.

Writing on these pages on Tuesday, William Hague, our former foreign secretary, revealed the high regard in which he held Mr Davutoglu during his four-year tenure at King Charles Street. And it is easy to understand why the Turkish politician became the object of Mr Hague's admiration when you look at the way he has run rings around his EU opposite numbers.

Görsel 58: "Turkey is no friend of Europe – her behavior is blackmail".

Haber dijital gazeteden alınmıştır [244]. Başlık olumsuz, düşmanca ve güveni zedeleyici ifadeler içermektedir. Metinde iki fotoğraf kullanılmıştır. İlkinde AB Konseyi Başkanı Donald Tusk ile Türkiye Başbakanı Davutoğlu'nun el sıkışan arkada iki Türk bayrağı ile bir AB bayrağının olduğu görülmektedir. Fotoğrafta arka planda iki Türk bayrağı arasında kalan ve zorla seçilen AB bayrağı aslında Türkiye'nin arasına sıkışmış, umutsuz AB'yi temsil etmektedir. Donald Tusk kapalı bir açıyla Ahmet Davutoğlu'nun elini sıkarken Davutoğlu daha açık ve rahat bir pozisyondadır, bu da AB'nin o dönemde Türkiye ile ilgili tereddütlerini ve süreç ile ilgili güvensizliğini göz önüne sermektedir.

Metinde yine ironik bir dil kullanılmış, olaylar "Türk alışveriş pazarlığı", "Poker kağıt oyunu" ve "fidye" gibi ağır metaforik anlatımlarla örneklendirilmiştir. Ayrıca Türkiye'nin üyelik süreci ilgili bilgi verilmemiş daha çok Türkiye'nin fırsatçılığı, artan talepleri üzerine yoğunlaşılmıştır.

Bununla birlikte, net bir şekilde Türkiye'nin uygulamış olduğu olumsuz politikalar ile alt metinde Türkiye'nin AB'ye uygun bir aday ülke olmadığı vurgulanmaktadır.

Haberde" Din" olgusu "yükselen İslamist tehlike" bir iç ve dış politika üzerinden olumsuz olarak verilmekte ve göç krizi bağlantısı ile güvenlik ve terör endişesini ortaya koymaktadır.

Metnin içerisinde geçen diğer fotoğrafta, Davutoğlu ve Almanya Şansölyesi Merkel'in yan profilden, arka plan bulanık olarak görülen üst porteleri yer almaktır. Burada bulanık arka fon sürecin de ne kadar belirsiz olduğuna gönderme yapmaktadır. Davutoğlu'nun nispeten daha rahat duruşu süreçteki Türkiye'nin üstünlüğüne gönderme yapmakla birlikte, Merkel'in kısılmış gözleri, kasılmış çenesi ve düşünceli duruşu AB'nin sürece yönelik endişelerini göstermektedir. Başlık ve kullanılan fotoğraflar içerik ile uyumludur.

[244] Https://Www.Telegraph.Co.Uk/Opinion/2016/03/17/Turkey-İs-No-Friend-Of-Europe--Her-Behaviour-İs-Blackmail/

The Daily Telegraph

Merkez sağ eğilimli bir gazete olarak anılan The Daily Telegraph gazetesinde, 2016 Brüksel Zirvesi ve Türkiye-AB 18 Mart Mutabakatı hakkında toplamda iki haber incelenmiştir. Başlıklara baktığımızda tamamı olumsuz ve kaygı verici ögeler içermektedir. Türkiye'ye olan güvensizliği net olarak yansıtmaktadırlar. Haberlerde ironik ve metaforik bir yazı dili kullanılmıştır.

Metin içeriklerinde "Din" olgusuna olumsuz bir anlam yüklenmekte ve İslamist terör ile bağdaştırılmaktadır. Göç krizi de benzer şekilde ortaya konmaktadır.

Dijital haberlerde de fotoğraf kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili herhangi bir zaman olgusuna bile rastlanmamakta, Türkiye net bir şekilde Birliğe layık görülmemektedir.

The Guardian

07.03.2016

"AB-Türkiye zirvesi, Avrupa'ya göçmen akışını durdurmaya odaklanacak."

EU-Turkey summit to focus on stemming flow of migrants to Europe

European leaders expected to try to speed up work on joint action plan aimed at getting to grips with crisis

Every day between 1,000 and 2,000 people land on Greece's shores after crossing the Aegean Sea from Turkey. Photograph: Lefteris Pitarakis/AP

A man looks at the Greek island of Lesbos from the Turkish coastline. Photograph: Bulent Kilic/AFP/Getty Images

Görsel 59: "EU-Turkey summit to focus on stemming flow of migrants to Europe" [245]

Görsel 60: Türkiye kıyılarından Midilli Adası'na bakan bir kişi

Görsel 61: Mültecilerin göç rotasını gösteren bir harita görseli

Görsel 62: Mültecilerin yaşam koşullarını gösteren video

Haber dijital gazeteden alınmıştır [246]. Avrupa bölümünde yayınlamıştır. Başlık doğrudan göçmen sorunu süreci ile ilgilidir. Türkiye'nin süreçteki ve/veya AB ile ilişkilerindeki yeri ile ilgili herhangi bir ifade kullanılmamıştır.

Haberde iki fotoğraf, bir grafik, bir de video kullanılmıştır. Şimdiye kadar yapılan incelemelerde ilk defa video kullanımına rastlanmıştır. Bu da dönüşen medyanın görsel içerik anlamında zenginleştirici olanaklarından yararlanıldığını göstermektedir.

Haber metni oldukça uzun olmakla birlikte, sadece sürece odaklanmıştır. Genel anlamda ironik bir dil kullanımına rastlanmamıştır. Bununla birlikte, mülteci krizi ve görüşülen muhtelif planlar ile ilgili bilgiler detaylı olarak anlatılmaktadır.

Metinde genel olarak Türkiye'den sadece planın bir parçası olarak ve AB'nin sınır güvenliği bakımından bahsedilmekte ve talepleri sıralanarak tarafsız bir ifade ile sunulmaktadır. Herhangi bir ironi ve/veya olumsuz ifadeye rastlanmamaktadır.

[245] Https://Www.Theguardian.Com/World/2016/Mar/07/Eu-Turkey-Summit-Focus-Stopping-Flow-Migrants-Europe

[246] Https://Www.Theguardian.Com/World/2016/Mar/07/Eu-Offers-Another-3bn-To-Turkey-At-Emergency-Migration-Summit

Haber içeriğinde AB ve Türkiye'yi ayrıştırıcı ifadeler yer almamakla birlikte tam tersine AB içerisindeki görüş ayrılıklarına bir nevi iç hesaplaşmalara değinilmektedir.

Kullanılan görseller direk olarak metnin içeriğine hizmet etmektedir. İlk fotoğrafta bir botta yer alan mültecilerin denizin ortasındaki yalnız, çaresiz durumlarına gönderme yapılırken, diğer fotoğrafta Türkiye kıyılarından Yunanistan'ın Midilli adasına bakan bir adam gösterilerek, bir hayal tasviri yapılmaktadır. Bu hayal, yeni bir dünya, yeni bir başlangıcı temsil ederken bir yandan çok yakın ve imkânsız bir hedefi de vurgulamaktadır. Haberdeki grafik bu hayale geçiş rotasını göstermekte, video da bu hayal peşinden gidildiğinde yaşanılacakları göstermektedir.

Bu haber ilk defa bu kadar net bir şekilde yaşanılan insanlık dramına dikkat çekmekte ve okuyucuların vicdanlarına da seslenmektedir. Metnin başlığı ve kullanılan görseller içerik ile uyumludur.

07.03.2016

"Türkiye, Suriye mülteci krizini üstesinden gelmek için "bire bir" planını açıklıyor."

Turkey outlines 'one for one' plan to tackle Syrian refugee crisis

Brussels summit also told Ankara wants payment doubled to €6bn in exchange for helping the EU

Turkish prime minister Ahmet Davutoğlu poses with European Union leaders during the summit in Brussels. Photograph: Yves Herman/Reuters

Erdoğan critical of EU handling of migrant crisis - video Guardian

Görsel 63: "Turkey outlines "one for one" plan to tackle Syrian refugee crisis"

Görsel 64: Yunanistan'ın Balkan yolu olarak geçen Makedonya sınırında Almanya bayrağını tutan kız çocuğu

Görsel 65: Zirve ile ilgili David Cameron ve François Holland'ın konuşmaları

Haber dijital gazeteden alınmıştır [247]. The Guardian'ın İngiltere baskısında 2. Sırada yer alan Avrupa bölümünde yayınlanmıştır. Başlık Türkiye'nin konuya çözüm odaklı yaklaşımını içermekte ve bu anlamda olumlu olarak değerlendirilmektedir. Haberde iki fotoğraf ve bir video kullanılmıştır.

Metnin içeriğinde süreç rakamlarla desteklenmiş ve Türkiye'nin ek olarak talep ettiği miktar, haklı bir temele oturtulmuştur. Bu anlamda, alt metinde Türkiye'nin bu talebi boşuna yapmadığı vurgulanarak, talepleri rasyonel hale getirilmiştir. Bu konu da metin içerisinde yer alan video ile pekiştirilmiştir.

Servis edilen ilk fotoğrafta, tüm AB liderleri Zirve'de yan yana poz vermiş bir şekilde görülmektedirler. Türkiye Başbakanı Ahmet Davutoğlu ile Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in memnuniyet ifadeleri görülürken, Konsey Başkanı Donald Tusk 'ın elleri bağdaşmış ve sıkıntılı hali dikkat çekmektedir. Fotoğrafta ayrıca hemen hemen herkesin farklı bir yöne bakıyor oluşu, zirve içindeki farklı görüşlere de atıf olarak değerlendirilebilir.

[247] Https://Www.Theguardian.Com/World/2016/Mar/07/Eu-Offers-Another-3bn-To-Turkey- At-Emergency-Migration-Summit

Diğer fotoğraftaki Alman bayrağı tutan küçük kız çocuğu aslında bir hayali, hedefi ve geleceği betimlemektedir. Metnin başlığı ve kullanılan görseller içerik ile uyumludur.

17.03.2016

"AB liderleri, Türkiye ile mülteci anlaşması üzerine gergin görüşmelere hazırlanıyor."

EU leaders set for tense talks over refugee deal with Turkey

Leaders meet in Brussels to agree details of plan to stop refugees and migrants coming to Europe but many have issues with deal

EU leaders arrive in Brussels for migrant deal with Turkey - video Guardian

The EU and Turkey are set for confrontation over a deal on refugees as European leaders hold out on Ankara's key demands to speed up EU membership talks and provide visa-free travel for Turkish citizens by June.

Görsel 66 : "EU leaders set for tense talks over refugee deal with Turkey"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [248]. The Guardian'ın İngiltere baskısında 2. Sırada yer alan Avrupa bölümünde yayınlanmıştır. Başlık bir çatışma, problem ifadesi içermekte ve olumsuz bir izlenim vermektedir. Bununla birlikte, genel olarak içeriğe baktığımızda konunun zorluğu ve karmaşıklığına vurgu yapılarak Türkiye'nin de talepleri dile getirilmektedir. Bu taleplerle ile

[248] Https://Www.Theguardian.Com/World/2016/Mar/17/Eu-Leaders-Set-For-Tense-Talks-Over-Refugee-Deal-With-Turkey

ilgili olumlu ve/veya olumsuz bir yorum getirilmemekle birlikte alt metinde, taleplerin gerçekleşebilmesinin zorluğu, AB tarafından ucu açık ve sürüncemede bırakılması vurgulanmaktadır.

Metinde bu dönemde ilk defa Kıbrıs sorununa da değinilmiş, sorun Kıbrıs Rum Kesimi'nin tanınması üzerinden ortaya konmuştur. Burada da Rum kesimi veto dayatmasını kullanarak bir çifte standart yaratmaktadır. Ayrıca AB'nin süreçteki sorumlulukları ile ilgili de bir çifte standart yaklaşımı görülmektedir, buna karşılık Türkiye'nin tüm kriterleri sağlaması beklenmektedir. Haber içerisinde süreç sayısal verilerle desteklenmektedir. Başlığı içerik ve içeriğindeki video ile uyumludur.

The Guardian

Merkez sol eğilimli The Guardian, 2016 Brüksel Zirvesi ve Türkiye-AB 18 Mart Mutabakatı hakkında toplamda üç haber incelenmiştir. Bu üç haberden biri Türkiye ile ilgili olumlu bir görüş sunarken, diğer iki haber sürece dair detaylı bilgi vermekte fakat Türkiye'nin duruşu ve AB ile ilişkileri ile ilgili herhangi bir olumlu/olumsuz görüş sergilememektedir. Her üç haberin başlık, içerik ve fotoğrafları birbirleri ile uyumludur. Haberlerin içerikleri fotoğraf ve videolarla zenginleştirilmiştir. İlk defa haberde video kullanımına rastlanmaktadır. Metin içeriklerinde sade bir dil kullanılmış, herhangi bir ironik ve/veya metaforik anlatıma rastlanmamıştır. Haberler genel anlamda makale formatında uzun ve detaylı bir anlatıma sahiptir. Türkiye ve AB süreci ile ilgili keskin ifadeler kullanılmadığı, sürecin rasyonel bir şekilde aktarıldığı görülmektedir.

The Independent

08.03.2016

"AB pazarlık yaparken mülteciler ortada kaldı"

Görsel 67 "Refugees caught in Middle as EU haggles"

Haber The Independent gazetesinin 8 Mart tarihli sayısında baş sayfadan dört küçük sütun olarak servis edilmiştir. Kullanılan fotoğraf sayfanın büyük bir çoğunluğunu kaplamaktadır. Fotoğraf, askeri dikenli tellerin arasında kalan 6-7 yaşlarındaki bir erkek çocuğunu göstermektedir. Dikenli teller ile sürecin sarmal zorluğu ve sıkışmışlığı vurgulanmakta, küçük erkek çocuğu ise yaşanılan dramı yansıtarak okuyucuları empati yapmaya yöneltmektedir. Bu çerçevede bu tarz bir fotoğrafın kullanılması okuyucuları rasyonel bir düşünceden ayırarak daha duygusal tepkilere yönlendirmektedir.

Başlık içerik ile uyumludur. Alt başlıkta Türkiye'nin istediği ek miktar vurgulanarak aslında Türkiye açısından olumsuz bir izlenim sunulmaktadır. Türkiye Avrupa'dan Suriyeli mültecilerin ülkesinden ayrılmasını durdurmak için ek olarak 3bn € istiyor.

Görsel 68 : "Turkey demands extra €3bn from EU to stop Syrian refugees leaving country"

Haber gazetenin 4. Sayfasının üst eteğinde altı sütun olarak yer almakta ve sayfanın ¾'ünü kaplamaktadır. Sayfanın sol üst eteğinde İngiltere Başbakanı David Cameron'ın basın mensuplarının önünde gülümseyen bir fotoğrafı yer almaktadır. Başlık Türkiye'nin ek talebini vurguladığı için olumsuz bir yaklaşımı göstermektedir.

Metin, süreç içindeki Türkiye de dahil olmak üzere birçok siyasi aktörün görüşlerine yer vermekte ve çok detaylı bir değerlendirme yapmaktadır. Bu değerlendirmeler içerisinde, Almanya'nın Türkiye ile iş birliğine ve aslında alt metinde Türkiye'ye ihtiyacı dile getirilirken, Fransa net biçimde Türkiye'nin taleplerinin olumlu karşılanmadığını belirtmektedir. İngiltere ise genel anlamda Türkiye ve süreçteki rolünden bağımsız olarak sürece dahil olmak istememektedir. Bu da İngiltere'nin Brexit yolundaki sinyallerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Bu bağlamda, Türkiye'nin üyelik sürecindeki olumlu tavrı Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun beyanları üzerinden net olarak dile getirilmektedir. Bu da Türkiye'nin bu süreçte AB'ye dayatması olarak ele alınabilinir.

Haberde yer alan fotoğrafta İngiltere Başbakanı David Cameron'ın kesin bir memnuniyet ifadesi içeren, dışa dönük gülen bir fotoğrafı yer almaktadır. Bu

aslında görüşülen tüm bu süreçlere dahil olmayacak olmasının verdiği keyif ve rahatlık olarak yorumlanabilinir. Fotoğrafın arka planında ise erkek basın mensuplarının askerleri andırdığı, dolayısıyla gücü simgelediği, 8 Mart olmasına rağmen görünen kadın gazeteci ile İngiltere Başbakanı David Cameron'ın arkasında kalan kadının varlıkları ve olay ile ilgilerinin olmadığı üzerinden kadınların süreçte yer almamaları vurgulanmaktadır.

12.03.2016

"Kıbrıs'ın Türkiye'nin teklifine itiraz etmesiyle AB mülteci anlaşması başarısızlıkla sonuçlandı."

Party that wants a new 'Fatherland' breaks taboos and woos voters

EU refugee deal hits setback as Cyprus objects to Turkey bid

Görsel 69 : "EU refugee deal hits setback as Cyprus objects to Turkey bid"

Haber gazetenin 30. Sayfasında Dünya bölümünde beş kısa sütun olarak servis edilmektedir. Başlık, Türkiye'nin üyelik sürecine karşı olumsuz bir anlam içermemekle birlikte Zirve'deki mülteci sorununun çözümüne dair bir çıkmazı anlatmaktadır. Habere ait olan ve neredeyse sayfanın tamamını kaplayan bir fotoğraf mevcuttur. Bu fotoğrafta Suriyeli mültecilerin kendi imkanları ile kurdukları, koşulları son derede kötü, çamur içindeki bir yaşam alanında küçük bir çocuğun arkadan görünümü verilmektedir. Çocuğun arkadan bu alana bakıyor olması içinde yaşadığı çaresizliğe odaklanılmasına ve umutsuzluğa

gönderme yapmaktadır. Bu tarz bir fotoğrafın kullanılması okuyucuları rasyonel bir düşünceden ayırarak daha duygusal tepkilere yönlendirmektedir.

Metinde Kıbrıs Rum kesiminin mülteci krizi kapsamındaki çözümsüz tavrı, eleştirel bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye'nin AB'ye üyeliği kapsamındaki Kıbrıs vetosu, 1974'teki Kıbrıs harekâtı üzerinden değerlendirilerek, istila edilen, mağdur taraf olarak gösterilmektedir. Alt metinde bir nevi Kıbrıs Rum vetosu meşrulaştırılmaktadır. Bu ifadeler kapsamında metin Türkiye'nin AB üyeliği sürecine yönelik olumsuz bir yaklaşım göstermektedir. Haberin başlığı ile içerik bu anlamda uyumsuzdur.

16.03.2016

"AB'nin mülteci anlaşmasını engelleme hamlesi"

Ballerina's new limb will help keep amputee on her toes

Venice: classic and undiscovered

Burma's new President: a promising choice of puppet for Suu Kyi

CYPRUS

Move to block EU's refugee deal with Turkey

Cypriot President Nicos Anastasiades pledged yesterday to block the European Union's planned refugee deal with Turkey unless Ankara grants the divided island new rights.

The proposed "one-for-one" swap deal, due to be agreed at tomorrow's EU summit, involves sending Syrians who land in Greece back to Turkey, while resettling Syrians directly from Turkish camps.

Görsel 70: "Move to block EU's refugee deal with Turkey"

Haber gazetenin Dünya bölümünde 24. Sayfanın sol üst eteğinde kısa bir sütun olarak verilmiştir. Bulunduğu bölüm göçmen sorunu ile ilgili ülkelerin yaklaşımlarına yer verilen kısımda en üst sırada bulunmaktadır. Bu durum Kıbrıs'ın süreçteki önemine vurgu yapmaktadır. Bu önem aslında Kıbrıs Rum Kesimi'nin mülteci anlaşmasını engellemesine dayanmaktadır.

Metinde Kıbrıs Rum Kesiminin koşula bağlı bir veto kararı iletilirken aslında alt metinde, Rum kesiminin fırsatçı bir yaklaşım sergiledikleri gösterilmektedir. Haberde Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci ile ilgili herhangi bir olumlu/olumsuz yaklaşım içermemektedir. Başlığı ve içerik uyumludur.

18.03.2016

"AB ülkeleri Türkiye ile mülteci anlaşması konusunda anlaşmaya varmaya çalışıyor."

Görsel 71: "EU leaders struggle to agree on refugee deal with Turkey."

Haber gazetenin 28. Sayfasında Dünya haberleri altında, diğer sayfadan bir sütun alarak 7 sütun şekilde yayınlanmıştır. Sayfada beş sütunluk bir alanı kaplayan büyük bir fotoğraf kullanılmıştır.

Metin içeriğinde süreçteki aktörlerin görüşlerine detaylıca yer verilmekte ve haber sayısal veriler ile desteklenmektedir. Türkiye ile ilgili olumlu ve olumsuz metaforlar kullanılmıştır. Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in Türkiye'yi çözümün anahtarı olarak göstermesi olumlu bir ifadeyken, Türkiye'nin talepleri "fidye" ve "şantaj" olarak değerlendirilerek olumsuz bir anlam yüklenmektedir. Bu açıdan bakıldığında haber Türkiye'nin birliğe üyeliği açısından olumsuz bir yaklaşıma sahiptir.

Haberde kullanılan fotoğrafta bir tren yolu üzerinde oturan adam ile bir kız ve erkek çocuk (muhtemelen baba ve çocukları) gösterilmektedir. Fotoğraf tren yolu üzerinde dağılmış kıyafetler ve yakılan bir ateşi göstererek aslında çadıra bile sahip olmayan bu ailenin içinde bulunduğu çaresizliği ve insanlık dramını göstermektedir. Tren rayları içerisinde kurulan bu düzende güvenlik, barınma, gibi temel ihtiyaçların hiçbiri karşılanmamaktır. Adamın kız çocuğuna gülerek bakması geleceğe dair umudun da bir göstergesidir. Mavi balon AB'ye

bir gönderme olarak değerlendirilebilinir. Haberin başlık ve içeriği ile kullanılan fotoğraf birbirleri ile uyumludur.

THE INDEPENDENT
SATURDAY EDITION

Liberal eğilimli The Independent gazetesinde, 2016 Brüksel Zirvesi ve Türkiye-AB 18 Mart Mutabakatı hakkında toplamda beş haber incelenmiştir. Bir haber haricindeki haberin tamamında Türkiye ile ilgili olumsuz bir görüş sunulmaktadır. Genelde haberlerin başlık ve içeriği ile kullanılan fotoğraflar birbirleri ile uyumludur.

Haberlerin içerikleri birçok fotoğraf ile zenginleştirilmiştir. Yalnız bu fotoğrafların hemen hemen tamamında çocuklar kullanılmış, bu tarz fotoğrafların kullanılması da okuyucuları rasyonel bir düşünceden ayırarak daha duygusal alana yönlendirmiştir.

Görsel 72: The Independent, 9 Mart 2016 tarihli gazete

Görsel 73: The Independent, 9 Mart 2016 tarihli gazete

Görsel 74: The Independent, 12 Mart 2016 tarihli gazete

Görsel 75: The Independent, 18 Mart 2016 tarihli gazete

Haberlerde sade bir dil kullanılmakta ve uzunluklarının da ortalama düzeyde olduğu görülmektedir. Haberlerin tamamında mülteci sorunu detaylı bir şekilde ve tüm aktörlerin katılımıyla ele alınmış, bu çerçevede sınır güvenliği ve Kıbrıs sorununa da ayrıca değinilmiştir.

Fransız Basını Haber Örneklemi

Le Figaro (Sağ Eğilimli)

10.03.2016

"Göçmenler: AB-Türkiye anlaşması üzerine şüpheler"

Görsel 76: "Migrants: doutes sur l'accord UE-Turquie"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [249]. Uluslararası haberler bölümünde yayınlamıştır. Başlık içerdiği kelimeler nedeniyle olumsuz bir anlam yansıtmaktadır. Metinde bir adet fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğrafta Türkiye

[249] Https://Www.Lefigaro.Fr/İnternational/2016/03/10/01003-20160310artfig00350-Migrants-Doutes-Sur-L-Accord-Ue-Turquie.Php

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile Alman Şansölyesi Angela Merkel, "kafa kafaya vermiş" bir şekilde gülümsedikleri görülmektedir. İki liderin yakın ve samimi şekilde konuştukları fotoğraf, sürecin de mimarları olduklarını vurgulamaktadır. Arka planda Türkiye'nin taleplerini Almanya üzerinden Birliğe ilettiğine dair de bir izlenim verilmektedir.

Metin, göçmen krizi dolayısıyla zirvede yaşanılan süreçleri hem AB iç dinamikleri hem de Türkiye ile olan ilişkiler açısından detaylı bir şekilde ele almaktadır. İronik bir dil kullanılmıştır. Türkiye'yi çok kültürel bir kod ile "Genç ve fazla güzel bir gelin" olarak tanımlamış ve buna paralel isteklerinin de olması gerekenin çok üzerinde olduğu vurgulanmıştır.

Ayrıca süreç ile ilgili olan tartışmalarda Türkiye'ye olan olumsuz tavrı iyice ortaya koyabilmek için sağ ve sol iki uç partiden örnekler verilerek, aynı düşüncede olmaları vurgulanmış ve sonunda "AB'ye dahil edilmesi düşünülen rejim bu mudur?" sorusuyla Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecine duyulan olumsuz tavır açıkça ortaya konmuştur.

Haberde söz edilen mülteci anlaşması ile ilgili zaman net olarak verilmekte ve buna göre konunun çözümlenmesi beklenmektedir. Buna karşılık, Türkiye'nin üyeliği ile ilgili AB hiçbir zaman net zaman belirtmemiş, tam tersine süreci hep sürüncemede bırakmıştır. Bu da üyelik sürecinde Türkiye'ye karşı uygulanan çifte standarda örnek olarak gösterilebilinir. Başlık, metin ve fotoğraf ile uyumludur.

17.03.2016

"Avrupa Birliği ve Türkiye Ege denizindeki göçü derhal durdurmaya kararlılar."

Görsel 77: "L'Union européenne et la Turquie décidées a stopper sans délai l'exode en mer Egée"

Haber dijital gazeteden alınmış, Uluslararası haberler bölümünde yayınlamıştır [250]. Haberde tek bir fotoğraf kullanımı vardır. Fotoğrafta arka fonda görülen gemi, metinde bahsedilen ve göçmen sorununun temelini oluşturan Ege denizindeki mülteci dramını göstermektedir. Puslu ve gri bir havada, yüzlerinden korku ve endişe okunan kucağında küçük çocuğu olan bir aile görülmektedir. Bu anlamda mültecilerin çaresizlikleri vurgulanmaktadır.

Metnin başlığı konuyu açıklamakta ve herhangi bir olumlu ve/veya olumsuz ifade içermemektedir. Bununla birlikte, metnin alt başlığında anlaşma ile ilgili kısa bir bilgi verilirken, akabinde bu anlaşmanın Avrupa'ya ne kadara mal olacağı sorgulanmaktadır. Kullanılan kelime sözlük anlamı itibarıyle (tazminat/bedel) Türkiye için olumsuz bir yaklaşımdadır.

[250] Https://Www.Lefigaro.Fr/İnternational/2016/03/17/01003-20160317artfig00001-L-Union-Europeenne-Et-La-Turquie-Decidees-A-Stopper-Sans-Delai-L-Exode-En-Mer-Egee.Php

Haberin içinde kullanılan iki ara başlıktan ilkinde anlaşmanın içine bir madde koyulmakta ikicisinde ise "Türkler için 3 ay sonra vizeye son" başlığıyla bunun tehdit olarak algılanması sağlanmaktadır. Akabinde bildiride, Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili bir taviz veriliyor izlenimi olsa bile aslında metinde geçen madde, tamamen ucu açık, hiçbir konu veya takvimin belirlenmediği, sadece bir niyet göstergesinin sunulduğunu ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında metin, Türkiye'nin üyelik sürecine dair olumsuz bir bakış açısına sahip olduğu görülmekte ve yine metinde Türkiye'ye karşı uygulanan bir çifte standart ile karşılaşılmaktadır. Metinde ironik bir dil kullanılmamıştır, konu sade bir dille aktarılmıştır.

18.03.2016

"Göçmenler: AB-Türkiye anlaşması Ege Denizi rotasını kapatmalı."

Migrants : l'accord UE-Turquie doit fermer la route de la mer Egée

Par **Jean-Jacques Mevel**
Publié le 18/03/2016 à 19:59

Copier le lien

En vertu de l'accord trouvé vendredi à Ankara, les migrants qui débarqueront en Europe, comme ci-dessus à Lesbos le 19 février, seront systématiquement renvoyés vers la Turquie. *Manu Brabo/AP*

Görsel 78: "Migrants: l'accord UE-Turquie doit fermer la route de la mer Egée"

Haber dijital gazeteden alınmış ve Uluslararası haberler bölümünde yayınlamıştır [251]. Haberde kullanılan fotoğraf gün doğmadan, karanlık ve puslu bir havada Midilli kıyılarına çıkan ve olması gerekenden çok daha fazla insanın bulunduğu bir botu göstermektedir. Fotoğrafın altında yapılan anlaşmaya referans verilerek aslında artık bu kişilerin Türkiye'ye geri gönderilecekleri özellikle vurgulanmaktadır.

Başlık Türkiye ve/veya üyelik süreciyle ilgili olumlu/olumsuz bir ifadeden ziyade bir koşullu ifadeyi içermektedir. Bu da aslında göçmen sorununun o dönemde AB ve üye ülkeler için çok kritik bir öneme sahip olduğunu da ayrıca vurgulamaktadır. Alt başlıkta ise anlaşma ile ilgili bilgi verilirken Türkiye'ye tanınacak ayrıcalık ucu açık tutularak sadece "-ebilmek" fiiliyle iletilmekte ve sürüncemede bırakılmaktadır.

Metinde anlaşmanın bir tarafı olan Türkiye'den "Başkan Erdoğan'ın otoriter rejimi" olarak bahsedilmekte, bu da gerek ülke gerekse üyelik sürecine dair net olumsuz tavrı ortaya koymaktadır.

Türkiye'ye anlaşma karşılığında verilen tavizlerden bahsedilirken vize serbestisi sağlanması konusunda özellikle Fransızların öne sürdükleri teknik koşullar sebebiyle alt metinde aslında bu vize serbestîsinin de hiçbir zaman gerçekleşmeyeceği açıkça vurgulanmaktadır. Bu da AB'nin hem çifte standart ve sürüncemede bırakma yaklaşımı, hem de Türkiye'nin üyelik sürecinde klasikleşen "verilen sözlerin, yapılan anlaşmaların nihai sonuca vardırılamaması" konusunu da bir kere daha gözler önüne sermektedir.

Metnin sonunda, Türkiye'nin üyelik sürecindeki talepleri üzerinden Recep Tayyip Erdoğan'ın özgüveni ironik bir şekilde ele alınmaktadır. Başlık, içerik ve fotoğraf birbirleriyle uyumludur.

[251] Https://Www.Lefigaro.Fr/İnternational/2016/03/18/01003-20160318artfig00348-Migrants-L-Accord-Ue-Turquie-Doit-Fermer-La-Route-De-La-Mer-Egee.Php

Sağ eğilimli Le Figaro gazetesinin, 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı hakkında çıkarılan üç haberi mevcuttur. Çıkan haberlerin tamamının Türkiye'nin üyelik sürecine olumsuz bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Haberlerde uzun metinler şeklinde ve bazı ironik kullanımlara sahip olsa bile genelde sade bir dil kullanılmaktadır. Gazete sağ eğilimli olmasına rağmen kullanılan dil ve tarzdan, politik eğilimi hakkında bir çıkarımda bulunulamamaktadır.

Haberlerin tümünde fotoğraf kullanımı mevcuttur ve kullanılan fotoğraflar özellikle arka fonun genelde hep puslu ve gri olması, insanların yüzlerindeki çaresizliği göstermesi ve çocukların kullanımı ile göçmen sorununun rasyonel bir yaklaşımdan ziyade daha empatik bir yaklaşımla aktarıldığı görülmektedir. Burada Fransa'nın anlaşma kapsamındaki "bire bir" maddesine karşı ılımlı olmadığını yani göçmenleri barındırmak istemediğini de ayrıca vurgulamak gerekir. Bu da net bir çifte standart örneğidir.

Başlıklar, metin ve fotoğraflar kendi içlerinde uyumludur. Başlıklarda net bir şekilde "Göçmen" kelimesinin geçmesi ideolojik bir yaklaşım olup konuyu iltica gibi zorunlu bir yer değiştirme kategorisinden çıkartarak keyfi bir duruma dönüştürmektedir. Bu da aslında göçmenleri kabul etmek istemeyen Fransa'nın politikasını meşrulaştırma isteğinden kaynaklanmaktadır.

The Liberation (Sol Politik Eğilimli)

08.03.2016

"Avrupa iltica hakkına nasıl sırtını döndü."

Görsel 79 : "Comment l'Europe a tourné le dos au droit d'asile"

Haber dijital gazeteden alınmıştır [252]. Gazetenin 2. Sırada yer alan Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır. Haberin başlığı bir soru cümlesi olmasına rağmen, soru işareti koyulmayarak aslında "nasıl" kelimesine birkaç farklı anlam yüklemekte ve metinde bundan bahsetmektedir. Başlık genel olarak olumsuz bir ifadeye sahip olsa da Türkiye ile ilgili herhangi bir yorum içermemektedir. Haberde bir adet fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğrafta AB Komisyonu Başkanı ile Konsey Başkanının, Ahmet Davutoğlu ile samimi bir duruşu yer almaktadır. Özellikle Konsey Başkanı Tusk'ın Davutoğlu ile samimiyeti ilgi çekici boyuttadır. Bu tavır her iki politikacının anlaşmanın gerçekleştirilmesine yönelik yüksek motivasyonlarını göstermektedir. Haberin

[252] Https://Www.Liberation.Fr/Planete/2016/03/08/Comment-L-Europe-A-Tourne-Le-Dos-Au-Droit-D-
Asile_1438353/

başlığı "Avrupa'nın iltica hakkına sırtını dönmesi" olmasına rağmen, fotoğrafta sırtı dönük tek kişinin Ahmet Davutoğlu olması ilgi çekicidir.

Metin ironik anlatımların yer aldığı bir dile sahiptir. Süreç ile ilgili detaylı bilgi vermekle birlikte, çok uzun bir haber yazısı niteliğindedir. Gazetenin politik eğilimi ile de paralel bir şekilde, kullanılan kelimeler ve ifadeler ile AB'nin iç politikalarını eleştirel bir bakış açısıyla yansıtmaktadır.

Ayrıca Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in yaklaşan seçim motivasyonu nedeniyle göçmen akışını bir an önce durdurmak istediği ve normalde iltica etmek isteyen göçmenler haricindekileri, geri göndermeleri gerekirken, tüm göçmenlerin iadesinin anlaşma kapsamına alınması eleştirilmektedir.

Metinde Türkiye'nin talepleri açıkça belirtilmesine rağmen, Türkiye'nin kimliğine, politikacılarına, Cumhurbaşkanına herhangi bir saldırı yer almamaktadır. Hatta AB ülkelerinin Türkiye'ye karşı uyguladıkları çifte standart anlaşma üzerinden çok net bir şekilde hissettirilmektedir. Birçok AB üyesi iki yüzlü bir yaklaşımla anlaşmanın göçmenlerin Türkiye'ye iadesi kısmına onay vermekte ama kendi ülkelerine yerleştirilecek göçmeler konusunda ayak diretmektedirler. Burada aslında Avrupa Birliği'nin uluslarüstü yapısı ile ilgili sıkıntılar da net bir şekilde hissedilmektedir. Birlikte karar alma mekanizmalarındaki ulus-devlet ağırlığı, ortak kararların alınıp uygulamalarındaki verimsizliğe neden olmaktadır.

Haberde vize serbestisi konusunda Fransız vetosundan bahsedilerek 72 kriter konulduğu ve Türkiye'nin bunlardan sadece 10 tanesini karşıladığı vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, üç ay sonunda uygulanması beklenen bu kararın aslında gerçek olmadığı belirtilmektedir. Bu da AB'nin Türkiye'yi sürüncemede bıraktığı birçok konudan biridir. Başlık, içerik ve fotoğraf birbirleriyle uyumludur.

18.03.2016

"AB ve Türkiye, Yunanistan'a varan 'yasal olmayan' göçmenleri geri göndermek için bir anlaşma yapıyor. "

Uluslararası af örgütü "akışları kesme düşüncesine takıntılı" Avrupa liderlerinin "tesisatçı vizyonunu" eleştiriyor.

L'UE et la Turquie concluent un accord pour renvoyer les migrants «illégaux» qui arrivent en Grèce

Amnesty dénonce la «vision de plombiers» de dirigeants européens «obnubilés par l'idée de couper les flux».

Angelina Jolie entourée de réfugiés dans le camp de Moria le 17 mars 2016 à Lesbos (Photo STR. AFP)

par AFP

Görsel 80: "L'UE et la Turquie concluent un Accord pour renvoyer les migrants "illegaux" qui arrivent en Grece"

Haber dijital gazeteden alınmış, Uluslararası haber bölümünde yayınlanmıştır [253]. Haberde ünlü Amerikalı film yıldızı ve Birleşmiş Milletler Barış Elçisi Angelina Jolie'nin Ayvalık karşısındaki Midilli adasındaki Moria

[253] Https://Www.Liberation.Fr/Planete/2016/03/18/L-Ue-Et-La-Turquie-Concluent-Un-Accord-Pour-Renvoyer-Les-Migrants-İllegaux-Qui-Arrivent-En-Grece_1440525/

kampında etrafı mültecilerleler çevirili bir fotoğrafı bulunmaktadır. Fotoğrafın altındaki açıklamada aktrisin etrafını mültecilerin sardığı söylenmesine rağmen, görünen kişilerin profili gayet iyi standartlarda olduklarına işaret etmekte ve alt metinde Yunanistan'daki kampların koşullarına olumlu bir gönderme yapılmaktadır. Başlıkta olumlu ve/veya olumsuz bir ifade kullanılmamakta sadece yapılan anlaşmaya dair bilgi verilmektedir. Alt başlıkta ise gazete ironik bir dille politik eğilimine uygun bir şekilde anlaşmayı bir "tesisatçı vizyonu" (bir sistemin ya tamamen açılması ya da tamamen kapatılması) ile basitleştirmiş ve Avrupa liderlerini eleştirmiştir.

Metin içerisinde anlatılan süreç ve savlar rakamlarla desteklenmiştir ve haber uzun bir metindir. Doğrudan Türkiye ve üyelik süreci ile ilgili olumsuz ifadeler kullanmamasına rağmen Belçika Başbakan'ının beyanı üzerinden alt metinde Türkiye'nin basın özgürlüğü ve Kürt sorunu gibi konulardaki olumsuz tutumlarını "İslami muhafazakâr rejim" tanımlamasıyla ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, haber Ahmet Davutoğlu'nun da sözlerine yer vererek konunun bir pazarlık meselesi değil insanı değer ve hatta "Avrupa değerleri" meselesi olduğunu belirtmiştir. Başlık ve içerik birbiri ile uyumlu olsa bile fotoğrafın tam olarak metin içeriği ile bir uyumu mevcut değildir.

Sol eğilimli La Liberation gazetesinde, 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı hakkında çıkan iki haber mevcuttur. Genel anlamda çıkan haberlerde Türkiye'ye ve üyelik sürecine ait olumlu/olumsuz bir yaklaşıma rastlanmamaktadır. Haberler daha çok durumu ortaya koyup süreci anlatan bir yapıya sahiptir. Gazetenin politik eğilimi ile paralel olarak AB'nin iç politikası ve kararlarının eleştirildiği, soru cümlelerinin haberler içerisinde fazlalıkla yer aldığı görülmektedir.

Metinlerin uzunluğu ve ironik ifadelerin kullanımı dikkat çekmektedir. Haberlerin tamamında fotoğraf kullanımı mevcuttur ve sayısal verilerden faydalanıldığı görülmektedir. Başlıklar ile içerikler birbirleri ile uyumludur.

Le Monde

17 Mart 2016

"Merkel'in Avrupa'ya diz çöktürdüğü gece"

Görsel 81: "La nuit ou Merkel a fait plier Europe"

Görsel 82: Ahmet Davutoğlu ve diğer AB liderleri fotoğraf töreni öncesinde

Haber, Le Monde gazetesinin 17 Mart 2016 tarihli sayısının baş sayfasında tam ortada üç sütün fotoğraf, bir sütun yazı olarak yayınlanmıştır. Haberde iki fotoğraf kullanılmıştır. Baş sayfada Angela Merkel ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Ankara'daki Cumhurbaşkanlığı Sarayında görüşürken çekilmiş bir fotoğrafı bulunmaktadır. Fotoğrafa bakıldığındaki ilk izlenim ayaktaki hâkim duruşu ve elinin açıklığı ile bütün gücün ve üstünlüğün Recep Tayyip Erdoğan'da olduğu, Merkel'in ise ne yapacağını bilemez eğreti bir şekilde oturur pozisyonda, sıkışmış duruşu öne çıkmaktadır. Fotoğraf baş sayfada yer alan başlık ile paralel bir şekilde Avrupa'yı temsil eden Merkel'in aslında bir nevi Erdoğan'ın karşısındaki yenilgisine gönderme yapmaktadır.

Haberin devamı gazetenin 4. Sayfasında "Angela Merkel'in Avrupa'yı kaybettiği gece" başlığı ile verilmektedir. Bu sayfada da Ahmet Davutoğlu ve Birlik üyelerinin yer aldığı bir fotoğraf bulunmaktadır. Fotoğrafta ilk bakışta fark edilen bir bütünlüğün olmadığı her bir kişinin farklı bir yön, tavır, tepkiye sahip olduğudur. En çok dikkat çeken taraf ise Ahmet Davutoğlu ve Konsey Başkanı Donald Tusk'un yüksek memnuniyeti, buna karşılık Fransız François Hollande'ın iki politikacıya aşırı memnuniyetsiz ve sert bakışları olmaktadır. Diğer taraftan Angela Merkel'in kolunu "yoluna girer" yaklaşımıyla uzatışı da öne çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında fotoğraf içerikle ve başlıkla uyumludur.

Metin içeriğinde fotoğraf ile de paralel olmak üzere Angela Merkel'e eleştirel bir yaklaşım bulunmaktadır. Özellikle göçmen sorunu ile alakalı olarak Türkiye ile bireysel görüşmeleri ve ortaya çıkan anlaşma ile ilgili hiçbir üye devleti bilgilendirmemesinin büyük tepkilere yol açtığı belirtilmektedir. Haberde ironik bir dil kullanılmış ve birçok farklı üye ülkeden politikacıların eleştirel görüşlerine yer verilmiştir. Bu nedenle uzun bir haberdir.

Bununla birlikte, Türkiye, "Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiye'si" ifadesiyle tanımlanmakta ve bu şekilde alt metinde ülkenin tek adam rejimine dayalı bir otokrasi yönetiminde olduğuna gönderme yapılmaktadır. Bu tanımlama baş sayfada kullanılan fotoğraf ile de desteklenmektedir. Türkiye'nin bu anlaşma dahilinde gerek coğrafi gerekse sınır güvenliği anlamındaki avantajlı pozisyonu nedeniyle istek ve taleplerini yaptırabilecek pozisyonda olduğu belirtilmektedir. Bu durum bir "intikam"ın tadının çıkarması" olarak tanımlanmakta, bu intikam ifadesiyle aslında Türkiye'nin 53 yıllık AB mücadelesine gönderme yapılmaktadır. Türkiye belki de ilk defa AB karşısında bu kadar avantajlı bir durumdadır.

Metinde geçen "intikam" kelimesi her ne kadar alt metinde Türkiye'ye bir çifte standart ve/veya haksızlık yapıldığı ifadelerini taşısa da bir diğer yandan kelimenin özünde taşıdığı öfke, kin, fırsatçılık anlamları ile olumsuz bir izlenim vermektedir. Bu anlamda metin genel olarak Türkiye'nin politikaları anlamında olumsuz bir yaklaşıma sahiptir.

Haberdeki başlık, içerik ve fotoğraflar birbirleri ile uyumludur ancak baş sayfa ve iç sayfadaki haberlerin başlıkları değerlendirildiğinde baş sayfadaki başlığın çok daha sert ve keskin, iç sayfadakinin ise nispeten daha yumuşak olduğu görülmektedir.

19 Mart 2016

"Göçmenler: AB'nin Türkiye ile tartışmalı anlaşması"

Görsel 83: "Migrants: le pacte controversé de l'UE avec la Turquie"
Görsel 84: Ahmet Davutoğlu, AB'nin Konsey ve Komisyon Başkanları ile basın toplantısında

Haber, Le Monde gazetesinin 19 Mart 2016 tarihli sayısının baş sayfasında üst orta etekte tam ortada dört kısa sütun olarak servis edilmiştir. Baş sayfada herhangi bir fotoğraf kullanımı yoktur. Haberin başlığı içerdiği kelimeler ile genel olarak olumsuz bir izlenim vermektedir.

Haberin devamındaki iç sayfada ise "Göçmenler: Avrupa Birliği ve Türkiye arasında zaferden yoksun bir anlaşma" başlığı ve bir adet fotoğraf ile servis edilmiştir. Bu fotoğrafın Ahmet Davutoğlu ile AB Konsey ve Komisyon başkanlarının basın toplantısı sırasında çekildiği görülmektedir. Arkadaki fonda

büyük bir Türk bayrağı bulunmaktadır. Fotoğrafta Ahmet Davutoğlu'nun düşünceli bir ifadeyle konuşmaları dinlediği görülmektedir. Bununla beraber, fotoğrafta yüzü tam olarak seçilebilen tek kişi Ahmet Davutoğlu'dur, bu da alt metinde anlaşmadaki güçlü tarafın Türkiye olduğuna gönderme yapmaktadır. Fotoğrafta daralan bir perspektif açısı vardır. İlk sıradaki kişinin flu, ortadaki kişinin daha net ama yan profil, en sondaki Ahmet Davutoğlu'nun ise net bir şekilde seçilebilir ve yüzünün tam dönük ama düşünceli olması, bu anlaşmanın başlık ile paralel bir şekilde aslında her iki taraf için de bir zaferle sonuçlanmadığını göstermektedir.

Metnin içeriği genel olarak bu anlaşmanın yapılması zorunluluğuna vurgu yapmakta fakat birçok kere anlaşmanın koşullarından hoşnut olunmadığı özellikle vurgulanmaktadır. Ayrıca bu dönemde hiç öne çıkmayan Kürt sorununa, fotoğrafın çekildiği basın toplantısında değinilmiş ve Ahmet Davutoğlu'nun sert tepkisi ile karşılaşılmıştır. Bu durum dönemin politik eğilimlerinden ziyade zirvenin gerçekleştiği Brüksel'deki Kürt çoğunluk ile de ilgilidir. Davutoğlu'nun sert tepkisi ise daha birkaç gün öncesinde PKK ile ilintili bir terör örgütü olan Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD)'nin Ankara'da düzenlediği terör saldırısına dayanmaktadır.

Haberde Türkiye'den "zorlu ortak" olarak bahsedilmekte ve Türkiye ile ilgili olumlu bir imaj çizilmemektedir. Metnin sonunda ne olursa olsun AB'nin kendi ana değerleri olarak dile getirdiği demokrasi, insan hakları, ifade özgürlüğü, temel haklara saygı gibi konuların bir nevi kırmızı çizgileri olduğunu ve bunlardan feragat edilemeyeceğinin özellikle altını çizilmektedir.

Başlık, içerik ve fotoğraflar birbirleri ile uyumludur. Haber sade bir dil kullanılan uzun bir metne sahiptir. Türkiye ile ilgili olumsuz bir yaklaşım izlendiği görülmektedir.

Le Monde
www.lemonde.fr
SAMEDI 11 DÉCEMBRE 1999

Liberal eğilimli Le Monde gazetesinin, 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı hakkında çıkarılan iki haberi mevcuttur. Genel anlamda çıkan haberlerin tamamında Türkiye'nin politikalarına karşı olumsuz bir yaklaşım görülmektedir. Satır aralarında Türkiye'nin AB'ye üye ülke kriterlerini sağlamadığı vurgulanmaktır.

Haberlerin tümü baş sayfada verilmektedir. Ana sayfada kullanılan başlık ile iç sayfadaki devamı arasında ifadelerin daha yumuşadığı görülmektedir. Metinlerde genellikle sade bir dil kullanılmış ve fotoğraflar ile zenginleştirilmiştir. Başlık, fotoğraf ve içerikler birbirleri ile uyumludur. Metinlerin tamamı Göçmen krizine odaklanmakta satır aralarında Türkiye'nin AB üyelik süreci ile diğer tartışmalı konulara değinilmektedir.

Mart 2016 Avrupa Birliği Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Göçmen Mutabakatına ait İngiliz ve Fransız Basınından Örneklem olarak seçilen Haberlerin Karşılaştırmalı Analizi

Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik sürecinde 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Göçmen Mutabakatı kapsamında seçilen gazete örneklemi Fransız basınından Le Figaro (sağ eğilimli), La Liberation (sol eğilimli) ve Le Monde (liberal eğilimli) İngiltere basınından ise The Daily Telegraph (sağ eğilimli), The Guardian (sol eğilimli) ve The Independent (liberal eğilimli) gazeteleridir.

İncelenen gazete ve haber örneklemlerinde hem İngiliz hem de Fransız gazetelerinde çıkan haberlerin hemen hemen hepsi Türkiye'ye karşı olumsuz bir tavır içermektedir. Her iki ülke haberlerinde de yoğun bir şekilde fotoğraf kullanımı mevcuttur. Ayrıca İngiliz gazetelerinde dijital baskıda ilk defa video kullanımına rastlanmıştır. Bu da dönüşen medyanın görsel içerik anlamında zenginleştirici olanaklarından yararlanıldığını göstermektedir. Bununla birlikte,

haberlerde Fransız gazetelerine göre İngiliz gazetelerinde yüksek oranda sayısal verilere rastlanmaktadır.

Her iki ülke haberlerinin çoğunda benzer şekilde Avrupa'nın süreçteki çaresizliği aktarılmıştır. Bu süreçte Türkiye genellikle talepkâr ve hatta fırsatçı olarak gösterilmektedir.

İngiliz gazetelerinde Türkiye'nin bir sınır ülkesi olması üzerinden güvenlik sorunu öne çıkarılmakta ve bu sorun İslami terör ile bağdaştırılmaktadır. Buna karşılık, Fransız gazetelerinde güvenlik konusu AB'nin Yunanistan sınırları olarak işlenmektedir. Burada herhangi bir İslami terör bağlantısı kurulmamıştır.

İncelenen haberlerde İngiltere Mülteci sorunu dahilindeki sürece dahil olmayacağını vurgulanarak, İngiltere'nin Brexit sürecinde oluşunun sinyallerini vermektedir. Fransız gazeteleri ise Fransa'yı bu sürecin tam ortasında konumlandırmakta ve değerlendirmelerini de bu doğrultuda yapmaktadırlar.

Bu dönem özelinde gerek İngiliz gerekse Fransız basınında bu konunun baş sayfadan servis edildiği görülmektedir. Bu da konunun AB için ne kadar hassas ve önemli olduğunun bir kanıtıdır.

Her iki ülke gazetelerinde de sıklıkla uzun metne sahip haberlere rastlanmaktadır. İronik dil İngiltere'de sağ politik eğilimli gazetede daha yoğun bir şekilde görülmekle birlikte, Fransa'da neredeyse tüm gazete örneklemlerinde karşımıza çıkmaktadır.

SONUÇ

Gazeteler, kamuoyunda ortaklaşa kültürün yaratılmasında en önemli aktörlerden biridir. Bu bağlamda, haber, sadece bir olayın alıcı kitleye aktarılması eylemine indirgenemez. Haber, olayı yayınlandığı gazetenin hakim ideolojisi çerçevesinde işler ve yeniden üretir. Bu açıdan değerlendirildiğinde de haberin yeniden üretildiği yer olan gazeteler araştırmamızın temelini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, araştırmamızda daha geniş perspektiften olaylara bakıp çözümleyebilmek amacıyla, iki farklı ülkedeki, farklı politik eğilimlere sahip toplam altı gazetedeki örneklem dahilindeki haberler, karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa, kapitalizmin gelişimiyle yeni bir döneme girmiştir. Bu doğrultuda, dünyada ilk defa bir ulus-devlet örgütlenme modelini ortaya koymuştur. Ekonomik amaçlar bu örgütlenme modelinin temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Avrupa bütünleşmesi kavramı, Avrupa uluslarını daha sıkı bir birliğe yaklaştırdığı düşünülen ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve tarihsel bir anlamı ifade etmektedir.

Avrupa Birliği'nin kuruluş aşamasında bütünleşme süreci, büyük güçlerin kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirdiği bir eğilim olarak değerlendiriliyordu [254]. Yüzyıllar buyunca Avrupa'nın düşman kardeşleri olarak hareket eden Fransa ve Almanya ortak bir ekonomik amaç uğruna bir araya geliyor ve hatta devlet egemenliklerinin bir kısmını gönüllü olarak bir üst kuruma teslim ediyorlardı.

Birçok alanda ortak bir politika hedefiyle ilerleyen ve bölgesel bir güç olma niyetindeki Avrupa Birliği, ilerleyen yıllarda sınırlarını diğer ülkelere de açmaya başlamıştır.

Uzun bir geçmişe sahip Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin en belirgin özelliği, başlangıcından beri hep çalkantılı süreçlere tanıklık etmesi, ilişkilerin durma noktasına gelmesi fakat tamamen kopamamasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren "Muasır Medeniyetler" olarak görmekte olduğu Batı medeniyetleri ile yakın temas ve iş birliği içerisinde olma niyetini her zaman dile getirmiştir. Bu doğrultuda, Avrupa'da kurulan topluluklara ve akabinde oluşturulan Avrupa Birliği'ne dahil olma isteğini net bir şekilde ortaya koymuştur.

Bununla birlikte, Avrupalı olma kimliğinin temellerinden biri Hristiyanlıktır. Bu bağlamda, Türkiye bu çemberin dışında kalmaktadır. Zira her

[254] Mılward, Alan S; "Bütünleşmenin Baharlar"ı, Seyfi Öngider Ed Yaptığı **Avrupa Sorunu** Aykırı Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2005, s.9.

ne kadar aksi savunulsa da Din faktörü halen bir ötekileştirme amacı dahilinde, Oryantalist bir bakış açısıyla karşımıza çıkmaktadır. Yapılan haber çözümlemelerinde de Din olgusuna, ilk iki zirvede yoğun bir biçimde vurgu yapılmış ve "Din" araştırmamızda bir alt kategori olarak yerini almıştır.

Avrupa'daki bazı kesimler İslam korkusuna dayanarak Türkiye'nin Üyeliği'nin Avrupa kimliğini yok edeceğini iddia ederken, bir kesim de Avrupa Birliği'nin İslami bir kimlik taşıyan Türkiye'yi içine almakla "medeniyetler arası çatışma" (Clash of Civilazation) [255] yerine "diyalog" arayışlarının güçleneceğini savunmaktadır. Türkiye'nin AB'ye üye olması sadece Avrupa ve Ortadoğu şeklinde ayrıştırılan Batı ve İslam dünyası arasında bir köprü oluşturmayacak, aynı zamanda Batı içindeki İslam ile Batı'yı da barıştıracaktır. Avrupa açısından Türkiye'nin önemi bu noktadadır [256].

Araştırmada bu görüşe yoğunlukla Türkiye'nin Avrupa Birliği ile üyelik müzakerelerinin başlatıldığı 2005 Lüksemburg Zirvesi kapsamında İngiliz basınında incelenmiş haberlerde rastlanmaktır. İngiltere, Müslüman bir ülke olarak tanımlanan Türkiye'nin Birliğe üyeliğinin, Avrupa Birliği'nin bütünleştirici yanını vurgulayacağını ve İslamiyet ile Müslüman toplumları kucakladığını göstereceğini düşünüyordu. Bu yaklaşım sadece Avrupa'daki Müslüman toplumların entegrasyonu arttırmakla kalmayacak, dışarıdan oluşabilecek İslami terör eylemlerinin de önünü kesecekti.

Bununla birlikte, 2005 yılı, Avusturya'nın ortaya atmış olduğu "İmtiyazlı Ortaklık" tartışmalarına da sahne olmuştur. Tam üyelik için ana koşulları sağlayan Türkiye, "İmtiyazlı Ortaklığa" ikna edilmeye çalışılmaktadır. Oryantalist bakış açısı burada da kendini göstermektedir, zira Cumhuriyet, demokrasi, laiklik kavramları Batıya özgü kavramlardır ve Türkiye Doğu ve İslami özelliklerin ağırlıklı olduğu bir ülke statüsüne sahip olarak gösterilmektedir. Birlik Türkiye'yi içine almak istememekle birlikte, başka

[255] Samuel Huntington, Medeniyetler Çatışması
[256] Dağı, Ihsan; **Avrupa Birliği ve Türkiye: Nedenler ve Sonuçlar Üzerine**, Erdinç Yazıcı'nın Editörlüğünü Yaptığı Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye İçinde, Çelik İş Yayınları; Ankara, 2005,.s.50

alternatif ve ittifaklar dâhilinde kendinden fazla uzaklaşmasına da tahammül edememektedir.

Türkiye, Soğuk Savaş döneminde bulunduğu jeopolitik anlamda kritik konumu nedeniyle gerek Batı Dünyası gerekse Amerika Birleşik Devletleri açısından kendi taraflarında olması gereken bir müttefik konumundaydı. Marshall planı, bu çerçevede gerçekleştirilen ilk yardımı kapsıyordu. Aynı gerekçelerle 2001 yılında El Kaide'nin New York'taki İkiz Kuleleri bombalaması ile Dünya bambaşka bir döneme girmişti. 11 Eylül olayları Türkiye'nin Avrupa'nın güvenliği açısından ne kadar stratejik bir öneme sahip olduğunun anlaşılmasını sağlamıştır. Dönemin Almanya Dışişleri Bakanı Joschka Fischer, Türkiye'nin tam üye olmasına hayır diyenlerin, bunun sonuçlarını anlaması gerektiğini belirtmiş ve özellikle Avusturya tarafından dile getirilen tam üyelik yerine "İmtiyazlı Ortaklık" benzeri seçeneklerin söz konusu olamayacağını belirtmiştir [257].

Bulunduğu konum anlamında Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri'nin yüksek önem verdiği ülkelerden biridir. İran, Irak, Suriye'ye komşu olması, Rusya'ya yakınlığı, Türkiye'nin Batı kanadına dahil bir ülke olması gerekliliğini göstermektedir. Bu nedenle, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde ABD, Birliği Türkiye'nin katılımının sağlanması yönünde teşvik etmektedir. Bu olumlu etki, araştırmada 2005 Lüksemburg Zirvesi kapsamında haberlerin çözümlenmesinde "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" olarak kategorilendirilmiştir.

Araştırmada, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci ile ilgili İngiliz ve Fransız basınında yer alan ve amaca özel örneklem dahilinde seçilen haberler çözümleme sonucunda üç ana kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; Türkiye'nin AB üyelik sürecine karşı "Olumlu" yaklaşıma sahip olan haberler, "Olumsuz" yaklaşıma sahip olan haberler ve "Nötr" bir yaklaşıma sahip olan haberler olarak belirlenmiştir. Bu ana kategoriler hem incelenen tüm haber örneklemlerinde hem de her üç dönem özelinde ele alınmıştır.

[257] Fischer: Türkiye'nin Tam Üyeliği Dışında Bir Formül Olmaz. Bbc Turkish.Com; 20 Ekim 2004 Https://Www.Bbc.Co.Uk/Turkish/Europe/Story/2004/10/Printable/041020_Greens_İstanbul.Shtml

Bununla birlikte, yapılan haber çözümlemesi doğrultusunda her bir dönem için farklı alt kategoriler oluşturulması sonucuna varılmıştır. Bu alt kategoriler, Türkiye'nin AB'ne aday ülke olarak kabul edildiği 1999 Helsinki Zirvesi için analizi yapılan haberler sonucunda "Fotoğraf Kullanımı", "İronik dil", "Kopenhag Kriterlerine Uyum", "Çifte Standart", "Din", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme", "Oryantalizm/Öteki", "Kıbrıs Sorunu" ve "Kürt Sorunu ve Öcalan" olarak belirlenmiştir.

2005 yılı Lüksemburg Zirvesi kapsamında analizi yapılan haber örneklemi neticesinde "Fotoğraf Kullanımı", "Çifte Standart", "Din", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme", "Oryantalizm/Öteki", "Kıbrıs Sorunu" ve "Amerika Birleşik Devletleri Etkisi" olarak belirlenmiştir.

Benzer şekilde 2016 Brüksel Zirvesi ve 18 Mart Mutabakatı kapsamında analizi yapılan haber örneklemi neticesinde de "Fotoğraf Kullanımı", "İronik dil", "Çifte Standart", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme" Türkiye'nin Fırsatçılığı" "Kıbrıs Sorunu" ve "Güvenlik" olarak belirlenmiştir.

1999 Helsinki Zirvesi haber incelemeleri sonucunda "Kürt Sorunu ve Öcalan" bir alt kategori olarak belirlenmiştir. İncelenen haberlerde bu konuda farklı terimlerin kullanılıyor olması dikkat çekicidir. PKK ve Abdullah Öcalan için kullanılan terim ve tanımlamalar şu şekildedir; "Kimliğini korumaya çalışan silahlı bir yapı", "PKK'nın tutuklu lideri", "Kürt isyancı lider", "Chef de PKK (PKK'nın Başkanı), "İdama mahkûm edilen Kürt Lideri".

Bu kullanımlar, AB'nin Kürt sorununu Türkiye'ye nasıl bir dayatma unsuru olarak ele aldığının da bir göstergesidir. Bununla birlikte, ülkenin bütünlüğü çerçevesinde bu konu Türkiye'nin her zaman kırmızı çizgisi olmuştur.

Benzer şekilde "Din" unsuru, hem 1999 Helsinki hem de 2005 Lüksemburg zirve haberlerinin çözümlenmeleri sonucunda bir alt kategori olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye birçok haberde dini kimliği üzerinden tanıtılarak AB'ye üyeliği bu doğrultuda değerlendirilmiştir. 1999 yılında Din faktörü daha çok ayrıştırıcı bir unsur olarak öne çıkarılsa da 2005 yılındaki haberlerde Din tam tersine bütünleştirici bir kapsamda ele alınmaktadır. 2016 yılında ise Din unsuruna haberlerde rastlanılmamaktadır. Bu bağlamda kullanılan tanımlamalar

şu şekildedir; "Müslüman ağırlığa sahip bir ülke", "ilk Müslüman aday ülke", "65 Milyon Müslüman'ın ülkesi", "70 Milyon Müslümanın ulusu", "Çoğunluğu Müslüman olan 75 milyonluk ülke" , "İslami muhafazakar rejim".

Buradan da anlaşılacağı gibi Din unsuru, Avrupa Birliği'nin ötekileştirme kapsamında en çok kullandığı araçlardan biridir.

Literatürde, Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri üzerine yapılan birçok araştırma olmasına rağmen, bu çalışma, sadece Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birlik ile olan ilişkilerini incelemekle kalmamıştır. Çalışmamız özellikle Türkiye'nin Birliğe üyelik sürecinde Fransız ve İngiliz basını özelinde temsilinin incelemesine ve bu temsili oluşturan ideolojik tutumların belirlenmesine de ışık tutmaktadır. Ayrıca, Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinin Avrupa'daki temsilini araştırmak ve bu temsili oluşturan ideolojik tutumların belirlenmesine de olanak sağlamaktadır.

Araştırma bölümünde incelenen basın kaynaklarındaki haber örneklemleri, medya çalışmalarında haber ve ideoloji ilişkisinin ne kadar bağlantılı olduğunu göstermekte ve söylemler üzerindeki etkilerini göz önüne sermektedir. Elde edinilen bulgulara göre, siyasi, kültürel ve ideolojik değerlerin haberin yorumlanması aşamasındaki etkisi tartışılmaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Farklı ideolojilere sahip gazetelerin Türkiye ile ilgili haberleri tarihi, kültürel ve siyasi faktörlerin etkisiyle farklı perspektiflerden ele aldıkları saptanmıştır.

Avrupa Savunma ve Güvenlik Politikası, Birliğin en önemli konularından birini oluşturmaktadır. Özellikle Suriye İç Savaşı akabinde, "Oluşturduğum halkanın bir dış halkasını, bana karşı nasıl güvenli ve istikrarlı tutarım?" [258] Sorusuna yoğunlaşılmıştır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği Güvenlik ve Savunma Politikası içerisindeki rolü ise tartışılmazdır. Bir yandan Türkiye, sahip olduğu coğrafi özellikler ile enerji kaynaklarının yer aldığı Ortadoğu ile Orta Asya'ya geçişte bir köprü

[258] Balbay, Mustafa ; "Avrupa Birliği ve Avrupa Coğrafyası" ; **Cumhuriyet** ; S:6 , 5 Mart 2004.

vazifesi görürken, diğer bir yandan sahip olduğu askeri güçle [259] Avrupa Birliği için bir nevi sınır korumalığı görevini üstlenmektedir.

Bu sınır korumalığı görevinin ne kadar önemli ve hatta Avrupa'nın güvenliği için ne kadar gerekli olduğu 2016 Mülteci krizinde karşımıza çıkmaktadır. 18 Mart 2016 Mutabakatı kapsamında incelenen haberlerde Avrupa'nın Türkiye'ye karşı olan çaresizliği net bir şekilde hissedilmektedir. Buna karşılık, Türkiye'nin bu dönemdeki müzakerelerdeki talepleri Avrupa tarafından olumlu karşılanmış olsa bile, ileride vermiş olduğu sözleri de tutmadığı görülmektedir.

1999 ve 2005 yılında ülke politikaları siyasi bir karakter ile özdeşleştirilmiyorken, 2016 yılındaki haberleri incelediğimizde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kişi olarak haberlerde öne çıktığı, direk kendisinin fotoğraflarına yer verildiği ve "otokrat" gibi sürekli yinelenen özellikle bir takım karakter betimlemeleri kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda Türkiye, "Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiyesi" gibi ifadelerle tanımlanmaktadır.

Her üç dönemde çözümlemeleri yapılan tüm haberlerde, en çok karşımıza çıkan "Fotoğraf Kullanımı", "İronik dil", "Çifte Standart", "Din", "Zaman/Ucu açık süreç/Sürünceme" ve "Oryantalizm/Öteki" kategorileridir. Fotoğraf kullanımı, medyanın dönüşümü ile de paralel bir şekilde en fazla 2016 yılında haberlerde karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde en çok 2016 yılındaki haberlerin yazım dillerinde "İronik dil" kullanımına rastlanmıştır. Bu değişimin altında, 2010 yılı sonrasında Sosyal medyanın hayatımıza girişi ile değişen haber dilinin etkilerinin olduğunu söyleyebiliriz.

"Çifte standart" kategorisi her üç dönemde eşit ağırlıklı bir şekilde karşımıza çıkan bir alt kategoridir. Bu da temelde AB'nin Türkiye'ye karşı tutumunun her dönemde benzer olduğunun bir göstergesidir. "Zaman, ucu açık süreç ve sürünceme" alt kategorisi de her üç dönemde de yine yoğun olarak bulunmasına rağmen en çok Türkiye'nin aday ülke statüsü kazandığı ve

[259] Türkiye, Askeri Güç ve Techizat Bakımınan Avrupa'nın En Büyük, Dünyanın İse Amerika Birleşik Devletleri'nden Sonra İkinci Büyük Ordusuna Sahiptir.

müzakerelerin başlatıldığı iki dönemde ağırlıkla kullanıldığı görülmektedir. Bunun nedeni de Avrupa Birliği'ni Türkiye ile ilgili politikaların temeline oturtulabilecek, "Ne seninle ne sensiz" politikasıdır.

Türkiye'nin aday ülke ilan edildiği 1999 ve üyelik müzakerelerinin başlatıldığı 2005 yıllarında çıkan haberleri çözümlediğimizde ağırlıklı olarak "olumlu" bir yaklaşım görülse de süreç içerisinde üyelik ile ilgili herhangi bir ilerleme kaydedilemediği görülmektedir. 2016 yılındaki haberlerin ezici çoğunluğunu ise Türkiye'nin üyeliği ile ilgili "olumsuz" bir yaklaşıma sahiptir. Bu da bir süredir "koma" halinde olan Türkiye-AB ilişkilerinin doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Örneklem dahilindeki iki ülke bazında incelediğimizde Fransa'daki gazetelerde yayınlanan haberlerin çoğunun ironik bir dile sahip olduğu, uzun metinlerin kullanıldığı ve Türkiye'nin üyelik sürecine "olumsuz" bir yaklaşıma sahip olduğu görülmektedir.

İngiltere'ye geldiğimizde ise, ironik bir dil kullanımının az olması, haberlerin magazinel bir boyut dahilinde görsellerle desteklenmesi ve Türkiye'nin üyelik süreci ile ilgili genellikle "olumlu" bir yaklaşıma sahip olması karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan çözümlemelerde her iki ülke basınında çıkan haberlerde gazetelerin konulara daha geniş bir ülke perspektifi üzerinden yaklaştıkları sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nin gerek güvenlik gerekse jeopolitik konumu dolayısıyla, Türkiye'nin Batıdan uzaklaşmasını istemediği fakat yakın zamanda da Birliğe almak gibi bir düşüncelerinin olmadığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akgönenç, Oya. **Türkiye'nin Ab Stratejisi,** Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2009

Aksu, Fırat; "Türkiye – Avrupa Birliği Tam Üyelik Müzakerelerinde Kıbrıs ve Ege Uyuşmazlıkları", Mehmet Seyfettin Erol ve Ertan Efegil Ed. **Türkiye-Ab İlişkileri: Dış Politika ve İç Yapı Sorunsallıkları İçinde**, Ankara, Alp Yayınları, 2007, S.25-59

Aktar Cengiz. **Avrupa Birliği'nin Genişleme Süreci**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002

Alemdar, Korkmaz ve İrfan Erdoğan. **İletişim ve Toplum,** Bilgi Yayınevi, Ankara, 1990

Althusser, Louis. **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları,** İthaki Yayınları, İstanbul, 2003

Başkan, Filiz ve Oğuz Esen. **Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkileri,** Efil Yayınları, Ankara ,2009

Belge, Murat. **Yaklastikca Uzaklasiyor Mu? Avrupa Birligi ve Turkiye.** Istanbul, Birikim Yayinlari, 2003

Birand, Mehmet Ali. **Türkiye'nin Büyük Avrupa Kavgası**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 2005

Bozkurt, Enver**. Birleşmiş Millletler ve Avrupa Birliği Kapsamında Kıbrıs Sorunu**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006

Bozkurt, Enver, Mahmut Özcan ve Arif Küktaş. **Avrupa Birliği Hukuku**, Asil Yayınları, Ankara, 2004

Bulut, Mehmet Ali, **Avrupa Birliği Nedir? Türkiye ve Avrupa Birliği İlişkileri**, Vipajans Yayınları, Sakarya, 2005

Bulut, Yücel. **Oryantalizmin Kısa Tarihi**, Küre Yayınları, İstanbul, 2006

Canbolat, İbrahim S. **Uluslarüstü Sistem Avrupa Birliği**, Alfa, İstanbul, 1998

Çam, Esat, **Siyaset Bilimine Giriş**, Der Yayınları, İstanbul, 1990

Çarkoğlu, Ali ve Barry Rubin. **Turkey And The European Union: Domestic Politics, Economic Integration And International Dynamics**, Frank Cass, 2003

Çelik, Nur Betül, **İdeolojinin Soykütüğü I: Marx ve İdeoloji**, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005

Dağı, Ihsan. "Avrupa Birliği ve Türkiye: Nedenler ve Sonuçlar Üzerine", Erdinç Yazıcı Ed. **Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye**, Çelik İş Yayınları. Ankara, 2005

Dedeoğlu, Beril. **Dünden Bugüne Avrupa Birliği**, Boyut, İstanbul, 2003

Dubois, Louis, **Les Notices De L'union Européenne**, Documentation Française, Paris, 2004

Dumont, Paul, "Le Modèle Economique Islamique Dans La Presse Islamiste Turque", Gisela Prochazka-Eisl ve Mart'in Strohmeier.Ed. **The Economy As An Issue İn The Middle Eastern Press** Viyana, 2008, S. 55-73.

Dumoulin, André. **La Politique Européenne De Sécurité Et De Défense:De L'opératoire À L'ıdentitaire, Genèse, Structuration, Ambitions, Limites**, Bruxelles, Bruylant, 2003

Dursun, Çiler. **Tv Haberlerinde İdeoloji**, İmge Yayınevi, Ankara, 2001

Eagleton, Terry. **İdeoloji**. Çev.: Muttalip Özcan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1996

Erdoğan, İrfan. **İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 1997

Elmas, Hasan Basri. **Turquie-Europe. Une Relation Ambiguë**. Point Cardinaux. Paris, 1998

Erçin, Erhan. **Avrupa Birliği Genişleme Süreci ve Türkiye**, İkv Yayınları, No.170, İstanbul, Ağustos 2002

Foucault, Michel. **Bilginin Arkeolojisi**, Birey Yayıncılık, İstanbul, Kasım 1999

Foucault, Michel. **Hapishanenin Doğuşu,** İmge Kitapevi Yayınları, İstanbul, Şubat 2019

Gündoğan, Eren. **AB ve Kıbrıs- Bugünü ve Geleceği**, Gündoğan Yayınları, İstanbul, 2002

Günuğur, Haluk. **Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri, Anlaşmalar, Kararlar, Belgeler, Uyum Yasaları,** Ankara, Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi Yayınları, 2003

Haldrup Michael, Koefoed **Orientalism**, Ed. Audrey Kobayashi, International Encyclopedia Of Human Geography, Science Direct, 2020

Heywood, Andrew, **Siyasi İdeolojiler: Bir Giriş**, Çev. Ahmet Kemal Bayram, Ankara, Adres Yayınları, 2007

Hollanda Kamu Politikaları Bilimsel Kurumu. **Avrupa Birliği, Türkiye ve İslam,** Başlık Yayın Grubu, Amsterdam, 2007

İnal, Ayşe. **Haberi Okumak**, Temuçin Yayınları, İstanbul, 1996

Karluk S. Rıdvan. **Avrupa Birliği ve Türkiye**, Beta Yayınları, 7'nci Baskı, İstanbul, 2003

Karluk S. Rıdvan. **Avrupa Birliği'ne Evet Mi Hayır Mı?** Beta Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Ağustos 2008

Karluk S. Rıdvan ve Özgür Tonus. **Avrupa Birliği Kapısında Türkiye**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2002

Kaya, A. Raşit, **Kitle İletişim Sistemleri**, Teori Yayınları, Ankara, 1985

Küçük, Mehmet. **Medya, İktidar, İdeoloji**, Ark Yayınları, 1999

Laçiner, Sedat, Mehmet Özcan ve İhsan Bal. **European Union With Turkey: The Possible Impact Of Turkey's Membership On The European Union.** Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara, 2005

Lake, Michael. **The EU & Turkey: A Glittering Prize Or A Milestone?** London, Tauris Yayınları, 2005

Magnette, Paul. **La Régime Politique De L,'Union Européeene,** Paris. Presses De Sciences Po, 2003

Manisalı, Erol. **Türkiye- Avrupa İlişkilerinde Sessiz Darbe**, Derin Yayınları, İstanbul, 2002.

Manisalı, Erol. **Bekleme Odasında İğfal**, Derin Yayınları, 3.Basım, İstanbul, 2007

Manisalı, Erol. “Dünden Bugüne Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri”, Prof.Dr. Nevhi Deren Yıldırım Der. **Hala Avrupa Birliği’ne Tam Üyelik**? On İki Levha Yayıncılık. İstanbul, Şubat 2008

Mardin, Şerif. **İdeoloji**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1993

Marx, Karl ve Friedrich Engels. **Alman İdeolojisi** Çev. Sevim Belli, Ankara, Sol Yayınları, 1987

Müftüler Baç, Meltem, **Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerine Güvenlik Boyutundan Bir Bakış**, Tesev Yayınları, İstanbul, 2006

Müftüler Baç, Meltem, **Türkiye ve Avrupa Birliği, Soğuk Savaş Sonrası İlişkiler,** Alfa Yayınları, İstanbul, 2001

Neuwahl, Nanette ve Haluk Kabalıoglu. **European Union And Turkey: Reflections On The Prospects For Membership**. Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2006

Ortaylı, İlber. “Avrupa ile Geçmişte ve Gelecekte Bütünleşme”, **Tarihi Süreç İçerisinde Avrupa ile İktisadi Bütünleşme Sorunu**, Tcmb Yayınları, Ankara, 2000.

Ozdag, Umit. **Turkiye-Avrupa Birligi İlişkileri, Jeopolitik İnceleme**”. Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayinlari, Ankara, 2003

Palabıyık, Serdar & Yıldız, Ali. “**Avrupa Birliği**”. ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık, Ankara. 2007

Profile 2001. **Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Ortaklıktan Tam Üyeliğe**. Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi. Ed, Prof.Dr. Haluk Günuğur. Ankara. 2001

Rehn, Olli. “**Avrupa’nın Gelecek Sınırları**”. 1001 Kitap Yayınları, İstanbul, 2007

Rochard, Michel. “**Avrupa Birliği Yolunda Türkiye’ye Evet**”. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009

Said, Edward, W. “**Şarkiyatçılık**”. Metis Yayınları, İstanbul, Ekim 2013

Sander, Oral. **Siyasi Tarih 1918- 1994**. İmge Kitapevi, 8.Baskı, Ankara, 2000

Sen, Faruk, Çiğdem Akkaya ve Reyhan Güntürk. “**2000 Yılının Esiğinde Avrupa ve Türkiye**”. İstanbul, Cumhuriyet Kitapları, 1999

Saraçlı, Murat. "**Avrupa Birliği ve Türkiye'de Azınlıklar**" Lotus Yayınevi, Ankara, 2007

Shoemaker, Pamela ve Stephen Reese. **"İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi"** Ed. Süleyman İrvan, **Medya Kültür Siyaset,** Alp Yayınevi, 2020, Ankara, S. 127-178

Şimşir, Bilal N. "**Ermeni Meselesi 1774-2005**" Bilgi Yayınevi, Ankara, 2005

Süphandağı, İsmail. **Batı ve İslam Arasında Oryantalizm**, Maarif Mektepleri Yayınları. 2018

Tekeli, İlhan. "**Türkiye ve Avrupa Birliği**". Ümit Yayıncılık, Ankara, 2000.

Teziç, Erdoğan, "**Anayasa Hukuku**". İstanbul, Adam Yayınları, 2001

Tılıç, L. Doğan. "**Utanıyorum Ama Gazeteciyim / Türkiye ve Yunanistan'da Gazetecilik**", İletişim Yayınları, İstanbul, 1998

Uğur, Mehmet. "**Müzakerelerden Üyeliğe: Ab Türkiye Gündemindeki Sorunlar**". Agora Kitaplığı, 1. Basım, Ekim 2005

Uğur, Mehmet. "**Avrupa Birliği ve Türkiye. Bir Dayanak/İnandırıcılık İkilemi**". Agora Kitaplığı, 3. Basım, Ekim 2007

Uğur, Mehmet ve Nergiz Canefe. "**Turkey And European Integration, Accession Prospects And Issues**". Londra, Routledge, Haziran 2004

Ülgen, İrfan Kaya, **Avrupa Birliği El Kitabi**. Ankara, Seçkin Yayınları, 2003

Ülgen, İrfan Kaya, **Avrupa Birliğinde Siyasal Bütünleşme**. Ankara, Gündoğan Yayınları, 2002

Ülgen, İrfan Kaya ve Ertan Efegil, **Avrupa Birligi Kıskacında Kıbrıs Meselesi**. Ankara, TBMM Yayınları, 2002

Yaylagül, Levent, "**Kitle İletişim Kuramları, Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar"**. Ankara, Dipnot Yayınları, 2006

Yurdusev, A. Nuri (1997). "Avrupa Kimliğinin Oluşumu ve Türk Kimliği", Der. Atila Eralp, **Türkiye ve Avrupa: Batılılaşma, Kalkınma, Demokrasi.** Ankara: İmge Kitabevi, 17-85.

Zürcher, Eric Jan ve Heleen Van Linden. "**The European Union, Turkey And Islam**". Amsterdam, Amsterdam University Yayınları. 2004

Tzu, Sun. **Art De La Guerre**, Paris, Hachette, 2000

Makaleler

Akkaya, Aysun Yaralı. Avrupa'nın Mülteci Politikalarına Oryantalist Yaklaşımı: Suriye Krizi Sonrası Avrupa ve Türkiye İlişkileri. **Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi**, Cilt:74, No:2, 2019, S. 357-380

Altınbaş, Deniz ve Hüseyin Kalaycı, "Türkiye-Ab İlişkilerinde Gelinen Nokta", **Stratejik Analiz**, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi, Ocak 2007

Ataöv, Türkkaya, "The "Armenian Question"-Conflict, Trauma And Objectivity", **Sam Papers**, sayı: 3/97, Nisan 1997

Baslar, Kemal. "Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde Türk Anayasası'nın Uyumlaştırılması Sorunu".

Http://Www.Turkishweekly.Net/Turkce/Makale.Php?İd=51

Batum, Süheyl. "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri ve Avrupa Birliği Kopenhag Siyasal Kriterleri: Görüşler ve Öncelikler". TÜSİAD Raporu, 21 Mayıs 2001. Www.Tusiad.Org.Tr

Baydarol, Can. "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Ulusal Program". Http://Www.Tusiad.Org.Tr

Bulut, Yücel. "İdeolojinin Tarihçesi", **Sosyoloji Dergisi**, No:23, 2011, S: 183-206

Cayhan, Esra. "European Security And Defence Policy And Turkey", **Akdeniz Universitesi Iktisadi ve Idari Bilimler Fakultesi Dergisi**, No:3, 2002, S.42-55

Çeçen, Anıl. "Anayasa ve Kültür". **Amme İdaresi Dergisi**, Xvı/3, 1983, S.48-64

Çilingir, Sevgi. "Avrupa Kimliği ve Ulus Devlet Modeli" **Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi.** Sayı: 7, 2007, S.44-51

Çoruh, Ali Şükrü, "Oryantalizm Üzerine Notlar". **Sosyal Bilimler Dergisi** / Cilt: Ix, Sayı: 2, Aralık 2007, S. 193-203

Doğan, Esra. "Turkey İn The New Security And Defence Architecture" **Perceptions,** Vol: 8, Mart 2003, 1-18

Dumont, Paul, "Europe-Turquie, Une Histoire Partagée", **Questions Internationales**, No 12, Mart-Nisan 2005, S. 6-18.

Derviş, Kemal. "Visions Of Europe". **Turkish Policy Quaterly**. Fall 2004. P:33-37

Erdoğan, İrfan, “Temel Bilgiler: Eleştirel Yaklaşımlarda İletişim Anlayışı”, **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı 24, Kış-Bahar 2007, S: 153-198

Eroğlu, Cem. “Altıncı Anayasa Değişikliği”, **Mülkiye Dergisi**, Xxv/ 231, 2001, S.271-288

Gözler, Kemal, "3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştial Örneği", Anayasa Yargısı, Ankara, **Anayasa Mahkemesi Yayını**, 2002, Cilt 19, S.326-354

Gözler, Kemal, "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı 2001/4, S.53-67.

Grigoriadis, N. Ioannis. “The Changing Role Of The EU Factor in Greek-Turkish Relations”, London School Of Economics And Political Science Hellenic Observatory, Symposium On Modern Greece, Symposium Paper, Londra, 21 Haziran 2003.

Günter, Michael M. “Turkey’s Floundering Eu Candidacy And its Kurdish Problem” **Middle East Policy**, Volume Xıv, No. 1, Washington, Spring 2007, S.21-32

Hall, Stuart. “İdeoloji ve İletişim Kuramı”, Süleyman İrvan Der **Medya, Kültür, Siyaset.** Alp Yayınevi, Ankara, Şubat 2002

Hughes, Kristy, “Turkey And The EU Four Scenarios: From Train Crash To Full Steam Ahead”, Friends Of Europe Report, **Chatham House And European Institute Of The London School Of Economics,** 2006

İnal, Ayşe, M. “Haber Üretim Sürecine Farklı İki Yaklaşım”, İlef Yıllık / 93, **A.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları** / 3, Ankara, 1994, S.3381-3407

İrvan, Süleyman “Demokratik Sistemde Medyanın Rolü”, **Birikim**, Sayı 68-69. Aralık-Ocak 1995, S.76-83

Kahraman, Hasan Bülent ve Fuat Keyman. “Kemalizm, Oryantalizm ve Modernite”. **Doğu Batı** 1/2 (1998), 75-88

Karluk S. Rıdvan ve Özgür Tonus. "Türkiye–Ab İlişkileri Çıkmaz Sokakta", **Anadolu Üniversitesi İibf Dergisi**, No:163, Cilt: Xv, Sayı:1- 2, 1999, S.205-221

S. Rıdvan Karluk ve Özgür Tonus, "Avrupa Birliği'nin Genişleme Perspektifinde Türkiye'nin Yeri", 2004 Türkiye İktisat Kongresi. 05-09 Mayıs, 2004, İzmir

Kazancı, Metin. "Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** Cilt: 57, Sayı:1, 2002, S.55-87,

Kazancı. Metin. "Althusser, İdeoloji ve İdeoloji ile İlgili Son Söz". **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, 24, 2006, S.67-94

Kılınç, Doğan, "Self Determination İlkesinin Azınlıklar Açısından Değerlendirilmesi". **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:12, Sayı: 1-2, 2008, S.949-982

Kırık, Ali Murat. "Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu". **Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi**. Cilt: 5, Sayı:1, Mart 2017, S:230- 261

Küçük, Meryem. Oryantalizm ve "Öteki" Algısı. **Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi,** Cilt: 1, Sayı:1, 2015, S.107-127

Mayall, Simon. "Turkey: Thwarted Ambition". **Institute For National Strategic Studies**, National Defense University. No: 56. Ocak 1997

Müftüler Baç, Meltem, "Turkey's Role in The European Union's Security And Foreign Policies", **Security Dialogue**, Vol 31, No:4, December 2000, S.489-502

Müftüler Baç, Meltem ve Lauren Mclaren. "Enlargement Preferences And Policy Making in The Eu: Impacts On Turkey", **Journal Of European Integration**, 2003, S.17-30

Niray, Nasır. "2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları". **Akademik Araştırmalar Dergisi**, Şubat-Nisan 2003. Sayı:16, S.1-16

Öymen, Onur, "Turkey And The New Challenges To European Security". **European Foreign Affairs Review**, Volume 6, No:4, Kış 2001, S:401-405

Soli Özel, “Changing Global Context And Turkey Eu Relations”; “Turkey-European Union Relations in a Global Perspective” İçinde **Mediate (Mending The Gap in EU-Turkey Relations),** 6 April, 2002, Https://Ocw.Metu.Edu.Tr/Course/View.Php?İd=356#Section-5

Özer, Ömer, “Medyaya Yönelik Kuramsal Tanımlamalarla İlgili Muhabirlerle Yapılan Saha Araştırması”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi**, Cilt 4, Sayı:2, Ocak 2006, S.42-51

Parla, Jale, “Hayâlî Doğu”, **Atlas Dergisi**, 2001, S.92-105

Redmond, John, “Turkey And The European Union: Troubled European Or European Trouble?” **International Affairs**, 83:2, 2007, S.305-317

Robins, Philips, “Turkish Foreign Policy Since 2002: Between A “Post Islamist” Government And A Kemalist State”, **International Affairs**, 83:1, 2007, S.289-304

Sever, Ayşe, “Kitle İletişim Araştırmalarında İki Yaklaşım. Liberal ve Eleştirel Kuramlar, Farklılıklar ve Yakınlaşmalar”, **Kurgu Dergisi**, Sayı: 15, S: 44-45

Şener, Nihal Kocabay, “Haberlerde Gerçeğin Yeniden Üretilmesi: Batı Medyasında Doğu İmgesi”. **Middle Black Sea Journal Of Communication Studies**, 2017, S:1-7

Tatar, Hüsniye Canbay. “Batının Kimlik İnşasında Ötekinin Yeri”. **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:14, 2012, S: 91-102

Turan, İlter. “Unstable Stability: Turkish Politics At The Crossroads?”, **International Affairs**, 83:2, 2007, S.319-338

Turanlı, Gül. “Edward Said’in Oryantalist Söylem Analizi”, **Şarkiyat Mecmuası** Sayı: 30 (2017-1) S.101-119

Yurdakul, Hasan, “Kitle İletişimde Haber ve Etki: Liberal ve Eleştirel Yaklaşımlar” **Nosyon Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi**, Sayı:1, Aralık 2018, S: 62-77

YARARLANILAN İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.ab.gov.tr

http://www.abgs.gov.tr

http://www.abhaber.com

http://www.anayasa.gen.tr

https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/

http://www.ataum.ankara.edu.tr

http://www.asam.org

http://www.bbc.co.uk

http://www.belgenet.com.tr

https://bianet.org/

http://www.byegm.gov.tr

https://www.cnnturk.com/

http://dtp.gov.tr

http://www.europa.eu.int

http://www.gpotcenter.org/

www.guardian.co.uk/

http://www.ikv.org.tr

http://www.independent.co.uk/

http://www.info-europe.fr/

http://www.iiss.org/

http://www.lefigaro.fr/

https://www.lemonde.fr/

http://www.liberation.fr/

http://www.mepc.org/journal/journal.asp

http://www.mfa.gov.tr

https://www.mevzuat.gov.tr/

http://www.ntvmsnbc.com.tr

https://pressgazette.co.uk/

https://saadet.org.tr/

http://www.sam.gov.tr

http://sam.baskent.edu.tr

https://theguardian.newspapers.com/

http://www.turcologie.u-strasbg.fr

http://www.tusiad.org.tr

http://www.ue.eu.int

TEŞEKKÜR

Bu çalışmaya başlamamda beni cesaretlendirip yol gösteren babam Prof.Dr. Mustafa Durmaz'a, bana her zaman destek olan sevgili aileme, bana bilgisi ve desteğiyle tuttuğu ışıkla yol gösteren sevgili arkadaşım Dr. Nalan Sınay'a, bana güç veren ve çalışma ortamı yaratan sevgili eşim Serkan'a ve mücadeleci ruhu ile bana her zorluğun üstesinden gelme kuvveti veren canım kızım Derin'e teşekkür ederim.

Bu uzun yolculukta benden emek ve anlayışlarını hiç esirgemeyen çok değerli hocalarım Prof. Dr. Nimet Önür ve Prof. Dr. Pelin Dündar'a ve en zorlu dönemeçlerde bile bana olan inancını hiç kaybetmeyen Dr. Öğr. Üyesi Soner Yağlı 'ya teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZGEÇMİŞ

Lise eğitimini İzmir Tevfik Fikret Lisesi'nde, Lisans eğitimini ise Dokuz Eylül Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde tamamladı. Akabinde Avrupa Birliği ve Dış İşleri Bakanlığı'nın Jean Monnet Bursunu kazanarak Fransa, Université de Strasbourg'da Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri üzerine Yüksek Lisans eğitimine devam etti. Yüksek Lisans eğitimini 2004 yılında tamamlamasını takiben Türkiye'ye dönerek İhracat alanında özel bir şirkette çalışmaya, aynı zamanda da Ege Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nde Doktora eğitimine başladı. Halen özel bir şirkette yönetici pozisyonunda profesyonel hayatına devam etmektedir. Profesyonel yetkinlik seviyesinde İngilizce, Fransızca ve İtalyanca bilmektedir. Evlidir ve Derin isminde bir kız çocuğu annesidir.

EK 1 Haber Örneklemi

Helsinki summit

EU enlargement

Turkey agrees to terms after late-night talks over 'hitches'

Britain is back in a familiar EU role, George Jones

Blair is forced the spirit of

Jospin overruled ministers to keep ban in place

Beef war

Christmas gift ideas for the new Millennium @ The BT shop.

The perfect mobile phone package – at your fingertips.

Package price £19.99

£200

Limited offer available until 31/12/99*

RRP £19.99

The BT store

From

£99

Two nights bed and breakfast for two people including dinner on one night

0990 52 52 52

Stakis

Hilton

EU enlargement

Turkey agrees to terms after late-night talks over 'hitches'

By Toby Helm and George Jones in Helsinki

TURKEY is expected today to accept formally the European Union's offer to become a candidate for membership after winning assurances it sought from Javier Solana, the EU's head of foreign policy.

Mr Solana emerged late last night from talks in Ankara with Ismail Cem, the Turkish Foreign Minister, declaring that he had "very good news". He suggested that the Turks would sign a deal confirming their acceptance of the EU's offer at the Helsinki summit today.

Mr Solana had flown to Ankara after the Turks had raised questions over the terms of the EU's offer on membership.

membership would have risked a permanent rift between the community and one of Nato's most important members.

Earlier, EU leaders seemed confident that a deal was all but in the bag. Romano Prodi, the European Commission president, emerged to announce that all 15 member states, including Greece, had agreed to the candidacy offer.

But after the terms were relayed to Ankara it became clear that the Turks were uneasy. Of particular concern was the EU's demand that Turkey's disputes with Greece over territories in the Aegean should be referred to the International Court of Justice in The Hague if they had not been solved by 2004.

Before the talks ended, a spokesman for the Turkish government said: "There are certain hitches. We are working to overcome them."

The last-minute hitches had overshadowed the EU's decision to admit six more countries into accession talks. Heads of government agreed unanimously that Slovakia, Romania, Bulgaria, Latvia, Lithuania and Malta should start talks early next year.

The EU is already holding accession negotiations with Poland, Hungary, the Czech Republic, Cyprus, Slovenia and Estonia.

Turkey will become the first non-Christian country to be in line for membership.

Gerhard Schröder, the German Chancellor, had raised hopes of agreement by announcing that he had talked to Bulent Ecevit, the Turkish Prime Minister, who had indicated he was willing "in principle" to travel to Helsinki today to sign a deal once the problems had been ironed out.

Turkey was rejected by the EU in 1997 and failure to place it on the path to

Turkey resented being bound to this route and argued that other similar disputes in Europe, such as Britain's disagreement with Spain over Gibraltar, have not had to go to the court.

Ankara was also said to be angered at an EU guarantee that the Greek part of Cyprus, which is already negotiating the terms of its entry, could be admitted into the community before a political settlement had been reached with the Turkish Cypriots in the north.

The EU decided to avoid setting target dates for admitting the 12 accession countries, but Gunther Verheughen, the commissioner in charge of EU enlargement, said that by the end of 2002 the community should be ready to admit any applicant that had met the qualifying conditions.

By that time the EU would have completed the new inter-governmental conference which will decide how to reform the community's institutions to allow them to function with so many more members.

The Daily Telegraph - 13 Dec 1999, Mon - Page 11 - (London, Greater London, England)

Helsinki summit

Cook shifts to caution on entry to euro zone

Summit offer of EU candidacy bridges ancient rift with Turkey

Christopher Lockwood reports on a historic transformation

Hope fades of finding crush survivors

Hindu goddess is heaven scent

Socialist has edge in Chile election race

LACOSTE

the big go deal
closes soon
book by 16 december - fly from 11 january
edinburgh from £35 return by 20 mar
rome from £60 return by 13 apr
barcelona from £50 return by 13 apr
venice from £60 return by 13 apr
madrid from £50 return by 13 apr
zurich from £60 return by 13 apr
milan from £50 return by 13 apr
bologna from £60 return by 13 apr
lyon from £50 return by 25 mar
malaga from £70 return by 13 apr
munich from £50 return by 20 mar
lisbon from £70 return by 13 apr
copenhagen from £50 return by 20 mar
prague from £90 return by 13 apr
bilbao from £50 return by 13 apr
faro from £90 return by 13 apr
0845 60 54321
book online for £2 discount at go-fly.com
the low cost airline from british airways
Flights subject to availability. Offer excludes 17 - 31 March. Conditions apply.

Summit offer of EU candidacy bridges ancient rift with Turkey

Christopher Lockwood reports on a historic transformation

BY declaring Turkey a candidate for European Union membership, the Helsinki summit has answered the centuries-old question of whether Turkey belongs to Europe or Asia.

Though conditions were imposed to appease Greek sensibilities, the bottom line was a ringing European endorsement of Turkey's western ambitions, and the Turks snapped it up.

"Turkey is a candidate state destined to join the European Union," the summit declaration reads, erasing an enmity between Turk and Christendom that dates from the Crusades.

The strategic implications are vast, delighting Washington and making it more likely to forgive Europe for tweaking its tail with talk of building up its own defence capability.

The offer to Turkey is part of a package that also sees five more former members of the Warsaw Pact now in membership negotiation with the EU, on top of the five already doing so. The political map of Europe is being transformed.

Two years ago Europe aroused America's fury by effectively deciding just the opposite. At the Luxembourg summit, Germany and Greece combined to insult Turkey by agreeing that countries such as Slovakia and Bulgaria were candidates while Turkey was not.

"We would have been better off being part of the Warsaw Pact instead of being a loyal member of Nato throughout the Cold War," stormed one general at the time. In Washington the summit was seen as a grotesque strategic error, which it has taken the eminently sensible Finns to put right.

Tony Blair greets Bulent Ecevit in Helsinki yesterday

Turkey, in American eyes, is a country of crucial importance, a "pivot state". Bordering Iran, Iraq and Syria, as well as the soft underbelly of the former Soviet Union, geography makes it essential to keep it in the Western camp.

Not only is Turkey the only real friend that Israel has in the Islamic world but its south-eastern airbase at Incirlik is extremely useful for bombing Saddam Hussein and for policing the no-fly zones over Iraq.

European rejection has in the past fuelled anti-Western sentiment in Turkey, manifested in a steadily rising vote for the main Islamist party, which achieved power after the Luxembourg debacle and had to be removed by the military.

A second rejection, at Helsinki, would have dealt a dreadful blow to secular democratic government, possibly propelling the Islamists back to power or even encouraging a coup. Straddling the Bosphorus, with a foot in both Asia and Europe, Turkey has sought acceptance from the West for two centuries or more. It found it for a time in the late 19th century, though only as Europe's "sick man" whose disintegrating hold over the Balkans threatened the continent's security and in the end helped to precipitate the First World War.

Since the end of the Second World War, Turkey has sought Europe's embrace, but the EU has remained leery. For Germany, with a large population of Turkish "guest workers", the threat of unrestrained immigration was too great. For Greece, in dispute with Turkey over Cyprus and a group of tiny Aegean islands, security was the crucial issue.

Those reservations have now, more or less, been overcome. This does not mean that Turkish membership is imminent: even the Turks admit it will be many years before negotiations can begin, let alone end. But it means there is no longer any discrimination against the Turk, for centuries a figure of fear and loathing in European minds.

A plainly delighted Bulent Ecevit, the Turkish Prime Minister, jumped on to President Chirac's plane and flew to Helsinki for a celebratory lunch with the 15 EU leaders.

Pope Urban II, who launched the First Crusade against the Turks in 1095, might have disapproved, but a historic milestone had been passed.

Helsinki summit

Blair 'will not yield' on European savings tax

By George Jones and Polly Newton

TONY BLAIR yesterday issued his strongest warning yet that Britain will veto a proposed new European-wide savings tax.

Reporting back to MPs on the outcome of the weekend EU summit in Helsinki, the Prime Minister said he would be "unyielding" in resisting any move that would damage the City of London's financial market.

He clashed angrily with **William Hague**, the Tory leader, who accused Mr Blair of being "the first British Prime Minister to return from a summit isolated and empty-handed".

Mr Hague claimed that the summit represented a "complete failure" of the Prime Minister's strategy on Europe.

"The greatest example of this is the fiasco of the beef ban," said Mr Hague.

He poured scorn on Mr Blair's declaration that "the beef ban is in law lifted". Previously, Mr Blair has claimed the Government had succeeded in lifting the ban, but France's continued refusal to comply with the EU ruling has forced Mr Blair to modify his statement.

Mr Hague said it was "pathetic" to say the ban was lifted "in law".

Beef was still banned in the two largest countries of Europe — France and Germany — "proof that Labour in Europe isn't working", he said.

Mr Blair defended his handling of negotiations with Britain's European partners over the withholding tax and the beef export ban. He said that to have reopened the row with France over British beef — and given the rest of the EU an obligation to debate an issue that the vast majority regarded as closed — would have been "tactical ineptitude on a grand scale". Nor did he think it was sensible to threaten a trade war with France. Britain had trade with France worth billions of pounds and thousands of jobs.

> **'Ending tax evasion must not be at the expense of markets in London'**

"To break the law ourselves, while seeking to have it upheld against France, would be folly. We will not do it."

At the summit, Britain blocked proposals for a new directive to tackle tax evasion on savings on the grounds that plans to introduce an across-the-board 20 per cent deduction on interest or new requirements on the disclosure of bond holders could damage the City of London.

Agreement was reached on setting up a high-level working party to discuss proposals for an exchange of information that involved more than just EU countries.

He said it was no good adopting measures in the EU "if the only impact is that the market in savings moves outside the EU".

"We will continue to work for a solution to the issue of tax evasion that rightly concerns some of our EU partners, Germany in particular. But this cannot be done at the expense of a major European financial market based here in London. I have made clear we will not permit that," said Mr Blair.

Charles Kennedy, the Liberal Democrat leader, welcomed the efforts made in Helsinki to resolve the crisis in Chechnya.

"This will indeed be an important test of the EU in terms of its ability to manifest a more constructive and coherent foreign policy approach to such a significant neighbour as Russia, when it is behaving in such an outrageous fashion in humanitarian terms at present."

Mr Kennedy said Europe had to make clear to Turkey that a "significant improvement" was expected in that country's human rights record as it approached membership of the EU.

On moves towards a common security and defence initiative, Mr Kennedy dismissed as "hokum nonsense" the claims that Mr Blair was effectively supporting the creation of a European army.

Sir David Madel (C, Bedfordshire South West) asked if Turkey had been required to give an undertaking before being accepted as a candidate for EU membership that it would withdraw its troops from Cyprus.

Mr Blair said there was no such precondition, but general wording of the agreement made clear there was an obligation on countries to resolve their border disputes.

"We, of course, want to see the dispute in Cyprus resolved ... There are talks now going on under the auspices of the UN between the respective parties in Cyprus and I hope they are successful."

Yesterday in Parliament

Commons cannon fodder go over the top in Euro defence battle

Quentin Letts
In the Gallery

Helsinki summit

Blair 'will not yield' on European savings tax

Quote of the day

Today's agenda

Bureaucracy

No 10 staff up by half under Blair

MPs attack cluster bomb risk

TINY'S ULTRA-POWERFUL NEW SYSTEM. YOU'VE NEVER HEARD A PC LIKE IT.

FREE

£1199 inc VAT
£1448 ex VAT

Call 0800 316 7623
or ORDER ONLINE from www.tiny.com
FEEL GOOD ABOUT YOUR PC

SOME LAMPS ARE MORE ELECTRIC THAN OTHERS.

www.sothebys.amazon.com

Russian forces have begun storming Grozny, say rebels

Turkey wins EU by easing Kurdish curbs

Forced labour deal 'agreed by Germany'

TESCO PARTY FOR LESS

£3.49

£9.99

£17.29

£13.99

£4.99

£14.99

£15.99

£5.99

SAVE £29.06 ON THESE PRODUCTS

TESCO Every little helps

£11.99 LINE RENTAL*
400 MINUTES FREE CALLS PER MONTH

10p PER MIN.

2p PER MIN.

FREE LOCAL CALL

FREE

FREE

FREE

FREE

vodafone

0800 00 00 77

Turkey woos EU by easing Kurdish curbs

By Amberin Zaman
In Ankara

FOUR days after being accepted as an official candidate for full European Union membership, Turkey has said it is to ease restrictions on the Kurdish language.

Ismail Cem, the Foreign Minister, said: "Everyone living in Turkey should have the right to broadcast in their own language."

Easing restrictions on Kurdish education, radio and television are among a list of demands being put forward by the EU as a condition for membership.

Mr Cem said such rights needed to be enshrined in law. "This is an extremely encouraging step," said a senior Western diplomat in Ankara.

Only last week a Kurdish singer in the south-eastern province of Diyarbakir was arrested and jailed for "inciting separatism" by singing in Kurdish at a local wedding.

The battle for recognition and for cultural and linguistic rights lies at the heart of a 15-year armed campaign by the Kurdistan Workers' Party (PKK).

Mr Cem's words mark the first time Ankara has made any positive reference to the Kurds' demands since the PKK's jailed leader, Abdullah Ocalan, urged his fighters to withdraw from Turkey and stop the war.

The Guardian - 11 Dec 1999, Sat - Page 5 - (London, Greater London, England)

Helsinki summit

Last-minute dash by summit envoy eases Ankara's doubts about acceptance of membership after queries over human rights record

Turkey accepts EU invite after 36 years

Contenders jockey to join Club Europe

Europe gets 60,000-strong independent reaction force

GapKids/babyGap
Pyjama Set Recall

Soulmates

1p local 2p national
BT Together.
Simple low prices.
BT Stay in touch

The Guardian · 11 Dec 1999, Sat · Page 5 · (London, Greater London, England)

Helsinki summit

Last-minute dash by summit envoy eases Ankara's doubts about acceptance of membership after queries over human rights record

Turkey accepts EU invite after 36 years

Ian Black in Helsinki

Turkey last night signalled an historic shift in its relationship with the European Union by accepting an offer to become a candidate for membership following a last-minute dash to Ankara by the organisation's foreign policy supremo.

In an attempt to prevent the invitation turning into a diplomatic disaster, Javier Solana flew from the summit in Helsinki to Turkey where the country's ministers were in emergency cabinet session after initially objecting to conditions attached to the offer.

"We got a yes," Mr Solana confirmed after a midnight meeting with the Turkish prime minister, Bulent Ecevit, who said the agreement marked a great success for his country.

"There may be details that are hard for us to digest but in general the acceptance of our candidacy on equal terms is a great success for Turkey," Ecevit said. Ankara was at first unhappy with requirements that Turkey improve its human rights record and resolve its dispute with Greece over Cyprus before negotiations for membership were launched.

Mr Ecevit is expected to fly to the Finnish capital today, 36 years after his country first applied. Ankara had said Mr Ecevit would go only if he was satisfied that the wording of the offer was acceptable.

There were fears that links between resolving disputes in the Aegean and Cyprus and Turkey's eventual membership might prove too much for Ankara.

Ambiguity

Diplomats had hoped that deliberate ambiguity in the carefully worded 212 text would avoid the impression that Turkey was required to submit territorial disputes with Greece to the International Court of Justice, whose jurisdiction Ankara rejects.

There was also anger and irritation that the Finnish presidency – under heavy pressure from Greece – had announced agreement without first making sure that Ankara would accept it.

As anticipated, the summit communique announced that the EU was ready to start accession negotiations with six more countries – Bulgaria, Romania, Latvia, Lithuania, Slovakia and Malta.

Since 1995, the 15-member union has been opposing membership terms with Poland, Hungary, the Czech Republic, Estonia and Cyprus. There are now 13 countries queueing up to join, underlining the growing urgency of institutional reform.

But it was the long-delayed invitation to Turkey that topped the bill. Right, with expectations high for a breakthrough after the crisis that followed its rejection at the Luxembourg summit two years ago.

"Turkey is not being put to the back of the queue in any way," Tony Blair insisted. "This is a very significant step indeed."

All candidates have to meet the EU's so-called Copenhagen criteria on political and human rights or it was vital to avoid the impression that Turkey was being treated as a special case.

Outside the summit, Kurdish demonstrators said a place in the union would improve the position of Turkey's 12m-strong Kurdish minority.

The EU warned this month that its relations with Turkey would suffer if the PKK leader, Abdullah Ocalan, were executed.

Turkey will be allowed to take part in EU programmes and agencies while an accession partnership will work on the harmonisation of Turkish legislation to meet wider EU standards.

The invitation is due to forge part in the recent dramatic improvement in Greek-Turkish relations, aided by goodwill gestures from Athens and Ankara after earthquakes struck both countries.

Numerous obstacles

Even after accepting the offer, Mr Ecevit and his ministers face numerous obstacles, including the recession, the Kurdish and other minority issues, democracy and human rights and the role of the army as well as the Aegean and Cyprus questions.

Turkey insists Cyprus should not be accepted into the EU while the island is divided. "If a settlement has been reached by the completion of ... negotiations, the council's decision will be made without the above being a precondition," the summit decision said.

The wording implies it would be possible for a divided Cyprus to be accepted. Diplomats opposed to such a move, such as Britain, could still veto it.

Leader comment, page 27

Tony Blair, Robin Cook and Chris Patten with ministers from other European countries at the Helsinki summit Photographs: Pawel Hopczynski

Contenders jockey to join Club Europe

EU leaders agreed last night to accept Turkey and six other countries as new candidates for membership, making a total of 13 with the existing candidates Poland, Hungary, the Czech Republic, Estonia, Slovenia and Cyprus. The six newcomers are:

Bulgaria
Population 8.2m
Unemployment 12.2%
Former communist country being rewarded for its support for Nato during the Kosovo crisis. Actual entry still a distant prospect. GDP as percentage of EU average: 25%.

Romania
Population 23m
Unemployment 9%
Also seen as supportive over Yugoslavia. Concern about notorious children's homes and inefficient agricultural sector. Far from meeting EU's norms. GDP 27% of union average.

Latvia
Population 2.4m
Unemployment 9.2%
Worries about language rights and integration of Russian-speaking minorities. Pressed by European commission for good progress on economic criteria. GDP 27% of average.

Lithuania
Population 3.6m
Unemployment 6.7%
Concern about rights of Russian-speaking left behind from Soviet days. Need for long-term energy strategy. GDP 31% of EU average.

Slovakia
Population 5.3m
Unemployment 14%
Left out of first round of EU enlargement because of right-wing regime, intolerance of opposition and influence of communist-era secret police. GDP 46% of average.

Malta
Population 370,000
Unemployment 5%
Originally paired with Cyprus, renewing membership application after change of government. EU's direct-rule dismissed as. GDP n/a

Ian Black

The Guardian - 11 Dec 1999, Sat - Page 27 - (London, Greater London, England)

Founded 1821, Manchester 1821

The Guardian

Helsinki's dreamworld

Too many big ideas, too little practicality

A game that all can play

Sharemania is gripping Britain. Beware

Still in a stew over beef

A policy for Chechnya

It's all round the bend

On the open stage

Middle England at peace

That's life

Labour's balancing act

Corrections and clarifications

The Guardian · 11 Dec 1999, Sat · Page 27 · (Londo

Founded 1821. Number 47679

The Guardian

Helsinki's dreamworld

Too many big ideas, too little practicality

The gulf between the European Union's aspirations and the nitty-gritty reality yawns wider today than at any time in the community's history. The decision of its 15 member states, now meeting in Helsinki, to expand to 13 the number of additional countries which can expect to join the union in the next few years is a particularly spectacular manifestation of the EU's almost boundless ambitions. The fierce, highly technical row between Britain and Germany which erupted this week over a proposed EU-wide savings tax is, in comparison, an especially sobering and timely reminder of the mundanely practical limits of European collaboration. In almost every aspect of EU affairs, this striking contrast between grand, supposedly unifying strategic goals and entrenched inter-party disputes, stasis and narrow, vested interest is becoming ever more acute, almost to the point of dysfunctionality. What is said, far too often, is simply not what is done.

The enlargement process is a case in point, although by no means the only one. In time, it will almost double the union's membership. But the EU has not even begun to work out how this extraordinary expansion will actually be made to work. Take Turkey. The conditional decision finally to offer it candidate status is welcome. If accepted, it may lead to progress over Ankara's Aegean disputes with Greece; it may also, indirectly, help the Kurds. But while Cyprus remains divided, and no settlement is in sight, the EU's invitation would yet complicate an reorganise how, and how many, national commissioners are appointed. Even without the pressure caused by enlargement, such reforms would be intensely contentious. In the present context, they are quite possibly unattainable within the timetable.

And, many will wonder, on the basis of what mandate does the EU seek to take these additional supranational powers? Despite pledges earlier this year from Romano Prodi, the EU's new president, to create a more accountable and less corrupt commission, and much talk of a more powerful EU parliament, little in reality seems to have changed so far. Mr Prodi himself continues to be named in connection with various Italian financial scandals; and when the French broke EU law in the beef row, what did this muscular new people's assembly do? Well, nothing, really.

The EU's most recent grand design, the decision to create a European rapid reaction force of up to 60,000, also suffers from this endemic EU disconnection between ambition and action. Arguments about its relationship with Nato aside, the project is unlikely to prosper in any useful sense while governments continue to cut national defence budgets. This, in turn, brings us to the broader question of the EU's much-advertised common foreign and security policy. This is important, it is argued, because Europe as a whole carries more weight in the world than its individual parts. Tell that to the Chechens. The Helsinki summit decided, as predicted

The enlargement process is a case in point, although by no means the only one. In time, it will almost double the union's membership. But the EU has not even begun to work out how this extraordinary expansion will actually be made to work. Take Turkey. The conditional decision finally to offer it candidate status is welcome. If accepted, it may lead to progress over Ankara's Aegean disputes with Greece; it may also, indirectly, help the Kurds. But while Cyprus remains divided, and no settlement is in sight, the EU's invitation could yet complicate an already complex problem there. As with Cyprus, so too the Baltic states, in which Russia still takes an alarmingly proprietary interest. Once again, the future frictions that may cause are disregarded in the heat of the grand gesture.

Enlargement, looked at another way, raises enormous economic issues which the EU is frankly in no shape to deal with. Having repeatedly failed to reform the common agricultural policy, on which it spends more than anything else, Brussels must now somehow absorb the desperately inefficient, peasant farmers of Poland and other postcommunist, east European societies. Nor is it at all clear what the impact will be on open borders and immigration policy, potentially perhaps the most dangerous contemporary issue of all. Enlargement, although thought about for many years, has not been thought through. But high hopes have been raised, and the EU faces a deeply divisive reckoning if, in time, these expectations of a greater, shared prosperity are not fulfilled.

The Helsinki summit's proposed launching of another inter-governmental conference, intended to produce a new European treaty in December next year, is the EU commission's time-honoured way of approaching some of these issues. But once again, theory and practice are far apart. The IGC will look at ways to extend majority voting and curtail the use of national vetoes. It may also seek to reform the commission. But it will not begin to address the real issues. It suffers from this endemic EU disconnection between ambition and action. Arguments about its relationship with Nato aside, the project is unlikely to prosper in any useful sense while governments continue to cut national defence budgets. This, in turn, brings us to the broader question of the EU's much-advertised common foreign and security policy. This is important, it is argued, because Europe as a whole carries more weight in the world than its individual parts. Tell that to the Chechens. The Helsinki summit decided, as predicted, to do nothing in terms of punitive measures against Russia. The idea of collective EU international action was put to the test; the outcome was lamentable. And even the single market, ostensibly the EU's proudest achievement, has suffered some real-world setbacks of late, notably in a reviving German protectionism. The hyperbole which accompanied the launch of the euro one year ago, and the embarrassed silence, punctuated by muttered recriminations, during its subsequent market plunge, is perhaps the ultimate symbol of the gap between Europe's pretensions and performance.

The EU suffers from what might be termed the Charlemagne syndrome, in honour of the French who have been experiencing improbable visions since Joan of Arc. Self-delusional behaviour which ignores the practicalities of life produces a pattern of consistent underachievement. If the EU were a child, we would send it for counselling. Yet we would never walk away. We must try, like the pragmatists we believe ourselves to be, to make it see sense, to help it do better. This is what Tony Blair means by constructive engagement. And despite all the usual brouhaha about Britain's isolation, at this present, highly charged juncture, the EU needs Mr Blair's, and Britain's, talents for practical, down-to-earth problem-solving far more than Mr Blair needs pompous EU lectures about how to be a "good European".

The Independent · 11 Dec 1999, Sat · Page 15 · (London, Greater London, England)

WORLD NEWS

HELSINKI SUMMIT Extraordinary day of offer, rejection and shuttle diplomacy ends with late-night agreement from Ankara

Turkey agrees to EU offer after Solana flies in for talks

European rapid reaction force to launch next year

And another thing... we don't like the idea of this man for the IMF

HELSINKI SUMMIT Extraordinary day of offer, rejection and shuttle diplomacy ends with late-night agreement from Ankara

Turkey agrees to EU offer after Solana flies in for talks

EUROPE'S foreign policy supremo, Javier Solana, last night announced that he had secured Turkey's agreement to proposals for the country to become a candidate for European Union membership, at the end of a day in which Ankara signalled it might reject the offer.

After a day that began with a historic decision by EU leaders finally to recognise Turkey as a candidate for EU entry, and continued with an apparent rebuff by Ankara, Mr Solana left Helsinki for the Turkish capital in an attempt to persuade the Prime Minister, Bulent Ecevit, of Europe's good faith.

Shortly after midnight local time, Mr Solana announced Turkey's acceptance of the offer. He said: "This opens a new page in our relationship. We are very, very happy and I think your country (Turkey) is also very happy."

But comments by Mr Ecevit hinted at further difficult discussions to come. "There may be details that are hard for us to digest, but in general the acceptance of our candidacy on equal terms is a great success for Turkey," he said.

By Stephen Castle in Helsinki

The move in embrace Turkey came as the EU took a big step towards a near-doubling of its membership. The heads of government locked five hitherto communist states, plus Malta, to join formal talks on EU membership next year.

Two years ago, in Ankara's fury, Turkey was left off the list of official candidates because of its human-rights record and disputes with Greece. Yesterday's decision paved the way for the eventual admission of the first predominantly Muslim nation to the EU.

But the Turkish government, apparently angry at the manner in which the offer was announced publicly and unhappy at its details, reacted "very negatively", one diplomat said. At the heart of the dispute was the wording, which Turkey interpreted as demanding concessions.

But Turkish government sources suggested last night that there was room for a deal. That could come today if Mr Solana can persuade Mr Ecevit to fly to Helsinki for a lunchtime meeting. Some diplomats said the introduction of a personal element could be decisive.

Turkish Prime Minister Bulent Ecevit

Turkey has been knocking on the EU door since 1963, but its membership remains a complex diplomatic issue, not just because of its historical enmity with Greece, but because of practical concerns. The two countries are embroiled in territorial disputes over Aegean islands and Turkey's occupation of northern Cyprus since 1974. Cyprus also wants EU membership, but its candidature is marred by the territorial dispute with Turkey.

In declaring that Turkey is at last a candidate, the EU leaders said it would consider Cyprus's application without it "being a precondition" that the territorial row with Turkey is first resolved.

Europe also wants the territorial dispute between Turkey and Greece to be settled in the International court in The Hague "at the latest by the end of 2004". One official said: "This time there is the momentum, not just of the terrible earthquakes but the fact that we have two very good foreign affairs ministers, Ismail Cem and George Papandreou, in place at the same time."

Nevertheless, the decision-making process was inevitably going to be complicated, requiring an agreement, as one diplomat put it "with Greece, but without Turkey in the room, then putting that to the Turks".

Once a candidate, Turkey would have to meet tough criteria on human rights, including its treatment of the Kurds and of the Kurdish leader Abdullah Ocalan, whom it has sentenced to death.

The heads of government decided to approve six new candidates for EU membership and pave the way towards a near-doubling of its size. Europe has pressed ahead with a much more radical enlargement than first envisaged two years ago. In January or February the EU will begin formal talks with six countries: Bulgaria, Latvia, Lithuania, Malta, Romania and Slovakia. Ten of those countries – Bulgaria and Romania – had given assurances on environmental standards, nuclear power, economic reform and the running of orphanages, to get to yesterday's stage.

Discussion continues with six other applicant countries – Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Hungary, Poland and Slovenia – over how they can bring their laws into line with that of the EU.

"The 13 member EU hopes to be ready to admit the new applicants by the end of 2002. The timing of entry will be dependent on the success of new member states in meeting the necessary criteria.

The Independent · 12 Dec 1999, Sun · Page 2 · (London, Greater London, England)

TODAY IN
THE INDEPENDENT
ON SUNDAY

CHRISTMAS APPEAL

Hope in the midst of horror

IN THIS SECTION

Why do the famous complain they are victims?

IN TRAVEL

The very best Indonesian holidays

IN CULTURE

All plugs and no shocks - what happened to the avant-garde?

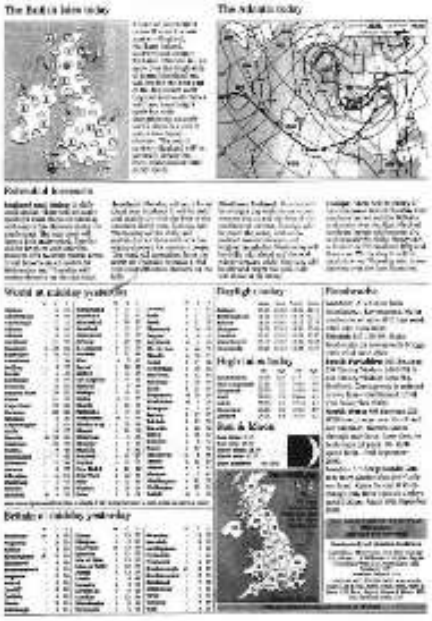
Air control sell-off riles EU

Russia shies away from threat to destroy Grozny

Weather and Travel

Air control sell-off riles EU

BY SONIA PURNELL
IN LONDON
and STEPHEN CASTLE
and ANDREW GRICE
IN HELSINKI

BRITAIN'S EU partners were angered yesterday by Tony Blair's attempt to privatise air traffic control, saying it will wreck a Europe-wide scheme to cut delays and congestion.

They also fear that a privatised version of the National Air Traffic Control System (Nats) will be dangerously powerful, and will aim to take over smaller, privatised systems run by other countries.

Both Britain's EU partners and the European Commission fear the impact of the sale on plans to solve what Brussels has described as the "catastrophic situation" of severe delays and air congestion through the integration of Europe's air space.

As one Brussels source put it: "There is huge anxiety about the UK privatisation across Europe. The European Commission sees integration as the priority to ease congestion and improve safety and thinks Britain going off on its own sell-off is going to hamper those plans."

Many EU states are also putting pressure on Brussels to wade into the row over Nats because they fear that once sold off it would have an unfair commercial advantage and "be powerful enough to take over most of the rest of Europe" through forced takeovers of smaller privatised services.

"They think that a privatised Nats would expand rapidly and gobble up smaller countries' control services such as the Netherlands, Belgium, Italy or wherever," explained Peter Quantmeyer, technical director of the International Federation of Airline Pilots Associations.

"It would effectively be a privatised integration of European airspace, not the Government-controlled one that most people want."

Meanwhile at the EU summit in Helsinki Lionel Jospin, the French Prime Minister, reopened the war of words with Britain over beef when he made a strong defence of France's refusal to lift its ban on imports.

At the close of a summit overshadowed by the beef crisis, Mr Jospin insisted that he was defending the interests of "not just of the consumers of France but also European consumers" against a "terrifying and fatal illness which leads to death", CJD – the human equivalent of mad cow disease.

There were, he added, remaining doubts over the transmission of the illness, insisting that Britain needed to "remove those doubts before we lift the embargo". "All the political forces," he added, "from the opposition to the political majority, all the consumers' associations and all the trade unions have approved the position taken by the French government."

French officials even suggested that Paris might prefer to pay punitive damages if it was condemned by the European Court of Justice rather than lift the embargo, given the depth of public anxiety about mad cow disease.

The European Commission will launch its legal action on the beef issue on Tuesday, giving France just five days to reply instead of the normal 60 days.

Mr Blair's aides accused Mr Jospin of "going through the motions" to seek to justify a decision he knew to be wrong, while Mr Blair sought to cool the beef row by declaring that he would not emulate Margaret Thatcher by "handbagging" fellow EU leaders.

"I am not playing the game of a British Prime Minister ending up swaggering around the place, trying to say I have had to handbag everyone to get my way," said Mr Blair, who called for a more "mature" relationship with Britain's EU partners.

Mr Blair also conceded there was still a "big argument" over EU plans for a savings tax, an issue the summit kicked into touch for six months by setting up a working group.

TURKEY TOOK its place in the European family yesterday as the EU ended its last summit of the century by welcoming its first Muslim candidate, writes Stephen Castle.

Mr Bulent Ecevit, the Turkish Prime Minister (above), announced that he had accepted an offer of candidacy after the special EU envoy Javier Solana dashed to Ankara, the capital, on Friday night to explain the terms. Mr Ecevit flew to Helsinki for the final summit lunch and hailed the decision as "a victory for Turkey".

Even hard-nosed career politicians such as Chris Patten confessed themselves moved at the way both Turkey and Greece agreed terms for Ankara's membership. "The word 'history' is overdone but this was an historic couple of days," he said.

Problems remain, however. Mr Ecevit declined to give a commitment that the life of the condemned Kurdish leader Abdullah Ocalan would be spared and defended Turkey's 1974 invasion of Cyprus.

The Independent · 13 Dec 1999, Mon · Page 12 · (London, Greater London, England)

World ignores Tudjman for one last time

Leader obsessed with history becomes part of it

MARCUS TANNER

Great value HP business PCs

£479 ex VAT

INCLUDING FREE 15" MONITOR

HEWLETT PACKARD

0990 47 47 47

EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence

Abdullah Ocalan has spurned overtures to his Turkish captors

MILLENNIUM COMMENT

14 DAYS TO GO

EU-bound Turkey might lift Ocalan death sentence

BY STEPHEN CASTLE
in Helsinki

ABDULLAH OCALAN, the rebel Kurdish leader, is one of the first beneficiaries of Turkey's new status as an applicant for EU membership, which has brought indications that his life will be spared.

In deference to national sensitivities, there was no mention of his death sentence in any document or communiqué at the weekend's Helsinki summit, but European diplomats are convinced there will now be no swift move to execute Ocalan.

Behind the scenes Turkey has given unofficial assurances that an execution will not be carried out before the case goes before the European Court of Human Rights in Strasbourg, the judicial body of the Council of Europe, which is likely to conclude that Ocalan should not die despite his conviction for leading the Kurdish fight for independence. "All voices seem to be saying that nothing is going to be done in the direction of execution before we have heard what the court is going to say," said one EU diplomat.

In Helsinki on Saturday the Turkish Prime Minister, Bulent Ecevit, would address the issue only in general terms, saying his political party was trying to abolish capital punishment, although it is reliant on coalition partners for support. He added: "We realise there is no capital punishment in EU countries and I am hopeful that politicians will take note of this."

The Ocalan case has featured prominently in discussions with the government in Ankara. Javier Solana, European's new foreign-policy supremo, who is credited with clinching the deal on Turkey's admission on Friday night, has raised the issue publicly and privately.

As a candidate country, Turkey will have to match the so-called Copenhagen criteria, which stress a commitment to human rights seemingly incompatible with the death penalty.

Ocalan: Could be spared execution by Turkey

Two weeks ago, Ocalan's fate was the subject of discussions with the Turkish Foreign Minister, Ismail Cem, and on Saturday in Helsinki Mr Solana argued that "it will be difficult to have a member of the European family which does not have the same respect for life".

The deal that brought Ankara candidate status, struck after a visit to Ankara by Mr Solana and Günther Verheugen, the European commissioner for enlargement, was a considerable diplomatic triumph for the EU and may bring other benefits.

British diplomats believe it has kept alive talks in New York over a political settlement of the dispute over Cyprus, which was partitioned after an invasion of the northern part of the island by Turkish troops in 1974.

Turkey's new status has also helped to ease some of the tension between it and the EU over plans to create a European defence capability. At the last meeting of Nato ministers the Turkish delegation held up agreement of the final communiqué for several hours because of concerns over the role of Nato countries not in the EU.

Diplomats are hopeful that this issue can be defused, although Mr Ecevit told journalists on Saturday that Europe's defence ambitions remain a significant difficulty for Turkey.

Meanwhile, the European Commission is drawing up plans to help Ankara with financial assistance to help to prepare its membership. Mr Ecevit said his country would confound expectations that it would take many years to meet the qualifications for entry, but refused to give a timescale.

EN VUE

■ Après **Brad Pitt** dans le rôle de **Heinrich Harrer**, ancien nazi précepteur du dalaï-lama, vedi **Jodie Foster** dans celui de **Leni Riefenstahl**, propagandiste du IIIe Reich.

■ **Herta Daeubler-Gmelin**, ministre de la justice allemande, souhaite que l'Allemand Bertelsmann insiste auprès de la libraire en ligne « barnesandnoble.com », son partenaire américain, pour qu'elle n'importe plus de livres nazis.

■ « *Nos projecteurs sont colorés et mobiles, conçus d'***Albert Speer** *l'architecte de Hitler, évidemment blancs et fixes* », se défend **Gert Hof**, metteur en scène des illuminations du millénaire à Berlin, contre les accusations de **Tomasz Fiksi**, maire de l'arrondissement de Tiergarten, évoquant les « cathédrales de lumière » des grand-messes nazies.

■ « *La naissance d'un enfant pourrait comprendre différemment un état psychique précaire* », explique le docteur **Ignacio Ruffino**, ténor légal, favorable à l'avortement d'une Sicilienne de trente ans handicapée mentale, enceinte d'un garçon de quatorze ans. « *Les hormones du racisme sont sorti de votre cinquante ans après* », s'indigne *l'Osservatore Romano*, organe du Vatican.

■ « *Même s'il est handicapé, c'est mon enfant !* », déclare **Paul Shin**,qui supplie les médecins de l'hôpital Western de Toronto de ne pas débrancher avant six mois quarante semaines sa femme enceinte, cliniquement morte, pour sauver son fœtus souffreteux.

■ Les utilisateurs des cartes téléphoniques signées **Jean**

Un assassin pédophile dans l'est de la Roumanie

La presse roumaine semble découvrir les sévices sexuels, allant parfois jusqu'à la mort, dont les victimes sont des mineurs. Le phénomène est pourtant ancien dans un pays qui compte encore deux mille enfants abandonnés

« DEPUIS UNE SEMAINE, les habitants de la ville de Succeava sont terrorisés par un criminel pédophile qui est toujours en liberté », écrit le quotidien roumain *Ziua* (Le Jour). La presse roumaine décrit la panique que règne à Succeava, dans l'est de la Roumanie, depuis qu'un pédophile a violé quatre enfants et tué deux d'entre eux après les avoir atrocement torturés.

Les médias accordent une très grande place à ce qui se passe dans cette ville de Moldavie, région la plus démunie du pays. Les enquêteurs et les différentes rencontrent la presse et les télévisions roumaines, comme si c'était la première fois que l'opinion publique était confrontée à ce phénomène. Pourtant l'histoire est classique en Roumanie. Elle suit après la chute de la dictature de Nicolae Ceausescu.

AUTORITÉS PLUTÔT INDULGENTES

Le drame a eu lieu dans le quartier de Rasboieni de Succeava, une sorte de bidon à la moralité répartie pour sa pauvreté. Ici, c'est la zone. La fermeture des entreprises de l'ère communiste a voué la ville au chômage. L'absence de perspectives économiques est le lot commun. Les enfants du quartier, qui passent leur temps à traîner dans les rues, sont une proie facile pour les pédophiles. A Succeava, cette affaire a ému l'ensemble de la population. Pour la première fois les journaux en sont fait l'écho à l'échelle nationale de ce fléau.

La Roumanie, qui fait face au problème des enfants abandonnés – il y en a encore 2 000 éparpillés dans le pays –, est devenue un terrain de prédilection pour les pédophiles de tous bords. Outre ceux d'origine roumaine qui ont été arrêtés et condamnés ces dix dernières années, on trouve un Français, un Suisse et un Norvégien. Un prêtre anglican a été expulsé en juin. « En Roumanie, estime le quotidien Adevarul (La Vérité), les termes d'abus sexuels et de pédophilie n'ont pas la même définition que dans les documents de l'ONU et du Conseil de l'Europe. Les pédophiles de tous les pays sont jugés par la Roumanie parce qu'ils pensent que la loi roumaine est plus permissive. »

Pourtant, le code pénal comporte des peines de dix à vingt ans de prison pour le viol d'un mineur et de quinze à vingt-cinq ans si le viol est suivi de meurtre. Les autorités judiciaires se sont montrées jusqu'alors plutôt indulgentes pour les pédophiles. Michel, citoyen français surpris en flagrant délit avec un mineur, purge depuis 1996 une peine de six ans de prison.

EXAMEN DE CONSCIENCE

Le drame de Succeava oblige l'opinion publique roumaine à un difficile examen de conscience. « L'identification des abus sexuels se heurte à la pudeur des Roumains, qui ne vont guère inciter à parler de sexe, note l'hebdomadaire *Dilema*. Les enfants des rues sont victimes d'un système qui les marginalise et les opprime. Ils sont choqués quand ils apprennent que la majorité d'entre eux sont actifs du point de vue sexuel entre eux et abusé sexuellement. » Certes, la Roumanie n'est pas comparable à certains pays asiatiques où la pédophilie a tendance à devenir une véritable industrie. La réaction récente de l'opinion publique roumaine face à ce phénomène reste en tout cas inédite. La nouvelle prise de conscience qui rapproche la Roumanie de l'Europe, où elle entend avoir sa place.

Par ailleurs, le problème des enfants abandonnés est en voie de régression en raison de la politique exercée récemment par la Commission européenne. Mais la Roumanie a encore du chemin à faire en ce qui concerne l'éducation sexuelle et les mesures particulières infligés aux enfants.

Marc Roux

DANS LA PRESSE

LE FIGARO
Baudouin Bollaert

■ Où s'arrêtent ces frontières ? Si l'on dit oui à la Turquie, pourquoi barrer la route à l'Ukraine ou à la Moldavie ? Et que dire de l'Albanie et des six ex-Républiques yougoslaves ? Elles ont aussi leur place dans le « club ». Si bien que les vingt-huit deviendront vite trente-cinq ou davantage... Ce flou est d'autant plus inquiétant que le syndrome du « machin » guette l'Union. (...) L'UE pourrait devenir une sorte d'ONU ou d'OSCE sans système de décision efficace. Faute de volonté politique, le danger est réel de la voir se diluer dans une vaste zone de libre-échange, l'OTAN plaquant sa structure militaire sur l'ensemble. (...) L'Union peut-elle mourir ? Une course de vitesse s'engage, en réalité, entre ce projet intégrateur qu'est la monnaie unique et ce projet désintégrateur qu'est l'élargissement.

LE TEMPS
Alain Clampotti

■ Au contact des candidats – ils sont treize désormais –, l'UE va changer aussi, dans un sens qui fait peur au noyau des Etats fondateurs. Ce qui est ardu à quinze ne va-t-il pas devenir impossible à vingt, vingt-cinq ou trente ? Et l'Union, espace cohérent, ne va-t-elle pas devenir une molle zone de libre-échange entre partenaires si hétérogènes que les exceptions finiront par être plus nombreuses que les règles ? (...) Cette complexification a aussi une signification pour la Suisse : nous serons de plus en plus dérités, car l'Union aura besoin de contributeurs pour financer ses nouvelles solidarités à l'Est.

LA TRIBUNE
Gilles Bridier

■ Ainsi l'Europe continue-t-elle à faire du surplace. Certes, elle a envoyé, entre autres, le chantier sur l'élargissement. Mais, lorsqu'un candidat aux incapacité notoire d'être à avancer sur des aspects fondamentaux de ce qui fonde une Union, on peut être sceptique sur la construction à vingt-sept pays d'une Europe qui, à coup sûr, piétine. Sauf à considérer qu'elle ne sera rien d'autre qu'un grand marché commun, sans autre ambition que la libre circulation des marchandises.

BTE
Alain Duhamel

■ Il n'y aura pas de remède contre Lionel Jospin ne peut inventer aucun délit politique. (...) Reste que pour la première fois en gouvernement, le gouvernement Jospin, s'appelle à expérimenter une quatrième voie. Jusqu'ici existaient alternativement la tentation du compromis honteux et la tentation de l'ordre sans dialogue. La seconde bloquait tout débat, la première ne faisait pas vraiment la richesse. Plus : une troisième méthode, la plus fréquente, pratiquait la fermeté le jour et la compromission la nuit. Cette fois-ci va s'ouvrir un débat au grand jour, à l'Hôtel Matignon, et entre toutes les sensibilités désignées par le suffrage universel. C'est au moins une initiative honorable.

L'espoir de l'Europe galvanise la société turque. L'acceptation de la candidature va accélérer la «petite révolution».

par Marc Semo

publié le 11 décembre 1999 à 2h03

Architecte et vétéran de nombreuses batailles civiques, il considérait depuis des années que la perspective de l'adhésion à l'Europe représentait le seul vrai levier pour un changement de la Turquie. Il en est plus convaincu que jamais. «La société civile a commencé à se mettre vraiment en mouvement. C'est une petite révolution qui va encore s'amplifier avec l'acceptation de la candidature d'Ankara à l'UE», assure Khoran Gümüs qui fut, en janvier 1997, l'organisateur du premier grand mouvement informel de protestation civile. Pendant un mois, quelque 10 millions de foyers ont chaque soir éteint la lumière pendant une minute pour protester contre les connivences entre certain secteurs de l'Etat, la mafia et le trafic de drogue sur fond de «sale guerre» contre les rebelles kurdes. Maintenant il préside une ONG engagée dans la reconstruction, créée comme des dizaines d'autres depuis le séisme du 17 août. «Cette tragédie a montré une nouvelle fois à quel point le système est bloqué et l'Etat archaïque. Mais cette fois la société a réagi, non plus seulement en dénonçant mais aussi en prenant directement les choses en main et en offrant des solutions concrètes», souligne Eröl Ozgaray, publicitaire et directeur de la revue Idea Politika, devenue l'une des tribunes de cette effervescence de la société civile inédite dans une République turque inspirée du modèle jacobin et héritière de la tradition absolutiste ottomane.

Réformes indispensables. Malgré un cadre législatif très restrictif, associations, fondations et ONG en tout genre se multiplient ou retrouvent un sang neuf. Elles seraient désormais quelque 85000 s'activant sur tous les terrains, aussi bien pour l'aide aux sinistrés que pour l'éducation, la préservation des cultures locales ou de la langue kurde, les droits de l'homme. Bill Clinton avait jugé le phénomène suffisamment significatif pour prendre le temps de rencontrer, lors de sa visite en Turquie, les représentants d'une demi-douzaine d'organisations de la société civile, certaines proches des islamistes, comme Maslunder,

d'autres comme Ari («l'abeille»), ouvertement libérale et qui se veut «un lobby pour le changement». «Ces réformes sont d'abord indispensables à la Turquie et nous ne les faisons pas pour faire plaisir aux Européens», précise Murat Bekadik, ancien président des Jeunes industriels de Turquie et l'un des animateurs d'Ari qui commence aussi à organiser des réunions dans des villes du plateau anatolien pour tenter, sans grand succès, de mobiliser le pays profond.

Le mouvement reste encore limité à certaines élites urbaines de l'ouest du pays mais, partout, l'espoir de l'Europe galvanise les énergies. Le camouflet du sommet de Luxembourg qui avait rejeté la candidature d'Ankara, il y a deux ans, avait attisé un nationalisme ombrageux et le repli de la Turquie sur ses certitudes. L'opinion dénonçait le «club chrétien». Les Turcs manifestaient contre l'Italie et les autres pays européens accusés de soutenir la rébellion kurde et son leader, Abdullah Öcalan. Ce malaise s'était exprimé dans les urnes en avril avec la victoire de la gauche nationaliste, plutôt eurosceptique, du Premier ministre Bülent Ecevit et de l'extrême droite du MHP (Mouvement d'action nationaliste). La main tendue par les Quinze depuis le tremblement de terre entraîne une réaction émotionnelle inverse mais tout aussi forte. «En même temps qu'ils constataient la faillite de leur Etat, les Turcs ont vu que la solidarité internationale existait, qu'ils n'étaient pas seuls, et que même les Grecs étaient là», explique Emine Usakaoglu, sociologue et journaliste.

Enthousiasme. «Nous serons dans l'Europe en 2010 ou en 2020 et, grâce au poids de notre population, nous serons le premier groupe de députés au Parlement européen», assure un jeune diplomate d'Ankara. Il faudra certes des années avant l'ouverture de négociations, d'autant que les Européens rappellent la nécessité en préalable de la démocratisation des institutions, du respect des droits de l'homme et de ceux des minorités. Mais tous ceux qui étouffent dans le carcan de la République fondée par Kemal Ataturk, misent à fond sur Bruxelles. «L'approche vers l'Union européenne signifiera d'abord plus de démocratie», assure Mehmet Metiner, intellectuel kurde et islamiste. Les hommes politiques affichent leur enthousiasme sans vraiment vouloir réfléchir

à ce que signifie le processus d'adhésion. «Il impliquera des transformations aussi importantes et fondamentales que celles entraînées après la Première Guerre mondiale par la révolution kémaliste», souligne Ahmet Insel, juriste et universitaire qui reconnaît que la route sera longue et difficile. Il y a les blocages du système avec un Parlement dominé par des forces conservatrices et nationalistes. La gauche, profondément marquée par la tradition kémaliste, est laïque et républicaine avant d'être démocrate. L'ingérence européenne et l'abandon d'une partie de la souveraineté inquiètent aussi l'armée. Elle n'acceptera pas facilement de renoncer à son rôle de tuteur musclé de la République institutionnalisée au travers du Conseil national de sécurité.

Chantiers prioritaires. «Il faut d'abord déconstitutionnaliser ce Conseil devenu de fait l'organe suprême de décision pour lui donner un rôle simplement consultatif comme dans les autres démocraties», souligne Bülent Tanör, professeur de droit constitutionnel qui vient d'achever un long rapport sur les réformes pour la Tusiad (le Medef turc). La transformation de l'actuelle Constitution, élaborée par les militaires après le coup d'Etat de septembre 1980, constitue l'un des chantiers prioritaires. «Sa légitimité est proche de zéro», n'avait pas hésité à affirmer il y a trois mois le président de la Cour de cassation. L'autre urgence est l'abolition de la peine de mort, alors que le chef du PKK, Abdullah Öcalan, est condamné à la pendaison. Le Parlement doit encore se prononcer mais, depuis 1984, aucune exécution n'a été effectuée. Quelques pas, parfois ambigus, ont déjà été faits pour démocratiser la législation. Le chef de l'Etat, Suleiman Demirel, a ainsi été contraint de demander aux députés de revoir une loi d'amnistie qui, comme le souligne Yavuz Önen de la Fondation des droits de l'homme, «était taillée sur mesure pour libérer les militants d'extrême droite laissant en prison les prisonniers d'opinion condamnés au nom des lois antiterroristes». Mais quelque chose commence à bouger et le président turc rappelait récemment: «Il n'y a pas de demi-mesure, si la Turquie veut adhérer à l'Europe, elle doit en accepter toutes les conditions. C'est une décision fondamentale à prendre.».

La maison européenne s'agrandit à Helsinki. Début des négociations pour l'adhésion de six nouveaux pays.

par Jean Quatremer

publié le 11 décembre 1999 à 2h03

Comme pris de vertige, les Quinze ont donc ouvert, hier à Helsinki, lors du premier jour du Conseil européen qui s'achèvera ce soir, les négociations pour l'adhésion de six nouveaux pays: désormais, ce sont douze Etats, de l'Estonie à la Roumanie en faisant un détour par Chypre et Malte, qui vont, à terme, devenir membres de l'Union. En outre, la Turquie s'est vu reconnaître le statut de «candidat», même s'il n'est pas question qu'elle entame des négociations avant longtemps. La machine étant lancée, rien ne pourra plus l'arrêter. D'ici à 2010, sans doute, le Conseil réunira autour d'une même table vingt-sept chefs d'Etat et de gouvernement. Avant le milieu du XXIe siècle, la «famille» européenne pourrait bien compter jusqu'à trente-cinq membres" Le problème est que ce «grand élargissement», qui modifiera profondément la physionomie de l'UE, s'est fait sous la pression des événements et non à la suite d'un minimum de réflexion. A Helsinki, les Quinze se sont à nouveau voilé la face en renvoyant à plus tard, sauf surprise de dernière minute, la remise à plat d'un système institutionnel menacé d'asphyxie. La panne du moteur franco-allemand, depuis le départ de François Mitterrand et de Helmut Kohl, sans doute précipitée par l'arrivée au pouvoir de dirigeants plus préoccupés par leurs contraintes de politique intérieure que par l'avenir de l'Europe, explique en grande partie cet autisme persistant. L'Union et rien d'autre. A vrai dire, dès la chute du mur de Berlin, la perspective d'adhésion a semblé être le seul moyen de stabiliser une Europe de l'Est libérée du joug communiste. En 1990, l'idée mitterrandienne d'une confédération, mal présentée, a été rejetée sans plus de débat: ce sera l'Union et rien d'autre. Or, il était, et il est toujours, légitime de se demander si elle est la seule réponse aux besoins de sécurité, de stabilité et de développement économiques des anciennes démocraties populaires. Autre face de cette interrogation: quelles sont les chances de survie d'une Europe

communautaire qui n'a jamais été prévue, politiquement et institutionnellement, pour accueillir un tel nombre de pays d'origines aussi diverses?

Le refus d'ouvrir le débat sur les frontières de l'Europe participe de cette fuite en avant. Or il faudra bien un jour s'interroger sérieusement sur le destin de la Turquie, de l'Ukraine, de la Biélorussie ou encore de la Russie. Qu'est-ce qu'être européen? L'Union, on l'oublie trop souvent, ce n'est pas seulement un grand marché ou une zone de libre-échange: c'est aussi un espace de solidarité et d'interdépendance. Ce qui implique que la riche Europe de l'Ouest finance le développement de ces futurs adhérents comme elle l'a fait pour l'Espagne, le Portugal, l'Irlande ou la Grèce. En a-t-elle la volonté et les moyens? Les douze Etats qui se pressent aux portes de l'Union représentent 30% de la population de l'UE mais seulement 7% de son PIB" Réforme institutionnelle. Ces questions n'ayant jamais été tranchées, il n'est pas étonnant que la réforme institutionnelle, nécessaire si l'on veut éviter la paralysie de l'Union, soit abordée sans enthousiasme. Car pour forger un instrument, encore faut-il savoir à quel usage on le destine. Ce qui n'est nullement le cas aujourd'hui. Certes, les trois «reliquats» d'Amsterdam seront au menu de la Conférence intergouvernementale (CIG) qui s'ouvrira en janvier 2000: la taille de la Commission, l'équilibre entre petits et grands pays et l'extension du vote à la majorité qualifiée au sein du Conseil des ministres. Mais mis à part l'Italie, l'Autriche, la Belgique, le Luxembourg et la Grèce, aucun pays ne veut, pour l'instant, aller plus loin comme le propose Michel Barnier, le commissaire chargé de la CIG, qui souhaite mettre à plat l'ensemble de la structure institutionnelle. Retard. Aucun argument sérieux n'est avancé pour défendre cette «petite» CIG si ce n'est celui du temps: aller au-delà d'Amsterdam obligerait les Quinze à négocier durant plus d'une année, retardant d'autant l'élargissement. On en reste pantois: n'est-il pas plus urgent de consolider la maison européenne afin d'éviter qu'elle ne s'effondre sous le poids des invités, même si cela prend du temps? Il est vrai que les gouvernements font semblant de croire que cinq ou dix membres de plus ne compliqueront pas davantage

une future réforme du Traité" Romano Prodi, le président de la Commission, toujours sensible au sens du vent, semble s'être résigné au pire en renonçant à exercer une quelconque pression sur les Quinze: pour lui, «il n'est pas possible d'interrompre le processus d'élargissement qui est d'une importance vitale», a-t-il déclaré mercredi. «Même si le minimum, que constitue le reliquat d'Amsterdam, n'est pas résolu». Helsinki, début de la fin?

Vers une Europe sans frontières. La Turquie agréée, les Quinze n'excluent pas un vaste élargissement.

par Jean Quatremer et Nathalie Dubois

publié le 13 décembre 1999

«Inévitablement, les frontières de l'Europe vont s'étendre plus à l'est vers le Caucase, l'Azerbaïdjan, finalement vers l'Asie centrale, puis le reste de l'Asie.» Le Premier ministre turc, Bülent Ecevit, n'a pas fait dans la nuance, samedi, dans la capitale finlandaise, où il s'était rendu pour fêter le nouveau statut de «candidat» à l'Union européenne auquel son pays postulait depuis 1963. Après «l'Europe de Brest à Vladivostok», chère au général de Gaulle, voici donc celle de Dublin à Tokyo, rêvée par ce futur membre de l'Union.

Antichambre. Les chefs d'Etat et de gouvernement, réunis vendredi et samedi à Helsinki pour leur cinquième sommet de l'année, ont ainsi esquissé la future géographie de l'Europe: six nouveaux pays vont entamer, en février 2000, des négociations d'adhésion (Lituanie, Lettonie, Slovaquie, Bulgarie, Roumanie et Malte). Ils vont rejoindre l'Estonie, la Pologne, la Hongrie, la République tchèque, la Slovénie et Chypre, qui, eux, négocient depuis mars 1998.

La Turquie, malgré son statut de candidate, devra encore patienter dans l'antichambre jusqu'à ce qu'elle respecte la démocratie, les droits de l'homme et qu'elle ait réglé ses contentieux frontaliers avec la Grèce. Ces conditions ont eu quelques difficultés à passer à Ankara. Javier Solana, le représentant de l'Union pour la politique étrangère accompagné de Günter Verheugen, le commissaire chargé de l'Elargissement, et d'un émissaire de la présidence finlandaise de l'UE , a donc dû se rendre dans la capitale turque, vendredi soir, pour éviter un

clash. Il a, en particulier, expliqué que la date de 2004 qui figure dans les «conclusions» du Conseil n'est nullement une date butoir imposée aux Turcs, mais seulement un rendez-vous fixé pour que les Quinze examinent les progrès accomplis. Bülent Ecevit, ravi des précautions diplomatiques prises par les Européens, a accepté l'explication livrée par Solana. «Il n'est pas acceptable pour nous que la solution de ces problèmes devienne une précondition pour le début des négociations d'adhésion à l'Union», a-t-il déclaré à Ankara.

A 23 h 58, vendredi, la bonne nouvelle parvenait à Helsinki: la crise avec la Turquie, ouverte en décembre 1997, à Luxembourg, lorsque les chefs d'Etat et de gouvernement n'avaient pu s'entendre sur le statut à lui accorder, était enfin close. Bülent Ecevit pouvait sauter dans son avion pour déjeuner avec ses 27 homologues européens. Interrogé lors d'une conférence de presse sur le sort du leader kurde condamné à mort, Abdullah Öcalan, le Premier ministre a rappelé que son parti, la Gauche démocratique, «a toujours été opposé à la peine de mort» et promis de «tenter de l'abolir aussi vite que possible». Quant à sa date d'adhésion à l'UE, Ecevit la promet «dans un délai beaucoup moins long qu'on l'imagine». Tous azimuts. L'Union ne s'est pas arrêtée en si bon chemin: elle a adopté une «stratégie commune à l'égard de l'Ukraine» qui reconnaît la «vocation européenne» de cette ancienne République soviétique. Autant dire que l'Europe des 35, voire des 40, est en bonne voie. Où s'arrêteront les frontières de l'Union? Jean-Claude Juncker, le Premier ministre luxembourgeois, a regretté que les Quinze «se lancent vers d'autres cieux sans répondre à cette question». Jacques Chirac la juge trop «abstraite» encore. Mais, face à «la nouvelle ère historique qui s'ouvre», Romano Prodi, le président de la Commission, a estimé urgent «un grand débat, auquel il faudra associer les opinions publiques, le Parlement européen et les parlements nationaux».

Miniréforme insuffisante. Pour permettre à cette Union de fonctionner, des réformes deviennent nécessaires. Or les Quinze ont limité au strict minimum l'agenda de la Conférence intergouvernementale (CIG) qui s'ouvrira en février 2000: seuls la taille de la Commission, le nombre de voix accordées aux grands

et aux petits pays lors des votes, et la limitation des sujets décidés à l'unanimité seront traités. Il s'agit là des questions non résolues dans le traité d'Amsterdam, adopté en juin 1997. Les pays du Benelux, l'Autriche, l'Italie, mais aussi l'Allemagne et le Portugal souhaitent que la géométrie variable soit rendue plus aisée, afin de ne pas ralentir le rythme de la construction européenne. Comme le résumait un diplomate français, la réforme prévue en 2000 «n'est forcément qu'une première étape», car la naissance d'une Union de 500 millions d'habitants «est une entreprise de longue haleine qui se terminera par des modifications de beaucoup plus grande envergure».

Tollé en Europe contre la candidature turque.

par Nathalie Dubois

publié le 14 décembre 1999

Le feu vert donné par l'Union européenne à la candidature turque, vendredi à Helsinki, est mal accueilli en France. La perspective de voir un jour adhérer à l'UE un pays de 64 millions de musulmans, dont le territoire se situe à 95% en Asie, a suscité hier une salve de critiques à droite. C'est «une très mauvaise décision», selon Alain Madelin, le leader de Démocratie libérale, «c'est changer la nature de l'Europe», a opiné François Bayrou, président de l'UDF, c'est «l'abandon du projet initial» européen, a renchéri Giscard d'Estaing, pour qui cette décision va «contre le sentiment profond de la majorité des Français et du Parlement». Tandis que Le Pen et de Villiers ne se privaient pas de dire tout le mal qu'ils pensent des Turcs, Alain Bergounioux, secrétaire national du Parti socialiste, a d'ailleurs admis que «même au PS, il n'y avait pas de consensus» sur la question. Son leader François Hollande est pour, au motif que cela met la Turquie «en situation d'être plus vertueuse» sur le terrain de la démocratie et des droits de l'homme. Jack Lang juge ce feu vert prématuré. L'UE «n'est pas un club chrétien», a rétorqué Pierre Moscovici, ministre des Affaires européennes, assurant que l'adhésion de la Turquie «sera une négociation extrêmement dure et longue». Ailleurs en Europe, toute la famille

démocrate-chrétienne est unanime à regretter le pari turc des Quinze. C'est «un espoir dont tout le monde sait qu'il ne pourra être concrétisé dans un avenir prévisible», a déploré le leader de la CDU

Wolfgang Schäuble. A Ankara, le Premier ministre Bülent Ecevit s'est fait fort de corriger «en quelques mois» les lacunes démocratiques de son pays.

SAMEDI 11 DECEMBRE 1999

Helsinki : élargissement, défense commune... et Tchétchénie

Les chefs d'Etat et de gouvernement des quinze pays membres de l'Union sont réunis, vendredi 10 et samedi 11 décembre en Finlande, pour entériner de nouvelles étapes de la construction européenne. Mais les massacres de populations civiles à Grozny bouleversent l'ordre du jour

Harmonisation fiscale : nouveau blocage des Britanniques

Le long chemin de la Turquie vers le statut de pays candidat

Le fret ferroviaire est ouvert à la concurrence

Ankara ne peut pas attendre « éternellement »

Le long chemin de la Turquie vers le statut de pays candidat

ISTANBUL
de notre correspondante

Après des mois de négociations, les derniers obstacles à l'octroi à la Turquie du statut de candidat officiel à l'Union semblaient pouvoir être levés, à l'ouverture du sommet d'Helsinki. La question a été évoquée dès jeudi soir 9 décembre lors du dîner qui réunit traditionnellement, avant l'ouverture officielle des travaux, les chefs de gouvernement et dirigeants socialistes. L'attitude du chef du gouvernement grec, Costas Simitis, qui y participait, a été qualifiée de conciliante. *« Nous ne sommes pas loin du tout d'un accord »*, a déclaré le premier ministre finlandais, Paavo Lipponen, qui préside le sommet.

Si la décision des Quinze a été souvent présentée à l'opinion publique turque comme une fin en soi, un accord ne signifierait pas cependant pas que la Turquie entrera demain dans l'Union. Il marquerait seulement le début d'un processus semé d'embûches qui forcera la Turquie à se remettre en question de façon fondamentale.

Les questions de perte de souveraineté, les obligations imposées par les fameux critères de Copenhague, qui demandent notamment le respect des droits de l'homme et des minorités, une justice indépendante et une armée soumise au pouvoir civil, sont rarement discutées dans le pays. Leur application impliquera pourtant des réformes importantes, non seulement des lois, mais également de la Constitution qui avait été adoptée durant la période de pouvoir militaire.

« L'adhésion à l'Union européenne, c'est la fin du kémalisme en tant qu'idéologie d'Etat, c'est la fin d'une idée de l'Etat où l'armée est toujours le dernier recours », affirmait en début de semaine Daniel Cohn-Bendit, député européen (Verts), venu en Turquie à la tête d'une délégation de parlementaires. M. Cohn-Bendit, qui ne mâche pas ses mots lorsqu'il décrit les progrès encore à faire, se déclare aussi *« le plus radicalement en faveur de la candidature turque. Ce n'est que comme ça qu'on peut pousser la Turquie à changer »*.

Au niveau des droits de l'homme, des développements positifs ont été notés, mais la mentalité n'a pas encore changé de façon radicale. Ainsi le Parlement a décidé d'augmenter les peines infligées aux personnes utilisant la torture : encore faut-il que les policiers soient traduits en justice, ce qui est loin d'être le cas systématiquement. Une nouvelle loi devrait en principe faciliter l'ouverture de procès contre les fonctionnaires, mais elle requiert toujours une autorisation préalable du supérieur de l'accusé. Les activistes des droits de l'homme le soulignent : le problème n'est pas tant lié aux lois qu'à leur application. Le niveau de la violence a diminué dans le Sud-Est anatolien, notamment depuis que le dirigeant du PKK, Abdullah Öcalan, enfermé dans sa prison, a annoncé le retrait unilatéral des militants du PKK, mais les autorités turques n'ont pour l'instant pas fait de geste politique pour tenter de résoudre le problème à long terme.

« PAS DE DEMI-MESURE »

Elément positif : de nombreux observateurs étrangers notent l'émergence d'une société civile plus active et résolument tournée vers le futur, et une volonté de changement. *« La candidature peut donner une colonne vertébrale à ce mouvement »*, affirme Daniel Cohn-Bendit.

Il faut cependant s'attendre que, au cours des mois à venir, de nombreux Turcs demandent, ouvertement, si le prix politique à payer pour l'adhésion à l'UE en vaut vraiment la chandelle... Un noyau dur de nationalistes conservateurs demeurent réfractaire au changement, et ne seront convaincus que par des gains économiques et politiques concrets. *« Pour moi, la candidature à l'Union européenne, c'est comme un régime. Le docteur nous a mis à la diète forcée, nous avalerons les remèdes, mais lorsque nous serons guéris, nous choisirons nous-mêmes notre propre voie »*, explique un homme d'affaires turc favorable au processus d'adhésion, mais qui voit l'avenir de son pays surtout dans l'orbite des Etats-Unis et d'Israël.

La condamnation à mort du dirigeant du PKK, Abdullah Öcalan, illustre bien le dilemme qui se pose à la Turquie. Les modérés, au sein du gouvernement, sont conscients que son exécution aurait des conséquences désastreuses pour les relations turco-européennes, mais les ultranationalistes continuent d'exiger sa pendaison.

« Faisons-nous partie de l'Europe ? C'est la question délicate, résumait récemment le président Suleyman Demirel. *Si la Turquie veut adhérer à l'Europe, nous devons accepter les conditions qui prévalent, quelles qu'elles soient. La Turquie doit prendre une décision fondamentale, il n'y a pas de demi-mesure. »*

Nicole Pope

Ankara ne peut pas attendre « éternellement »

Le commissaire européen à l'élargissement, l'Allemand Günter Verheugen, a estimé, dans un entretien accordé au quotidien allemand *Die Welt* paru le 9 décembre, à la veille de l'ouverture du sommet d'Helsinki, que la Turquie ne pouvait pas attendre « éternellement » qu'on lui ouvre les portes de l'UE. « Si nous ne donnons pas à Ankara une perspective claire, alors la Turquie sera perdue pour l'Occident », a affirmé M. Verheugen, qui a rappelé qu'un calendrier officiel pour l'entrée de la Turquie dans l'UE n'était toujours pas établi. Selon le commissaire européen, le « statut de candidat n'est pas un acte de bienfaisance de la part de l'Union européenne, mais il constitue une stratégie politique qui répond à nos propres intérêts ».

Ankara ne peut pas attendre « éternellement »

Le commissaire européen à l'élargissement, l'Allemand Günter Verheugen, a estimé, dans un entretien accordé au quotidien allemand *Die Welt* paru le 9 décembre, à la veille de l'ouverture du sommet d'Helsinki, que la Turquie ne pouvait pas attendre « éternellement » qu'on lui ouvre les portes de l'UE. « Si nous ne donnons pas à Ankara une perspective claire, alors la Turquie sera perdue pour l'Occident », a affirmé M. Verheugen, qui a rappelé qu'un calendrier officiel pour l'entrée de la Turquie dans l'UE n'était toujours pas établi. Selon le commissaire européen, le « statut de candidat n'est pas un acte de bienfaisance de la part de l'Union européenne, mais il constitue une stratégie politique qui répond à nos propres intérêts ».

Le Monde

LE MONDE TÉLÉVISION
■ Jésus-Christ état des écrans
■ France-Culture amende sa grille

DIMANCHE 12 - LUNDI 13 DÉCEMBRE 1999

Enseignants : la victoire des anti-Allègre aux élections professionnelles

Tchétchénie : l'impuissance européenne

● Face au martyre de Grozny, les Quinze adressent à Moscou des mises en garde timides
● L'armée russe bombarde sans relâche la capitale tchétchène ● A Helsinki, les Européens créent une force de 60 000 hommes et la Turquie négocie son entrée dans l'Union

NON !!!

La mort de Franjo Tudjman

Les forçats de l'an 2000

Sur le tee-shirt blanc des Nobel de la paix, des « Grozny » en lettres rouges

Daumier peintre

La Corse à Matignon

EP PEQUIGNET

Seattle : la vraie fracture

Génération MNEF

3. Les illusions perdues

J'AI DIT "TÊTE DE TURC" ? EXCUSE-MOI, JE VOULAIS DIRE "TÊTE DE POINT".

Plantu

Défense commune : un corps de 60 000 hommes pourrait être opérationnel en 2003

LES QUINZE prévoient, à l'issue du sommet d'Helsinki, de se donner la capacité de mobiliser, au sein de l'Union européenne (UE), l'équivalent d'un corps d'armée, soit une quinzaine de brigades type OTAN qui rassembleraient entre 50 000 et 60 000 hommes. Le dispositif est destiné à mener des actions humanitaires et des missions de maintien ou de rétablissement de la paix - nécessitant des moyens déployables et plus légers que ceux de la guerre froide – au titre de la déclaration dite de Petersberg, en 1992, avalisé l'opération. Ce corps d'armée européen, sur la base d'une participation volontaire des Etats membres, devrait être prêt pour 2003. Rien n'exclut qu'il puisse être appelé à travailler dans le cadre de l'OTAN, autant que pour l'UE.

Cette force ne remplace, ni ne supprime les corps multinationaux déjà existants entre Européens - qu'ils soient au sein ou hors de l'OTAN. Ainsi, dans le cadre de l'Alliance atlantique, les Européens ont créé plusieurs forces multinationales, dont au moins trois se situent au niveau « central » de l'OTAN, tandis que d'autres évoluent au niveau « régional ». Certaines de ces forces sont vouées à des opérations de maintien de la paix, sur une base régionale. Hors de l'OTAN, d'autre part, il existe des corps multinationaux qui relèvent de l'Union de l'Europe occidentale (UEO), notamment l'Eurocorps (à partir d'unités allemandes, belges, espagnoles, françaises et luxembourgeoises), l'Eurofor ou l'Euromarfor (à base de formations terrestres et navales de l'Espagne, la France, l'Italie et du Portugal) et d'autres corps, généralement binationaux, qui sont disponibles selon les circonstances.

A cette architecture passablement compliquée, le sommet d'Helsinki ajoute une spécificité nouvelle, fondée sur la notion de « capacité » militaire propre aux Européens. Le corps d'armée dont il est ainsi question n'est pas une formation permanente - l'équivalent de ce qui aurait été un jour l'armée européenne -, mais c'est une structure mobilisable, en tout ou partie selon les besoins, à partir d'une force terrestre clés de réaction rapide, « suffisante » sur le terrain, avec ses accompagnements aériens et navals le cas échéant et, surtout, avec ses moyens de commandement et contrôle, de renseignement et logistique.

La quinzaine de brigades qui composeront ce corps européen devrait réunir entre 50 000 et 60 000 hommes, susceptibles d'être déployés en moins de deux mois et pouvant tenir, une fois engagés, durant un an au moins d'être relevés le cas échéant. Ce qui suppose une réserve disponible de 120 000 à 150 000 hommes dans laquelle on puise pour assurer la rotation.

Trois organes permanents de décision

Trois organes permanents de décision en matière militaire sont en projet, mais, dans un premier temps, ils auront un caractère intérimaire.

● **Un comité politique et de sécurité (COPS).** A Bruxelles. Il réunira les hauts représentants des gouvernements européens, au niveau de leurs ambassadeurs, et il aura pour tâche, sous l'autorité du conseil européen, la direction politique et stratégique des opérations selon des procédures à définir pour permettre de prendre des décisions effectives et rapides.

● **Un comité militaire.** Il serait composé des chefs d'état-major des armées des pays membres ou de leurs délégués, selon l'ordre du jour des réunions. Il aura pour rôle de donner des avis, des recommandations ou des suggestions militaires au COPS. Son président serait appelé, le cas échéant, à participer au travail du COPS selon la nature des dossiers.

● **Un état-major militaire.** Composé à terme d'une centaine d'officiers, cet état-major européen aura le futur état-major autonome de force après à évaluer la situation, identifier les unités à partir des réserves mis à son service par chaque pays et à conduire une opération de gestion de crise. Véritable organe de planification, c'est le « cerveau » de la force.

Antonio Fraquel

La Turquie, candidate officielle à l'Union européenne, participe au déjeuner des chefs d'Etat et de gouvernement

HELSINKI
De notre envoyé spécial

A Helsinki, l'Union européenne (UE) est parvenue à normaliser ses relations avec la Turquie. Elles étaient au plus bas depuis qu'en décembre 1997, au Conseil européen de Luxembourg, elle avait refusé de placer Ankara au pied d'égalité avec les autres pays candidats à l'adhésion.

Illustration de ce dégel, Bülent Ecevit, le premier ministre turc, un social-démocrate certes, mais aussi ultranationaliste qui, en 1974, alors chef du gouvernement, avait ordonné la débarquement de l'armée turque à Chypre, vient enrichir, samedi matin, pour Helsinki, où il devait participer au déjeuner réunissant les chefs d'Etat et de gouvernement des Quinze et ceux des treize pays candidats. S'inscrivant dans le contexte du rapprochement en cours entre la Grèce – membre de l'Union – et la Turquie, cet événement, sans constituer une surprise, représente un succès politique majeur, d'autant plus apprécié que, jusqu'à la dernière minute, on a pu craindre qu'il soit remis en cause.

Vendredi, les Quinze ont adopté un texte qui traite de l'élargissement en général, en mettant longuement l'accent sur le cas de la Turquie. Ce document note que les négociations en vue de l'adhésion ne pourront commencer que lorsque la Turquie aura rempli les critères de Copenhague (démocratie, droits de l'homme, respect des minorités, économie de marché) ; il évoque la stratégie de préadhésion qui pourrait être mise en œuvre pour accélérer les réformes et, après avoir salué le rapprochement gréco-turc, fait référence aux litiges territoriaux qui, faute d'avoir pu être réglés, devraient être portés à l'arbitrage de la Cour internationale de justice de Luxembourg au plus tard en 2004. Le texte indique encore, tout en laissant au conseil des ministres des Quinze le soin de la décision ultime, que l'absence de solution politique à Chypre ne pourra pas constituer un obstacle à l'adhésion de l'île.

FAITES TOUT MALENTENDU

Cette « déclaration », dont l'acceptation par les protagonistes devrait grandement contribuer – c'est du moins l'espoir qu'ont les Quinze – à la pacification durable d'une région particulièrement sensible aux portes de l'Europe, a fait l'objet d'un minutieux travail de préparation, l'Allemagne, la France, la Grande-Bretagne et la Commission prêtant leur concours à la présidence finlandaise. Les Turcs ont été à maintes reprises consultés, les Grecs ont demandé des garanties et les ont obtenues.

En dépit de ces précautions, les premières réactions d'Ankara ont été mitigées. Le machiavélique diplomate n'est alors mise en marche, Jacques Chirac a téléphoné au président Demirel, le chancelier Schröder au premier ministre Ecevit, Pierre Moscovici, le ministre français des affaires européennes qui avait entrepris récemment une mission de bons offices à Istanbul et à Athènes, à Ismail Cem, le ministre turc des affaires étrangères. Finalement, il fut décidé vendredi d'envoyer à Ankara, à bord d'un avion fourni par la France, Javier Solana, le haut-représentant de l'Union pour la politique étrangère et de sécurité commune (PESC), Günter Verheugen, le commissaire européen en charge de l'élargissement, et un représentant de la présidence finlandaise.

Il ne s'agissait pas d'aller « négocier », mais plutôt d'« expliquer », pour éviter cette fois, tout malentendu. Les ambassadeurs de l'Union étaient porteurs de plusieurs messages : certains passages de la déclaration reflétant les positions contradictoires des Etats membres étaient maintenus (telle une référence inutile aux « conclusions » de Luxembourg, qui fut un échec) ou pouvaient faire naître des craintes chez les Turcs, comme, par exemple, la perspective de voir le différend sur les eaux territoriales en mer Egée, quitter le terrain gazéifié grâce-tuc pour y mettre l'Union. Ma, rôle, pouvait-on penser à Ankara, pécuniaire de son poids du côté grec.

Ce sont ces craintes qu'il a fallu dissiper par des explications sans ambiguïté. L'ambiance était pourtant et les trois délégués de l'UE ont apparemment Hubert Védrine, le ministre français des affaires étrangères, se déclarait guère que les retrouvailles entre la Turquie et l'Europe allaient se concrétiser de manière heureuse.

Les autres décisions concernant le processus d'élargissement et avaient été acquises durant les travaux préparatoires du Conseil européen et n'ont donc pas soulevé de débat. Les négociations qui, depuis mars 1998, avaient été engagées avec l'Estonie, la Hongrie, la Pologne, la République tchèque, la Slovénie et Chypre seront étendues à la Bulgarie, à Lettonie, la Lituanie, la Roumanie, la Slovaquie et Malte. Elles seront menées à un rythme qui pourrait être différencié, selon la capacité de chacun des candidats à aller de l'avant, mais l'Union, pour sa part, désire être prête à les accueillir, autrement dit avoir réussi à faire ses réformes institutionnelles au plus tard à la fin de 2002.

Philippe Lemaître

BOUCHERON

INTERNATIONAL

LE MONDE / MARDI 19 DÉCEMBRE 1995 / 3

Quatre ans après Dayton, la Bosnie n'est pas un Etat multiethnique et unitaire

La question du retour des réfugiés n'est pas réglée

M. Kohl était au courant des commissions versées dans l'affaire Elf-Leuna, selon André Guelfi

L'intermédiaire français évoque une distribution de fonds « à des partis politiques » allemands

A Helsinki, la Turquie promet des efforts sur les droits de l'homme

A Helsinki, la Turquie promet des efforts sur les droits de l'homme

HELSINKI
de notre envoyé spécial

La candidature de la Turquie est officiellement soutenue par l'Union européenne (UE) et les responsables d'Ankara avec les Quinze se sont prononcés, vendredi 13 décembre, sans publicités. Mais, à entendre Hubert Védrine, le premier ministre turc, on comprend que la route est encore longue pour cette normalisation sera semée d'embûches.

Les autorités d'Ankara, qui redoutent hésitations, sont accueilli les « conclusions » du conseil européen après que Jacques Delors, leur représentant pour la PESC (Politique étrangère et de sécurité commune) et le commissaire Günter Verheugen les eurent rassurées sur les points toujours en litige, et notamment sur l'obligation, en cas d'impasse dans les futures consultations engagées avec les Chypriotes à propos de la mise en place, de porter le litige devant la Cour internationale de justice.

Un « cependant » ou conditionnel, lors de la longue conférence de presse qui a suivi le débat au sommet. Il a participé avec les Quinze et les douze autres « candidats » à l'UE, que Hubert Védrine – le premier homme aux traits anguleux et à la forte moustache noire qui, en 1992, enleva le débarquement de l'armée turque à Chypre – ne trouve pas volontiers à ses côtés.

Ceux qui l'ont entendu soutenir d'abord la vision du monde après le démantèlement de l'URSS. Il évoque l'Eurasie, où la Turquie joue un rôle-pivot, soulignant ainsi que, selon lui, les candidatures de l'Europe devaient être repensées vers le Caucase, l'Azerbaïdjan, l'Asie centrale. Pour des raisons historiques, mais aussi en raison des engagements pris par la Communauté depuis 1963, l'appartenance de la Turquie à l'Europe ne dit rien et l'éloignait de l'adhésion « pourrait être obtenu en *[illegible]* mettre en cause la *[illegible]* ». Les certains points, M. Ecevit se montre ouvert, comme le laissait présager la lettre envoyée voilà quelques mois au chancelier Schröder. « *Le gouvernement turc est prêt à se rapprocher des normes de l'UE en matière de droits de l'homme* », souligne-t-il en définissant la série de mesures déjà prises dans ce sens. S'agissant d'Abdullah Öcalan, il rappelle que son parti est opposé à la peine de mort et permet ainsi le vœu de maintenir les autres points de la condition encore obtenus.

Mais à devoir plus vite, nous retrouvons la langue de bois, lorsqu'il aborde le « cet épineux problème kurde » et, surtout, celui posé par Chypre. Il invite les Quinze à une évaluation plus réaliste du premier mais promet un effort pour relever le niveau de vie et laisse entrevoir une référence de l'évolution du monde à l'Ecofin. Chypre est dirigée depuis vingt-cinq ans. Et cette « *réalité ne devrait pas être ignorée si simplement d'entrer à une situation réelle* ». La veille, M. Ecevit avait fait part de son inquiétude en constatant que l'UE pouvait envisager l'adhésion de la partie grecque de Chypre dans le cas où les tractations en cours ne parvenaient pas de mettre fin à la division de l'île. Dans les semaines à venir, un « partenariat pour l'adhésion » va être défini par la Commission, en concertation avec Ankara, afin de programmer les réformes politiques et économiques qui, à terme, permettraient à la Turquie de remplir les critères de Copenhague (démocratie, droits de l'homme, économie de marché) et d'entamer par alors l'ouverture des négociations avec l'Union.

Philippe Lemaître

The Daily Telegraph - 03 Oct 2005, Mon - Page 12 - (London, Greater London, England)

World news

Winning hearts?

Straw urges EU to welcome Turkey

Protesters rail against 'too many concessions'

Will you?

everyone can leave the world a better place

Years of frustration

Ferrymen call pause in Corsican blockade

DIGITAL TV WITH NO MONTHLY FEE

08702 408 413

The Daily Telegraph - 04 Oct 2005, Tue - Page 1 - (London, Greater London, England)

The Daily Telegraph

NEWSPAPER OF THE YEAR

JACK VETTRIANO

Did he copy the idea for his most famous painting? News, Page 3

ALAN DAVIES INTERVIEW

Features, Page 23

BRITAIN'S BEST-SELLING QUALITY DAILY

Breast cancer victory

Hope for thousands as woman wins appeal for drug on NHS

Turkey wins deal to start EU talks

Conservatives in Blackpool

Party told to change or die Page 4

Whitest stakes his claim Page 4

Clarke tries to reassure eurosceptics Page 5

Cameron could be our Blair Page 5

The Telegraph fringe Page 5

Where are they now? Page 6

Alex Thomson killed Dad's mast do Page 26

Editorial Comment Page 27

Golfer without win signs multi-million contract

DIGEST

WEATHER | LETTERS | OBITUARIES | BRIDGE | TV & RADIO | CROSSWORD

Turkey wins deal to start EU talks

By David Rennie in Luxembourg

EUROPE changed for ever last night after Britain secured agreement from all 25 EU nations to begin membership talks with Turkey.

The deal, which followed a sleepless night and two days of rows, paves the way for Turkey, a nation of 70 million Muslims, to join what has hitherto been a Christian club.

Looking exhausted, Jack Straw, the Foreign Secretary, said: "This is a truly historic day for Europe. This has been a pretty gruelling 30 hours of negotiation." The entry of such a large Muslim state was "proof that we can live, work and prosper together".

Croatia will also begin entry talks after objections to its record on hunting war criminals were dropped.

During a day of intrigue and brinkmanship, Turkey had turned the tables on the EU and forced Mr Straw and other foreign ministers to wait anxiously at the summit in Luxembourg for final word on whether Ankara would accept the deal on offer.

A text setting out terms and conditions was finally sent to Ankara at 2.30pm London time, only an hour and a half before the formal deadline for Turkey to begin talks.

As darkness fell, Abdullah Gul, the Turkish foreign minister, announced: "Agreement has been reached and insh'Allah [Allah willing] we are heading for Luxembourg. Turkey has embarked on a

Continued on Page 2

The Daily Telegraph - 04 Oct 2005, Tue - Page 2 - (London, Greater London, England)
News
Prison bans Cross of St George tiepins
News bulletin
22 Islamic terror suspects now detained for deportation
Turkish question in the balance until the very last
Fast-track promise on cancer treatment
Austria climbs down as door opens for Croatia
Weather forecast
25% OFF
OVER 60

Turkish question in the balance until the very last

By David Rennie in Luxembourg

AFTER 42 years in the waiting room of Europe, Turkey generated one last day of tension and brinksmanship.

Jack Straw's grim expression said it all as he headed in to brief EU foreign ministers early yesterday on the chances of reaching a deal by the end of the day. It had been a long night of bilateral meetings with his Austrian counterpart, the expensively coiffed and groomed Ursula Plassnik.

"We are at a difficult stage and I cannot say what the outcome will be," Mr Straw said, looking grey after just two hours' sleep.

Behind his exhaustion lay frustration with Austria, whose diehard stand seemed increasingly untenable, even "baffling" to diplomats.

Austria was still demanding that Turkey's invitation to open membership talks be rewritten, to play down a pledge that EU talks were aimed at full membership, and play up the chances of failure. Behind the doors of the British delegation office a climbdown by Austria seemed both maddeningly out of reach, but at the same time inevitable – especially as some officials already knew that Vienna was to be handed good news on a plate later in the day.

They knew Carla del Ponte, the United Nations chief war crimes prosecutor for the former Yugoslavia, was poised to deliver an unexpectedly positive verdict on the behaviour of Croatia, a key Austrian ally.

That would clear the way for the Balkan nation to begin its own membership talks with the EU – a development that would be hugely popular in Austria, and make it easier for Mrs Plassnik's government to sell a climbdown to a Turkophobic electorate.

But Mr Straw had another reason for deep gloom. He knew that hardliners in Turkey were suddenly objecting to a scrap of language in paragraph five of the talks agreement, which "required" Ankara to "progressively align" its foreign policies with common positions adopted by the EU.

The problem was that two weeks ago, Cyprus had insisted on the small change to the paragraph to end Turkey's habit of vetoing Cypriot membership of a host of regional and international pacts and groupings.

Unexpectedly, the generals and hawks in Ankara decided the clause was intended to strip Turkey of any power to block Cypriot entry into Nato.

Legal advice was produced, assuring Turkey that an EU treaty could never have any bearing on the membership of Nato. Turkey was unmoved.

But by lunchtime it emerged that the US secretary of state, Condoleezza Rice, had telephoned the Turkish prime minister, Recep Tayyip Erdogan, to assure him that Nato was not an issue in the EU talks. Cyprus, meanwhile, signalled that it was not looking for a confrontation.

Retreat: Austria's foreign minister Ursula Plassnik yesterday

Austria climbs down as door opens for Croatia

Continued from Page 1

new era." Mr Gul arrived in Luxembourg after midnight and went straight to a ceremony marking the beginning of talks over Turkish membership.

After 42 years of waiting, Turkey now faces years of talks in which every aspect of politics, human rights and civil liberties will be scrutinised by a sceptical EU. The process is due to end in 2014. Recep Tayyip Erdogan, Turkey's prime minister, had told the EU that it had the choice between embracing his nation and becoming a truly global power or admitting it was merely a "Christian club".

It emerged that Condoleezza Rice, the American secretary of state, had called Mr Erdogan to stop Turkey from giving up. Austria, where 80 per cent of voters are against Turkish entry, gave up almost all of its demands after standing alone in opposition.

Ursula Plassnik, its foreign minister, won only a form of words saying that entry would depend on the EU's ability to "absorb" new nations.

Austria's climbdown was made more palatable by good news for its close ally and neighbour Croatia, whose own EU membership talks were effectively unfrozen by a formal United Nations report that its government was "fully co-operating" in the hunt for indicted war criminals from the Yugoslav civil war.

In a major surprise the United Nations chief war crimes prosecutor, Carla del Ponte, reversed her earlier negative assessment on Croatia by saying that it was now "doing everything it could to locate and arrest" the indicted war criminal Gen Ante Gotovina.

Editorial Comment and Letters: Page 27
EU factfile: telegraph.co.uk/eu

THE GUARDIAN UK Edition

EU and Turkey agree terms

Mon 3 Oct 2005

https://www.theguardian.com/world/2005/oct/03/eu.politics

EU and Turkish officials reached a deal today clearing the way for Turkey's accession talks to begin, both parties said.

Following an announcement earlier this afternoon by EU foreign ministers, their Turkishs counterpart, Abdullah Gul, confirmed from Ankara tonight that an agreement had been reached and that a delegation would be departing for Luxembourg.

"We have reached agreement. Inshallah, we are departing for Luxembourg," Mr Gul said following a meeting with the Turkish prime minister, Recep Tayyip Erdogan. The foreign ministry said Mr Gul then left immediately for the airport. The breakthrough came after EU officials said Austria had backed down on its demand that a lesser, associate membership be considered for Turkey.

EU leaders had decided last December that formal talks would start today on Turkey's accession after a historic signing ceremony scheduled for 4pm.

But the process was thrown into crisis in recent days by hostility towards Turkey's entry from Austria, where some 80% of voters are against the move.

The process has teetered on the verge of collapse, with furious Turkish officials refusing to countenance a "second class" membership. The signing ceremony was delayed while EU ministers continued their talks.

Commentators said failure to reach a deal on Turkey today would have amounted to a third major EU crisis alongside the rejection of its constitution and disagreement over the its budget.

By mid-afternoon, EU officials started briefing journalists about a breakthrough after Austria's foreign minister, Ursula Plassnik, backed down after hours of intense talks chaired by Jack Straw.

Britain is Turkey's main champion in the EU, and has had a lead role in the negotiations because it currently holds the rotating EU presidency.

The only apparent concession to Austria in the talks was a minor change of wording regarding the EU's right to block Turkish membership during the negotiation progress, if member states believe it is becoming impossible to comfortably absorb the country.

With a population of 73 million, Turkey, which is mainly Muslim, would be one of the biggest countries in the EU if - some 40 years after it first asked to become a member - it were allowed to join.

A positive report today from the war crimes tribunal in the Hague may also have helped to soften Austria' stance, as it boosted the chances of EU membership for Croatia, one of Vienna's closest allies.

Croatia's membership talks were suspended in March in what Austria complained was unjustified pressure from Brussels to deliver war criminals for trial.

The Hague tribunal's chief prosecutor, Carla del Ponte, said Croatia had stepped up its cooperation. "Yes, it is the first time we are saying it's full cooperation," she said on the sidelines of the Luxembourg talks.

During today's talks, Austrian officials claimed that opposition to Turkey's entry was widespread in Europe. According to a poll published yesterday by the Austria Press Agency, 54% of EU citizens oppose Turkey's accession. The figure rises to 73% in Austria, where historical suspicion of Turkish imperialism combines with modern-day fears of Muslim immigration.

Mr Erdogan warned yesterday that the EU would have passed up an opportunity to bridge a "clash of civilisations" between the Christian and Muslim worlds if it scuppered Turkey's dream of joining the European mainstream.

"Either [the EU] will show political maturity and become a global power, or it will end up a Christian club,"he said. Greece, Turkey's historic adversary, spoke strongly in favour of Turkish membership, as did France, and the outgoing German foreign minister, Joschka Fischer, made an impassioned plea for Europe not to abandon its commitment to Turkey.

Hürriyet

GÜNDEM DÜNYA EKONOMİ SPOR ARENA KELEBEK YAŞAM YAZARLAR RESMİ İLANLAR

HABERLER › DÜNYA HABERLERİ

Avrupa basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde

Güncelleme Tarihi: Ekim 03, 2005 11:49

GUARDIAN: "AB HAYIR DERSE MİLLİYETÇİLİK PATLAR"

İngiliz Guardian gazetesi, AB'nin hayır demesi halinde Türkiye'de milliyetçiliğin bir patlama yapabileceğini kaydetti. MHP'nin Ankara mitingine dikkat çekilen haberde, "Her ne kadar aşırı sağcı MHP tarafından düzenlemiş olsa bile mitingin AB tarafından ihanete uğradığına inanan Türkleri de etkilediğine inanılıyor" ifadesi yer aldı.

Europe embraces Turkey as diplomatic deadlock is broken

Opponents forced to back down but EU entry could take more than a decade

https://www.theguardian.com/world/2005/oct/04/topstories3.eu

Turkey's 40-year dream of joining the EU took a momentous step forward last night when both sides finally agreed to open membership talks after a marathon round of negotiations.

At the end of a dramatic day, in which the EU finally buried its differences, the Turkish foreign minister, Abdullah Gul, flew into Luxembourg after accepting a deal on talks which could last up to 15 years. The Turkish delegation arrived in the early hours for a ceremony marking the formal start of the membership talks. Earlier Mr Gul said:"We have reached agreement. Turkey will be the only Muslim country in EU."

Jack Straw, who chaired the talks, greeted Mr Gul with hugs. Earlier the foreign secretary had hailed the deal as "truly historic for Europe and for the whole of the international community. We are all winners, Turkey, the European member states and the international community."

A successful outcome to the negotiations will mean the EU's population will grow to more than 500 million, a fifth of whom would be Turkish Muslims. Britain, Turkey's greatest champion in the EU, believes this would undermine Islamist extremists by showing that the EU is not an exclusively Christian club. Tony Blair, who set the membership talks as one of the main aims of Britain's EU presidency, believes Turkey's presence would also help relations with millions of Muslims in today's EU.

But the talks may well fail, not least because Austria and France will hold referendums on whether to admit Turkey if negotiations succeed. The deal came after Austria, which had been trying to downgrade Turkey's membership talks, backed down. Austria moved when it became clear that Croatia would be given the green light for talks after the international war crimes tribunal ruled Zagreb was offering full cooperation. In a symbolic meeting of east and west, the EU formally opened membership talks with Croatia in the early hours.

Earlier, Ankara had taken exception to a demand by the EU that it must move towards accepting "common" EU policies. Turkish ministers insisted this could force them into the impossible position of having to agree to allow Cyprus, which it does not recognise, into Nato.

With British officials struggling to reassure Turkey this would never happen - because the EU is highly unlikely to agree a "common" position on Nato - the US secretary of state, Condoleezza Rice, intervened. Ms Rice is understood to have told Recep Tayyip Erdogan, the Turkish prime minister, that the US could not envisage circumstances in which such a loyal Nato ally would be forced to make such a move on Cyprus.

Any false move on Cyprus could lead to the downfall of Mr Erdogan's government in parliament or at the hands of the military. He held a day-long meeting with his national security council as British officials informed them on the state of the negotiations in Luxembourg. After the four-hour pause, Mr Erdogan welcomed the deal. "We passed the most important phase on the way to reaching our 40-year goal and the founding principles of our republic," he said.

Britain's hopes of a strong start to Turkey's talks ran into trouble last week when Austria insisted Turkey should be offered less than full membership at the outset of talks. Ursula Plassnik, the Austrian foreign minister, stood by her guns yesterday morning, prompting a warning from Mr Straw. "Yes we are near [to a deal] but we are also on the edge of a precipice," he said. "If we go the right way we reach the sunny uplands. If we go the wrong way it could be catastrophic for the EU."

Around mid-morning a deal started to emerge. With every other EU state refusing to downgrade Turkey's membership talks, Austria was offered a "ladder to climb down" when several countries said they would toughen up the language on an area of the talks known as the "absorption capacity" - whether the EU can fit in a new member. Ministers agreed to this because it is part of the "Copenhagen criteria", which govern membership talks, and would therefore not amount to rewriting the rules.

The Independent - 03 Oct 2005, Mon - Page 19 - (London, Greater London, England)

Last-minute talks on Turkish membership stall

By Stephen Castle

Protesters in Ankara demonstrate against the delay in Turkey's EU accession talks

History ensures Austrians remain bitterly opposed

Across Europe, opinion may be divided on whether Turkey should be allowed to enter the EU. But in Austria there is little sign of a debate because history ensures that the issue touches the rawest of nerves.

In 1683 the Ottoman army of Kara Mustafa Pasha was routed at the gates of Vienna in a defeat that marked the last Turkish effort to take the city. All around the Austrian capital are reminders of the battle and its strong is the event in the national consciousness that newspapers have chosen to herald Ankara's EU bid as a new siege of Vienna.

To complicate matters further Austria is a strong supporter of Christian Croatia, which also wants to join the EU. This step has been held up because of a row over Zagreb's lack of co-operation in surrendering a suspected war criminal, Ante Gotovina.

Austria has a history of being hawkish on Croatia. Vienna's critics suggest darkly that Austria's own past may prompt it to worry less about punishing war crimes than other nations.

Taking a tough stance on the present political row popular for the Austrian Chancellor, Wolfgang Schüssel, but his party was crushed in regional elections yesterday.

Elsewhere in Europe, the echoes of history have played a part in the debate. France, home to Europe's largest Armenian population, has sometimes had difficult relations with Turkey. In 2001 its parliament formally recognised the Armenian genocide, starting the collapse of the Ottoman empire provoking fury from Ankara.

Ironically Ankara's biggest rival, Greece, has not sought to hold up talks, believing that Turkey inside the EU would be more modern, more liberal and less susceptible to outside influences.

Stephen Castle

The Independent · 04 Oct 2005, Tue · Page 1 · (London, Greater London, England)

THE INDEPENDENT

NEWSPAPER OF THE YEAR

Ireland €3) 65p

Today .motoring

When Louis met Deborah

A CLOSE ENCOUNTER OF THE WEIRD KIND Pages 36-38

Europe's new frontier

- Deal heralds historic talks over Turkey's membership of EU
- Continent's borders with the Islamic world set to be redrawn

BULGARIA
GREECE
Black Sea
RUSSIA
GEORGIA
ARMENIA
AZERBAIJAN
TURKEY
CYPRUS
SYRIA
IRAQ
IRAN

TURKEY
Population: 70m
GDP: $500bn

GEORGIA
Population: 4.6m
GDP: $14.4bn

ARMENIA
Population: 3m
GDP: $15.07bn

Today's EU
Existing members
Joining 2007

SYRIA
Population: 18m
GDP: $40bn

IRAQ
Population: 26m
GDP: $54.4bn

IRAN
Population: 68m
GDP: $516.7bn

By Stephen Castle

The Independent - 04 Oct 2005, Tue - Page 2 - (London, Greater London, England)

'Membership of the EU would mark the culmination of all Ataturk's work'

TURKEY'S EU DEAL

By Peter Popham

It was on Ataturkian intervention that saved Turkey's EU accession talks from breaking down even before they had started. As Britain and the other ministers downstairs concluded that Austria, the UK Secretary of State, Jack Straw, called Turkey's Prime Minister, Recep Tayyip Erdogan, to say that whatever did or did not happen in Luxembourg, Turkey's status within the framework would be unaffected.

Although potentially embarrassing for European diplomacy, the door-stepping arrival of the Americans illustrated how the Turkey-EU negotiations have a dimension that stretches far beyond the borders of both. Turkey's long and deep commitment to secularism, its relative stability in the world's most turbulent region, its sobriety over the decades in Nato all make it of vital importance for the US that the accession talks proceed. The last thing either the US or Europe need is a Turkey that is angry and ready to peel away.

Kemal Ataturk created Turkey on the ruins of the ashes of empire with the clear goal of making it the Turks a modern, secular, European nation-state. What was intended to get under way yesterday in Luxembourg was another such step. Nobody in Turkey doubts the importance of the fact of accession talks finally starting, 42 years after it became an associate member. This is where Turkey has been going since 1923, or even before, of the DNA century or since the siege of Vienna – wherever the Big Look West believed to have begun.

That it remains the national dream is without question. But more and more influential Turks are asking themselves whether Europe wants Turkey say more, whether Turkey really needs Europe and if the answer to both those questions is "no", then what are the new roads that open up?

Hakki Sokin, Turkey's most respected television news presenter, said: "It's the way the debate is being carried out by the French and the Austrians that offends us. I've always thought Europe would be very good for Turkey with its higher standards of democracy, free speech and so on, and that pursuing those criteria would give Turkey a boost. But there are moments when I find myself thinking about the psychological issue. I feel how we have been treated as inferior racist, demeaning terms?"

Mehmet Ali Birand, a leading writer, said: "Membership of the EU would be the culmination of everything Ataturk did. It will mean that our crisis of identity – does Turkey belong to European values or the Islamic world? – will be over. But we are still waking up at the gates of Vienna. The Europeans have made such a big mess of it."

Turkey are making this complaint in measurable numbers. The accession talks were supposed to start last December, and if they had done, public support would be 70 per cent. Last June a year on it is down to 40 per cent.

When the leader of the extremist Nationalist Action Party rallied his supporters in Ankara on Tuesday, the tens of thousands who carried up, waving banners that read "We don't believe in the EU," were of the political fringe. But what they are saying reflects the hurt pride of the masses. The argument is also heard, with increasing confidence, that Turkey's membership of the EU does not matter to either the Europe to lose.

"Turkey's performance in the last two and a half to four years has eliminated all the excuses against our bid," Mr Erdogan said. Europe, he said "will either show the political maturity to become a global actor ... or it will become a Christian club."

The military-Kemalist hold that the last eight years the EU, despite about Turkish entry are manifold. Opposition averages at 80 per cent; in Austria it is 86. Britain is seen to be in favour because the arrival of Turkey would permanently water the EU, out of the control of the French and Germans, for that very reason deep opprobrium remains in those states.

Yet even that roaring till such subsidence in the fear that a union could have brought the 40-year Turkish-European courtship judering to a halt. Beyond that is the fear of what kind of a neighbour an embittered and isolated Turkey could become.

Turkish foreign minister Abdullah Gul heads for Luxembourg after the announcement REUTERS

'It is an historic day for Europe and the whole of the international community'
JACK STRAW
FOREIGN SECRETARY

'We have reached agreement. Inshallah.'
ABDULLAH GUL
TURKEY'S FOREIGN MINISTER

'This will displease Bin Laden, who has done every thing to avoid it'
DIOGO FREITAS DO AMARAL
PORTUGAL'S FOREIGN MINISTER

Europe's frontiers set to be redrawn after deal

CONTINUED FROM PAGE 1

wake of the terrorist attacks in the US in 2001, in Madrid in 2004, in London in July this year and on Saturday in Bali, embracing a moderate, secular state which mainly Muslim population is seen as a key signal of reconciliation.

The Foreign Secretary, Jack Straw, said: "It is truly an historic day for Europe and the whole of the international community. Every enlargement that has taken place within the EU made both becoming members and the new member states both stronger and more prosperous. I have no doubt that those benefits will flow from this enlargement. It will bring a strong, secular state which happens to have a Muslim majority into the EU. This is proof that we can live and prosper together."

The eight of the EU's almost [illegible] leaving itself apart over Turkey's European ambitions took more gloss off the decision.

But last night Turkey's government accepted the terms on which the negotiations will take place, after raising last-minute objections to the changes to the text on the table.

Vienna failed in its bid to keep open the possibility of a second-class status for Turkey. Behind the woman Austria faced massive pressure, including private threats from the United States – a strong backer of Turkey.

The EU also got the go-ahead to the launch of membership negotiations by Croatia – usually of Austria. The prospect of membership talks for Zagreb smoothed the way for Austria to back down over Turkey.

Later in the day Jack Straw professed about a passage in the text which, it believed, might imply it is agreement to future applications by Cyprus to international bodies such as Nato. That provoked frantic telephone diplomacy as Ankara indulged in a show of filth how Britain and the EU put out a statement to clarify the issue.

Last night's deal marks only the beginning of a lengthy and difficult path for the Turks towards EU membership.

Formal negotiations will stretch out over more than a decade, and Turkey will have to meet rigorous standards laid down in more than 80,000 pages of text. To qualify for membership Ankara will have to close agreements with the EU over 35 different areas of policy.

To do that, it will have to convince both the European Commission and a considered representative from each of the member states that it has complied with EU requirements.

That may be no easy task since several member states are likely to take a tougher line with Turkey than with previous enlargements. In addition to Austria, a possible change of government in Germany is likely to lead to a harder position.

Moreover, the pledge by France and Austria to hold referendums before giving final approval for Turkey to join the EU poses another huge obstacle.

The long and winding road to unity

- **1951** France, Germany, the Benelux states and Italy sign a treaty to establish the European Coal and Steel Community (ECSC).
- **1957** Signing the Treaty of Rome forms ECSC members set up the European Economic Community (EEC), a customs union for free movement of capital and labour.
- **1973** Britain, Denmark and Ireland join the EEC.
- **1981** Greece joins the EEC.
- **1986** Portugal and Spain join and the European flag is unveiled.
- **1990** The European Union emerges from the Maastricht treaty, which paves the way for a monetary union. The treaty comes into effect two years later.
- **1995** The Schengen pact allows border controls on Austria, Finland and Sweden join the EU.
- **2002** Ten euro, the single currency, is launched in 12 participating states. The UK, Sweden and Denmark stay out.
- **2004** Latvia, Hungary, Lithuania and seven more countries join the EU, which has now 25 member states.
- **2005** France and the Netherlands vote against the new EU constitution.

Comment: 28 | Obituaries: 34 | TV: 52 | Weather: 56 | Crosswords: 57, 79 | Business: 60 | Sport: 69

The Independent · 05 Oct 2005, Wed · Page 20 · (London, Greater London, England)

Chirac says Brussels does not care about job losses in assault on economic policy

By Stephen Castle
in Brussels

Jacques Chirac has launched a direct attack on the economic policies of the European Commission, accusing it of making its [illegible] and claimed it was "going from one consensus to another".

His comments strike at the heart of the debate about the future of Europe's economic and social policy and put Mr Chirac directly at odds with Tony Blair, who will host a summit on the issue later this month. They also represent a direct criticism of the politics of Jose Manuel Barroso, the European Commission's president, and his trade commissioner, Peter Mandelson.

President Chirac said the [illegible] "disciplined, concerned or believe that it has something to say" about plans by Hewlett-Packard to cut thousands of jobs in France and other European countries. He said it "does not give the impression of defending the interests of Europe".

M. Chirac is also worried about Mr Mandelson's pledge during world trade negotiations to reduce agricultural subsidies if other nations reciprocate.

Officials in Brussels rejected M. Chirac's criticisms. Pierrette Le Bail, Mr Barroso's spokeswoman, said: "Even if some people won't consider the European Commission as popular, the Commission's duty [illegible], faced with globalisation and the debate on the future of Europe, the EU must present a united front and national leaders must demonstrate a strong European commitment."

The Commission has said it will consider relaxing regional funding to help France cope with the job losses. It also wants to ensure that countries control the effects of globalisation. But it says that it cannot intervene to stop job losses.

"There is no way back to the old days of protectionism and subsidies," said a Commission official. "Politicians do not create jobs, they can only create the right framework."

Some diplomats see M. Chirac's comments as a [illegible] of anti-Americanism. However, another said: "It's classic Chirac: defending farmers and France as the same thing."

The remarks come as France suffers a "Black Monday" of one-day strikes against the government's anti-economic and labour policies. Transport was disrupted, schools were closed and [illegible] were clashed with the police.

President Chirac went on to call [illegible] for Turkey to start membership talks with Turkey, but added the country requires a "major cultural revolution" to make the grade. He predicted that the 15 countries for entry will take "at minimum, 10 to 15 years".

He said: "Will [illegible] I cannot say. I hope so. But I am not afraid more."

The negotiations with Turkey will [illegible] the most [illegible] of Turkish life. After the euphoria of the agreement to start talks, key Europe[illegible] figures reminded Ankara of the need to continue with reforms.

Speaking in London, Mr Barroso said: "Ultimately it is in the interests of the European Union and also in the interests of Turkey that we have a dynamic, modern, democratic Turkey."

NOS PRIORITÉS
EMPLOI, LE POUVOIR D'ACI
LES DROITS DES SALARIE

Demonstrators march in Strasbourg during a 24-hour anti-government strike by France's five biggest unions. The strike caused widespread disruption

European News
IN BRIEF

Animal art opens evolution debate

■ AMSTERDAM The Van Gogh Museum has opened an exhibition exploring the changing view of animals during the period when Charles Darwin published his theory of evolution. On sale for World Animal Week, "Fierce Friends" displays paintings by Van Gogh and other 18th and 19th century artists such as William Hogarth, James Audubon and William Turner, and examines the theory of evolution.

An Edwin Landseer work from the exhibition

Le Figaro: "Londra ve Viyana arasında sinir savaşı"

Fransa'da yayımlanan siyasi gazeteler, AB ile tam üyelik müzakerelerinin başlamasından önce Brüksel'de Türkiye konusunda ortaya çıkan görüş ayrılıklarına geniş yer verdi.

Le Figaro gazetesi, ''Londra ve Viyana Arasında Sinir Savaşı'' başlığıyla verdiği haberde, Viyana'nın müzakerelerin başlamasını engellemeye çalıştığını okuyucularına duyurdu.

''Fransa'nın çok gürültü yaptığını, ancak müzakereleri engellemek istemediğini belirten gazete, ''Viyana yalnız kaldı ve İngiltere'yi çok kızdırıyor'' ifadesini kullandı.

HABERLER › DÜNYA HABERLERİ

Avrupa basını: AB yeni bir sınavın eşiğinde

Güncelleme Tarihi: Ekim 03, 2005 11:49

LE FİGARO: İNGİLTERE'Yİ ANKARA VE WASHİNGTON CESARETLENDİRDİ

Diğer Fransız gazetesi Le Figaro da, Türkiye ile üyelik müzakerelerinin başlamasından önce gerilimler ve belirsizliklerin yaşandığını kaydetti. AB Dönem Başkanı İngiltere'nin, Ankara ve Washington'un cesaretlendirmesi ile müzakerelerin amacına ilişkin paragrafa dokunmayı reddettiğini belirten gazete, 60 bin kadar Türkün Ankara'da AB'nin taleplerini protesto ettiğine dikkat çekti.

TRIBUNE

Turquie: mauvais prétextes

par Semih VANER

publié le 3 octobre 2005 à 3h56

Quarante-neuf députés de l'UMP viennent d'adresser une lettre au président de la République pour exprimer leur «aversion» face à la candidature de la Turquie à l'Union européenne. Le mot est lâché : aversion. Il révèle en fait davantage sur nous-mêmes que sur nos destinataires.

La longue histoire des relations entre la CEE d'abord, l'Union européenne ensuite, ne saurait se résumer aux accords et aux traités qui sont assurément d'une grande importance si le droit international a un sens . une approche normative ne saurait appréhender ces rapports. Il faut, pour comprendre ces relations singulières, se reporter à la rue, aux bistros, aux foyers, aux coulisses du Parlement européen et surtout des parlements nationaux de l'Union européenne. C'est souvent et surtout ces non-dits, ces réticences, ces rejets qui font que depuis maintenant plus de quarante ans, ceux qui veulent faire de l'Europe une entité cohérente, ne parviennent pas à apporter une réponse au dossier turc, à définir une relation.

C'est en fait l'altérité, la pierre de touche de ces relations, qui demande à être gérée par les Européens. Le repli identitaire, les peurs, les fantasmes, et encore moins la xénophobie et le racisme, ne peuvent constituer des raisons légitimes pour rejeter la candidature d'un pays, d'une société, d'une culture qui ont beaucoup à apporter à l'UE. La France ne peut pas suivre des hommes politiques populistes et démagogues, comme Philippe de Villiers, qui parlent sans vergogne de «désislamiser» la France, au mépris de millions de Français d'origine musulmane ou de Marocains, d'Algériens, de Tunisiens, de Turcs qui apportent leur main-d'oeuvre pour le développement de l'industrie française. Il est un peu triste de voir en ce moment une grande partie de sa classe politique, la seule parmi celles des Vingt-cinq, faire front commun non pas pour la bonne cause, mais avec l'arrière-pensée de faire des clins d'oeil à l'opinion

publique avec l'Autriche et les Chypriotes grecs qui veulent bénéficier de leur statut de membre du club pour faire avancer leurs visées nationalistes.

Sur la question précise de Chypre, on peut voir une certaine sagesse dans la décision mi-figue, mi-raisin de la «contre-déclaration» des ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne affirmant que «la reconnaissance de tous les Etats membres est une composante nécessaire du processus d'adhésion». On peut l'espérer en effet, en attendant qu'il y ait dans l'île, un règlement satisfaisant pour les deux parties.

Mais en même temps, on ne peut pas comprendre l'imbroglio chypriote sans regarder en arrière, sans connaître ce qui s'est passé durant l'été 1974, avec le coup d'Etat contre l'archevêque-président Makarios, par un nervi d'extrême droite, encouragé par la junte des colonels exerçant alors le pouvoir à Athènes. On ne peut pas non plus avoir une analyse juste de la situation sans savoir le grand paradoxe des référendums de l'année dernière, autour du plan Kofi Annan, lorsqu'on s'attendait à ce que les Chypriotes turcs votent contre la réunification, les Chypriotes grecs pour, alors que c'est l'inverse qui a eu lieu.

On ne saurait tenir pour responsables de cette situation la Turquie, encore moins son gouvernement qui a encouragé le oui, ni Mehmet Ali Talat, président librement élu de la communauté chypriote-turque qui en a fait de même et que le gouvernement chypriote fait l'erreur de ne pas considérer comme un interlocuteur. Serait-il raisonnable d'acculer la Turquie à d'incessantes concessions, ici comme ailleurs, sans lui fournir des contreparties, tout en entretenant l'incertitude de l'adhésion, voire de saisir la non-résolution de la question chypriote comme un alibi afin de repousser sa candidature ?

Au-delà des interférences artificielles et peu efficaces de l'Union européenne voire de l'ONU, au-delà des logiques étatiques et des intérêts de groupes qui se forment dans le Sud (qui reste une plaque tournante pour le blanchiment d'argent sale) comme dans le Nord, la question concerne en premier lieu les deux communautés de l'île, et sa capacité de dialogue et de rapprochement. Les jeunes n'ont pas connu la guerre et ne veulent pas la connaître. Il s'agit en

l'occurrence d'encourager les deux communautés à poursuivre, voire à intensifier le dialogue.

Bien sûr qu'il y a des problèmes en Turquie. Bien sûr qu'en matière de démocratie (toujours et partout incomplète, comme nous l'a appris Jacques Derrida) et des droits de l'homme, il y a beaucoup à accomplir. Mais les Turcs ont enregistré des progrès considérables ces dernières années. La Turquie a plusieurs ancrages historiques, géographiques et culturels : les Balkans, le Moyen-Orient, le Caucase et l'Asie centrale. Elle est incontestablement un acteur international, en tout cas régional de premier plan. Elle a aussi indéniablement un pied dans l'Europe . le processus de son intégration dans l'Union européenne, déjà largement entamé, est irréversible. La réalisation complète et institutionnelle de cette intégration est une question de temps.

Prenons aussi le Moyen-Orient avec son interminable conflit israélo-arabe, la guerre et l'incertitude complète en Irak, une crise internationale qui se dessine pour les mois à venir autour de l'Iran, sans aller jusqu'en Afghanistan. Ce sont des conflits qui ont incontestablement des dimensions territoriale, économique, identitaire, qui préparent le terrain à la violence aveugle des organisations se réclamant de l'«islam», comme celle que nous connaissons toutes et tous.

Aux portes de ce Moyen-Orient, se trouve précisément la Turquie qui sait où elle va en matière de politique étrangère, qui se prépare aux négociations avec l'UE, en poursuivant un train de réformes courageuses, même s'il faut un deuxième élan et être vigilant pour que les réformes adoptées soient entièrement mises en pratique, et qui, dans les domaines de la laïcité et de la démocratie, a des atouts non négligeables, dans un environnement balbutiant en la matière.

Ce n'est pas pour rien que dans son dernier article (paru dans le journal néerlandais Financieele Dagblad), l'ancien président de la Banque centrale européenne Wim Duisenberg, récemment disparu, plaidait pour l'intégration de la Turquie dans l'Union européenne afin de promouvoir la paix entre les cultures. «Je ne crains aucun affrontement militaire entre la Turquie et l'Union européenne, y relevait-il. Cependant un clash des cultures, toujours plus

virulent, émerge en Europe, particulièrement en France, en Allemagne, en Espagne et aux Pays-Bas, entre l'islam et les traditions judéo-chrétiennes et humanitaires.» La Turquie ne devrait pas en faire les frais.

Colère turque face aux tergiversations des 25

Apre marchandage autour du «cadre» des négociations d'adhésion censées débuter aujourd'hui.

par Jean Quatremer

publié le 3 octobre 2005 à 3h55

«L'ouverture des négociations d'adhésion avec la Turquie est prévue pour ce 3 octobre depuis presque un an, mais on en est à se réunir la veille au soir pour savoir si les conditions de cette ouverture sont réunies», se désole un diplomate. Alors que le ministre turc des Affaires étrangères, Abdullah Gül, doit en théorie entamer à 17 heures, à Luxembourg (1), des pourparlers qui devraient durer près de dix ans, ses 25 collègues de l'Union européenne se sont retrouvés à dîner hier, pour une ultime réunion, afin de parvenir à un accord sur le «cadre de négociation».

Ankara ne cache pas son agacement grandissant devant ces tergiversations et a laissé planer la menace d'un boycott de la réunion de Luxembourg. «Cette situation exceptionnelle témoigne à tout le moins d'une absence d'élan», analyse le diplomate déjà cité. Jamais l'UE n'a entamé des négociations d'élargissement avec aussi peu d'enthousiasme.

Trop tard. Reste que le durcissement de plusieurs pays, dont l'Autriche et la France, est surtout destiné à rassurer leur opinion, les référendums négatifs du printemps ayant montré le peu d'appétence des peuples pour ces élargissements en cascade. En réalité, la mécanique de l'élargissement à la Turquie ayant été lancée en 1999, il est trop tard pour revenir en arrière : «Claquer la porte comporte trop de risques politiques, géopolitiques, éthiques», martèle un diplomate français. La bataille se concentre d'ailleurs sur l'adhésion elle-même, non sur l'ouverture des négociations. Le point de désaccord porte sur le but des discussions : «L'objectif, c'est l'adhésion et non un quelconque partenariat

privilégié», dit-on au Quai d'Orsay. L'Autriche voudrait accentuer le «caractère ouvert» des négociations, ce dont ne veulent pas entendre parler Ankara et Londres qui préside actuellement l'UE. Car l'adhésion est déjà suspendue à la «capacité d'absorption de l'UE», c'est-à-dire à son état institutionnel, politique et économique à l'issue des pourparlers. Et au vote des Français qui se prononceront par référendum.

(1) En avril, juin et octobre, le Conseil des ministres se réunit à Luxembourg, et non à Bruxelles.

Une candidature à handicap

Population, revenus faibles, religion : la Turquie impose des défis à l'UE.

par Marc Semo, Jean Quatremer et Nathalie Dubois

publié le 4 octobre 2005 à 3h56

Avec ses 71 millions d'habitants, la Turquie compte à elle seule une population plus importante que les dix derniers Etats membres entrés dans l'Union en mai 2004. D'ici vingt ans, elle sera devenue le pays le plus peuplé de l'Union, si elle y adhère. Mais le revenu moyen par habitant des Turcs représente à peine 30 % de la moyenne communautaire. Ce double défi démographique et économique explique au moins autant les réticences de certaines capitales européennes que la question de l'islam, religion de 99 % des Turcs.

C'est en 1923 que Mustapha Kemal, père de la Turquie moderne, a instauré une république laïque sur les débris de l'Empire ottoman. La longue marche vers l'Occident a donc commencé depuis longtemps. «Mais son stade suprême, l'entrée dans l'UE, suppose le renoncement au modèle qui l'a permis, c'est-à-dire l'Etat kémaliste jacobin et laïc, discrètement autoritaire», note le chercheur Olivier Roy.

Démocratisation. Ainsi l'AKP (parti de la justice et du développement, issu du mouvement islamiste), au pouvoir depuis novembre 2002, a-t-il mené tambour battant les réformes démocratiques exigées par l'UE. Elles lui permettent de conquérir de nouveaux espaces pour l'islam politique et de réduire le poids politique de l'armée. Les droits de l'homme et ceux des minorités sont désormais mieux respectés. Mais ce processus reste fragile, comme en témoignent les tensions récurrentes sur la question kurde.

La situation stratégique du pays, au carrefour du Moyen-Orient, des Balkans et du Caucase est un atout. Mais il nourrit les craintes de certaines capitales européennes, guère enthousiastes à l'idée que l'Union ait demain des frontières avec l'Irak, l'Iran et la Syrie. A cela s'ajoute le contentieux avec la république de Chypre la partie sud de l'île, à population grecque, membre de l'UE, mais que la Turquie refuse toujours de reconnaître.

Tous ces éléments expliquent qu'il ne s'agit pas là d'un élargissement comme les autres. «Un pays qui pratique la torture n'a pas sa place à la table de l'Europe.» Avec cette formule lapidaire, en décembre 1997, le Premier ministre luxembourgeois, Jean-Claude Juncker, avait facilement résumé le refus des Quinze d'engager des pourparlers d'adhésion. Sept ans plus tard, beaucoup d'eau a coulé sous les ponts, des deux côtés du Bosphore. La Turquie a bien progressé sur la voie des réformes demandées par Bruxelles. L'Union, passée de 15 à 25 membres, se débat dans l'une des pires crises existentielles de son histoire, après le rejet de la Constitution par les électeurs français et néerlandais, et un vif contentieux budgétaire sur le partage des coûts de l'élargissement.

L'heure est à la «pause». Le chancelier autrichien Wolfgang Schussel affirme qu'«il y a une leçon à tirer des référendums français et néerlandais. Il faut écouter le peuple en démocratie». Or 52 % des citoyens européens, selon le dernier Eurobaromètre paru en juillet, sont hostiles à l'adhésion de la Turquie, avec des records de 70 à 80 % d'avis négatifs en Autriche, en Allemagne ou en France. Ces difficultés amènent l'Union européenne à invoquer sa «capacité d'absorption» du «gros morceau» turc.

A politiques communautaires inchangées (politique agricole commune et aides régionales), la Turquie avec ses 7 millions de paysans, un tiers de la population active coûtera à l'Union, à l'horizon 2025, entre 16 et 28 milliards d'euros par an. Soit 25 % du budget actuel (100 milliards d'euros par an). Mais il ne s'agit que d'une vague estimation, car nul ne sait ce que seront, d'ici à vingt ans, l'économie turque et les politiques communes européennes.

Blocage. D'autre part, avec une population qui dépassera d'ici à quinze ans les 80 millions d'habitants, et dans une Union où le pouvoir d'un pays dépend de sa population, un Etat périphérique, qui plus est largement situé sur un autre continent, se retrouvera au centre de l'échiquier politique européen. Il aura le plus fort contingent de députés européens et, au Conseil des ministres, autant de voix que les quatre grands actuels (Allemagne, France, Royaume-Uni, Italie). Ce qui lui permettra de

bloquer plus facilement que ses partenaires une décision du Conseil, même si elle a été adoptée à la majorité qualifiée, puisque 38 % de la population européenne suffit à le faire, en vertu du traité de Nice. Motif supplémentaire pour les Européens de revoir, d'ici là, le mode de fonctionnement de l'Union.

Rétropédalage et turcophobie

par Pierre Marcelle

publié le 4 octobre 2005 à 3h56

Rien, décidément, ne semble trop bas ni trop démagogique aux contempteurs d'Istanbul pour empêcher l'adhésion de la Turquie à l'UE. Dans ce contexte, la sortie de cette Françoise Grossetête, député européen (UMP), par exemple, invoquant dans cette hypothèse «un bras d'honneur à la démocratie» (que de crimes on commet en son nom!, ndr), ne serait qu'une voix dans la meute, et de médiocre qualité, eu égard à d'autres, autrement sonores. Dans le genre, la saillie de Valéry Giscard d'Estaing faisant ricaner les sarkosystes de l'UMP en leur laissant à imaginer ce que serait une délégation de l'Union dirigée par un Turc (un Turc, grand Dieu !... Vite, vite, les gousses d'ail, l'eau bénite et le goupillon !) n'était pas mal du tout. A condition, bien sûr, de vite oublier que l'auteur de ce mâle propos limite très xénophobe, tout de même dirigea avec le succès que l'on sait la rédaction du traité pour «donner une Constitution à l'Europe»... Quant à la lettre de quarante-trois députés de la majorité adressant à leur chef élyséen l'expression de leur «sincère aversion», au moins a-t-elle le mérite d'appeler un chat un chat et un Turc un bougnoule islamo-terroriste (qu'ils trouvent ici, eux et leur mentor Sarkozy, Pénélope gouvernementale un pied dedans, deux pieds dehors, l'expression de ma «sincère aversion»). Au-delà du prétexte à ainsi ressusciter l'essence très chrétienne de l'entité continentale, ces glapissements antiturcs sonorisaient hier à Luxembourg le projet quasi explicite de revenir sur les engagements pris en 2004 par l'UE, établissant que l'adhésion de la Turquie (et non un «partenariat», aussi «privilégié» fût-il...) demeurait le but du processus de négociation. A moins d'inscrire dans les règlements de Bruxelles la rétroactivité de la parole donnée

et des accords signés. On confierait la rédaction de ce codicille à M. Pascal Clément, spécialiste du bracelet électronique, de la rétroactivité des lois et de l'inconstitutionnalité des Constitutions.

Turquie-UE : des fiançailles de raison

Après d'ultimes tergiversations, les Vingt-Cinq se sont mis d'accord, hier, sur le cadre des négociations d'adhésion de la Turquie à l'Union.

par Jean Quatremer

publié le 4 octobre 2005 à 3h56

Un peu avant 17 heures, hier, les ministres des Affaires étrangères des Vingt-cinq se sont mis d'accord, après vingt-quatre heures de discussions surréalistes, sur le «cadre de négociation» avec Ankara. Ce texte, qui prévoit que «l'adhésion» de la Turquie à l'Union est bien le but des négociations qui vont s'engager, a permis à Abdullah Gül, le ministre des Affaires étrangères turc, de prendre son avion pour Luxembourg, afin d'y ouvrir solennellement ces pourparlers, avec près de sept heures de retard sur l'horaire prévu. Ankara, qui n'a guère apprécié les méthodes européennes, a attendu l'ultime limite pour donner son accord, montrant ainsi qu'elle ne sera pas un partenaire facile : «A ce rythme, les négociations vont durer bien plus que quinze ans», ironisait un diplomate français.

Hier, c'est l'Union qui a failli déclencher une crise, tout en réussissant l'exploit, en tergiversant jusqu'au bout, d'humilier un grand pays qui, depuis plus de quarante ans, attend fébrilement ce moment. Les Européens ont d'autant plus frôlé le ridicule que la date d'ouverture des négociations avait été arrêtée par les chefs d'Etat et de gouvernement de l'Union en décembre 2004, puis confirmée en juin dernier, et que le texte final ne s'éloigne du projet initial que sur des points de détail...

Calculs. C'est l'Autriche, dont 80 % des citoyens sont opposés à l'adhésion de la Turquie, qui a cherché à durcir le cadre de négociation, c'est-à-dire la feuille de route conduisant à l'adhésion éventuelle. Le chancelier conservateur

Wolfgang Schüssel avait sans doute en tête les élections régionales de Styrie, qu'il espérait gagner dimanche en se montrant inflexible envers la Turquie. Un calcul qui ne s'est pas révélé payant, puisque ses adversaires sociaux-démocrates l'ont emporté haut la main...

Vienne comme le réclament aussi la CDU-CSU en Allemagne ou l'UMP et l'UDF en France exigeait que l'option d'un «partenariat privilégié» soit mentionnée comme une alternative possible à l'adhésion pure et simple de la Turquie à l'UE. Or le texte adopté par les chefs d'Etat et de gouvernement en décembre 2004 prévoit déjà que, dans le cas où les négociations échoueraient pour une raison ou une autre, un «lien fort» serait maintenu avec Ankara, autre manière de parler de «partenariat». Il est aussi spécifié que si «l'adhésion» est bien le but des pourparlers, il s'agit là d'un «processus ouvert dont l'issue ne peut être garantie à l'avance». Précision qui n'avait été faite pour aucun des élargissements précédents. Bref, il paraissait difficile de manifester davantage le manque d'enthousiasme de l'Union envers la Turquie.

Néanmoins, la ministre des Affaires étrangères autrichienne, Ursula Plassnik, a essayé d'obtenir de ses partenaires, réunis en urgence depuis dimanche 18 heures à Luxembourg, cette modification de dernière minute. «Il est difficile de bouger», expliquait un diplomate européen : «Au moindre durcissement, les Turcs ne viendront pas à Luxembourg et ils auront bien raison.»

Croatie. Les Autrichiens ont finalement jeté l'éponge hier après-midi, en obtenant néanmoins que la mention de la «capacité d'absorption» de l'Union soit remontée en haut du texte pour en faire une condition centrale de l'adhésion d'Ankara. Vienne, en bataillant de la sorte, a quand même obtenu une belle victoire. Son second objectif était en effet d'obtenir que des négociations d'adhésion s'ouvrent avec la Croatie, pays dont elle est proche, géographiquement et économiquement. Celles-ci auraient dû s'ouvrir en mars, mais le manque de coopération de Zagreb dans la recherche d'Ante Gotovina, un ex-général croate accusé de crimes de guerre, lui a valu de rester dans l'antichambre. Tout dépendait du rapport que Carla del Ponte, la procureure du Tribunal pénal international (TPI) de La Haye devait faire devant les Vingt-

cinq, qui avaient décidé de s'en remettre à son jugement. Or miracle? la magistrate a estimé que la Croatie coopérait désormais «pleinement» avec le TPI alors que, samedi, elle se déclarait encore «déçue» par l'attitude des autorités de Zagreb. Le Premier ministre croate, Ivo Sanader, qui avait fait le voyage de Luxembourg, ne cachait pas sa joie et était même prêt à démarrer les négociations dès hier soir... Il devra patienter quelques jours.

Chypre. Le chemin dégagé du côté des Vingt-cinq, il a encore fallu que les autorités turques digèrent un paragraphe du cadre de négociation qui prévoit qu'ils devront soutenir la politique étrangère de l'Union ainsi que la candidature des Etats membres dans les organisations internationales. Cette phrase a été ajoutée à la demande de Chypre, la Turquie refusant que Nicosie, qu'elle ne reconnaît toujours pas, puisse participer à des opérations UE-Otan... Recep Tayyip Erdogan, le Premier ministre turc, avait téléphoné à Condoleeza Rice, la secrétaire d'Etat américaine, qui est intervenue auprès de Jack Straw, le secrétaire au Foreign Office, dont le pays préside l'Union... Finalement, Ankara, rassuré sur le maintien de son droit de veto à l'Otan, a accepté le texte. Et à 20 heures, Abdullah Gül prenait le chemin de l'aéroport d'Ankara puis son vol pour Luxembourg.

Soulagement en Turquie

Sans oublier les tensions des derniers jours, le gouvernement, la presse et l'opinion se réjouissent de l'ouverture des négociations.

par Marc Semo

publié le 5 octobre 2005 à 3h58

Pour ce «moment historique» tant attendu, beaucoup de Turcs sont restés vissés jusqu'au coeur de la nuit devant leur télévision. Toutes les chaînes publiques et privées du pays ont retransmis en direct le coup d'envoi, hier vers une heure du matin, des négociations d'adhésion de la Turquie à l'UE. «Le monde a ouvert ses yeux à un nouveau jour où l'Orient, l'Occident, l'Europe et l'Islam vont avancer vers l'union au lieu de la confrontation. C'est un grand cadeau au monde», a commenté hier avec lyrisme le chef de la diplomatie,

Abdullah Gül, persuadé que la Turquie parviendra en «cinq ou six ans» à convaincre ses partenaires européens du bien-fondé de sa candidature. Tout aussi triomphant, le Premier ministre, Recep Tayyip Erdogan, a cependant prévenu que le plus dur restait à faire : «Le vrai travail vient juste de commencer», a-t-il dit devant des députés de son parti AKP (issu du mouvement islamiste).

Toutes tendances politiques confondues à l'exception des ultranationalistes , la presse turque exulte. «Tu peux reposer en paix», titrait hier en une le quotidien populaire Posta, premier tirage du pays, s'adressant aux mânes de Mustapha Kemal Atatürk, le fondateur de la république. Les journaux proches de l'AKP ne sont pas en reste : «Enfin, c'est bon !», clame ainsi Yeni Safak. «C'est le plus beau jour de ma vie», écrit Mehmet Ali Birand, grand spécialiste des questions européennes, rappelant qu'«aucun pays candidat n'a jamais échoué à atteindre le but final une fois monté dans le train». Dans le quotidien Milliyet, l'éditorialiste Güner Civaoglu prédit que la Turquie sera bientôt «la plus brillante des étoiles brillant sur le fond bleu du drapeau de l'Union».

Assimiler l'ensemble de l'acquis communautaire ne sera pourtant pas chose simple, d'autant que restent de nombreux contentieux, notamment sur Chypre. «L'application des réformes démocratiques en particulier nous mettra à l'épreuve, et il y aura une grande bataille pour les appliquer complètement. Mais nous poursuivrons notre route avec la même détermination», a assuré le Premier ministre, qui a fait de la marche vers l'UE la grande priorité de sa politique.

Mais l'hostilité de la plupart des partis de la droite européenne et le «turco-scepticisme» d'une majorité des opinions publiques dans les vingt-cinq Etats membres de l'Union ont gâché la cérémonie. «La marche commence mais il n'y a pas un air de fête. Ce pas historique débute dans la tension et il est sûr que ce processus sera long et très difficile», souligne Semih Idiz, autre chroniqueur de Milliyet. Ali Bayramoglu, libéral proche de l'AKP, souligne dans Yeni Safak : «Dans ce long processus, la Turquie gagnera assurément plus qu'elle n'y perdra. (...) Une nouvelle période commence et il faut un certain temps pour la

digérer. Mais on peut déjà dire que l'Europe, par son attitude, nous a coupé l'appétit.»

L'Europe saisie par la fièvre de l'élargissement

Quelques heures après son feu vert à la Turquie, l'UE a ouvert les négociations d'adhésion avec la Croatie.

par Jean Quatremer

publié le 5 octobre 2005 à 3h58

Et de deux ! A la surprise générale, quelques minutes après la Turquie, la Croatie, soudainement réhabilitée par Carla del Ponte, la procureure du Tribunal pénal international (TPI), a ouvert à son tour, dans la nuit de lundi à mardi, à Luxembourg, ses négociations d'adhésion à l'Union (lire p. 7). «C'est véritablement une journée historique pour l'Europe et pour toute la communauté internationale. Nous sommes tous gagnants», s'est réjoui Jack Straw, secrétaire au Foreign Office britannique, dont le pays, qui préside actuellement les Vingt-Cinq, est l'un des plus fervents défenseurs de l'élargissement de l'Union.

Balkans. Si les négociations avec la Turquie devraient durer une bonne dizaine d'années, celles avec la Croatie iront beaucoup plus vite : la Commission estime que la date de janvier 2009 pour l'adhésion est tout à fait crédible. D'ici là, la Bulgarie et la Roumanie auront rejoint le club européen le 1er janvier 2007, sauf accident de dernière minute pour Bucarest, empêtré dans des problèmes de corruption. Et ce n'est pas fini : la Macédoine a déposé sa candidature en 2004, et la Commission lui donnera sa réponse le 9 novembre. Jeudi, l'Union a donné son feu vert à la conclusion d'un accord de stabilisation et d'association avec la Serbie-Monténégro, premier pas vers l'adhésion. L'Albanie devrait signer un tel accord d'ici à la fin de l'année. La Bosnie-Herzégovine devrait suivre, une fois la réforme de sa police effectuée. Bref, les Balkans sont lancés à tombeau ouvert sur le chemin de l'adhésion.

Restera ensuite à statuer sur l'Ukraine et la Biélorussie, elles aussi candidates potentielles : «Nous avons défendu l'adhésion de la Turquie pour qu'on ne

puisse pas refuser ces deux pays», reconnaissait un diplomate polonais, en marge de la réunion de Luxembourg... Bref, après le «big bang» de mai 2004, qui a vu l'Union passer de quinze à vingt-cinq Etats membres, une réplique s'annonce déjà, même si la France a décidé de procéder à des référendums après l'adhésion de la Bulgarie, de la Roumanie et de la Croatie.

Projet ? Autant dire que ceux qui réclamaient une «pause» avant d'admettre de nouveaux Etats membres, le temps de régler la crise ouverte par le rejet de la Constitution en France et aux Pays-Bas, en sont pour leurs frais. Les dirigeants européens appliquent imperturbablement leur calendrier d'élargissement, ignorant les inquiétudes des opinions publiques. «C'est un déni de démocratie», entendait-on hier dans les couloirs du Parlement parmi les opposants à la Turquie. «C'était surréaliste», racontait un diplomate européen lundi soir à Luxembourg : «On s'est battus sur des points de détail du cadre de négociation, mais à aucun moment on n'a parlé du projet européen, alors qu'on a quand même un sérieux problème après le double non français et néerlandais.» François Bayrou, président de l'UDF, qui a pris la tête de la croisade antiturque, a violemment attaqué le gouvernement, hier, lors des questions d'actualité à l'Assemblée nationale : «Vous laissez l'Europe sans projet, sans Constitution, sans budget, lancée dans une fuite en avant d'élargissements auxquels ni les Français ni les Européens n'adhèrent.»

Jacques Chirac, ardent promoteur de la candidature turque, en dépit du refus exprimé par sa majorité, est monté au créneau pour vanter les mérites de la candidature turque. Lors d'une conférence de presse hier avec Silvio Berlusconi, le président de la République s'est demandé «au nom de quoi, au nom de quelle tradition humaniste européenne, nous pourrions dire à des gens qui nous disent : "Nous voulons avoir les mêmes valeurs que vous", on ne veut pas ? Au nom de quoi ?» Pour lui, l'enjeu est géopolitique, et dépasse les querelles intestines européennes : «Si dans un mouvement d'humeur un peu léger ou une réaction un peu épidermique, on dit : "Ben non, ils ne sont pas européens, qu'ils s'en aillent", qui vous dit que cet espace ne basculera pas (...) dans l'intégrisme ?»

INTERNATIONAL UNION EUROPÉENNE

La droite française, hostile à l'entrée de la Turquie, en fait un enjeu présidentiel pour 2007

Jacques Chirac, qui prône depuis toujours l'adhésion, se retrouve isolé dans son propre camp

M. de Villepin tient désormais un discours qui tente de ménager l'UMP, le chef de l'Etat et les partenaires européens

Les Turcs de Berlin pour l'adhésion de leur pays

« On n'a pas besoin de chômeurs en plus », s'enflamme, à contre-courant, une jeune Turque

Béatrice Gurrey

Antoine Jacob

Le PS, embarrassé, hésite à définir clairement sa propre vision des frontières de l'Europe

Isabelle Mandraud

Les Arméniens, efficaces opposants à l'adhésion

La France est le deuxième foyer d'une diaspora disposant de milliers de relais

Adeline Percept

250 ANS D'HISTOIRE ININTERROMPUE...

...DÉDIÉE À LA PERFECTION

VACHERON CONSTANTIN

Manufacture Horlogère. Genève, depuis 1755

Notre catalogue général vous sera envoyé gracieusement sur simple demande au 01 58 18 14 90.

04 OCTOBRE 2005

Les Arméniens, efficaces opposants à l'adhésion

La France est le deuxième foyer d'une diaspora disposant de milliers de relais

LUNDI 3 octobre, à 10 heures, les Européens d'origine arménienne hostiles à l'entrée de la Turquie dans l'Union européenne manifestaient à Luxembourg. Le rassemblement est notamment encadré, en France, par le Comité pour la défense de la cause arménienne (CDCA), et soutenu par la Coordination des organisations arméniennes, qui militent pour la reconnaissance par la Turquie du génocide de 1915.

Ces militants arméniens n'étaient pas seuls dans le cortège, à Luxembourg. « *Nous les soutenons* », annonce Philippe Pemezec, député UMP des Hauts-de-Seine, proche de Charles Pasqua. L'élu, fondateur en septembre 2004 d'un lobby parlementaire antiadhésion de la Turquie, a rallié à sa cause une cinquantaine de députés UDF et UMP, souvent souverainistes, à l'image de Nicolas Dupont-Aignan, député UMP de l'Essonne.

Il fédère surtout, parfois à son corps défendant, tous ceux qui s'opposent à l'entrée de la Turquie dans l'Union européenne. Alors même qu'Harout Mardirossian, président du CDCA, explique ne pas vouloir être assimilé aux souverainistes et dénonce le « *populisme de De Villiers et consort* ». Le 23 avril, lors de la commémoration du 90e anniversaire du génocide de 1915, Marine Le Pen a ainsi fait irruption, sous les huées, au mémorial arménien de Sarcelles (Val-d'Oise), pour y déposer une gerbe.

Car l'organisation arménienne garde un réseau solidement structuré de militants. En France, deuxième foyer de la diaspora arménienne au monde, le CDCA ou encore le Comité du 24 avril 1915 ont des milliers de relais locaux. Essentiellement situés en région parisienne et en Rhône-Alpes.

« MESSAGES DÉMAGOGIQUES »

Les militants de la « cause arménienne » s'emploient à faire valoir leurs positions auprès de leurs maires, de leurs députés, et des politiques d'origine arménienne comme Patrick Devedjian, UMP, conseiller politique de Nicolas Sarkozy. « *Nous constatons à regret qu'une partie des Arméniens peuvent se laisser tenter par les messages démagogiques de Le Pen, de Mégret, de De Villiers, ou à l'inverse de l'extrême gauche. En 2007, la question sera un véritable enjeu pour le PS et l'UMP* », prévient Harout Mardirossian.

Parmi les opposants à l'adhésion de la Turquie, on trouve aussi, bien plus discrètement, les catholiques. Le cardinal Lustiger, archevêque de Paris, Mgr Jean-Pierre Ricard, président de la conférence des évêques de France, et Mgr Hippolyte Simon, vice-président de la commission épiscopale de la Communauté européenne, soulignent épisodiquement dans la presse que, selon eux, la liberté religieuse n'est pas respectée en Turquie. Mais l'idée même des racines chrétiennes comme ciment de l'Union se diffuse surtout politiquement, par le biais des démocrates-chrétiens – notamment des UDF Valéry Giscard d'Estaing et François Bayrou – ou d'intellectuels – comme l'historien Max Gallo, proche de Jean-Pierre Chevènement.

Adeline Percept

Le Monde

Emploi, précarité, pouvoir d'achat : Villepin face aux syndicats

L'agenda européen et la Turquie

Le diable est de retour

par Amos Oz

Un Faust américain

Une histoire d'amour, un secret d'État

UNE FAMILLE AU SECRET

Le Président, Anne et Mazarine

STOCK

INTERNATIONAL

UNION EUROPÉENNE

Les **NÉGOCIATIONS** d'adhésion de la Turquie à l'Union européenne devaient s'ouvrir lundi à Luxembourg, comme l'avaient décidé les chefs d'Etat et de gouvernement des Vingt-Cinq en décembre 2004. Toutefois, dimanche soir, l'**AUTRICHE** a bloqué un accord sur le cadre de négociations à proposer à Ankara. Les ministres des affaires étrangères tentaient lundi matin de trouver un compromis acceptable pour Vienne et Ankara. **JACK STRAW**, le ministre des affaires étrangères du Royaume-Uni, qui préside l'UE, a déclaré lundi matin qu'il n'était « pas certain » d'obtenir un accord. En Turquie, l'enthousiasme provoqué par l'ouverture, le 3 octobre 2005, des négociations d'adhésion à l'Union européenne a laissé place à l'amertume. Les **NATIONALISTES** défendent une adhésion à l'Europe « dans la dignité ». En France, la candidature turque, défendue par Jacques Chirac, suscite opposition à droite et embarras à gauche.

Ultimes tractations sur le processus d'adhésion de la Turquie à l'UE

Les ministres des affaires étrangères européens ont repris lundi leurs discussions. Ils espéraient pouvoir ouvrir des négociations d'adhésion avec Ankara dans l'après-midi. Le processus s'est enrayé dimanche soir lorsque l'Autriche a refusé de se rallier au texte élaboré par ses 24 partenaires

LUXEMBOURG, *de notre bureau européen*

A la veille de l'ouverture prévue des pourparlers d'adhésion avec la Turquie, les vingt-cinq gouvernements de l'Union européenne (UE) n'ont pas réussi à se mettre d'accord, dimanche 2 octobre, dans la soirée, sur le cadre de négociation fixant les principes directeurs des discussions à venir. Après l'échec de deux rencontres entre les ambassadeurs des Vingt-Cinq à Bruxelles, les ministres des affaires étrangères s'étaient réunis à Luxembourg pour tenter de s'entendre sur ce document, dont l'adoption est une condition préalable au lancement des négociations. C'est l'Autriche qui a bloqué, une fois de plus, l'accord en refusant de se rallier au texte sur lequel un consensus s'était établi entre ses vingt-quatre partenaires.

Tout en se disant prête à un rapprochement « dans un bon esprit européen », le ministre autrichien, Ursula Plassnik, est restée ferme sur les positions défendues par son gouvernement et exprimées publiquement, il y a quelques jours, par le chancelier Wolfgang Schüssel.

Seule contre ses vingt-quatre partenaires, l'Autriche insiste pour que soit mentionnée l'hypothèse d'une solution alternative au cas où les négociations se révéleraient impossibles, sachant que la Turquie ne serait pas en mesure de répondre aux critères requis, soit parce que l'Union se montrerait juge d'une de ses conditions. Ses partenaires estiment que le cadre de négociation, dans sa version actuelle, devrait satisfaire les Autrichiens puisqu'il précise que, si elle n'adhère pas à l'Union, la Turquie devra être « *pleinement ancrée dans les structures européennes à travers le lien le plus fort possible* ». La formule est délibérément vague, mais elle ne l'est pas plus, estime un diplomate français, que le « partenariat privilégié » souhaité par ceux qui s'opposent à l'adhésion pleine et entière. Vienne demande aussi l'ouverture incluse dans les négociations avec la Croatie, suspendues une dix-en attendant que Zagreb accepte de coopérer pleinement avec le Tribunal pénal international de La Haye et, en particulier, de lui livrer le général Ante Gotovina, poursuivi pour crimes de guerre.

« C'est une situation frustrante, mais j'espère et je pris pour que nous soyons capables de parvenir à un accord »
JACK STRAW

En dépit des efforts de la présidence britannique de l'UE, des conciliabules entre le chef de la diplomatie de Londres, Jack Straw, et son homologue autrichienne, d'un coup de téléphone de Tony Blair au chancelier Schüssel, des interventions critiques des autres délégations à l'égard de l'obstination de Vienne, des tentatives de médiation du commissaire à l'élargissement, Olli Rehn, les discussions, « *intenses* » selon M. Straw, n'ont pas permis d'aboutir. « *Nous sommes toujours à vingt-quatre contre un* », constatait le ministre allemand des affaires étrangères, Joschka Fischer, qui participait pour la dernière fois à une réunion des ministres européens. « *Ce n'est pas obvious, nous pensons notre crédibilité* », lançait le ministre portugais, Diogo Freitas do Amaral, qui ajoutait : « *Impossible n'est pas un mot européen* ». Jusqu'à la dernière minute, le ministre autrichien, qui se disait prêt à « *discuter des objections très importantes* », a claqué très fort les portes derrière lui.

Les conversations devaient reprendre lundi matin, après d'ultimes consultations dans la nuit, pour parvenir, en cas de succès, à l'ouverture officielle des négociations avec la Turquie en fin d'après-midi. « *La mission n'est pas impossible* », a déclaré M. Straw, qui avait souligné, en arrivant à Luxembourg, que la réunion serait « *cruciale pour l'avenir de l'Union européenne* » et qu'un désaccord serait « *une vraie tragédie* ». « *C'est une situation frustrante, a-t-il ajouté, mais j'espère et je pris pour que nous soyons capables de parvenir à un accord.* » M. Rehn a indiqué qu'il avait « *bon espoir* ».

CAPACITÉ D'ABSORPTION

Javier Solana, haut représentant de l'Union pour la politique étrangère, faisait état de « petits progrès » et se disait confiant. Du côté autrichien, on se disait prêt à permettre l'ouverture des négociations avec la Turquie, sous réserve de « *clarifications* ». « *Pour donner notre accord*, a dit Mme Plassnik, *nous avons besoin d'un texte un peu amélioré. C'est à cela que nous travaillons. Ce n'est pas particulièrement facile.* »

Pour la présidence britannique, ces clarifications ne devaient pas constituer la remise en cause du paragraphe qui fixe pour objectif aux prospulaires l'adhésion de la Turquie, tout en soulignant qu'il s'agit d'un processus « *ouvert* » dont l'issue « *ne peut pas être garantie à l'avance* ». Toutefois, on se déclarait prêt à étoffer la partie du texte qui rappelle que, parmi les critères d'adhésion, figurent non seulement le respect de la démocratie et des libertés par l'Etat candidat mais aussi la capacité d'absorption de l'UE. Cette référence avait été discrètement introduite, à la demande de la France, dans les conclusions du Conseil européen de décembre 2004.

La mention de la capacité d'absorption de l'Union a été ajoutée au cadre de négociation, fille pourtant très développée pour satisfaire aux demandes de l'Autriche. En revanche, la présidence britannique a exclu tout lien entre l'adhésion de la Turquie et celle de la Croatie. La question de la Croatie, a dit M. Straw, ne sera examinée qu'après la fin de la discussion sur la Turquie.

Thomas Ferenczi

L'opposition nationaliste turque prend date et exige une adhésion à l'UE « dans la dignité »

ISTANBUL
correspondance

Il n'y a pas qu'en France que les populistes expriment leur peur d'une adhésion de la Turquie à l'Union européenne (UE), aussi lointaine et incertaine que soit cette perspective.

En Turquie, la tendance de l'euroscepticisme prosionniste est à la hausse depuis un an, même si une bonne majorité reste favorable à l'adhésion. Un sondage d'A & G Research, mené fin septembre, a donné 57 % de partisans d'une entrée dans l'UE, contre 67 % un an plus tôt. Le pourcentage des indécis reste « et surtout de ceux qui n'ont « pas conclu » « dans l'UE, démarche austéritaires » a grimpé. Toujours, seulement 33 % de la population se déclarerait opposée à l'intégration. Un autre sondage donne 28 %. D'opposants contre 70 % d'euro-enthousiastes.

Ces opposants sont dissimulés dans les rues, dimanche 2 octobre, en Turquie. En étaient quelques centaines à Istanbul, ensemble par le Parti communiste, appelant à un « *front des patriotes contre l'Europe du capital et du pillage* ». En étaient plusieurs dizaines de milliers à Ankara, acclamant de tout le pays à bord de 760 autocars par le Parti de l'action nationaliste, le MHP. Le parti issu de l'extrême droite n'a pu franchir la barre des 10 % pour entrer au Parlement en 2002, mais les commentateurs lui prédisent de bons gains aux élections prévues en 2007.

« PROCESSUS DE TROMPERIES »

Son président, Devlet Bahçeli, insiste notamment que le débat fondateur du parti islamiste Tülkes, a appelé le premier ministre turc, Recep Tayyip Erdogan, à ne pas se rendre à Luxembourg pour le début des pourparlers d'adhésion, car « *processus de tromperies* » dans lequel il semblait notable prendre dans. « *Les concessions que vous avez faites ont déjà plongé le pays dans l'obscurité... l'UE ne veut pas de la Turquie comme membre à part entière, son objectif est de tuer une Turquie unifie dans son ordre* », a-t-il lancé devant une marée de drapeaux turcs.

Plutôt que de se définir comme antieuropéen, le MHP réclame une entrée en Europe « *dans la dignité* ». Echerche à toucher les Turcs, y compris ses élites, qui ressentent comme discriminatoires, voire comme un refus non avenu, les nombreux diplômes de conditions à remplir pour l'adhésion. Le parti dénonce également les « *pressions* » exercées par les ambassades européennes sur les candidats à la candidature de leur pays.

Au même moment, M. Erdogan s'effraçait de représenter en outre les cadres de son Parti de la justice et du développement, l'AKP, réunis en congrès dans une station thermale, lieu à la fois de l'islam politique, de combrières, de divers partis conservateurs et de milieux affairistes, l'AKP est le seul parti au pouvoir depuis novembre 2002. Il a pu ainsi mener plus vigoureusement que ses prédécesseurs les réformes voulues par l'Europe. En réaction, les partis d'opposition, y compris la vieille « gauche » kémaliste et l'extrême gauche, ont vité un nationalisme. Au sein même de l'AKP, une aile nationaliste craint de voir son électorat glisser vers le MHP. Elle s'était opposée au premier ministre Erdogan quand ce dernier s'est rendu dans le sud-est du pays pour reconnaître la réalité d'une « question kurde » et des erreurs passées d'Ankara en la matière. Cette aile nationaliste n'a guère osé non plus son soutien à la tenue d'une conférence réunissant pour la première fois les ténoriers turcs qui se tiendra pas assurée au dernier officiel du génocide arménien.

La presse lui a donc parlé d'intransigeance, en cas d'ouverture des négociations à Luxembourg, de convoquer des élections anticipées pour obtenir une majorité plus confortable. « *Si l'on pense à Chypre, dimanche dernier, a-t-il déclaré, a-t-il réaffirmé, « si elle veut devenir un acteur mondial on ne confiner dans un club chrétien* ». Son ministre des affaires étrangères, Abdullah Gül, est allé plus loin dans la mise en demeure des chefs de l'UE, en déclarant que si les négociations ne commençaient pas lundi, il « *ne les reprit pas démarrer une autre fois* ». « *Nous nous sentirons pour réfléchir. Nous donnerons ce que devrait les gens. Pas seulement la Turquie, le monde entier, de la Bosnie à la Palestine* », a-t-il dit.

Sophie Shihab

A la frontière turco-irakienne, les trafics fleurissent sur fond d'embouteillages de camions-citernes

HABUR (Turquie)
De notre envoyée spéciale

A des milliers de kilomètres du Luxembourg et des interrogations sur son éventuel avenir européen.

REPORTAGE

Le prix de l'essence, treize fois plus chère du côté turc, stimule la contrebande

le poste frontalier turc de Habour, seule route légale pour passer en Irak, restait, ces derniers jours, très sourd aussi caractéristique. Du moins pour Mesût et ses semblables – chauffeurs routiers des files interminables de semi-remorques et de camions divers qui se croisent ici depuis des lustres.

Peu leur importe la majesté du paysage – les monts turcs du Zagros plongeant vers la plaine de Mésopotamie, le Tigre cernant sont sens voyage vers le Golfe. Mesût, lui, ne fait que se dérober de sa malchance : « *Le voyage aller-retour ne me prendrait même deux semaines, ni quel que soit le temps que j'y passe, je ne toucherai que 150 dollars...* » Il rendrait où il a pris sa place dans la file interminable qui avance, par petits soubresauts, vers l'Irak, se trouve en effet à Ketrats, un village situé à plus de 80 km du poste-frontière ! Au-delà du point sur le Habour, devenir le poste-frontière du « Kurdistan d'Irak », la situation est plus ou moins la même. Au total, ce sont plus de 10 000 camions-citernes qui sont agglutinés de part et d'autre la frontière, en comptant les poids lourds ordinaires, chargés notamment de ciment et d'autres matériaux pour le boom économique en cours au Kurdistan autonome.

Il s'agit très probablement d'un record mondial, qui s'explique particulièrement par un autre record établi à cette frontière : elle séparé le pays où l'essence est une des plus chères du monde (le litre de sans-plomb en Turquie était à 1,4 euro en septembre, dont 60 % à 70 % de taxes) de celui où elle est une des moins chères (0,12 euro au prix subventionné en Irak, hors marché libre). Un tel différentiel – observé aussi dans une moindre mesure pour d'autres denrées – est un extraordinaire stimulant de la contrebande.

Elle avait littéralement à Irbil en marge des ventes de carburant par Saddam à la Turquie, dont profitaient aussi les autorités du Kurdistan, en violation des résolutions de l'ONU mais dans l'intérêt de tendre les forces sur place. Y compris de Mesût et des autres Turcs, surtout kurdes, de la région qui, à cause de la guerre dans cette zone entre Ankara et le PKK et de l'embargo contre l'Irak de Saddam, n'existait d'autres ressources que ces trafics frontaliers. C'est toujours le cas aujourd'hui. Mais ces chauffeurs ne s'aventurent plus dans les zones sauvages au sud de Mossoul où des dizaines d'entre eux furent volés en 2004. Leurs cargaisons sont désormais transvasées plus au nord dans des camions-citernes irakiens.

REVENUS OCCULTES

La contrebande continue. L'aspect visible en est ces paquets de cigarettes que le douanier turc extrait, prétendent, des pneus cachettes aménagées dans une vieille Renault. Pour le périodé, cela ne pesserait à la marge des flux officiels. Jusqu'en 2003, les camions allaient en Irak à vide pour en ramener des produits raffinés.

Depuis l'arrivée des Américains, ils en ramènent d'abord du brut, supplétant à un période devenue cible des insurgés sunnites. Puis les raffineries saturgiques d'Irak ne suffisant plus aux besoins des nouveaux importeurs en masse et à cous des militaires américains, le gouvernement irakien n'est plus à envoyer, sous transit, du brut en Turquie où il est raffiné et retourné en Irak. L'essence que transporte Mesût vient, dit-il, de Mersin.

Or la raffinerie de ce grand port a fermé en 2004. Ce n'est qu'un des mystères de cette frontière, dont les revenus occultes profitent aussi, selon certains médias turcs, aux « *terroristes kurdes du PKK* » [séparatistes du Parti des travailleurs du Kurdistan]. Mais tout se légalise peu à peu : les taxis de la ville voisine de Cizre sont aussi prêts à vous y emmener gratuitement, car ils ne sont autorisés à passer en Irak et à faire un plein – obligatoire – d'essence à un prix intermédiaire qu'à conditions de réglement transporter un chèque, de préférence étranger.

Taxis et voitures particulières tendent les forces sur place. Y compris de Mesût et des autres Turcs, surtout kurdes, de la région qui, à cause de la guerre dans cette zone entre Ankara et le PKK et de l'embargo contre l'Irak de Saddam, n'existait d'autres ressources que ces trafics frontaliers. C'est toujours le cas aujourd'hui. Mais ces chauffeurs ne s'aventurent plus dans les zones sauvages au sud de Mossoul où des dizaines d'entre eux furent volés en 2004. Leurs cargaisons sont désormais transvasées plus au nord dans des camions-citernes irakiens.

REVENUS OCCULTES

La contrebande continue. L'aspect visible en est ces paquets de cigarettes que le douanier turc extrait, prétendent, des pneus cachettes aménagées dans une vieille Renault. Pour le période, cela ne pesserait à la marge des flux officiels. Jusqu'en 2003, les camions

S. Al.

INTERNATIONAL SCHOOL OF MANAGEMENT
Paris • New York • Tokyo • Shanghai
IeMBA ■ International Executive MBA ■ Part-time sur 1 an ou full-time sur 9 mois
DBA ■ Doctor of Business Administration ■ Part-time sur 2 ans
PhD ■ One-on-one instruction ■ Associate Professorships
e-LEARNING : OPTION POUR TOUS LES PROGRAMMES
148, rue de Grenelle - 75007 Paris - Tel. : + 33 (0) 1 45 51 09 09 - info@ism.edu
Programmes gérés par ISM, 110 E 59th Street, New York, NY 10022,USA - info.ny@ism.edu
Partenaires : St. John's University, New York - Temple University Japan, Tokyo - Tongji University, Shanghai.
www.ism.edu

04 OCTOBRE 2005

L'UE et la Turquie peuvent commencer les négociations d'adhésion

Au terme de discussions, l'Autriche et Chypre ont levé leurs blocages. Ankara a finalement accepté les conditions de l'UE.

Le Monde Publié le 03 octobre 2005

https://www.lemonde.fr/europe/article/2005/10/03/l-ue-et-la-turquie-peuvent-commencer-les-negociations-d-adhesion_695552_3214.html

Les dirigeants turcs ont accepté, lundi 3 octobre au soir, le cadre proposé par les 25 pays de l'Union européenne, après une négociation marathon de plus de vingt heures. Le lancement de pourparlers d'accession entre Ankara et l'UE était prévu pour 17 heures à Luxembourg mais a dû être reporté en raison d'objections autrichiennes, qui ont bloqué un compromis entre les ministres des affaires étrangères européens.

Au terme d'âpres négociations débutées dimanche, l'Autriche a renoncé à ses demandes d'inclusion dans le cadre de négociation d'une clause prévoyant une *"alternative"* à l'adhésion effective d'Ankara. *"L'Autriche a levé toutes ses réserves"*, a affirmé un diplomate en marge de la réunion des ministre des affaires étrangères censée mettre un terme aux désaccords entre les 25.

La Turquie a haussé le ton a plusieurs reprises lors de la journée, affirmant qu'elle ne ferait pas de nouvelles concessions et pourrait bouder le lancement des négociations si leur cadre déviait des principes définis lors du sommet européen de Bruxelles du 17 décembre, qui avait fixé au 3 décembre le début des pourparlers. Le premier ministre turc, Recep Tayyip Erdogan, a convoqué à Ankara son cabinet et les dirigeants de son parti, le Parti de la justice et du développement (AKP), pour examiner le texte de compromis transmis par l'UE. Des déclarations contradictoires ont entouré cette réunion, laissant entendre que la Turquie hésitait à donner son accord.

CÉRÉMONIE INAUGURALE

Une délégation turque devrait finalement se rendre à Luxembourg pour participer à la cérémonie inaugurale des négociations. Le chef de la diplomatie turque, Abdullah Gül, a annoncé qu'il se rendrait finalement à Luxembourg pour

les cérémonies. *"Nous sommes parvenus à un accord, je vais au Luxembourg"*, a-t-il déclaré à des journalistes en quittant le siège de l'AKP.

Le chef de la diplomatie britannique, Jack Straw, a réuni ses collègues de l'Union européenne lundi soir à Luxembourg pour approuver formellement l'accord sur l'ouverture de négociations avec la Turquie.

La Bourse d'Istanbul a profité du vent d'optimisme régnant à Ankara pour battre un record historique, son index IMKB atteignant 34 300,9 points en fin de séance, en hausse de 967,67 points (+ 2,9 %) par rapport à vendredi soir. *"L'espoir d'un compromis avec l'UE a permis à l'indice d'établir un nouveau record"*, a commenté Arzu Odabasi, analyste de Global Securities. Les investisseurs estiment que le lancement des négociations d'adhésion assurera la stabilité nécessaire au développement de l'économie turque.

Le Monde avec AFP et Reuters

Le Monde

Turquie, Croatie : l'Europe ignore les critiques et s'élargit

Après la grève, Villepin « écoute », les syndicats attendent

A qui profite le boom de l'immobilier ?

Vienne 1900, Dada et FIAC : Paris capitale des arts plastiques

Recherche : donner du temps au temps

EMPORIO ARMANI

INTERNATIONAL

UNION EUROPÉENNE

Les Européens ont décidé d'ouvrir des négociations d'adhésion avec la Turquie dans la nuit du 3 au 4 octobre à Luxembourg. Ce pas a pu être **FRANCHI** parce que les Vingt-Cinq ont aussi décidé d'entamer des négociations avec la Croatie, comme l'exigeait l'Autriche. Ces pourparlers **ÉTAIENT GELÉS** depuis le 16 mars 2005, la procureure du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY) ayant estimé que le gouvernement croate ne collaborait pas suffisamment pour **ARRÊTER** le général croate Ante Gotovina, inculpé pour crime de guerre. A la surprise générale, Mme Del Ponte a fait volte-face à Luxembourg, estimant que la Croatie avait « *pleinement coopéré* ». L'eurodéputé libéral Graham Watson dénonce ce jeu du « *donnant donnant* ». La presse turque salue une **ÉTAPE HISTORIQUE** tandis que la Bourse d'Istanbul flambe.

La volte-face de l'UE sur la Croatie ouvre la voie à la Turquie

La procureure du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie a estimé que Zagreb coopérait avec la justice. Cette appréciation a permis à l'Union d'ouvrir des négociations d'adhésion avec la Croatie. L'Autriche a cessé de bloquer le début des pourparlers avec Ankara

LA HAYE
correspondance

Dans la nuit du 3 au 4 octobre, les Vingt-Cinq ont décidé d'ouvrir les négociations d'adhésion de la Croatie à l'Union européenne (UE), après s'être entendus sur le cas de la Turquie. La décision était suspendue à la « *pleine coopération* » de Zagreb avec le Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY). Quelques heures plus tôt, la procureure de la juridiction onusienne Carla Del Ponte a estimé, contre toute attente, que Zagreb « *a pleinement coopéré, et fait son possible pour localiser et arrêter Ante Gotovina* », le général croate accusé de crimes contre l'humanité et violations des lois de la guerre, en fuite depuis 2001.

Trois jours plus tôt, au terme d'un entretien à Zagreb avec le président Stipe Mesic et le premier ministre Ivo Sanader, la procureure se déclarait pourtant « *déçue* ». « *Le premier ministre n'a promis une totale coopération et nous avons toujours le même problème. Gotovina est toujours en fuite* », avait-elle déploré.

Le conseiller politique de la procureure, Jean-Daniel Ruch, refuse d'y voir une volte-face. « *Notre rapport est clair et n'a rien à voir avec les réflexions menées à Luxembourg*, explique-t-il. *A aucun moment nous n'avons eu de conversations avec les Britanniques* [qui président actuellement l'UE] *ou les Autrichiens.* » L'Autriche, alliée historique de la Croatie, avait lié son « oui » à la Turquie à l'ouverture des négociations avec Zagreb, tandis que d'autres pays continuaient de lier fermement le processus concernant la Croatie à sa coopération avec le TPIY et donc aux conclusions de Carla Del Ponte.

Le général Ante Gotovina, dont des amateurs de handball arborent le portrait, à Zagreb, accompagné de l'inscription « croate », est accusé de crimes contre l'humanité. Il est en fuite depuis 2001.

Depuis le printemps 2004, les évaluations du tribunal étaient unanimement perçues comme un passage déterminant pour la Croatie. En avril, Jean Asselborn, ministre des affaires étrangères du Luxembourg, traçait clairement la route de l'élargissement : « *La coopération de la Croatie avec le TPIY passe par La Haye et non par Bruxelles ou par Luxembourg.* »

Pendant des années, Carla Del Ponte a demandé à l'Union européenne de convaincre les pays d'ex-Yougoslavie de livrer les accusés ou le cas échéant d'exercer des sanctions policière, selon le statut de la juridiction, il appartient aux Etats de faire appliquer ses décisions judiciaires. Or les Européens lui ont donné le droit de faire le diagnostic que des institutions concernées et d'orienter des décisions sans rapport avec son mandat. « *Ce n'est pas Carla del Ponte qui a demandé de disposer de ce pouvoir*, estime Jean-Daniel Ruch, *et personne, que ce soit au Conseil de sécurité de l'ONU ou à l'Union européenne, ne lui a donné un droit de veto. La décision appartient aux politiques.* »

Le 16 mars, les Vingt-Cinq avaient repoussé l'ouverture des négociations d'adhésion à l'entrée de la Croatie dans l'UE pour défaut de coopération avec le Tribunal pénal international. Zagreb avait alors élaboré un « *plan d'action* » dont la mise en œuvre a été évaluée par Carla Del Ponte. Dans son rapport remis lundi, elle écrit que « *le gouvernement croate semble avoir la volonté politique de localiser, arrêter et transférer le fugitif* ».

Forte des 130 rapports adressés depuis un an par les autorités croates au parquet du tribunal de l'ONU, la procureure estime que des moyens financiers ont effectivement été dégagés pour localiser Ante Gotovina et que la coordination entre les services de renseignement, le ministère des finances et celui de l'intérieur est désormais effective. Elle ajoute que les faiblesses « *dans le fonctionnement des services de renseignement* », dont la fuite d'informations sensibles émanant du TPIY vers les médias, ont été corrigées.

Carla Del Ponte met cependant un bémol à sa satisfaction. Sans que cela ait « *un impact direct sur les opérations menées* » pour aboutir à l'arrestation du général Gotovina, écrit-elle, « *la loi sur la réorganisation des services de renseignement et sur la protection des informations n'a pas été adoptée* ». La fuite d'Ante Gotovina sert aussi de levier pour tenter de résoudre des inquiétudes plus profondes des Européens, dont celles portant sur une réforme des services de renseignement croates.

Près de 20 000 soldats serbes à Srebrenica

Le gouvernement bosno-serbe de Banja Luka a annoncé, mardi 4 octobre, avoir dressé une liste de 19 473 militaires et policiers serbes bosniaques ayant opéré dans la région de Srebrenica, en Bosnie orientale, lors du massacre de 8 000 musulmans en 1995. « *Parmi eux se trouvent ceux qui ont donné des ordres et ceux qui les ont exécutés*, a dit Samjë Cekic, membre de la commission sur Srebrenica. *La liste sera remise à la cour d'Etat bosniaque pour les crimes de guerre* ». Le haut représentant international Paddy Ashdown estime que le gouvernement « *a enfin pris au sérieux son obligation visant à rendre disponibles les informations dont il dispose sur les crimes commis à Srebrenica* ». – (AFP.)

VISITE À BELGRADE

L'Union européenne semble décidée à engager un processus similaire avec la Serbie-Monténégro. Lundi, les ministres des affaires étrangères des Vingt-Cinq ont accepté de démarrer les négociations en vue d'un accord d'association avec la Serbie-Monténégro et le commissaire à l'élargissement, Olli Rehn, devrait se rendre le 10 octobre à Belgrade. Dans leurs conclusions, ils précisent que les négociations seront suspendues aux réformes et à « *la pleine coopération avec le TPIY* ».

Le 28 septembre, Carla del Ponte s'était entretenue à Belgrade avec le premier ministre serbe Vojislav Kostunica et s'était déclarée satisfaite de sa visite. Elle avait cependant rappelé que plusieurs fugitifs sont toujours en liberté en Serbie, dont le chef militaire bosno-serbe Ratko Mladic, accusé de génocide pour les exécutions de Srebrenica.

Stéphanie Maupas

« Au bord du précipice », l'UE « tend la main »

LUXEMBOURG
de notre bureau européen

Le commissaire européen à l'élargissement, le Finlandais Olli Rehn, a salué, mardi 4 octobre à Bruxelles, les « *décisions historiques* » prises la veille à Luxembourg par les ministres des affaires étrangères de l'Union, qui se sont mis d'accord pour ouvrir les négociations d'adhésion avec la Turquie et la Croatie, et pour commencer à discuter avec la Serbie-Monténégro d'un accord de stabilisation et d'association, préalable à une adhésion future. « *En tendant la main à la Turquie et aux Balkans occidentaux*, a souligné M. Rehn, *l'Union se tourne vers le sud-est de l'Europe.* » Un an après l'adhésion des pays d'Europe centrale et orientale, ce nouvel élargissement s'il est mené à bien donnera de discussions pratiquement ininterrompues pour que les Vingt-Cinq s'entendent sur le cadre de négociation destiné à fixer les principes directeurs des pourparlers avec la Turquie. La délégation autrichienne bloquait tout accord en formulant deux exigences. D'une part, elle refusait que le texte donne pour seul objectif à la négociation l'adhésion de la Turquie et souhaitait que soit mentionnée une solution alternative, telle qu'un partenariat privilégié. D'autre part, elle demandait l'ouverture simultanée de pourparlers avec la Croatie, reportée sine die en mars pour collaboration insuffisante avec le Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY).

INTERVENTION AMÉRICAINE

En fin d'Ankara, évoquant le commencement d'une « *être nouvelle* », tandis que Jack Straw parlait d'une « *journée vraiment historique* ».

A Bruxelles, le président de la Commission européenne, José Manuel Barroso, a souligné que le chemin sera « *long et difficile* », l'adhésion de la Turquie n'étant « *ni garantie ni automatique* ». « *L'Europe doit apprendre à mieux connaître la Turquie*, a-t-il ajouté. *Et la Turquie doit gagner les cœurs et les esprits des citoyens européens.* » La Confédération européenne des syndicats a également exprimé sa satisfaction tout en rappelant que la Turquie doit respecter les droits sociaux, syndicaux et associatifs. Au nom du patronat européen, Ernest-Antoine Seillière, président de l'Unice, a estimé que les deux parties tirent

En Croatie, « l'Europe ne réglera pas tous nos problèmes »

« ***BONJOUR** citoyens de l'Union européenne* ». A l'image du quotidien indépendant *Jutarnji List*, l'ensemble de la presse et de la classe politique de Croatie s'enthousiasme de l'ouverture des négociations avec l'Union européenne (UE) et de l'avis positif donné par le Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY).

« *Il s'agit de l'événement le plus important et le plus positif depuis notre indépendance* (en 1991) », poursuit *Jutarnji List*. Mais si la presse ni les hommes politiques ne sont dupes sur l'ampleur des efforts qu'il reste à fournir avant de rejoindre l'UE. « *Ceux qui pensent que tout est réglé de manière définitive ont tort. La Croatie doit encore faire preuve qu'elle est capable de devenir un Etat de droit* », écrit *Jutarnji List*.

Sincère partisan de la coopération avec le TPIY et européen convaincu, le président Stipe Mesic a appelé la population au réalisme. « *Je souhaite partager ma satisfaction avec les citoyens de Croatie (...) mais je dois également les prévenir qu'il n'y a pas de place pour l'euphorie. Un grand travail est devant nous* », souligne le chef de l'Etat croate dans un message adressé à ses compatriotes. « *Au lieu de parler de réformes (...), nous nous réformerons nous-mêmes* ». A l'image du quotidien indépendant *Jutarnji List*, l'ensemble de la presse et de la classe politique de Croatie s'enthousiasme de l'ouverture des négociations avec l'Union européenne (UE) et de l'avis positif donné par le Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY).

« *Il s'agit de l'événement le plus important et le plus positif depuis notre indépendance* (en 1991) », poursuit *Jutarnji List*. Mais si la presse ni les hommes politiques ne sont dupes sur l'ampleur des efforts qu'il reste à fournir avant de rejoindre l'UE. « *Ceux qui pensent que tout est réglé de manière définitive ont tort. La Croatie doit encore faire preuve qu'elle est capable de devenir un Etat de droit* », écrit *Jutarnji List*.

Sincère partisan de la coopération avec le TPIY et européen convaincu, le président Stipe Mesic a appelé la population au réalisme. « *Je souhaite partager ma satisfaction avec les citoyens de Croatie (...) mais je dois également les prévenir qu'il n'y a pas de place pour l'euphorie. Un grand travail est devant nous* », souligne le chef de l'Etat croate dans un message adressé à ses compatriotes. « *Au lieu de parler de réformes (...), nous nous réformerons nous-mêmes, nous ouvrirons la porte à des solutions* », rappelle le chef de l'Etat.

Stipe Mesic rappelle aussi qu'une « *pleine coopération* » avec le TPIY restera l'une des questions sur lesquelles sera jugée « *l'orientation européenne de la Croatie* ». La cavale du général Ante Gotovina avait en effet interrompu le rapprochement avec l'UE. En 2001, le TPIY a inculpé l'officier croate de crimes de guerre. Il est accusé d'avoir organisé le meurtre d'au moins 150 Serbes de Croatie et l'expulsion d'au moins 150 000 autres lors de l'offensive militaire croate de 1995, à la fin du conflit avec la Serbie.

INTENSE LOBBYING

Pour sa part, le premier ministre, Ivo Sanader, n'a pas oublié le service rendu par le chancelier autrichien, Wolfgang Schüssel, auteur d'un intense lobbying en faveur de Zagreb. « *Je le remercie, mais pas parce qu'il aurait marchandé avec la Turquie et la Croatie, car ce n'est pas vrai* », a soutenu Ivo Sanader en référence aux thèses soutenant que l'Autriche n'a accepté l'entrée de la Turquie dans l'UE qu'à condi-

UK NEWS WEBSITE OF THE YEAR
The Telegraph

Is Turkey ruled by a tyrant? We may soon have an answer

Woe betide any Turk who dares insult His Excellency President Recep Tayyip Erdoğan

By David Blair
12 March 2016 • 2:31pm

File photo: Turkey's President Recep Tayyip Erdogan addresses a labor union meeting in Ankara, Turkey | CREDIT: Photo: AP

Turkey's leader inhabits the world's largest residential palace with 1,000 rooms and a floor area four times the size of Versailles. He delights in issuing instructions to his people, notably by telling Turkish women to ensure they produce at least three babies each. He calls Benjamin Netanyahu a "murderer" and Bashar al-Assad a "merciless killer".

But woe betide any Turk who dares insult His Excellency President Recep Tayyip Erdoğan. And by the way, in theory at least, he also wants to join the European Union.

Mr Erdogan is now trying to subdue every possible challenge to his rule. Troublesome journalists go straight to jail where they are joined by ordinary Turks found guilty of "insulting" their leader, in breach of the notorious Article 299 of the Penal Code.

After 14 years of dominance in Turkey, Mr Erdoğan has become one of the most quixotic and accomplished politicians of all. The question which divides his country is whether he is also dangerous.

Here in his home city of Istanbul, which he served as mayor in the Nineties, there are plenty of devout supporters of the president. Devout is the right word, for Mr Erdoğan embraces the religious

Turkey is no friend of Europe – her behaviour is blackmail

CON COUGHLIN

11 March 2016 • 9:00am

Donald Tusk (left) and Turkey's Ahmet Davutoglu | CREDIT: Burhan Ozbilici/AP

Haggling in a Turkish bazaar is not an experience most Westerners enjoy at the best of times. But it becomes especially unpleasant when you discover that, having agreed a price, you then become a victim of blatant extortion. That is certainly how EU leaders must be feeling after their bruising encounter with Turkish Prime Minister Ahmet Davutoglu to find a workable solution to the refugee crisis that is threatening mainland Europe.

Writing on these pages on Tuesday, William Hague, our former foreign secretary, revealed the high regard in which he held Mr Davutoglu during his four-year tenure at King Charles Street. And it is easy to understand why the Turkish politician became the object of Mr Hague's admiration when you look at the way he has run rings around his EU opposite numbers.

EU-Turkey summit to focus on stemming flow of migrants to Europe

European leaders expected to try to speed up work on joint action plan aimed at getting to grips with crisis

Every day between 1,000 and 2,000 people land on Greece's shores after crossing the Aegean Sea from Turkey. Photograph: Lefteris Pitarakis/AP

EU-Turkey summit to focus on stemming flow of migrants to Europe

European leaders expected to try to speed up work on joint action plan aimed at getting to grips with crisis

Mon 7 Mar 2016

EU and Turkish leaders are meeting in Brussels in a decisive moment for Europe's efforts to get to grips with its migration crisis, which is on the brink of turning into a humanitarian catastrophe.

At the summit on Monday, the leaders will call on Turkey to do more to stop migrants and refugees from making the dangerous journey across the Aegean Sea to Greece. Every day between 1,000 to 2,000 people are landing on Greece's shores, while more than 35,000 people are trapped in the country, unable to travel north as a result of border closures.

Hopes are rising that Ankara will take back migrants who do not qualify for asylum in Europe such as Afghans, Moroccans and Pakistanis. Last week, more than 300 people were sent back to Turkey from Greece, a development EU diplomats hailed as the start of a bigger returns programme.

The UK said it was deploying an amphibious landing ship to the Nato effort aimed at intercepting and returning those trying to reach Europe from Turkey. The vessel, which carries a Wildcat helicopter, will join naval vessels from Germany, Canada, Turkey and Greece as part of Nato's first intervention in the migration crisis.

On Sunday a migrant boat sank in the Aegean with the loss of 25 lives, including at least three children. Fifteen people were rescued after the boat capsized near the Turkish resort of Didim.

EU leaders will also officially declare the western Balkans route closed, although the vast majority of refugees and migrants in Greece are already barred from travelling along the route to Germany or other northern European countries. "This route is now closed," EU leaders will say, according to a draft summit communique. "The EU will stand by Greece in this difficult moment and will do its utmost to help manage the situation."

At the heart of Monday's summit is speeding up work on a joint action plan agreed with Turkey last year, aimed at keeping refugees outside Europe. The EU pledged €3bn (£2.3bn) to help feed and shelter the nearly 3 million refugees living in Turkey, as well as easing visa restrictions for 75 million Turks and breathing new life into long-stalled talks on joining the EU. In return Ankara pledged to crack down on people smugglers and stem the flow of people travelling to Europe.

Several months on, the pact remains little more than a piece of paper. EU officials have sounded increasingly impatient with Turkey's failure to reduce migrant crossings, while Turkey was unimpressed with European bickering over the money. The EU has now written out its €3bn cheque, but the funding has not yet been turned into refugee aid projects.

Arriving in Brussels on Monday, German chancellor Angela Merkel said she expected difficult negotiations.

On Sunday the buildup of refugees in Greece escalated, as regional officials spoke of a crisis on the country's northern border where 14,000 men, women and children were estimated to be trapped as a result of Macedonia sealing the frontier.

Speaking in Brussels, Alexis Tsipras, the Greek prime minister, urged his fellow leaders to agree on "a credible relocation process". "Rules are for all, and everybody has to implement our common decisions," he said.

Human rights groups have accused the EU of shirking its responsibilities to people fleeing war by relying on Turkey to police Europe's borders. Amnesty International said it had recorded unlawful detentions and forced returns of refugees from Turkey to Syria.

"Using Turkey as a 'safe third country' is absurd," said Amnesty's director for Europe and Central Asia, Gauri van Gulik. "Many refugees still live in terrible conditions. some have been deported back to Syria and security forces have even shot at Syrians trying to cross the border.

"Europe has an absolute duty to protect refugees," she added, calling for a "bold decision" for refugees living in Turkey to be resettled in Europe "as a matter of urgency".

Turkey's ambassador to the EU, Selim Yenel, recently complained he had heard nothing about such plans to rehouse the country's refugees in Europe. "If the burden is going to be lifted from Turkey we should hear something about resettling people," he told the BBC World News programme Hard Talk last week. "This is not what is happening, we are still debating these issues."

Resettlement was Merkel's last gambit for solving the refugee crisis. In mid-February, the German government confidently presented a plan in which a "coalition of the willing" – including Austria, Germany, Sweden and the Benelux trio – would take 300,000 refugees from Turkey a year. In return, refugees arriving in Greece by boat would be sent back to Turkey.

The German chancellor insists a European response is possible. Even last week, she said in an interview on German television that it was her "damned duty" for Europe to find a common path. Asked if she had a plan B for the Brussels summit, Merkel responded with a passionate: "No, I don't."

Yet it is evident that the renegade actions of Austria and the western Balkan states have forced Merkel into a rethink, with her call to end the "waving through" of refugees at the Greek border echoing the Austrian government's rhetoric.

On Friday, a German government spokesperson said the key issues to be discussed at the summit were the protection of the EU's outer border, the establishment of "hot spots" at border points and humanitarian support for Greece. Redistribution was "not at the top of the agenda", Urs Pötzsch, a legal expert at Berlin's Centre for European Politics, said. It has been clear for some time that the appetite for redistribution quotas in Europe was minimal, he said. "The so-called 'coalition of the willing' involving France that German politicians talked about for a while has turned out to be practically non-existent."

The current strategy, Pötzsch said, involved "solving the refugee problem at as geographically remote a location from central Europe as possible".

"The main objective on Monday will be to buy time to fix Europe's malfunctioning asylum system."

For the EU, this means a sharp reduction in refugees and migrants arriving in Europe. "The most important thing is to restrict the inflow," the Dutch prime minister, Mark Rutte, told Süddeutsche Zeitung newspaper on Friday. "We have to get back to a position where we can at least see point zero. I don't see that point at the moment. We have to significantly decrease the numbers."

But one idea flying around Brussels, a numerical target to reduce daily migrant flows to the hundreds from the thousands, was dismissed by an official: "It is a bit silly and counterproductive to aim for a number. What we want to see is a clear trend of the numbers going down."

The official added: “It is not the summit that will change anything ... None of these things will be solved overnight.”

Turkey outlines ‘one for one’ plan to tackle Syrian refugee crisis

Brussels summit also told Ankara wants payment doubled to €6bn in exchange for helping the EU

Turkish prime minister Ahmet Davutoğlu poses with European Union leaders during the summit in Brussels. Photograph: Yves Herman/Reuters

Turkey outlines ‘one for one’ plan to tackle Syrian refugee crisis

Brussels summit also told Ankara wants payment doubled to €6bn in exchange for helping the EU

Mon 7 Mar 2016

A proposal to exchange Syrian refugees has been debated at an emergency EU-Turkey summit in Brussels, as Ankara demanded an extra €3bn to help manage Europe’s migration crisis.

Turkey’s prime minister, Ahmet Davutoğlu, outlined proposals to resettle one Syrian refugee in Europe for every Syrian returned to Turkey from the Greek

islands.EU and Turkish officials said the draft of a possible new EU-Turkey action plan was based on proposals from Turkey and was circulated by European council president Donald Tusk as a basis for discussions among EU leaders, who were due to meet Davutoğlu again on Monday night. It included a proposal by Turkey that it should be paid €6bn (£4.6bn) over three years, twice the €3bn offered last November.

Turkey has given shelter to almost 3 million refugees, while almost 363,000 Syrians claimed asylum in Europe last year. Up to 2,000 refugees are arriving on Greek shores every day, many from Syria, as well as Iraq and Afghanistan.

EU leaders set for tense talks over refugee deal with Turkey

Leaders meet in Brussels to agree details of plan to stop refugees and migrants coming to Europe but many have issues with deal

Thu 17 Mar 2016

The EU and Turkey are set for confrontation over a deal on refugees as European leaders hold out on Ankara's key demands to speed up EU membership talks and provide visa-free travel for Turkish citizens by June.

The EU's 28 leaders are meeting in Brussels on Thursday to prepare for a summit on Friday with the Turkish prime minister, Ahmet Davutoğlu. They aim to agree the final details of a plan to stop migrants and refugees coming to Europe.

Turkey has agreed to take back any refugees and migrants who land on the Greek islands, including Syrian asylum seekers. In exchange, Ankara has called on Brussels to restart its long-stalled EU membership talks and lift visa restrictions for Turks travelling in the EU's 26-country Schengen zone by the end of June. Davutoğlu is also seeking an extra €3bn (£2.3bn) to help refugees in Turkey, in addition to €3bn pledged last year.

But a draft version of the summit communique suggests little progress has been made since the broad outlines of the deal were sketched out 10 days ago.

Turkey has pressed for the opening of membership talks in five policy areas, known as chapters, including the rule of law and media. But the EU is only offering to "prepare for the decision on the opening of new chapters in the accession negotiations as soon as possible".

The Cypriot president, Nicos Anastasiades, has warned he will veto any move to reopen Turkey's EU membership talks until Ankara agrees to open its ports and airports to Cypriot traffic.

The question of extra funds to help Syrian refugees in Turkey is also left unresolved. The EU states that it is "ready to decide on additional funding", without making any firm commitment.

On the most prized issue for Turkey, visa liberalisation, EU officials maintain there will be no shortcuts. The EU says it is up to the Turkish government to meet 72 conditions, if it wants to ease visa restrictions for its citizens by its preferred June deadline. These bureaucratic hurdles range from issuing passports

with EU-standard security chips to stepping up surveillance of its borders with more air and sea patrols.

One EU official said any of these issues were “a potential dealbreaker”. The lack of progress in the latest draft underscores that many member states have problems with the deal. And Donald Tusk, the president of the European council, said it needed to be “rebalanced”.

The broad outlines of the EU-Turkey plan were agreed by the German chancellor, Angela Merkel, and Davutoğlu but came as a shock to most other EU leaders.

In Turkey’s favour, European leaders are desperate to make a deal in the hope of stemming the flow of people arriving in Europe. More than 1.1 million refugees and migrants came to Europe in 2015, including about 363,000 Syrians who lodged asylum applications, while 143,634 people have arrived in Greece from Turkey this year so far, according to figures from the UN high commissioner for refugees (UNHCR).

The EU has pledged to resettle Syrian refugees currently in Turkey, but figures that emerged on Wednesday suggested only 72,000 places would be available, with uncertainty about the bloc’s commitment beyond this number.

Of the 72,000 places identified by the Commission for Syrian refugees, 18,000 would be available under a voluntary resettlement scheme agreed last year.

A further 54,000 places may be available “if needed” under a separate scheme designed to spread asylum seekers more evenly around the bloc, although this would require a change to EU law.

Frans Timmermans, vice-president of the European commission, said the EU would continue to help after these places were used up. He pointed to “a coalition of the willing”, made up of EU member states including Germany and Austria, who have pledged to resettle Syrians once irregular arrivals had stopped. “When we succeed in breaking the pattern of irregular arrivals one-for-one will not become none-for-none,” Timmermans said.

But the various EU schemes to rehouse refugees are painfully slow. A plan to find homes for 160,000 refugees has led to only 937 being resettled, according to the latest data.

Several countries are concerned that the Turkey deal could mean large-scale resettlement of Syrians in Europe. A senior EU official said there "cannot be an open-ended commitment on the EU side".

The numbers discussed indicate that the EU wants to scale back help offered to refugees in Europe. Syrians in Greece will go to the back of the queue for resettlement in Europe once they are returned to Turkey. "Priority will be given to Syrians who have not previously entered the EU irregularly," states an unpublished draft.

With the EU ready to declare that all irregular migration from Turkey will come to an end, David Cameron is set to warn other leaders that the bloc must be prepared for a migration crisis coming from Libya and the rest of north Africa this summer, a UK government source said ahead of the council meeting.

The official source said Cameron would make the point that EU countries must "remember to think about the big picture" and recall that the crisis started with people crossing the western Mediterranean to Italy.

"While in the last few weeks and months, and through the winter, the eastern Mediterranean route has been the one of most concern [...] we should be thinking and preparing for what happens in summer on the western Mediterranean route where this issue started to flare last April with migrants coming from Libya and north Africa," the source said.

The UK will also point out that closing the eastern route from Turkey to Greece may push the 50% of migrants who are not Syrian through north Africa to take the western route that involves a longer sea crossing.

The Independent - 08 Mar 2016, Tue - Page 1 - (London, Greater London, England)

The INDEPENDENT

THE INDEPENDENT DAILY EDITION APP
Free for the first two months!

INTRODUCTIONS TO SHAKESPEARE PART 2

'My mother wept and said I had shamed them... My father never spoke to me again...'

YASMIN ALIBHAI-BROWN REMEMBERS A LIFE-CHANGING PRODUCTION OF 'ROMEO AND JULIET' P15

Steve Richards Has Boris got the right experience to be PM? P29

Grace Dent For mothers, Madonna, less can often be more P28

Michael McCarthy A wonderful walk along Shingle Street in Suffolk P31

Alexander Fury Paris, fashion and female empowerment P19

Maria Sharapova How I failed a drugs test at the Australian Open SPORT P42

A child stands among razor-wire fencing on the Greek-Macedonian border near the Greek village of Idomeni

Refugees caught in middle as EU haggles

- Fraught negotiations in Brussels drag on as Turkey demands extra €3bn
- Plan to close Balkan route to Europe sparks panic on Greece's Macedonian border

MICHAEL DEAY in Idomeni AND LEO CENDROWICZ in Brussels

"There was a growing sense of dread on the borders of Europe last night that proposals to return migrants to Turkey will trigger violence that could ... consign refugee camps where thousands are kept in misery on the continent's fringes.

More than 1,400 miles from Brussels, where European leaders were negotiating with a beleaguered Turkish government to end the crisis, Syrians, Iraqis and Afghans continued to arrive at Idomeni on Greece's border with Macedonia – the beginning of the "Balkan route" to northern Europe.

Many said they would resist deportation to Turkey, perhaps violently. In Brussels, a delegation led by the Turkish Prime Minister, Ahmet Davutoglu, demanded an extra €3bn to deal with the crisis, effectively holding the bloc's leaders to ransom. In Idomeni, Jasmeen, 19, a restaurant manager from Homs, said: "I'm not going. Why do you think women and children risked drowning in the sea? We just want a chance to live."

Report, Pth 2 »

Legalised cannabis 'could raise £1bn a year'

OLIVER WRIGHT POLITICAL EDITOR

Legalising the use of cannabis in specified shops would generate £1bn a year in tax revenue and reduce the harm done to users and society, according to the most detailed assessment drawn up for the liberalisation of UK drug laws.

The study, which was carried out by a panel of experts including scientists, academics and police chiefs, calls for the UK to follow the lead of some US states and allow the sale of cannabis to over-18s in licensed retail stores.

The report's conclusions will form the basis of a new drugs policy being drawn up by the Liberal Democrat Party, which is expected to debate the issue at its spring conference in Cardiff next month.

Under the plans proposed by the expert panel:

- Adults would be able to buy cannabis from licensed high-purpose stores modelled on pharmacies, like the marijuana dispensaries operating in Oregon and Colorado.
- Home-cultivation of cannabis would also be legal for personal use and small-scale licensed cannabis social clubs could be established. However, branding, promoting or advertising cannabis products would be banned.
- The price, potency and packaging of all sold cannabis would be controlled by the Government with a new regulator established to oversee the market. The rules would be proportionately stricter for higher-strength cannabis and encourage sales of the most harmful forms of the drug.
- Both drug production and sales would be taxed, raising the panel claims, between £900m and £1bn a year. However, unlike some countries that have legalised

Continued on P19 »

Turkey demands extra €3bn from EU to stop Syrian refugees leaving country

Carney ready to pump billions into banks to halt Brexit turmoil

For the Turks, the talks are about pride, not money

Bombs continue to fall despite Syria ceasefire

Party that wants a new 'Fatherland' breaks taboos and woos voters

EU refugee deal hits setback as Cyprus objects to Turkey bid

Ballerina's new limb will help keep amputee on her toes

Venice: classic and undiscovered

Burma's new President: a promising choice of puppet for Suu Kyi

CYPRUS

Move to block EU's refugee deal with Turkey

Cypriot President Nicos Anastasiades pledged yesterday to block the European Union's planned refugee deal with Turkey unless Ankara grants the divided island new rights.

The proposed "one-for-one" swap deal, due to be agreed at tomorrow's EU summit, involves sending Syrians who land in Greece back to Turkey, while resettling Syrians directly from Turkish camps.

EU leaders struggle to agree on refugee deal with Turkey

Yemen is turning into a Syria-like mess

Migrants: doutes sur l'accord UE-Turquie

Par **Jean-Jacques Mevel**

Publié le 10/03/2016

Le projet d'accord sur les migrants suscite des questions sur d'éventuelles compromissions avec le régime turc.

La mariée turque est sans doute un peu trop belle. Au sommet, les partenaires de l'Allemagne n'avaient pas vraiment apprécié la façon dont Angela Merkel leur a forcé la main sur les réfugiés, pour la seconde fois. Ce qui les inquiète depuis lundi, c'est la validité même d'un pacte qui reste à signer, en principe dès la semaine prochaine.

Le premier ministre turc, Ahmet Davutoglu, et la chancelière allemande Angela Merkel, lundi à Bruxelles, lors du sommet Europe-Turquie consacré aux migrants. *Xinhua/Xinhua/Newscom/ABACA*

Le point crucial est l'engagement d'Ankara à reprendre tous les migrants qui traversent la mer Égée, Syriens et demandeurs d'asile compris, au moins à titre provisoire. Les capitales, comme le Parlement européen trouvent le prix trop lourd à payer, qu'il s'agisse du respect des droits de l'homme, des concessions politiques offertes au président turc Erdogan, de l'image que l'Europe voudrait donner d'elle-même ou tout simplement de la facture présentée par Ankara. «Soyons réalistes, le règlement de la crise migratoire passe par la Turquie,

reconnaît un diplomate. Mais nous ne pouvons pas tout accepter. Il va falloir rectifier le tir.»

Vérifier la légalité du plan

La conformité au droit international du renvoi des réfugiés syriens de l'autre côté de la mer Égée est la question sensible, d'autant que l'initiative en revient à la chancelière: celle-là même qui avait ouvert la porte de l'Europe à la fin de l'été, sans plus de préavis. Le revirement allemand, officiellement présenté lundi comme une «nouvelle donne» turque, a pris le sommet des 28 à contre-pied. Il a aussi stupéfait, voire discrédité l'homme qui négociait jusque-là au nom de l'UE: le président du Conseil européen, Donald Tusk.

Jeudi, la frustration était palpable au rendez-vous mensuel des ministres de l'Intérieur, premier conclave à 28 depuis le sommet où le premier ministre turc a dévoilé ses batteries. Du Luxembourg à l'Autriche, de la Belgique à la République tchèque, les alliés comme les censeurs de l'Allemagne ont exprimé leurs doutes sur la légalité du renvoi des demandeurs d'asile vers la Turquie. «Il y a peut-être une voie juridique pour y parvenir, dit prudemment le représentant d'un pays voisin. Mais il faudrait d'abord connaître le détail de l'accord.» Plusieurs capitales européennes expriment également des réserves sur la suppression des visas pour les citoyens turcs dès cet été, un des éléments clefs du compromis avec Ankara. À Donald Tusk maintenant de reprendre sa mission avec Ankara, avec une autre feuille de route. C'est un autre sommet européen qui trancherait dans six jours, avec à nouveau Ahmet Davutoglu.

« Je suis préoccupé par les possibles expulsions collectives et arbitraires, elles sont illégales »

Ra'ad al-Hussein, haut-commissaire aux droits de l'homme

La convention de Genève, intégrée aux traités européens, interdit par principe le refoulement des demandeurs d'asile, contrairement à ce que l'entente Merkel-Davutoglu prévoit pour les Syriens. Mais il existe une exception d'«irrecevabilité», si le demandeur d'asile a transité par un pays «sûr», autrement dit un État qui lui garantit une protection internationale. La Turquie est-elle un pays sûr? L'UE ne l'a pas encore reconnu officiellement. Et si la preuve du

contraire était apportée -par exemple devant **la justice internationale**-, c'est le compromis tout entier qui risque de s'effondrer.

L'ONU s'inquiète à son tour de l'accord en projet. «Je suis préoccupé par les possibles expulsions collectives et arbitraires, elles sont illégales», avertit Ra'ad al-Hussein, haut-commissaire aux droits de l'homme. Le Parlement européen, lui, a déjà dit tout le mal qu'il pense de l'autoritarisme du président Erdogan, de la droite à la gauche, jusqu'aux extrêmes. **C'est «un régime qui muselle sa presse (…) et bombarde sa propre population», dit Philippe Lamberts, vice-président des Verts. Comme en écho, Marine Le Pen ajoute: «Et c'est ce régime-là que vous voudriez intégrer à l'Europe?»**

Ayrault: «Merkel a moralement et politiquement raison»

Prenant le contre-pied du chef du gouvernement Manuel Valls, le ministre des Affaires étrangères, Jean-Marc Ayrault, a estimé jeudi, dans une interview à la chaîne d'information en continu i-Télé, que la chancelière allemande, Angela Merkel, avait «moralement et politiquement raison» d'ouvrir les portes de son pays aux réfugiés syriens. «Après, la situation de l'Allemagne n'est pas la même (que celle de la France). C'est un pays qui a des besoins de main-d'œuvre (…), qui a une capacité d'accueil sans doute plus grande», a-t-il nuancé. Jean-Marc Ayrault a également insisté sur la nécessité pour la France d'accueillir des réfugiés, un «droit sacré» selon lui, et pour les responsables politiques d'expliquer cet enjeu à une opinion légitimement «inquiète». «Si on n'explique pas les choses, la confusion s'installe dans les esprits, des angoisses et aussi des exploitations politiques, l'extrême droite, les conservateurs qui exploitent les peurs», a-t-il déclaré.

L'Union européenne et la Turquie décidées à stopper sans délai l'exode en mer Égée

Par **Jean-Jacques Mevel**

Publié le 17/03/2016

Le compromis entre les Vingt-Huit et Ankara, consulté par *Le Figaro,* prévoit de renvoyer en Turquie tout migrant, même Syrien, entré illégalement en Europe. Le texte dresse également la liste des compensations accordées aux Turcs.

Au bout d'un an de chaos à travers la mer Égée, l'Europe et la Turquie sont au tournant: elles ont décidé mercredi «de mettre fin à la migration irrégulière» entre la côte anatolienne et les îles grecques, d'après le projet de déclaration qui sera soumis d'ici vendredi à l'approbation des Vingt-Huit, puis du premier ministre turc lors d'un double sommet à Bruxelles.

«Tout migrant nouvellement arrivé de Turquie dans les îles grecques sera renvoyé en Turquie», précise la déclaration consultée par *Le Figaro*. Entre les lignes, elle confirme que ces expulsions dans l'urgence viseront aussi les réfugiés de guerre syriens, jusqu'ici assurés de pouvoir demander une protection internationale dès qu'ils posent le pied en Europe. Le renvoi s'appliquera en particulier à tous ceux «dont la demande d'asile est (...) irrecevable», une qualification juridique qui s'attache précisément aux Syriens qui ont transité par la Turquie, sans s'y arrêter. Plus d'un demi-million d'entre eux l'ont fait depuis le début de 2015, avant ce qui s'annonce comme un coup d'arrêt.

Priorité aux migrants entrés légalement en Europe

La déclaration négociée à Bruxelles confirme que pour chaque Syrien refoulé de Grèce, un autre serait sorti des camps turcs en vue d'un accueil direct en Europe, par des pays volontaires. C'est la formule dite «1 pour 1». Pour la première fois, le texte fixe un ordre de grandeur à ces «réinstallations», sous forme de plafonds indicatifs: 18.000 dans un premier temps, 72.000 au total dans un second.

Pour cette émigration légale, «priorité sera donnée aux migrants qui n'ont pas déjà pénétré ou tenté d'enter en Europe irrégulièrement» poursuivent les auteurs. En clair, les Syriens refoulés des îles grecques se retrouveront au bas de la liste.

Le but est de décourager les passages en mer Égée, de priver les passeurs de leurs «clients» et de soulager la Grèce. S'y substituerait une organisation solide, prévisible et cogérée avec Ankara, le HCR et le pays de destination finale.

Fin des visas pour les Turcs d'ici trois mois

Le texte, pour finir, dresse la liste des bénéfices que la Turquie peut escompter en échange de sa signature. L'obligation de visas pour les Turcs qui se rendent en Europe serait levée «au plus tard fin juin 2016», sous réserve de vérification par Bruxelles qu'Ankara respecte tous les critères nécessaires. La commission européenne en ferait la proposition dès avril, avant feu vert définitif des vingt-huit capitales et du parlement européen.

Sur le chapitre sensible du «processus» d'adhésion de la Turquie à l'UE, la déclaration garde une prudence toute diplomatique: l'UE, dit le texte, «préparera dès que possible une décision sur l'ouverture de nouveaux chapitres» dans la négociation. Aucun sujet n'est précisé, aucun calendrier n'est arrêté. Pour finir et sous réserve de résultats rapides et probants, Ankara se voit promettre une nouvelle assistance financière «dans la limite de 3 milliards d'euros jusqu'à la fin 2018».

Migrants : l'accord UE-Turquie doit fermer la route de la mer Egée

Par **Jean-Jacques Mevel**

Publié le 18/03/2016

En contrepartie du renvoi sur le sol turc de ceux qui ont traversé vers la Grèce, Ankara pourrait obtenir dès juin la suppression des visas pour ses ressortissants voyageant en Europe.

La porte se referme dimanche soir à minuit. Les Vingt-Huit et la Turquie ont décidé vendredi de couper la route de l'exode en mer Égée, après onze mois d'une crise où le danger d'une déstabilisation pour l'UE tout entière a fini par l'emporter sur l'élan initial de compassion.

Le pacte, arraché au bout de 24 heures d'un sommet haletant, replace les îles grecques en première ligne de défense de la frontière européenne. C'est là que

doivent être stoppés dès lundi les migrants et les réfugiés débarqués de Turquie. Avant leur renvoi annoncé comme quasi systématique vers la côte anatolienne, en accord avec Ankara.

De sérieux doutes subsistent sur la capacité de la Grèce, même épaulée par Frontex et par une mission maritime de l'Otan, d'assurer sa mission à 100 % d'ici 48 heures. Tous se retrouveront dès demain à Athènes pour une réunion de crise. Dans les îles, le rythme hebdomadaire des arrivées est retombé à environ 10.000, loin des records atteints à la fin de l'automne. Mais ce sont autant d'hommes, de femmes et d'enfants qu'il va falloir intercepter, enregistrer, auditionner, héberger et peut-être détenir, dans l'attente d'un retour vers la Turquie qui tient du cauchemar logistique.

Les expulsions devraient commencer le 4 avril, précise Angela Merkel, en évoquant l'«élan irrésistible» qui soutient le pacte. Dans l'affaire, l'Allemagne et la Grèce sont les plus pressées. Il faut à tout prix réduire «l'appel d'air» - autrement dit l'ultime afflux de migrants - que peut déclencher l'annonce du couperet final. À Bruxelles, la chancelière a été véhémente tout au long de la négociation: l'accord devait être d'application immédiate, «dans un délai de quelques jours».

« Tous ceux qui traversent irrégulièrement la mer Égée vont être renvoyés »
Angela Merkel

Plus que l'aptitude de la Grèce à faire face, c'est la vigueur de l'avertissement lancé aux candidats au départ qui primera aux premières heures. «Tous ceux qui traversent irrégulièrement la mer Égée vont être renvoyés», assure Angela Merkel. En clair, l'aventure ne mène plus nulle part! Le mois dernier, migrants et réfugiés avaient déjà vu s'évanouir le «mirage» allemand, avec la fermeture graduelle de la route des Balkans, à partir de la Macédoine. Le premier ministre Ahmet Davutoglu a salué un «jour historique». La Turquie a sa propre urgence: elle compte se soulager d'une partie des 2,5 millions de réfugiés de guerre qu'elle héberge.

Le point de départ est le dispositif provisoire «1 pour 1», confirmé vendredi à Bruxelles: pour chaque Syrien réadmis de Grèce après expulsion, Ankara pourra

obtenir l'accueil en Europe d'un Syrien séjournant dans les camps turcs. Dans l'immédiat, l'effet est neutre et limité, puisque l'accord plafonne les effectifs à 18.000 dans un premier temps. Mais l'Allemagne et le Royaume-Uni militent déjà, malgré les réticences françaises, en faveur de «réinstallations» plus larges. Elles pourraient être finalement étendues aux Syriens hébergés dans les camps du Liban et de Jordanie.

Malgré quelques états d'âme publics, aucun des vingt-huit dirigeants ne s'est opposé, à Bruxelles, au précepte central du pacte: le renvoi en Turquie de «tout migrant nouvellement arrivé dans les îles grecques». À huis clos, le débat a plutôt porté sur deux points sensibles: l'«emballage» humanitaire à donner à un retournement total vis-à-vis de Syriens naguère accueillis à bras ouverts et la justification des avantages consentis, à rebours de l'opinion, au régime autoritaire du président Erdogan.

La Turquie a dû rogner ses ambitions. Ankara obtient la promesse formelle d'une rallonge européenne de 3 milliards d'euros d'ici à la fin de 2018. La fin des visas que l'UE impose aux Turcs pour des séjours de moins de 90 jours reste officiellement programmée pour la fin juin

La déclaration Turquie-UE confirme le caractère quasi systématique des expulsions, mais tempère leur brutalité par des engagements dictés par les conventions de Genève et les traités européens. Il n'y aura pas de renvoi «collectif», chaque nouvel arrivant aura droit à «examen individuel» de sa demande d'asile en Grèce, pour peu qu'elle soit posée ou recevable. Le commissariat aux réfugiés de l'ONU est invité à surveiller les opérations, aux côtés de l'administration grecque et des agences européennes.

De son côté, la Turquie a dû rogner ses ambitions. Ankara obtient la promesse formelle d'une rallonge européenne de 3 milliards d'euros d'ici à la fin de 2018. La fin des visas que l'UE impose aux Turcs pour des séjours de moins de 90 jours reste officiellement programmée pour la fin juin. Mais à l'insistance de François Hollande, la levée est désormais strictement liée au respect d'une longue série de préalables techniques et politiques difficiles à remplir.

Pour Recep Tayyip Erdogan, une autre question d'amour-propre est la relance de la procédure d'adhésion à l'UE, en panne depuis plusieurs années. Ankara réclamait l'ouverture rapide de 5 des 35 «chapitres» de négociation. Ce sont autant d'obstacles à franchir dans ce marathon engagé depuis 2005. Le président turc n'en a finalement obtenu qu'un seul, sur un sujet technique qui fait consensus: le rapprochement des règles financières et budgétaires. Cette demi-concession a permis de contourner le veto de la république de Chypre, membre de l'UE depuis 2004 et particulièrement susceptible face à l'entrisme turc.

Comment l'Europe a tourné le dos au droit d'asile
publié le 8 mars 2016
https://www.liberation.fr/planete/2016/03/08/comment-l-europe-a-tourne-le-dos-au-droit-d-asile_1438353/

Avec le plan adopté lundi, l'Union européenne veut procéder au renvoi massif vers la Turquie de tous les migrants et réfugiés qui arrivent en Grèce. Un plan qui pose d'évidents problèmes de compatibilité avec le droit européen et international.

Le Premier ministre turc Ahmet Davutoglu avec Donald Tusk et Jean-Claude Juncker, mardi à Bruxelles. (Photo Yves Herman. Reuters)

Onze heures. C'est le temps qu'il a fallu aux vingt-huit chefs d'État et de gouvernement, réunis hier à Bruxelles lors d'un sommet européen, en compagnie du Premier ministre turc, Ahmet Davutoglu, pour enterrer le droit d'asile. *«Le temps de l'immigration irrégulière en Europe est révolu»*, a fièrement clamé le président du Conseil européen, le Polonais Donald Tusk. De fait, l'Union européenne veut procéder au renvoi massif vers la Turquie de tous les migrants et réfugiés qui arrivent en Grèce. Désormais, l'examen des demandes d'asile reviendra à la Turquie, proclamée «pays sûr». En échange, l'Union s'engage à accueillir le même nombre de réfugiés statutaires déjà installés en Turquie, mais seulement s'ils sont Syriens, selon le principe du « un pour un », un réfugié pour un expulsé. Autant dire qu'il ne reste pas grand-chose du droit d'asile

Comment une telle proposition est-elle arrivée sur la table ?

Au départ, le but de ce sommet était de convaincre la Turquie de réadmettre sur son sol tous les migrants économiques à l'exclusion des demandeurs d'asile, soit environ 60 % du flux actuel. Mais, Angela Merkel, lors de la rencontre qu'elle a eue avec François Hollande, vendredi à Paris, lui a proposé d'étendre ces renvois aux réfugiés potentiels fuyant les zones de guerre. La chancelière allemande, en difficulté dans son pays, et avant des élections régionales qui s'annoncent compliquées pour elle, dimanche, veut donner le signal que le flux des arrivées va s'interrompre. Mais sans pour autant clamer que «la route des Balkans est fermée», comme le prévoyait le projet de conclusions du Conseil, car cela semblait valider la politique de fermeture des frontières décidées par ses voisins.

Son idée obéit aussi à des considérations humanitaires : il s'agit d'éviter les noyades dans la mer Égée ainsi que le spectacle des longues colonnes de réfugiés tentant de franchir les frontières et d'aller directement chercher dans les camps en Turquie les Syriens bénéficiant déjà d'une protection internationale pour les réinstaller en Europe. Le Président français, surpris devant ce qui ressemble à un revirement total de la politique défendue jusque-là par la chancelière, lui a fait remarquer que cela posait des problèmes

juridiques et pratiques sans compter que renvoyer des Syriens fuyant le terrorisme serait un tantinet en contradiction avec les proclamations de l'Union sur le sujet… Bref, il était urgent de réfléchir.

Mais, Merkel n'a rien voulu entendre. Dimanche soir, elle s'est rendue à Bruxelles pour rencontrer en tête-à-tête, comme cela était prévu, Mark Rutte, le Premier ministre néerlandais, dont le pays assure la présidence tournante de l'UE, et Ahmet Davutoglu, le Premier ministre turc. Ni Donald Tusk, ni Jean-Claude Juncker, le président de la Commission n'ont été invités. Après cinq heures de discussion, les trois dirigeants ont ficelé leur proposition d'un renvoi collectif de tous les migrants, sans distinction aucune, en échange, pour la Turquie, d'espèces sonnantes et trébuchantes, d'une suppression rapide des visas et d'une accélération d'un processus d'adhésion à l'Union.

Comment s'est passée la négociation ?

Prévenus dans la nuit, Juncker et Tusk, ont endossé sans barguigner ce plan, alors qu'il pose d'évidents problèmes de compatibilité avec le droit européen et international. *«C'est une solution regrettable, mais une solution de temps de crise»,* justifie l'ancienne commissaire européenne à la justice, Viviane Reding, actuellement députée européenne (PPE) : *«C'est le chaos absolu. Le droit d'asile n'est déjà plus garanti dans l'Union, la plupart des États ayant refusé de l'appliquer chez eux et d'agir en commun. Il faut donc remettre de l'ordre, s'allier avec une quasi-dictature afin d'empêcher que les gens meurent sur la route de l'exil, éviter que la Grèce se transforme en un gigantesque camp de réfugiés et organiser des flux contrôlés.»*

Mais, comme cela été prévisible, ce plan germano-néerlando-turc n'est pas passé comme une lettre à la poste, tant il pose de questions. *«Merkel, comme à son habitude, a voulu forcer le passage au lieu de se contenter d'exposer son plan et d'engranger ce qui avait déjà été décidé en amont avec la Turquie et la Grèce.»* C'est d'abord Chypre qui s'est étranglée, les Turcs ayant demandé l'ouverture de cinq nouveaux chapitres dans ses négociations d'adhésion à l'Union actuellement bloquée soit par Nicosie, soit par l'Union à cause du refus de la Turquie d'appliquer des engagements liés au règlement de la division de

l'île. *«Ankara ne veut pas ouvrir les chapitres qui remettraient en cause son modèle économique, mais uniquement ceux qui divisent les Européens»*, commente un diplomate.

La France, elle, a bloqué sur la libéralisation des visas pour des questions de sécurité : alors qu'Ankara doit remplir 72 critères avant qu'ils soient supprimés, elle n'en respecte que 10 selon un rapport publié par la Commission la semaine dernière. Ensuite, les pays de l'Est, toute honte bue vu les sommes faramineuses qu'ils touchent chaque année du budget communautaire, ont protesté devant le doublement des sommes demandées par Ankara pour assumer le coût des réfugiés (de 3 à 6 milliards d'euros d'ici 2018).

Enfin, ces mêmes pays ont refusé le principe du «un pour un» : oui à l'expulsion de masse des réfugiés, mais pas question d'en reprendre par d'autres voies… Bref, l'affaire s'est rapidement envenimée : *«On s'est retrouvé à négocier la réunification de Chypre sur un coin de table à dix heures du soir»,* se désole un diplomate. *«C'est typique des méthodes de la chancelière : elle négocie sans expert et en catimini et tente de passer de force. Résultat : ça coince.»* Finalement, les grands principes de ce plan ont été actés, mais sa conclusion définitive est renvoyée au Conseil européen des 17 et 18 mars (le troisième en un mois…).

L'expulsion massive des migrants et des réfugiés est-elle légale ?

Filippo Grandi, le haut-commissaire aux réfugiés de l'ONU, s'est dit aujourd'hui, devant le Parlement européen, *«profondément préoccupé par tout arrangement qui impliquerait le retour indiscriminé de gens d'un pays à un autre et ne détaillerait pas les garanties de protection des réfugiés en vertu du droit international»*. Amnesty International, de son côté reproche aux dirigeants européens *«d'être tombés encore plus bas».*

De fait, non seulement les expulsions collectives sont interdites par la Charte des droits fondamentaux de l'UE, mais, en vertu du droit européen, tout demandeur d'asile a le droit de déposer un dossier de demande d'asile dans le pays d'arrivée (règlement européen de Dublin) ou un autre pays si sa demande

ne peut pas être traité dans des conditions décentes, ce qui est le cas de la Grèce (jurisprudence de la Cour de justice européenne et de la Cour européenne des droits de l'homme) et de le voir examiner (sans préjudice de son admission au séjour). Surtout, tout étranger, demandeur d'asile ou non, a droit à un recours judiciaire avant d'être expulsé du territoire européen.

Le fait que la Turquie soit considérée comme un «pays sûr» ne supprime pas ces garanties, sauf réforme profonde du droit européen. C'est sans doute ce qu'ont en tête les gouvernements européens : refuser à l'avenir l'examen de toute demande d'asile d'un réfugié qui a transité par un pays considéré comme «*sûr*». Or, qu'est-ce qu'un pays «sûr» ? Un pays démocratique et développé ? Ou un pays où le réfugié n'est pas persécuté ? A terme, il n'y aura plus guère de réfugiés en Europe… Certes, les États font valoir que l'Union acceptera des réfugiés statutaires se trouvant en Turquie pour encourager tous les demandeurs d'asile à déposer leur demande dans ce pays. *«Échanger des réfugiés contre des réfugiés n'est pas seulement déshumanisant, mais n'offre pas de solution à long terme»,* proteste Amnesty.

De fait, il n'est pas question d'aller au-delà des 160000 relocalisations déjà prévues, ce qui vide largement de son sens le principe du «un pour un» proclamé dans les conclusions du sommet. Sans compter que *«beaucoup de pays qui ont accepté le principe de la relocalisation ne veulent désormais plus l'appliquer comme c'est le cas de la Suède, du Danemark, de l'Autriche, de l'Espagne et de tous les pays de l'Est»,* se désole un diplomate.*«Pratiquement, on se demande comment vont se passer ces expulsions»,* s'interroge un négociateur européen. *«On va avoir droit à des scènes déchirantes, des réfugiés se jetant à l'eau pour ne pas repartir. Et comment vont-ils être accueillis et traités en Turquie ? Les Turcs nous ont clairement dit que les expulsés ne seraient pas en tête de liste pour être renvoyés par des voies légales dans l'Union. On risque donc de mettre en place une noria sans fin, beaucoup voulant tenter leur chance malgré tout.»* Néanmoins, le signal est clair . une Europe forteresse est née ce 7 mars 2016, une Europe qui ne reconnaît plus le droit à l'asile, l'une de ses valeurs fondamentales.

L'UE et la Turquie concluent un accord pour renvoyer les migrants «illégaux» qui arrivent en Grèce

Amnesty dénonce la «vision de plombiers» de dirigeants européens «obnubilés par l'idée de couper les flux».

Angelina Jolie entourée de réfugiés dans le camp de Moria le 17 mars 2016 à Lesbos (Photo STR. AFP)

publié le 18 mars 2016

Les dirigeants européens ont donné leur feu vert ce vendredi à un accord avec la Turquie censé tarir le flux de migrants vers l'Europe, dont le principe a été ainsi résumé par le Premier ministre tchèque, Bohuslav Sobotka : «*Tous les migrants illégaux qui atteignent la Grèce depuis la Turquie à partir du 20 mars seront renvoyés.*»

Les 28 chefs d'Etat et de gouvernement de l'Union doivent désormais se retrouver avec le Premier ministre turc Ahmet Davutoglu pour parapher ensemble l'accord, dont la mesure phare – le renvoi de tous les nouveaux migrants arrivant en Grèce depuis la Turquie, y compris les demandeurs d'asile – a provoqué une tempête de critiques.

Cette décision intervient alors qu'une crise humanitaire guette en Grèce, où 46 000 migrants sont bloqués dans des conditions déplorables en raison de la fermeture de la «Route des Balkans».

Face à l'arrivée d'1,2 million de migrants fuyant pour la plupart la Syrie en guerre, l'Irak et l'Afghanistan l'an dernier, l'UE s'est divisée comme jamais sur la réponse à apporter, entre un accueil généreux pour raisons humanitaires comme en Allemagne et l'érection de barbelés, suivie de fermetures en cascade des frontières en Europe centrale. «*Ce n'est pas un très bon accord, mais on est bien obligés. Personne n'en est fier, mais on n'a pas d'alternative*», a résumé un diplomate européen.

L'ONU a ainsi relevé un «*risque de possibles expulsions collectives et arbitraires*», mais les Européens assurent rester dans les clous du droit international en promettant à chaque demandeur d'asile qui arrivera sur les côtes grecques à partir de dimanche, un examen individualisé de sa requête et le droit de faire appel de la décision de renvoi. «*Construire des murs, discriminer des gens ou les renvoyer n'est pas une réponse au problème*», avait encore insisté vendredi matin le secrétaire général de l'ONU Ban Ki-moon.

Si la proposition d'Ankara a séduit certains dirigeants, à commencer par la chancelière Angela Merkel, ce rapprochement inédit avec la Turquie, qui obtiendra des contreparties substantielles, a aussi hérissé certains leaders. «*Il n'est pas question de brader nos valeurs*», avait prévenu le Premier ministre belge Charles Michel jeudi, en rappelant les critiques de l'UE à propos des attaques du régime islamo-conservateur de Recep Tayyip Erdogan contre la liberté de la presse ou sur le conflit kurde.

«*Pour nous, pour la Turquie, la question des réfugiés n'est pas une question de marchandage, mais une question de valeurs humanitaires, ainsi que de valeurs européennes*», a répliqué Ahmet Davutoglu.

Un contre un

En échange de cette coopération accrue, les Européens ont accepté d'accélérer la libéralisation des visas pour les ressortissants turcs, de relancer les négociations d'adhésion en ouvrant un nouveau chapitre (sur les finances et le budget), et de doubler à 6 milliards d'euros l'aide européenne pour les 2,7 millions de Syriens réfugiés en Turquie. Ils se sont aussi engagés à débloquer très rapidement de l'argent sur une première tranche de trois milliards d'euros

déjà promise, promettant «*d'identifier d'ici une semaine une série de projets concrets*», selon une source européenne.

Les Européens s'engagent aussi, pour chaque Syrien renvoyé, à «*réinstaller*» dans l'UE un autre Syrien depuis la Turquie. Ce dispositif serait dans un premier temps plafonné à 72 000 places offertes en Europe. Angela Merkel, principal soutien d'Ankara, avait vanté jeudi soir une «*bonne opportunité de mettre fin au trafic d'êtres humains*» en mer Egée où plus de 460 migrants sont morts noyés depuis le début de l'année.

Depuis le début l'année, plus de 143 000 personnes sont arrivées en Grèce via la Turquie. A elle seule, la Grèce a vu passer plus d'un million de migrants l'an dernier.

Les ONG consternées

Les organisations françaises d'aide aux demandeurs ont très mal accueilli cet accord : «*On est complètement consternés*», a déclaré Jean-François Dubost, chargé des questions de réfugiés à Amnesty International France, en dénonçant «*une vision de plombier*» de dirigeants européens «*obnubilés par l'idée de couper les flux*».

«*On donne l'illusion aux opinions qu'on peut arrêter le flux et que dès dimanche les migrants illégaux seront renvoyés en Turquie*», a-t-il ajouté. Mais «*il y a quand même une exigence de non-refoulement, d'examen individuel des situations*», et «*tout cela va prendre beaucoup plus de temps qu'on ne le laisse penser*».

«*C'est un énorme renoncement*», a pour sa part estimé Claire Rodier du Groupe d'information et de soutien des immigrés (Gisti), car «*à supposer qu'il y ait un examen individuel, on s'appuie sur le fait que la Turquie est un pays sûr pour les demandeurs d'asile. Or c'est faux car Ankara n'a pas ratifié les textes de la convention de Genève*» en matière de protection des réfugiés. De plus «*la Grèce n'est absolument pas en capacité de faire des examens conformes au droit international*», selon elle.

Le risque est de transformer la Grèce «*en immense camp de demandeurs d'asile*», a mis en garde Pierre Henry, le directeur général de France Terre

d'asile, pour qui «*l'Union européenne ne sort pas grandie de ce nouveau sommet*».

La nuit où Angela Merkel a perdu l'Europe

Début mars, à Bruxelles, la chancelière allemande a négocié en secret avec la Turquie un accord de renvoi des réfugiés syriens. Ce revirement passe mal en raison de la méthode, brutale et solitaire.

https://www.lemonde.fr/europe/article/2016/03/16/la-nuit-ou-angela-merkel-a-perdu-l-europe_4883833_3214.html

La réunion des chefs d'Etat et de gouvernement avec le premier ministre turc Ahmet Davutoglu (deuxième à gauche), le 7 mars, à Bruxelles. FRANCOIS WALSCHAERTS/AP

Quelque chose s'est brisé en Europe dans la nuit du dimanche 6 au lundi 7 mars. La chancelière allemande, Angela Merkel, a fait prendre à l'Europe un virage à 180 degrés, la conduisant au renvoi des réfugiés de Grèce vers la Turquie, en fermant au passage les yeux sur la dérive autoritaire du président Erdogan. Le « coup » de la chancelière *« laissera des traces, des blessures profondes »,* confient de nombreuses sources bruxelloises. La fille de pasteur qui donnait des leçons de morale à l'Europe entière sur la crise des réfugiés est désormais prête à renvoyer des Syriens qui ont risqué leur vie pour gagner la forteresse Europe.

Une décision qu'elle assume. *« Reprendre les Syriens est d'autant plus important qu'ils représentent environ 40 % des migrants. Il faut leur envoyer le signal qu'ils risquent, dans le meilleur des cas, leur argent et, dans le pire, leur vie en traversant la mer Egée »*, assure le porte-parole de Mme Merkel, Steffen Seibert.

Le 6 mars au soir, la veille d'un sommet européen extraordinaire sur la crise migratoire organisé à sa demande, Angela Merkel dîne avec le premier ministre turc, Ahmet Davutoglu, à l'ambassade de Turquie à Bruxelles, en compagnie du premier ministre néerlandais, Mark Rutte, qui assure la présidence de l'Union européenne (UE). La rencontre était prévue. Ce qu'elle n'avait pas dit aux autres dirigeants européens, c'est qu'elle allait négocier durant près de six longues heures ce plan du « un pour un » : un réfugié syrien accueilli en Europe pour un demandeur d'asile renvoyé de Grèce en Turquie. *« Ce n'est pas une idée allemande mais cette proposition turque nous paraît une très bonne base de discussions »*, explique M. Seibert, qui affirme que l'idée vient d'Ankara. Face aux divisions de l'UE et au manque de bonne volonté de la plupart des Etats pour accueillir des réfugiés, Angela Merkel prend les choses en main.

Plus courtisée que jamais, la Turquie de Recep Tayyip Erdogan savoure sa revanche. Ankara se retrouve en mesure de dicter ses conditions

Les discussions se terminent vers 3 h 30 du matin. Lundi 7 mars, la surprise est totale en Europe. Diplomates, chefs d'Etat – à commencer par François Hollande – et fonctionnaires du Conseil et de la Commission se réveillent avec cette proposition totalement inattendue de renvoi des Syriens en Turquie, s'éloignant considérablement du plan sur lequel ils travaillent depuis des jours. Dimanche, les ambassadeurs avaient même l'impression d'être proches d'un accord. Ankara était supposé s'engager à reprendre tous les migrants économiques parvenus en Grèce. Les projets de conclusions commençaient à circuler, pendant que Mme Merkel et M. Davutoglu étaient en train de les réécrire.

Pour faire bonne figure, l'entourage de Donald Tusk qualifie la proposition germano-turc de *« très ambitieuse »*. En réalité, le président du Conseil européen

est humilié, alors qu'il avait passé la semaine précédente à parcourir la route des Balkans pour convaincre les dirigeants des pays concernés – très hostiles à la politique de Mme Merkel – de rentrer dans le rang. Il avait fini son périple à Ankara, en rencontrant M. Davutoglu et le président Recep Tayyip Erdogan. A peine avait-il le dos tourné que le gouvernement turc prenait le contrôle du principal journal d'opposition *Zaman,* comme pour donner la mesure du mépris du numéro un turc envers l'Europe et ses valeurs. *« Pour nous, les petits pays, les institutions de l'Union font figure de rempart, de protection, contre la puissance des grands pays. Ce qui s'est passé avec Tusk dimanche, cela nous inquiète vraiment beaucoup. Le Conseil ne compte plus, on se sent tout nus, vulnérables »,* confie une source diplomatique chypriote, principale victime d'un accord qui remet en selle la Turquie en Europe.

« Mais rien ne va là-dedans »

Les institutions européennes, Angela Merkel les a court-circuitées depuis plusieurs mois en traitant directement avec Ankara. Elle sait que les Turcs ne font pas confiance aux autres Européens. Le plus proche collaborateur d'Angela Merkel, Peter Altmaier, ministre à la chancellerie chargé du dossier des réfugiés, est dépêché en Turquie quand Mme Merkel le juge nécessaire. Il ne cesse d'expliquer qu'Ankara, en accueillant tous les réfugiés syriens, a un comportement qui correspond davantage aux valeurs européennes que bien des pays de l'Union. Tout est fait pour ne pas fâcher la Turquie. Mme Merkel rencontre M. Erdogan en octobre 2015, juste avant les élections législatives turques. Fin février, le gouvernement allemand parvient à convaincre les Verts de ne pas mettre à l'ordre du jour du Bundestag une proposition de loi reconnaissant le génocide arménien. Et les atteintes à la liberté de la presse sont pudiquement passées sous silence par Berlin.

Le sommet du 7 mars est qualifié d'*« horrible »*. Le premier ministre hongrois, Viktor Orban, lance à ses pairs : *« Et si les Turcs en reprennent un million, on en récupère un million ? »* Il s'oppose farouchement au principe des réinstallations directes de Turquie en Europe, menaçant d'un veto. Nicos Anastasiades, le président de Chypre dont la Turquie occupe la partie nord, passe le plus mauvais

moment, voyant ses pairs prêts à le sacrifier pour résoudre la crise des migrants. L'Italie, la Belgique, le Luxembourg demandent, en vain, que les conclusions soient plus fermes sur la liberté de la presse en Turquie.

Plus courtisée que jamais, la Turquie de M. Erdogan savoure sa revanche. Au point mort depuis 2010, la relation avec l'UE se présente désormais sous les meilleurs auspices. Ankara se retrouve en mesure de dicter ses conditions : réouverture des pourparlers d'adhésion, libéralisation du régime des visas, ainsi qu'une rallonge de 3 milliards d'euros en plus des 3 milliards déjà promis en novembre. A l'époque, M. Erdogan s'était montré méprisant devant le président de la Commission européenne, Jean-Claude Juncker : *« Dans l'UE, rien n'est fait pour nous. Cet argent n'est pas pour la Turquie mais pour les réfugiés. De plus, vous prélevez une partie sur les fonds qui nous sont dus au titre de l'adhésion. Nous attendons depuis 53 ans. Vous vous moquez de nous. »*

Pendant le déjeuner du lundi 7 mars avec M. Davutoglu, certains chefs d'Etat et de gouvernement s'interrogent toujours sur le sens du document germano-turc. L'un d'eux le photographie avec son téléphone et le transmet à ses conseillers pour qu'ils le décodent. *« Mais rien ne va là-dedans »,* s'exclame un expert en découvrant le texte. Le premier ministre luxembourgeois, Xavier Bettel, qui est juriste, se demande si *« tout ça tiendra devant un juge »*. Après consultation de ses services, Jean-Claude Juncker assure que oui. Chez les ambassadeurs européens, la méthode allemande ne passe toujours pas. Mercredi 9 mars, ils se retrouvent, déprimés, pour préparer le sommet des 17 et 18 mars. *« On se demande pourquoi on existe »,* dit l'un d'eux. Un autre lâche : *« Heureusement que mon chef – le ministre – était de bonne humeur quand j'ai dû lui dire que j'ignorais tout du texte allemand… »*

L'Autriche « n'est pas la salle d'attente de l'Allemagne »

Ce qui s'est brisé aussi dans cette nuit du 6 au 7 mars, c'est une partie de la confiance que les autres Européens avaient en Angela Merkel et sa méthode pragmatique. La manière qu'avait eue Berlin, en juillet 2015, de faire plier Athènes, en menaçant d'un « Grexit », avait déjà choqué, mais les Grecs avaient lassé de nombreux pays de l'Union. *« Nous ne sommes pas contents de ce qui*

s'est passé lundi », dit un haut dirigeant européen. *« Merkel avait probablement besoin d'être seule, dimanche, pour parler des réinstallations en Europe avec les Turcs* [la plupart des autres Européens ne veulent pas en entendre parler]. *Mais nous sommes tous attachés à des solutions européennes. Cela vaut pour le chancelier autrichien Faymann, quand il décide seul de fermer la route des Balkans, mais aussi pour Merkel »,* souligne ce dirigeant.

Le chancelier autrichien, Werner Faymann, a longuement expliqué, dimanche 13 mars à la télévision, les raisons pour lesquelles il a décidé de lâcher Angela Merkel, alors qu'il avait été depuis l'été son principal soutien. Il affirme avoir eu la certitude intime qu'elle n'arriverait pas à imposer sa solution au niveau européen. *« Il m'est apparu de plus en plus clairement qu'il y avait des personnes en Allemagne qui s'étaient dit : bon, il va en venir encore un ou deux millions, il y en a 300 000 ou 400 000 qui resteront en Autriche. Ça ne marche pas comme ça. On n'est pas la salle d'attente de l'Allemagne. »*

Le chancelier social-démocrate tente de récupérer politiquement la décision de fermeture de la route des Balkans, qui a été prise par le ministre des affaires étrangères, Sebastian Kurz, et la ministre de l'intérieur, Johanna Mikl-Leitner, tous deux membres du Parti populaire, la formation de droite de la coalition au pouvoir à Vienne. *« L'erreur de Merkel est d'avoir cru que son interlocuteur était Faymann. En fait, celui qui siège au Conseil à Bruxelles n'est pas celui qui décide à Vienne sur ce dossier »*, confie une source européenne. Le ministre de l'intérieur allemand, Thomas de Maizière, qui s'est démarqué de la chancelière sur le dossier des réfugiés, a ostensiblement félicité Mme Mikl-Leitner d'avoir fait le sale boulot…

M. Faymann s'oppose désormais à Mme Merkel et résume la pensée de plusieurs dirigeants européens en retournant la célèbre phrase de la chancelière prononcée en septembre 2015 (*Wir schaffen das,* « On va y arriver ») : *« Je suis chef de gouvernement et je dis* "*Wir schaffen das nicht*". *»*

Le Monde

WEEK-END

2,40 €

L'ÉPOQUE, NOUVEAU SUPPLÉMENT HEBDOMADAIRE

L'époque
La vénération d'Adèle

Comment Salah Abdeslam a été débusqué

La France va demander l'extradition du djihadiste terroriste du 13 novembre, interpellé vendredi à Bruxelles

Migrants : le pacte controversé de l'UE avec la Turquie

ÉDITORIAL
LES LIMITES DE LA REALPOLITIK FACE À ANKARA

International
La visite historique d'Obama à Cuba

ISABELLE HUPPERT
PHÈDRE MODERNE

THÉÂTRE

Gare aux simplifications sur la PMA

France À droite, le fantasme de la recomposition

Géopolitique
La filière américaine des colonies en Cisjordanie

zep
Mes histoires

Migrants : pacte sans gloire entre l'Union européenne et la Turquie

Le compromis avantage moins Ankara que le projet du 7 mars, mais de gros doutes persistent sur sa légalité et son application.

https://www.lemonde.fr/europe/article/2016/03/19/migrants-pacte-sans-gloire-entre-l-union-europeenne-et-la-turquie_4886207_3214.html

Le premier ministre turc, Ahmet Davutoglu, le président du Conseil européen, Donald Tusk, et le président de la Commission, Jean-Claude Junker (de gauche à droite), le 17 mars, à Bruxelles. JEAN-CLAUDE COUTAUSSE/FRENCH POLITICS POUR "LE MONDE"

La scène est d'une virulence inédite. Ahmet Davutoglu, le premier ministre turc, vient de signer un accord avec les 28 pays de l'Union européenne pour reprendre tous les migrants arrivant en Grèce, y compris les Syriens. La soirée est déjà avancée, ce vendredi 18 mars à Bruxelles, les dirigeants ont négocié toute la journée. La conférence de presse finale va commencer. Dans l'assistance, les Belges et les Français sont rivés à leurs smartphones, tentant d'en savoir

davantage sur la traque de Salah Abdelsam. La torpeur habituelle de fin de conseil européen gagne les esprits.

M. Davutoglu réveille d'un coup la salle : en réponse à la question d'un journaliste citant les propos de son président, Recep Tayyip Erdogan, le matin même, accusant l'Europe de complaisance envers la rébellion kurde, il attaque : *« Nous avons 78 millions de Turcs en deuil* [à la suite de l'attentat du 13 mars à Ankara] *et nous voyons des drapeaux de cette organisation, ici* [en Belgique]. *Je demande qu'on respecte la douleur de mon peuple, il n'y a pas de différence entre Daech et le PKK. Erdogan a évoqué une facette de l'Europe, et moi, je suis ici pour évoquer la deuxième facette de l'Europe. »*

« Nous sommes le continent le plus tolérant du monde », affirme Donald Tusk, le président du Conseil européen

Donald Tusk, le président du Conseil européen, à sa gauche, réplique aussitôt : *« Nous sommes ici parce que l'Europe est la destination définitive des réfugiés, parce que nous sommes le continent le plus tolérant du monde. »* Jean-Claude Juncker, à la tête de la commission, ajoute : *« Je récuse de toutes mes forces ces propos excessifs contre la Belgique, un pays honorable et une grande nation... »*

Un jour *« historique »* pour l'Europe ? En tout cas, pas un moment très glorieux. Car l'Union, empêtrée dans une crise des migrants qu'elle n'a jusqu'à présent pas réussi à résoudre collectivement, a dû, une fois de plus, se résoudre à un pacte avec Ankara, *« un partenaire difficile »* de l'aveu de nombreux diplomates. Pas tendre en négociation, même si, au final, M. Davutoglu a surtout décroché des avancées symboliques. Même s'il reste controversé, l'accord a été sérieusement « rééquilibré » par rapport à la copie proposée le 7 mars par M. Davutoglu, avec le soutien de la chancelière Angela Merkel et du premier ministre néerlandais Mark Rutte.

A partir du dimanche 20 mars, tous les *« nouveaux migrants irréguliers »* arrivant en Grèce pourront être refoulés en Turquie. Ils pourront, certes, faire une demande d'asile en Grèce. Mais, Athènes s'engageant à reconnaître la Turquie comme *« pays tiers sûr »,* cette requête pourra être refusée par les juges,

particulièrement pour les Syriens, au motif que la Turquie leur offre des conditions de sécurité équivalentes à celles protégeant des réfugiés.

Cette mesure *« temporaire et extraordinaire »* vise, selon les conclusions du conseil de vendredi, à *« casser le modèle économique des migrants »* et à *« en finir avec la souffrance humaine »*. Par ailleurs, pour un Syrien renvoyé en Turquie, un autre Syrien, resté dans les camps de réfugiés en Turquie, sera envoyé en Europe grâce à un corridor humanitaire. L'échange sera plafonné à 72 000 personnes, la Hongrie et d'autres pays européens s'opposant à en accueillir plus. Ces réinstallations doivent commencer le jour où démarreront les premiers renvois en Turquie, *« nous ne voulons pas devenir la prison à réfugiés de l'Union »,* a lancé M. Davotoglu à ses partenaires.

« Personne n'est très fier de cet accord »

En échange de ce mécanisme « Syrien contre Syrien », Ankara a obtenu une accélération du processus d'adhésion à l'Union, avec l'ouverture d'un chapitre de négociation, le 33e (dispositions budgétaires). Sans gros enjeux, il avait été bloqué par le président Sarkozy, mais François Hollande a accepté de l'ouvrir. L'Europe versera 3 milliards d'euros, en plus des 3 milliards agréés fin 2015, pour aider les Syriens de Turquie. Et elle a promis une levée accélérée du régime des visas pour les Turcs, d'ici à la fin juin 2016. A condition qu'Ankara respecte scrupuleusement les 72 critères identifiés par la Commission.

« Nous avons fait un pas très important vers une solution durable », s'est félicitée Mme Merkel, principale promotrice de l'accord. *« C'est une avancée majeure pour l'UE »*, a dit Alexis Tsipras, autre supporteur d'un accord supposé soulager son pays, devenu un vaste « piège à migrants » depuis la fermeture de la route des Balkans vers l'Europe.

Mais cette « sous-traitance » à la Turquie de la crise migratoire continuait de susciter les critiques, vendredi. La garantie du droit d'asile doit être prioritaire dans la mise en œuvre de l'accord, a plaidé le Haut-Commissariat de l'ONU pour les réfugiés (HCR). De fait, la légalité du « refoulement » de tous les Syriens reste douteuse. Les diplomates européens ne se font pas d'illusions : ils s'attendent à des recours auprès des Cours de Strasbourg et de Luxembourg.

Mais, *« le temps que ces juridictions se prononcent, on aura eu l'effet escompté, en dissuadant les réfugiés de prendre la mer »,* veut croire l'un d'eux.

« Ce n'est pas la solution magique »

Si *« personne n'est très fier de cet accord »,* selon un autre diplomate de haut rang, c'est aussi en raison des gros doutes sur sa mise en œuvre. Tout repose sur la Grèce, son Etat désargenté et son administration défaillante… Pour que les renvois puissent commencer dès le 4 avril, comme le souhaite Angela Merkel, il faudra recruter, dans l'urgence, des juges, des traducteurs… Jusqu'à 4 000 personnes pour un coût avoisinant les 300 millions d'euros pour six mois. Selon nos informations, l'Office français de protection des réfugiés et apatrides (Ofpra), qui doute de la légalité du renvoi vers la Turquie, ne devrait pas participer à ce mécanisme. *« Tout le monde est très sceptique »,* reconnaissait un dirigeant européen, vendredi soir. C'est *« herculéen »*, a avoué M. Juncker.

D'autres pointaient des risques de défaillances. Selon l'accord, des policiers turcs sont censés travailler dans les îles grecques, alors que les deux pays, pour des raisons historiques, restent à couteaux tirés. L'apparition de nouvelles voies d'accès vers l'Europe, en passant par l'Albanie ou la Libye, inquiète aussi. François Hollande, Angela Merkel et le premier ministre italien, Matteo Renzi, se sont vus vendredi pour en parler.

Cet accord avec la Turquie, *« ce n'est pas la solution magique, juste un élément du dispositif, avec la route des Balkans fermée, et le renforcement à venir de notre frontière extérieure »,* répètent les diplomates.

Toute petite revanche des valeurs européennes, vendredi. Dans les conclusions du conseil, les Vingt-Huit ont rappelé attendre « *de la Turquie qu'elle respecte les normes les plus élevées qui soient en ce qui concerne la démocratie, l'Etat de droit et le respect des libertés fondamentales, dont la liberté d'expression ».* Lors du dernier sommet « spécial migrants », le 7 mars, ils s'étaient contentés d'un très modeste : *« Nous avons discuté de la situation des médias en Turquie. »*

EK 2 Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri Kronolojisi [260]

31 Temmuz 1959	Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) ortaklık için başvurmuştur.
12 Eylül 1963	Türkiye ile AET arasında Ortaklık Anlaşması ("Ankara Anlaşması") imzalanmıştır.
1 Aralık 1964	Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğini nihai hedef olarak ortaya koyan "Ankara Anlaşması" yürürlüğe girmiştir.
1 Aralık 1964	Türkiye-AET Ortaklık Konseyi'nin 1. dönem toplantısı yapılmıştır.
16-17 Mayıs 1966	Türkiye-AET Karma Parlamento Komisyonu (KPK) 1. Dönem Toplantısı yapılmıştır.
23 Kasım 1970	Gümrük Birliği'ne ilişkin kuralları içeren Katma Protokol imzalanmıştır.
1 Ocak 1973	Katma Protokol yürürlüğe girmiş ve böylece AET ile Türkiye arasında Gümrük Birliği'nin tesis edilmesi için öngörülen 22 yıllık "Geçiş Dönemi" başlamıştır.
30 Haziran 1980	Ortaklık Konseyi toplantısında, tarım ürünlerinin tamamına yakın bir kısmında AB[1] tarafından Türkiye'ye uygulanan gümrük vergilerinin 1987 yılına kadar sıfırlanması kararlaştırılmıştır[2].
22 Ocak 1982	12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrasında, AP, Konsey ve Komisyon'dan Türkiye'ye yapılacak mali yardımların, insan haklarına saygı ve demokratik özgürlükler temin edilene kadar askıya alınmasını talep etmiş, Türkiye'de genel seçimlerin yapılması ve TBMM'nin göreve başlamasına kadar KPK'nın AB kanadının görevinin yenilenmemesi kararını almıştır.
16 Eylül 1986	12 Eylül 1980 tarihinden itibaren Daimi Temsilciler düzeyinde toplanan Türkiye-AET Ortaklık Konseyi, Bakanlar düzeyinde toplanmıştır. Böylece, 12 Eylül darbesinden itibaren fiilen dondurulmuş olan Türkiye-AET ilişkilerinin yeniden canlandırılması süreci başlamıştır.
1 Aralık 1986	Ortaklık Konseyi, Katma Protokol'ün 36. maddesi uyarınca 1976-1986 arasında taraflar arasında serbest dolaşımın kademeli olarak sağlanmasına yönelik kararı alamadığından, Türkiye'nin iş gücünün serbest dolaşımı hakkı yürürlüğe girememiştir.
14 Nisan 1987	Türkiye, Avrupa Topluluğu'na (AT) tam üye olmak üzere, Roma Antlaşması'nın 237., Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) Antlaşması'nın 98. ve EURATOM Antlaşması'nın 205. maddelerine istinaden ayrı ayrı başvurmuştur.
15 Eylül 1988	AP, KPK çalışmalarına yeniden başlama kararı almıştır.
18 Aralık 1989	Komisyon, Türkiye'nin tam üyelik başvurusu konusuna ilişkin "Görüş"ünde *(Avis)*, Türkiye'nin Topluluğa katılmaya ehil olmakla birlikte, Topluluğun kendi iç pazarını tamamlayabilme sürecinden önce (1992), yeni bir üye kabul edilemeyeceğini ve Türkiye'nin katılımından önce ekonomik, sosyal ve siyasal alanda gelişmesine ihtiyaç bulunduğunu belirtmiştir.
6 Mart 1995	Gümrük Birliği'nin "Son Dönemi"nin Uygulamaya Konmasına İlişkin 1/95 sayılı Türkiye-AT Ortaklık Konseyi Kararı alınmıştır.
31 Aralık 1995	"Ankara Anlaşması" uyarınca, Türkiye'nin AB ile bütünleşmesinde 22 yıl sürmesi öngörülen "Geçiş Dönemi" tamamlanmıştır.

[260] Https://Www.Ab.Gov.Tr/Siteimages/Birimler/Kpb/Turkiye-_Ab_İliskileri_Kronolojisi.Pdf

1 Ocak 1996	Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ile işlenmiş tarım ürünlerini kapsayan Gümrük Birliği tesis edilmiştir.
19 Şubat 1996	Türkiye-AB GBOK ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.
25 Temmuz 1996	Türkiye-AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.
12-13 Aralık 1997	Lüksemburg'daki AB Konseyi'nde, AB'nin Beşinci Genişlemesine dair alınan kararlarda, aday ülkeler arasında Türkiye sayılmamış, ancak üyeliğe ehil olduğu belirtilmiştir.
14 Aralık 1997	Türkiye, Lüksemburg Zirvesi sonrasında AB ile siyasi diyaloğun dondurulması kararını almıştır.
4 Mart 1998	Türkiye-AB ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik olarak Komisyon tarafından hazırlanan "Türkiye için Avrupa Stratejisi" başlıklı belge açıklanmıştır.
12 Mart 1998	Türkiye, Londra'da gerçekleştirilen Avrupa Konferansı'na davet edilmesine rağmen, bu Konferans'a katılmamayı tercih etmiştir.
10-11 Aralık 1999	Helsinki'de düzenlenen AB Konseyi'nde Türkiye'ye resmi olarak adaylık statüsü tanınmıştır.
11 Nisan 2000	3/2000 sayılı Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Kararı ile Ortaklık Komitesi altında 8 adet Alt-Komite kurulmuştur.
4 Temmuz 2000	4587 sayılı Kanun ile Başbakanlığa bağlı bir kurum olarak Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmuştur.
8 Mart 2001	AB Bakanlar Konseyi, Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
19 Mart 2001	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" 2001/2129 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
12-13 Aralık 2002	Kopenhag'daki AB Konseyi'nin sonuç bildirgesinde, *"Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini karşıladığına karar verilmesi halinde, 2004 Aralık ayında yapılacak Zirve'de, Türkiye ile AB arasında üyelik müzakerelerinin gecikme olmaksızın başlatılacağı"* ifadesine yer verilmiştir.
19 Mayıs 2003	AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
23 Haziran 2003	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" 2003/5930 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
1 Mayıs 2004	GKRY'nin de aralarında bulunduğu on ülke AB üyesi olmuştur.
17 Haziran 2004	Brüksel'de düzenlenen AB Konseyi'nin sonuç bildirgesinde, *"AB Bakanlar Konseyi Türkiye'yi, yeni üye ülkelerin katılımı bağlamında Ankara Anlaşması'nın uyarlanması konusundaki müzakereleri, Topluluk ve 25 üye ülke adına Komisyon'la sonuçlandırmaya davet etmektedir."* ifadesine yer verilmiştir.
22 Haziran 2004	Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirdiği sonucuna varmış ve üzerindeki denetimin sona erdirilmesini kararlaştırmıştır.
6 Ekim 2004	Komisyon, 2004 yılı İlerleme Raporu ve rapora bağlı Tavsiye Belgesi'nde, Türkiye'nin siyasi kriterleri yeterli ölçüde karşıladığını belirterek, Birliğe katılım müzakerelerinin başlatılması tavsiyesinde bulunmuştur.

29 Ekim 2004	"AB Anayasal Antlaşması" Roma'da imzalanmıştır. Anayasa ile birlikte imzaya açılan Nihai Senet ise üye ülkelerin yanı sıra Anayasa'ya ilişkin çalışmaları yürüten Hükümetlerarası Konferans'a katılan aday ülkeler (Türkiye, Bulgaristan ve Romanya) tarafından da imzalanmıştır. Ulusal onay aşaması için 25 üye ülkeye 1 Kasım 2006 tarihine kadar süre tanınmıştır.
16-17 Aralık 2004	Brüksel'de gerçekleştirilen AB Konseyi'nde Türkiye'nin Kopenhag Siyasi Kriterleri'ni yeterince karşıladığı teyit edilmiş ve Türkiye ile katılım müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlaması karara bağlanmıştır.
29 Mayıs 2005	Avrupa Anayasası referandumunda, Fransız halkı olumsuz oy kullanmıştır.
1 Haziran 2005	Avrupa Anayasası referandumunda, Hollanda halkı olumsuz oy kullanmıştır.
29 Temmuz 2005	Ankara Anlaşması'nın AB'nin 1 Mayıs 2004 tarihli 5. Genişlemesi doğrultusunda uyarlanması ve Gümrük Birliği uygulamalarının yeni AB üyelerini de kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik Ek Protokol Türkiye tarafından imzalanmıştır. Sözkonusu imzanın Ek Protokol'de atıfta bulunulan GKRY'nin tanınması anlamına gelmeyeceğine ilişkin aynı gün yayımlanan deklarasyon AB Bakanlar Konseyi Dönem Başkanlığına (BK) iletilmiştir.
21 Eylül 2005	AB'nin Türkiye'nin 29 Temmuz 2005 tarihli deklarasyonuna cevaben yayımladığı karşı deklarasyonunda, "tüm AB üyesi devletlerin tanınması, katılım sürecinin zaruri bir parçasıdır" ifadesi yer almıştır.
3 Ekim 2005	AB, Türkiye ile katılım müzakerelerinin genel ilkelerini ortaya koyan Müzakere Çerçeve Belgesi'ni onaylamıştır. Belgede, müzakerelerin ortak hedefinin üyelik olduğu, ancak sonucun önceden garanti edilemeyen ucu açık bir süreç olduğu ifade edilmiştir.
3 Ekim 2005	Lüksemburg'da yapılan Hükümetlerarası Konferans ile Türkiye-AB arasında tam üyelik müzakereleri başlamıştır.
20 Ekim 2005	Üyelik müzakerelerinin ilk aşamasını oluşturan "Tarama Süreci", Bilim ve Araştırma faslında "Tanıtıcı Tarama" toplantısı ile başlamıştır. Tüm fasıllardaki "Tanıtıcı" ve "Ayrıntılı" tarama toplantıları 13 Ekim 2006 tarihinde tamamlanmıştır.
23 Ocak 2006	AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
12 Haziran 2006	"25-Bilim ve Araştırma" faslı müzakerelere açılmış ve geçici olarak kapatılmıştır.
11 Aralık 2006	AB Genel İşler Konseyi, 29 Kasım 2006 tarihinde yayımlanan Komisyon Tavsiyesi'ni kabul ederek, Türkiye'nin Ek Protokol'e ilişkin taahhütlerini yerine getirdiğini doğrulayana kadar, 8 fasılda[4] müzakerelerin askıya alınmasını ve hiçbir faslın geçici olarak kapatılmamasını kararlaştırmıştır.
14-15 Aralık 2006	Brüksel'deki AB Konseyi'nde, GİK'in 11 Aralık 2006 tarihli önerisi aynen kabul edilmiştir.
29 Mart 2007	"20-İşletmeler ve Sanayi Politikası" faslı müzakerelere açılmıştır.
Haziran 2007	Dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, 5 faslın[5] müzakereye açılmasına, bu fasılların "üyelikle doğrudan ilgili olması" gerekçesiyle izin vermeyeceğini açıklamıştır.
26 Haziran 2007	"18-İstatistik" ve "32-Mali Kontrol" fasılları müzakerelere açılmıştır.

26 Haziran 2007	"18-İstatistik" ve "32-Mali Kontrol" fasılları müzakerelere açılmıştır.
13 Aralık 2007	Fransa ve Hollanda'daki referandumlarda reddedilen AB Anayasası'nın yerini alan Lizbon Antlaşması AB Konseyi'nde imzalanmıştır.
19 Aralık 2007	"28-Tüketicinin ve Sağlığın Korunması" ile "21-Trans-Avrupa Ağları" fasılları müzakerelere açılmıştır.
18 Şubat 2008	AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
17 Haziran 2008	"6-Şirketler Hukuku" ve "7-Fikri Mülkiyet Hukuku" fasılları müzakerelere açılmıştır.
19 Aralık 2008	"4-Sermayenin Serbest Dolaşımı" ile "10-Bilgi Toplumu ve Medya" fasılları müzakerelere açılmıştır.
31 Aralık 2008	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı" 2008/14481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
30 Haziran 2009	"16-Vergilendirme" Faslı müzakerelere açılmıştır.
1 Aralık 2009	Lizbon Antlaşması 27 üye ülkede onay sürecinin tamamlanmasının ardından yürürlüğe girmiştir.
8 Aralık 2009	GKRY yaptığı bir açıklamayla tek taraflı olarak 6 faslın[6] açılmasını engelleyeceğini açıklamıştır.
21 Aralık 2009	"27-Çevre" Faslı müzakerelere açılmıştır.
30 Haziran 2010	"12-Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası" Faslı müzakerelere açılmıştır.
18 Mart 2011	Avrupa Komisyonu Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürlüğü "21 No'lu Trans Avrupa Ağları" Faslı'nda Türkiye'nin teknik kapanış kriterini karşıladığına dair mektubu ülkemize iletmiştir.
8 Haziran 2011	27958 (mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 634 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Avrupa Birliği Bakanlığı kurulmuştur.
12 Ekim 2011	Avrupa Komisyonu, müzakere sürecine destek olmak üzere Olumlu Gündem[7] önermiştir.
5 Aralık 2011	GİK, "2011-2012 Genişleme Stratejisi" kapsamında, Türkiye ile Olumlu Gündem oluşturulmasını kabul etmiştir.
9 Mart 2012	Bu tarihten sonra 3 yıl süreyle Alt Komiteler toplanmamıştır.
17 Mayıs 2012	Olumlu Gündemin açılış toplantısı yapılmıştır. 23. Yargı ve Temel Haklar faslı Çalışma Grubu Olumlu Gündem kapsamında ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.
1 Temmuz 2012	GKRY, AB Dönem Başkanlığını üstlendiğinden Türkiye-AB ilişkileri düşük seviyede seyretmiştir.
10 Aralık 2012	AB, Nobel Barış Ödülünü almıştır.
Şubat 2013	Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin görevden ayrılması ardından, Fransa "22-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu" Faslı üzerindeki engelini kaldırmıştır.
5 Kasım 2013	"22-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu" Faslı müzakerelere açılmıştır.
16 Aralık 2013	AB ile "Vize Serbestisi Diyaloğu Mutabakat Zaptı" ve "Geri Kabul Anlaşması" imzalanmıştır.

1 Ekim 2014	Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması, onay süreçlerinin Türkiye ve AB tarafından tamamlanıp gerekli bildirimlerin yapılmasının ardından üçüncü ülke vatandaşlarına ilişkin hükümleri hariç olmak üzere yürürlüğe girmiştir.
8 Kasım 2014	Reform Eylem Grubu'nun (REG) ilk toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
11 Şubat 2015	Çalışma yöntemi değiştirilen Alt Komiteler, 9 Mart 2012'den sonra tekrar toplanmaya başlamıştır.
20 Şubat 2015	Reform Eylem Grubu'nun (REG) ikinci toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
16 Mart 2015	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Enerji Diyaloğu ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir.
17 Mart 2015	Güney Gaz Koridoru'nun belkemiği olan TANAP'ın temel atma töreni gerçekleştirilmiştir.
6 Mayıs 2015	Türkiye'nin AB Sivil Koruma Mekanizmasına Katılım Anlaşması imzalanmıştır.
13 Temmuz 2015	Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması'nın uygulanmasına ilişkin konuları ele alacak Ortak Geri Kabul Komitesi'nin ilk toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.
29 Kasım 2015	AB Kurumları Başkanları ve 28 üye ülke liderinin katılımıyla ilk Türkiye-AB Zirvesi (Liderler Toplantısı) Brüksel'de yapılmıştır. Ortak Bildiri kabul edilmiştir.
11 Aralık 2015	Reform Eylem Grubu'nun (REG) üçüncü toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
14 Aralık 2015	"17-Ekonomik ve Parasal Politika" Faslı müzakerelere açılmıştır.
25 Ocak 2016	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog toplantısı Ankara'da düzenlenmiştir.
28 Ocak 2016	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Enerji Diyaloğu ikinci toplantısı İstanbul'da düzenlenmiştir.
7 Mart 2016	İkinci Türkiye-AB Zirvesi (Liderler Toplantısı) Brüksel'de yapılmıştır.
18 Mart 2016	Üçüncü Türkiye-AB Zirvesi (Liderler Toplantısı) Brüksel'de yapılmıştır. Zirve sonucunda "Türkiye-AB 18 Mart Mutabakatı" kabul edilmiştir.
25-26 Nisan 2016	Türkiye-AB Birinci Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
23 Haziran 2016	BK'da 23 Haziran 2016 tarihinde yapılan referandum sonucunda AB'den çekilme (Brexit) kararı çıkmıştır.
30 Haziran 2016	"33-Mali ve Bütçesel Hükümler" Faslı müzakerelere açılmıştır.
15 Temmuz 2016	Türkiye'de gerçekleşen hain darbe girişimi sonrasında AB kurumlarından yeterli destek görülemediğinden ilişkilerde zor bir döneme girilmiştir.
9 Eylül 2016	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog Toplantısı Ankara'da yapılmıştır.
24 Kasım 2016	AP, Türkiye ile katılım müzakerelerinin geçici olarak "dondurulmasına" ilişkin çağrıda bulunan kararı kabul etmiştir. Toplam 623 AP üyesinin katıldığı oylamada 479 kabul, 37 ret ve 107 çekimser oy kullanılmıştır.
13 Aralık 2016	AB Dışişleri Bakanları, GİK toplantısında biraraya gelmiştir. Slovak Dönem Başkanlığı'nın açıklaması olarak "şu an hüküm süren şartlar altında, yeni bir faslın müzakerelere açılması değerlendirilmemektedir" ifadesi metinde yer bulmuştur.

21 Aralık 2016	Avrupa Komisyonu Gümrük Birliği'nin güncellenmesi müzakerelerini başlatmak için Konsey'den yetki talep etmiştir.
25 Mart 2017	Roma Antlaşması'nın imzalanmasının 60. yıldönümü vesilesiyle, BK dışındaki 27 üye ülkenin lideri ile AB kurumlarının başkanları Roma Zirvesi'nde biraraya gelmişlerdir.
16 Nisan 2017	Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı yönetim şekli için anayasa değişikliği referandumu yapılmış ve kabul edilmiştir.
25 Nisan 2017	Türkiye, AKPM Genel Kurulu tarafından alınan 2156 (2017) sayılı Karar ile 2004 yılından bu yana tabi olduğu denetim sonrası diyalog sürecinden çıkartılarak yeniden denetim sürecine sokulmuştur.
25 Mayıs 2017	Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk (Polonya), Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker (Lüksemburg) ve AP Başkanı Antonio Tajani (İtalya) ile Brüksel'de görüşmüşlerdir.
25 Temmuz 2017	Brüksel'de Türkiye-AB Bakanlar/Komiserler Düzeyinde Siyasi Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
19-20 Ekim 2017	AB Konseyi marjında IPA fonlarının miktarı ve işleyişinin müzakere süreciyle uyumlaştırılması konusunda çalışma yapmak üzere Komisyon talimatlandırılmıştır.
27 Kasım 2017	Türkiye-AB Birinci Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyaloğu Toplantısı yapılmıştır.
28 Kasım 2017	Türkiye-AB Terörizmle Mücadele İstişareleri gerçekleştirilmiştir.
8 Aralık 2017	Türkiye-AB İkinci Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
Şubat 2018	IPA-II Tüzüğü gereğince yapılan ara değerlendirme çalışması sonuçları ve önceden alınan siyasi karar doğrultusunda AB Türkiye'ye 2018, 2019 ve 2020 yıllarında mali yardım kesintisi yapmayı planlamıştır.
6 Şubat 2018	Komisyon tarafından hazırlanan "Batı Balkanlar için Güvenilir bir Genişleme Perspektifi ve AB'nin Batı Balkanlar'la Güçlendirilmiş Angajmanı" başlıklı belge açıklanmıştır. Türkiye, sözkonusu belgede yer almamıştır.
26 Mart 2018	Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, AB Konseyi Dönem Başkanı Bulgaristan Başbakanı Borisov, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk (Polonya) ve Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in (Lüksemburg) katılımıyla Varna'da Türkiye-AB Zirvesi (Liderler Toplantısı) düzenlenmiştir.
17 Nisan 2018	Avrupa Komisyonu 2018 yılı Genişleme Strateji Belgesi ve Türkiye Ülke (İlerleme) Raporu'nu yayımlamıştır.
17 Mayıs 2018	AB-Batı Balkanlar Zirvesi Sofya'da gerçekleştirilmiştir. Türkiye Zirve'ye davet edilmemiştir.
26 Haziran 2018	GİK toplantısı sonucunda kabul edilen kararlarda katılım müzakerelerimizin fiilen durma noktasına geldiğine yer verilmiştir.
28-29 Haziran 2018	AB Konseyi'nde, ülkemizdeki geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik AB Sığınmacı Mali İmkânı'nın (Facility for Refugees in Türkiye-FRIT) ikinci 3 milyar avroluk dilimi onaylanmıştır.

10 Temmuz 2018	Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne ilişkin 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmış ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçiş tamamlanmıştır.
15 Temmuz 2018	Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte, Avrupa Birliği Bakanlığı, "Avrupa Birliği Başkanlığı" olarak adlandırılmış ve Dışişleri Bakanlığı'na bağlanmıştır.
19 Temmuz 2018	19 Temmuz 2018 tarihinden itibaren Olağanüstü Hal (OHAL) kaldırılmıştır.
8 Ağustos 2018	OHAL'in kaldırılmasını müteakip Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi'ne konulan çekinceler kaldırılmıştır.
29 Ağustos 2018	Reform Eylem Grubu'nun (REG) dördüncü toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
25 Ekim 2018	Siyasi Direktörler Düzeyindeki Türkiye-AB Siyasi Diyalog Toplantısı Ankara'da düzenlenmiştir.
22 Kasım 2018	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog Toplantısı Ankara'da yapılmıştır.
28 Kasım 2018	126. Türkiye-AB Ortaklık Komitesi Toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.
30 Kasım 2018	Ağır Suçlar ve Terörizmle Mücadele Konusunda Europol ile yetkili Türk Makamları Arasında Kişisel Verilerin Değişimine Dair Türkiye-AB Anlaşması'nın müzakerelerine başlanmıştır.
8 Aralık 2018	Avrupa Komisyonu, biyometrik pasaportlarla ilgili kriterin yerine getirildiğini teyit etmiştir. Bu çerçevede, vize serbestisi için belirlenen 72 yükümlülükten geriye karşılanması gereken 6 yükümlülük kalmıştır.
11 Aralık 2018	Reform Eylem Grubu'nun (REG) beşinci toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
19-20 Aralık 2018	78. Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) toplantısı Ankara'da yapılmıştır.
15 Ocak 2019	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyaloğu Toplantısı Brüksel'de düzenlenmiştir.
20 Şubat 2019	Türkiye ile AB arasındaki üyelik müzakerelerinin askıya alınmasını öneren karar tasarısı, AP Dış İlişkiler Komisyonu'nda (AFET) oy çoğunluğuyla kabul edilmiştir.
28 Şubat 2019	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog'un üçüncü toplantısı İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.
15 Mart 2019	54. Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.
9 Mayıs 2019	Reform Eylem Grubu'nun (REG) altıncı toplantısı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
23-26 Mayıs 2019	AP seçimleri yapılmıştır.
29 Mayıs 2019	Avrupa Komisyonu tarafından 2019 yılı Genişleme Strateji Belgesi ve Türkiye (İlerleme) Raporu yayımlanmıştır.
30 Mayıs 2019	Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından kamuoyuna açıklanan Yargı Reformu Stratejisi'nin uygulanmasına başlanmıştır.
18 Haziran 2019	AB Genel İşler Konseyi'nde Türkiye'ye ilişkin olarak "Konsey, Türkiye'nin AB'den uzaklaşmaya devam ettiğini not eder. 26 Haziran 2018 tarihli Kararları'nı hatırlatan Konsey, bu nedenle Türkiye'nin katılım müzakerelerinin fiilen durduğunu, başka fasılların açılmasının veya

	kapanmasının değerlendirilmediğini ve AB-Türkiye Gümrük Birliği'nin güncelleştirilmesine yönelik bir çalışmanın öngörülmediğini kaydeder" ifadesi yer almıştır. Ayrıca, ülkemizin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerine ilişkin olarak "Konsey'in, Komisyonu ve DİS'i, gecikmeden uygun önlemlerin alınmasına yönelik seçenekleri sunmaya davet eder" ifadesine yer verilmiştir.
8-9 Temmuz 2019	36. Dönem GBOK toplantısı Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.
15 Temmuz 2019	AB DİK toplantısında, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerine karşı Kapsamlı Hava Taşımacılığı Anlaşması müzakerelerinin askıya alınması, Ortaklık Konseyi ve yüksek düzeyli diyalog toplantılarının şimdilik yapılmaması konusunda anlaşmaya varıldığını bildirmiştir. Ayrıca, Komisyon'un 2020 yılı için IPA fonlarında kesintiye gitme önerisini desteklediğini açıklamış ve Avrupa Yatırım Bankası'nı Türkiye'ye yönelik kredilerini gözden geçirmeye davet etmiştir.
13 Eylül 2019	Siyasi Direktörler Düzeyindeki Türkiye-AB Siyasi Diyalog Toplantısı Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakcı'nın katılımıyla Brüksel'de yapılmıştır.
18 Eylül 2019	Türkiye-AB Vize Serbestisi Diyaloğu kapsamında, kalan kriterlerin karşılanması ve karşılanan kriterlerin sürekliliğinin sağlanmasına yönelik, "AB ile Vize Serbestisi Diyaloğu Süreci" konulu 2019/19 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır.
4 Ekim 2019	2019/20 sayılı "AB'den Sağlanacak Katılım Öncesi Fonların ve AB Birlik Programlarına Katılımın Yönetimi" Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır.
14 Ekim 2019	AB DİK toplantısında, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetleri ve Barış Pınarı Operasyonuna yönelik kararlar alınmıştır.
17 Ekim 2019	2019/22 sayılı "AB ile ilgili Çalışmaların Eşgüdümü" Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır. Sözkonusu Genelge uyarınca, Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmalarının yürütülmesi ve eşgüdümü amacıyla mevcut İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi (İKUK) Avrupa Birliği Eşgüdüm Kurulu (ABEK) adını almıştır.
17-18 Ekim 2019	AB Konseyi, DİK toplantısında 14 Ekim tarihinde alınan kararları kabul etmiştir.
25 Kasım 2019	ABEK toplantısı Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Avrupa Birliği Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakcı'nın başkanlığında ve ilgili Bakan Yardımcılarının katılımıyla AB Başkanlığı'nda yapılmıştır.
30 Kasım 2019	TANAP'ın Batı Avrupa bağlantısına ilişkin tören gerçekleştirilmiştir.
1 Aralık 2019	Ursula von der Leyen Avrupa Komisyonu'nun yeni Başkanı olarak görevi devralmıştır.
6 Aralık 2019	Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Margaritis Schinas ve İçişleri Komiseri Ylva Johansson Ankara'ya resmi ziyarette bulunmuştur.
28 Ocak 2020	Fikri Mülkiyet Hakları Çalışma Grubu toplantısı Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
30 Ocak 2020	İçişleri Bakanlığı ile Avrupa Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı (Frontex) arasında 2020-2022 İşbirliği Planı imzalanmıştır.
5 Şubat 2020	Avrupa Komisyonu "Katılım Sürecini Zenginleştirmek: Batı Balkanlar İçin Güvenilir Bir AB Perspektifi" başlıklı Bildirimi yayımlamıştır.

EK 3 Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri Temel Belgeler

Araştırmada da adı geçen, Avrupa Birliği ve Türkiye ile ilişkileri dahilinde önemli olan Temel Belgelerin tam metinleri boyutları nedeniyle teze dahil edilmemiş fakat belgelerin ulaşılabileceği kaynaklar aşağıda belirtilmiştir.

*Paris Anlaşması 1957 [261]

*Ankara Anlaşması 1963 [262]

*Avrupa Tek Senedi- 1987 [263]

*Maastricht Anlaşması - 1992 [264]

*Kopenhag Kriterleri – 1993 [265]

*Amsterdam Anlaşması – 1999 [266]

*Helsinki Zirvesi Sonuç Bildirgesi – 1999 [267]

*Nice Anlaşması – 2001 [268]

*İlerleme Raporu- 2001 [269]

[261] Https://Www.Ab.Gov.Tr/Files/Pub/Antlasmalar.Pdf
[262] Https://Www.İkv.Org.Tr/İmages/Files/Ankara_Anlasmasi.Pdf
[263] Https://Www.İkv.Org.Tr/İmages/Files/A4-Tr.Pdf
[264] Https://Www.İkv.Org.Tr/İmages/Files/A5-Tr.Pdf
[265] Https://Www.Ab.Gov.Tr/Files/_Files/Zirve_Bildirileri/Co_En_1993.Pdf
[266] Https://Www.İkv.Org.Tr/İmages/Files/A6-Tr.Pdf
[267] Https://Www.Consilium.Europa.Eu/Uedocs/Cms_Data/Docs/Pressdata/En/Ec/Acfa4c.Htm
[268] Https://Www.İkv.Org.Tr/İmages/Files/A7-Tr(1).Pdf
[269]Https://Www.Ab.Gov.Tr/Files/Ab_Iliskileri/Adayliksureci/Ilerlemeraporlari/Turkiye_Ilerleme_Rap_2001.Pdf